HORIA SIMA

ISTORIA MIŞCĂRII LEGIONARE

CUVÂNT ÎNAINTE

În literatura contemporană, cărţile şi comentariile asupra Mişcării Legionare din România nu lipsesc. S-ar putea chiar spune că ele sunt în abundență. Dacă s-ar vrea să se redacteze o listă de tot ceea ce a fost scris până în prezent asupra Legiunii s-ar obține o bibliotecă impresionantă. Totuşi, din acest maldăr de opere şi de interpretări, un număr foarte redus respectă adevărul istoric.

Unele dintre aceste opere conţin lacune de informare inadmisibile sau tratează în mod superficial problema legionară ; altele aparţin unei specii istorice dintre cele mai detestabile : e vorba de aceste producţii insiduos comandate ori sugerate de către anumite cercuri internaţionale duşmane ale Patriei şi ale Religiei, în scopul de a lovi Mişcarea Legionară. Se pot număra pe degete autorii care şi-au dat cu adevărat osteneala spre a distinge adevărul de neadevăr şi de calomnie.

În afara de aceasta, noi trebuie să plasăm într-o categorie aparte lucrările provenind din mijlocul duşmanilor interni ai Legiunii, ale căror inepţii s-au bucurat de o largă difuzare în străinătate. Aceste publicaţii şi comentarii nu mai pot servi la cunoaşterea reală a istoriei legionare ; căci ele au fost concepute numai în scopul de a se escamota adevărul şi de a justifica, printr-o falsă prezentare a culpabilităților, persecuțiile dezlănțuite împotriva legionarilor.

Realizând această lucrare ce urmează să apară în mai multe volume, am voit să restabilesc, în fața elitelor intelectuale şi politice ale Occidentului, adevăratul curs al evenimentelor istoriei atât de frământate a Legiunii. Dincolo de faptele care, în mare parte, sunt deja cunoscute, există o cheie particulară care le explică, un substrat inteligibil, format din înlănțuirea de la cauză la efect. Singură cunoaşterea motivelor ce-au determinat manifestările Legiunii permite adoptarea unei hotărâri finale asupra ei.

Pentru ce a avut loc o anume acțiune legionară ? Care au fost efectele şi care au fost reacțiile provocate în tabăra adversă ? Şi invers, ce gen de acțiuni au întreprins vrăjmaşii şi cum s-au apărat de ele legionarii ?

Istoria Mişcării trebuie expusă în conexiunile ei intime, în aceste tranziţii specifice ce s-au produs la un moment sau altul din existenţa sa. În afară de asta, nu poate exista istorie, ci o simplă colecţie de documente.

Adversarii noştri, primii, au înțeles ce enormă importanță avea geneza activităților legionare şi spre acest punct ei şi-au concentrat incursiunile “istorice” ; în intenția de a tulbura izvoarele cristaline din care a luat naştere Mişcarea Legionară şi de a altera distribuţia reală a responsabilităţilor în conflictele şi şocurile ce-au avut loc între noi şi alte grupări politice. Pentru a da un exemplu : Legiunea a fost continuu acuzată de violenţe, de acte de teroare, ca rezultat al unei doctrine ce prescria cucerirea puterii prin violenţă. Nimic mai absurd şi mai neadevărat ! Cine va citi această carte se va convinge că adevărul se află exact la polul opus : violențele au constituit constanta de acțiune a

tuturor partidelor și regimurilor guvernamentale din România ; în timp ce legionarii au fost victimele lor permanente, plătind un tribut înspăimântător în vieți omenești, din rândul elementelor celor mai alese ale națiunii. Acteloe noastre rare de violență n-au fost decât reacţii legitime ale unor oameni împinşi la disperare de către teroarea exercitată de guverne într-adevăr teroriste.

În această operă am urmat, până în 1933, firul expunerii făcute de Corneliu Codreanu în cartea lui, “PENTRU LEGIONARI”. Cu începere din toamna acelui an, a trebuit să reconstitui trecutul Legiunii cu materialul pe care l-am avut la dispoziție. Totuși chiar pentru această perioadă – care se întinde până la sfârșitul fazei de expansiune – eu n-am fost singur. Am avut de partea mea un ghid sigur : “CIRCULĂRILE” Căpitanului, în care au fost consemnate cea mai mare parte din evenimentele epocii.

M-am folosit de asemenea, bineînțeles, de faptul că nu am fost străin față de Legiune, că puteri distrugătoare ale comunismului mondial – se găsesc față în față, se pregătesc pentru o luptă finală. Nu numai soarta poporului român, ci și aceea a tuturor popoarelor lumii, depind de rezultatul acestei lupte, care depășește interesele particulare ale fiecărei națiuni și ia proporțiile unui război apocaliptic.

În anii care vin se va decide dacă omenirea vrea să rămână fidelă lui Hristos sau dacă ea dezertează în masă, pentru a se așeza sub domnia lui Antihrist.

Mişcarea Legionară după 40 de ani de sacrificii și de devotament în principiile moralei creştine își continuă lupta pentru apărarea creştinătății alături de toate forțrle sănătoase din lume, sub aripa protectoare a Arhanghelului Mihail, patronul și protectorul ei ceresc.

24 iunie 1967.

I. ORIGINILE MIŞCĂRII LEGIONARE

1) ROMÂNIA DUPĂ PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

În timpul primului război mondial, România a luptat

împotriva Puterilor Centrale. Grație sacrificiilor ei și a victoriei repurtate alături de Aliați, țara și-a dublat teritoriul și populația. Transilvania, Basarabia și Bucovina, provincii românești, până atunci sub dominație străină, au fost alipite la Vechiul Regat Român, pentru a forma un stat mare și puternic în ansamblul geopolitic din Estul european.

Totuși, bucuria resimțită de către popor prin faptul realizării unității naționale fu umbrită de apariția pericolului comunist la frontiera orientală a României. După căderea Rusiei în mâinile bolșevicilor la începutul lui noiembrie 1917, întreaga Europă Centrală era expusă să suporte aceeași soartă. De aceea, în timpul verii anului 1919, armata română a trebuit să ducă lupte înverșunate pe Tisa împotriva forțelor dictatorului comunist BELA KUHN, care stăpânea Ungaria, pentru eliberarea acestei ţări de sub tirania sângeroasă instaurată de către implacabilul şef comunisto-marxist. Un an mai târziu, mareșalul PILSUDSKI zdrobea, pe Vistula, armatele bolșevice care invadaseră Polonia.

În urma acestor două campanii militare, una la Sud și cealaltă în Nordul Carpaţilor, căile de penetraţie a bolşevismului spre Europa Centrală au fost tăiate și șefii comuniști din Moscova trebuiră să amâne pentru mai târziu planurile lor de cucerire a Europei mulţumindu-se doar cu victoria obţinută în Rusia.

Cu toate acestea, deşi operaţiunile militare împotriva bolşevicilor se terminaseră spre finele lui 1919, pentru România, ameninţarea nu fusese îndepărtată. De dincolo de Nistru veneau fără încetare agenţi comunişti, trimişi cu misiunea de a provoca tulburări în interiorul ţării şi de a antrena masele populare într-o acţiune revoluţionară împotriva statului român. Profitând de situaţia confuză ce caracteriza perioada post-belică, comuniştii voiau să împingă ţara într-un război civil.

Iaşii, capitala Moldovei, părea șefilor sovietici cel mai favorabil teren pentru declanșarea revoluţiei. Acest oraș suferise teribil în timpul războiului, când un număr considerabil de refugiaţi s-au masat acolo. În afară de aceasta, el fusese cel mai expus propagandei comuniste, întrucât, de-a curmezişul lui, se scurgeau în debandadă trupele rusești din Moldova, care treceau dincolo de Nistru, atinse de febra roșie.

Chiar în acest oraş, în care comunismul contamina toate păturile sociale, de la muncitori până la intelectuali, apăru un tânăr student anticomunist de la Universitatea "MIHĂILEANĂ" (1) : CORNELIU ZELEA CODREANU.

1. Academia "MIHĂILEANĂ", devenită pe urmă Universitate, a fost înfiinţată de prinţul MIHAIL STURZA în 1835.

2) TÂNĂRUL LUPTĂTOR ANTICOMUNIST

Corneliu Zelea Codreanu s-a născut la Iaşi, la 13 septembrie 1899. El și-a petrecut copilăria în Huşi, modest oraş provincial, în care tatăl său, ION ZELEA CODREANU, era profesor la liceul local.

Familia Codreanu era originară din Bucovina, unde bunicul și străbunicul tânărului fuseseră pădurari.

Corneliu Zelea Codreanu şi-a făcut cea mai mare parte a studiilor secundare la liceul militar "MÂNĂSTIREA DEALULUI" (2), foarte aproape de Târgoviște, vechea capitală a Valahiei (Țara Românească). Liceul acesta era renumit în toată ţara pentru valoarea excepţională a corpului său profesoral.

Educaţia primită de Corneliu Codreanu în această şcoală de elită va lăsa neșterse urme în caracterul său. :

"Ordinea, disciplina şi ierarhia turnate la o vârstă fragedă în sângele meu, alături de sentimentul demnităţii ostăşeşti, vor forma un fir roșu de-a lungul întregii mele activităţi viitoare"(3).

La 15 / 28 august 1916, România intră în război împotriva Puterilor din Europa Centrală. Corneliu Ciodreanu e surprins de evenimente la Huşi, în casa părintească în care-şi petrecea vacanţa. Deşi n-avea încă 17 ani, el pleacă imediat să-şi regăsească tatăl pe front.

Regimentul de care aparținea profesorul Codreanu trecuse deja munții și se afla angajat în Transilvania. Tânărul Corneliu ajunge din urmă regimentul și ia parte la campania-ofensivă a armatei române ; totuși, când luptele deveniră mai dure, colonelul Piperescu, comandantul regimentului, îl obligă pe profesorul Codreanu să-și trimită înapoi fiul. Corneliu Codreanu se reîntoarce acasă și intră în Școala Militară de infanterie din Botoșani, de unde va ieși cu gradul de sublocotenent. Între timp, războiul luase sfârșit.

În primăvara lui 1919, Corneliu Codreanu se neliniștește în fața svonurilor care circulau în toată țara, și care anunțau o iminentă invazie bolșevică, cu proveniență de dincolo de Nistru. Atunci, el adună mai mulți elevi de liceu, și pe câțiva prieteni, în pădurea apropiată orașului, numită DOBRINA, și le pune următoarea întrebare : "Ce facem dacă vin bolșevicii peste noi ?"

Sub impulsul lui Corneliu Codreanu, acești tineri, de 16 până la 18 ani, hotărăsc ca, în cazul în care bolșevicii ar invada țara, să se retragă în munți și să formeze acolo un centru de rezistență , un "maquis", de unde vor putea să hărțuiască fără încetare dușmanul, pentru a întreține astfel spiritul de libertate în sânul maselor populare.

Decizia acestui grup de elevi n-a fost niciodată pusă în practică. Flăcările revoluției comuniste s-au oprit la Nistru, și tinerii liceeni din Huși n-au avut ocazia să-și probeze vitejia. Totuși, episodul din pădurea Dobrina are o profundă semnificație. **Acest episod constituie punctul de plecare, germenul de unde se va naște Mișcarea Legionară.** În acest loc și în acest moment se dezvăluie, pentru întâiași dată și cu o intensitate dramatică, personalitatea excepțională a lui Corneliu Codreanu, creatorul Mișcării. La vârsta în care alți tineri se zbat încă în incertitudinile adolescenței, el se simte responsabil de soarta poporului său. Chinul ce pune stăpânire pe sufletul său, de pe când era încă liceean, nu-l va părăsi până la sfârșitul vieții lui.

Ce se va întâmpla cu România, dacă în Rusia comunismul se consolidează ?

Poporul român nu riscă să fie una din primele sale victime ?

Această tragică viziune asupra destinului poporului său l-a determinat să-și consacre toate forțele ființei lui luptei pentru apărarea țării ; ca ea să nu cadă niciodată sub sclavia comunismului.

2. "MÂNĂSTIREA DEALULUI", fondată în 1504 de principele RADU CEL MARE.

3. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p.10, ed.a 3-a, 1940.

3) "GARDA CONȘTIINȚEI NAȚIONALE"

În toamna lui 1919, Corneliu Codreanu pleacă la Iași,

unde se înscrie la Facultatea de Drept. O mare decepție îl așteaptă. În loc să găsească un tineret universitar mobilizat împotriva comunismului, un tineret gândind și simțind ca el, află o masă de indivizi, din care majoritatea alunecase deja spre stânga.

Teoriile marxiste erau la modă, propagate -de la înălțimea catedrelor lor- de către înșiși profesorii. Intelectualii chiar uitaseră sutele de mii de soldați căzuți pe câmpul de

onoare și pactizau în mod deschis cu dușmanul de moarte al poporului român. Pentru acești intelectuali pervertiți, doctrina comunistă reprezenta ultimul cuvânt al științei și al progresului. Cine vorbea de "Patrie", de "Biserică" sau de "Rege", era luat în râs, socotit drept anacronic și retrograd.

Muncitorii, strâmtorați de mizerie, erau cu ușurință manevrați de agenții comuniști, îndemnați la greve și la manifestații antipatriotice, la defilarea coloanelor revoluționare, care strigau : "Jos armata !", "Jos Regele !", "Trăiască Uniunea Sovietică !" . . . Situația nu era bună în Capitală și în alte mari orașe ale țării. România se găsea la un pas de revoluție.

Corneliu Codreanu era înspăimântat de inconștiența ce domnea în rândurile studenților. Cu toate că întreaga atmosferă universitară era ostilă convingerilor sale, el nu ezita nici un moment să se arunce în luptă, pentru a încerca să îndiguiască acest curent vătămător. Dificultățile acțiunii sale păreau insurmontabile. În masa studențească nu avea nici un punct de sprijin, organizațiile universitare se aflau în mâinile comuniștilor. Corneliu Codreanu trebuia să se opună curentului general și să forțeze schimbarea orientării lui cu 180 de grade. Oricare altul decât el ar fi fost descurajat numai gândind la o asemenea problemă. Tentativa era supraomenească !

Câteva săptămâni după venirea sa la Iași, întâmplarea face să cunoască o extraordinară figură de combatant naționalist : muncitorul CONSTANTIN PANCU.

Acesta era președintele unei organizații muncitorești naționaliste și creștine, denumită "GARDA CONȘTIINȚEI NAȚIONALE". Pancu voia să-i scoată pe muncitori de sub influența sloganurilor internaționaliste și ale șefilor comuniști. Fără să fie un intelectual, Pancu era un cunoscător profund al problemelor muncitorești. În cuvântările pe care le adresa muncitorilor, arăta că revendicările lor drepte puteau fi satisfăcute tot așa de bine în cadrul patriei ; că ei n-aveau nevoie de a se lăsa antrenați de către ideologiile străine. Într-un stat guvernat de o echipă de oameni pasionați pentru țara lor, lucrătorii încetează de a fi tratați drept niște "paria" ai societății.

Constantin Pancu devine aliatul principal al lui Corneliu Codreanu în lupta împotriva comunismului. În sufletul omului acestuia simplu, și în cadrul organizației sale, Corneliu Codreanu găsește elementul spiritual corespunzător propriilor sale convingeri. Datorită aportului tânărului student,, organizația lui Pancu se dezvoltă în proporții încurajatoare. De la reuniuni secrete într-o cameră mică, unde se adunau 20 de persoane numai, se ajunge la mulțimi, strânse la un loc, de 10.000 de persoane, în piețele publice. Grație voinței lor unite, curentul comunist își pierde ascendentul asupra miilor de muncitori și se găsește în final redus la o dimensiune inofensivă, în toate marile întreprinderi din Iași.

Pancu și Codreanu profită de entuziasmul provocat în sânul maselor muncitorești de programul lor și de discursurile lor înflăcărate, pentru a organiza pe acești lucrători în Sindicate Naționale, primele din România, străine oricărei influențe marxiste. La 9 februarie 1920, ei crează și un partid politic, pe care-l denumesc "SOCIALISM NAȚIONAL CREȘTIN" (4).

În discuțiile Pancu, pentru stabilirea programului noului partid, Corneliu Codreanu își

fixează atitudinea față de problema muncitorească în termenii următori :

“Nu admitem nimănui ca să caute și să ridice pe pământul românesc alt steag decât acela al istoriei noastre naționale. Oricâtă dreptate ar avea clasa muncitoare, nu-i admitem ca să se ridice peste și împotriva hotarelor ţării . . . DREPTATEA TA, ÎN CADRUL DREPTĂȚII NEAMULUI. NU SE ADMITE ca pentru dreptatea ta să sfarmi în bucăți dreptatea istorică a nației căreia aparții”.

“Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore să se instaleze o clasă oligarhică și tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile, și să-i jupoaie de piele, fluturând prin văzduh necontenit : PATRIE – pe care n-o iubesc, DUMNEZEU – în care nu cred, BISERICĂ – în care nu intră niciodată, ARMATĂ – pe care o trimit la război cu brațele goale! (5).

Mișcarea lui Pancu își atinge apogeul în primăvara lui 1920. Apoi începe să-și piardă din actualitate și din putere, pe măsură ce agitațiile comuniste slăbesc. Când generalul Averescu ajunge la putere, în martie 1920, el ia măsuri energice împotriva comuniștilor, îndepărtând pericolul imediat al unei revoluții.

5. Corneliu Zelea Codreanu, op. cit., p.24.

4) ZDROBIREA COMUNISMULUI LA UNIVERSITATE

După ce a jugulat mișcarea comunistă din cercurile

muncitorești din Iași, Corneliu Codreanu își concentrează eforturile asupra studenților. El reușește să adune în jurul său un pumn de studenți naționaliști și, cu ajutorul lor, pătrunde în lumea universitară dominată de comuniști. Primul șoc al micului grup naționalist cu clica roșie de la Universitate se produce în toamna anului 1920, cu prilejul deschiderii cursurilor.

De când exista această Universitate, obiceiul era ca inaugurarea cursurilor să se facă printr-un serviciu religios, la care asistau cu toții, profesori, studenți și notabilități ale orașului. Or, pentru prima oară în istoria acestei instituții, autoritățile universitare anunțaseră deschiderea cursurilor fără serviciul religios tradițional. Profesorii “progresiști” ai epocii, care formau majoritatea Consiliului Universitar, susțineau că invocarea Sfântului Duh în cadrul unei instituții culturale era o manifestare de “obscurantism” și o “ofensă adusă științei”.

După intervenții inutile pe lângă Consiliul Universitar, pentru a se încerca revenirea asupra deciziei luate, Corneliu Codreanu hotărăște să se opună cu forța acestei reluări a cursurilor fără slujbă religioasă.

În ziua solemnității, el vine primul la Universitate, barează ușile de la intrarea principală și -la ora deschiderii- anunță pe toți cei care deja erau masați în fața portalului, că nu va permite trecerea nimănui, atâta vreme cât nu i se va promite ca anul școlar să fie binecuvântat de cătr un preot. I se răspunde cu insulte și amenințări.

În timp ce vorbea cu un profesor, profitând de un moment de neatenție din partea lui, masa de afară forțează ușile și valul de studenți comuniști pătrunde furios în clădire, îl

dă jos pe Corneliu Codreanu, singurul apărător, îl lovește și îl izbește de perete.

Succesul final rămâne totuși de partea lui. Consiliul Universitar, neliniștit de repercursiunile conflictului de la Universitate în populație și printre studenți, anunță că începerea cursurilor va avea loc la o dată ulterioară, cu slujba religioasă tradițională.

În cursul anului școlar 1920-1921, conflictele se multiplică între grupul mic de studenţi naţionalişti, care nu numără mai mult de 14 membri, și marea majoritate a celorlalţi, dominaţi de organizaţiile comuniste. Cu toate acestea, lupta împotriva preponderenţei comuniste în Universitate este dusă cu atâta bravură şi inteligenţă de Corneliu Codreanu, încât la sfârșitul anului comuniștii nu îndrăznesc să mai manifesteze.

Atunci, Consiliul Universitar vine în ajutorul comuniştilor învinşi. Corneliu Codreanu, acuzat de tulburarea ordinei, este eliminat din Universitate. Dar sentinţa nu poate fi executată, pentru că decanul Facultăţii de Drept -în care predominau profesorii de tendinţă naţionalistă- se opune hotărârii Consiliului ; și Corneliu Codreanu continuă să facă parte din Facultate și poate să se prezinte la examene.

La începutul anului şcolar următor, 1921-1922, Corneliu Codreanu este ales preşedinte a Societăţii studenţilor în drept. Activitatea bogată şi fecundă pe care de-ici înainte o desfăşoară susnumita societate, atrage de partea sa majoritatea studenţilor celorlalte facultăţi.

Astfel, "CENTRUL STUDENȚESC IAȘI", organizaţie oficială ce se afla încă în mâinile comuniştilor, începe să-și piardă influența asupra tinerimii universitare. Acest centru dispare definitiv atunci când, la propunerea lui Codreanu, ia naştere, la 20 mai 1920, "ASOCIAȚIA STUDENȚILOR CREȘTINI" de la Universitatea ieșeană. Această Asociaţie se substituie fostului Centru Studenţesc şi -odată cu consolidarea lui în mediul studențesc- dispare influența comunistă din Universitate,

Exemplul studenţilor de la Iași e urmat de celelalte universități. Revărsatul de zori al naţionalismului își face apariția în toate centrele universitare. Masa de studenţi, o clipă dezorientată de mișcarea revoluţionară rusă și de acțiunea subterană a agenţilor comuniști, își asumă iarăși tradiționalul ei rol de luptă de pe pozițiile cele mai înaintate ale naţionalităţii române.

5) MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ

Corneliu Codreanu își ia licența în drept în iunie 1922. În

toamna aceluiaşi an, părăseşte ţara şi merge în Germania, unde are intenţia să-şi completeze studiile, urmând cursurile de economie politică. Nu va rămâne acolo decât câteva luni.

Fiind în Germania, el află că puternice agitaţii studenţeşti au izbucnit în România. Dacă, de-a lungul anilor precedenţi, mişcarea studenţească nu depășise limitele unui fenomen local (adică Iașii, cu repercursiuni în Cernăuții Bucovinei), de astă dată ea s-a generalizat, propagându-se ca un uragan în toate centrele universitare. La Cluj, la Bucureşti, la Iași, la Cernăuți, studenții părăsesc cursurile și manifestează pe străzi. Încăierările cu poliția și armata sunt constante. Fenomenul e cu atât mai semnificativ cu

cât el nu este rezultatul unei acțiuni organizate. Este o explozie spontană. Este “un mare moment de electrizare colectivă, fără pregătire prealabilă, fără discuții **pro** și **contra,** fără decizii luate în comitete restrânse . . .”(6).

E “un spasm al națiunii bolnave” -cum s-a exprimat Ion Moța, un alt mare român din această generație.

Corneliu Codreanu se simte tulburat până în străfundurile ființei sale de această deșteptare a conștiinței naționale. El își pierde liniștea necesară studiilor. Renunțând la planurile de lucru, revine în grabă în România. Simte că ridicarea maselor universitare e un semn providențial, un fenomen de o reală semnificație istorică și că nu poate lipsi de la această luptă.

Mișcarea studențească era esențial anticomunistă ; însă primise, în același timp, și un alt caracter : devenise **“antisemită”.**

Trecerea de la anticomunism la antisemitism se produsese în cea mai naturală manieră. Majoritatea conducătorilor comuniști din România, și cei mai numeroși agenți veniți din Rusia, erau de origine iudaică. Combătând pe comuniștii din Universitate, studenții s-au lovit peste tot de evrei. Aceștia erau evreii care excitau masele populare la revoltă împotriva statului român. Erau evreii care cereau ca regele să fie detronat și ca România să se transforme într-o “republică sovietică”. Erau evreii ce propagau ateismul și insultau pe slujitorii Bisericii. Erau acei care, prin presa controlată de dânșii, susțineau toate tendințele antinaționale, își băteau joc de patrie, de tradiție și de întregul trecut al României.

Toate aceste manifestări ale evreilor au condus pe studenți la situația de a vedea în fiecare evreu un dușman al patriei lor, un element în solda acelora care vizau distrugerea statului român abia constituit. ANTICOMUNISMUL NOII GENERAȚII TREBUIA SĂ CONDUCĂ ÎN MOD INEVITABIL LA ANTISEMITISM.

Existau și alte cauze de ordin social și economic, legate strict de stadiul dezvoltării țării noastre, ce explica antisemitismul tinerimii universitare. Un număr mare de evrei pătrunseseră după războiul mondial în școli și universități. În majoritatea liceelor din Bucovina, Basarabia și Moldova, numărul evreilor înscriși depășea pe acela al românilor. Ceea ce nu înseamnă că ei erau mai numeroși în aceste regiuni decât autohtonii.

Anumite facultăți, în special la Cernăuți (Bucovina) și Iași (Moldova) erau literalmente invadate de evrei. La Facultatea de medicină din Iași, de exemplu, în 1920, erau 556 de studenți români față de 831 de studenți evrei. Nimeni nu putea nega faptul că proporția evreilor înscriși în aceste universități era în flagrantă contradicție cu realitatea etnică a țării !

Evreii se aflau într-o situație privilegiată în România. Stăpâni ai vieții economice, ei puteau să-și trimită copiii în școlile superioare ; în vreme ce masa poporului, formată în mare parte din țărani, nu putea în nici un fel să suporte cheltuielile de întreținere a copiilor lor în aceste școli. Pericolul era evident ! Dacă majoritatea elevilor și studenților de astăzi e formată din evrei, atunci pătura conducătoare de mâine a țării va avea

fatalmente aceeași compoziție etnică. Și cum evreimea din România simpatiza cu mișcarea comunistă, aceasta însemna că fiecare evreu cultivat putea deveni mâine un factor de dezagregare a națiunii române și de înfeudare la Rusia sovietică.

Conştienţi de condiţiile de inferioritate economică a poporului român din acea vreme, preocupaţi să împiedice alienarea clasei conducătoare române, studenţii au întreprins singura politică posibilă în fața gravității situației : ei au cerut "NUMERUS CLAUSUS", adică limitarea numărului de evrei admişi în Universitate, conform cu proporția efectivă dintre evrei și români pe ansamblul teritoriului național.

Agitațiile studenților au plasat "chestiunea evreiască" în centrul interesului public. De fapt, această problemă nu era nouă. Ceea ce era nou era virulența actualizării ei de către tineret.

În analele politice ale României moderne, antisemitismul reprezintă o tradiţie. Agitațiile antisemite au început în România încă din prima jumătate a secolului XIX-lea, provocate de **numărul excesiv de evrei,** care pătrunseseră în acea epocă în Principatele Române, venind din Galiţia (Polonia) şi din Rusia. Moldova, în special, suferise enorm din cauza acestei tăcute invazii.

Cele mai ilustre personalități ale culturii naționale au fost antisemite. E suficient să-l cităm pe poetul de renume MIHAI EMINESCU, pe istoricii HAŞDEU, XENOPOL, IORGA, pe filozoful VASILE CONTA și pe omul de stat MIHAIL KOGĂLNICEANU. Aceştia sunt cei care au dat strigătul de alarmă contra pericolului iudaic și s-au opus cu înverşunare asimilării civile, în bloc, a evreilor.

Precizăm, totodată, că antisemitismul poporului nostru **n-a avut niciodată un caracter religios sau rasial.** Din punct de vedere religios, poporul român este cel mai tolerant din lume. Nu se cunoaște un singur caz de persecuție religioasă în România în tot decursul istoriei sale.

Antiseminismul românesc a avut o origine SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ. El a fost provocat de numărul disproporționat de evrei ce s-au stabilit în România în veacul al XIX-lea ; și, care, parveniți în poziții economice preponderente, pretindeau să domine țara. Tensiunea dintre români şi evrei s-a accentuat după primul război mondial, datorită participării făţişe şi provocatoare a minorităților iudaice la agitațiile comuniste.

Înainte de primul război mondial, a existat un partid care, între alte puncte, avea înscris programul său, "luarea de măsuri în vederea apărării poporului român de exploatarea economică a evreilor". Acest partid, denumit **"Partidul Naţionalist-Democrat"** a obţinut 34 de locuri. Însă, curând după acest răsunător succes, el s-a destrămat. Profesorul Nicolae Iorga a părăsit linia antisemită și s-a distanțat de Cuza.

A. C. Cuza a rămas pe vechea lui poziție. Profesor de

economie la Universitatea din Iași, el expunea de la catedră tezele antisemite, cu o rigoare științifică pe care înșiși dușmanii săi nu o puteau ataca. Dezbaterea asupra acestei probleme esenţiale pentru neamul românesc, atrăgea la cursuri numeroși studenți de la alte facultîți.

Nu se poate tăgădui influenţa ideilor "cuziste", asupra

studenţilor ; dar ar fi exagerat să pretindem că mişcarea studenţească este rezultatul învăţămâmtului doctrinar al profesorului. Reacţiunea studenţilor n-a fost generată de ideile audiate la cursuri, de ideile luate din cărţi și de speculaţiile filozofice asupra problemei evreiești. Tineretul studios s-a revoltat în momentul în care și-a dat seama, în ambianţa în care trăia, de inferioritatea lui numerică în raport cu evreii ce se îndesau la universităţi. Antisemitismul studenţilor avea la bază o realitate palpabilă, un fapt vizibil şi uşor de verificat.

6. Corneliu Codreanu : Op. cit., p.75.

6) "LIGA APĂRĂRII NAŢIONAL CREŞTINE" (L. A. N. C.)

La întoarcerea din străinătate, Corneliu Codreanu

întâlneşte următoarea situaţie : lumea studenţească este în grevă şi continuă cu înverşunare lupta pentru a determina votarea lui "numerus clausus". Guvernul, la rândul său, tot atât de ferm hotărât să nu facă nici un pas în sensul dorit de studenţi.

Analizând forțele care erau faţă în faţă. Corneliu Codreanu ajunge la concluzia că lupta studenţilor se desfășoară în gol, fără nici o șansă de succes.

Într-adevăr, studenţii nu reprezentau decât o fracţiune infimă din populaţie. Forţele lor, în ciuda bravurii cu care ei înfruntau presiunile guvernamentale, și în pofida tuturor victoriilor parţiale posibile, erau insuficiente ca să constrângă guvernul să cedeze.

Pentru a face să triumfe tezele lor, era necesar ca ele să fie proiectate, pe scară largă, în conștiința națională.

Acţiunea studenţilor trebuia să iasă din cadrul universitar, din sectorul limitat în care opera până atunci ; pentru **a deveni o mişcare de masă,** o mișcare politică la scară națională ; prin urmare această mișcare, luptând pe căi legale și utilizând formidabilul curent de opinie creat în favoarea ei, ar putea să determine parlamentul să ratifice "numerus clausus".

Corneliu Codreanu demonstrează conducătorilor studenţilor necesitatea creării unei organizaţii politice sub preşedinţia profesorului A. C. Cuza, a cărui probitate ideologică era mai presus de orice bănuială. Studenţii trebuiau să constituie avangarda noii organizaţii, în timp ce persoanele mai în vârstă să formeze cadrul propriu-zis politic.

Acest punct de vedere n-a fost acceptat cu uşurinţă.

Majoritatea conducătorilor studenţilor erau de părere că mişcarea nu trebuia să iasă din cadrul universitar. După discuții ample, s-au raliat în cele din urmă argumentelor lui Codreanu și s-a adoptat proiectul său.

La 4 martie 1923, a fost convocată, în Iaşi, Adunarea Constitutivă a noii grupări politice. În faţa a peste 2000 de persoane, venite din toate părţile ţării, s-au pus bazele **"Ligii Apărării Naţional Creştine" –** L. A. N. C., profesorul A. C. Cuza fiind proclamat

președinte.

Cel dintâi act al noului președinte este de a însărcina pe tânărul avocat Corneliu Zelea Codreanu cu organizarea Ligii pe întreaga întindere a țării, ceea ce corespondea cu funcția de Secretar General.

7) COMPLOTUL STUDENȚESC

Pe frontul studențesc, greva continua în condiții din ce

în ce mai penibile, și se observa cum se multiplicau semnele de dezorientare și de oboseală. Cu greutăți teribile, conducătorii acestor mase universitare reușesc să împiedice deschiderea cursurilor în iunie 1923, deschidere hotărâtă de autoritățile guvernamentale, care ademeniseră pe studenți cu perspectiva prezentării le examene la timp, pentru a nu pierde astfel anul școlar. Cu acest ultim efort, studenții ajunseseră la capătul puterilor lor.

E ușor să ne imaginăm sacrificiile consimțite de către

acești studenți, pentru menținerea unei greve neîntrerupte pe durata unui întreg an, în cele patru universități ale țării. După război, masa universitară crescuse enorm. Numai la Universitatea din București erau mai mult de 30.000 de studenți înscriși. Toți acești tineri care refuzau frecventarea cursurilor, nu puteau să se prezinte la examene și, în consecință, erau condamnați să-și piardă anul. Fiecare dintre ei făcea un sacrificiu dureros, pentru ca bătălia în vederea lui "numerus clausus" să fie câștigată. Și nu era vorba de unul, de o sută sau de o mie de indivizi, ci de zeci de mii.

Guvernul, pentru a forța încetarea grevei, închise cantinele și căminele. Despuiați de resurse, cea mai mare parte din acești studenți, fii de țărani, de muncitori ori de modești funcționari, se vedeau constrânși să se întoarcă acasă. Acolo, îi așteptau lamentațiile părinților, care îi sfătuiau "să termine cu aceste prostii și să se pună pe treabă ; va fi timp să facă politică când vor avea o situație asigurată". Studenții rezistau, deși tracasați din toate părțile, fără sprijin, fără încurajare . . . Toate forțele dominatoare se coalizaseră împotriva lor : guvern, profesori, presă, partide și chiar proprii lor părinți.

Între 22 și 25 august, conducătorii studenților din întreaga țară organizează un Congres în vederea examinării situației create. Delegațiile Centrelor studențești decid să se opună deschiderii cursurilor pentru noul an școlar și reafirmă voința lor de continuare a grevei ; mai mult, ceea ce era extrem de important pentru victoria curentului naționalist, se hotărăște a se acorda sprijinul oficial al maselor universitare LIGII APĂRĂRII NAȚIONAL CREȘTINE.

Cu toate acestea, decizia continuării grevei nu a putut fi menținută. Marea majoritate a studenților erau obosiți și descurajați. Guvrnul, informat perfect de această stare de spirit, era hotărât mai mult ca oricând să nu cedeze exigențelor lor și să aștepte apropiata lor capitulare. El reușise chiar să atragă pe câțiva conducători, prin promisiunea unor situații bune la sfârșitul studiilor, cu condiția de a contribui la spargerea grevei.

Ion Moța, președintele Centrului studențesc de la Universitatea din Cluj, este îngrozit de

perspectiva înfrângerii. Atâtea sacrificii inutile îi puneau o gravă problemă de conţtiinţă. El se zbătea să găsească o ieşire onorabilă din impasul mişcării studenţeşti. După ce a reflectat îndelung timp, el se duce să-l întâlnească pe Corneliu Codreanu, pentru a-i prezenta planul său. Întâlnirea are loc într-un mic oraş, Câmpulung, din Bucovina, unde Corneliu Codreanu participase la un Congres al Ligii.

Amândoi s-au dus pe muntele Rarău, unde, în singurătatea naturii, în mijlocul pădurilor seculare, s-au simţit slobozi de orice influenţă, spre a decide drumul de urmat. Moţa îi destăinui temerile sale. Lumea studenţească ajunsese la limita de rezistenţă. Guvernul şi toate forțele antinaționale așteptau, triumfând, iminenta lor capitulare.

Moţa era de părere ca studenţii să fie lăsaţi să meargă la cursuri ; dar estima ideea că diriguitorii lor nu puteau abandona lupta, fără a oferi un exemplu generaţiilor viitoare. Cu riscul de a muri ori de a fi încarceraţi pe viaţă, ei trebuiau să lovească fără milă toate elementele responsabile de situaţia tragică a studenţilor și de suferințele națiunii întregi.

Corneliu Codreanu ascultă cu o intensă emoţie pledoaria lui Moţa. El însuşi gândeşte că atul final al luptei lor trebuie să fie pedepsirea trădătorilor. El însuși e gata de sacrificiul libertăţii sale şi chiar al vieţii ; însă trebuie mai întâi să pedepsească cu asprime pe responsabili. Ei se reîntorc la Iaşi, pentru a încunoştiinţa de această decizie pe ceilalţi conducători ai studenților.

Responsabilii de suferințele poporului erau prea numeroși pentru a-i putea elimina pe toţi, cum ar fi fost just de a face ; ei se fixează asupra a câtorva persoane numai, considerate drept principali vinovaţi ; câţiva miniştri liberali, câţiva bancheri evrei (aceştia fiindcă finanţau partidele și corupeau viaţa publică), care vor trebui să cadă sub gloanţele şefilor studenţilor ; după ce a fost determinat rolul fiecărui participant, în această istorică acţiune punitivă, membrii echipei vor pleca la Bucureşti, unde trebuiau să aibă loc atentatele.

Evenimentele n-ajung până în stadiul final, din pricina unei defecţiuni survenite printre membrii echipei. Studentul VERNICHESCU îi denunţă autorităţilor. Acest student, s-a aflat ulterior, era un agent al Siguranţei, care se infiltrase printre conducătorii studenţilor. În timp ce întregul grup era reunit acasă la un prieten din Bucureşti pentru a regla ultimile detalii ale operaţiunii şi a-i fixa data, casa e încercuită de poliţie şi toţi cei prezenţi sunt arestaţi, inclusiv Vernichescu, pentru a deturna bănuielile.

Toţi presupuseseră că arestarea rezulta dintr-o indiscreţie ori o stângăcie, ca să se ajungă până acolo încât poliţia să afle locul în care erau ascunse revolverele şi scrisorile lăsate de ei părinţilor şi prietenilor lor, şi în care explicau sensul gestului lor. Ei fură siguri că aveau printre dânșii un trădător și, mai târziu, după declaraţiile făcute la Parchet, el putu fi identificat.

Studenţii arestaţi sunt mai întâi transportaţi la Prefectura Poliţiei, unde sunt înregistrate primele lor declaraţii. Dovezile de culpabilitate erau destul de grave ; totuşi cu o anumită abilitate, era posibil s-o scoată la capăt şi să evite orice condamnare.

Când vine rândul lui Corneliu Codreanu de a-şi face depoziţia, acesta era încă chinuit de îndoială. Nu ştie cum să se comporte. Nu poate admite, în sufletul şi în conştiinţa sa, să

se apere, adoptând o atitudine de duplicitate în fața justiției, renegându-și propriile convingeri și acte. Cere un minut de reflecție, în timpul căruia ia hotărârea de a spune întreg adevărul, și nu numai de a-l mărturisi ; însă de a-l afirma cu putere, de a insista asupra lui, de a-l transforma într-o armă de luptă, pentru a lovi, ca ultima oară, pe dușmanii neamului, înainte de a fi condamnați la închisoare pe viață (căci asta-i aştepta, în cazul unei condamnări).

Declaraţia lui Corneliu Codreanu și a celorlalţi studenți provoacă o comoţie în guvern. Acesta prefera ca procesul să nu ia această turnură dramatică, și ca el să se mărginească la stigmatizarea acțiunii nedemne a câtorva exaltați. Totuși, opinia publică e profund afectată de mărturiile studenţilor, deoarece afacerea complotului se ivise chiar în momentul în care cercurile guvernamentale anunţau emfatic că studenții renunțaseră la manifestaţii și se hotărâseră să-și reia cursurile.

Descoperirile poliţiei, şi mai ales declaraţiile inculpaţilor, seamănă panică în mediile vizate, întrucât, departe de a se calma, manifestațiile studențești luară o întorsătură alarmantă.

Presa iudaică, dezlănţuită, reproşează guvernului slăbiciune față de studenţii agitatori şi cere pedepsirea exemplară a "complotiștilor".

Ceea ce nelinişteşte mai mult guvernul și toate partidele este **calitatea spirituală a acestor tineri.** Pe scena naţionalismului românesc, **un tip nou de student apăruse.** Până atunci, mişcarea studențească se mărginise la acte ușor de controlat de către autorități : studenții refuzau să apară la cursuri ? Asta era în propriul lor detriment și al părinților lor . . . Făceau manifestații pe stradă ? Forțele de ordine erau acolo pentru a le împiedeca . . . Spărgeau vitrinele caselor evreiești ? Chiar dacă poliția nu putea să le prevină, nu era o pierdere, căci tocmai statul plătea pagubele ocazionate . . . Dar, de astă dată, acești tineri adoptaseră un comportament diferit : ei renunțaseră la agitație de stradă și se apucaseră să conspire, voiau să omoare pe conducătorii țării . . . !

În fond, nu atât complotul în sine înspăimânta pe guvernanți. Exaltați sunt în fiecare generație, gata să rezolve problemele politice cu ajutorul revolverului. Cu vârsta, fanatismul se potolește, entuziaştii intră în funcţiuni, își fondează familii, şi nebuniile juvenile se sting . . .

Ceea ce alarmează guvernul e spiritul de decizie al acestor tineri, luciditatea convingerilor, credința în misiunea lor. O altă specie de individ s-a iscat : sunt oameni care au o viziune integrală a luptei naționaliste și sunt gata să-și dea viața pentru triumful idealului lor. Acesta era un fapt inedit în istoria politică a României.

Cu "complotul studențesc" se deschide o nouă eră în raporturile dintre guvernanți și guvernați în România. Generația nouă nu mai era dispusă să se încline în fața ilegalităților și abuzurilor. Ea era hotărâtă să nu mai tolereze sistemul de guvernământ în vigoare, bazat pe exploatarea poporului de către clasa posedantă, aliată cu evreii. Timpul acomodărilor facile trecuse. Înaintea uzurpatorilor puterii și a trădătorilor neamului se ridica un tineret intransigent, care nu mai ceda amenințărilor, nu mai putea fi cumpărat prin mijlocirea unor lingușiri, beneficii materiale ori onoruri.

La finele instrucției preliminare, numai șase persoane au rămas implicate în complot : Corneliu Zelea CODREANU, Ion MOȚA, Corneliu GEORGESCU, Ilie GÂRNEAȚĂ, Tudose POPESCU și Radu MIRONOVICI.

Până la data judecării, ei sunt depuși în celebra închisoare “VĂCĂREȘTI”, din împrejurimile Bucureștiului. Această închisoare era o veche mânăstire, a cărei capelă fusese rezervată deținuților. Acolo, în această capelă de închisoare, începe extraordinara evoluție spirituală ce va da naștere MIȘCĂRII LEGIONARE.

Pe ușa din stânga a altarului era icoana Arhanghelului Mihail, de o rară frumusețe. Când Corneliu Codreanu a văzut-o, el s-a simțit fascinat de ea. Ori ce câte ori capela era deschisă, el mergea ca să se roage în fața icoanei, subjugat de calitatea extraordinară a expresiei sale. Arhangelul părea viu . . .

De pe urma nenumăratelor meditații dinaintea icoanei, o idee a izvorât, umplându-i sufletul și gândul : să pună bazele, în cadrul LIGII, unei organizații de tineret, care să poarte numele “ARHANGHELUL MIHAIL”.

Această organizație trebuia să călăuzească noile generații, să le împiedice de a cădea în mocirla politicianismului sordid. Tineretul intelectual al țării, în loc să rătăcească în cadrele vechilor grupări politice, pierzându-și calitățile spirituale, cum se produsese până atunci, trebuia să se concentreze într-un organism care să reflecte propriile aspirații. Această organizație nouă ar fi avut un alt scop : “Corupția politică” nemaifiind alimentată prin aportul statornic al tinerimii, ar muri de moarte bună și această rană a societății românești, dispărând ea însăși printr-un natural proces de extincție.

După eliberare, Corneliu Codreanu a încercat să pună în aplicare această idee în cadrele Ligii ; însă, în fața incomprehensiunii prof. A. C. Cuza, el trebuie să aștepte despărțirea lui de Ligă spre a trece la realizarea planului.

În ajunul procesului, o tragedie izbucnește în închisoarea Văcărești. Ion Moța trage mai multe focuri de armă asupra lui Vernichescu, trădătorul, și îl rănește grav.

Gestul lui Moța nu pornea dintr-o dorință de răzbunare : era expresia unei concepții superioare de etică națională. Forțele poporului nostru fuseseră, într-o manieră permanentă, anihilate de trădători. Toate marile figuri ale neamului muriseră prin trădare. În aceste condiții, orice efort de renovare națională era consacrat eșecului. Convingerea aceasta era generală în cercurile naționaliste și în sufletul tuturor patrioților. Nu se putea continua lupta studențească tolerându-se trădarea unui Vernichescu ; alții îi puteau urma exemplul, lăsându-se cumpărați de inamicii națiunii române, siguri de nepedepsire.

Gestul lui Moța era pe atât de impresionant, pe cât el a avut loc în ajunul marelui proces care avea să decidă soarta tuturora. Pedepsirea lui Vernichescu agravează considerabil situația grupului. Totuși, Moța nu se gândea să-și menajeze șansele de achitare, lăsând pentru mai târziu pedepsirea trădătorului. El sesizase prima ocazie propice, fără nici o speculație asupra oportunității actului său.

Procesul “complotul studențesc” s-a judecat la București, pe 29 martie 1924. Guvernul

nu putea decât indirct să exercite vreo influență. Soarta celor șase studenți depindea de decizia juraților. Or, jurații erau supuși la două presiuni antagoniste : de o parte, guvernul, partidele politice și presa iudaică ; pe de alta, studenții din Capitală, la care se adăugau delegațiile numeroase venite de la celelalte universități. Miile de studenți concentrați la București întrețin Capitala într-o continuă efervescență și reușesc să câștige opinia publică de partea cauzei lor.

În ziua procesului, Tribunalul e păzit de puternice cordoane de jandarmi, înconjurate și ele de zeci de mii de oameni, care intonează cântece patriotice și cer achitarea studenților.

Procesul s-a desfășurat într-o atmosferă ce sfârșește prin derutarea cercurilor guvernamentale. Rolurile se inversaseră : nu mai era vorba de procesul studenților, ci de acela al clasei conducătoare. STUDENȚII ACUZAȚI DEVENISERĂ ACUZATORII GUVERNULUI, MANDATARII CONȘTIINȚEI NAȚIONALE. Opinia publică identificase pe adevărații vinovați în rândurile guvernului.

Presiunea opiniei publice a anulat aparatul de intimidare al guvernului, ca și influența presei controlate de evrei. Juriul a dat verdict de achitare, în aplauzele întregii asistențe. Verdictul acesta era de altfel, din punct de vedere juridic, perfect motivat : nu erau reunite toate elementele necesare pentru ca acțiunea studenților să poată fi încadrată în categoria "**complot**", așa cum noțiunea aceasta e definită de Codul Penal -studenții nu fixaseră data la care trebuia să aibă loc acțiunea lor ; și această lipsă formală anula valoarea juridică a rechizitoriului.

Totuși, mult mai important dcât aspectul legal și formal al verdictului, era semnificația politică a acestei achitări. Jurații recunoscuseră că revolta acestor tineri pornea de la o legitimă neliniște pentru soarta națiunii ; această revoltă exprima brusca tresărire de conștiință națională, continuu jignită de către partide și politicieni. Revolta era aceea a unui popor întreg împotriva profitorilor și "învârtiților" de război (acela din 1914-1919), care, ridicați acuma în fruntea statului, posturi de comandă, continuau jefuirea țării și exploatarea poporului. Jurații ratificau sentimentele întregii națiuni. Curentul naționalist reputase o victorie mare contra claselor parazitare care sufocau țara.

Atunci când mulțimile rămase afară, așteptând ore întregi sfârșitul dezbaterilor, auziră rezultatul judecății, ele izbucniră în aclamații nesfârșite. Capitala trăi un moment de neuitată emoție. În cele din urmă, la ieșire, studenții sunt purtați în triumf. Împreună cu jurații, opinia publică ratifica gestul lor, condamnând forțele regimului, care, prin politica lor de slăbire și de persecutare a elementului românesc, împinseseră pe acești tineri la gesturi de disperare.

Un oarecare timp, guvernul și aliații lui oculți nu s-au manifestat public. Curând, însă, inamicii implacabili ai mișcării naționaliste au înjghebat noi planuri în vederea distrugerii acestei mișcări care deranja într-atâta uneltirile lor secrete.

8) EDUCAȚIA TINERETULUI – PRIMA TABĂRĂ DE MUNCĂ

Întors la Iași, Corneliu Codreanu își reia activitatea din

cadrul Ligii, ocupându-se în mod special cu educația tineretului, așa cum își făurise planul în închisoarea Văcărești. Totuși, când el și-a început acțiunea, s-a lovit de o greutate majoră : nu exista local de adunare. Erau așa de săraci, încât nu aveau din ce să închirieze o cameră. În afară de aceasta, sălile Universitățîi, ca și căminele studențești, le erau interzise de către autoritățile guvernamentale, care îi expulzaseră.

Atunci Corneliu Codreanu convoacă un grup de studenți și elevi de liceu și le propune construirea, cu propriile lor brațe, a Căminului de care aveau ei nevoie. Propunerea aceasta e primită cu stupoare și cu o anumită răceală. Nu numai că acest plan le părea drept irealizabil, însă el contraria mentalitatea dominantă. Intelectualii români de-acuma să se dedea muncii manuale ! Și Corneliu Codreanu subliniază acest lucru în discursul său, ținut în fața studenților și elevilor :

" . . . ne trebuie în primul rând curajul de a sfărâma mentalitatea în care creștem noi, mentalitatea care face pe tânărul intelectual să-i fie rușine, a doua zi după ce a devenit student, să mai ducă un pachet în mână pe stradă" (7).

Construirea Căminului de către studenți avea astfel o misiune educativă : **înnobilarea muncii manuale.** Tinerimea care trece prin această experiență avea să privească pe muncitori cu alți ochi și să ia în seamă SOLIDARITATEA TINERETULUI INTELECTUAL CU MUNCITORII.

Fără bani, fără să aibă chiar mijloacele (instrumentele) de muncă necesare, Corneliu Codreanu, însoțit de 26 de tineri, pleacă la Ungheni, un mic târg pe Prut, aproape de Iași ; și acolo, pe un teren pus la dispăziția lor de un om înțelegător, ei încep să sape pământul și să confecționeze cărămizi. Este o dată memorabilă pentru România Nouă : la **8 mai 1924, primul șantier de muncă voluntară ia naștere în țară.**

Țăranii și muncitorii din târg priveau cu stupefacție această echipă de studenți și de elevi care călca argila sub picioare. Așa ceva ei nu mai văzuseră niciodată !

O generație nouă se pregătește sub ochii treji ai lui Corneliu Codreanu : o generație căreia nu-i era rușine de greutăți și de muncile poporului de rând și care fraternizează cu durerile și nenorocirile lui :

GENERAȚIA ACȚIUNII CREATOARE.

"Prima noastră tabără de muncă -spune Corneliu Codreanu- a avut efectul unui început de revoluție în mentalitatea curentă. Toată lumea din jur -țărani, muncitori, și, nu mai puțin, intelectuali- se aduna plină de curiozitate să ne privească. Această lume era învățată să-i vadă pe studenți plimbându-se, eleganți, pe Lăpușneanu, sau cântând cântece de veselie în jurul meselor din berării, în ceasurile lor libere. Acum îi privea cum frământă lutul cu picioarele, plini de noroi până la brâu, cum cară apă din Prut cu căldările, cum stau aplecați pe sapă sub arșița soarelui. Lumea asista la sfărâmarea unei mentalități stăpânitoare până atunci : e rușine pentru un intelectual să muncească cu brațele, mai ales în muncile greoaie, rezervate în trecut robilor sau claselor disprețuite . . . "(8).

Pentru a-i ajuta pe acei care lucrau la cărămidăria de la Ungheni, Corneliu Codreanu

deschide în Iași o a doua tabără de muncă ; era o grădină de zarzavat, pusă gratuit la dispoziția lor de o admiratoare a mișcării studențești.

7. Corneliu Codreanu : op. cit., p.189-190.

8. Corneliu Codrenu : op. cit., p.191.

9) TEROAREA POLIȚIENEASCĂ ȘI EPILOGUL EI

Munca se desfășura în liniște și cu rodnicie în cele două

tabere de muncă. Se putea crede că chiar autoritățile căpătaseră respect pentru acest tineret care, în loc să se amuze sau să se ocupe de frivolități și de scandaluri, își petrecea vacanța muncind pe malurile Prutului.

Asta nu-i decât o iluzie!

Guvernul se pregătea să dea o nouă lovitură mișcării studențești, decretând drept subversivă orice muncă desfășurată în taberele voluntare. Dar studenții nu mai sunt în grevă, nu mai sparg vitrinele evreilor, nu mai au loc ciocniri cu jandarmii... Ceea ce înfăptuiesc ei acuma pare mult mai grav autorităților : e un gen nou de subversiune și un contagios exemplu.

Până atunci, tinerii fuseseră copleșiți cu o mulțime de acuzații specifice : ei nu munceau; se delăsaseră de studii; erau derbedei și vagabonzi... Acum, nu numai că s-au reîntors la carte, dar fac un lucru în plus : își construiesc Căminul cu propriile lor mâini. Dispreţuind viața ușoară, se înhamă voluntar la treburi dintre cele mai dure. Lucrează în comun, duc o viață disciplinată, fără ca nimeni să-i forțeze și fără să primească remunerație.

Un asemenea lucru nu se mai văzuse niciodată în România, unde muncile grele erau repartizate claselor inferioare. Acest Codreanu, după opinia guvernului și a autorităților, era un om periculos, căci tulbura tineretul, indicându-i un mod de viață contrar obiceiurilor societății existente. După părerea lor el creea un curent redutabil care tulbura ordinea socială, economică și politică. Trebuia să se pună capăt unei astfel de influențe, aparent inofensive, încărcată în realitate de primejdii viitoare pentru securitatea statului.

Într-o zi, pe când Corneliu Codreanu lucra la zarzavaturi cu un grup de 50 de voluntari, poliția și jandarmii năvălesc în grădină și, sub amenințarea puștilor, îi aruncă la pământ, îi lovesc cu picioarele, cu vânele de bou și paturile armelor. Apoi, tinerii, legați, sunt duși de-a lungul străzilor principale ale orașului, până la Prefectura de Poliție. Acolo, prizonierii sunt din nou brutalizați sub pretextul ca să le scoată vreo vorbă despre "ceea ce le-a spus Codreanu", planurile de revoluție pe care le urzesc în timpul muncii din grădina de zarzavaturi". Cum nenorociții n-au nimic să declare, loviturile se dublează; tălpile picioarelor sunt negre de sânge.

Călăii îl aduc pe urmă pe Corneliu Codreanu la locul de tortură, pentru a-i aplica același tratament. În momentul în care brutele își încep mârșava lor treabă, se aude zgomot pe culoar. Sunt părinții studenților torturați care, aflând de violențele săvârșite la

Prefectură, au venit să-şi salveze copii. Ei solicitaseră de asemenea, prezenţa Primului - Procuror și erau însoțiți de profesorii naţionalişti de la Universitate, în frunte cu A.C.Cuza. prins în flagrant delict de abuz de putere Prefectul de Poliție, MANCIU, e obligat să elibereze victimele.

Oraşul fierbea de indignare! Mai trebuia puţin ca poliţiştii vinovaţi să nu primească o corecție sângeroasă din partea publicului.

Părinţii studenţilor şi elevilor trimit o plângere împotriva lui Manciu către Ministerul de Interne, cerând destituirea acestuia și pedepsirea sa. Ministerul de Interne, nu numai că îl menţine pe Manciu în postul său, dar îi decerne o decorație, în timp ce comisarii ce au participat la torturi beneficiază de înaintare în grad.

Manciu fusese numit Prefect al Poliției de Iași în intenţia evidentă de a înfricoşa tineretul, de a-l obliga să renunțe la lupta lui naţionalistă. Înainte de toate, Manciu atacase pe Corneliu Codreanu. Voia să-l provoace, făcându-l să-și piardă răbdarea, obligându-l să riposteze, făcând un gest de apărare, ce-ar putea furniza omului regimului un motiv pentru a-l tortura, a-l pune în afara luptei sau chiar de a-l omorî.

Mişcarea naţionalistă se găsea la o răscruce: ori se lasă intimidată de violenţele luiManciu şi riscă să se sfarme, în care caz, din toate sacrificiile consimțite până aici nu mai rămânea decât amintirea unei agitaţii sterile; ori să nu cedeze deci să se opună insultelor, violenţelor, pe care Manciu le săvârșea sub acoperământul funcțiilor sale și al imunităţii de care se bucura; în care caz, tineretul ar fi fost el însuşi vinovat de violenţă.

În agitata istorie a Mişcării Legionare, șefii ei s-au aflat adeseori în situații similare : să capituleze sub loviturile şi atacurile nedrepte; sau să răspundă acestor atacuri, deschizându-și un drum cu sabia în mână, după ce s-a văzut eșuându-se toate resursele legale de luptă și de afirmare.

Corneliu Codreanu rămâne multă vreme frământat de problema aceasta. După umilinţele şi loviturile îndurate, el pare un alt om, un om disperat. Ceva se prăbuşeşte în el... El nu mai are încredere în propriile forțe, nici în lupta căreia i-a consacrat cei mai frumoşi ani de viață. Nu se mai simte capabil de nimic. Taberele de muncă, nici ele nu-l mai interesează. E un vultur cu aripile tăiate...

Zdrobit spiritualiceşte, se retrage în liniştea munţilor. Pe muntele Rarău, în Bucovina, la 1500 de metri altitudine, își construiește o cabană, se izolează de lume timp de o lună și jumătate, și meditează asupra ultimilor evenimente... Se sfâșie fără să găsească vreo soluţie. Cu toate acestea, un lucru i se cristalizează în conştiinţă : hotărârea neclintită de a nu accepta nicicând cea mai mică umilință, cea mai mică lovitură, indiferent de unde vine aceasta. Dacă cineva îndrăzneşte să-l atace, să-l atingă chiar, va riposta chiar cu preţul vieţii la nevoie.

În starea aceasta de spirit, se întoarce la Iași, unde își reia ocupațiile obișnuite de la cărămidărie și de la grădina de zarzavat; în scris, în afară de acestea, ca avocat în baroul de Iaşi, el își împarte timpul între o treabă civică şi Tribunal. Totuşi, violenţele poliţieneşti n-au slăbit. De la Iași, luînd exemplul lui Manciu, autoritățile extind teroarea asupra întregii Moldove. Orice comisar doritor de avansare sau de sporire a

lefii dispune de un mijloc infailibil: **brutalizarea unui student**.

La 25 Octombrie 1924, Codreanu se prezintă la unul din Tribunalele Iaşului, unde trebuia să pledeze într-un proces intentat de un student împotriva Prefectului Poliţiei, Manciu, pentru lovituri şi ofense. Prefectul vine la şedinţă cu întregul său stat – major, plus 25 de poliţişti înarmaţi. Abia începuseră dezbaterile când Manciu, cu grupa sa de polițiști, în prezența judecătorului, se precipită asupra lui Corneliu Codreanu și a persoanelor chemate să depună ca martori. Corneliu Codreanu, în faţa numeroaselor atacuri şi intenţii agresive ale lui Manciu, se consideră în stare de legitimă apărare. Scoate revolverul și trage. Manciu cade, lovit mortal; doi comisari sunt grav răniți; alți polițiști dispar.

Ştirea morţii lui Manciu se răspândeşte ca o dâră de praf de puşcă în tot oraşul. Populaţia respiră, uşurată. O spaimă apăsătoare s-a risipit. Torţionarul și-a primit pedeapsa meritată. Studenţii părăsesc căminele, ies pe străzile orașului și-și exprimă bucuria prin cântece patriotice.

10) PROCESUL

Un mandat de arestare e lansat împotriva lui Corneliu Codreanu, care este închis în puşcăria GALATA, lângă Iaşi, supus fiind unui tratament de distrugere fizică. E depus într-o celulă neîncălzită cu o simplă scândură de lemn drept pat. Iarna venea și temnița era așa de umedă, încât apa șiroia pe pereți. Nu i se dă nimic pentru a se înveli; și astfel suferă teribil de frig. Ca hrană, primeşte o pâine neagră pe zi. În asemenea condiții, trăiește timp de 13 zile.

Guvernul voia cu orice preţ să obţină condamnarea lui Corneliu Codreanu. Totuși, atmosfera de la Iaşi nu i se părea destul de favorabilă; de aceea Ministerul de Justiţie ordonă transferarea acuzatului în orașul Focșani. Cum procesul trebuia să se desfășoare la Curtea Criminală (Tribunal), era de maximă importanță ca mediul social din care proveneau juraţii să nu fie contaminat de curentul naționalist. Focşanii erau consideraţi drept o citadelă a partidului liberal. Or, spre marea decepţie a guvernului, îndată ce Corneliu Codreanu e adus în acest oraș, o schimbare radicală se manifestă în opinii. Citadela liberală se transformă în citadelă naționalistă. Întreaga populaţie, indiferent de culoarea politică, merge să-l aclame pe eroul tineretului. Cele mai bune familii din oraş se îngrijorează de soarta lui și copii lor se înscriu printre apărători.

Procesul e fixat pentru 14 Martie 1925. Acuzatul fusese deja adus în sală şi juraţii trăseseră la sorți, când se anunță amânarea procesului, în urma unui ordin venit de la Bucureşti. Mulţimea care a venit cu grămada în Focşani ca să asiste la proces – numai din Iaşi sosiseră 300 de persoane – manifestează zgomotos, împreună cu populaţia locală, pentru a protesta împotriva acestei amânări și pentru a înfiera procedura abuzivă a guvernului.

Acesta a fost informat, de către autoritățile locale, că nu se poate conta pe juraţii locului, şi că achitarea lui Codreanu e sigură. Trebuia să fie găsit de urgenţă alt oraş, în care să nu fie populaţie evreiască dominantă; căci existenţa elementului evreiesc declanşa în mod automat reacţia naţionalistă a românilor.

Ministerul de Justiție ordonă transferul procesului la Turnu Severin, oraș din Oltenia, într-o regiune pur românească, ce părea a corespunde din plin dorințelor ascunse ale guvernului. El număra foarte puțini evrei și agitațiile antisemite îi erau necunoscute. Autoritățile locale au garantat guvernului că, acolo, Corneliu Codreanu va fi condamnat.

Totuși, calculele guvernului se arătau a fi la fel de greșite ca și prima dată. Moartea lui Manciu a luat proporțiile unui eveniment național. Curentul de simpatie pentru Corneliu Codreanu s-a răspândit în toată țara, şi rezultatul judecății a fost pretutindeni același: ACHITAREA. Cu cât regimul se înverşunează să se amestece în derularea procesului, cu atât indignarea populară sporește.

La Turnu Severin, zilele procesului sunt de sărbătoare. Închisoarea în care se găsește Codreanu a devenit un loc de pelerinaj. Acuzatul e înconjurat de calda afecțiune a populației. Mii de persoane au alergat din toate colțurile țării ca să-și manifeste simpatia. Autoritățile locale, nu numai că nu sunt capabile să-și țină angajamentele luate față de guvern, însă se văd antrenate de entuziasmul general.

Procesul are loc pe 20 Mai 1925. Președintele Tribunalului primise 19.300 de cereri de înscriere pentru apărarea tânărului naționalist. În sală nimeni nu ascultă lectura actului de acuzare; toate dezbaterile seamănă cu o simplă formalitate. Martorii acuzării, comisarii din Iași care au torturat pe studenți, abia de se strecoară printre mulțimea iritată.

Când verdictul de achitare e citit, un entuziasm indescriptibil stăpânește mulțimea. Ochii tuturora se îndreaptă spre tânărul om, calm și mândru în boxa acuzaților. Este purtat în triumf pe străzile orașului.

De la Turnu Severin, Corneliu Codreanu, cu apărătorii lui și cu studenții veniți la proces, pleacă cu un tren special spre Iași. De-a lungul drumului, mii și mii de oameni se adună în gări, pentru a-i saluta. La București, în Gara de Nord, 50.000 de persoane așteaptă sosirea trenului. Un impuls misterios a adus mulțimile la gară în acea zi, cum afirmă Corneliu Codreanu:

"Veniți la gară, pentru că din toate trenurile care trec, este unul care merge astăzi pe linia destinului românesc ! Toate merg pentru interesul celor din trenuri, acesta merge pe linia neamului, pentru neam".

11) TRIUMFUL ȘI PRĂBUȘIREA LIGII

Curentul provocat în țară de proces este imens. El se repercutează în chip favorabil asupra organizației politice din care eroul făcea parte: LIGA APĂRĂRII NAȚIONAL CREȘTINE.

Din nefericire, profesorul Cuza, președintele L.A.N.C., nu știe să folosească acest moment unic; el lasă să se stingă entuziasmul popular. Corneliu Codreanu insistă pentru lansarea imediată a unei campanii de canalizare a acestui curent, creând organizații acolo unde ele lipsesc, consolidânu-le pe acelea care deja există.

Din această deosebire de puncte de vedere se nasc primle neînțelegeri dintre profesorul Cuza și Corneliu Codreanu. Președintele Ligii e convins că partidul va învinge fără

osteneală, adus la putere de elanul irezistibil al maselor; în timp ce Codreanu, mai conștient de deficiențele omenești, pune accentul pe necesitatea organizării. Pentru a nu agrava mai tare divergențele dintre profesorul Cuza și el, pe marginea organizării Ligii; şi pe de altă parte, simţind nevoia desăvârşirii studiilor, Corneliu Codreanu hotărăşte să plece în străinătate, alegând pentru astă dată Franţa. În toamna lui 1925, el părăseşte țara și se stabilește la Grenoble, unde urmează cursurile de eonomie politică în vederea doctoratului.

În Martie 1926, generalul AVERESCU vine la putere. În luna Mai a aceluiași an, se anunţă noi alegeri şi L.A.N.C. se prezintă pentru întâiaşi dată. La insistenţa câtorva notabilităţi ale Ligii, profesorul Cuza acceptă şă fie desemnat candidat de Focşani Corneliu Codreanu. Codreanu îşi întrerupe studiile şi revine în ţară, pentru a participa la campania electorală.

În județul Putna (capitala – Focșani), e împiedicat în mod sistematic să ia contact cu populația. "Starea de asediu" a fost decretată și, ca să mergi în turneu de propagaandă, trebuia să obții un permis de liberă trecere. Deşi Codreanu avea acest bilet în buzunar, deşi era candidat, jandarmii voiau să-l împiedice să iasă din oraş. El refuză să se supună acestui ordin ilegal și trece mai departe. Jandarmii trag; maşina îşi vede de drum cu două gloanțe în caroserie. Prin miracol, Codreanu și tovarășii lui nu sunt atinși.

În urma acestui incident, Codreanu se duce la București, pentru a se plânge Ministrului de Interne, Octavian GOGA, de la care emana în relitate ordinul de arestare. După o discuție cu Goga, obține autorizația de a desfășura liber campania electorală; dar, nu mai rămâneau decât două zile până la alegeri; în afară de aceasta, în fiecare sat nu i se autorizează să vorbească decât UN MINUT.

În ziua alegerilor, delegații Ligii sunt tratați cu asprime și împiedicați să ajungă la birourile de votare. Sate întregi sunt puse în imposibilitatea de a vota. Rezultatul fusese prevăzut dinainte : Codreanu nu e ales, cu toate că se bucură de o popularitate enormă în acest județ.

Totuși tânărul candidat e satisfăcut de rezultatele obținute. Liga a reputat un foarte frumos succes, cu toate abuzurile guvernului : în întreaga țară, ea a obținut 120.000 de voturi și zece locuri în Cameră. Profesorul Cuza, împreună cu un grup excelent de personalități, intră în Parlament. Liga vede deschizându-se în fața ei perspectiva de a deveni, în câțiva ani, principala forță politică a țării ; dacă acest prim nucleu poate acționa victorios și poate da asigurările necesare, de fidelitate față de credo-ul naţionalist. Toate privirile și toate speranțele națiunii sunt fixate asupra **grupului celor zece deputați ai Ligii.** De energia lor, de curajul și devotamenztul lor depinde soarta naționalismului românesc.

Corneliu Codreanu se reîntoarce la Grenoble ca să-și continue studiile. La începutul lui mai 1927, o veste consternantă îi parvine dințară : Liga Apărării Național Creștine s-a scindat în două. Scrisori disperate – de la Ion Moța, printre altele – îl roagă fierbinte să revină în România, pentru a încerca salvarea LIGII.

Bulversat de acest trist eveniment, el roagă pe profesori să-i permită avansarea datei examenelor lui ; și, după ce le trece, se reîntoarce în patrie.

Situația pe care o găsește aici era mai gravă de cum și-o imagina, profesorul Cuza excluse din Ligă pe majoritatea notabilităților, printre care opt deputați din zece câți numărau. Spre marea satisfacție a celorlalte partide, Liga, această, organizație pe care neamul românesc își întemeiase atâtea speranțe, se prăbușea, minată de dispute interne. Marea mişcare naționalistă, fruct al atâtor lupte și sacrificii, care, după elanul începutului, trebuia în câțiva ani să cucerească puterea, era redusă la neant, sfărâmată și neputincioasă.

Principalul răspunzător al acestei stări de lucruri nu era altul decât președintele ei, profesorul Cuza. Acesta nu avea anvergura unui conducător ; nu era nici un organizator, nici un animator. Era un om de știință și un doctrinar. Calificat excepţional în sfera teoriei, era neputincios și stângaci atunci când cobora în domeniul realității. Corneliu Codreanu recunoștea, cu toată loialitatea, că o parte din vină pentru acest revers cade și asupra lui însuși și asupra întregului grup de tineri care l-au îndemnat și l-au forțat pe profesor să accepte o situație pentru care el nu era făcut.

După o tentativă disperată de regrupare a Ligii, tentativă ce nu are drept rezultat decât confirmarea imposibilității reconcilierii, Codreanu hotărăște să nu urmeze nici pe una, nici pe alta din cele două fracțiuni. În fața dezastrului acesta, el se sforțează să opună adversarilor **o linie nouă de rezistență,** formată de către frontul unic al tinerimii naționaliste. Mișcarea universitară trebuia pusă la adăpost de consecințele dezagregante ale rupturii produse în sânul grupării "bătrânilor". Cu acest tineret intact, trebuia început un lucru nou.

12. POLITICIENII

Corneliu Codreanu își începuse lupta pe o bază

anticomunistă, pentru a se lansa apoi, în mișcarea studențească, în favoarea lui "numerus clausus" din universități. O dată cu organizarea Ligii, el adoptă programul antisemit al profesorului Cuza. Propaganda desfășurată de Ligă susținea că "Evreul" era cauza tuturor relelor de care suferă poporul român și că odată rezolvată "problema evreiască" de către un Parlament ar avea majoritatea, în mod automat soarta maselor românești s-ar ameliora.

Minoritatea evreiască reprezenta incotestabil un factor puternic împotriva dezvoltării neamului nostru, atât prin sechestrarea bogățiilor țării, cât și prin tendințele politice pro-comuniste. Dar, a afirma, cum susținea profesorul Cuza, că evreul era unicul responsabil al perturbațiilor din viața economică, socială și politică a țării, era o exagerare. Dacă evreul ajunsese la o poziție economică preeminentă, dacă el redusese pe român la starea de sclavie, dacă exercita o influență nefastă în politică, artă, literatură, presă, administrație și în toate instituțiile statului, asta s-ar datora, înainte de orice, corupției care pustia clasa conducătoare românească.

Dacă această clasă diriguitoare ar fi fost conștientă, evreul n-ar fi putut să se dea la activități nocive și ar fi fost constrâns – din pricina unei rezistențe generale – să devină un factor constructiv în societate ori să-și caute o altă patrie.

În definitiv, la o populație stabilită într-o țară doar de câteva decenii, și care, în toată

lunga ei istorie din diasporă, niciodată n-a cunoscut munca direct productivă, mulțumindu-se să speculeze bunurile produse de alții, la o populație care nicicând n-a manifestat atașament ori sentimente de recunoștință față de poporul care a primit-o, nu se poate cere să-și schimbe obiceiurile de azi pe mâine și să colaboreze loial cu neamul care a primit-o ! Oamenii politici români, partidele, conducătorii de stat, guvernele succesive, trebuiau să facă proba loialității. Ele aveau misiunea să vegheze ca neamul românesc să nu devină victima instinctelor de pradă ale minorității iudaice. Ele, care se cuvenea să vegheze ca energiile naționale să se dezvolte în totală libertate și în condiții de capacitate competitivă cu evreul și cu toți ceilalți străini din țară.

În cazul acesta, nu mai era nevoie de o politică antisemită propriu-zisă. Demnitatea oamenilor politici era suficientă. Prin legi echilibrate și prin severa lor aplicare, printr-o bună administrație și o politică economică sănătoasă ce-ar fi avut drept principal obiectiv emanciparea maselor populare, în special a țărănimii, pericolul evreesc ar fi fost în mod considerabil redus și agitațiile din perioada post-belică nu s-ar fi produs niciodată.

La capătul acestor nouă ani de lupte și de suferințe, Corneliu Codreanu descoperă că există un rău la fel de mare ca și “comunismul” și “problema evreiască”, un rău ce roade vitalitatea neamului : flagelul politicii necinstite (“politicianismul”).

Prin acest termen, Codreanu înțelege spiritul, mentalitatea, educația susținute în cadrul partidelor politice și inculcate elementelor chemate să formeze pătura conducătoare a țării. Viitori deputați, senatori, înalți funcționari, miniștri, departe de a fi formați în sensul educației voinței și a patriotismului, departe de a fi conștienți de îndatoririle lor față de popor și față de țară, erau deprinși să gândească numai la interesele lor personale sau la cele ale grupului căruia aparțineau ; să deteste caracterul ca pe o piedică în calea carierei politice ; să folosească orice expediment pentru a-și croi un drum în viața publică ; pe urmă, ajunși la putere, le mai rămânea să se îmbogățească, asociindu-se cu toți cei asemănători lor, în opera de jefuire a bugetului de stat și a bogățiilor țării. În partidele politice tradiționale, noile generații învățau lașitatea, trădarea, sperjurul, imoralitatea.

Pentru Codreanu, în acea epocă, “politicianismul” reprezenta un pericol infinat mai grav decât comunismul, decât acapararea avuțiilor de către evrei, decât toate suferințele neamului luate împreună ; deoarece el mina esența morală a națiunii, slăbea capacitatea ei de reacție în fața acestui pericol, nimicea chiar posibilitățile de regenerare ale țării. El spunea în legătură cu aceasta :

“Cea mai mare primejdie națională stă în aceea de a ne fi deformat, de a ne fi desfigurat structura noastră rasială daco-romană, dând naștere acestui tip de om, creând această căzătură, această stârpitură morală : **politicianul,** care nu mai are nimic cu noblețea rasei noastre ; care dezonorează și ne omoară”.(10)

Politicianul era prezent în toate partidele. Toate, fără excepție, erau corupte până în măduva lor. Nici o reformă salutară nu putea fi realizată în profitul neamului nostru, atâta vreme cât acest personaj pernicios guverna destinele țării ; și Mișcarea naționalistă nu putea să învingă decât răsturnându-i definitiv dominația. În luptele susținute până atunci, Codreanu s-a lovit constant de acest inamic, care-și apăra cu îndârjire și cruzime

privilegiile, **asociindu-se evreilor în exploatarea neamului.**

Politicianul e acela care s-a opus revendicărilor drepte ale mișcării studențești, care a îndemnat poliția să brutalizeze tineretul ; el a încurajat și acoperit abuzurile lui Manciu ; el a aruncat clasa lucrătoare în mizerie, abandonând-o agitatorilor comuniști ; în fine, tot el, falsificând întreaga viață politică, a transformat democrația într-o farsă vulgară și tragică. Corneliu Codreanu a făcut, în plus, o experiență politică tristă în timpul alegerilor din 1926. Iată ce zice el despre modul în care guvernul respecta principiile constituționale :

"Vai de dreptatea și legalitatea din țara aceasta ! Îmi dai drept de vot, mă chemi la vot, dacă nu vin, mă condamni la amendă, iar dacă vin mă snopești în bătăi. Politicienii români, indiferent dacă sunt liberali, averescani sau național – țărăniști, nu sunt decât o ceată de tirani, care la adăpostul" "legalității", "libertății", "drepturilor omului", calcă fără rușine și fără teamă, în picioarele lor, o țară, cu toate legile, cu toate libertățile și cu toate drepturile ei. Oare pe viitor ce cale ne va rămâne de apucat ?"

***

"Cum se va putea învinge, dacă toate guvernele vor face alegeri la fel, întrebuințând corupția furtul și forța statului în contra voinței populare ?" (11)

10. Corneliu Codreanu : Op.cit.,p.285

11. idem, Op.cit. p.254-255

II. ÎNTEMEIEREA MIȘCĂRII LEGIONARE

ÎNTEMEIEREA MIȘCĂRII LEGIONARE

În istoria unei națiuni, orice mișcare revoluționară, orice eveniment ce schimbă viața neamului până la fundamentele lui, este produsul a doi factori: **un complex de circumstanțe**, care-i pregătesc apariția, și **omul**, care-i degajă urzeala, proiectând-o în lume sub forma unui ideal politic și spiritual nou.

În cazul revoluției legionare, sinteza acestor doi factori apare într-o luminoasă transparență. După realizarea unității naționale, neamul românesc era în căutarea unei formule de interpretare a destinului său. Toate manifestările politice și culturale de după război exprimau aceeași neliniște, aceeași aspirație spre o concepție de viață nouă.

Corneliu Codreanu își făcu apariția în momentul cel mai propice din istoria românească, pentru a-și îndeplini misiunea; adică chiar în momentul în care asupra spiritului românesc sufla vântul marilor transformări. Zece ani mai devreme, chemarea lui n-ar fi avut același răsunet în comunitatea națională. Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem că fără autoritatea morală a personalității sale excepționale, Mișcarea nu s-ar fi realizat în stilul său specific. După toate probabilitățile, fără intervenția providențială a lui Corneliu Codreanu, mișcarea naționalistă, deja existând sub formă destul de confuză, n-ar fi ieșit din faza infatilismului politic; sau, în cel mai fericit caz, nu s-ar fi ridicat deasupra nivelelor de expresie ale vechilor partide, dintre care noi am avut un exemplu cu "Liga" lui Cuza.

1. OMUL

Ceea ce impresiona cel mai mult, îndată ce luai primul contact cu Corneliu Codreanu era prestanța sa fizică. Nimenea n-ar fi putut trece pe lângă el fără să o remarce, fără să se simtă atras de aspectul lui, fără să se întrebe cine era el. Simpla lui apariție în public provoca curiozitatea. Acest tânăr părea un zeu coborât printre muritori.

De statură înaltă, avea un cap cu mult mai mare decât media la români; fără să fie totuși un uriaş capabil să deranjeze pe ceilalți. Procesul creşterii lui s-a oprit acolo unde trebuia pentru a-l înzestra cu un aer natural de dominare. Bine făcut, subțire și suplu, el nu era decât mușchi, vibrați de eleganță.

Dacă se examinează detaliile feței sale cu trăsături perfecte, admitația crește. Nici o notă falsă nu tulbura armonia ansamblului. Fața lui era ovală, și tenul pal; o frunte dreaptă, cu arcadele uşor proeminente; părul şaten abundent. Între ochi, două pliuri paralele îi indicau puterea de concentrare interioară. Ochii mari şi verzi, de un verde deschis, cald și potolit; nasul drept, regulat; gura admirabil desenată.

O voce de bariton, melodioasă; mâini lungi, fine, pe care le-ar fi putut invidia orice pianist; o ținută imperială.

Dacă s-ar voi să fie apreciat după canoanele artistice ale civilizației noastre, s-ar putea spune că era o sinteză între frumusețea tipului nordic și idealul de frumusețe al Greciei antice. Chiar frații J.J.Tharaud, în cartea lor "Trimisul Arhanghelului", o carte de altfel fără nici o bunăvoință pentru Căpitan, remarcaseră "trăsăturile sale de o frumusețe antică".

Privindul te simțeai cucerit, vrăjit. Fața exersa o irezistibilă fascinație. Era "un manifest viu", cum aveau obiceiul să spună legionarii.

Conducătorul prin excelență, acela ce se impune prin el însuși în întreaga societate, în orice împrejurare. În prezența lui, toți ceilalți treceau pe planul secund; el singur rămânea totdeauna unicul obiect de interes general.

Există fără îndoială, în lumea aceasta, tot felul de indivizi cu aspect agreabil, dar care sunt goi în interiorul lor; la care nu simți nici o aspirație morală sau spirituală lângă darurile fizice cu care natura i-a binecuvântat... La Corneliu Codreanu, acestui fizic magnific îi corespundea o excepțională plenitudine interioară. Exclamațiile de admirație ale oamenilor îl lăsau indiferent. Laudele îl înfuriau. Nu avea decât măreția luptătorului și ambiția marilor reformatori.

Bunul simț al Căpitanului era proverbial. În relațiile omenești, era de o rară modestie și de un tact perfect. Incapabil de a face o nedreptate, indiferent cui, de a face cel mai mic rău în mod conştient. Din această structură spirituală derivă, de altminteri, una din marile lui învățături : să te comporți corect și elegant, chiar cu proprii tăi duşmani; să întrebuințezi numai armele loiale în luptă. O victorie câștigată cu prețul unei infamii e viciată la baza ei și nu poate dura.

Totuși atunci când împrejurările o cereau, chiar acest suflet încărcat cu dulceață fierbea de o energie vulcanică. Gesturile lui, de obicei calme și măsurate, tăiau aerul, precum o

lamă de oțel. Trăsăturile potolite se întăreau și ochii aruncau scântei.

Caracteristica sufletului său era bunătatea. Dacă vrei să pătrunzi până la motivul inițial ce l-a determinat pe Corneliu Codreanu să se arunce într-o luptă atât de grea și de aproape disperată, cel mai bun răspuns este acela că el a făcut-o din milă pentru suferințele poporului. Inima însângerată de mii de răni vedea mizeria în care se zbăteau țăranii și muncitorii. Dragostea lui pentru popor – nelimitată ! Era sensibil la orice suferință pe care o îndurau masele lucrătoare. Avea un cult pentru cei umili, și manifesta o infinită atenție față de aspirațiile și speranțele lor. Cel mai mic geamăt, cea mai neînsemnată jalbă, erau examinate cu aceeași seriozitate cu care aborda gravele problemele politice.

Din această mare iubire de neam s-a născut și a crescut Mișcarea Legionară. În temeliile ei și-a pus întreaga putere de afecțiune și de sacrificiu. Și-a însoțit neamul cu mândrie și devotament, pe drumul suferințelor lui milenare, până ce mâna călăilor săi i-a luat viața. Moartea lui a fost o crimă nu numai contra națiunii române și a Mișcării Legionare, ci și împotriva principiilor morale și spirituale ale umanității, întrucât el a știut să se apere și să se încarneze ca un adevărat martir. Viitorul îi va fi cu siguranță mult mai recunoscător de cum a fost în propria epocă.

Totuși sacrificiul său n-a fost în zadar !

Deasupra dărâmăturilor unui holocaust ce urma să marcheze sfârșitul unei speranțe, în arborele vieții doctrinei legionare înmuguresc neîntrerupt ideile nemuritoare ale marelui Căpitan...

Rolul hotărâtor al Căpitanului în formarea noii conștiințe românești și a Mișcării Legionare, ca expresie politică a acestei conștiințe, a fost admirabil evocat de dr. Ion BANEA. Acest camarad din primele momente, unul dintre cei mai iubiți de către condiscipolii săi, și care, ca și el, a murit martir, îl caracterizează astfel pe conducător:

Căpitanul !

“Este o piatră de hotar; o graniță. Sabie întinsă între două lumi. Una veche, pe care o creează, îi dă viață, o chiamă la lumină.

Figura lui în cuprinsul mișcării naționale, de la război încoace, apare ca o **linie de foc,** în jurul căreia se rotesc toate evenimentele mari. El a fost conducătorul și animatorul. Totdeauna pe poziția mai înaltă a frontului de luptă, plin de credință și hotărâre, niciodată șovăielnic sau fugind de răspundere.

Viața lui se îmbină cu lupta și mișcarea națională până într-atâta încât nu mai rămâne nimic vieții, confundându-se totul într-o continuă și mare acțiune în slujba intereselor Nației. Predestinat la jertfe, a trăit intens și zbuciumat. Existența i-a fost plină de fapte și pândită de primejdii. A atins culmi, cum rar i-a fost dat cuiva să dorească, și a coborât în adâncuri, din care numai puterea lui Dumnezeu, în care credea așa de tare, l-a scăpat. A cunoscut perspectiva muncii silnice pe viață și măreția solidarității Neamului românesc cu faptele lui. I-au ros sănătatea asprele zile de închisoare și i-au dat fiori de viață clipele mari, când îl înconjurau zeci de mii de oameni.

A mers de mână cu vremea, primind cu zâmbetul pe buze și batjocurile și laudele.

Iubitor al luptei, vitejiei i-a închinat tot rostul. S-a dat tot Mișcării, dar el n-a cerut nimic. Îl doreau dușmanii răpus și el tot mai tare s-a înălțat.

Căpitanul ! Gând, hotărâre, acțiune, vitejie, viață !".

Și astăzi putem zice, împreună cu Ion BANEA, deși s-au scurs mai mult de 30 de ani de la asasinarea lui infamă, că în ciuda dușmanilor săi de a-l vedea zdrobit, Corneliu Codreanu a crescut irezistibil în conştiința poporului nostru, devenind centrul spiritual al rezistenței împotriva invadatorului din Răsărit

2. CADRUL

Sub această denumire înțelegem toate antecedentele istorice, toate eforturile națiunii noastre pentru o viață mai bună, care, chiar dacă ele n-au adus rezultate pozitive, au nivelat drumul în vederea apariției Mişcării Legionare.

Mişcarea n-a ieşit din capul unui singur om şi nu a fost nici expresia unei agitaţii superficiale. Ea s-a născut din profundele nelinişti ce-au bulversat toate păturile neamului nostru. După terminarea primului război mondial și reunirea tuturor regiunilor româneşti într-un stat unitar, opinia publică căuta o compensaţie la sacrificiile făcute pe front, năzuind la o viață mai dreaptă și mai bună sub toate aspectele. Tendința generală a epocii era de a reclama conducătorilor politici reforme structurale în toate sectoarele vieţii naţionale.

Vom face aici o descriere sumară a vieţii politice româneşti între anii 1919 şi 1930, spre a elucida cauzele care au determinat masele populare să-și piardă încrederea în vechile partide politice, ca şi în acelea create imediat după război, şi să-şi plaseze ultimele speranţe în tineretul legionar.

Generaţia foştilor combatanţi – ofiţeri şi soldaţi care făuriseră România Mare cu preţul atâtor sacrificii – s-a întors din tranşee, cu sufletul revoltat împotriva vechilor cadre politice. În cursul acestui război au fost revelate toate relele de care suferea statul român : armata era trimisă la luptă prost înarmată și pregătită, administrația își dovedise incapacitatea; și, în spatele frontului, se dedase fără pudoare favoritismului şi "afacerismului". Foştii combatanţi voiau, deci, oameni noi în guvernarea ţării şi o completă renovare, până la temelii, a vieţii publice. Vechile partide deveniseră odioase.

Înainte de război, două partide guvernau alternativ țara : Partidul Conservator și Partidul Liberal. După război, Partidul Conservator dispăru curând, nemaiputând supraviețui schimbărilor provocate de război în structura politică, economică și socială a României. Partidul Liberal ar fi împărtășit aceeași soartă, dacă o altă forță nu intervenea pentru a-l salva. Lipsit de suport popular, acest partid își prelungea existența într-o manieră artificială, datorită doar complicității sale cu Coroana. Regele Ferdinand I aducea pe liberali la putere ori de câte ori Ion Brătianu, conducătorul acestui partid, considera că-i oportun, violând astfel cu regularitate voința națiunii.

Când generalul Al. Averescu, unul din comandanții militari care s-au acoperit de glorie în timpul războiului, a intrat în viața politică și a fondat Partidul Poporului, generația

tranșeelor s-a plasat dintr-o dată sub drapelul lui. Dar Partidul Poporului după o strălucită victorie electorală, și o perioadă de guvernare dintre cele mai fructuoase, s-a pierdut în mlaştina politicii murdare, devenit, în final, un simplu pion electoral în jocul subtil al Partidului Liberal.

Steaua politică a generalului Averescu se stinge odată cu cea de-a doua guvernare, în timpul anilor 1926 – 1927.

Totuși, ca expresie dinamică a noilor tendințe de însănătoșire a vieții publice, apare după primul război mondial, un alt partid : Partidul Țărănesc, sub conducerea lui Ion Mihalache.

Acest partid, spre deosebire de celelalte, avea un caracter de clasă. Se sprijinea pe ţărănimea care voia să se ridice din punct de vedere politic şi economic. Neageat de Regele Ferdinand – care rareori respingea sfaturile lui Ion Brătianu, șeful Partidului Liberal – Partidul Țărănesc a fost în mod artificial ținut departe de putere, în ciuda marii sale popularităţi de care se bucura.

Toate aceste partide îşi aveau originea şi bazele în Vechiul Regat. Cu toate acestea, tabloul vieţii politice româneşti de după război trebuie completat cu aportul politic nu mai puţin entuziast al noilor provincii : Transilvania, Basarabia şi Bucovina, reîntoarse la patria-mamă.

În Transilvania, exista “Partidul Naţional Român” sub steagul căruia luptaseră românii din această regiune împotriva dominaţiei maghiare. Sub conducerea lui Iuliu Maniu, acest partid începu să se extindă și în Vechiul Regat, pretinzând cucerirea singură a puterii. N-a reușit din aceleași motive care puseseră în dificultate Partidul Țărănesc. Coroana, dominată de Partidul Liberal, mult timp i-a barat calea.

În 1926, cele două partide ostracizate (Partidul Țărănesc și Partidul Naţional Român) fuzionează, în vederea luptei unite împotriva tradiționalului Partid Liberal, ce avea intenţia perpetuării la putere, fie în mod direct, fie printr-o persoană interpusă.

În atmosfera epocii, neamul românesc îl privea pe Iuliu Maniu ca pe un salvator. Când, după o opoziţie de aproape 10 ani, naţional–ţărăniştii au ajuns în sfârșit la putere, în 1928, nici preşedintele, nici partidul în sine, n-au corespuns aşteptărilor naţiunii. În loc să introducă o mentalitate de onestitate în instituţiile statului, cadrele politice din Transilvania (care constituiau elita noului partid) s-au adaptat moravurilor corupte ale clasei conducătoare din Vechiul Regat, aducând astfel o nouă decepţie maselor populare.

Până în 1928, anul ascensiunii lor la putere, naţional – ţărăniştii duseseră o nemaicunoscută politică plină de promisiuni. Totuși, după dezastruoasa lor guvernare de aproape trei ani (1928 – 1930), partidul lor își pierde rapid popularitatea.

În ceea ce privește oamenii politici din Basarabia și Bucovina, aceștia, cu foarte rare excepţii, s-au împărțit între formaţiunile politice existente în ţară și au împărtășit soarta acestor organisme.

Ceea ce poporul nădăjduise, adică **renovarea vieţii politice** pe ansambul ţării, sub

impulsul cadrelor politice originare din provinciile eliberate, ea a dispărut numai după câțiva ani de coexistență demagogică sub acoperișul României unite.

Al treilea curent de masă ce și-a propus modificarea fizionomiei politice a țării după război, a fost **mişcarea naţionalistă.** Am vorbit mult despre originile acestei mișcări, am arătat și cum ea a ajuns să se transforme într-un organism politic : **Liga Apărării Naţional Creştine** (LANC).

Trebuie remarcat că acest curent naţionalist devenise atât de puternic spre1926, încât dacă Liga nu se descindea în două, ea ar fi putut deveni cel mai puternic partid din țară. Din pricina deficienţelor ei structurale, Liga, nu numai că nu a realizat acest frumos vis al tuturor românilor, dar chiar a pierdut locul pe care-l avea până atunci în viaţa politică. În vreme ce la alegerile din 1926, Liga cucerise zece locuri în Parlament, la alegerile din anul următor, nici una din cele două fracţiuni nu reușește să trimită măcar un singur deputat în Parlament. Mişcarea naţionalistă cauzase ea însăși naţiunii o nouă decepţie.

După aceste trei revoluții ratate, poporul român s-a repliat din nou în resemnare și în indiferență, vechile lui arme de apărare în fața vicisitudinilor istoriei. El suporta dominaţia partidelor, cum ar suporta o calamitate a naturii. Însă marile probleme naționale, acelea care îndemnaseră masele să-și pună speranța, rând pe rând, în persoana generalului Al.Averescu, a profesorului Cuza și, pe urmă, a lui Iuliu Maniu, nu fuseseră rezolvate de nici una din ele. Scandaloasa exploatare a maselor populare nu se diminuase nici atunci când partidul, zis "al ţăranilor", sub conducerea lui Iuliu Maniu, ajunse la putere. Acesta a fost ultimul val de popularitate pe care l-au cunoscut partidele de structură tradiţională. Din cauza slăbiciunilor lor, toate miturile politice ce antrenaseră generaţia tranșeelor s-au prăbușit. Începând din anul 1930 terenul e liber pentru acţiunea Mişcării Legionare.

Mişcarea Legionară avea să umple un gol în conştiinţa naţiunii. Spre Corneliu Codreanu se vor îndrepta de-acuma înainte masele populare, în căutarea justiției sociale şi a măreției naționale. Speranţele refulate se trezesc la o nouă viață, când prin satele și orașele României, răsună cântecele legionare

3. ACTUL

Vineri, 24 iunie 1927, Corneliu Codreanu scrie într-un registru **Ordinul de zi numărul 1 :**

"Astăzi, vineri 24 iunie 1927 (Sf. Ion Botezătorul), ora 10 seara, se înființează : "LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL", sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli.

Fixez ca şef al gărzii la Icoană pe Radu Mironovici".

Corneliu Codreanu (12).

Așa e actul de naștere a Mişcării Legionare.

Câteva linii. Un ordin dat pe câmpul de bâtaie, în momentul în care chiar forțele

naționaliste se dispersau în derută. Un comandant de armată își asumă responsabilitatea situației, așa cum se face în caz de dezastru. Numai după ce scrisese acest ordin, care semnifică crearea Mişcării, Codreanu apelează la camarazii lui de luptă, cei din vremea mişcării studenţeşti, pentru a le citi actul acesta şi a le cere să hotărască dacă pot să-l urmeze sau nu.

Nici o grupare politică n-a fost creată în România sau aiurea cu mijloace atât de simple : **un singur om ia o decizie în numele unei generaţii;** ceilalţi au ales între a-l urma ori a-și continua viața de sclavi. Întreaga dramă omenească e conţinută în libertatea aceasta de alegere. Corneliu Codreanu, un mare vizionar şi psiholog, a înţeles bine importanţa acestui moment de sinceritate a omului faţă de el însuși. Chiar cei mai intimi prieteni ai lui, acei cu care a împărţit atâtea suferinţe şi închisori, sunt invitaţi să se pronunţe.

Creând Mişcarea Legionară fără nici o prealabilă consultare a maselor populare sau a propriilor lui camarazi, Corneliu Codreanu a comis un act arbitrar ? Nicidecum ! Arbitrar înseamnă să faci un lucru după bunul plac, fără altă rațiune decât capriciul propriu. Or, Corneliu Codreanu n-avea în vedere nici interesul său personal, nici satisfacerea vreunei ambiţii nemărturisite; el interpreta un destin, dădea expresia unei stări de spirit. Cine putea să-l ajute în această întreprindere, căreia singur îi pricepea întreaga valoare politică și socială, istorică și umană ! El acționa mai presus de orice, sub impulsul imaginii nepieritoare a patriei și a națiunii, amenințate de dezagregare morală. Nu un partid nou se întemeiase; se făurea un instrument de regenerare și de afirmare a destinului românesc în lume. Duşmanilor implacabili ai neamului românesc trebuia să li se opună, fără întârziere, un nou front de luptă, în momentul în care frontul cel vechi se sfărâma, de pe urma instigațiilor și în mijlocul aplauzelor lor.

Corneliu Codreanu, adresându-se tinerilor din generația lui, le spunea: "Iată drumul meu. Nu eu l-am ales. El mi-a fost desemnat de către o putere mai înaltă. Voi, dacă aveţi curaj, şi dacă spiritul de sacrificiu pentru o cauză superioară nu s-a stins în voi, urmaţi-mă pe acest drum dificil, unde, la fiecare colț vă pândește câte o primejdie. Dacă bucuriile vieţii vă sunt mai scumpe, atunci nu vă veţi arunca în lupta asta, care cere individului să rupă cu toate plăcerile omeneşti".

12. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", ed.a 2-a, 1940, p.275

4. CĂPITANUL

Atunci când legionarii se adresau şefului lor sau îi scriau, ei foloseau expresia **"Căpitan"**; în afara camarazilor vârstnici, cu care el împărțise cele dintâi lupte și primele închisori, care îi spuneau foarte simplu: **Corneliu.**

Titlul de "Căpitan" s-a ivit destul de devreme în relațiile dintre legionari și conducătorul lor, încă de la debutul Mişcării. Nu Corneliu Codreanu l-a ales. Numele apăru spontan pe buzele legionarilor; și a rămas ca o zvâcnire naturală de respect față de fondatorul Legiunii.

Denumirea aceasta n-are nici o legătură cu gradul corespunzător din ierarhia militară modernă. La români, "căpitan" este o noţiune ce se întâlneşte foarte adesea în istoria

neamului. Înainte de Corneliu Codreanu, au fost alte figuri istorice onorate, de către contemporani, cu titlul de “căpitani”. Au rezistat astfel celebri “căpitani de oaste” ai domnitorilor români – ca faimosul BABA NOVAC al domnitorului Mihai Viteazul -, comandanţi de importante unităţi în cadrul forţelor militare ale Principatelor.

În veacul al XVIII-lea, au apărut nu mai puţin celebrii “căpitani de haiduci”, conducători ai revoltelor românilor împotriva dominaţiei fanariote. Ei trăiau ascunşi în munţi şi în păduri, de unde atacau pe reprezentanţii regimului ce oprima poporul.

Totuşi, adevăraţii “căpitani” ai poporului nostru, printre care legionarii îl asimilează şi pe Corneliu Codreanu, au fost marile figuri revoluţionare din secolul al XVIII-lea şi al XIX-lea : HORIA, Tudor VLADIMIRESCU şi Avram IANCU. Aceştia nu erau comandanţi ai anumitor formaţiuni militare, mai mult ori mai puţin importante, sau ai unor grupuri de patrioţi constituite din câteva zeci de combatanţi. Aceşti “căpitani” au adunat în jurul lor mulţimea de români din provincia ori din regiunea de unde proveneau. Sub comanda lor, zeci de mii de oameni au fost adunaţi şi influenţa lor s-a exercitat asupra unei mari părţi din ţară.

“Căpitanii”, în sens revoluţionar, s-au ivit de-a lungul istoriei noastre ori de câte ori conducătorii legitimi – domnitori, voievozi sau boieri – au încetat să mai fie apărătorii poporului ; fie că au murit în războaie, fie pentru că s-au despărţit de naţiune, pactizând cu duşmanul spre a-şi păstra privilegiile de clasă.

În aceste momente, când nu mai era nimenea din clasa conducătoare care să apere neamul de opresiunea străină, poporul îşi lua în propriile mâini soarta. Din sânul lui ţâşnea un impuls nou, ce n-avea de-a face cu clasa decăzută. Atunci, veneau “căpitanii”, oameni viteji ieşiţi din popor, hotărâţi să-l apere până la moarte contra abuzurilor împovărătoare.

Aceşti căpitani, instruiţi sau nu, erau ţărani ori fiii de ţărani. Ei au apărut întotdeauna în momente de deznădejde pentru poporul român, când suferinţa impusă de către dominaţia străină devenea intolerabilă. Gata să se sacrifice, pentru a deschide o nouă cale în istoria neamului, “căpitanii” erau figuri redutabile, adevărate ale naturii, capabile de a răscula, cu un cuvânt sau cu un gest, masele necăjite. Niciodată anarhici sau anarhizaţi, ei urmăreau scopuri politice precise. Nu erau partizanii violenţei ; dar când constatau că aceasta e singura cale de combatere a injustiţiilor, nu ezitau să facă uz de ea.

Toţi căpitanii au avut o soartă tragică ! Temeritatea lor de a se situa în fruntea maselor populare a provocat coaliţia forţelor reacţiunii, a dominatorilor privilegiaţi şi cruzi ; şi au sfârşit prin a fi doborâţi. Căpitanii neîmblânziţi au murit în misiune ; dar gândirea şi faptele lor au fost definitiv încorporate în istoria naţiunii noastre şi au dat mai târziu rezultate, inspirate de apariţiile lor.

În România, în perioada interbelică, în pofida unei aparenţe de trăinicie şi bunăstare, s-au reprodus fenomenele politice şi sociale care odinioară bântuiseră masele populare şi le îndemnaseră să-şi caute salvarea în figurile mitice ale “căpitanilor”. Clasa diriguitoare, grupată în partide, se despărţise completamente de popor, aliindu-se cu profitorii străini.

În această întunecată perioadă pentru neamul nostru, a izvorât, din profunzimile lui, Corneliu Codreanu. Ca și căpitanii din trecut, el a chemat poporul la luptă, pentru ca, împreună, să elimine pe jefuitorii străini, concentrați în partide, și să deschidă calea unei vieți mai bune. Corneliu Codreanu pare apropiat de toţi aceşti mari predecesori ce-au ştiut să deschidă drumuri noi în istoria naţională ; fiind recunoscut ca atare şi primind numele de "CĂPITAN" ; mai întâi, din partea legionarilor, apoi, de la ţara întreagă, atunci când naţiunea şi-a pus încrederea şi speranţa în gândirea şi acţiunea tânărului luptător.

5) "PROGRAMUL"

Examinând actul de întemeiere a Mişcării Legionare,

suntem surprinşi de constatarea că el nu conţine nici un program, chiar sub o formă rudimentară. O misiune tulburătoare pentru acela care cunoaşte precizia gândirii lui Corneliu Codreanu şi cultul lui pentru detaliu. În realitate, el a refuzat, în chip voluntar şi conştient, de a se conforma ritualului de constituire a partidelor care, de obicei, îşi anunţă apariţia printr-un program. În concepţia lui, Mişcarea nu putea fi definită printr-un singur program. Legiunea era o organizaţie politică cu substrat spiritual. Ea izvora din adâncurile neamului, reprezentându-i linia istorică.

Un program e o chestiune de moment și de oportunitate. Este prea îngust și prea și prea legat de accidental, pentru a putea exprima finalităţile naţionale. Nu poate să reînchidă în el "ethosul" unei naţiuni. Marile aspiraţii şi directive naţionale nu se pot exterioriza printr-o simplă listă de obiective materiale oferite maselor populare. Funcţia educativ-spirituală rezervată Mişcării, l-a împiedecat să se prezinte în faţa publicului cu un program în mână. **Oricine poate elabora un program, dar el a putut creea o mişcare.** Şi această mişcare, încă de la naşterea ei, poseda ceva mai mult decât un program : **ea poseda o doctrină** – sinteză socio-spirituală a naţionalismului românesc.

Mişcarea Legionară avea un caracter distinct faţă de toate celelalte grupări politice existente. Ea nu reprezenta interese de grup sau de clasă. Îmbrăţişa şi exprima interesele şi năzuinţele unei totalităţi naţionale. Corneliu Codreanu considera Mişcarea drept un **instrument de exprimare a destinului naţional.** Fiecare popor îşi are felul său de a trăi, şi o modalitate unică de a se manifesta în istorie şi cultură. Codreanu nu avea numai viziunea globală a destinului românesc în lume, acest "sentindo de la patria", cum definesc spaniolii relaţia dintre individ şi factorii permanenţi ai unei naţiuni.

O concepţie asupra lumii şi a vieţii, izvorâtă din laboratorul spiritual al unui neam, nu poate fi închisă din nou în cadrul rigid al unui program. Limitele lui sunt prea înguste spre a putea exprima întreaga bogăţie interioară a unei naţiuni. Între programele diverselor partide româneşti nu erau decât **diferenţe de nuanţe**. Între noua Mişcare şi toate partidele luate la un loc exista o **diferenţă de esenţă**. Corneliu Codreanu a lansat o doctrină în care se aflau reunite toate darurile fundamentale ale sufletului românesc.

Anumite elemente de bază pentru un program de acţiune politică nu lipseau, totuşi din

structura actului de întemeiere. Acestea erau, cum el o va spune ulterior, “viaţa mea de luptă și aceea a camarazilor de închisoare”. Căci, la data în care a stabilit fundamentele mişcării, Corneliu Codreanu nu era un necunoscut; el nu apărea pentru prima oară pe scena politică şi în viaţa politică a României. Luptele lui, procesele sale, din care ieşea totdeauna învingător, îi creaseră deja un renume de legendă. De aceea, prezenţa lui în fruntea mişcării era suficientă pentru a trezi un puternic ecou în opinia publică. Trecutul său era tot un program; şi acţiunea lui prezentă reprezenta mai mult decât un program : ele dâdeau un sens afirmativ energiei naţionale.

Astfel, când, în anii 1918 – 1919, ţara se afla direct ameninţată de anarhia comunistă, tânărul Codreanu se opuse acestei primejdii, împiedicând-o să se realizeze, chiar în regiunea cea mai expusă a ţării. Câţiva ani mai târziu, când avu loc conştientizarea tineretului în faţa invaziei evreieşti din şcoli și universităţi, el se găsea iarăși în fruntea acestei acţiuni, transformând o mişcare pur universitară într-o mişcare naţională. Când, în fine, descoperă că pericolul evreiesc şi comunismul nu sunt niște epifenomene, adică faptul că ele își datorau existența dezordinii ce domnea în viața publică, începu neîntârziat lupta și contra acestui rău, voind să elimine din stat și din societate **corupţia politicienilor.**

Aceste atitudini : anticomunism, antisemitism, “antipoliticianism”, pot fi socotite, fără îndoială, drept părţi ale unui program. Dar ele nu reprezintă decât un program negativ. Ele indică primejdiile ce trebuie combătute și îndepărtate din viața unui neam; vor fi păstrate intacte esenţa şi existenţa unei naţiuni. Aplicarea lor era totuși necesară, deoarece numai eliminând și atenuând aceste pericole se putea spera în deschiderea căilor ce duceau la restabilirea spirituală şi socială a neamului. O naţiune asediată de duşmani vicleni, și trădată de aceia care au misiunea să o apere (clasa conducătoare), nu se poate consacra unei opere constructive.

Acest program iniţial fusese completat de cuvinte de ordine constructive, inspirate dintr-o nouă viziune asupra statului și a istoriei. Aceste preliminarii ale luptei naţionaliste vor fi de altminteri rapid depășite. Corneliu Codreanu lansează o formulă creatoare și dinamică : “omul nou”, cu ajutorul căreia spera să rezolve toate problemele politice, economice și sociale ce se puneau în faţa României posbelice.

13. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, 1040, p. 276.

6) “OMUL NOU”

A crea o mişcare, afirma Corneliu Codreanu, înseamnă, în primul rând, să dai naştere unei numite **stări de spirit** în popor. A crede că, dacă se elaborează un “program” și un “statut” s-a creat o mișcare, e ca și cum ai imagina că, făcând un costum de haine pentru un om, s-a și creat omul.

Mişcarea Legionară este mișcarea imponderabilelor naționale. Acolo unde sufletele nu vibrează de dragostea curată pentru neam, nu există Mișcarea.

Starea aceasta de spirit, pe care se bazează Legiunea, n-a fost creată “ex nihilo” de Corneliu Codreanu. După propriile sale declaraţii ea s-a născut din fuziunea mai multor elemente :

1) Aportul personal al capacității noastre de simțire.

2) Aportul capacității de simțire a celorlalți români.

3) Prezența, în conștiința tuturora, a morților neamului.

4) Chemarea pământului ancestral.

5) Binecuvântarea lui Dumnezeu.

Baza doctrinei legionare este expresia inteligibilă a acestei stări de spirit. De altfel, fenomenul legionar, în semnificația lui autentică, a rămas în toate timpurile un fenomen de viață și de înțelegere interioară. Nu e legionar acela care a reușit să se apropie doar pe cale rațională de doctrina și de normele Mișcării, ci numai acela care le-a asimilat și le-a încorporat pe acestea existenței lui, care, zi de zi, le aplică în viața lui.

Întemeind "LEGIUNEA ARHANGHEL MIHAIL", Corneliu Codreanu nu făcea decât să creeze organul vizibil de expresie a acestei stări de spirit. După ce a participat la o serie de experiențe, toate avortate, fără a avea responsabilitatea principală, Corneliu Codreanu nu mai putea să se lase alunecat pe aceeași pantă, care l-ar fi împins către rezultate negative. Trebuia să tragă învățămintele necesare, pentru ca niciodată aspirațiile neamului să nu fie înșelate.

Meditând la insuccesul mișcării studențești și la dezastrul ce se abătuse asupra "Ligii", el a ajuns la concluzia că toate eșecurile acestea erau datorate **absenței unei elite conducătoare.** Oamenii politici nu erau suficient de pregătiți spiritualicește, pentru misiunea pe care destinul le-o încredințase.

Naționalismul a izvorât ca o putere elementară din sânul tineretului universitar și al maselor populare; însă n-a găsit conducători conștienți, capabili să-l transforme cu luciditate în fapte valabile și de importanță istorică. Masele erau gata să-și urmeze conducătorii, dar conducătorii nu se aflau nici pe departe la nivelul aspirațiilor neamului și a misiunii ce incubă din acestea. Se poate afirma că politicienii de carieră nu se vor teme niciodată de formațiunile naționaliste, atâta vreme cât diriguitorii lor nu vor reuși să-și clarifice pozițiile interioare. Indivizii, mânați de ambiții și de interese meschine, vor fi ușor manevrați de către politicieni; și organizațiile pe care ei le reprezintă se vor dezagrega. Cu asemenea șefi, nu se va putea nicicând câștiga ultima bătălie; și chiar dacă ea ar fi câștigată, acești oameni nu vor fi în stare să efectueze reformele impuse de spiritul epocii. Preocupările lor fiind prea strâns legate de propria persoană, a doua zi după victorie ei își vor fi uitat îndatoririle față de națiune.

Nu poate fi redresată o țară, atâta timp cât această țară nu dispune de o echipă de oameni consacrați totalmente binelui general..."Țara piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe. Deci, nu programe trebuie să creăm, ci oameni, OAMENI NOI." (15) Strigați în toate părțile –zice el în alt loc- că răul, mizeria, ruina ne vin de la suflet. Sufletul este punctul cardinal asupra căruia trebuie să se lucreze în momentul de față. Sufletul individului și sufletul mulțimii." (16) De aceea piatra unghiulară de la care pornește Legiunea este omul, nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programelor politice." (17)

Corneliu Codreanu și-a concentrat întreaga putere sufletească în direcția aceasta : **a creării unui tip nou de român.** În locul specimenului corupt, ce dominase până atunci scena vieţii publice, trebuia să se ridice un om integru, un om de caracter, un om pentru care moralitatea publică să fie o dogmă. Dacă clasa aceasta de oameni politici integri nu-i formată, înainte de toate, e inutil să se înceapă lupta împotriva vechilor partide.

Realizarea obiectivelor politice ale Mişcării nu era posibilă, decât în măsura în care apariţia unui "om nou" în sânul colectivităţii devenea o realitate. Mişcarea Legionară, înainte de a fi o mişcare politică, va trebui să realizeze o înaltă misiune educativă în viaţa neamului : "Ea are mai mult caracterul unei şcoli spirituale, în care dacă va intra un om, la celălalt capăt va trebui să iasă un erou." (18)

Omul nou nu-i doar un tip de caracter, în obișnuitul sens al termenului, adică un om corect în relaţiile cu ceilalţi indivizi, cu societatea, cu statul. Conceptul are o semnificaţie mult mai profundă. Educaţia legionară urmăreşte înflorirea puterilor creatoare ale individului. Fiecare om este înzestrat cu energii nebănuite. Dar, la cea mai mare parte dintre indivizi, aceste energii sunt lăsate în paragină, necunoscute chiar de propriul lor posesor. Aceste gigantice forţe ale sufletului omenesc ar putea fi comparate cu enegia atomică. După cum energia atomică nu poate fi degajată decât după ce este supusă bombardamenului forțelor exterioare, tot aşa zăcămintele enorme de energie ale sufletului nu pot izbucni la suprafaţă fără intervenţia procesului educativ. Pentru a se ajunge acest obiectiv, educaţia legionară readuce individul de la periferia vieţii pe linia unui curent creator, integrându-l în națiune și deschizându-i perspectivele trăirii creştine. Dintr-un individ în stare vegetativă, **care îşi suportă existenţa,** ea formează un individ dinamic, **care crează existenţa,** care-și afirmă prezenţa activă, atât în viaţa națiunii cât și în ordinea universală.

În sensul acesta al unei reforme interioare, a unei transformări a individului într-o entitate creatoare, Mişcarea Legionară dă semnalul unei **mari revoluții spirituale** în sânul neamului românesc.

14, 15, 16, 17. Corneliu Zelea Codreanu :"Pentru legionari", 1940, p.310 și p.286.

18. Corneliu Zelea Codreanu : "Cărticica şefului de cuib", p.89.

7) DOCTRINA

Trebuie subliniat că, într-o operă de sinteză ca aceasta, nu se pune chestiunea de a face o expunere completă a doctrinei legionare. Ne vom mărgini, deci, a-i fixa câteva puncte de reper privind ansamblul ei, pentru ca cititorul să se poată orienta mai ușor.

Legiunea are o dublă viaţă : o activitate politică propriu-zisă, specifică oricărui partid, şi o activitate educativ-spirituală, ce serveşte de suport celei dintâi. În capitolul acesta, noi vom arăta numai în ce constă infrastructura Mișcării, care sunt impulsurile doctrinare, de unde emană celelalte activități.

În actul de întemeiere al Legiunii, găsim un element caracteristic și semnificativ : Mișcarea Legionară și-a ales un Patron ceresc, Arhanghelul Mihail, al cărui nume îl

poartă din primii ani ai existenţei sale. Că Legiunea se plasează sub protecţia Arhanghelului nu trebuie considerat drept un act de conformism religios. Ea are o semnificaţie mult mai înaltă. Primele încercări de filozofie legionară sunt ancorate în Evanghelie. Neîndoios, Mişcarea urmăreşte obiective politice şi sociale, lupta ei vizează asigurarea, pentru neamul românesc, a celor mai bune condiţii de dezvoltare, deopotrivă istorică şi morală. Totuși, activitatea politică nu poate fi separată de adevărul primordial al vieţii, care este ideea religioasă. Nu se poate face politică ignorându-se realitatea eternă. Neamurile, ca spirit și misiune, sunt o creaţie divină. Datorită acestei origini, ele trebuie să se raporteze mereu la învățăturile Bisericii, pentru a urmări o perspectivă justă de realizare. Numai păstrând un strâns contact cu Biserica, un popor poate să evite căderea în greşeală (rătăcirea)." Adevărurile primite prin revelaţie –scrie Ion Moţa- sunt singurele care pot să ducă la liman viaţa de-aici." (19)

Filiația creștină a Mișcării Legionare se regăsește și în implicațiile ei practice :

- în politica internă, toate problemele naţionale, economice, sociale, culturale, trebuie tratate şi rezolvate în spirit creştin;

- în politica externă, naţionalismul suferă o atenuare, o îndulcire. Subordonat concepţiei creştine, naţionalismul nu degenerează în șovinism sau în imperialism. **Adevăratul naționalism respectă dreptul de a trăi al celorlalte popoare;**

- elementul de sudură al organizaţiei legionare este dragostea creştină. "Omul nou" e un individ detașat de el însuși, despovărat de ambiţii sordide și de interese meschine. Fiecare legionar intră în mişcare cu potenţiala lui capacitate de sacrificiu și de generozitate, fără să umble cu limba scoasă după onoruri și recompense. Legiunea este comunitatea românilor ce au de oferit ceva Neamului şi Creştinătăţii, în contrast cu vechile partide, comunitate a celor care sunt legaţi prin ambiţii individuale. "Priviţi drept în ochi pe cei ce vin în rândurile noastre și dacă simţiţi că strălucește cel mai mic interes personal, să ştiţi că acela nu poate deveni legionar" – zice Codreanu. (20)

Un al doilea principiu al doctrinei legionare este națiunea. Corneliu Codreanu face distincția între colectivitatea naţională actuală și neam, luat în înțelesul istoric. Neamul, în calitate de entitate istorică, înglobează atât pe cei morţi, cât şi pe cei vii şi cei ce se vor naşte, purtând numele de români. Naţiunea "trăieşte de la începutul istoriei pe acest pământ și va trăi și în viitor." (21)

Colectivitatea actuală, aşa cum e ea, este subordonată neamului istoric. Ea administrează un patrimoniu ce trebuie îmbogăţit şi transmis viitoarelor generaţii. Colectivitatea naţională nu trebuie să consume bunurile şi să ceară neamului mai multe sacrificii decât sunt necesare pentru asigurarea continuităţii sale. Tendinţa generală a epocii noastre este ca generaţia actuală să sacrifice viitorul naţiunii pentru satisfacerea unor interese materiale imediate, ceea ce constituie de fapt, o violare a ordinii naturale ce guvernează viaţa popoarelor.

Veritabilul domeniu în care un neam realizează şi se realizează este acela al culturii. **Doar crearea unei culturi proprii justifică existenţa unei naţiuni.** Un neam n-ajunge la glorie, la splendoare, decât prin ceea ce aduce el în domeniul culturii universale. Nu există cultură internaţională. "Cultura este internaţională ca strălucire,

dar națională ca origine” (22).

Întreaga cultură emană din concepția de viață a unui popor. Efortul lui istoric nu vizează decât ridicarea unui baraj de protecție împotriva tendințelor de cucerire, spoliatoare, ale altor popoare. Deci, adevăratul sens al istoriei ar trebui să fie asigurarea dezvoltării libere a unui neam în domeniul culturii.

În fine, în ordine descrescândă, al treilea și ultimul suport al doctrinei legionare este **individul.** Acesta este subordonat colectivității naționale, care la rândul ei e subordonată neamului. Și cum aspirațiile națiunii converg spre absolut, spre Dumnezeu, personalitatea umană se realizează în măsura în care ea participă în mod conștient la esențele de ordin spiritual.

Există o axă ascendentă a existenței : individ – neam – Dumnezeu.

Individul se condamnă pe sine la sterilitate dacă se îndepărtează de ordinea fundamentală a creației. Într-o formulă lapidară, Corneliu Codreanu a rezumat filosofia legionară în termenii următori : “Individul în cadrul neamului. Neamul în cadrul și în slujba lui Dumnezeu și a legilor divinității” (23).

19. Ion Moța : “Cranii de lemn”, p.62.

20, 21, 22, 23. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p.299 ; p. 397 ; p.397 ; p.65.

8) ORGANIZAREA

Organizația legionară s-a dezvoltat în etape, într-o manieră evolutivă, conform cu creșterea Mișcării. Corneliu Codreanu n-a creat, de la început, un sistem complet și imuabil. A plecat de la o unitate de bază, “CUIBUL”; și pe această fundație a edificat puțin câte puțin întreaga organizație. N-a creat o haină, prevăzând dinainte cum ar fi organizația ajunsă la stadiul ei final, ci a ajustat neîncetat haina, pe măsură ce Mișcarea se dezvolta.

Când se născuse “Liga” exista un formidabil curent de mase ce trebuia imediat captat. De aceea s-a procedat, fără tranziție, la constituirea de organizații județene în toată țara. În momentul în care Legiunea fu întemeiată, acest curent nu exista. Corneliu Codreanu nu putea să conteze decât pe indivizi izolați în orașe și sate. Asta era tot ceea ce mai rămăsese din miile de tineri care luptaseră în rândurile mișcării studențești. Cea mai mare parte dintre ei, luați de curentul vieții, se îndepărtaseră de politică; alții stagnau încă în incertitudine. În condițiile acestea sistemul anterior de organizare, întemeiat pe comitete județene, nu mai era valabil. Nu se puteau numi șefi de județ, acolo unde nu existau decât câteva elemente în fiecare județ. Corneliu Codreanu s-a văzut constrâns să adopte un alt sistem de organizare, ce reunește într-un ansamblu dinamic și maleabil cele mai slabe efective existente. De aici necesitatea “CUIBULUI”.

Ce este “cuibul”? Este un grup de trei până la 13 persoane, sub comanda unui șef. Elementul constitutiv al cuibului este individul. Fiecare din rarii aderenți ai Legiunii, în momentul întemeierii ei, a fost încurajat să adune în jurul lui mănunchi de prieteni și să organizeze împreună un cuib. Șefii de cuib nu erau numiți direct de Corneliu Codreanu,

ci erau ulterior recunoscuţi de el în această funcţie, după ce ei făcuseră dovada meritelor lor.

Prin acest sistem, membrii izolaţi ai Legiunii îşi făureau un spirit de corp, fiind animaţi de aceleaşi principii. Câţiva legionari izolaţi într-o localitate nu reprezentau o forţă; dar grupaţi sub comanda unui şef, ei pierdeau senzaţia de vid politic, care îi înconjura, şi deveneau o unitate dinamică. În felul acesta, în primii ani, organizaţia legionară n-a fost formată decât din cuiburi izolate, răspândite pe toată întinderea ţării.

Când cuiburile s-au înmulţit, Corneliu Codreanu a creat alte forme de organizare mai complexe. Dacă, bunăoară, într-o comună, mai multe cuiburi reuşiseră să se constituie, atunci ele formau împreună o unitate superioară denumită **Garnizoană,** aflată imediat sub comanda unui şef de garnizoană. Mai târziu, garnizoanele au fost grupate în **Sectoare**, apoi în **Circumscripţii** (plase), acestea în **Judeţe** şi ultimele în **Regiuni.**

Şefii de judeţ au fost numiţi în 1932, şi abia în 1935 s-au creat Regiunile. A trebuit deci să treacă opt ani de la fondarea Mişcării, pentru ca organizaţia legionară să se desăvârşească.

În afara organizaţiei de bază, existau şi **Corpuri legionare:**

- **Corpul studenţesc,** ce cuprindea pe studenţii care au aderat la Mişcare;

- **Corpul Muncitoresc;**

- **Organizaţia feminină** şi

- **Frăţiile de Cruce,** această ultimă organizaţie fiind

rezervată tineretului sub 18 ani, ce frecventa şcolile secundare.

Principala misiune a cuibului era de ordin educativ. În sânul cuibului, legionarul îşi făcea educaţia politică şi spirituală, deoarece cuibul e imaginea redusă a patriei. În cadrul "şedinţei de cuib", legionarul trăieşte momente de comuniune mistică cu neamul. După cum la biserică, în timpul liturghiei, credinciosul îşi alungă grijile lumeşti şi se înalţă până la Dumnezeu, tot astfel legionarul, în timpul "şedinţei de cuib" se distanţează pentru un moment de preocupările cotidiene şi-şi înalţă sufletul şi mintea spre durerile şi aspiraţiile patriei.

Cuibul îndeplineşte multiple funcţii. El este o **unitate vie**, care pune în imediată aplicare principiile învăţate. Legionarii nu se mulţumesc să participe la şedinţe; ei creează cuiburi noi, difuzează material de propagandă, realizează marşuri de propagandă, procedează la strângerea de cotizaţii şi execută munci de interes general. În felul acesta, între teorie şi practică, între şedinţe şi acţiunea pe teren, se stabileşte o continuă circulaţie. Cele două mijloace educative clasice, îndemnul şi exemplul, se completează reciproc. Corneliu Codreanu precizase, de altfel, că "sistemul de educaţie dinamic, adică educaţie plus acţiune, este mult superior sistemului static" (24).

Şeful de cuib nu conduce cuibul după propria-i voinţă, după bunul său plac. Aceasta ar fi o dictatură în miniatură, zice Corneliu Codreanu. El o face conformându-se anumitor

legi :

1) **Legea Disciplinei** : Fii disciplinat, legionar, căci numai

așa vei învinge. Urmează-ți șeful și la bine și la greu.

2) **Legea Muncii** : Muncește, muncește în fiecare zi.

Muncește cu drag. Răsplata muncii să-ți fie nu câștigul, ci mulțumirea că ai pus o cărămidă la înălțarea Legiunii și la înflorirea României.

3) **Legea Tăcerii** : Vorbrște puțin. Vorbește ce trebuie.

Vorbește când trebuie. Oratoria ta este oratoria faptei. Tu făptuiește. Lasă-i pe alții să vorbească.

4) **Legea Educației** : Trebuie să devii altul. Un erou. În cuib

fă-ți toată școala. Cunoaște bine Legiunea.

5) **Legea Ajutorului Reciproc** : Ajută-ți fratele căzut în

nenorocire. Nu-l lăsa.

6) **Legea Onoarei** : Mergi numai pe căile indicate de

onoare. Luptă și nu fii niciodată mișel. Lasă pentru alții căile infamiei. Decât să învingi printr-o infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei.

Mișcarea Legionară funcționează pe **temeiul ierarhiei și al disciplinei.** De aceea, diverși adversari răuvoitori ne-au acuzat deseori de totalitarism. Acuzația aceasta este absurdă, întrucât totalitarismul este cu totul altceva decât ierarhia și disciplina. Totalitarismul e o doctrină care tinde să sufoce toate manifestările libere ale individului. Or, cel care a izbutit să se familiarizeze cu mecanismul intim de funcționare a Mișcării, descoperă o cu totul altă panoramă. Ordinea, ierarhia, disciplina, nu au sensul monolitic pe care ni-l atribuie adversarii noștri. Aceste elemente nu constituie temelie supremă a Legiunii. Toate principiile și legile legionare sunt clădite, dimpotrivă, pe libertatea interioară a individului. Disciplina există în organizație, doar atât că ea este **liber consimțită.**

Când un legionar își îndeplinește misiunea încredințată de către superiori, el nu o face constrâns sau forțat, ci mânat de o convingere. Numai aparent execută un ordin. În realitate, el participă, prin efort personal, la crearea de valori ce depășesc propria lui persoană.

Comunitatea legionară este o comunitate de oameni liberi.

Disciplina legionară încetează atunci când, în sufletul individului, se stinge conștiința valorilor supreme. Cuibul este o mică familie care are drept bază dragostea. Acolo unde nu este iubire, disciplina se clatină și întreaga viață legionară suferă.

Ierarhia și disciplina sunt necesare pentru două motive :

a) Ele asigură concentrarea eforturilor individuale spre

obiectivul fixat. Îndată ce de la Centru se dă semnalul unei bătălii, toți legionarii, din toate colțurile, se pun în marș ca să asigure triumful acțiunii propuse.

b) Ele asigură selecția cadrelor legionare. Elita unei națiuni

nu poate fi aleasă pe baza sufragiului universal. Poporul nu poate aprecia un individ la justa lui valoare. Mulțimile pot să se pronunțe asupra valorii unui partid politic în totalitatea lui, asupra unui program de guvernământ privit global, însă nu asupra calităților adânci ale indivizilor izolați. Selecțiunea cadrelor rezultă exclusiv din competența șefului și a colaboratorilor săi cei mai apropiați.

24. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", 1940, p.328

9) INFLUENȚE EXTERNE

Mișcarea Legionară, încă de la primele manifestări, a fost obiectul a tot soiul de calomnii. Una din cele mai răspândite acuzații lansate de nenumărații ei adversari interni și externi, a fost aceea că Legiunea ar fi "o sucursală a nazismului". Asemenea afirmații se pot face ca urmare a ignoranței ori a relei credințe.

Antisemitismul Mișcării Legionare n-are nimic în comun cu antisemitismul german. Luând poziție împotriva pericolului evreesc, extrem de activ și amenințător în România, Corneliu Codreanu, continua pur și simplu o tradiție românească veche de aproape un secol.

În afară de aceasta, între cele două mișcări, există o profundă deosebire doctrinară : Național-Socialismul german era o mișcare substanțial rasistă, în vreme ce Mișcarea Legionară are un cracter, înainte de toate, național, deoarece noi credem că neamul este factor creator de istorie și de cultură.

În plus, Naționl-Socialismul s-a îndepărtat de Creștinismul pe care l-a profesat în timpul primilor ani, evoluând către o specie de panteism. Mișcarea Legionară, nu numai că menține relațiile filiale cu Biserica creștină, dar caută în Creștinism elemente pentru propra-și doctrină.

Trebuie să semnalăm, pe lângă acestea că lupta naționalistă a început în anul 1919, dată la care încă nimenea nu auzise vorbindu-se de Adolf Hitler.

Subordonarea Mișcării organizației hitleriste este de neconceput și dintr-un alt motiv. Generația studențească de la 1922, din care au fost recrutate primele cadre ale Legiunii, trăise epoca celui dintâi război mondial și păstra amintiri dintre cele mai triste asupra ocupației germane într-o parte a teritoriului național. Mulți alți factori au trebuit să intervină pentru ca, încetul cu încetul, să se stingă ostilitatea tineretului românesc față de tot ceea ce venea dinspre Germani.

Corneliu Codreanu n-a fost niciodată tributar vreunei oficine străine. Dimpotrivă, prin lupta lui, în timpul tinereții, el a anticipat cu câțiva ani fenomenul renașterii naționaliste în Europa. Mult mai târziu vor avea loc, în celelalte țări, reacții naționaliste de

amploarea naționalismului românesc. Iată de ce Corneliu Codreanu se cuvine a fi situat printre precursorii fenomenului.

Când mişcarea naționalist-socialistă germană începu să se manifeste, Corneliu Codreanu contempla cu simpatie această organizaţie nouă, descoperind în ea una din multiplele manifestări ale aceluiași fenomen. În România, a apărut Legionarismul; în Italia, Fascismul; în Germania, Național-Socialismul; în Spania, Falangismul... Toate aceste mişcări s-au născut independent, fiecare fiind expresia geniului politic al poporului în care a izvorât; însă toate au fost create dintr-o necesitate comună tuturor națiunilor europene.

Mişcarea Legionară n-a acceptat niciodată să fie plasată sub tutela altui stat sau altei mişcări similare. Totdeauna ea a avut conştiința manifestării destinului românesc în lume și în istorie. Iată în câteva fraze cum răspundea Ion Moța acelora care acuzau Mişcarea Legionară că este o imitare a Național-Socialismului, sau mai rău, o agentură a hitlerismului :

"Dacă într-adevăr hitlerismul german devine un pericol pentru România, ei bine, nimic n-ar putea să îndepărteze într-o manieră mai eficace acest pericol al pan-germanismului decât ridicarea în fața lui a pan-românismului "de extremă dreapta"...

Niciodată "spiritul Genevei" nu va putea fi înlocuit printr-un "spirit al Berlinului" sau al Romei... Politicienii d-lui Titulescu ne-au judecat după propriile lor măsuri, crezându-ne capabili să sacrificăm realitățile românești de dragul nu știu cărei internaționale hileriste". (25)

Mişcarea Legionară a suferit, nu-ncape îndoială, anumite influenţe din partea Fascismului italian. Însă aceste influenţe se limitează la câteva chestiuni de ordin pur formal : portul uniformei (cămaşa verde) și salutul roman. Ideea organizării Legiunii pe baza ierarhiei și a disciplinei aparţine lui Corneliu Codreanu. Încă de pe vremea trecerii lui prin Şcoala militară el păstra o mare admiraţie pentru disciplina militară. Îi plăcea armata și o cosidera drept o contrapondere la vorbăria și iresponsabilitatea din viața publică. Când a întemeiat Mişcarea, i-a imprimit un spirit militar, pentru a îndepărta sterilitatea politică specifică celorlalte grupări politice.

Corneliu Codreanu avea o mare admiraţie pentru Mussolini, pentru că, întâiaşi dată în istorie, fondatorul Fascismului a demonstrat că problema socială poate fi soluționată la nivelul națiunii; el a respins prin aceasta pretenţiile comuniştilor care susțineau că ameliorarea condițiilor de viață ale lucrătorilor nu-i posibilă fără distrugerea patriei şi crearea unui stat mondial proletar.

Odată cu apariția curentelor naționaliste, o speranță nouă **reînsuflețește aspirațiile** maselor populare.

25, Ion Moța : "Cranii de lemn", p.82-83.

III. CREAREA MIŞCĂRII

(1927 – 1933)

CREAREA MIŞCĂRII (1927 – 1933)

În momentul în care el punea bazele Mişcării, Corneliu Codreanu nu a fost urmat decât de un pumn de oameni : foştii săi camarazi de închisoare, "Văcăreştenii" (de la numele vechii închisori Văcăreşti, transformată în închisoare), câţiva studenţi din Iaşi şi câteva persoane mai vârstnice, vechi combatanţi ai "Ligii Cuziste". Tot ce rămăsese în picioare după naufragiul Ligii...

Unde se aflau aşadar miile de studenţi ai generaţiei eroice de la 1922 ?...Unde se aflau zecile de mii de persoane care-l aclamaseră la Iaşi, Turnu-Severin, la Bucureşti ?...Unii fuseseră luaţi de valurile vieţii; alţii, decepţionaţi de sfârşitul lamentabil al Ligii, se dispersaseră, lăsând descoperit frontul naţionalist.

Corneliu Codreanu a fost profund îndurerat de atitudinea studenţilor şi a pronunţat cuvinte severe cu privire la ei. Dacă era dificil, de nu şi imposobil, să ceară maselor populare -copleşite de grijile zilnice- să continue lupta, nu era permis tinerilor intelectuali, familiarizaţi cu dialectica naţionalismului, să se piardă sub robia cotidianului. "Cuminţirea" lor reprezenta o adevărată dezertare. Căci ei ştiau pentru ce luptă; ştiau, îndeosebi, ce probleme se puneau poporului nostru, ce pericole îl ameninţau. Cea mai mare parte din aceşti tineri vor reintra în viaţa politică; însă acest lucru nu pentru a veni în ajutorul celor ce rămăseseră în tranşee "cu faţa la duşman", ci pentru a întări rândurile vechilor partide, deschizând focul asupra foştilor lor camarazi de luptă.

Dar Căpitanul n-avea timp de pierdut în lamentări. Reproşurile nu serveau la nimic. El era un soldat al neamului. Datoria lui era să stabilească o linie nouă de apărare a naţiunii române, cu puţina lume ce răspunsese la apelul său.

1) ÎNCEPUTURILE VIEŢII LEGIONARE

Căpitanul nu era doar un mare animator şi un vizionar al destinului românesc. El avea în vedere cu aceeaşi dezinvoltură activitatea practică. Poseda arta organizării, acţionând cu precizie în toate împrejurările. În urmărirea obiectivelor Mişcării, nu confunda niciodată lucrurile, nu le vedea niciodată într-o manieră discordantă. Tacticianul nu era inferior strategului. Deşi gândirea lui acoperea un orizont vast, nu se îndepărta de pământ; ceea ce îi îngăduia să folosească cu maxim de eficacitate mijloacele de care dispunea.

Examinându-şi mica lui armată, el ţinu cont că, abia cu câteva zeci de oameni, chiar hotărâţi, chiar eroici, nu putea să pornească la cucerirea maselor populare. Efortul trebuia limitat la posibilităţile existente. Trebuia procedat în etape. Iată de ce, în timpul primilor doi ani de existenţă ai Legiunii, nu-l vedem pe Căpitan deplasându-se prin oraşe şi sate, ca să adune oamenii şi să ţină întruniri publice. Era prematur să creeze un curent de mase, căci lipseau cadrele destinate să le organizeze şi să le conducă. De aceea, el îşi concentră tot efortul asupra grupului restrâns care-l urmase din primele luni, şi caută să-l educe în sensul ideilor sale.

Primul lucru de care se ocupă tânărul conducător al Mişcării, a fost sediul organizaţiei. Această problemă părea acuma mai uşor de rezolvat, fiindcă era aproape gata

construcția Căminului Cultural Creştin din Iași. O cameră a fost amenajată acolo pentru a servi drept sediu.

Astfel Căminul din Iași devenea unicul punct de sprijin material al Mişcării în formare. Acolo locuiau puţinii studenţi legionari; şi tot la această adresă parvenea şi corespondenţa.

După ce rezolvase problema sediului, Căpitanul se gândi la publicarea unei reviste, destinată să contribuie la lărgirea cercului de influenţă legionară. Ţara trebuia să afle de existența noii organizaţii și să cunoască spiritul în care ea căuta să se afirme. Revista apăru la 1 august 1927, sub titlul de **"PĂMÂNTUL STRĂMOŞESC"**. În articole scurte semnate de fondatorii Mişcării se punea accentul pe necesitatea reconstituirii frontului naţionalist şi se fixau primele reguli de viaţă legionară.

Odată cu publicarea revistei începură şi dificultăţile materiale. Toţi acei ce se grupaseră de la început în jurul Căpitanului erau atât de săraci, încât nu erau capabili să adune împreună o sumă de bani suficientă pentru asigurarea corespondenţei organizaţiei. Le era rușine de crunta lor sărăcie !... "Să pornești la o organizație politică fără nici un ban – scrie Corneliu Codreanu – era şi o greutate şi o cutezanţă. În acest secol în care materia este atotstăpânitoare, în care nimeni nu porneşte la ceva cât de mic, fără să întrebe mai întâi, "câți bani are", Dumnezeu a vrut să arate că, în lupta și biruința legionară, materia n-a jucat nici un rol."(26)

Jena pecuniară nu constituie un accident în istoria Legiunii. Niciodată Mişcarea n-a dispus de alte surse de venituri decât acelea pe care ea însăşi şi le creasе, făcând apel la spiritul de sacrificiu al legionarilor. Corneliu Codreanu a refuzat categoric să bată la uşile capitaliştilor, aşa cum făceau toate celelalte grupări politice. El ştia că cel mai mic pas în direcţia aceasta, ar fi însemnat aservirea Mişcării. Organizația și-ar fi pierdut astfel libertatea de acţiune, deoarece acei oameni care i-ar fi "avansat" bani, i-ar fi impus şi anumite obligaţii. Pe de altă parte, un partid care ajunge să fie finanţat, nu mai poate să-și dezvolte propriile idei și să devină un organism autonom puternic. Mai mult, dacă finanţarea încetează, ce se întâmplă... Ce devine el ?...

"Este ca şi omul – zice Corneliu Codreanu – care-şi învaţă organismul să trăiască cu medicamente. În măsura în care administrezi unui organism medicamente, în aceeaşi măsură îl condamni să nu mai reacţioneze singur. Şi mai mult, în momentul în care i-ai ridicat medicamentele, moare. E la discreţia farmacistului ! Tot astfel o mişcare este la discreţia celor care o finanţează. Aceştia ar putea, la un moment dat, să înceteze finanţarea şi mişcarea, neînvăţată a trăi prin sine, moare"(27). O mişcare nu trebuie să consume mai mult decât produce prin propriul ei spirit de sacrificiu. Altfel, își pierde independenţa şi vegetează toată viaţa.

Hotărârea de a proceda la crearea Mişcării fără nici un ban în buzunar avea și o semnificaţie morală elevată. Corneliu Codreanu voia să creeze o mişcare care să nu fie pătată de stăpânirea materiei şi să nu fie tributară ei. "Prin gestul nostru cutezător, ne desolidarizăm de mentalitatea atotstăpânitoare peste veac şi peste lume. **Ucidem în noi o lume, pentru a înălţa o alta,** înaltă până la cer. Domnia absolută a materiei este răsturnată, pentru a fi înlocuită cu domnia spiritului, a valorilor morale. Nu negăm şi nu vom nega existenţa, rostul şi necesitatea materiei în lume, dar negăm şi vom nega

de-a pururi dreptul stăpânirii ei absolute.” (28)

Pentru susținerea revistei, Corneliu Codreanu angajează **prima bătălie legionară** : bătălia ABONAMENTELOR. Legionarii -59 în total- aleargă în toate părțile pentru a face subscrieri de abonamente. La 15 octombrie, rezultatul bătăliei era : 2586 de abonați. Publicarea revistei era asigurată pentru un an de zile.

Imediat după succesul acesta, el aruncă legionarii într-o nouă bătălie, în vederea cumpărării unei camionete. Două luni mai târziu, și acest obiectiv era atins. La 10 februarie 1928, camioneta, supranumită “Căprioara”, face primul vvoiaj de la București la Iași.

Pentru vara lui 1928, Corneliu Codreanu dă directive pentru ca legionarii să se adune la cărămidăria din Ungheni și la grădina de zarzavat din Iași. Un mic comerț cu legume era proiectat și pus în funcțiune. Legionarii trebuie să cumpere marfa de la Iași și să o transporte cu camioneta în localitățile climatice ale Moldovei. Banii câștigați erau vărsați la casieria Legiunii.

Evident, considerate pe plan național, aceste “succese” nu reprezentau mare lucru. În afara unui cerc restrâns de prieteni și de cunoștințe, puțini oameni auziseră vorbindu-se despre ele și puteau să le aprecieze. Însă pentru acești iluminați, ce se angajaseră să creeze o lume nouă, primele succese luaseră proporții epice : SE CREASE CEVA DIN NIMIC -un Cămin – o revistă – o camionetă...

O imensă bucurie le inunda sufletele ! Au scos apă din piatră seacă. Legionarul, ca un nou principiu de viață socială, apărea drept un om minunat. Nu exista problemă pe care legionarul să n-o poată rezolva, obstacole pe care să nu le poată depăși, situație pe care să n-o poată domina, dacă s-aruncă în acțiune cu elan și cu total dezinteres...O normă de trăire se formase : succesul depindea de energia depusă și de intensitatea spiritului de sacrificiu.

Paralel cu aceste “bătălii”, Căpitanul se preocupa de organizare. El voia să verifice funcționarea sistemului “cuibului”. La 3-4 Ianuarie 1929, conoacă în Iași pe șefii de “cuiburi” din toată țara. Erau în jur de 40 sau 50, ceea ce înseamnă că efectivul Legiunii era la acea dată de aproximativ 400 ori 500 deoameni. Din rapoartele acestor șefi, el concluziona că sistemul de organizare prin “cuiburi” putea crea o forță cu mult superioară efectivului existent. Sistemul acesta era fructuos și trebuia continuat.

Cu ocazia acestei adunări, Căpitanul a creat și **“Senatul Legionar”**, ca organism consultativ al Mișcării, format fiind din legionari mai în vârstă, aparținând tuturor păturilor sociale. În grupul aceata, Căpitanul avea intenția să adune pe toți “înțelepții” Legiunii, pe care avea posibilitatea să-i consulte în momentele cele mai grele pentru Mișcare. Intrarea în acest grup reprezenta onoarea maximă pe care Șeful Lgiunii o putea acorda unui legionar. Primii senatori ai Legiunii, numiți chiar în timpul acestei ședințe au fost : Hristache SOLOMON, general dr. MACRIDESCU, general Ion TARNOSCHI, Spiru PECELI, colonel Paul CAMBUREANU și Ion BUTNARU; nucleu completat , câteva luni mai târziu, prin intrarea prof. univ. Traian BRĂILEANU, cel mai mare sociolog din România.

Cum de s-a putut crea atât de devreme acest organism, când, sub alte aspecte, organizaţia nu se afirmase decât mult mai târziu ? Iată explicaţia : când s-a format Legiunea, câteva personalităţi au aderat la ea din primul moment -generali în rezervă, profesori universitari, mari invalizi de război, medici şi ingineri ; era vorba de câțiva reprezentanţi din vechea generaţie, formând un grup suficient pentru ca garanţia lor morală să ateste în faţa opiniei publice seriozitatea întreprinderii de salvare naţională creată de Corneliu Codreanu. Prezenţa lor în sânul Legiunii era şi o încurajare pentru tinerii care constituiau de la început aproape totalitatea membrilor. Aceste personalităţi reprezentau prin ele însele, prin trecutul lor, prin viaţa lor de muncă şi de creaţie, un capital politic și moral ce depășea cu mult de tot valoarea celor mai tineri. De aceea Căpitanul, trecând peste normele obişnuite de selecţie, stabilite chiar de el pentru promovarea membrilor Mişcării, i-a constituit într-un "corp" aparte înaintea apariţiei celorlalte corpuri și i-a organizat în Senat Legionar, încredințându-le greaua misiune de a fi consilierii lui cei mai apropiaţi.

Dar principala grijă a lui Corneliu Codreanu s-a concentrat în domeniul educației. El voia să transforme pe "soldații primei ore" în energii autonome, în elemente de inițiativă, capabile să înfrunte nu doar adversitatea, ci și să se descurce singuri, când vor fi trimiși în vederea exersării funcțiilor de comandă în diverse puncte ale țării.

Prima şcoală de cadre a Legiunii a fost deschisă în vara anului 1929. Legionarii veniţi din toate colţurile ţării, întreprind un marş lung în munţii Moldovei şi ai Bucovinei. Voia, trăind alături de ei, să-i observe şi să le studieze reacţiile în faţa oboselilor şi a dificultăţilor. Prin marşuri anevoioase într-o căldură puternică, prin ploaie, vânt, voia să dezvolte într-înşii puterea de rezistenţă şi voinţa. Nu îngăduia nici un ocol, când întâlneau vreun obstacol pe drum ; coloana trebuia atunci să escaladeze stâncile ori să treacă cursuri de apă. Pentru a făuri o altă structură umană, pentru a crea eroul, învingătorul, obstacolele trebuiau forţate şi nu înconjurate. "În locul omului slab și învins, care se apleacă mereu la toate bătăile de vânt, om care covârșește, ca număr, în politică, ca și în celelalte ocupații – trebuie să creăm neamului acesta un învingător. Neaplecat și neînduplecat" (29).

Momentele de repaus erau utilizate de Căpitan pentru a dezvolta în ei spiritul de corp, prin instrucţia şi explicaţia scopurilor fundamentale ale Mişcării. Odată cu practicarea de exerciţii fizice, tinerii legionari învăţau să-şi cunoască ţara, să-i admire frumuseţile şi asimilau noţiuni elementare în materie de organizare, de educaţie şi politică. Din participanţii acestei şcoli s-au ridicat elemente ce s-au distins ulterior, devenind şefi de organizaţie.

Eforturile depuse de mica armată legionară se succedeau într-un ritm extenuant. Nu exista pauză. Legionarii erau în permanenţă mobilizaţi, căci lipseau echipe de schimb. Acești oameni ieșeau dintr-o bătălie pentru a se arunca în alta. Însă pe fețele lor, nu se afla o urmă din această viaţă tensionată şi de continui privaţiuni. Poporul privea cu uimire pe acești tineri, totdeauna plini de voiciune, ce-și aminteau râzând de probele dure prin care trecuseră. Bucuria de a vedea ridicându-se, cărămidă cu cărămidă, edificiul legionar, grație muncii și sacrificiului lor, compensa toate suferințele.

Mai greu de suportat erau atacurile infame al căror obiect erau ei. Duşmanii mişcării

naționaliste, politicieni și evrei, percepuseră imediat deosebirea dintre caracterul tranșant al Legiunii și fragila organizație cuzistă. Corneliu Codreanu nu era un simplu conducător teoretic ca profesorul Cuza. El dăduse strălucite dovezi de curaj și voință. Nu mai putea fi manevrat prin infiltrările din propria lui organizație, cum se întâmplase cu conducătorii Ligii. El acumulase o experiență politică puternică în timpul luptelor studențești, și știa să distingă o acțiune utilă Mișcării de una inspirată de către dușman. Mai mult, legionarii nu se lăsau antrenați în dezordini, cum ar fi dorit-o evreii. Aceștia nu puteau să se plângă că sunt maltratați, sau că legionarii le-ar fi spart geamurile. Felul de luptă al cadrelor era diferit. Ele dădeau exemple palpabile de ceea ce s-ar putea construi printr-o muncă colectivă, consacrată binelui general. Căpitanul încuraja pe acești tineri ca să creeze, să construiască, să demonstreze prin exemplul lor că țara nu putea fi repusă pe calea cea mai bună decât prin muncă și sacrificii consimțite.

Vechile arme folosite de partide pentru discreditarea mișcării naționaliste nu mai produceau efect, în cazul Legiunii; iată de ce ei trebuiau să le schimbe. Acum, minciuna, calomnia și atacurile ocolite aveau preponderență : “Unde au găsit legionarii bani să-și cumpere camionete ?” – exclama presa evreiască.

Atacurile acestea nu surprindeau pe nimenea. Ceea ce se petrecea era în natura lucrurilor. Dușmanii nu dormeau deloc. Dar ce rănea cel mai adânc sufletul Căpitanului și a tuturor camarazilor lui, au fost loviturile date de foștii camarazi de luptă. Atât partizanii Ligii rămași alături de profesorul Cuza, cât și alții care trecuseră de partea “Statutarilor”, îl acopereau cu cele mai infame calomnii : “Corneliu Codreanu – afirmau ei – s-a vândut evreilor…, a creat Mișcarea exclusiv în propriul său interes, mânat de-o ambiție maladivă…” Tot trecutul lui, toate suferințele, toți anii de închisoare, aportul său fără egal în vremea mișcării studențești și pe urmă în timpul Ligii, nu mai reprezentau nimic pentru detractori. Acela care servise cu o credință de neclintit credo-ul naționalist și suferise mai mult decât oricine pentru a-l impune în viața publică era acuma stigmatizat, de către gazetele cuziste, drept un “exploatator al ideii naționale”…

Corneliu Codreanu era scârbit în adâncul sufletului de aceste atacuri sordide. În timp ce adversarii unei anumite clase pot să se respecte mutual, acești pigmei, acești lași, ce se serveau de armele cele mai mârșave pentru a-l doborâ, îl dezgustau profund. Nu putea să-i combată, nici să-i neutralizeze, atât de mult îi disprețuia. De aceea, în cursul Consiliului ținut cu legionarii, se ajunse la concluzia că nu trebuie să răspundă acestor atacuri; erau prea josnice. Era moralmente dificil să avansezi prin acest nor greu de provocări fără să reacționezi împotriva canaliei acesteia. Dar, răspunzându-le, te-ai fi coborât până la nivelul lor abject. Adversarii comuni, pe de altă parte, ar fi fost fericiți s-asiste la o ceartă între grupuri naționaliste. Corneliu Codreanu nu le-a dat această satisfacție. El își continuă drumul, lăsând pe seama viitorului grija de a combate cu argumente temeinice calomniile detractorilor săi.

Din analiza manifestărilor legionare din primii ani de existență a Mișcării reiese că aceasta a trecut atunci printr-un adevărat proces de cristalizare internă. Înainte de a lua contact cu masele populare, Legiunea trebuia să-și definească personalitatea. Acești ani au fost consacrați operei de regrupare și de sudură a câtorva elemente salvate din naufragiul Ligii. Efortul de creare a unui mediu legionar specific a fost predominant. Acești primi combatanți și-au dedicat viața Mișcării. Cu un mic grup de oameni

decepționați și de tineri inexperimentați, trebuia creat un nou centru de gravitate al mișcării naționaliste. Trebuiau, de asemenea, integrați toți aceia care nu abandonaseră rândurile naționalismului într-o formulă de acțiune. Chiar bătăliile ce trebuiau duse întăreau, în ultimă analiză, structura intimă a Mișcării; ele serveau mai curând punerii la încercare a elementelor în joc și selecționării, prin efortul constant la care ele erau supuse.

Corneliu Codreanu a imprimat micului grup și o viață și o voință proprii. I-a fixat coordonatele spirituale și politice și l-a dotat cu caracteristici ce nu mai puteau fi confundate. VEDEA LUMINA ZILEI O LUME NOUĂ, cu legile și moravurile ei particulare, total deosebită de ceea ce reprezenta, până atunci, societatea românească.

După aproape trei ani de acțiune intensivă, Mișcarea trăia și se afirma în societate, după impulsul original și reacționa în fața evenimentelor după legea ei intrinsecă. Devenise un organism. În momentul acesta, Corneliu Codreanu putea să se lanseze în lume și să înfrunte necunoscuta maselor populare.

29. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p.338.

2) TEHNICA PROPAGANDEI LEGIONARE

Cucerirea maselor devenea indispensabilă realizării politice a Legiunii. Corneliu Codreanu se împotrivise absolut oricărei tentative de a ajunge la putere datorită răzmeriței sau a loviturii de stat.

Încă de la început, el adoptase principiul de a nu acționa decât în cadrul legalității. "Noi vom urma linia trasată de legile țării, neprovocând niciodată, evitând și orice provocare, nerăspunzând la nici o provocare." (30)

Calea legală în vederea afirmării unui partid politic în România era lupta electorală. Conform Constituției, România era o democrație parlamentară. Pentru ca un partid să poată accede la guvernare, trebuia să obțină încrederea maselor populare și, grație votului acestora, să câștige majoritatea. Decizia lui Corneliu Codreanu de a se conforma stric condițiilor luptei parlamentare, l-a obligat să transforme Legiunea într-un partid de masă.

Încă din primele contacte cu aceste mase populare, echipele de propagandă ale Legiunii au obținut remarcabile succese. Cea mai bună dintre toate mijloacele de propagandă era bineînțeles apariția Șefului Legiunii în diverse regiuni ale țării. După fiecare reuniune publică la care participa Corneliu Codreanu mii de oameni se înrolau în Legiune. Totuși Căpitanul nu-și putea folosi întregul timp propagandei, oricât de benefice puteau să fie deplasările sale. El doar din vreme în vreme intervenea, pentru a defrișa terenul, pentru a deschide vreo breșă în masa electorală a partidelor. În chip normal, propaganda era făcută de corpul legionar în totalitatea lui.

Cea mai mare parte din legionari erau tineri. Rareori, vreunul dintre ei depășea 30 de ani. Unii, chiar nu-și terminaseră studiile universitare. N-aveau nici bani nici situație socială. Deci, nu prin prestigiul personal, nici prin alte mijloace de convingere (bani, promisiuni, amenințări) – familiare vechilor partide – puteau ei câștiga masele

populare. EI NU POSEDAU DECÂT CREDINȚA, ELANUL PATRIOTIC ȘI TINEREȚEA.

Pentru a se măsura mai bine cu vechile partide, Căpitanul introduse schimbări revoluționare în tehnica propagandei. El puse în valoare chiar acele elemente mai puțin apreciate de către conducătorii partidelor: **imponderabilele vieții colective.** Proclamă : din adâncul inimii trebuie să se vorbească maselor. Ele tresar la chemările îngrijorate ale patriei, când li se vorbește pe lungimea de undă a națiunii. Ele înțeleg pe acela care le vrea binele, fără să fie necesară etalarea unei retorici savante.

Există un substrat spiritual, specific fiecărui popor, în care se regăsesc toți fiii lui. Dacă această substanță începe să vibreze, contactul cu masa se produce instantaneu. În locul discursurilor goale, al programelor mincinoase și al promisiunilor înșelătoare, de care oamenii se săturaseră, legionarii căutau să determine pătrunderea în mase a spiritului Legiunii. Propaganda legionară încerca să smulgă neamul românesc din starea de disperare și de resemnare, în care se refugiase, insuflându-i încrederea în propriile lui puteri. Misiunea principală a legionarilor, intrând în contact cu masele, va fi aceea de a răsturna vechea mentalitate și de a-și crea un nou destin.

Care erau mijloacele pentru ridicarea maselor, pentru sensibilizarea lor, în vederea imponderabilităților națiunii ? Înainte de toate, legionarii plecau în turnee de propagandă totdeauna în echipe, în coloane și sub ordinele unui șef. Acesta avea responsabilitatea expediției. El comanda marșul, opririle, plecarea. Uneori, el vorbea țăranilor. Un sentiment de forță se degaja din ținuta lor, chiar dacă echipa nu era formată decât din câteva persoane. Muncitorii și țăranii erau impresionați când vedeau pe acești tineri mărșăluind cu un pas marțial în noroiuri și în ierni.

Reprezentanții partidelor nu se îngrijeau de țărani și de lucrătorii din uzine, decât în ajunul alegerilor; și, atunci, ei veneau în mașini luxoase, pe drumuri desfundate, împroșcând cu noroi tot ce era prin împrejurimi: garduri, case, oameni și animale... După alegeri, nimeni nu-i mai revedea, până la următoarele alegeri, când reîncepea același ciclu de vânătoare a voturilor. Țăranii și muncitorii vedeau că legionarii erau altă specie de oameni. Ei veneau pe jos, acoperind mari distanțe cântând; și ceea ce spuneau le încălzea inima. Aveau de-a face cu oameni care înțelegeau necazurile și decepțiile lor.

Mulțimile erau seduse totodată de frumoasele cântece ale legionarilor. Peste tot unde apărea un grup de legionari, răsunau acordurile unui cântec. Multe erau vechile imnuri ale neamului românesc; dar erau cântece noi, create de legionari, în care se exaltau fapte înalte și speranțele Legiunii și ale națiunii noastre. După fiecare bătălie, după fiecare prigoană, se găsea cineva care să pună în versuri evenimentul și, pe urmă, aceeași persoană ori un camarad găsea melodia corespunzătoare. Cei dintâi poeți legionari sunt anonimi : un student, o studentă, un preot, un țăran, un muncitor. Cântecele se propagau apoi de la om la om, după regulule folclorului. Dacă ele plăceau și Căpitanului, intrau definitiv în patrimoniul spiritual al Mișcării. Multe cântece s-au născut în închisori; ele exaltă caracterul melancolic al suferinței și măreția sacrificiului și au contribuit enorm la menținerea moralului legionarului.

Evident, efectul propagandei prin cântec nu era urmărit la origini. Se compuneau cântece nu pentru a servi propaganda. Când cineva compunea un cântec, inspirat de un moment legionar mare, el n-avea altă intenție decât să-și exprime propria emoție.

Inspirația era spontană; ea țâșnea din suflet ca apa cristalină dintr-un izvor.

Legionarii cântau în toate ocaziile, căci ei simțeau nevoia interioară de a cânta. În ședință, într-o adunare publică, pe calea ferată, la o partidă de petrecere, în tabere, și chiar când erau conduși la locul de execuție...” Pentru a putea să cânți – observa Corneliu Codreanu – îți trebuie o anumită stare sufletească. O armonie în sufletul tău. Cel ce merge să fure pe cineva, acela nu poate cânta. Nici cel ce merge să facă o nedreptate. Nici cel al cărui suflet e sterp de credință” (31).

Lumea Legionară s-a născut sub farmecul melodiei. Ceea ce vorbele curente nu pot exprima, versurile și muzica dezvăluie. Întreaga stare sufletească intimă se descoperă și se face înțeleasă mai ușor grație cântecului. Prin cântec, legionarii vorbeau mulțimilor într-o manieră mult mai elocventă decât ar fi putut-o face prin cel mai frumos discurs, căci se punea mai rapid în acord cu propriile aspirații. Și cum Mișcarea tindea, mai presus de toate, înspre cele maisubtile mistere ale sufletului, era natural ca ea să emane arii legionare. “Întreaga istorie a cristalizării noastre se află în cântec. De la primii pași timizi ai debutului, până la acumularea marilor accente de revoltă din timpul prigoanelor, totul este cântec. În cântecele vesele și lipsite de grijă, ca și cântecele melancolice ale temnițelor” (32).

O altă caracteristică a propagandei legionare era **avântul creator**. Legionarii nu promiteau doar să pună țara pe drumul cel drept în momentul în care ar fi luat puterea; dar aduceau mărturie, încă de la începuturi, a întregii lor bunăvoințe de a acționa și a coopera; ajutau la construirea casei vreunui țăran sărac, luau în îngrijire un cimitir, ridicau o cruce votivă, reparau un pod, săpau o fântână, munceau pe ogoare alături de țărani... Nu cereau nimic în schimbul muncii depuse, însă lăsau pretutindeni unde treceau dovezi palpabile ale dragostei lor pentru neam.

În felul acesta, țăranii observau și mai bine deosebirea dintre vechile partide, indiferente la nevoile și suferințele lor, și acești oameni, gata să alerge ca să te ajute, cărora nu le era rușine să folosească coasa, hârlețul și lopata. Cu acești oameni ei se simțeau în largul lor. În fața acestora, își pierdeau timiditatea cu care primeau în general pe domnii de la oraș.

Marșurile în echipă, cântecul și munca formau principalele mijloace de propagandă ale Legiunii.

Discursurile nu lipseau; însă când se ridica un legionar să vorbească, într-un limbaj simplu și convingător, atmosfera era deja pregătită. Discursul traducea și lumina, în duhul oamenilor, fluidul de simpatie stabilit între ei și legionari, de-a lungul zilelor de sprijin mutual în muncă și în comuniune spirituală.

30. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p. 291.

31. idem, p. 383.

32. Ion Banea : “Căpitanul”, p. 95. Colecția “Omul nou”.

3) MIȘCAREA SE ÎNDREAPTĂ SPRE MASELE POPULARE

Înainte ca să descriem cum s-au desfășurat cele dintâi ieșiri ale Legiunii spre masele

populare, e necesar să evocăm, în câteva cuvinte, momentul politic în care ele s-au produs.

Puternicul Partid Liberal suferise două lovituri grave, din care nu putuse să-și revină.

În cursul verii anului 1927, regele Ferdinand, marele protector al acestui partid, muri, și în toamna aceluiași an dispăru și prestigiosul lui conducător, Ion Brătianu. Partidul Național-Țărănesc, îndepărtat de la putere de opt ani, a fost cel dintâi beneficiar al acestei situații. Calea spre putere îi era deschisă. Liberalii nu se mai bucurau de același grad de sprijin al factorului constituțional, cu complicitatea căruia guvernaseră până atunci împotriva voinței poporului.

Coroana trecea și ea printr-o gravă criză. Fiul cel mare al regelui Ferdinand, Carol, moştenitorul Tronului, fusese exclus de la succesiune în ianuarie 1926, pentru că-și abandonase soția, Principesa Elena, și fugise în străinătate cu metresa lui, evreica Elena Lupescu. Coroana României fusese trecută fiului lui, Mihai, un copil de 5 ani. Până la majoratul său, fusese instituită o Regenţă, compusă din prinţul Nicolae (fratele lui Carol), patriahul Miron și primul preşedinte al Curții de Casație, Gh. Buzdugan. Aceste trei persoane, formând regența, nu se pretau, cu aceeaşi uşurinţă, ca Regele Ferdinand, la alterarea mecanismului constituțional în favoarea Partidului Liberal.

După moartea regelui Ferdinand, liberalii s-au cramponat la putere vreme de un an; însă, în fața amenințării unei revoluții a național – țărăniștilor, ce organizau adunări publice antiguvernamentale la care asistau sute de mii de oameni, Regența cedă. Liberalii fură îndepărtați de la putere și guvernul lui Iuliu Maniu depunea jurământul în noiembrie 1928.

Popularitatea Partidului Național – Țărănesc era enormă. La alegerile derulate o lună mai târziu, la 15 decembrie 1928, aproape toată țara votă cu ei. Aceasta a fost una din rarele alegeri făcute în România, în care guvernul nu solicitase aparatul administrativ ca să falsifice rezultatele scrutinului. Liberalii ieșiră zdrobiți. La un total de 387 de mandate, ei nu obținură decât 13. La aceasta se reducea popularitatea reală a partidului, considerat "partid de guvernământ" ce condusese țara mai mult decât orice grupare politică.

După acest vot de încredere remarcabil, țara întreagă tresări de bucurie; se aştepta ca Iuliu Maniu, marele conducător național – țărănist, să inaugureze guvernarea, luând măsuri favorabile păturilor numeroase ale populației. Dar, într-un scurt interval de timp, guvernul național – țărănesc se arată tot atât de incapabil ca și cel precedent. Țăranii, în numele cărora noii dirigiuitori ajunseră la putere, n-au simțit nici o uşurare a situației lor, nici o ameliorare a soartei lor. Noii guvernanți au imitat pur și simplu pe liberali, lansându-se în afaceri scandaloase. În schimb, evreii și toţi străinii, deveniți elemente privigileate ale regimului, au dat liber curs rapacității. Ca și în trecut, drepturile fundamentale ale cetățeanului, garantate de Constituție, au rămas literă moartă, și abuzurile puterii executive au continuat.

În momentul în care legionarii au voit să pătrundă în masele populare, ei s-au văzut opriți de metodele de guvernământ, moștenite de la liberali : jandarmii i-au împiedicat să vorbească poporului, au fost arestați și bătuți, plimbați în lanțuri din jandarmerie în

jandarmerie, și deferiți justiției, ca “tulburători ai ordinei publice”.

Prima adunare publică a Legiunii are loc la 15 decembrie 1929, în comuna Berești, județul Corvului, în Moldova. Aceasta fu și cea dintâi la care a participat Căpitanul, după întemeierea organizației legionare. Imediat după sosirea lui Corneliu Codreanu în această localitate, comandantul de jandarmi și procurorul județului se prezentară la casa unde se afla, pentru a-l anunța că adunarea prevăzută a fost interzisă de guvern.

“Le-am spus : - Ceea ce pretindeți dv. nu e nici drept şi nici legal. În țara aceasta toată lumea are dreptul să țină întruniri : nemți, unguri, turci, tătari, bulgari, jidani. Numai eu să nu am acest drept ? Măsura dv. este samavolnică. Este în afara legii şi nu mă voi supune. Voi ține întrunirea cu orice preț” (33).

După discuții foarte animate, adunarea a fost autorizată; dar, intimidați de către jandarmi, oamenii nu au venit decât în număr foarte mic.

Revoltat de procedeul autorităților, care, după ce-şi dăduseră aprobarea, alungaseră publicul cu ajutorul jandarmilor. Corneliu Codreanu hotărî să pună mâna pe toată regiunea. O parcurse călare, sat cu sat, mai întâi cu câțiva camarazi numai; dar, în timpul turneului lor, alți călăreți li s-au alipit, astfel încât la întoarcerea în Berești, erau deja vreo cincizeci.

La a doua întrunire, prevăzută în același loc, 3.000 de persoane fură de față. Le-a vorbit despre noua lume care se năștea odată cu Legiunea, încurajându-i să meargă pe calea învierii neamului.

Acest eveniment avu loc un an după venirea la putere a național-țărăniștilor. În timpul celor șapte ani de opoziție, acest partid denunțase ilegalitățile comise de către Partidul Liberal de la putere, cu o vehemență fără precedent în analele politice ale României; liberalii guvernau împotriva voinței țării, prin teroare, prin furtul urnelor și prin asasinat... Or, “noul” guvern nu dovedea de fel mai mult respect pentru lege. Nici cenzura, nici starea de asediu nu existau în țară. Conform legii fundamentale, orice partid putea să-și țină întrunirile, fără să aibă nevoie de o prealabilă aprobare; totuși autoritățile locale, executând dispozițiile guvernului de la București, interziceau adunările Legiunii. În virtutea Constituției ? Nu ! În virtutea unui ordin, a unei măsuri arbitrare, a unui act de forță. Autoritățile care interziseseră adunarea părăsiseră terenul dreptului, pentru a se stabili pe poziții de forță. Guvernul nu se sinchisea de noua formațiune politică : - Cine este mai tare, dv., d-le Codreanu, cu câțiva oameni, sau noi care avem la dispoziție întregul aparat de stat ?...

Mișcarea Legionară precizase de la început, prin glasul fondatorului ei, că își desfășoară activitatea politică în cadrul legilor țării. Însă, acei ce dețineau puterea descoperiseră o metodă simplă și ingenioasă ca să împiedice propaganda Legiunii : aceea de a ieși ei înșiși din legalitate. Cu toate acestea, Corneliu Codreanu invoca ordinea legală a statului și urma prescripțiile acestei ordini. De aceea, autoritățile, atunci când întâmpină rezistență, băteau în retragere, căutând formule de compromis. Ele erau conștiente de lipsa unei acoperiri legale și de comiterea de acte arbitrare.

Scena de la Berești se repetă în orașul Cahul, din sudul Basarabiei, la 27 ianuarie 1930.

Corneliu Codreanu, urmat de 30 de legionari, se duseră în acest oraş, în care fusese anunţată o întrunire în piaţa centrală; 7.000 de persoane se adunaseră. La intrarea în oraş, un detaşament de soldaţi, cu baioneta la armă, apăru în faţa lui. Colonelul, care comanda detaţamentul, îi puse revolverul în piept :

"- Stai, că te-mpuşc !"

Mă opresc.

"- Domnule colonel, de ce să mă împuşti, căci nu am făcut nici un rău. Am şi eu revolver, dar n-am venit să mă bat cu nimeni şi mai cu seamă cu armata română". Toate argumentele mele au fost zadarnice. Am stat acolo timp de aproape o oră, suportând toate insultele şi batjocurile posibile. Aş fi putut să răspund la fel şi să mă lupt. Mi-a trebuit însă o răbdare de fier, ca să nu cad într-o situaţie şi mai tristă, aceea de a mă lupta eu, naţionalist român, cu armata ţării mele, în faţa jidanilor comunişti" (34).

Corneliu Codreanu renunţă la reuniune. El se duse la Bucureşti unde se prezentă subsecretarului de stat de la Interne, pentru a-i relata conflictul pe care l-a avut cu autorităţile locale din Basarabia. În urma explicaţiilor sale, obţine autorizaţia de a se ţine adunarea proiectată în oraş, câteva zile mai târziu. El îşi ia această precauţie, în ciuda faptului că legile ţării nu cereau necesitatea unei aprobări prealabile în caz similar. La reuniunea, care avu loc o săpămână mai târziu, la 2 februarie 1930, asistaseră peste 20.000 de ţărani şi 300 de legionari, veniţi din toate colţurile ţării. Totul se petrecu în perfectă ordine.

Tentativa împiedicării propagandei legionare cu mijlocul forţei publice nu favorizează nici guvernul, nici partidele. Popularitatea Mişcării n-ar fi atins niciodată proporţiile cunoscute, fără aureola suferinţelor pe care i le-a conferit persecuţia continuă la care a fost supusă. Ţăranii se întrebau de ce toate partidele erau libere să se plimbe de-a lungul satelor, să le ceară voturile, în timp ce jandarmii se precipitau împotriva legionarilor spre a-i împiedica să vorbească.

Masele populare n-au trăit niciodată în raporturi bune cu administraţia. Cunoscând prin propria experienţă abuzurile autorităţilor, era natural ca ele să vadă în legionarii, loviţi şi alungaţi de către jandarmi, partidul persecutat din cauza justeţei sale. Pentru ele, acei ce comentau nedreptăţile şi ţineau poporul înlănţuit, trebuia să-i urască de moarte pe cei ce luptau pentru emanciparea lor. În ale lor spirite, legionarii căpătau deja nimb de salvatori.

În timpul iernii 1929 – 1930, Corneliu Codreanu făcuse trei sondaje în masele populare, în trei regiuni diferite ale ţării : Bereşti – Moldova; Ludoşul de Mureş – Transilvania; Cahul – în Basarabia. Vorbise poporului într-un limbaj simplu şi evocator. El constată, cu maximă satisfacţie, că reacţia mulţimilor era peste tot aceeaşi : toţi îl înţelegeau. Toţi fremătau atunci când vorbea despre suferinţele ţării şi despre primejdiile care ameninţau viitorul patriei.

Ţăranii din Transilvania trăiseră o mie de ani sub dominaţie maghiară; ţăranii din Basarabia fuseseră reuniţi la Patria Mamă după un secol de separaţie; şi totuşi, felul lor de a gândi şi de a simţi nu se deosebea în nimic cu acela al ţăranilor din Vechiul Regat.

Acesta era sufletul neamului ce vibra pretutindeni la fel, erau aceleaţi reacţii la apelurile lui pentru o viaţă nouă. Frontierele trasate de către dominaţiile străine nu putură altera caracterele specifice ale naţiunii. Singură, clasa conducătoare reprezenta un corp străin în mijlocul ţării, şi toate suferinţele proveneau din această ruptură dintre Stat şi Naţiune. Tocmai pe această unică temelie a întregului popor român, Căpitanul va edifica Legiunea.

33. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p. 343.

34. idem, p. 346.

4) "GARDA DE FIER"

În primăvara anului 1930, agitaţiile comuniste luaseră proporţii alarmante în Basarabia. Autorităţile, fie din laşitate sau prin corupţie, erau incapabile să opună o rezistenţă eficace acţiunii de disoluţie şi politică întreprinsă de agenţii comunişti. Această provincie era pe punctul de a se transforma într-un centru al revoltei, la frontiera orientală a României, direct minată de către elementele subversive trimise din URSS.

Căpitanul nu putea rămâne indiferent în faţa acestei infiltrări ce mina statul român. Plin de nelinişte, Corneliu Codreanu lansă un apel către întreaga tinerime a ţării, implorând-o să uite toate diversiunile politice și să se unească cu legionarii într-un front comun, în vederea combaterii agitaţiilor comuniste. În această intenţie, el creă o nouă organizaţie "GARDA DE FIER", în care, în afară de legionari, puteau să intre toţi tinerii care-și dăduseră adeziunea la acest program minimal, indiferent de apartenenţa lor politică.

Garda de Fier și-a făcut apariția într-un complex special de circumstanţe. Ea a fost concepută srea a-i servi drept bază de regrupare a întregului tineret românesc, dincolo de deosebiri de credo politic, în scopul de a întări capacitatea defensivă a Naţiunii contra pericolului comunist.

Din nefericire, apelul lui Corneliu Codreanu nu avu rezonanța dorită. Fie din pricena neînțelegerii gravului moment politic, fie din gelozie, tinerii ce făcerau parte din alte grupări politice preferau să se țină deoparte, lăsând ca legionarii să se zbată singuri în fața provocărilor comuniste. Redusă la legionari, Garda de Fier nu se distingea de Legiunea Arharghelul Mihail. Cele două organizaţii sfârşiseră prin a se suprapune, Garda de Fier nefiind decât o altă denumire a Mişcării.

Poporul preferă această denumire nouă. Era mai virilă, mai încărcată de conținut războinic. Numele de "GARDA DE FIER" devine popular, în detrimentul celui vechi, "LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL". Adversarii, ei înşişi, preferau noua denominaţiune. Ei considerau că pot să-și dirijeze mai bine atacurile, vorbind de "Garda de Fier" decât de "Legiune", voind a sublinia în aceasta caracterul dur, ofensiv, de neîmblânzit, al organizaţiei legionare. Acelaşi fenomen se produsese în străinătate : Garda de Fier înlocui Legiunea.

În pofida acestei defecțiuni a majorității tineretului român, Corneliu Codreanu nu ezită un moment să pună în aplicare programul prevăzut al Gărzii de Fier. Pentru a împrăştia atmosfera grea creată de bolşevici în Basarabia, el proiectă un marş în echipă în această

provincie, cu toate forțele legionare disponibile, și cu ajutorul tuturor tinerilor doritori să se unească cu ei. Ca să evite orice problemă cu autoritățile, cum a fost cea de la Cahul, el se duse mai întâi ca să-l găsească pe Ministrul Internelor, Vaida-Voevod, pentru a-i expune planul său și a-l asigura că nici o dezordine nu se va produce. Vaida-Voevod înțelese efectul binefăcător ce-ar putea să-l aibă, pentru populația românească de dincolo de Prut, apariția, acasă la ea, a tinerimii naționaliste, și-și dădu acordul.

Îndată ce știrea marșului Gărzii de Fier în Basarabia fu cunoscută, presa evreiască începu o campanie furioasă împotriva lui Vaida-Voevod, acuzându-l de antisemitism, și cerând chiar destituirea lui. Sub presiunea atacurilor evreiești, Vaida-Voevod fu constrâns să revină asupra autorizației acordate și interzise marșul echipei legionare în Basarabia.

Într-un manifest, protestând contra acestei măsuri abuzive, Căpitanul condamnă, în termenii cei mai energetici, atitudinea guvernului care prefera să lase Basarabia să devină comunistă, decât să îngăduie tineretului naționalist român să propovăduiască dragostea de patrie în această provincie :

“La Turda, spune el, ei (dușmanii Legiunii) au cerut guvernului să se oprească demonstrația, sub motiv că se aprinde Ardealul; la Cahul, că se începe revoluția în Basarabia; la Galați, că se vor naște măceluri și pogromuri.

Pretutindeni au rămas niște provocatori ordinari, Legiunea păstrând o ordine și o disciplină desăvârșită.

Astăzi ne îndreptăm spre Nistru, pentru ca să întoarcem Basarabia cu fața la București.

Dar acestor mercenari ai comunismului nu le convine aceasta.

Basarabia trebuie să rămână pradă bolșevismului și să privească spre Moscova, pentru ca ei să continue a teroriza cu provincia dintre Prut și Nistru întreaga politică a României” (35).

Interzicerea marșului în Basarabia nu era doar un act ilegal; era și un act extrem de dăunător intereselor statului român. Mai întâi, conform legilor țării, propaganda Gărzii de Fier nu putea fi împiedicată. Pe urmă, din punct de vedere național, așa cum recunoscuse la un moment dat însuși Vaida-Voevod, intervenția Gărzii de Fier în această provincie fusese salutară pentru redresarea conștiinței naționale, în acest moment de criză, când comuniștii căutau să se ridice împotriva statului român. Împotriva propriilor sale convingeri, Vaida-Voevod, ministru de Interne, fu constrâns să capituleze în fața exigențelor evreești și a presiunilor exercitate de către propriul său partid.

35. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p. 382.

5) PRIMELE MĂSURI ARBITRARE : DIZOLVAREA GĂRZII DE FIER

Văzându-i pe legionari că obțin cu rapiditate simpatiile maselor populare, în ciuda zelului jandarmilor, guvernul schimbă metoda, pentru a contraataca propaganda și progresele lor. În loc de a-i ataca pe la periferie cum făcuse până atunci, el hotărî de a-i lovi la cap. Era inutil să se dorească semănarea terorii printre echipele legionare în

activitate prin țară, dacă organizația centrală rămâne intactă. Alte echipe, tot la fel de viteze și intrepide, le luau imediat locul, pentru continuarea operei Legiunii.

În primul rând, strategii guvernului se gândiră la persoana lui Codreanu. Cum l-ar putea imobiliza, ridicându-i posibilitatea de "a tulbura" liniştea publică ? Guvernul caută un pretext pentru a-l aresta și a-i intenta un proces ce i-ar fi permis să i se aplice câțiva ani de închisoare. Cum era dificil să obțină o condamnare din ordin, la Curtea cu Jurați așa cum dovediseră procesele anterioare în care fusese implicat Corneliu Codreanu – guvernul evită, de-acum înainte, această instanță și preferă se sesizeze instanțele ordinare, unde Codreanu putea fi dat în judecată conform legii represiunii infracțiunilor contra ordinei publice. La acest eșalon, el nu se temea de jurații susceptibili să se lase influențați de starea de spirit a populației. Era suficient guvernului să asigure anumite complicități printre membrii Tribunalului și Curții de Apel, spre a închide definitiv dosarul politic al Legiunii. Condamnarea cea mai uşoară a lui Corneliu Codreanu pentru atentat contra siguranței statului, trebuia inevitabil, să provoace dezmembrarea Legiunii.

Ocazia acestui plan se ivi mai devreme decât spera guvernul. În Iulie 1930, un student român, originar din Macedonia comite un atentat împotriva ministrului Angelescu, rănindu-l ușor. Angelescu era considerat răspunzător de o lege care leza interesele românilor macedoneni stabiliți în sudul Dobrogei.

Corneliu Codreanu nu avea nici o legătură, nici un raport cu acest atentat. Judecătorul de instrucție, neputând stabili nimic compromițător împotriva lui Căpitanului, îl repuse în libertate. Totuși, ulterior, sub presiunea guvernului, Codreanu fu din nou arestat și trimis în judecată. Pretextul era prea bun pentru guvern. Dar, atât Tribunalul, cât și Curtea de Apel, îl achitară; și, după o lună și jumătate de închisoare, a fost eliberat iarăși. Magistratura română se arătase demnă și inflexibilă, respingând toate mașinațiunile guvernamentale.

Guvernul nu se dădu bătut. El voia să îndepărteze, cu orice preț, acest "pericol" naționalist ce creștea văzând cu ochii. Hotărî repetarea la infinit a operației, sperând să afle într-o zi judecători mai puțin dornici de independență și mai puțin conștienți de responsabilitatea lor. După eșecul suferit în fața Justiției, ministrul de Interne, Vaida-Voevod, acuzat de slăbiciune și de toleranță privind agitațiile extremei drepte, fu constrâns să plece. În locul lui a fost numit Ion Mihalache, vice-președinte al Partidului Național – Țărănesc, care-și luă angajamentul să distrugă "cuiburile de anarhie legionară" din țară.

O nesperată ocazie se ivește permițându-i iarăși noului ministru al Internelor să-și manifeste energia : Dumitrescu – Zăpadă, tânăr recent intrat în Mișcare, exasperat de întreaga campanie de minciuni și calomnii întreprinsă de ziarul evreiesc "Dimineața" împotriva Gărzii de Fier, fără să ceară sfatul nimănui și fără să se gândească mai ales la consecințe, pătrunse în cabinetul directorului ziarului, Socor, și trase asupra lui un glonte de revolver, rănindu-l ușor. Corneliu Codreanu se afla în acel moment acasă la părinții lui la Huși, în vederea petrecerii vacanței de Crăciun. Fu chemat la București de către judecătorul de instrucție. În cursul anchetei, făcu dovada că nu luase deloc parte la atentat și fu eliberat.

Decizia aceasta a judecătorului de instrucție n-a fost pe gustul guvernului. Ion Mihalache nu voia să-i scape această ocazie excepţională de a da lovitura de grație Legiunii. Ambițiile lui erau încă și mai mari decât acelea ale precedesorului său. El căuta să implice întreaga Mişcare în proces, cu intenţia de a o lichida ca partid politic. Afacerea atentatului lui Dumitrescu – Zăpadă trecu pe planul doi. Prin voința Ministerului de Interne, Mişcarea Legionară, în totalitatea ei, a fost trimisă în judecată, acuzată fiind că este "o organizaţie subversivă". Corneliu Codreanu nu mai era acuzat individual pentru atentat contra lui Socor, ci în calitate de Şef al Gărzii de Fier teroriste.

La 11 ianuarie 1931, Legiunea Arhanghelul Mihail și Garda de Fier erau dizolvate de guvern; şi Corneliu Codreanu împreună cu alți șase conducători fură arestaţi şi trimişi în judecată pentru "complot contra siguranței statului". Sediile Mişcării au fost sigilate, arhivele sechestrate și întraga activitate legionară interzisă. Căpitanul era învinuit, prin mandatul de arestare, de următoarele capete de acuzare :

"...el a încercat să întreprindă o acțiune împotriva reformei de guvernământ stabilite prin Constituție și a încercat să provoace agitații, din care putea să rezulte un pericol pentru siguranța publică, prin organizarea unei asociații "Legiunea Arhanghelul Mihail – Garda de Fier", având drept scop instituirea unui regim dictatorial, ce trebuia să fie impus, în momentul dorit de ei, prin mijloace violente..."

(Mandatul de arestare nr. 1924)

Paralel cu acțiunea întreprinsă de către Parchet, la instigarea guvernului, a presei controlate de evrei, ca și aceea a partidelor, se dezlănţui un nou val de minciuni și de calomnii la adresa Legiunii. Între alte lucruri, aceste ziare publicară un "document", INVENTAT ÎN TOTALITATE, prin care Corneliu Codreanu dăduse legionarilor ordinul de a se pregăti și a se mobiliza în vederea unei acțiuni de forță. Acest fals era nu doar odios în sine, dar în același timp ridicol. Dacă ar fi adunat toate forțele legionare, Căpitanul n-ar fi dispus decât de câteva sute de combatanţi ! Cu această mână de oameni se putea, cum pretindea guvernul și presa vândută, să înceapă un război civil ?!...

Procesul se desfăşură la 27 februarie 1931, la Tribunalul de Ilfov – Bucureşti. Inculpații considerară atât de absurde acuzațiile aduse contra lor și se simțeau așa de nevinovați, încât renunțară chiar și la martori. Trebuia totuși ca Procurorul să-și probeze acuzațiile sale.

În ciuda minuțioaselor percheziţii efectuate acasă la legionarii din toată ţara, autoritățile nu putuseră descoperi nimic compromiţător în sarcina acuzaților; nici un gând de instigare la revoltă, nici o armă, nici un depozit de dinamită, nimic ce-ar putea părea drept pregătire a unei acțiuni în vederea răsturnării ordinei în stat, cum pretindea Procurorul. Corneliu Codreanu și ceilalți acuzați fură achitați în unanimitate de către tribunal. Iată replica Justiției la concluziile Ministerului Public :

"N-a putut fi dovedit că acei care recrutau ori care erau recrutaţi ar fi întreprins vreo acțiune contra actualei forme de guvernământ, așa cum ea e stabilită în Constituţie, iar ei n-au întreprins nici o acțiune din care să rezulte un pericol pentru siguranța statului.

Considerând că nu poate imputa inculpaţilor de a fi vizat, prin acţiunea lor, schimbarea formei de guvernământ; considerând că rezultă din dosar – ceea ce nu e contestat de reprezentantul Ministerului Public – că inculpaţii, Corneliu Z. Codreanu şi ceilalţi, ca şi membrii organizaţiei, care propagau instituirea unui organism de mână forte în locul partidelor parazite, recunosc autoritatea Regelui, despre care vorbesc cu tot respectul dorit şi cu care voiesc să fie colaboratori; ceea ce ei spuneau frecvent în cursul manifestaţiilor lor.

Când e chestiunea unei colaborări cu Şeful Statului, nu poate fi chestiunea unei răsturnări a formei de guvernământ, la care suveranul n-ar fi consimţit…

Considerând că, în condiţiile acestea acţiunea subversivă – care, de altfel, nu-i probată în calitate de acţiune subversivă – de care sunt acuzaţi inculpaţii nu poate fi încadrată în dispoziţiile articolului 11.

“Astfel că inculpaţii nu sunt vinovaţi de faptele pentru care sunt acuzaţi şi trebuie să fie achitaţi.”

(Extras din sentinţa de achitare pronunţată de Tribunal.)

Reîntorşi în închisoare, după această eclatantă victorie obţinută în faţa Justiţiei, Corneliu Codreanu şi camarazii lui se aşteptau să fie repuşi rapid în libertate. Procurorul făcu totuşi apel şi ei au trebuit să rămână în închisoare până la o nouă judecată. Altă perioadă de suferinţe şi de aşteptări. În sfârşit, data judecării a fost fixată pentru 27 martie 1931. Curtea de Apel din Bucureşti, în faţa căreia a fost trimis procesul, emite şi ea o sentinţă de achitare în unanimitate. În urma acestei sentinţe, ordinul de eliberare din închisoare a fost dat. Procurorul a făcut totuşi recurs. Curtea de Casaţie respinge recursul tot în unanimitate.

“Iată-ne cu două hotărâri, comentează Corneliu Codreanu: una a d-lui Mihalache, prin care “Legiunea Arhanghelul Mihail” şi “Garda de Fier” sunt dizolvate ca organizaţii subversive şi periculoase pentru existenţa Statului Român, alta a întregii justiţii româneşti : Tribunal, Curte de Apel şi Casaţie, în unanimitate, după care, tinerii aceştia n-au nici o vinî, Legiunea şi Garda nu sunt periculoase întru nimic, nici ordinii publice nici siguranţei statului”(36).

Cu tot răspunsul clar al justiţiei, guvernul nu revine asupra deciziilor luate şi “Arhanghelul Mihail” şi “Garda de Fier” rămân dizolvate. Mişcarea Legionară îşi reia, totuşi, încetul cu încetul, activităţile sale.

Nu trecuse nici un an de când justiţia dăduse certificat de onestitate politică Legiunii că, în luna martie 1932, guvernul Iorga – Argetoianu, care succedase naţional – ţărăniştilor, procedă la o nouă dizolvare a Gărzii de Fier. Această dizolvare coincide cu intrarea Mişcării în lupta electorală din judeţul Tutova. Un loc de deputat era vacant în acest judeţ, şi tatăl Căpitanului, profesorul Ion Zelea Codreanu, îşi depusese candidatura în numele Legiunii.

Guvernul dezlănţuise cea mai feroce teroare pentru împiedicarea victoriei candidatului legionar. Dizolvarea era o măsură în plus pentru a justifica toate ororile comise de

autorități împotriva legionarilor în cursul acestei campanii electorale. Guvernul Iorga – Argentoianu nu se simțea obligat să acorde cea mai mică atenție sentințelor emise de toate instanțele judiciare ale țării, prin care Legiunea fusese absolvită de toate acuzațiile aduse contra ei de către guvernul anterior.

A treia dizolvare va avea loc sub guvernul liberal, prezidat de I.G.Duca, în decembrie 1933. Dar, cum această dizolvare nu reprezenta decât un episod din vasta prigoană dezlănțuită contra Legiunii în toată țara, în timpul iernii 1933 – 1934, noi vom reveni asupra ei, când vom trata subiectul în totalitatea lui.

Anul 1931, în ciuda prelungitei detenții a Căpitanului și a teribilelor încercări pe care a trebuit să le suporte, se soldează cu o mare victorie pe frontul intern al Mişcării. La chemarea lui Corneliu Codreanu în câteva luni, s-au adunat fondurile necesare pentru cumpărarea unei tipografii ce va fi instalată în "Căminul Cultural Creştin" de la Iași. Până la acea dată, revista "Pământul Strămoșesc" era publicată la Orăștie (Transilvania), în tipografia preotului Ion Moța, tatăl lui Ionel Moța, brațul drept al Căpitanului, de la fondarea Legiunii.

Între timp, Mişcarea extinzându-se, nevoile sale de propagandă cresc și ele. Tot mai multe persoane cereau publicații legionare : ziare, broşuri, cărți. Tânăra Legiune nu ştia cum să vină în ajutorul tuturor prin aceste lucrări costisitoare. În situația aceasta dificilă, Căpitanul a tăiat nodul gordian cu obișnuita lui energie, luând hotărârea de a organiza o tipografie proprie.

Apelul Căpitanului pentru cumpărarea acestei tipografii, adresat legionarilor și prietenilor Mișcării, se sfârșește prin aceste fraze vibrante :

"Răspundeți prompt la acest apel. În ciuda sărăciei generale, pe care nimenea nu-i capabil s-o depășească, noi să arătăm Țării că suntem capabili de a o învinge".

Și într-adevăr, sărăcia a fost învinsă, tipografia a fost instalată și începu să funcționeze; căci, cine putea rămâne insensibil la forța de convingere a acestui suflet mare, ale cărui decizii păreau izvorâte din profunzimile istoriei !...

Primul lucru al tipogrqafiei legionare din Iași a fost o rugăciune de mulțumire adusă lui Dumnezeu.

36. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p. 376.

· Ion Banea : "Căpitanzl", Sibiu, 1936, p.90

6) LA ALEGERI

Participarea Mişcării la alegeri marchează linia de legimitate adoptată de Corneliu Codreanu încă din momentul întemeierii Legiunii. El nu s-a prezentat la alegerile generale din 1927 – 1928, pentru că nu voia să se facă ridicol, riscând obținerea doar a câtorva mii de voturi în întreaga Țară. Și-a pregătit mai întâi cadrele, pe viitorii șefi de organizații; pe urmă s-a îndreptat spre masele populare; în fine, numai după ce poporul a făcut cunoștință, într-o anumită măsură, cu Legiunea și cu obiectivele sale, putu risca să înfrunte verdictul electoral al națiunii.

Ocazia prezentării la alegeri apăru în vara lui 1931. Naţional – ţărăniştii demisionară şi Regele încredinţă guvernul echipei Iorga – Argetoianu, sprijinită de către liberali. Noile alegeri au fost fixate pentru 1 iunie. În vederea depunerii listelor de canditaturi, Corneliu Codreanu se afla în faţa unei dificultăţi. "Legiunea Arhanghelul Mihail" şi "Garda de Fier", ca organisme politice, erau deja dizolvate. El nu se putea prezenta la alegeri în numele acestor organizaţii, pentru că risca să-şi vadă anulate listele, deşi Justiţia ridicase Mişcării orice acuzaţie.

Pentru evitarea acestei primejdii, el înscrise organizaţia la Comisia Electorală Centrală sub numele de "Gruparea Corneliu Zelea Codreanu" şi reuşi să-şi pună canditaturi în 17 judeţe din 71. În aceste judeţe, Mişcarea îşi putuse forma un embrion de organizaţie.

Alegerile se derulară după sistemul tradiţional : teroare şi furt de urne. Candidată numai în câteva judeţe, Garda de Fier nu putu obţine decât 34.000 de sufragii, ceea ce însemna mai puţin de 2 la sută, cotă prevăzută de legea electorală pentru ca o grupare politică să poată intra în Parlament. Asta nu era, propriu-zis vorbind, o înfrângere. Rezultatul alegerilor (mai puţin pierderile suferite din pricina terorii guvernamentale) reflecta gradul de dezvoltare a Mişcării în vara lui 1931.

Curând survine prilejul pentru ca Legiunea să poată să se revanşeze. Un loc vacant de deputat fu anunţat în judeţul Neamţ şi alegerea parţială fixată pentru 31 august 1931. La alegerile generale din iunie, Mişcarea nu obţinuse în acest judeţ decât 1.200 de voturi. Corneliu Codreanu se hotărî să-şi prezinte propria canditatură, afrondând vechile partide ce dispuneau de organizaţii puternice. Pentru a echilibra, într-o anumită măsură, posibilităţile locale ale celorlalte partide, Căpitanul aplică, în această campanie, tactica de luptă legionară. El concentră, în judeţul Neamţ, toate efectivele disponibile : câteva sute de legionari. Fiecare venea cum putea, pe cont propriu. Pentru a avea un culcuş şi hrană, echipele legionare lucrau la ţărani. Politicienii luau în derâdere eforturile "don quijoteşti" ale legionarilor. Ei erau siguri : Corneliu Codreanu se va clasa după celelalte partide.

Rezultatul depăşi calculele cele mai optimiste : Garda de Fier obţine 11.000 de sufragii, liberalii 7.000, naţional – ţărăniştii, uniţi cu averescanii 6.000, alţii şi mai puţin. Noua victorie legionară de la Neamţ semănă panică printre adversari şi provoacă un indescriptibil entuziasm în toate cercurile româneşti care salutau o soartă mai bună pentru neamul lor.

Drept urmare, partidele politice declarară că victoria de la Neamţ a Gărzii de Fier fusese o aventură locală şi nu avea nici o semnificaţie politică. Câteva luni mai târziu, tot sub guvernul Iorga – Argetoianu, survine o nouă vacantare parlamentară, în judeţul Tutova. Alegerea parţială a fost fixată la 17 aprilie 1932. Corneliu Codreanu studie situaţia; se hotărî să participe şi la această alegere; şi puse canditatura tatălui său, profesorul Ion Zelea Codreanu. Voia să verifice dacă victoria Gărzii de Fier de la Neamţ fusese o **aventură**, aşa cum afirmau partidele, sau rezultatul unei popularităţi reale.

Partidele aveau certitudinea că "aventura" nu se va mai repeta; dar pentru a fi mai sigure de pronosticul lor, cerură concursul guvernului. Constantin Argetoianu, ministru de Interne, trimite puternice forţe de jandarmerie la Tutova, cu ordinul de a "scoate pe legionarii din judeţ pe tărgi". Jandarmii executară ordinul întocmai, cu o violenţă fără

de exemplu până atunci. Acolo unde ei au întâlnit echipe legionare, le-au bătut până la sânge, părăsindu-le leşinate. Legionarii se apărau, etalându-şi virtuţile vitejiei. Era o iarnă dură şi drumurile acoperite de zăpadă. Legionarii traversau satele, care aproape că dispăruseră sub zăpadă, înfruntând foamea, frigul şi loviturile de croşetă ale jandarmilor. Sângele curgea şiroi; zeci de legionari au fost "scoşi pe targă", cu capul spart sau membre rupte, aşa cum ordonase Argetoianu. Dar "aventura" se repetă : profesorul Ion Zelea Codreanu obţinuse 5.600 sufragii, contra 5.200 liberalii şi 4000 naţional – ţărăniştii.

În iunie 1932, guvernul Iorga căzu. Naţional – ţărăniştii revin la putere, Vaida – Voevod fiind de data asta preşedintele Consiliului. Parlamentul fu dizolvat, şi noile alegeri se fixează pentru 17 iunie 1932. Abia ieşiseră legionarii din epuizanta bătălie din Tutova, că o nouă încercare îi aştepta. De astă dată, Mişcarea Legionară reuşeşte să-şi depună candidaturi în 36 de judeţe. Campania electorală nu se deosebea de cele precedente. În judeţele în care Mişcarea nu punea în pericol popularitatea vechilor partide, propaganda legionară putu să se desfăşoare liber; dimpotrivă, acolo unde organizaţiile naţionaliste erau deja puternice, jandarmii şi bande de oameni îşi făcuseră apariţia. Unul dintre cele mai penibile incidente s-a derulat la Focşani. Un personaj venerabil din acest judeţ, bătrânul Hristache Solomon, candidat pe listele Gărzii de Fier, a fost atacat de o bandă de oameni înarmaţi aparţinând Partidului Naţional – Ţărănesc şi bătut până la sânge.

În alegerile acestea, Legiunea îşi dublă voturile, în raport cu precedentele, ajungând la cifra de 70.000. obţinând 2 la sută prevăzut de legea electorală, gruparea "Corneliu Zelea Codreanu" avea dreptul la cinci locuri în Parlament. Printre noii deputaţi, se găseau Corneliu Codreanu, profesorul Ion Z. Codreanu, şi un tânăr de 25 de ani Mihai Stelescu, ce se distinsese în timpul tuturor luptelor duse până atunci.

7) ÎN PARLAMENT

După alegerea parţială din Neamţ, Corneliu Codreanu intră în Parlament. El a păstrat, altminterea, cele mai penibile amintiri asupra acestei instituţii. Acolo se afla într-o lume străină şi ostilă. Pe aceste bănci erau aşezaţi cei care persecutaseră pe legionari, cei ce trimiseseră jandarmii pentru a-i alunga din sate şi a-i ataca, acei care dăduseră ordinele de percheziţie a caselor legionare şi de devastare a sediilor lor, acei ce erau capabili de toate ticăloşiile împotriva Mişcării Legionare.

Ce legături spirituale puteau exista între el şi ei ?

Însă aceşti oameni nu erau numai duşmanii săi şi ai organizaţiei pe care o conducea. Erau duşmanii ţării şi ai neamului. Parlamentul era vizibil un Forum politic străin intereselor poporului. Deputaţii partidelor nu cunoşteau alte legi, în afara celora de interes personal. Între ei şi ţară se deschide o prăpastie. Neamul era pradă unei exploatări nemiloase; şi, în Parlament, unde aleşii naţiunii trebuiau să susţină interesele sale legitime, se pierdea timp în palavre inutile. **Problemele reale ale neamului nu erau dezbătute, nici apărate de nimeni în această incintă.** Marea majoritate a deputaţilor erau străini de naţiune, ca mentalitate, ca manieră de a privi problemele, ca aspiraţii…

Căpitanul nu putea străluci în Parlament ca orator. Nu era modul său de acţiune, nu

putea să se adreseze unor oameni cu care n-avea nimic comun din punct de vedere spiritual. Iată de ce el lua rareori cuvântul. Dar, atâta vreme cât a fost parlamentar, a păstrat o atitudine sobră și demnă :

“Nu am depășit niciodată, tot timpul cât am stat în Parlament, legile bunei cuviințe și ale respectului pentru cei mai bătrâni, fie chiar și adversari ai mei. N-am batjocorit, n-am luat parte la înjurături, n-am râs de nimeni și n-am ofensat pe cineva. Așa că nu m-am putut integra vieții de acolo. Am rămas izolat, nu numai datorită faptului că eram singur față de ceilalți, ci un izolat față de viața aceea”(37).

În timpul perioadei legislative ce se deschisese în toamna aceluiași an, luă parte la discuţia asupra Mesajului, foarte târziu, seara, spune el, când şedinţa era pe sfârşite şi băncile erau aproape goale. Atunci i s-a dat cuvântul. Începu prin a evoca cruda mizerie în care trăieşte ţăranul. Câte exemple emoţionante : în anumite părţi ale ţării se mânca pâine făcută din tărâţe, amestecată cu rumeguş de lemn. Denunţă după aceea legăturile existente între Marea Finanţă, naţională şi internaţională. Citi dintr-o listă, nume de oameni politici din diverse partide care figurau în portofoliul Băncii evreiești Blank, pentru sume variind între un milion și 20 milioane lei.

Banca Blank se afla pe pragul falimentului în 1931. Pentru a o salva, Constantin Argetoianu, unul din cei care recurseseră la Bancă, aranjă ca statul să preia o parte din portofoliul bancar putred, pentru o valoare de mai multe milioane. Banii pe care politicienii îi primiseră de la Bancă, sub formă de **împrumut**, îi forțau să-i vie în ajutor, impunând națiunii enorme sacrificii.

Corneliu Codreanu condamnă politica guvernului Iorga – Argetoianu, care delapidase astfel miliarde de lei; în vreme ce țăranii împovărați cu datorii prin exorbitante dobânzi cu cămată, aveau urgentă nevoie de ajutorul statului. El cerea pedeapsa cu moartea pentru cei care-şi încălcaseră îndatoririle legale, revizuirea şi confiscarea averilor obţinute din jefuirea caselor de bani şi răspunderea penală a tuturor oamenilor politici care sprijiniseră afaceri particulare frauduloase pe cheltuiala statului.

Discursul acesta nu a fost pe gustul Adunării. Cea mai mare parte din deputaţii prezenţi îşi umpluseră buzunarele, sub o formă sau alta, pe banii statului, ori îşi propuneau să tragă avantaje din mandatul lor de deputat, pentru ca să se angajeze în traficul de influență și să se îmbogățească.

După alegerile din iulie 1932, care dăduseră o majoritate Partidului Naţional – Ţărănesc, Corneliu Codreanu intră pentru a doua oară în Cameră. De astă dată, nu mai era singur. O dată cu el, fuseseră aleşi patru alţi deputaţi pe listele Mişcării. El interveni mai frecvent în dezbateri, de fiecare dată când i se părea că legile supuse scrutinului, ori măsurile luate de guvern, erau prejudiciabile poporului român.

În februarie 1933, izbucni o grevă la marile ateliere C.F.R.- Griviţa, din Bucureşti. Muncitorii se baricadară în ateliere și au refuzat să le evacueze, atunci când fură somaţi de autorităţi să o facă. La ordinul guvernului naţional – ţărănesc, armata trase asupra muncitorilor, lăsând pe teren câteva zece de morţi. Revoltat de această hecatombă care, cu oarecare răbdare și înțelegere, putea fi evitată, Corneliu Codreanu luă cuvântul în Parlament, stigmatizând cruda represiune ordonată de guvern :

“E rău că nenorociții de muncitori au ieșit în stradă, dar e mai rău și de ei și de neamul nostru, dacă în fața nedreptăților strigătoare la cer, n-ar ieși, ci și-ar pleca capul resemnați în jug, lăsând țara pe mâna unor politicieni exploatatori.

....

În al doilea rând, ţin să afirm că mie, ca și tuturor oamenilor de bun simţ din această ţară, nu ne este frică de comunism sau de bolșevism. Nouă ne este frică de altceva, de faptul că oamenii de la aceste ateliere nu au ce mânca; le este foame.

....

Mie mi-e frică și de altceva : de setea de dreptate. Atunci d-voastră veţi trebui să satisfaceţi aceste două : **foamea** și **setea de dreptate** și va fi ordine deplină în această ţară”.

(16 februarie 1933)

Dacă greva de la Atelierele Grivița degenerase în revoltă, instigarea agenţilor comuniști, identificați ulterior și condamnați de tribunalele militare, era la origini. Însă, în timp ce agitatorii comuniști sufereau pedepse ușoare cu închisoarea, zeci de muncitori români îşi pierduseră viaţa, răpuşi de gloanţele soldaților. Oamenii manifestaseră, întrucât nu mai puteau trăi cu salariile lor de mizerie. **Adevărații vinovaţi nu erau ei, ci conducătorii ţării.** Ei, care îi aduseseră la disperare, pe punctul de a nu mai ține seama ce fac, devenind prin forța împrejurărilor instrumente ale comuniștilor.

Responsabilitatea cădea fără îndoială asupra guvernelor anterioare însă, în primul rând, asupra guvernului național-ţărănist, în sânul căruia figurau câteva elemente cunoscute pentru ideile lor marxiste. Cine dăduse ordin de a se trage în muncitori și-și asumase răspunderile represiunii ? Armand Călinescu, atunci subsecretar de stat la Interne, același personaj ce ordonase persecutarea legionarilor și care, mai târziu, sub regimul carlist, va accepta rolul de călău al generației noastre.

8) MIȘCAREA LEGIONARĂ ȘI DEMOCRAȚIA

De ce toate partidele au atacat Mișcarea Legionară cu atâta înverșunare ? Era vorba de o raține mai elevată, ce scăpa judecății tineretului ? Era vorba de interesul statului ? În acest caz, prigoana ar avea aparenţă de justificare. Ea ar fi putut fi privită ca o reacţie a bătrânilor care, din dragoste de patrie, refuzau să cedeze conducerea tinerilor inexperimentați...

Nici una din supozițiile acestea “onorabile” sau, barem, care ar putea fi apărate, nu corespundeau realității. Vechile partide nu se interesau câtuși de puțin de bunul mers al ţării. Principala lor grijă era de a se îmbogăţi în anii de guvernare, pentru a putea rezista (cum o spuneau ei înșiși) în anii proști de opoziţie. Partidele deveniseră societăţi de exploatare a bogăţiilor ţării și muncii neamului. Naţiunea, cu trecutul și viitorul ei, cu problemele ei prezente și pericolele care o amenințau, nu le tulbura de fel gândurile... Totul putea să se prăbușească în jurul lor, tot ceea ce se clădise prin truda și sacrificiile generațiilor precedente, nimic nu putea să le să chimbe atitudinea lor cinică.

“Nu este om, având ochi pentru a vedea, care să nu realizeze că această țară bogată a devenit o ruină. Economia țărănească este o ruină, satul de asemenea (un pumn de oameni care gem), comuna o ruină, ogoarele în paragină o ruină, care nu mai produce nimic bietului lucrător, bugetul statului o ruină, şi o ruină toată țara.

Și pe deasupra acestei ruini, la fel de întinsă ca țara românească, o bandă de lași, o bandă de imbecili, o bandă de hoți nerușinați, și-au ridicat palate pentru a sfida țara ce geme de durere şi pentru a insulta suferința ta, tărane român!”

(Manifestul “O ruină”, de Corneliu Zelea Codreanu)

Partidele politice atacau Mişcarea pentru a nu pierde prada de despuiat : țara, cu toate bogățiile ei. Asta era exclusiv în interesul castei exploatatoare ce dicta prigoana împotiva legionarilor.

Fără îndoială, în dezbaterile publice, liderii partidelor invocau alte elemente spre a-și justifica atitudinea lor. Principalul argument, acela pe care-l foloseau cel mai adesea, era că Mişcareaa Legionară milita pentru schimbarea formei de guvernământ. Corneliu Codreanu făcuse, spuneau ei, declarații ostile democrației şi susținea realizarea unui comandament național unic, ce ar fi fost asemănător unei dictaturi sau unui regim autoritar.

Acest argument merită să fie dezbătut mai pe larg, căci declarațiile Șefului Legiunii referitoare la reorganizarea statului au fost deseori rău înțelese și, cel mai curent, fals prezentate de adversarii Mişcării.

Înainte de toate, trebuie să cunoaştem pe acești cruzi apărători ai democrației din România. Cine erau ei și care le erau convingerile intime ? Aveau ei o devoțiune particulară față de libertățile poporului ? Respectau ei voința națiunii, așa cum se cere într-o democrație ? Guvernul din România era conștient de responsabilitățile lui, vis-a vis de aleșii națiunii ?...

Mişcarea Legionară avea o amară experiență a democrației româneşti. Sistemul de guvernământ, bazat pe sufragiul universal, funcționa doar pe hârtie. Caracteristica acestei democrații era predominanța factorului executiv în angrenajul statului. Nu era, în fond, decât dictatură camuflată în oligarhie. Izvorul puterii nu era Parlamentul, ci Regele; şi Regele nu era un arbitru al vieții publice, nu se orienta după indicațiile factorului electoral, ci proceda conform bunului său plac. Regele aducea la putere un partid sau altul, fără să țină cont de popularitatea lui. După ajungerea la putere, partidul obținea dizolvarea vechiului Parlament și proceda la noi alegeri. Cum un partid impopular nu putea organiza alegeri libere, el era obligat, pentru a-și asigura majoritățile parlamentare, să recurgă la teroare şi la furtul de urne. Voința națională era călcată în picioare de aparatul administrativ și ajustată nevoilor electorale ale guvernului.

Corneliu Codreanu a demonstrat că regimul de “democrație” din România era, în realitate, o stare de anarhie politică cronică :

“Unde sunt drepturile poporului suveran de a decide de soarta lui -exclamă el- când

adunările publice sunt interzise, când, în momentul votării, zeci de mii de oameni sunt împiedicați, maltratați, amenințați cu moartea, omorâți ?” (38)

Iată cine erau apărătorii democrației : acei ce jurau să respecte legile și Constituția țării când luau puterea, pentru a le călca în picioare a doua zi. Deținătorii puterii erau deci ei înșiși infractori perpetui ai ordinei democratice. Astfel, politicienii n-aveau o autoritate morală pentru a-i face lui Corneliu Codreanu procese de intenții, când ei înșiși nu manifestau cel mai mic respect pentru instituțiile statului.

Să vedem acum opinia lui Corneliu Codreanu asupra democrației. Incontestabil este că spectacolul dezonorant pe care-l prezenta viața publică din România nu putea decât să garanteze, în spiritul lui, îndoieli serioase cu privire la un asemenea sistem de guvernământ. Nu ne miră deci deloc faptul că el, Corneliu Codreanu, s-a declarat împotriva democrației, că a făcut un aspru rechizitoriu contra acestei forme de guvernământ, responsabile de toate relele abătute asupra neamului românesc. Dar nu-i mai puțin adevărat că la vârsta de 30 de ani, experiența lui politică se limita la orizontul românesc. El a judecat democrația după efectele sale deplorabile din România.

În numele democrației, poporul român era lovit, luat în deriziune și exploatat la sânge. Ce fel de domnie a poporului era aceasta în care neamul nu avea dreptul decât la umilințe și la nedreptăți ? Și când era chemat, o dată la patru ani, să hotărască soarta țării prin alegeri, i se închidea gura cu loviturile patului de pușcă. Concluziile sale reflectau deficiențele specifice ale democrației românești. Nu știm în ce măsură, dacă ar fi trăit într-un climat politic occidental, și-ar fi păstrat aceleași concluzii.

Paralel cu această condamnare a democrației, se observă totuși, în gândirea lui politică, o altă tendință, înrudită idealului democratic: **un respect infinit pentru voința neamului**; ceea ce n-a fost niciodată observat la vechile partide. Acestea acționau într-un climat politic de permanentă duplicitate, ele pretindeau că guvernează în numele poporului, dar totodată uzau de toate mijloacele pentru a înăbuși dreptul acestuia la liberă determinare în viața de stat.

Corneliu Codreanu face distincție între democrație și sursa puterii dintr-un stat : voința națiunii. Această voință, n-o neglijează, n-o disprețuiește. Nu pledează pentru anihilarea ei. Dimpotrivă. O pune la baza oricărei forme de guvernământ. Care continuu să fie respectată. Înțelege să se supună hotărârilor sale. Esența statului rezidă în această voință, nu în forma de stat. Formele sunt schimbătoare, supuse evoluției. Astăzi e democrația, mâine poate fi alt lucru, un regim mai puțin democratic, mai puțin autoritar. Esențialul este ca, în toate aceste schimbări de regim, națiunea să fie prezentă, pentru ca tot ceea ce se face să fie în acord cu voința ei. Iată ce răspunde Corneliu Codreanu, în Parlament, celor ce-l acuzau că vrea suprimarea partidelor :

“...Suntem noi pentru sau contra suprimării partidelor ? În privința aceasta, vreau să vă exprim punctul meu de vedere. Cine e acela care trebuie să decidă suprimarea partidelor ? Puteți dvs. să le fondați sau să le suprimați ? Nu. Acela care trebuie să decidă este poporul, țara înflămânzită și goală.

În tot cazul, vă spun că poporul nu prețuiește partidele politice. Acesta este un fapt precis, și dvs., într-un regim democratic, nu puteți să vă mențineți la conducerea

statului contra voinței neamului. Acesta-i un alt fapt precis. Dar mai este o chestiune. Cineva spunea : partidele nu sunt născute dintr-o improvizație, ele sunt rezultatul unei evoluții. Da, sunt și eu favorabil acestei teorii și aplic partidelor legea evoluției. Partidele, ca toate lucrurile din acestă lume, se nasc, se dezvoltă şi mor. Nu cred că partidele sunt o formă superioară de perfecţiune, ce-ar fi câştigat dreptul la imortalitate".(Discurs la Mesaj, 3 decembrie 1931)

În concepția lui politică, orice schimbare în forma de guvernământ trebuie realizată conform regulilor constituționale. El este împotriva oricărei schimbări bruște a situației existente, care ar violenta voința neamului, impunându-i o constituție dictată de sus în jos.

Această distincţie între democraţie și voința națiunii constituie o trăsătură capitală a gândirii politice a lui Corneliu Codreanu. Voința neamului poate să se exprime la un moment dat prin democrație și partide; dar nimic nu-l împiedică să găsească și alte forme de expresie. Dacă poporul e suveran în hotărârile sale, aşa cum proclamă principiile democratice, chiar în virtutea acestei suveranităţi el poate renunţa la democraţia parlamentară, adoptând o altă formă de guvernământ. "Statul nu este decât o simplă haină care acoperă trupul națiunii" – proclamă Codreanu. Haina, prin propriile ei funcții, trebuie să fie croită după nevoile corpului pe care-l îmbracă. Corpul este națiunea cu ansamblul său de interese, de aspirații și de idealuri. Neamul este anterior statului și îl condiționează. Creatorul statului este voința națiunii.

Corneliu Codreanu, fără să se pronunțe asupra formei de stat pe care o va adopta Legiunea, face o anicipare fundamentală, privind raporturile statului cu națiunea. Dacă, la un moment dat, forma existentă a statului nu mai corespunde necesităților națiunii, ce trebuie făcut ? Trebuie bruscată situația, dată o lovitură de stat, pentru a facilita procesul de reînoire constituțională a națiunii ? Nu, categoric, nu, răspunde Corneliu Codreanu. Dacă Constituția și legile în vigoare împiedică luarea de măsuri salutare, declară el în Parlament, atunci să fie convocată Adunarea Constituantă, "pentru ca poporul să desemneze pe acela ce va fi chemat să ia toate măsurile necesare pentru salvarea țării".

Vom vedea mai târziu cum a evoluat gândirea politică a lui Codreanu, cum a devenit el, în cele din urmă, principalul apărător al Constituției, în clipa în care în toate celelalte grupări politice au renegat democrația și au acceptat dictatura regelui Carol.

Respectul imens dovedit de Corneliu Codreanu aspiraţiilor maselor populare emană din structura spirituală a Mişcării. **Viaţa în iubire**, noţiune specifică comunității legionare, nu tolerează nici un alt mijloc de afirmare în viața politică decât convingerea : un legionar atrage oameni în jurul său, le deșteaptă forța spirituală și interesele în marile obiective ale națiunii. Violența, dezordinea, sau promisiunile demagogice nu constituie armele de care uzează un legionar pentru a capta masele populare. Mulţimile trebuie cucerite pentru idealurile Legiunii printr-un proces de convingere și de integrare voluntară. Dacă legionarii nu sunt în stare să atragă masele în lupta lor pentru salvarea neamului acesta înseamnă că nu sunt apți să conducă țara.

38. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p.395.

III. PRIMA PRIGOANĂ

PARTIDUL LIBERAL SE ANGAJEAZĂ SĂ DISTRUGĂ GARDA DE FIER

Legiunea s-a născut sub semnul prigoanei. Perioadele în

care ea a putut să se bucure de libertate sunt atât de rare și de scurte, încât nu merită să fie menționate. Întreaga istorie este, de fapt, aceea a unei continue prigoane. Doar persecutorii s-au schimbat, sistemul de tratare a Mișcării a rămas același. Guvernele s-au menținut invariabil pe linia opresiunii, indiferent de cei care dețineau frânele puterii. Ciocniri cu jandarmi, provocări, arestări, percheziții, procese, închisori, acestea erau lucruri curente în viața unui legionar. Fișa lui cuprindea întotdeauna această rubrică stranie : zile de închisoare suferite. Prigoana acompania pe legionar așa cum umbra însoțește omul.

În limbajul legionarilor, prigoana reprezenta totuși ceva în plus față de hărțuielile zilnice cu autoritățile, ce erau o parte, pentru a spune așa, organică a vieții lor. Persecuția forma un capitol aparte al suferinței. Ea avea un început și un sfârșit bine definite. Ea invadase organismul Mișcării precum o boală ce se manifestă printr-o febră puternică. Organizația era supusă la teribile zguduiri, aproape mortale. În timp ce, în opresiunea obișnuită, teroarea se menținea între anumite limite, în prigoana propriu-zisă, ea nu cunoaștea margini. Atunci, acțiunea guvernului împotriva Mișcării se deslănțuia cu o violență extremă, având drept obiectiv anihilarea ei ca forță politică.

Persecuția începea când justiția era pusă în afara stării de funcționare, și legionarii lăsați în mâinile forței brutale a statului, adică cu Puterea executivă manevrată de forțele tiranice. Numai după eliminarea totală a puterii judecătorești, statul putea să dea curs liber întregii lui capacități de teroare. În acest moment, legionarii erau aruncați în categoria infractorilor contra statului, subversivilor, a celor în afara legii. În favoarea lor nu se putea invoca nici Constituția, nici celelalte legi. Ei nu mai erau judecați de către instanțele corespunzătoare, ci de instanțe excepționale, care pronunțau sentința la la ordin. Membrii Gărzii de Fier puteau fi reținuți, săptămâni și luni întregi, fără mandat de arestare. Aceste rețineri erau efectuate, pe propria sa răspundere, de către puterea executivă care nu se sichisea de opinia publică, de textele Constituției și de termenii de procedură, în fine, legionarii puteau fi omorâți nepedepsit de agenții forței publice, deși Constituția română nu prevedea pedeapsa cu moartea. Statul care, din motive umanitare, se abținea să trimită la moarte banditul cel mai feroce, devenea de o cruzime fără margini când avea de-a face cu legionari.

Trebuie reținut și alt aspect al marilor prigoane, **amploarea lor.** Calvarului îi era consacrată Mișcarea în totalitatea ei. Mii de oameni trebuiau să sufere, fără a fi avut altă vină decât aceea de a fi membru al acestei organizații. În timpul opresiunii obișnuite sufereau doar elementele care, **hic et nunc,** erau surprinse de autorități în acțiuni de propagandă și de organizare. Prigoana extraordinară impunea o suferință colectivă.

Furia guvernului se abătea asupra tuturor legionarilor, cunoscuți ori presupuși.

Prigoana poate fi definită în termenii următori : o ofensivă generală a guvernului împotriva Mișcării, realizată în afara cadrului legal al statului, și în cursul căreia toți

membrii organizației sunt supuşi brutalității aparatului de opresiune.

Guvernele româneşti dintre cele două războaie mondiale s-au succedat haotic ; nu există, de la un guvern la altul, o continuitate de program, de concepție politică sau de efort dirijat. Fiecare guvern începea prin demolarea operei partidului care-i precedase la putere, chiar dacă era vorba de realizări utile ; apoi conduceau țara, după propria lui concepție, care nu era în fond decât un sistem de îmbogățire a propriilor partizani.

Asupra unui singur punct din programul lor erau de acord : în voința de a nimici Mişcarea Legionară. Partidele își treceau de la unul la celălalt consemnul de a urmări Legiunea cu o ură comună.

Trecerea de la perioada "normală" a opresiunii , la faza "ascuțită" a prigoanei nu depindea numai de partidul care guverna. Hotărârea aceasta de declanşare a tuturor forțelor statului împotriva Legiunii a fost , în mare parte, urmarea gradului momentan de putere la care ajungea Mişcarea. Am văzut că teroarea constantă, menținută totuşi între anumite limite, n-avea efectul dorit de autorități. Nu numai că armata legionară nu se dispersa, însă un rezultat şi mai neplăcut pentru partide era evident : violența exercitată contra ei nu făcea decât să sporească popularitatea Gărzii de Fier. Brutalitățile polițieneşti, închisorile în care ei sufereau, măreau renumele legionarilor din țară, şi simpatia maselor populare mergea din ce în ce mai mult către aceia "care se sacrificau pentru dreptate". Mişcarea creştea în ciuda tuturora, lua amploarea unei maree care dărâmă unul după altul digurile ridicate împotriva ei. Cadrele Mişcării, în loc să cedeze presiunilor guvernamentale, se înmulțeau şi se consolidau. Nu mai era vorba doar de "tineri zăpăciți", cum calificau autoritățile pe studenții ce luptau în organizație ; căci, în rândurile ei se numărau acum oameni cu greutate, din toate păturile sociale. Sondajele făcute de guvern lăsau să se prevadă că, la viitoarele alegeri, un important sector al opiniei oublice va vota cu legionarii.

În acest moment, vechile grupări politice simțindu-se din ce în ce mai amenințate de curentul legionar, guvernul se găsea în fața unei alternative : ori să dea înapoi -aşa cum se cerea într-un stat democratic normal- încetând persecuția şi recunoscând Legiunii dreptul de a se afirma liber ; ori să intensifice prigoana la maxim, pentru a-i forța pe legionari să capituleze.

Prima soluție, dreaptă și legală, presupunea un grad ridicat de responsabilitate socială şi de respect uman față de cetățeni. În acest caz, diriguitorii guvernamentali trebuia să fie capabili să recunoască nu numai puterea politică a acestei Mişcări, ci şi spiritul de sacrificiu care o animă și patriotismul înalt de care făcuse ea dovadă, în toate împrejurările. Or, în realitate, clasa conducătoare românească nu era expresia națiunii. Ea era incapabilă să aprecieze măreția unei astfel de mişcări naționaliste ; nu putea face acest nobil gest de a lăsa opoziția naționalistă liberă de a se manifesta. O atare soluție ar fi fost contrară mentalității şi finalității sale. Clasă privilegiată, pusă în slujba exploatării bogățiilor maselor populare, ea nu putea să acorde libertate de expresie tocmai acelora ce voiau sfârşitul acestui regim, originea şi principala sursă a puterii sale politice. Clasa conducătoare românească n-a excelat niciodată prin virtuți civice. Orice grupare politică ce ar fi îndrăznit să-i atingă privilegiile economice, sau ar fi avut în vedere oarecare modificare instituțională a statutului social al maselor românești, indiferent de

idealurile pe care le servea, devenea **ipso facto** duşmanul său implacabil.

Iată de ce toate guvernele, ori de câte ori au trebuit să ia să ia o decizie privind Mişcarea Legionară, au optat pentru violenţă și asasinat. Bazat pe injustiţie socială, regimul politic român nu putea să se salveze în momentul în care popularitatea Legiunii atingea cota de alarmă, decât folosind pe de-a întregul maşina coercitivă a statului, pentru zdrobirea adversarului. Trebuia, cu orice preţ, împiedecată Legiunea să-şi câştige dreptul său de cetate politică în stat, fiindcă altfel **s-ar fi adeverit că o confruntare electorală liberă cu vechile partide ar fi însemnat inevitabilul sfârşit al acestora.**

În acel moment, ineluctabil, începea PRIGOANA, prin violenţe extreme ce loveau totalitatea Mişcării, şi multiplicau într-o manieră terifiantă numărul victimelor nevinovate din rândurile legionare. Statul legal odată suprimat, intra în funcţiune statul forţei brutale, ce nu cunoştea alte limite decât acelea impuse, la rândul său, de o altă forţă.

Legionarii se apără, opunându-şi piepturile avalanşei de ilegalităţi şi de crime, pentru salvarea existenţei politice a Mişcării lor.

1) ORGANIZAŢIA LEGIONARĂ ÎN 1933

La începutul lui 1933, Mişcarea Legionară se rostuise în cea

mai mare parte a ţării. Mai rămăseseră de organizat puţine judeţe. Paralel cu această impresionantă extensiune a organizaţiei, o schimbare se produsese în chiar compoziţia cadrelor. Dacă între anii 1927 şi 1930, majoritatea membrilor ei era formată din tineri ce nu părăsiseră încă băncile Universităţii, acuma ea se îmbogăţise cu elemente reprezentative din punct de vedere politic şi social, provenind din toate păturile sociale. Incontestabil, legionarii aceştia noi erau relativ tineri, în jur de 30 de ani ; însă erau formaţi, având solide poziţii profesionale : profesori, avocaţi, ingineri, preoţi şi chiar personalităţi consacrate în domeniul artei, al ştiinţei şi al literaturii.

În şase ani de existenţă, Mişcarea făcuse progrese uimitoare. O mică formaţiune provincială, compusă din câteva zeci de membri, se transformase într-o organizaţie puternică ce acoperea cu puţin aproape întreaga ţară. Autorităţile puneau în evidenţă continua apariţie de legionari în toate judeţele patriei.

Nu se putea vorbi de un curent de masă. Totuşi, Mişcarea dispunea de o solidă reţea de “cuiburi” şi de suficiente cadre pentru a se consacra **bătăliei popularităţii** şi a îndrăzni să se măsoare în luptă electorală cu celelalte partide. Luând act de creşterea realizată de Mişcare în anii 1932–1933, Corneliu Codreanu făcu un pas înainte pe calea organizării, numind şefii de judeţe.

Dar, cel mai mare succes înregistrat de Mişcare a avut loc în rândurile studenţilor. În 1933, Comitetele studenţeşti de conducere, din toate universităţile ţării, se aflau în mâinile legionarilor. Drept urmare, la alegerile ce se desfăşuraseră, la toţi anii, pentru reînnoirea Comitetelor, listele susţinute de legionari au fost alese de regulă. În realitate, legionarii nu reprezentau decât o minoritate în raport cu masa de studenţi ; însă această

minoritate, dinamică și disciplinată, se bucura de simpatiile unei mari majorități a studenților. După eclipsa suferită în timpul anilor 1926-1929, mișcarea studențească naționalistă, însuflețită de spirit legionar, renăștea mai puternică și mai conștientă de misiunea ei.

Începând cu toamna lui 1930, Corneliu Codreanu își avu reședința la București. La 8 noiembrie 1930, el inaugură primul sediu al Legiunii din Capitală : Calea Victoriei, nr.40. Stabilirea lui aici semnifica, de fapt, deplasarea centrului Mișcării de la Iași la București. Corneliu Codreanu ținuse cont că, dacă rămânea la Iași, Mișcarea s-ar fi dezvoltat cu greutate și cu greu ar fi ieșit din faza ei provincială. Pentru ca ideile legionare să poată fi răspândite, trebuia cucerit Bucureștiul înainte de toate, căci acolo era centrul politic și intelectual al țării, după care provincia se orienta în general. El trebuia să câștige Capitala, pentru a se legitima pe plan național și pentru a deveni o grupare a întregului neam românesc.

Exista în afară de aceasta și un motiv de securitate politică care-l determină să părăsească Iașii. Toate comploturile împotriva Mișcării se urzeau la București. Fixându-și aici domiciliul, el putea fi informat mai rapid și într-un mod mai precis despre planurile inamicilor ; putea să întreprindă mai degrabă contra-măsuri de apărare.

Prezența lui Corneliu Codreanu la București a dat un impuls decisiv Mișcării din Capitală. Până atunci, organizația legionară locală nu depășea sectorul universitar. Adeziunile provenite din alte medii sociale erau foarte rare. Populația Capitalei nu cunoștea Mișcarea, decât prin prisma deformată a calomniilor debitate în ziarele controlate de evrei sau de partide, și dovedea, în genere, o atitudine rezervată față de ea. După procesele din Bucureștii aniilor 1930 și 1931, după răsunătoarele victorii electorale din județele Neamț și Tutova, Capitala începuse să se intereseze de Mișcare.

Căpitanul stabilise aici sediul central al Mișcării, și mandatul său de deputat îi facilita contactele cu populația. Un mare număr de oameni onești care, până atunci, nu cunoșteau decât tristele aspecte ale politicianismului tradițional, și care cereau din toate puterile o radicală modificare a țării, veneau la el pentru a-i cunoaște gândurile. După aceste confruntări, mulți dintre ei își corectau părerile greșite pe care le aveau asupra Căpitanului și a luptei tineretului legionar.

Cuvintele, pe care el le rostea, impresionau prin preciziunea ideilor și prin maturitatea gândirii. Corneliu Codreanu învolbura masele, însă nu un era agitat. Toți îi recunoșteau un patriotism dezinteresat și de demnitate, pe care voia s-o imprime generațiilor noi, chiar dacă, uneori, interlocutorii erau în dezacord asupra metodelor. Căpitanul zâmbea de aceste obiecții, pe care el le auzise formulate de nenumărate ori de către oameni bine intenționați. Ce metode se puteau folosi, când guvernele batjocoreau legalitatea și-i luau în primire pe legionari cu lovituri de ciomag sau de patul puștii ? Dacă nu ar fi reacționat energic la rândul ei, Mișcarea ar fi fost condamnată la dispariție.

Căpitanul aplică la București sistemul lui particular de propagandă. În locul discuțiilor sterile, el făcu o demonstrație vie a principiilor legionare. La începutul lui august 1933, Căpitanul fondă o tabără de muncă la Bucureștii-Noi, un cartier de la periferia Capitalei ; și aici adună tineri veniți din toată țara pentru a munci la construcția unui Cămin destinat legionarilor răniți, cunoscut mai târziu sub numele de Casa Verde.

Luptele neîncetate, torturile aplicate de poliție, suferințele îndurate în închisori, provocaseră grave infirmități la numeroși legionari. Pentru acești invalizi ai Legiunii s-a conceput construirea unui Cămin, spre a se evita ca ei să devină o povară grea pentru familiile lor sau pentru ei înşişi.

Amenințărilor politicienilor, care cereau o represiune și mai nemiloasă împotrivă-i, Garda de Fier le răspundea prin construirea unui Cămin destinat victimelor acestei prigoane.

În legătură cu "Casa Verde", Corneliu Codreanu mai avea și un alt gând, pe care-l destănuia din când în când camarazilor celor mai apropiați : "Dacă va trebui, voi face aici un cimitir pentru legionarii ce vor cădea în lupta pentru mântuirea Neamului. Vom rămâne uniți, chiar și în mormânt. Nu vom fugi de sacrificiu. Și dacă trebuie să ne omoare, să ne pregătim deja locul ultimului nostru repaus".

Tabăra de la Bucureştii-Noi produsese o profundă impresie asupra populației Capitalei. Zilnic, sute de vizitatori se succedau pe șantierul de la "Casa Verde", de unde ei reveneau stupefiați de ceea ce vedeau.

Fraternizând în același ideal, lucrau cot la cot studenți veniți din toate colțurile României, profesori universitari, preoți, avocați, ingineri, țărani și simpli muncitori. Întreaga națiune se găsea aici reprezentată. DIFERENȚELE DE CLASĂ SOCIALĂ DISPĂRUSERĂ. Subzista numai efortul comun pentru salvarea patriei. Această tabără atrăsese atenția unor înalte personalități românești și străine. Legionarii din tabără primiseră vizita mareșalului Averescu, a prof. Nae Ionescu, a generalului Cantacuzino, a senatorului italian generalul Coselschi, și a multor altora . . .

"Casa Verde" a fost construită prin munca colectivă a legionarilor, grație donațiilor efectuate de vizitatorii care veneau ca să contemple "fenomenul de la Bucureștii-Noi". Tabăra aceasta funcționa într-un ritm atât de intens, încât acoperișul edificiului putu fi pus la începutul lui noiembrie 1933. Această realizare legionară a fost o demonstrație strălucită a posibilităților de redresare a țării prin muncă disciplinată și dezinteresata colaborare a tuturora. Șantierul de la "Casa Verde" oferea, în formă redusă, o imagine de ceea ce ar fi mâine România sub conducerea Legiunii.

În rândurile intelectualilor din Capitală, prezența lui Corneliu Codreanu provoacă o schimbare de perspective. Dacă, până atunci, cea mai mare parte se arătau interesați de existența partidelor și de problemele generale ale culturii -filozofie, sociologie, arte, științe- , acuma, ei prind a se ocupa în mod deschis de neam și de problemele lui. Mulți dintre ei, în special tineri, se apropie de Legiune, găsind aici mediul spiritual indispensabil dezvoltării posibilităţilor lor creatoare. Îmbracă nu numai cămașa verde, dar își aduc o contribuție considerabilă la propagarea ideilor legionare.

Drept important rezultat al acestui reviriment în lumea intelectuală din București, apare revista "Axa", în jurul căreia se grupează un mare număr de tineri scriitori, avându-l în frunte pe Mihail POLIHRONIADE, Victor VOJEN, și Alexandru CONSTANT. La această revistă colaboreză cu regularitate cele mai strălucite spirite ale gândirii legionare din perioada aceea : Ion MOȚA și Vasile MARIN, care apără în chip viguros, în ale lor articole, pozițiile ideologice ale Mişcării. Ei vor suferi împreună, puțin mai târziu, în

carcerele închisorii Jilava, pentru a muri tot împreună pe frontul spaniol, în 1937, în apărarea lui Hristos şi a Europei.

Alţi tineri din elita intelectuală, recrutaţi în anii 1932-1933, explică credo-ul legionar în paginile a două ziare naţionaliste : “CALENDARUL” şi “CUVÂNTUL”. Cel dintâi apare sub conducerea poetului şi scriitorului Nichifor CRAINIC ; al doilea este dirijat de filozoful Nae IONESCU. Aceste două ziare duc o luptă paralelă cu aceea a Mişcării. Pe căi independente şi după ce făcuseră, ei înşişi, experienţe amare cu vechile partide, Nichifor Crainic şi Nae Ionescu au ajuns la o concluzie similară cu aceea a lui Corneliu Codreanu: **numai o revoluţie naţională, al căreui accent ar trebui să cadă pe formarea unui nou tip de român, mai poate salva neamul.**

Aceste trei publicaţii de cultură politică, cu titlul lor precis şi o înaltă formă de expunere a ideilor naţionaliste şi creştine, au barat definitiv drumul ideologiilor de stânga. Ele le-au măturat din contextul vieţii publice româneşti şi au pregătit pătura intelectuală a ţării în înţelegerea fenomenului legionar.

În prim-planul luptei pentru lămurirea opiniei publice, în afara condeielor suscitate, s-au distins poetul Radu GYR, istoricul Vasile CHRISTESCU, profesorul Vladimir DUMITRESCU, pictorii ZLOTESCU şi BASARAB. Cu intrarea în luptă a acestei falange de scriitori din Capitală, Legiunea va depăşi, şi în domeniul ideologic, caracterul ei provincial. Noua generaţie, cu tot ceea ce va avea ea mai reprezentativ pe tărâmul culturii, se va alipi progresiv Mişcării, pentru ca în 1937 Legiunea să ajungă să dispună de forţa intelectuală cea mai puternică a ţării.

2) “ ECHIPA MORŢII ”

La începutul lunii mai 1933, Corneliu Codreanu formă o

puternică echipă de propagandă, pe care o trimise să parcurgă cu

camioneta Legiunii, provinciile Banat şi Sudul Transilvaniei.

După decepţia provocată de către guvernul naţional-ţărănist, el considera momentul oportun pentru a reaprinde flacăra speranţei în poporul din aceste provincii socotite până atunci drept patrimoniul electoral al lui Iuliu Maniu.

De ce această denumire de “Echipă a Morţii” ?

Ea nu aparţine Căpitanului ; s-a născut spontan în spiritul acelora care participau la expediţie, drept omagiu adus spiritului de sacrificiu. Inamicii Mişcării, interesaţi, ca întotdeauna, să atribuie cele mai rele intenţii oricărei acţiuni legionare, stârniseră zvonul că echipa era formată din elementele cele mai dure ale Mişcării, şi că, pretutindeni pe unde ea trecea, răspândea sânge şi moarte. Culmea perfidiei, căci adevărul era contrar, membrii echipei îşi aleseseră acest nume pentru a-şi manifesta voinţa de a suporta cele mai groaznice torturi şi de a accepta chiar moartea în îndeplinirea misiunii lor.

Ştiau ce-i aşteaptă ; se duceau în întâmpinarea suferinţelor şi a încercărilor dure. Ei cunoşteau, înainte de a pleca, ordinul dat de guvern jandarmilor şi forţelor de poliţie din

întreaga țară, de a-i maltrata și de a-i alunga din toate satele și din toate orașele pe unde treceau.

Legionarii acestei “Echipe a Morții” n-au plecat în propagandă cu gândul să creeze dezordini. Căpitanul le dăduse înstrucțiuni severe de a se abține de la orice act de bravadă, de a se feri de orice provocare și de a evita cu grijă incitarea forței publice. Totodată, aceşti oameni erau hotărâți să nu se supună măsurilor ilegale. Nici o dezordine suscitată de dânşii ; dar şi nici o dare înapoi ; nici o abdicare în acest turneu. Erau deciși să reziste până la moarte autorităților care ar fi voit să-i împiedice să-și exercite drepturile de cetățeni. Astfel, “Echipa Morții” nu era o echipă de terorişti, trimisă ca să răspândească moartea de-a lungul țării, precum inamicii o pretindeau, ci un pumn de oameni hotărâți și plini de credință, ce voiau să aducă un cuvânt de consolare şi de încurajare țăranilor din Transilvania după teribilele eşecuri ce li se impuseseră de către toate partidele.

Peste tot, populația primi cu cea mai mare bucurie echipa de propagandă a Mişcării. Totuși, încă de la debut, jandarmii le barară drumul, îi somară să se disperseze. Cum ei refuzară să se supună, busculadele și scandalurile izbucniră.

Obstacolele s-au mărit atunci când ei abordară orașele. La Oravița, la Reșița, la Arad, armata le iese înainte, cu mitralierele în poziție de tragere. Din pricina acestor piedici continui, nici o adunare publică nu putu să se desfăşoare.

O asemenea adunare publică fusese anunțată la Reșița, în cursul căreia Corneliu Codreanu trebuia să ia cuvântul. În calitatea lui de deputat, avea dreptul să i-a contact cu electorii din toată țara. Pentru a-l împiedeca să vorbească, au fost mobilizate toate forțele executive din împrejurimi. În zadar Căpitanul, în discuțiile cu autoritățile, voia să se prevaleze de calitatea sa de ales al națiunii și insista asupra caracterului ilegal al măsurilor luate. În final, el trebui să renunțe la reuniunea proiectată, ca să evite incidente mai grave.

În timpul acesta, în comuna Cher, județul Arad, autoritățile ațâțară populația acestui sat împotriva echipei de legionari aflate în turneu, răspândind zvonul că-i vorba de o bandă de bolșevici veniți din Ungaria. Sătenii înarmați atacară echipa legionară. Conform ordinelor primite, legionarii refuzară să se apere. Ei au fost crud bătuți de țărani, mulți fiind grav răniți. Pe urmă, arestați de jandarmi, au fost duși în fața justiției pentru . . . rebeliune.

Procesul, judecat la Arad, se termină cu un nou triumf al Mişcării în fața justiției. “Echipa Morții” fu achitată. Țăranii, care-i brutalizaseră pe legionari, veniră spre ei plângând, pentru a le cere iertare. Dar, calvarul acestei echipe nu se sfârşise. . . .

Cele mai grave incidente de pe parcurs s-au produs la Teiuş, mic oraş din centrul Transilvaniei. Fusese anunțată aici o conferință pe care trebuia s-o țină prof. Ion Zelea Codreanu, tatăl Căpitanului și deputat în Parlament. Sala în care trebuia să aibă loc conferința era plină. Când profesorul începu să vorbească, jandarmii năvăliră în sală și prinseră a da puternice lovituri de baston la dreapta și la stânga, ca să alunge auditorii. În ceea ce privește pe orator, lui îi fracturară craniul și îl lăsară într-un lac de sânge.

“Legalitate, o, legalitate ! -exclamă Corneliu Codreanu. Un parlamentar român, cu imunități și drepturi garantate, merge să țină o conferință și reprezentanții ordinei publice pătrund în sală și-i sfarmă capul cu paturile de armă . . . O, legalitate !”

În urma acestor incidente, “Echipa Morții” şi alţi 50 de legionari au fost arestaţi şi transportaţi la Alba-iulia, capitala judeţului, și încarceraţi în închisoarea unde suferise HORIA, conducătorul revoluționarilor români de la finele secolului al XVIII-lea. Nou proces şi nouă achitare. În faţa justiţiei independente şi oneste, guvernul pierdea cu regularitate bătăliile, pe ascuns pregătite și duse împotriva Mişcării Legionare. Nedreptele acuzații ale autorităților se topeau ca zăpada la soare. S-a arătat clar, de altminteri, în cursul acestor procese, că adevărații autori ai dezordinelor erau chiar autoritățile.

3) PROVOCĂRILE

După două luni de lupte, de bătăi cu jandarmii, de închisori şi

procese, “Echipa morții” reveni la Bucureşti, acoperită de glorie. Îndrăzneala acestor legionari și sacrificiile lor n-au fost zadarnice. Mitul legionar s-a răspândit precum o dâră de praf de puşcă în marea provincie, leagăn al neamului nostru . . . Transilvania își punea, de acuma înainte, toate nădejdile în tânăra mişcare naţionalistă. Vechile partide erau astfel iremediabil compromise și, însuși numele de Iuliu Maniu, venerat în Ardeal, nu mai putea opri declinul Partidului Național-Țărănesc.

Violențele suportate de “Echipa Morții” nu erau un fapt izolat. Ele făceau partem dintr-un **sistem de provocări,** întins în toată țara, destinat să creeze un climat de tensiune în jurul Legiunii. Mişcarea a fost supusă, până în vara anului 1933, la un crescendo de ilegalități și hărțuită de autorități până la asfixiere.

Loviturile curgeau din toate părţile fără încetare. Peste tot se simțea “mâna energică” a autorităților. Armand Călinescu, subsecretar la Interne, se ocupa personal de “problema legionară”. El dădea ordine, studia reacţiile şi conducea pas cu pas campania de provocări contra Legiunii. Guvernul prgătea astfel atmosfera pentru Prigoana cea Mare ce se urzea în culisele Palatului.

În luna mai 1933, Corneliu Codreanu avu o întrevedere cu primul-ministru, Vaida-Voevod. Acesta se plânse de agitațiile Gărzii de Fier :

-“Pentru ce nu începeți ceva constructiv ?

-Domnule ministru, v-am răspuns, am luat hotărârea ca să fac un dig pe malul Buzăului. Aveți ceva de obiectat ?

-Nu. Foarte bine. Foarte frumos” *(Corneliu Codreanu, “Pentru legionari”, p.427).*

Întărit cu această declaraţie şi aprobare, Corneliu Codreanu dădu instrucţiuni legionarilor să se adune, la 10 iulie 1933, la Vişani, un sat aşezat pe malul râului Buzău. Râul acesta inunda în fiecare an acoperind cu apele sale ogoarele. Solicitat de săteni, Corneliu Codreanu luă decizia să construiască un dig de protecţie, prin munca voluntară a legionarilor.

Peste 200 de tineri, în majoritate studenţi, răspunseră la apelul Căpitanului și ajunseră la Vișani. Abia sosiţi în această localitate, se văzură încercuiţi de mai multe companii de jandarmi, care, somându-i să se culce la pământ, se apucară să-i bată cu o cruzime de animal feroce. Tinerii legionari suportară toate loviturile, fără să schiţeze cea mai mică rezistenţă. Apoi, legaţi cu coarde de funii, au fost lăsaţi o jumătate de zi în noroi și în ploaie. De acolo, fură conduși pe jos în capitala judeţului, Râmnicu-Sărat, și iarăși maltrataţi la sediul Jandarmeriei, şi după patru zile de torturi repuşi în libertate.

"Jandarmii erau în aşa fel instruiţi de ofiţeri, din ordinul Ministerului de Interne, unde d-l Armand Călinescu, după propriile declaraţii, avea un rol precumpănitor în măsurile de oprimare și de schingiuire a noastră, încât loveau în acești copii cu ura cu care ar fi lovit în cei mai mari dușmani ai Neamului românesc" *(C.Z.C.,"Pentru legionari", p.435)*

Atrocităţile comise de autorităţi la Vişani depășeau tot ce putuse suferi până atunci tineretul ţării. Nicicând teroarea guvernamentală nu a făcut atâtea victime printre legionari și nu manifestase atâta dispreţ faţă de lege.

În definitiv, ce crimă voiau să comită acești tineri ? Voiau să salveze populaţia satului de inundaţiile care, aproape în fiecare an, le distrugeau recoltele, oferind, totodată, un exemplu constructiv întregului tineret al ţării și populaţiei întregi. Însă, cei ce trăiau din exploatarea poporului nu puteau admite acest exemplu, nu puteau tolera ca tinerimea noastră să urmeze altă cale decât cea trasată de ei, aceea a corupției și a dezordonii politice și sociale.

Atmosfera era grea, peste tot se trăia la limita răbdării ; în această atmosferă era suficientă o nouă provocare, cât de mică, pentru ca să se abată asupra ţării și a Mișcării catastrofa. Corneliu Codreanu simțea disperarea invadând spiritul legionarilor. Sfâșiat sufletește de atâtea umilințe și nedreptăți, el trimise o scrisoare primului-ministru Vaida-Voevod, avertizându-l asupra consecințelor tragice pe care le-ar putea avea noile provocări.

Era mai mult decât un strigăt de revoltă. Era un strigăt de disperare, venind din străfundurile inimii, născut din presentimente sumbre. Vaida-Voevod era deci avertizat că regimul de opresiune impus Gărzii de Fier nu putea continua fără să provoace reacții fatale.

La începutul scrisorii sale, Corneliu Codreanu relata martiriul pe care toate guvernele îl impuseseră tineretului naţionalist, de peste 10 ani, din cauza convingerilor lui românești și creștinești.

"Vă voi spune numai că de 10 ani au obosit guvernele României Mari, lovindu-ne. a fost guvernarea liberală și ne-a strivit sub lovituri. A venit d-l Goga și ne-a strivit și el în 1926. A venit d-l Mihalache și și-a făcut și el o glorie, pe lângă stăpânii străini, de a ne lovi barbar, de a ne extermina. A venit guvernul Iorga-Argetoianu, care din nou a lovit în noi până când a obosit. În sfârșit, aţi venit Dvs., continuând cu loviturile.

Dintre toţi aceştia, nimenea nu s-a întrebat, domnule Prim-Ministru, dacă mai putem suporta nesfârșitele chinuri fizice și morale care de multe ori tindeau să depășească puterile noastre de rezistență".

După ce face o descriere detaliată a incidentelor de la Vişani, Corneliu Codreanu demonstrează că atrocitățile comise în această localitate nu constituie un eveniment izolat. Ordinul de a lovi Mişcarea era general. În concluzie, Căpitanul arăta care era starea de spirit a legionarilor şi la ce se putea aştepta guvernul, dacă va continua politica provocărilor :

“Domnule Prim-Ministru,

Vă atrag atențiunea, în modul cel mai cuviincios, că noi, care cunoaştem istoria şi care ştim jertfele făcute de fiecare popor, atunci când dorea să-şi răscumpere o soartă mai bună, noi tineretul de azi al României, nu refuzăm această jertfă.

Nu suntem laşii care fugim de jertfa cuvenită unei alte Românii.

Dar, iarăşi vă atrag atențiunea, că eu am făcut acestor tineri şcoala sentimentului demnității omeneşti, şcoala onoarei.

Noi ştim să murim, după cum vă vom dovedi. Putem fi închişi. Ne pot putrezi oasele în fundul închisorilor. Putem fi împuşcaţi, dar nu putem fi pălmuiţi, nu putem fi înjuraţi şi nu putem fi legaţi cu mâinile la spate.

Noi nu ne aducem aminte ca neamul nostru -în trista dar mândra noastră istorie românească- să fi primit vreodată a fi dezonorat.

Sunt pline câmpurile noastre de morți, dar nu de laşi.

Azi suntem oameni liberi, cu conştiinţa clară a drepturilor noastre. Sclavi nu suntem şi nici n-am fost.

Moartea o primim, dar umilinţa nu.

Fiţi sigur, domnule Prim-Ministru, că aceste zile pline de umilinţă şi de nedemnitate nu le putem trăi.

După zece ani de chinuri, fiţi, vă rog, încredinţaţi că avem suficientă forţă morală să găsim o ieşire onorabilă din viaţa pe care nu o putem suporta fără onoare şi fără demnitate” *(C.Z.C., “Pentru legionari”, 1940, p.436, 439, 330).*

4) DE UNDE PROVENEAU BANII GĂRZII DE FIER ?

Abia se încheiase capitolul suferinţelor de la Vişani, că

legionarii citiră în “Patria”, din 22 iulie 1933, organul oficial al Partidului Naţional-Ţărănist din Cluj, o nouă aiureală :

“La Răşinari, comună situată în apropierea Sibiului, s-a făcut o senzaţională descoperire, de natură a prezenta o întreagă organizaţie politică în cea mai urâtă lumină şi împotriva căreia guvernul, care are acum în mână cele mai zdrobitoare dovezi, va trebui să procedeze cu toată străşnicia.

O fabrică de bani falşi a Gărzii de Fier.

Anume, în comuna Rășinari s-a descoperit una din multele fabrici de falsificat monezi. Din cerceările întreprinse s-a constatat însă, spre stupoarea tuturor, că de astă dată nu e vorba de o bandă de ţigani sau de descreieraţi, care înfruntă rigorile legii în nădejdea unei grabnice îmbogăţiri, ci de însăşi Garda de Fier, organizaţie politică a d-lui Zelea Codreanu, care, în ultimul timp, s-a dedat la cea mai deșănțată campanie împotriva guvernului și în general a tuturor partidelor politice din România".

Articolul continua pe acelaşi ton, afirmând că propaganda Gărzii de Fier, ce luase proporţii considerabile de câtva timp, își procura banii de la această fabrică clandestină.

Fără să aştepte ca ancheta de rigoare să fie efectuată, gazetele partidului Naţional-Ţărănesc din întreaga ţară, secondate cu o imensă satisfacţie de presa eveiască, reluară informaţia lansată de ziarul "Patria", prezentând-o ca pe un fapt sigur și acoperind Mișcarea cu insulte și calomnii dintre cele mai odioase.

"S-a dovedit -se putea citi în toate jurnalele partidului- că această organizaţie, care-și permite să atace partidele, învocându-și onestitatea, dreptatea și respectul legilor ţîrii, este în realitate compusă dintr-o bandă de "răufăcători". Ei fac parte din ceata jefuitorilor de meserie ai ţării -conchidea ziarul "Chemarea Românilor" din 6 august 1933- , și pentru greaua încălcare a legii care a făcut-o, noi n-am sfătuit guvernul decât să-i judece după felul cum cer ei judecarea unor astfel de fapte : pedepsirea cu moartea. La furci cu falsificatorii de bani !"

Această furioasă campanie de presă nu era clădită pe nici un fapt adeverit. Ceea ce se produsese în comuna Rășinari era că anumiţi ţigani, recidiviști în materie, falsificaseră monezi. Nici organizaţia legionară locală, nici cea judeţeană, nu erau amestecate într-un fel în această afacere. În cursul anchetei, reaua credinţă a presei guvernamentale a fost completamente demascată.

Cel care orhestrase toată această campanie de presă era un alt membru al guvernului naţional-ţărănist, Viorel V. Tilea, subsecretar de stat la Preşedenţia Consiliului. Tilea era un intim al camarilei și omul de încredere al regelui Carol în guvernul Vaida-Voevod. Paralel cu acţiunea întreprinsă de Armand Călinescu la Ministerul de Interne, Tilea montase afacerea de la Rășinari, pentru a compromite moralicește Garda de Fier.

În culisele Palatului se pregătea o mare prigoană contra Mişcării, și cei doi subsecretari de stat fuseseră însărcinaţi, de către camarilă, să intensifice acţiunile provocatoare împotriva Legiunii, în speranţa că legionarii își vor pierde răbdarea și vor riposta. Viorel Tilea chiar anticipase asupra intenţiilor camarilei declarând, în cursul acestei campanii, că :

"Avându-se în vedere gravitatea faptelor comise de unii din membrii lor, Gărzile de Fier vor trebui necesarmente dizolvate"(Patria, 22 iulie 1933).

După trei săptămâni de atacuri continui, campania de presă încetă, căci nu putea să-și bazeze pe nici o probă de ordin judiciar. În zadar legionarii încercaseră publicarea unor dezminţiri, mergând din redacţie în redacţie. Nici un ziar nu voia să admită adevărul. Era epoca de glorie a democraţiei românești !

5) “ ÎN SERVICIUL STRĂINĂTĂȚII ”

Campania de denigrare a Mişcării Legionare s-a extins şi

În domeniul politicii externe. Ziarele partidelor, secundate de presa evreiască, lansau toate minciunile posibile. Chiar dacă afirmaţiile lor succesive se contraziceau total, ele erau susţinute în aceeaşi formă neruşinată. Într-o zi, lumea citea -în aceste jurnale- că Garda de Fier primea bani de la Mussolini ; în alta, că era în slujba “Ungurilor care se deşteaptă” (o organizaţie revizionistă maghiară). A primi bani de la Mussolini trece şi acum drept o calomnie, chiar dacă această informaţie nu se baza pe nimic ; dar a imputa unei mişcări naţionaliste româneşti de a nu fi găsit alt stăpân decât pe ungurii revizionişti, asta era o pură aberaţie ! . . .

După venirea la putere a lui Hitler, nu mai era Mussolini cel acuzat de a fi patronul şi comanditarul Gărzii de Fier. Mişcarea era acum trecută în solda hitleriştilor ! . . . Acuzaţie pur gratuită, ca şi celelalte. Ceea ce nu-i împiedeca pe evrei să publice în presa lor o altă enormitate, opusă -dar nimeni nu părea s-o observe- primelor acuzaţii : Mişcarea era în slujba Moscovei ; ea era o organizaţie de inspiraţie comunistă, camuflată sub sloganuri naţionaliste.

În ura lor, duşmanii de toate categoriile îşi amestecau argumentele. Ceea ce îi interesa era de a lansa, în opinia publică, tot soiul de calomnii, pentru a tulbura spiritele. În sfârşit, cum nici una din aceste calomnii nu avu efectul dorit, ei căutară să acopere Mişcarea de ridicol, susţinând că înşişi evreii finanţează Legiunea ! . . .

Cititorul marilor ziare din Capitală trebuia să rămână sub impresia că Garda de Fier n-avea alte preocupări decât să provoace agitaţie, în dorinţa exclusivă de a crea surse de afaceri ; că ea-şi închiria serviciile nu importă căruia dintre cei ce le furniza fonduri : astăzi faşciştilor sau hitleriştilor, mâine comuniştilor, fără a dispreţui banii evreilor . . .

Mişcarea Legionară îşi fixase poziţiile, în materie de politică externă, încă de la primul discurs pronunţat în Parlament de Corneliu Codreanu, la 3 decembrie 1931 : lumea merge către extreme, spusese Corneliu Codreanu cu această ocazie, extrema dreaptă sau extrema stângă. Formaţiunile politice intermediare nu vor putea rezista acestor curente revoluţionare. Popoarele trebuie să aleagă.

“În ceea ce priveşte orientarea noastră, dacă chestiunea este de a alege între aceste două categorii, noi suntem din acei care cred că soarele nu răsare la Moscova, ci la Roma”.

Căpitanul se pronunţase pentru o politică externă axată pe marile state naţionaliste, alături de Italia şi de Germania. Făcând abstracţie de o anumită apropiere ideologică între legionarism, fascism şi naţional-socialism, orice om de stat, având o comprehensiune rezonabilă a situaţiei europene, putea realiza că, în faţa ameninţării bolşevice, numai o alianţă cu Germania şi Italia putea salva România.

Ţările Europei Occidentale puteau încă opta pentru o a treia soluţie, fie neutralitatea, fie alianţa cu democraţiile de peste mări, în vreme ce România, cu frontiera ei pe Nistru, nu putea să se sustragă necesităţii de a alege între Rusia şi Germania. Alianţa cu statele naţionaliste devenise imperativul categoric al politicii externe.

Conducătorii partidelor nu înțelegeau schimbările survenite în Europa după 1933. Democrațiile apusene nu erau capabile să apere România, care, pentru a supraviețui, era obligată să se alăture statelor naționaliste, deschis declarate a fi anticomuniste. Vechile partide judecau politica externă după clişee vetuste. Ele erau ostile noii Italii și noii Germanii, pentru că se temeau ca o evoluție analogă să nu se producă și în România, aducând la putere Mişcarea Legionară. Asta era tot ce ele reținuseră din marea dramă europeană, din cataclismul ce amenința continentul nostru. Țara nu-i interesa ; nici pericolele care pândeau din exterior ; îi preocupa doar mijlocul de conservare a puterii și a priveligiilor. Clasa conducătoare pierduse orice sensibilitate față de marile interese naționale, ignorând deliberat poziția precară a țării în noua conjunctură externă.

Pe de altă parte, partidele erau contaminate de agenții comunismului internațional. Atât în conducerea Partidului Național-Liberal, existau grupuri de orientare marxistă, ce exercitau o mare influență. Elementele acestea ațâțau și întrețineau ura împotriva Germaniei și Italiei, împiedecând orice evaluare obiectivă a politicii externe. În fine, elementul evreiesc, în România, se opunea cu îndârjire oricărui pas în direcția apropierii României de statele naționaliste, din motive de prisos a le mai menționa.

Divergențele dintre Mişcare și vechile partide prelungindu-se și în politica externă, era natural ca atacurile împotriva Legiunii să se reflecte în mod egal în acest sector. Mişcarea legionară era clasificată “teroristă”, “subversivă” și “anarhică”, din punctul de vedere al ordinei interne, dar era acuzată și de a constitui o amenințare contra securității exterioare a statului, căci “era vândută intereselor străine”. Experții din partide concluzionau : “Atât necesitățile de politică internă, cât și cele de politică externă reclamă dizolvarea Gărzii de Fier”.

6) REGELE CAROL ȘI MIȘCAREA LEGIONARĂ

Campania de provocări declanșată de guvernul național-

țărănist, în primăvara anului 1933, nu constituia decât preludiul marei prigoane ce se pregătea.

Forțele oculte, ce conduceau această acțiune, pregătiseră partea a doua a planului care trebuia să fie aplicată de un alt guvern de același soi. După aplicarea planului de ansamblu, aceste forțe sperau să se sfârșească definitiv cu “agitațiile Gărzii de Fier”. Dar înainte de a arăta cum s-a derulat “faza dură” a prigoanei, e necesar să studiem transformările politice ce s-au produs în țară în ultimii trei ani.

Prințul Carol, exclus de la succesiune prin Actul de la 4 ianuarie 1926, reintră clandestin în țară, la 6 iunie 1930, și datorită sprijinului obținut în armată, în Partidul Național-Țărănesc și în opinia publică, a fost proclamat rege la 8 iunie 1930.

Cu urcarea pe tron a regelui Carol, viața politică a țării suferă modificări mari. Frânele puterii scapă partidelor și sunt acaparate de către suveran.

Până în acest moment, potrivit Constituției, regele era arbitrul vieții politice, dar, în realitate, schimbările de guvern erau totdeauna dictate de partide ; anume de acela care se bucura de cea mai mare influență la Palat. Guvernele accedau la putere și o părăseau,

independent de popularitatea partidului, sau de reprezentarea lui în Parlament. În vremea primului deceniu postbelic (1918-1928), Partidul Liberal a exercitat o influență decisivă asupra formării guvernelor. Regele Ferdinand schimba guvernele după indicațiile lui Ion Brătianu, şeful acestui partid ; sub Regență -din timpul minorității regelui Mihai- factorul constituțional a fost dominat de Partidul Național-Țărănesc.

Odată cu parvenirea la tron a regelui Carol, partidele încetează să mai domine cursul politicii românești. Regele Carol nu se lasă manevrat de partide, dar nu înțelege nici să arbitreze viața publică după regulile constituționale. El își rezervă exclusiv puterea și exercită o dictatură deghizată, manevrând partidele, unul după altul, cu ajutorul camarilei regale, care își întindea tentaculele până în cercurile intime ale conducerii. Pentru ca un partid să acceadă la putere, nu era destul, precum odinioară, ca el să fie alcătuit din oameni de încredere Palatului sau să organizeze tulburări de stradă, succeptibile să amenințe Coroana, când intrigile de culise se dovedeau ineficace. Regele Carol impuse partidelor renunțarea la personalitatea lor politică, abandonarea oricărei veleități de independență și degradarea lor în rolul de instrumente ale ambițiilor lui de dominare. Partidele au fost aduse în situația de a cerși puterea, de a cunoaşte pe rege drept conducător efectiv și discreționar al statului. Regele Carol nu se mulțumea cu rolul pasiv jucat de regii anteriori în politica românească și tindea să confiște întreaga putere pentru el însuși, reducând partidele la o situație subaltenă.

Puterea alunecând din mâinile partidelor în acelea ale regelui, era firesc ca și conducerea luptei de exterminare a Gărzii de Fier să treacă de la partide la rege și la camarila lui. Partidele își păstrau atitudinea ostilă față de Mişcare, însă nu mai aveau inițiativa de luptă. PLANURILE DE ANIHILARE A MIŞCĂRII LEGIONARE ERAU DE-ACUM ÎNAINTE STABILITE LA PALAT ; partidele contribuiau la executarea lor materială, în măsura ajungerii la guvern, fie în calitate de partide, fie în aceea de indivizi izolaţi.

Distrugerea oricărei puteri a partidelor n-ar fi fost un lucru rău pentru țară, dacă suveranul, într-un elan de comprehensiune, s-ar fi servit de autoritatea regală, pentru a consolida națiunea. Or, intenția lui de a umili partidele nu era inspirată de dorința de a stabili un guvern conștient și puternic, devotat marilor interese naționale. Motivele care l-au determinat să-și aservească partidele au fost pur și simplu orgoliul și setea lui de putere personală.

În afară de acestea, tendința a fost amplificată sub influența metresei sale, Elena Lupescu. Dominația personală degenerează în tiranie sângeroasă, încărcată cu ură împotriva a tot ceea ce reprezenta energie creatoare a neamului. Cu toate că, la întoarcerea sa în țară, regele Carol își luase angajamentul solemn, în fața personalităților politice care-l ajutaseră să-și recupereze tronul, de a renunța definitiv la Elena Lupescu și de a-și relua viața de familie, câteva luni după proclamarea lui ca rege, această femeie reapăru în Bucureşti, spre consternarea generală, și mai ales a celor ce fuseseră partizanii lui cei mai fervenți.

Slăbiciunea regelui Carol pentru Elena Lupescu nu era o pasiune trecătoare și nu rămânea în cadrul vieții sale private. Ea deveni o problemă de politică națională. Elena Lupescu domina voința regelui și-l influența în hotărârile pe care le lua în calitate de Șef

al statului. Întreg mecanismul constituțional se resimțea de pe urma acestei legături. Era în afară de orice îndoială că de când monarhia română exista, influențele secrete se exercitaseră asupra suveranului, alterându-i deciziile. Dar influențele proveneau din ambianța națională, în vreme ce, sub regele Carol al II-lea, factori ireconciliabili pătrund în viața publică. De aici înainte, voința regală e interceptată de partide, care păstrează un anumit atașament față de patrie.

Cu Elena Lupescu, intrăm într-o fază în care politica țării e acaparată de evrei, minoritate lucrând în legătură strânsă cu conspirația comunismului mondial. Regele, aflându-se sub dependența Elenei Lupescu, rezulta că acei care guvernau în umbră erau evreii, nu doar evreii din țară, ci iudaismul mondial, cu ramificații la Londra, Paris, Washington și Moscova.

Până la urcarea pe tron a regelui Carol, evreii exercitau deja o influență puternică în treburile statului, prin intermediul oamenilor de încredere din partide, ce intraseră în posesia pârghiilor de comandă a statului. Regele, dominat de metresa lui, încetase să mai fie Regele Românilor, devemind instrumentul principal de susținere a intereselor evreești în România, și a tuturor curentelor oculte și internaționaliste care săpau siguranța statului. Oamenii politici, ce aspirau să mai joace încă un rol în politica statului, trebuiau în prealabil să câștige favoarea “prințesei” Elena Lupescu, ori măcar să-și asigure neutralitatea ei. Și orice om politic care îndrăznea numai să murmure contra “reginei neîncoronate” pierdea definitiv încrederea regelui.

Mișcarea Legionară a fost o mișcare monarhistă convinsă. În cea dintâi declarație în Parlament, Corneliu Codreanu fixase principiile de bază ale acțiunii politice a Mișcării în următoarele puncte : DUMNEZEU – PATRIE – REGE – FAMILIE – PROPRIETATE – ARMATĂ. Mai mult încă : atunci când Corneliu Codreanu află de reîntoarcerea prințului Carol în România, și înaintea tuturor partidelor ce ezitau încă a-l recunoaște ca rege, el organiză o manifestașie la Iași, la 7 iunie 1930, în cursul căreia luă cuvântul cerând încoronarea lui. Drept urmare, nici cea mai mică aluzie antiregalistă n-a ieșit de pe buzele vreunui legionar, chiar știindu-se că ordinele de prigonire a lor veneau direct de la Palat.

Totuși, aceste dovezi de atașament profund al Legiunii la ideea monarhică și la dinastia domnitoare n-au servit la nimic. Regele rupsese cu națiunea și cu aspirațiile ei. Sub înrăurirea mediului pervertit în care trăia, el devenise un dușman implacabil al naționalismului românesc. El manifesta o adâncă aversiune pentru tot ceea ce reprezenta o valoare românească, o energie creatoare, un elan de înnoire a patriei. De aceea a crescut în el o ură sporită contra tineretului legionar. Inițiativele constructive ale acestei tinerimi îi provocau accese de furie. Când a aflat că Corneliu Codreanu era aclamat peste tot de mii de tineri, mânia lui nu cunoștea margini. Căpitanul devenise o obsesie pentru acest rege vanitos. Vechile cadre politice erau prea corupte pentru ca el să se teamă de vreo reacție din partea lor. Însă acest tineret, educat la școala sacrificiului și a suferinței, era un obstacol redutabil în calea scopurilor sale dominatoare.

Schimbarea surveniră în structura politică a țării agrava și mai tare condițiile în care Mișcarea trebuia să supraviețuiască și să activeze. De-aici înainte, cum deja s-a spus, comploturile toate, împotriva Mișcării, vor fi urzite în secret la Palat, politicienii propuși

miniştri fiind totdeauna aleşi dintre adversarii cei mai implacabili. Frontul duşmanilor Mişcării devenea pe zi ce trece mai compact. Căci această coaliţie grupa într-un cerc infernal, partide politice, evrei, forţe oculte şi pe propriul conducător al statului ! . . .

7) ROLUL LUI NICOLAE TITULESCU

Pentru a avea o vedere de ansamblu asupra prigoanei din

1933, trebuie să luăm în consideraţie şi ceea ce se petrecea atunci în Europa. Hitler ajunsese la putere. Evenimentul acesta a avut efectul unui seism în politica mondială. Fiecare stat s-apucă să-şi revizuiască poziţiile în materie de politică externă, în funcţie de problemele create de Noua Germanie. Dintre toate statele, cea mai neliniştită era Rusia sovietică, ce se socotea victima potenţială a maşinii de război germane, îndată ce aceasta va fi reconstruită.

Pentru a nu rămâne singură în faţa pericolului nemţesc, Uniunea Sovietică începe să caute cu febrilitate prietenia tuturor naţiunilor care se simţeau ori s-ar fi putut simţi ameninţate de Hitler, propunându-le să formeze un front comun împotriva unei eventuale agresiuni. Avansurile Uniunii Sovietice au fost primite cu răceală. Marea Britanie, în particular, abia îşi ascundea rezervele. Ea vedea, atunci, în Germania naţional-socialistă, un factor de consolidare a păcii în Europa ; singură, o Germanie puternică putea contrabalansa presiunea crescândă exercitată de Rusia sovietică asupra statelor mici şi mijlocii din Europa răsăriteană. Franţa, deşi atmosfera părea mai favorabilă unei înţelegeri cu Rusia sovietică, mai existau numeroase cercuri ce înclinau către un acord cu Germania.

Ofensiva diplomaţiei sovietice s-ar fi împotmolit, dacă n-ar fi găsit sprijinul anumitor personalităţi politice, care, trădând interesele propriilor lor popoare, s-au făcut instrumentele acestei puteri încăpăţânate întru cucerirea continentului nostru. Aceşti oameni politici din diverse ţări europene colaborau într-o unitate strânsă cu bolşevicii pentru distrugerea “cordonului sanitar” care izola Rusia sovietică de Europa centrală şi occidentală. Fiecare dintre ei utiliza funcţia pe care o deţinea, în cadrul statului său respectiv, pentru a se însărcina să scoată Rusia din carantina diplomatică în care era ţinută până atunci, să o integreze în toate organismele internaţionale.

Unul din aceşti agenţi, de mare clasă ai comunismului mondial, unul dintre cei mai zeloşi şi mai eficienţi susţinători ai Uniunii Sovietice era românul Nicolae Titulescu, ministrul Afacerilor Străine în cabinetul naţional-ţărănesc al lui Vaida, apoi ministru al aceluiaşi departament în guvernele liberale, până în 1936. E un lucru ciudat, absurd chiar, în faptul că ministrul Afacerilor Străine al unei ţări direct ameninţate de bolşevism nu găsea nimic mai bun de făcut decât combinarea de demersuri în toate capitalele occidentale, în vederea obţinerii recunoaşterii Uniunii Sovietice ca factor de ordine şi de stabilitate în politica europeană (!?).

Interesele României nu puteau fi mai prost apărate decât de omul acesta. Un ministru al Afacerilor Străine, dacă e patriot şi conştient de realităţilor geo-politice ale ţării sale, acţionează într-un sens diametral opus. El luptă din toate puterile pentru ca Rusia sovietică să fie ţinută departe de treburile europene, şi salută cu bucurie resurecţia forţei militare germane drept o garanţie suplimentară a securităţii statului român. Dar Nicolae

Titulescu nu era defel reprezentantul intereselor românești și nu se preocupa de apărarea României, ca patria sa. EL ERA AGENTUL ACELORA CARE CONSPIRAU ÎN FAVOAREA BOLȘEVIZĂRII CONTINENTULUI NOSTRU.

Neîndoios, renașterea politică și militară a Germaniei constituia o amenințare la adresa existenței statului sovietic. Această situație nou creată în centrul Europei neliniștea pe Titulescu. Forțele oculte ale bolșevismului din care și Titulescu făcea parte, intrară imediat în acțiune, pentru a încerca să îndepărteze pericolul nemțesc de la granițele sovietice. Ca să reușească acțiunea de salvare a Sovietelor, era necesar ca soarta Moscovei să fie legată de aceea a celui mai mare număr posibil de state europene, în așa fel încât, în eventualitatea unui atac german, toate aceste țări să alerge în ajutorul ei, în virtutea pactelor încheiate, și conflagrația să se generalizeze.

Nicolae Titulescu, un bun agent al forțelor antiromânești, lupta, cu energia disperatului pentru ca "europenizarea" Rusiei sovietice să se realizeze. El punea în joc toate relațiile, toate resursele strălucitei sale inteligențe, spre a obține ceea ce îi cereau forțele oculte ale comunismului mondial : ca Rusia sovietică, ce-și clădise existența politică pe mormane de abominabile crime, să câștige dreptul de cetate în familia națiunilor europene. În urma eforturilor lui Titulescu, a lui Beneș și a altor coreligionari, Rusia sovietică a fost acceptată în Societatea Națiunilor și a semnat o serie de pacte de neagresiune cu statele limitrofe, printre care și România.

Titulescu, împotriva oricărui bun simț, făcea uz de cartea sa de vizită (MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE AL ROMÂNIEI), pentru a pleda cauza Uniunii Sovietice -dușmana mărturisită a țării sale- în capitalele apusene. Abuzând de poziția lui oficială, el afirma peste tot că poporul nostru, în interesul propriei sale securități, reclamă o înțelegere cu Rusia (!).

Prin asemenea declarații -abuzive și mincinoase- el inducea în eroare guvernele occidentale, căci, se spunea în aceste capitale : dacă o țară vecină a Rusiei sovietice nu se teme de bolșevism și este dispusă la o ameliorare a raporturilor cu Uniunea Sovietică, cum afirma Titulescu, atunci, cu atât mai mult, puterile apusene n-au nici un motiv de teamă.

Titulescu se însărcinase să dezarmeze vigilența anticomunistă a Occidentului ; el prezenta viitoarele pacte ale democrațiilor cu Rusia, ca un serviciu adus României, aliata lor, și a tuturor popoarelor din Răsărit, amenințate grav de expansiunea hitleristă.

Titulescu nu pierdea totuși din vedere politica internă românească. Cu un guvern conștient de răspunderile lui, trădarea sa n-ar fi ajuns la capăt. În ochii lui, o victorie naționalistă în România reprezenta surparea completă a planului elaborat de forțele bolșevice din Europa. Rusia sovietică risca să fie tăiată de restul Europei, și să fie expusă unui atac nemțesc, efectuat cu concursul majorității popoarelor din Europa răsăriteană. România, prin mijlocirea lui Titulescu, constituia, deci, o piesă principală în planul de salvare a Rusiei, al cărui obiectiv era integrarea acesteia în sistemele politice și militare ale Occidentului. Jocul perfid al lui Titulescu nu permitea să fie tulburat de vreo de vreo modificare indezirabilă a scenei politice a României.

Impetuoasa afirmare a Gărzii de Fier îl neliniștea. În fața ofensivei naționaliste în

România, Titulescu reacționa cu puterea disperatului. El somă guvernul să ia măsuri radicale pentru a lichida Mișcarea. Afirmă guvernanților că el vorbește în numele democrațiilor occidentale, în mod special al Marii Britanii și al Franței ; că dacă Garda de Fier continuă să se dezvolte în același ritm, pozițiile externe ale României vor fi zduncinate la Londra și la Paris, și că el nu și-ar mai putea asuma răspunderea privind granițele țării. Tratatele de pace, pe baza cărora a fost fixată România Mare, erau amenințate de Hitler, și dacă ele ar fi atacate dintr-un singur punct, întreaga contrucție făcută la Versailles s-ar prăbuși. Eliminarea Gărzii de Fier era necesară, după Titulescu, în vederea apărării integrității teritoriale a statului român.

Titulescu exagera cu bună știință pericolul nemțesc, ascunzând totodată proporțiile reale ale primejdiei rusești. Dacă era chestiunea de un pericol hitlerist, așa cum l-a descris Moța, numai un stat puternic reprezentat dinamic de spiritul Gărzii de Fier ar fi putut să i se opună cu succes. Distrugerea Gărzii de Fier nu putea decât să slăbească pozițiile externe ale României, în orice eventualitate.

Titulescu practica un dublu șantaj : în capitalele apusene, în numele intereselor României, el solicita participarea Moscovei la menținerea **statu-quo-**ului european ; în timp ce în țara noastră, se prezenta drept mandatar al marilor democrații occidentale și drept cea mai autorizată persoană în stare să transmită părerea lor. Occidentul, zicea el, e alarmat de agitațiile Gărzii de Fier și se întreabă ce face guvernul, ce măsuri ia pentru a opri expansiunea acestui curent “pro-nazist”. În realitate, Titulescu nu era nici în slujba patriei, nici a Europei apusene. Era pur și simplu un agent al forțelor secrete, care trăgeau pe sfoară atât țările vestice, cât și propria lui țară. El cerea nimicirea Mișcării Legionare, pentru ca România să nu poată duce o politică independentă, de apărare a propriilor interese, să nu poată se se emancipeze de sub tutela puterilor conspirației comuniste.

8) ANGAJAMENTUL PARTIDULUI LIBERAL

Deși Partidul Național-Țărănesc dăduse suficiente dovezi de

energie în reprimarea “agitațiilor” legionare, adversarii Mișcării erau tot nemulțumiți de Vaida-Voevod, președintele acestui guvern. El era, după părerea lor, prea slab, prea legat de trecutul său naționalist de pe vremea în care luptase împotriva opresiunii maghiare, pentru întreprinderea hotărâtă a unei radicale operațiuni contra Mișcării. Presa partidului liberal îl acuza de “toleranță față de Mișcare”, de “cochetărie cu extrema dreaptă și cerea îndepărtarea guvernului. Presa externă, asmuțită de Nicolae Titulescu, îl acoperea cu aceleași acuzații, cerând să se pună capăt agitațiilor “hitleriste” în România ; pe de altă parte, țara noastră risca să-și piardă creditul politic și financiar al străinătății.

A-l îndepărta pe Vaida-Voievod era un lucru simplu ; însă mai dificil era de găsit partidul și șeful de guvern dispuse să-și asume rolul de călău al tineretului românesc. Căci regele, în acel moment, nu mai atribuia puterea decât pe baza unui criteriu unic : partidului și conducătorului care își vor lua angajamentul să trimită la închisoare sau în mormânt tineretul naționalist.

Partidul Poporului era prea slab numeric și conducătorul lui, mareșalul Alexandru

Averescu, n-ar fi acceptat niciodată puterea cu acest preţ. Celelalte formaţiuni politice erau și mai slabe, pentru a fi luate în considerare în ceea ce privește succesiunea. Nu rămânea deci disponibil, pentru executarea acestui sângeros mandat, decât Partidul Liberal. Acest partid nu se bucura de nici o popularitate ; el dispunea, în schimb, de cadre puternice și disciplinate. Trecutul îl desemna în afară de asta, pentru acest rol riguros și brutal. El comisese primele asasinate politice din România ! El dăduse frumoasele dovezi "de energie" când, în 1907, fuseseră masacraţi 11.000 de ţărani.

Totuși, exista o dificultate privind trecerea succesiunii acestui partid. Raporturile sale cu regele Carol II erau încordate. I.G.Duca, conducătorul Partidului Liberal, se pronunţase, la 8 iunie 1930, împotriva restauraţiei și încă mai era pornit contra metresei regelui, Elena Lupescu. La rândul lor, regele și doamna Lupescu îl detestau profund pe șeful Partidului Liberal. Pentru încetarea acestei aversiuni, regele a fost supus unor puternice presiuni interne și externe, ca să ia în seamă serviciile pe care Duca le-ar putea aduce "cauzei", în acel moment. Problema legionară încurca orizontul și unea toate clanurile politice, deasupra intereselor sau a caracterelor disparate : regele Carol nu putea suporta ascendentul lui Corneliu Codreanu asupra tineretului ; Elena Lupescu îl instiga pe rege să persecute pe legionari, prin solidaritatea cu coreligionarii ei ; Partidul Liberal își vedea viitorul ameninţat de creșterea curentului naţionalist ; iar Titulescu, în calitate de eminenţă cenușie a conspiraţiei comuniste, refuza colaborarea cu orice guvern ce n-ar fi luat măsuri radicale în vederea lichidării "pericolului Gărzii de Fier".

În ceea ce privea Partidul Liberal, clauza nimicirii Gărzii de Fier nu era o condiție care să-i displacă. Partidul Liberal nu era un partid de mase. Singura lui posibilitate de a supravieţui politic era de a nu fi oprit de la sursa puterii : Coroana. El nu putea ajunge la guvern decât de sus în jos, adică prin bunăvoința factorului constituțional. Mai mult, o dată instalat la conducerea ţării, el s-ar fi aflat în situația de a falsifica alegerile, pentru a-și asigura majoritățile parlamentare. Dacă climatul politic se schimba (așa cum voia Corneliu Codreanu) în direcţia unei aplicări sincere a legalității constituționale, acest partid ar fi fost măturat de pe scena politică. Pe calea liberă a sufragiului universal, niciodată Partidul Liberal n-ar fi ajuns la putere. Impopularitatea cronică de care suferea îl împiedeca să înfrunte o luptă politică loială, lăsând ţara să-și aleagă liber dintre diversele grupări politice.

În faţa popularităţii crescânde a Mișcării Legionare, Partidul Liberal se vedea iremediabil pierdut. Când s-a cerut lui I.G.Duca, ca o condiție "sine qua non" a venirii la putere, combaterea Gărzii de Fier prin cele mai energice mijloace, el și-a dat consimțământul.

Deși în faţa acestei perspective Duca avusese câteva ezitări, așa cum mărturisesc mai multe personalităţi politice, și chiar el avusese presentimentul unui sfârșit violent, până la urmă raţiunea partidului a învins, eliminarea Mișcării fiind socotită drept o condiție de supraviețuire pentru Partidul Liberal.

Nu în aceeași situație se afla Partidul Naţional-Ţărănesc. Acesta era un partid de mase, cu o solidă popularitate și, în consecinţă, nu depindea, în aceeași măsură, de sprijinul Coroanei. Activitatea politică a lui Corneliu Codreanu nu-i ameninţa existenţa politică. La nevoie, se putea chiar avea în vedere o alternativă de guvern între legionari și

național-țărăniști, cu perpetua excludere a liberalilor. Evident, conducătorii acestui partid se bucurau, în forul lor interior, de perspectiva unei lupte între legionari și liberali. Aripa marxistă a partidului saluta lupta aceasta ca o proiecție a propriei lor ideologii ; în timp ce aripa conservatoare specula posibilitatea de a vedea tinerimea legionară, decapitată și dezorientată, căutându-și refugiul în rândurile acestui partid.

Începând cu vara anului 1933, "VIITORUL", organul oficial al Partidului Liberal lansă o vehementă campanie împotriva Mișcării, acuzând totodată pe primul-ministru, Vaida-Voevod, de complezență față de "agitatorii" Gărzii de Fier. O directă invitație, conform intenției evreilor din străinătate, de a face presiuni asupra suveranului român, înainte de a veni la putere ; căci era singurul mod, pentru ei, de a se debarasa de coșmarul Gărzii de Fier.

"Zilele acestea vom coborî ca neam pe scara celei mai mari umiliri românești. Doi bărbați de stat români, I.G.Duca și N.Titulescu, vor aranja cu fața politică a trustului bancherilor jidani de la Paris, interesați, pe de-o parte, de exploatarea nemiloasă a bogățiilor țării și, pe de altă parte, în a asigura o cât mai fericită situație coreligionarilor lor din România, venirea la putere a Partidului Liberal.

Aceasta, cu condiția formală, cu angajamentul de exterminare, prin orice mijloace, a Mișcării Legionare. Bancherilor străini nu le convine o nație românească legionară, tânără, puternică, mândră și care să-i scuipe afară din țară, cu toate capitalurile de pradă.

Și astfel, ca o împlinire a suferințelor de peste zece ani, ni se pregătește, fără a fi cu nimic vinovați, cununa morții" *(C.Z.C.,Pentru legionari, p.441,ed 1940).*

9) ALEGERILE SÂNGEROASE

Vasile Marin completează precedentele declarații ale lui

Corneliu Codreanu, precizând asupra modului în care I.G.Duca și-a luat angajamentul de a distruge Garda de Fier. După atentatul asupra lui Duca, Vasile Marin n-a putut fi arestat de poliție. În toată iarna lui 1933-1934, el a trăit ascuns, refuzând să se predea. Cunoștea, datorită experienței anterioare, de-atunci când fusese reținut 19 zile fără mandat de arestare, ce înseamnă legalitatea în România și ce importanță se putea da "anchetelor" autorităților.

Cu toate acestea, pe vremea cât se afla în clandestinitate, n-a rămas inactiv. El s-a ostenit să demonstreze oamenilor cu care era în legătură abuzurile guvernului liberal și ce anume era monstruoas în ceea ce acesta numea "complotul Gărzii de Fier", pus în scenă, piesă cu piesă, de către organele de poliție.

Din această epocă s-au păstrat trei scrisori prețioase, de o mare valoare documentară, scrise de Vasile Marin. Una era adresată lui Nicolae IORGA, alta lui Grigore IUNIAN, conducătorul Partidului Radical-Țărănesc, și a treia lui Charles MAURRAS, pe care Vasile Marin îl cunoscuse în timpul studiilor sale în Franța.

În scrisoarea către Charles Maurras se găsesc rândurile următoare :

“Această treabă de călău revine guvernului defunctului Duca, aceluia care se asigurase de sprijinul finanței internaționale, mai ales a “Băncii din Paris și din Țările de Jos”, ca și protecția cabinetului masonic al d-lui Chautemps, totul încoronat de cauțiunea burgheză a d-lui Titulescu, unul din reprezentanții bancherilor internaționali în România”.

La 7 noiembrie 1933, la cererea regelui, Vaida-Voevod își prezintă demisia. Șeful Partidului Liberal, I.G.Duca, e însărcinat cu formarea noului guvern. Parlamentul a fost dizolvat și noi alegeri sunt fixate pentru 20 decembrie 1933.

Mișcarea Legionară participă la alegeri. Abia deschisă campania electorală, că la sediul central al Legiunii au venit în număr mare știri din cele mai neliniștitoare. În toată țara domnea o teroare fără precedent. Planul guvernului era de a provoca cât mai multe posibile incidente cu legionarii, în perioada campaniei electorale, de a-i sili să reacționeze, pentru ca la urmă să poată răspunde “dezordinilor”, prin dizolvarea organizației.

Aflând de acest plan, Căpitanul dădu ordin echipelor de propagandă legionare să evite orice provocare. În regiunile în care nu se putea pătrunde, mai bine să se renunțe la propagandă. Mai degrabă să piardă câteva mii de voturi, decât să dea satisfacție guvernului.

Dar guvernul nu se mărgini la sectorul propagandei. El inventă un gen de provocări ce nu putea fi evitat : dădu instrucțiuni organelor executive să împiedice pe legionari să-și depună listele cu candidaturi. Conform legii românești, alegerile erau de competența judiciarului. Puterea executivă era exclusă de la operațiunile de votare. Comisia Centrală Electorală, Comisiile Electorale Județiene și toate Birourile de votare erau prezidate de magistrați. Listele cu candidaturile diferitelor partide erau depuse la Tribunale, unde Comisia Electorală a Județului își avea reședința.

Cu noua măsură, tribunalele fură plasate sub supravegherea poliției, și, îndată ce apăreau legionarii, agenții săreau asupra lor, cotrobăindu-i prin buzunare, confiscându-le listele și trimițându-i înapoi pe jos, din jandarmerie în jarndarmerie. În anumite județe, pentru mai multă siguranță, tribunalele au fost împresurate de trupe, și, oricărui suspect i se interzicea intrarea în Palatul de Justiție.

Într-o asemenea situație, cum să eviți provocările ?!

Sfidarea guvernului depășise toate limitele. Legiunea putea să se încline în fața unor astfel de măsuri excesive ? Putea ea să renunțe să-și depună candidaturile, pentru a nu provoca mânia guvernului, ceea ce echivala practic cu abandonarea alegerilor. Această atitudine ar fi avut drept urmare numai încurajarea abuzurilor guvernamentale, dar ar fi suprimat chiar posibilitatea, pentru Mișcare, de a se afirma în viața politică ; și acest procedeu ar fi putut fi aplicat, apoi, de toate guvernele. Lupta pentru înregistrarea candidaturilor, Mișcarea lupta pentru existența ei politică, pentru dreptul legitim, pentru prestigiul ei, sub acoperământul legilor statului.

O luptă îndârjită izbucni în întreaga țară între autorități și legionari ; unii pentru a împiedeca depunerea de candidaturi, ceilalți pentru a le prezenta. În anumite județe,

legionarii reuşiseră să pătrundă în tribunale, uzând de diverse stratageme; în alte cazuri, adevărate lupte au fost necesare pentru a se ajunge până la biroul Comisiei Electorale. Profesorul Vasile Christescu nu putu să pună piciorul la Tribunalul oraşului Giurgiu, decât cu revolverul în mână. Au fost cazuri în care poliţia a mers până acolo încât a violat propria incintă a Palatului de Justiţie. Delegaţiile legionare au fost arestate şi deposedate de documentele lor, îndată ce ele deschideau uşa biroului Preşedintelui.

În această încleştare de forţe, legionarii nu s-au lăsat dominaţi. Fiecare organizaţie s-ar fi considerat dezonorată, dacă nu şi-ar fi depus lista. Capacitatea de sacrificiu a legionarilor sfârşi prin înfrângerea aparatului de teroare a guvernului. Mişcarea reuşeşte să-şi depună candidaturile în 66 de judeţe din 71. Între timp, simpatiile faţă de Mişcare se afirmau în popor ca o avalanşă, pe măsură ce ura creştea contra Partidului Liberal.

Mijlocul pus în acţiune de guvern în alegerile acestea (interzicerea de depunere a listei cu candidaturi) era, fără îndoială, cel mai eficace pentru provocarea atâtor incidente câte dorea el. Dar, această violare gravă a legii electorale în vigoare nu era principala caracteristică a prigoanei. Exista un aspect mult mai tragic. Pentru prima oară se folosea asasinatul drept mijloc de distrugere a Mişcării. Arestările, reţinerile, şi toate celelalte ilegalităţi, nu erau suficiente, şi guvernul merse şi mai departe : legionarul se afla expus în mod deschis morţii. Era un "vânat liber" asupra căruia se putea trage, fără teama nici unei consecinţe. Poliţiştii contra legionarilor. Acei care se arătaseră nemiloşi, în lupta lor împotriva "infractorilor statului", erau recompensaţi de guvern, pentru "act de curaj în slujba patriei".

Ordinul de vărsare de sânge nevinovat provenea direct de la I.G.Duca, şeful guvernului. Cel care supraveghea executarea planului de exterminare a Legiunii era Victor Iamandi, subsecretar de stat la Interne.

Cea dintâi victimă a teroarei a fost studentul Virgil Teodorescu, din Constanţa, omorât de un sergent de stradă, atunci când lipea afişe. Asasinarea lui Virgil Teodorescu a inspirat lui Ion Moţa, care asistase la înmormântarea sa, ca reprezentant al Căpitanului, un articol emoţionant, "Cranii de lemn", publicat în revista legionară "AXA", din 7 decembrie 1933 :

"Era atât de bombată fruntea camaradului, acolo între flori şi lumânări aprinse . . . Cât de simplu se rezolvă pentru dânşii totul. Câteva coale de hârtie înnegrită prin cancelarii, procese-verbale, autorizaţii de înmormântare, şi totul se face repede şi în bună regulă . . . Astăzi cu unul, mâine cu altul . . . Cu timpul, stăpânirea va câştiga chiar o foarte bună experienţă administrativă în această "materie", şi totul se va aranja şi mai uşor. Se va putea chiar înfiinţa un serviciu public administrativ pentru satisfacerea acestei noi funcţiuni sociale : eliminarea din societate, până sub ţărâna gropii, a acestor indezirabili care sunt totuşi elementele cele mai pure sufleteşte ale tineretului actual, cei mai patrioţi, fruntaşi în şcoli şi la examene, cei mai buni şi scumpi copii ai familiilor şi, deasupra, întruparea masivă a visului regelui Carol I : caractere. Tineri care ştiau şi ştiu că pe calea aceasta îi aşteaptă toate jertfele, toate ofensele şi nici un folos personal, care primesc însă cu bucurie această mucenicie pentru Neam şi Cruce . . .

De aceea, autorii uciderii camaradului nostru, ca şi iniţiatorii sistemului "craniilor de lemn", vor purta o nesfârşită povară în faţa lui Dumnezeu, în faţa Justiţiei viitoare şi în

judecata istoriei românești" *(Ion Moța, "Cranii de lemn". P.159,160,162).*

Câteva zile mai târziu, un alt asasinat avu loc la Iași. Studenții din acest oraș făceau o slujbă religioasă pentru camaradul lor omorât la Constanța. Armata interveni, opri procesiunea și obligă pe studenți să se refugieze la Căminul Cultural Creștin. Armata încercui atunci Căminul și menținu starea de asediu timp de trei zile. Un muncitor legionar, Niță Constantin, aruncă câteva pâini studenților blocați, deasupra capetelor soldaților ce formau cordonul. Unul dintre aceștia trase asupra lui și Niță Constantin căzu la pământ, trăznit . . .

Nici o anchetă judiciară nu a fost efectuată, nici într-un caz, nici în celălalt. Afacerea fu închisă și aceste două asasinate, comise de agenții forței publice, trecură la rubrica "incidentelor electorale". Sergentul de stradă care l-a omorât pe Vrgil Teodorescu la Constanța a fost doar transferat într-un alt oraș, și nu ca o sancțiune, ci pentru că guvernul se temea ca el să nu sufere ceva de pe urma răzbunării legionarilor. De asemenea, se ignoră până astăzi cine a tras asupra lui Niță Constantin. Puțin timp după aceea, s-a aflat la Centru moartea unei a treia victime a teroarei liberale : legionarul Ion Bălăianu, mort la spitalul din Giurgiu, în urma torturilor suferite. Și lista morților abia se deschidea . . .

Guvernul începu să creeze un climat de teroare, declanșă gustul violenței ; și polițiști și jandarmi se năpusteau cu ferocitate asupra legionarilor, oriunde îi întâlneau. Guvernul însă nutrea planuri și mai tenebroase. Intenția lui era, printr-o încăierare între legionari și polițiști, să lichideze pe însuși Corneliu Codreanu, și să treacă moartea lui ca un nou "incident electoral".

Conștient de pericol, Căpitanul nu se mișcă din București, contrar obiceiului său de a parcurge multe județe în timpul campanei electorale.

Totuși, teroarea nu dădu rezultatele scontate de guvern. Autoritățile n-au putut impiedeca Mișcarea să-și depună candidaturile și să câștige, din ce în ce mai mult simpatia populară. Acuzațiile de "mișcare anarhică" și "teroare", lansate împotriva ei de presa guvernală, n-aveau priză în popor. Rapoartele care soseau la Ministerul de Interne semnalau că, dacă Mișcarea participa la alegeri, ea ar obține un număr de voturi considerabil ; și pericolul pe care guvernul voia să-l ocolească creștea. De aceea, Mișcarea nu ajunse la alegeri. Înainte de a deveni prim-ministru, I.G.Duca se angajase să dizolve încă o dată Legiunea.

10) DIZOLVAREA MIȘCĂRII LEGIONARE

Guvernul hotărâse ca desființarea organizației legionare

să nu aibă loc înaintea termenului pentru depunerea candidaturilor. Numai anunțând măsura, în acel moment, s-ar produce și efectele. Pe de altă parte, dacă ea ar avea o singură zi de răgaz, exista riscul ca legionarii să introducă alte liste de candidaturi, în numele unor organizații create de circumstanță, ce ar fi scăpat atunci voinței Consiliului de Miniștri. Pentru a preveni această eventualitate, Jurnalul, anunțând dizolvarea Mișcării, n-a fost făcut public decât în noaptea de 9 spre 10 decembrie, după ce, conform dispoziției legii electorale, nici o candidatură nu mai putea fi depusă.

Este semnificativ că desfiinţarea Gărzii de Fier n-a fost obiectul unui Decret Regal, ci a rezultat dintr-o decizie a Consiliului de Miniştri. Cu toate că regele a fost amestecat în complotul de lichidare a Mişcării Legionare, el refuză să-şi pună semnătura pe un asemenea Decret, lăsând să cadă întreaga răspundere asupra lui I.G.Duca.

Acţionând în grabă şi improvizaţie guvernul se acoperi de ridicol. Jurnalul Consiliului de Miniştri anunţa dizolvarea "Legiunii Arhanghelului Mihail" şi a "Gărzii de Fier", grupări politice ce nu figurau la Comisia Centrală Electorală. Aceste organizaţii fuseseră desfiinţate în 1931. Mişcarea prezentase candidaturi sub numele "Gruparea Corneliu Zelea Codreanu", denumire de care Căpitanul uzase la alegerile generale din 1932. După câteva ore, guvernul îşi dădu seama că dispoziţiile din Jurnalul Consiliului de Miniştri nu erau aplicabile listelor legionare, şi îl completă printr-o hotărâre, specificând că actul se dizolvare se întinde şi asupra "Grupării Corneliu Zelea Codreanu".

Suferinţele abia începeau ! . . .

După dizolvare, guvernul ordonă arestarea tuturor legionarilor, de la Şeful suprem până la membrii cei mai recenţi. România politică nu strălucise niciodată prin respectul legalităţii. Cetăţenii, în ciuda tuturor garanţiilor constituţionale, s-au aflat mereu fără apărare în faţa vexaţiunilor puterii executive. Şi totuşi, nu se mai văzuse niciodată o asemenea prigoană. Peste 11.000 de persoane au fost ridicate de la domiciliile lor şi aruncate în închisoare. După legile ţării, nici un cetăţean nu putea fi deţinut mai mult de 24 de ore fără un mandat judiciar. I.G.Duca suprimă toate garanţiile constituţionale şi el se substituie abuziv puterii judecătoreşti, pentru a ordona toate aceste arestări. Deţinuţii nu erau prizonierii justiţiei, erau într-un fel escamontaţi de guvern şi păziţi cu forţa în temniţe. Arestările nu fuseseră sfectuate de către parchetele civile sau militare, ci de poliţie, jandarmi şi prefecţii judeţelor. Nuci un deţinut nu a fost obiectul unei anchete a vreunui judecător de instrucţie ori procuror. N-a fost lansat nici un mandat de arestare. Au fost eliberaţi , fără asistenţa justiţiei, două săptămâni mai târziu, când alegerile erau deja "câştigate" de guvern . . .

Moţa şi Marin, de exemplu, au rămas 19 zile în închisoarea militară Jilava. Ei au fost chemaţi să-şi clarifice situaţia, pentru a fi traduşi în justiţie. Făcură chiar greva foamei, timp de cinci zile. Au trimis proteste în toate părţile, chiar şi regelui. S-au adresat procurorilor din toate instanţele, cerându-le să intervină pentru a pune capăt detenţiilor ilegale. Zadarnic ! Nimeni nu răspunde la apelurile lor ! Când au fost în fine eliberaţi, colonelul Izet, directorul închisorii, consimţi să le emită, la cererea lor, certificate de detenţie ilegală. Cu documentele acestea, ei au făcut apel la justiţie, cerând pedepsirea lui Victor Iamandi, subsecretar de stat la Interne.

Printre deţinuţi se găseau numeroase personalităţi din elita Capitalei : prinţul Alexandru Cantacuzino, poetul Radu Gyr, scriitorul şi ziaristul Mihail Polihroniade, inginerul Virgil Ionescu, av.Vasile Marin, av.Ion Moţa, etc. Diverse închisori din ţară adăposteau alţi prizonieri importanţi : avocaţii Ilie Gârneaţă şi Corneliu Georgescu, fondatori ai Mişcării Legionare, profesorul Vasile Christescu, profesorul Ion Zelea Codreanu, protopopul Ion Moţa, avocatul Mille Lefter, profesorul Nicolae Petraşcu şi mulţi alţii . . .

Prin aceste arestări în masă, guvernul voia să impună poporului teroarea. "Cine se asociază acestor anarhişti nu se bucură de protecţia legii", se repeta pe toate tonurile.

Puteai fi deținut , maltratat, omorât, fără ca autoritățile competente să intervină. Guvernul dădea, prin aceasta, un avertisment imperios țării și trasa o linie de demarcație între marea majoritate a neamului românesc, ce suporta cu docilitate toate abuzurile, şi acest grup de "revoltaţi", de "insurgenţi". Avertismentul se adresa şi părinţilor, angajându-i să interzică fiilor lor să se compromită cu "aventurierii" aceştia, căci însăşi viaţa lor depindea de ei. Atunci când era vorba de menţinerea ordinii publice, statul nu se dădea înapoi de la nimic, chiar cu riscul de a părea crud şi inuman, cu însuşi riscul de a lovi pe cei nevinovaţi.

Îndepărtarea legionarilor urmărea şi un obiectiv imediat, direct legat cu situaţia electorală a guvernului. Curentul favorabil Mişcării era atât de puternic, încât guvernul se temea de o înfrângere, în cazul în care legionarii ar fi fost lăsaţi în libertate după actul de dizolvare. Cum era de prevăzut, ei vor merge să voteze şi să facă propagandă pentru partidele de opoziţie, în intenţia de a slăbi pe liberali. Ţinându-i sub cheie în timpul alegerilor, guvernul se punea la adăpost de orice neplăcută surpriză, Corneliu Codreanu, într-adevăr, dăduse instrucţiuni, în dimineaţa lui 10 decembrie, după dizolvare, ca legionarii să voteze în favoarea partidelor de opoziție : în Transilvania, pentru Iuliu Maniu ; în vechiul Regat şi în celelalte provincii, pentru Gh.Brătianu şi mareșalul Averescu.

Căpitanul evalua modest voturile legionare la 200.000. cei 11.000 de legionari întemniţaţi nu reprezentau doar 11.000 de voturi mai puţin, ci 11.000 de propagandiști fervenţi, care, lăsaţi liberi, puteau să ducă la eșecul guvernului în alegeri.

11) GENERALUL CANTACUZINO

În timpul acelor zile sumbre, Căpitanul a avut şansa să

aibă alături de el pe generalul Cantacuzino. Descendent al unei familii imperiale, a Cantacuzinilor din Bizanţ, printr-o ramură transplantată în principatele Unite, generalul număra, printre strămoşii săi o suită neîntreruptă de înalţi demnitari şi chiar prinţi domnitori.

În vremea războiului 1916-1918, prin care a fost realizată România Mare, generalul luptase cu trupele sale de grăniceri pe crestele Carpaţilor, unul din sectoarele cele mai grele de pe întreg frontul. De unde supranumele de "Grănicerul". Acoperit de glorie, primind cele mai înalte decoraţii româneşti şi străine, el devenise o figură legendară a armatei române.

Ca toţi cei din generaţia lui, revenise de pe front cu gândul de a-şi vedea patria nu numai mărită în teritoriu, ci şi reînnoită pe planurile politic şi social. Or, generalul Cantacuzino a fost profund decepţionat de politica partidelor. Întregul aparat de stat era cangrenat de corupţie şi grupurile de străini deveniseră adevăraţii stăpâni ai ţării noastre. După ce a părăsit armata, s-a înscris într-o formaţiune politică, care avea în program pedepsirea celor vinovaţi şi extirparea corupţiei din viaţa publică : "Liga Vald Ţepeş", prezidată de Grigore Filipescu. Puţin timp după aceea, el îşi dădu seama că acesta nu e decât o simplă sucursală a politicianismului românesc, aranjată să capteze curentul nemulţumirii generale.

Dezgustat de această primă experiență, nu gândea să o facă și pe a doua. Cu privire la Mişcare, păstra rezerva pe care o aveau mulţi oameni oneşti, trași pe sfoară de campaniile de presă partizane. În 1933, vara, ca atâția locuitori ai Capitalei, s-a dus să viziteze șantierul de la Bucureştii-Noi, unde se înălța “Casa Verde”. Această operă îl stupefie. Descoperi acolo o lume scumpă inimii lui de soldat : spirit de sacrificiu, voință creatoare, disciplină, demnitate omenească. Printre aceşti oameni, care dormeau în colibe și mâncau în gamele, care frământau argila pe o căldură sufocantă și lucrau fredonând cântece patriotice, el se simţea ca între soldații lui de pe front. I se părea că retrăiește marile zile ale epopeii naționale.

Exista, aşadar, o altă țară, în afară de aceea pe care o cunoscuse după război. În această Gardă de Fier, atât de tare calomniată aflase pumnul de oameni hotărâți să salveze națiunea de la prăbușire. Descoperi o rațiune nouă de a trăi.. Începând cu acest moment, viața lui se confundă cu aceea a Legiunii. Ultimii săi ani de existență i-a folosit ca să ducă acest tineret brav și curat spre conducerea țării. Îl protejă, punând în joc, și la dispoziția Mişcării, tot ce avea : puțină avere, prestigiul său imens, în armată și în viața publică și chiar propria lui viață.

Căpitanul, imediat ce aflase de actul de dizolvare, remise Comandamentul Mişcării generalului Cantacuzino și dispăru de pe scena politică. În dimineața lui 10 decembrie 1933, generalul făcea primul serviciu Mişcării difuzând Ordinul dat de Căpitan legionarilor şi simpatizanților, în care le indica pentru cine trebuie să voteze.

Acasă la general, alergară mulți legionari veniți să ceară informații și instrucțiuni. Fără să vrea, generalul reprezenta, în aceste împrejurări dramatice, punctul de sprijin al Mişcării. Casa lui, de pe strada Gutenberg nr.3, devine sediul clandestin al organizației. Legionarii căutați de poliție găsesc aici refugiu. Autoritățile nu îndrăzneau să forțeze poarta. Prestigiul lui în Capitală era atât de mare, încât chiar acest guvern al tuturor ilegalităților n-ar fi riscat să-l provoace.

Generalul trata autoritățile de sus și fără menajamente. El încuraja pe legionarii care încercau să-l vadă și ataca cu violență pe liberali. Vorbea răspicat cu toată lumea, făcând guvernul responsabil de tot ceea ce s-a petrecut și strigând în gura mare că actul de dizolvare nu va rămâne fără urmări. Așa cum îi cunoştea, se aştepta la o reacţie din partea legionarilor.

12) MOARTEA VIOLENTĂ A LUI DUCA

Alegerile trecuseră. În ajunul Crăciunului, cea mai mare parte

dintre legionari au fost puşi în libertate. Cu cei importanţi, s-a făcut totuşi o excepţie, li s-a impus să petreacă Crăciunul în închisoare, sub privirile batjocoritoare ale gardienilor. Era o cruzime inutilă, dorită de guvern pentru a umili sufletul torturat al oamenilor acestora.

Opinia publică se înduioșă de această situaţie și protestele

se ridicară din toate părţile : demnitari ai Bisericii, politicieni din toate partidele de opoziție, profesori universitari, generali, toţi cereau terminarea cu detențiile arbitrare.

În anumite regiuni, intervențiile au fost încununate de succes ; autoritățile au fost obligate, sub presiunea opiniei publice, să elibereze pe legionari ; în altele, dimpotrivă, ele continuau să aplice cu strictețe ordinele guvernului. Ion Moța, Vasile Marin, Sterie Ciumetti rămăseseră în închisoare și n-au fost puși în libertate decât în după-amiaza zilei de 29 decembrie 1933. Soarta veghea asupra lor, căci în aceeași zi, la orele 9 seara, I.G.Duca, primul-ministru al țării și șeful Partidului Liberal, căzu fulgerat pe peronul gării Sinaia, împușcat de trei legionari.

Opinia publică s-a așteptat la o reacțiune. Nedreptățile

comise de guvern suscitaseră un spirit de revoltă și o tensiune explozivă în toată țara. Atmosfera era încărcată până la saturație. De unde va veni gestul eliberator ? Nimeni nu știa, dar fiecare gândea că lucrurile nu pot să se oprească la stadiul acesta. Istoria Legiunii nu putea fi închisă prin triumful forței brutale. O fatalitate plana asupra politicii românești. Duca se plasase într-o poziție intolerabilă, atrăgând asupra sa toate urile și toate inamicițiile. El se făcuse odios, de asemenea, și în rândurile celorlalte partide. Alegerile fuseseră desfășurate într-un mod atât de scandalos, și cu atâta sălbăticie, încât opoziția era literalmente decimată. Un partid atât de impopular ca Partidul Liberal obținuse la alegerile din 20 decembrie o zdrobitoare majoritate.

Îndată ce s-a aflat de asasinarea lui Duca, faptul produse o puternică impresie ; dar nu era o surpriză. Comentariul -de la cel mai umil cetățean până la oamenii politici- era pretutindeni același : “Trebuia să se aștepte !”

Autorii atentatului erau trei studenți : Nicolae Constantinescu, Doru Belimace și Ion Caranica. Ei vor fi cunoscuți de aici înainte, în istoria Legiunii, sub numele colectiv de “NICADORII”, cuvânt format din silabele luate din prenumele lor.

Nicolae Constantinescu era un distins student al Academiei Comerciale. Fusese grav rănit de patru ori în cursul încăierărilor din vară cu jandarmii. Dizolvarea îl surprinsese în județul Făgăraș, din Transilvania. Ion Caranica și Doru Belimace erau tot studenți. Făceau parte dintr-un grup de tineri intelectuali macedoneni care, după război, imigraseră în România, unde își făceau studiile universitare. Persecutați în patria lor de origine, Grecia, pentru că nu voiau să-și renege neamul, obârșia românescă, au avut durerea să constate că nu erau mai bine tratați nici în România. Răniți în sentimentele lor naționale, s-au apropiat de unicul om ce putea să le înțeleagă suferința : CORNELIU CODREANU.

Gândul de a atenta la viața lui Duca se născuse în mintea lui Nicolae Constantinescu, în timpul în care se afla în închisoarea Făgăraș. Revolta, la el, spărsese cadrul disciplinei legionare, împingându-l către hotărârea de a trage asupra aceluia pe care-l socotea drept principalul responsabil de nenorocirea Legiunii și de tot sângele vărsat. În timp ce era închis, comunică acest plan unui camarad, Toader Ioraș ; ei hotărâră, de îndată ce se vor elibera, să plece la București, ca să-și procure revolvere și să tragă asupra lui Duca la prima ocazie favorabilă.

Într-adevăr, abia ieșit din închisoare, Nicolae Constantinescu își pune planul în aplicare cu o inflexibilă energie. Totuși, în loc să se țină de proiectul inițial, el luă drept tovarăși pe cei doi tineri macedoneni, Belimace și Caranica, pe care-i considera mai fermi și mai

pregătiți sufletește pentru o asemenea acțiune.

Primul-ministru fusese chemat în audiență la rege la Sinaia, pe 29 decembrie 1933. Seara, trebuia să se întoarcă în Capitală. Cei trei legionari, informați de deplasarea lui, plecară și ei la Sinaia și petrecură ziua așteptând întoarcerea lui Duca. Acesta apăru pe peron, îndreptându-se spre tren. Nicolae Constantinescu îl strigă pe nume ; Duca întorcându-se, trase asupra lui de mai multe ori și îl atinse la cap. Moartea a fost fulgerătoare. Constantinescu se predă imediat autorităților. Belimace și Caranica aveau drept misiune să arunce petarde pe peron, pentru a provoca panică printre agenții care-l însoțeau pe Duca. Ei au fost arestați, la rândul lor, câteva ore mai târziu.

Căpitanul reușise să evite arestarea în noaptea de 9-10 decembrie 1933, aflând, cu câteva ore mai devreme, decizia guvernului de dizolvare a Mişcării. Părăsise sediul și se ascundea în Capitală. Corneliu Codreanu știa că guvernul, în asemenea împrejurări, nu dă înapoi chiar în fața unui asasinat. În atmosfera de teroare ce domnea atunci în țară, nu era greu unui oarecare agent, sub pretextul că ar fi rezistat la arestare, să tragă asupra lui.

Este foarte evident că un om hăituit ca un vânat nu putea să se ocupe totodată de urzeală de comploturi și că nu putea deloc, din aceleași motive, să controleze organizația. În afară de asta, în vreme ce Căpitanul era căutat de întreaga poliție și se ascundea din casă în casă, responsabilul principal al atentatului, Nicolae Constantinescu, se afla el însuși în închisoare, la Făgăraș.

Încă de la primele declarații, Nicolae Constantinescu explică tragicul său caz de conștiință. Era gata să dovedească în fața martorilor, și prin martori, că era în închisoare când luase hotărârea de a-l ucide pe Duca. O dată eliberat, căutase tovarăși pentru această acțiune și așteptă momentul pentru executare. Nu-l văzuse pe Corneliu Codreanu și nu luase contact cu nici unul din conducătorii Legiunii. Întreaga răspundere a actului său cădea asupra lui. Conducerea Mişcării Legionare nu era nici într-un fel amestecată în atentat. Dacă încălcase disciplina legionară, aceasta se petrecu într-un moment de adâncă tulburare, întrucât nu mai putea să suporte umilințele și loviturile primite din partea autorităților. Voise să răzbune, totodată, crimele comise de guvern împotriva lui și a camarazilor săi.

Aceste declarații nu conveneau defel guvernului. El voia un complot, un complot cu orice preț, pentru că numai o conspirație îi permitea să implice conducerea Legiunii în atentat. Complotul neexistând, se apucă să fabrice unul, cu ajutorul pieselor forjate de poliție.

În timpul anchetei, cei trei studenți au fost supuși la torturi înspăimântătoare, pentru a li se smulge declarațiile dorite de guvern. Rezistară eroic la toate supliciile. Își dădeau perfect seama de urmările catastrofale pe care le-ar fi putut avea pentru Legiune o declarație făcută în sensul voit de guvern, chiar smulsă cu forța. Ei au dus o prodigioasă luptă contra slăbiciunilor lor epuizate și însângerate. Din fericire, poliția română nu cunoștea, la acea dată, “metodele polițienești avansate ale sovieticilor”, fiindcă și-ar fi atins cu siguranță scopul . . .

Moartea lui Duca provoacă accese de furie indescriptibilă în Partidul Liberal. Guvernul

era decapitat, chiar în momentul în care își sărbătorea triumful electoral, obținut prin zdrobirea Legiunii. Ministerul de Interne ordonă arestarea și aruncarea în închisoare a tuturor legionarilor din țară, dintre care majoritatea abia fusese eliberată cu câteva zile înainte. De această dată, numărul deținuților era cu mult mai ridicat decât în momentul precedentei dizolvări : peste 18.000 de legionari.

Scenele de teroare de la începutul lui decembrie se repetaseră la o scară înzecită. Oameni care nu avuseseră măcar timp să afle știrea atentatului au fost ridicați în puterea nopții din sânul familiilor, tratați ca și cum ar fi fost criminali feroci, și din nou încarcerați, fără nici o inculpare, fie și formală, contra lor. Guvernul nu efectuă arestări în raport cu atentatul, ceea ce ar fi presupus respectul anumitor forme legale, el arestă pur și simplu pe toți legionarii și chiar pe amicii și simpatizanții Mişcării, cum procedase și în momentul dizolvării.

Cum își justifică guvernul măsurile ?

“Pentru stabilirea responsabilităților “complotului legionar”, care costase viața primului-ministru” -răspundeau purtătorii de cuvânt din Parlament. Argumentul nu convingea, natural, pe nimeni. Un complot, prin natura lui, presupune un număr restrâns de indivizi. Detenția a mii de persoane nu putea avea nici o legătură cu instrucția cazului. Era un act de pură răzbunare a Partidului Liberal și, totodată, un mijloc de intimidare a populației. Nu erau doar vinovații de moartea lui Duca cei care trebuia să suporte urmările gestului lor, ci toți membrii Grupului, pentru simplul fapt de a fi aderat la această “organizație criminală”.

Toată ura liberalilor se concentră asupra persoanei lui Corneliu Codreanu. În această privință nu putea să existe nici milă, nici dreptate. Victor Iamandi, subsecretar de stat la Interne, dăduse poliției ordine precise : ea tebuia să-l lichideze într-o manieră expeditivă, în cazul în care ar fi căzut în mâinile lor. Capturarea lui și execuția erau înfățișate ca o simplă chestiune de zile . . . În provincie, se răspândise deja zvonul : Corneliu Codreanu fusese împușcat, pentru ca opinia publică să fie familiarizată, la fel și legionarii, cu ideea morții lui. . .

Printre ultimii eliberați de la Jilava, în după-amiaza lui 29 decembrie, se afla și Sterie Ciumetti, casierul Legiunii, și unul din elementele cunoscute de poliție ca trăind în ultima vreme în anturajul Căpitanului, fiind chiar umbra lui. În noaptea morții lui Duca, Ciumetti, abia revenit în familie, a fost iarăși ridicat de-acasă, supus unor torturi îngrozitoare, pentru a revela ascunzătoarea Căpitanului. Poliția presupunea fie că Ciumetti luase contact cu Şeful, fie că-i cunoștea refugiile. Ei nu putură scoate nimic de la Ciumetti. Exasperați de rezistența sa supraomenească, comisarii îl omorâră și aruncară trupul lui, în împrejurimile Bucureștiului. Ancheta, întreprinsă ulterior, concluzionă cu o hotărâre de suspendare a urmăririi comisarilor răspunzători.

Întreg aparatul de stat a fost mobilizat pentru capturarea Căpitanului. Toată țara, în sus și în jos. În munți, în mânăstiri, în cele mai îndepărtate cătune, jandarmii își făceau apariția, amenințând și terorizând populația. Căpitanul era de negăsit. Era ascuns la București, acesta-i miracolul de a fi scăpat urmăririlor acelora ce-i juraseră pieirea.

13. SUB REGIMUL VIOLENȚELOR

Moartea subită a lui Duca furnizase guvernului prilejul de

a inunda iarăşi ţara cu vechile calomnii împotriva Mişcării Legionare, “mişcare teroristă” ce propagă “cultul violenţei” ; mişcare ce vrea să ajungă la putere printr-o lovitură de stat, spre a introduce apoi o “sângeroasă dictatură”.

Îndeosebi în Franţa, graţie relaţiilor pe care Titulescu le întreţinea cu redacţiile marilor gazete pariziene, pierderea lui Duca a fost comentată în termenii cei mai ofensatori pentru Mişcare. Atentatul de la Sinaia, scria presa franceză, nu lasă să subziste nici o îndoială asupra caracterului terorist al acestei grupări, şi e regretabil că guvernele anterioare îi toleraseră activităţile subversive.

În literatura legionară, nu se va găsi un singur rând care să poată fi interpretat în sensul unei adeziuni a Mişcării la doctrina violenţei. Spre deosebire de comunişti şi de fascişti, Corneliu Codreanu a repudiat categoric ideea cuceririi pe calea acţiunii directe. Teoriile lui Sorel nu l-au tentat. Corneliu Codreanu n-a creat Mişcarea în scopul de a face din ea un instrument de revoltă împotriva ordinei constituite. În educaţia politică dată legionarilor, s-a insistat în mod deosebit asupra necesităţii de a se manifesta întotdeauna în cadrul legalităţii. Lupta Mişcării a fost loială faţă de forma constituită de stat. Propaganda legionară s-a desfăşurat în acord cu legile ţării : “Atâtea drepturi ne sunt acordate de Constituţie ; vom căuta să ne afirmăm politic, în măsura în care ni se permite acest lucru”, învăţa Corneliu Codreanu.

Fără îndoială, Mişcarea Legionară înălţa steagul unei revoluţii. Orice revoluţie tinde la schimbarea ordinei existente. Dar revoluţia legionară nu e cantonată în ordinea politică ; ea depăşeşte politicul. Are caracterul unei transformări mai profunde, care acţionează asupra fondului sufletesc al individului şi al neamului. Mişcarea urmăreşte crearea noului tip de român, fidel valorilor morale şi naţionale permanente. Transformările politice şi sociale vin în al doilea rând, ca un epifenomen al schimbărilor spirituale. Victoria Mişcării trebuie să survină ca o consecinţă a unui “proces” intim de convingere, realizabil în conştiinţa naţională. Când acest proces va fi cucerit marea majoritate a neamului, biruinţa va veni singură ; pentru că majoritatea de adeziuni individuale, în favoarea Mişcării, garantează o majoritate legionară în Parlament şi în orice consultare populară.

Bineînţeles, condiţia prealabilă a ascensiunii normale a Mişcării spre putere era ca legile statului să fie respectate de către toate partidele. Mişcarea Legionară îşi luase angajamentul de a nu ieşi din cadrul constituţional existent ; însă cerea ca toate partidele să facă dovada, cu scrupulozitate, a unei loialităţi egale în raporturile lor cu Mişcarea.

Pentru a-şi susţine acuzaţiile nedrepte împotriva Mişcării, guvernul prezenta opiniei publice, ca material documentar, o serie de violenţe comise de membrii Mişcării, în frunte cu Corneliu Codreanu, de la originile cele mai îndepărtate : cazul Manciu, cazul Vernichescu, nenumăratele ciocniri cu jandarmii, şi ultima faptă sângeroasă, asasinarea lui Duca. Etalând izolat aceste evenimente, ca pe nişte tablouri, în afara lanţului lor de cauze, e neîndoios că guvernul putea da alegaţiilor sale un anumit relief.

Şi totuşi, procedura era falsă ! Acel care voia să obţină o informaţie obiectivă asupra

acestor “crime” şi să le înţeleagă, trebuia să se intereseze şi de antecedentele lor. Acţiunile acestea n-au fost comise din iniţiativă legionară, ca nişte acte de terorism banal şi gratuit. Nu legionarii începuseră să atace autorităţile deoarece doctrina lor îi împingea spre violenţă, ca singură cale de cucerire a puterii . . . E tocmai contrariul. Guvernul luase iniţiativa ; autorităţile, primele, s-au năpustit asupra legionarilor ; ele au arestat, lovit, torturat şi omorât. “Violenţele” legionarilor n-au fost decât riposte faţă de teroarea şi violenţele adversarilor lor. În toate cazurile, legionarii au acţionat în legitimă apărare. Provocările atingeau culmea brutalităţii sub guvernarea liberală, în toamna lui 1933, când ele au provocat reacţia “Nicadorilor”.

În permanenţă guvernul a întreţinut această confuzie, acţionând la umbra cenzurii. Era strict împosibil să se publice ceva în legătură cu ilegalităţile comise de el. La ordinul guvernului, cetăţeni au fost ucişi, atunci când îşi exercitau legal drepturile lor politice. Simplul fapt de a fi lipit un afiş a costat viaţa lui Virgil Teodorescu.

Cum poate merita un guvern respectul, când ia însăşi viaţa acelora pecare are misiunea să-i protejeze ? Guvernul îşi distrusese, prin propriile excese, fundamentul legal al autorităţii. Transformase raporturile de drept dintre guvern şi cetăţeni în raporturi de forţă în nici un mod legionarii nu s-au ridicat împotriva ordinei legale, ei s-au opus dizolvării acesteia de către cei care, investiţi temporar cu prerogativele puterii, le-au transformat în privilegii şi au batjocorit toate instituţiile statului.

Poate fi dominată revolta atunci când se vede că oamenii oneşti şi loiali nu-şi mai găsesc în stat nici un punct de sprijin pentru salvgardarea drepturilor lor ? Sau, mai degrabă, exasperaţi de lovituri, nedreptăţi şi umilinţe, oprimaţii sunt împinşi de tirani la meritata replică ? Aceasta e ordinea şi atmosfera în care au fost declanşate violenţele atribuite legionarilor.

Loviturile date legionarilor nu erau îndreptate împotriva lor în calitate de oameni. Brutalitatea avea o semnificaţie mai profundă, politică şi spirituală. Erau prigoniţi pentru că aparţineau Mişcării Legionare. Nu era întâia dată în cazul Duca, nu va fi nici ultima oară când legionarii se găseau în faţa alternativei de a abdica în faţa unui stat terorist, sau a recurge la violenţă pentru a supravieţui. Dacă ar fi fost vorba de o grupare politică obişnuită, bazată pe interese personale, e în afară de orice îndoială că membrii ei ar fi cedat de la prima presiune guvernamentală şi şi-ar fi căutat satisfaţia în altă parte. Or, Mişcarea Legionară avea o altă structură, altă mentalitate. Era un insrument al destinului naţional. Dezertarea membrilor ei din faţa nedreptăţii şi abuzul de putere de o aşa anvergură, ar fi compromis perspectivele de progresie ale Neamului românesc în istorie. Problema era extrem de complexă. Legionarii puteau să se expună mai puţin şi să sufere mai puţin. Însă ei nu erau călăuziţi de propriul interes. EI SE CONSIDERAU ÎNSĂRCINAŢI CU O MISIUNE ; îşi luaseră un sfânt angajament faţă de patrie.

Politica era pentru ei, aşa cum zicea Moţa, o religie. Nu o vedeau ca pe un mijloc de satisfacere a pretenţiilor lor personale, ci de înălţare şi de ocrotire a Naţiunii. De aceea, duşmanul trebuia înfruntat cu orice preţ, trebuia oprită avalanşa de ilegalităţi şi de crime ce ameninţa cu nimicirea Mişcării şi aservirea şi mai tare a neamului. Trebuia să se ivească gestul care să impună respectarea Legiunii. Legionarii puteau pieri în calitate de indivizi, dar nu Mişcarea şi tezaurul ei de principii. Fără reacţia aceasta “in extremis”,

înfăptuită cu toată conștiința valorii actului, Mișcarea ar fi fost eliminată de multă vreme din viața politică. Dacă Duca trăia, după toate crimele sale, putând să se laude că cu ajutorul metodelor “puțin mai forte, dar indispensabile, tinerii s-au cumințit”, dosarul Mișcării Legionare ar fi fost închis din 1933. În această tragică alternativă a fost plasată Mișcarea, de nenumărate ori, de către adversari. Mișcarea a ales întotdeauna calea onoarei. Mereu au ieșit din sânul ei “răzbunători”, oameni de elită, pătrunși de importanța sacrificiului, pentru ca, peste trupurile lor martirizate, Garda de Fier să-și poată continua înaintarea triumfătoare.

După dizolvare, Corneliu Codreanu, din clandestinătate, a lansat o Circulară, în care denunța crimele guvernului Duca împotriva unei grupări politice ce s-a menținut în cadrul unei stricte legalități.

“Încă din luna iulie, “Garda de Fier” n-a dat loc nici unei întruniri publice, n-a făcut nici o agitație, n-a tipărit nici un manifest, n-a dat naștere nici unui conflict cu autoritatea publică . . . Singura activitate a “Gărzii” era o operă de educație constructivă : ridicarea unui cămin la Bucureștii-Noi.

Unii lucrau, iar altora le creștea inima, văzând cum în fiecare zi din sforțarea brațelor comune, se înălța tot mai sus rodul muncii lor, sub binecuvântarea lui Dumnezeu.

Acești tineri nu s-au făcut vinovați cu nimic, n-au atacat pe nimeni, n-au spus nici măcar unui singur om : “dă-te mai încolo”.

În această situație, a sosit d-l Duca la guvern, cu necontenitele domniei-sale amenințări -care constituiau în același timp asigurări pentru bancherii străini, stăpânii României- că va dizolva “Garda de Fier”.

Ce putea să justifice dizolvarea “Gărzii”?

1. Atitudinea noastră ? Agitații ? Tulburări grave sau

măcar mai puțin grave ? Acțiune subversivă ? Teroristă ? Exclus ! Pentru că n-au existat. Nici măcar în conștiința acuzatorilor și călăilor noștri.

2. Cel puțin justificată teamă de concurență la

guvernare ?

Exclus ! Pentru că noi nu lucrăm pe plan prezent. Lucrăm pe planul de viitor. N-am cerut și nu cerem guvernul. Mai mult : nici nu ne ineresează cine vine la guvern. Ne este absolut indiferent. Pe noi ne interesează România de mâine, luând, se înțelege, parte, într-o anumită proporție -pentru școala noastră- la toate acțiunile prezentului : parlament, ziaristică, știință, artă, etc . . . Acest adevăr înlătură și minciuna, ce ni se pune obișnuit în sarcină în asemenea ocazie, că am urmări o lovitură de stat. Lovitura de stat presupune voința de-a guverna acum.

De altfel, noi n-am fost împiedecați de la exercitarea vreunei încercări de violență sau ilegalitate, ci din contra am fost împiedecați prin violență de-a întrebuința calea legală.

Și acum o mică întrebare :

Cum justifică omul cu suflet de fiară, d-l I.G.Duca, tot sângele pe care l-a vărsat, sângele românesc al camarazilor noștri nevinovați ? . . .

Chiar şi uşile justiţiei, latura parchetului ne-au fost închise ca unor câini turbaţi. La nenumăratele cereri legale de intervenţie nu s-a răspuns. În sufletele a zeci și mi de tineri, care cunosc și admiră atitudinile justiţiei din alte ţări -în cazuri similare- se clatină mândria născută din credinţa în virtuţile justiţiei româneşti.

Este posibil ca într-o ţară cu justiţie, oameni care n-au nici o vină să fie torturaţi de săptămâni întregi și să nu-și poată găsi dreptatea sub nici o formă ? Totuși, adevărata justiţie, nu parchetul, nu se poate să nu facă dreptate. Ei ne vom adresa.

Dragi camarazi, care veţi sărbători în închisori Crăciunul, cu trupurile însângerate și cu inima plină de doliu, să nu vă descurajeze această "izolare", pentru că Dumnezeu nu este contra noastră şi de aceea nu vom putea fi învinşi niciodată. Vom strânge rândurile noastre răzleţite şi Gada de Fier va ieşi din aceste suferinţe mai luminoasă ca niciodată".

(Circulară apărută în ziarul "Cuvântul" din 24 decembrie 1933).

14. PROCESUL

Închisorile din întreaga ţară deveniseră neîncăpătoare pentru a-i ţine sub obroc pe legionarii deţinuţi. Prin trieri succesive, operate de autorităţile din provincie, către începutul lui februarie 1934, majoritatea legionarilor arestaţi în provincie au fost eliberaţi. Au fost reţinuţi şi trimişi la Bucureşti, pentru noi anchete, acei care, după poliţiile locale, puteau fi consideraţi periculoşi şi aveau legături cu atentatul. Toţi legionarii trimişi astfel de către poliţia din provincie, împreună cu cei arestaţi în Capitală, au fost concentraţi în închisoarea militară Jilava.

Jilava era un fort dezafectat, din împrejurimile Bucureştiului. Cazematele ei, construite sub pământ, serveau drept celule pentru deţinuţi. Pereţii acestor celule picurau umiditate şi apa ţâşnea constant. (Cuvântul "jilavă" înseamnă de altminteri "umed").

Soarele nu pătrundea în curtea interioară decât puţină vreme în timpul dimineţii ; şi ca să vezi cerul, trebuia să ridici ochii. O şedere prelungită în această temniţă ruina definitiv sănătatea omului. De aceea, ea nu era folosită decât ca închisoare preventivă pentru acei care trebuiau să fie deferiţi justiţiei militare.

După moartea lui Duca, Preşedinţia Consiliului de Miniştri a fost încredinţată de rege doctorului C. Angelescu, ministrul Educaţiei Naţionale. Acesta nu a rămas prim-ministru decât câteva zile, şi a fost înlocuit, la 3 ianuarie 1934, de un alt liberal, Gheorghe Tătărescu. Noul guvern decretă starea de asediu şi stabili cenzura pentru o perioadă de şase luni. Din punctul de vedere al ordinei interne, măsurile acestea n-aveau nici o justificare. Nimeni nu tulbura ordinea, în afară de propriul guvern care, prin deţinerea ilegală a mii de cetăţeni, întreţinea o stare permanentă de nemulţumire în opinia publică.

Starea de asediu a fost instaurată pentru a crea un climat indispensabil terorii. Ea mai

avea și un alt obiectiv la fel de important pentru guvern : starea de asediu era garanţia condamnării conducătorilor Legiunii. Într-adevăr, într-o perioadă normală, procesul autorilor atentatului şi complicilor eventuali, ar fi trebuit să fie judecat la Curtea de Juraţi, cu un juriu civil, instanţă asupra căreia, potrivit experienţelor anterioare, presiunile guvernamentale n-ar fi avut nici un efect. Liberalii erau detestaţi de toţi în acel moment, astfel încât se putea aştepta nu numai ca șefii Lwgiunii să fie achitaţi, dar şi cei trei autori ai atentatului.

Starea de asediu fiind decretată, instrucţia şi judecarea atentatului de la Sinaia cădeau în competenţa justiţiei militare. Și această interpretare a decretului era abuzivă, căci asasinarea lui Duca se produsese înaintea instaurării stării de asediu ; prin urmare, judecarea procesului era, din toate punctele de vedere, de competenţa Curţii de Juraţi. Puţin importa pentru guvern că decretul a fost aplicat cu efect retroactiv ! De multă vreme, el îşi pierduse sensibilitatea faţă de legile statului. Ca să obţină condamnarea conducătorilor Legiunii, ce mai însemna o ilegalitate în plus, după miile de ilegalităţi comise până atunci !

Cu toate acestea, guvernele României Mari avuseseră experienţe amare cu procesul contra Gărzii de Fier. Nici Curţile cu Juraţi, nici chiar instanţele ordinare ale justiţiei nu s-au supus injoncţiunilor Puterii Executive. Pe măsură ce se multiplicau atacurile împotriva legionarilor, justiţia restabilea echilibrul puterilor în stat, răspunzând aproape fără excepţie, prin șentinţă de achitare.

Duşmanii Legiunii erau exasperaţi de atitudinea demnă a justiţiei. Toate tentativele de a elimina Mişcarea pe cale judiciară eşuaseră. Rămânea o singură speranţă pentru camarilă şi pentru Partidul Liberal : justiţia militară. Tribunalele militare, compuse din ofiţeri, sunt – se presupunea – mai puţin influenţate de opinia publică decât instanţele civile. La nevoie, dacă procesul nu avea cursul dorit de guvern, un ordin venit de sus putea aminti ofiţerilor de “datoria” lor.

La începutul lui martie 1934, aproape toţi legionarii deţinuţi la Jilava au fost puşi în libertate şi n-a mai rămas, la dispoziţia justiţiei militare, în plus faţă de cei trei autori ai atentatului, decât un grup de 52 de persoane. Printre acuzaţi se găseau Corneliu Zelea Codreanu, generalul Cantacuzino, prof. Ion Zelea Codreanu, Ion Moţa, inginerul Clime, Ion Badea, Nicolae Totu ş.a. Toţi aceștia, socotiţi de guvern ca formând cadre superioare ale Legiunii, erau destinaţi să putrezească în închisoare.

Era clar că un grup atât de numeros nu putea avea vreo responsabilitate în atentatul în sine. Un complot nu se urzeşte între 50 de persoane, și mai ales în circumstanţele de atunci, când toţi conducătorii erau fie ascunși, fie arestaţi. Ce legătură cu atentatul putea să aibă Ion Moţa, care rămăsese în închisoare până în după-amiaza lui 29 decembrie și nu fusese eliberat decât cu câteva ore înainte ca atentatul să se consume.

Procedând de la început cu arestări masive și punând în libertate progresiv pe prizonieri, guvernul voia să dea publicului impresia că acţionase cu obiectivitate şi în interesul instrucţiei. Adică : pe măsură ce anchetele înaintau, el elibera pe “inocenţi”, nereținând decât un grup restrâns de conducători, care trebuiau să răspundă de actele lor în faţa justiţiei. Separând masa legionarilor de conducere, după ce-i trecuse pe toţi prin ciurul anchetelor, se încerca să se și facă mai vizibilă prezumția de vinovăție a

acestei conduceri.

Data procesului a fost fixată pentru 17 martie 1934, în fața Consiliului de Război al Corpului II de Armată, cu sediul la cazarma de la Malmaison (București). Implicarea generalului Cantacuzino în acest proces a jucat un rol providențial. Având gradul de general, el nu putea fi judecat decât de egalii săi, și Tribunalul a trebuit, așadar, să fie compus exclusiv din generali. Președintele desemnat era generalul Ignat și, ca membrii, generalii Costandache, Cămănescu, Dona și Filip. Generalul Petrovicescu fusese desemnat drept comisar al Regelui.

Această excepțională compunere a Consiliului, format dintr-un grup de iluștri generali din armata română, a ușurat mult pledoaria apărării. Generalii se aflau la finele carierii lor; ei puteau judeca cu o conștiință mai liberă decât ofițerii cu grad inferior, ce se puteau teme ca nu cumva cariera lor să fie handicapată dacă sentința era favorabilă acuzaților.

Căpitanul mai era încă fugar la data deschiderii procesului. Guvernul nu-l mai căuta cu înverșunarea de-odinioară. Din momentul în care nu putuse să-l omoare din primele zile de după atentat, era preferabil acuma pentru guvern ca procesul să se judece în lipsa lui. Faptul că dispăruse, și că nu se prezenta la proces, constituia un indiciu grav de culpabilitate, susceptibil de a influiența dezbaterile în detrimentul său. Dacă un om se derobează de justiție, înseamnă că are ceva să i se reproșeze.

Guvernul greșise drumul și se bucura prea devreme de absența Căpitanului de la acest proces. Acesta nu fugise de justiție ; el se ascundea pur și simplu de poliție, care primise, de la subsecretarul de stat Victor Iamandi, ordinul de a-l lichida. Corneliu Codreanu nu se temea de moarte; voia ca țara să știe cine îl ucide, cine-și asumă răspunderea asasinării lui. Nu voia să fie victima vreunui obscur agent, cum era cazul după dizolvarea Mișcării, sau mai ales după atentatul contra lui Duca. În acești termeni se justifică faptul de a se fi sustras pentru câtva timp autorităților, când făcu prima sa declarație în fața consiliului de Război.

Corneliu Codreanu înțelesese perfect că lipsa lui de la proces ar fi interpretată de Consiliul de Război drept un indiciu de culpabilitate. De fapt, el nu ezitase niciodată să se predea justiției și să răspundă personal acuzațiilor aduse împotriva lui. Voia totuși ca acest act să se producă în momentul în care pericolul de a fi asasinat de agenții forței publice ar fi trecut. Acest moment era acela în care forța executivă trecu afacerea Duca, într-o manieră definitivă, în mâinile justiției militare, și nu mai putea deci să dispună direct de viața și libertatea inculpaților. Din aceste motive, Corneliu Codreanu luă hotărârea de a nu se preda autorităților polițienești și de a se prezenta direct la Consiliul de Război.

Cu trei zile înainte de proces, o știre senzațională a împânzit Capitala și a fost confirmată de ziare : Corneliu Codreanu se prezentase la Consiliul de Război, însoțit de colonelul Zăvoianu (la care se refugiase în ultimul timp) și de preotul Grigore Cristescu, profesor de teologie la Universitatea din București. Avea nevoie de aceste două persoane pentru mărturie, în orice moment, după declarația făcută parchetului militar, că se predase voluntar și nu că fusese regăsit și arestat de poliție.

După ce a fost completat dosarul cu declarația lui Corneliu Codreanu, Consiliul de Război hotărî că nu e nevoie să se fixeze un nou termen de judecată, și că procesul poate să înceapă, cum a fost prevăzut, la 17 martie 1934.

Procesul debută sub auspicii favorabile Mişcării. Prezentându-se benevol în fața Consiliului de Război, Corneliu Codreanu pusese capăt insinuărilor răspândite de guvern, după care el s-ar ascunde laş pentru a scăpa de rigorile justiției. În plus, instanța de judecată era formată din grupul acesta de ofițeri de elită, din care am citat ; iar prezența generalului Cantacuzino în boxa acuzaților releva categoria dezbaterilor, impunând respectul judecătorilor.

Faptul de a fi așezat alături de conducătorii Gărzii de Fier crea impresia că acest complot, de care erau acuzați, nu putea să existe. Acest coleg de arme și de suferințe al judecătorilor, generalul Cantacuzino, era cunoscut în armată pentru verticalitatea caracterului său. Era deci inimaginabil că acest om de onoare să fi acordat prețuirea și prietenia sa acestor periculoși conspiratori ai statului.

Pe măsură ce procesul continua, începură să apară punctele vulnerabile ale actului de acuzare. Complotul presupus împotriva lui Duca dispărea în fum, o dată cu descoperirea faptului că la mijloc nu era decât o grosolană mistificare a poliției. După audierea martorilor apărării, nu mai rămăsese nici o îndoială, în conștiința judecătorilor, că asasinarea lui Duca se datora exclusiv inițiativei celor trei autori ai atentatului. Celelalte capete de acuzare (mişcare teroristă, mişcare clandestină, arhaică, periculoasă pentru siguranța statului etc.) au fost succesiv zdrobite de vechile sentințe de achitare pronunțate de Tribunalele țării, prin care, de zeci de ori, Mişcarea Legionară fusese absolvită.

Prin procesul acesta, în plus, guvernul liberal era demascat. Toate actele arbitrare, toate ilegalitățile, toate crimele comise de către el, erau puse în lumină, se reîntorceau contra lui, ca tot atâtea capete de acuzare. Pe fețele generalilor-judecători dispăruse severitatea de la început. Membrii Consiliului și acuzații încercau aceeași emoție intensă, ascultând pe martorii ce descriau suferințele pe care ei le suportaseră. În fața torturilor și umilințelor extreme impuse miilor de oameni, atentatul apărea ca o reacție naturală, necesară, la cruzimile autorităților. În Parlament, un deputat liberal interpelase guvernul, întrebând dacă, la Consiliul de Război, se făcea procesul Gărzii de Fier ori acela al guvernului.

Întorsătura luată de proces neliniștea guvernul. Tulburarea acestuia crescu și mai tare atunci când conducătorii partidelor de opoziție : Maniu, Vaida-Voievod, mareșalul Averescu, Octavian Goga, se oferiră să fie martorii apărării. Toți dezaprobaseră actul de dizolvare și condamnau guvernul pentru reținerea ilegală a mii de persoane. Și, ceea ce produsese cea mai mare senzație în timpul procesului, a fost faptul că, printre martorii în favoarea acuzaților se afla însuși Constantin Argetoianu, acela care dizolvase Garda de Fier în 1932. O așa ură se acumulase la toate partidele de opoziție contra liberalilor, încât ele uitaseră vechea dușmănie împotriva Mişcării, și veneau să întindă o mână de ajutor legionarilor.

Când fu rândul Comisarului regal, generalul Petrovicescu, să ia cuvântul, guvernul avu o nouă și crudă surpriză : Comisarul regal renunță total la acuzațiile împotriva generalului

Cantacuzino, împotriva lui Corneliu Codreanu, împotriva lui Moţa şi împotriva celorlalţi conducători ai Mişcării, și ceru achitarea lor, considerând drept singuri vinovaţi pe cei trei autori ai atentatului, un fapt rar în analele justiției din toate țările lumii.

Guvernul a fost atunci cuprins de panică. Achitarea conducătorilor Mişcării Legionare era aproape sigură. Era greu să se creadă că Consiliul de Război va fi mai sever decât procurorul militar, și că el va condamna pe cei care, generalul Petrovicescu, într-un suprem efort de conştiinţă în îndeplinirea datoriei, îi pusese în afara cauzei. La ce au servit atunci toate arestările, torturile, întreaga avalanșă de insulte și calomnii la adresa Legiunii, teroarea toată declanșată de peste patru ani, răul moral pe care Partidul Liberal l-a făcut prin aceste măsuri, ridicând împotriva lui un val gigantic de impopularitate ?...

Situaţia era deosebit de gravă și de încordată, fiindcă se părea că nu-i mai rămânea guvernului nimic de făcut, decât să părăsească puterea în huiduielile întregii ţări. Asta era concluzia logică a unei ruşinoase înfrângeri.

Cu o zi înaintea pronunţării sentinţei, o intervenţie imprevizibilă venită de sus, riscă compromiterea întregului mers al justiției. Guvernul nu putea să împiedice achitarea conducătorilor Legiunii. Întreaga sa autoritate dispăruse de-a lungul dezbaterilor. Mai rămânea o ultimă soluție în vederea obținerii condamnării acuzaților și a salvării guvernului : ca regele în persoană să intervină, cerând generalilor din Consiliul de Război condamnarea capilor Gărzii de Fier.

Guvernul, Elena Lupescu, întregul anturaj se străduia să-l convingă pe rege să facă acest pas, să pună în joc întreaga lui autoritate de Șef al statului, pentru a modifica concluzia procesului. Regele apelă la generalii din instanţa judiciară militară că “dorinţa M.S. Regele este ca inculpaţii să fie condamnaţi”. Generalul Uică se execută.

Membrii Consiliului de Război au fost consternaţi. Ei erau somaţi de rege să dea o sentinţă contrarie convingerilor la care ei ajunseseră după laborioase dezbateri. În calitate de soldaţi, ei nu puteau decât să se supună ordinului primit din partea Șefului suprem al Armatei.

În ultimul moment, situaţia a fost salvată de generalul Moruzi : acesta era un prieten bun al generalului Cantacuzino şi se găsea, totodată, în excelente relaţii cu regele Carol. Aflând de ordinul dat de Rege prin generalul Uică, el refuză să creadă că ordinul provenea de la Palat. Presupunea că-i vorba de vreo manevră a Partidului Liberal, efectuată cu complicitatea generalului Uică şi fără cunoştinţa Palatului.

Generalii din Consiliul de Război îl rugară să verifice autenticitatea ordinului primit prin intermediul generalului Uică. Dacă era un ordin al Regelui, ei, în calitate de ostași, nu puteau să se eschiveze, și îl vor executa. Generalul Moruzi se grăbi la Palat şi îl puse pe Suveran la curent cu situaţia creată la Consiliul de Război, prin mijlocirea Ministrului Armatei:

“Dacă inculpaţii sunt condamnaţi în urma demersului Majestăţii voastre, îi spuse generalul Moruzi, atunci ei nu mai sunt condamnaţii justiţiei, ci condamnaţii Majestăţii Voastre.

- Dragă Moruzi, îi răspunse Regele înspăimântat, după ce se trezi desconspirat, te rog să te duci imediat la Consiliul de Război și să comunici generalilor că sunt liberi să judece potrivit conștiinței lor”.

Generalul Moruzi se întoarse în cea mai mare grabă la Consiliu şi comunică camarazilor lui de arme rezultatele întrevederii sale cu regele. Toată lumea respiră uşurată.

În Vinerea Mare, pe 5 aprilie 1934, Consiliul de Război pronunță sentința : erau condamnaţi la muncă silnică pe viaţă, Nicolae Constantinescu, Doru Belimace şi Ion Caranica. Toţi ceilalţi acuzaţi sunt achitaţi, cu generalul Cantacuzino și Corneliu Codreanu în frunte. Legiunea ieșea din închisoare, încoronată de laurii victoriei.

15. UN DOCUMENT EDIFICATOR

La deschiderea Parlamentului, în primăvara anului 1934, opoziția revoltată de rezultatele frauduloase ale alegerilor, care-i decimase rândurile, a declanşat atacuri furioase împotriva guvernului liberal. În momentul “Discursului la Mesaj”, toţi conducătorii opoziţiei s-au succedat la tribuna Camerei, condamnând violenţele comise de către guvern pentru asigurarea majorității parlamentare.

Cu această ocazie, a fost deschisă și problema Gărzii de Fier, a dizolvării ei, a arestărilor ilegale efectuate în întreaga ţară. Oratorii au cerut punerea în libertate a victimelor răzbunării partidului Liberal și egalizarea anchetelor. În cursul acestor dezbateri furtunoase, s-au evidenţiat, prin energica apărare a tineretului legionar, Octavian GOGA, conducătorul Partidului Naţional-Creştin, și Grigore IUNIAN, şeful Partidului Radical-Ţărănesc. Primul era preşedintele unei formaţiuni politice de dreapta ; în timp de Grigore Iunian reprezenta tendința de stânga în politica românească. Acesta din urmă se despărţise de Partidul Naţional-Ţărănesc şi-şi formase propriul său partid, de orientare mai radicală. La ultimele alegeri, el reuşise cu mare greutate să obţină cei 2 la sută din voturile cerute de legea electorală și, astfel, să aibă 4 deputați în Parlament.

Totuși, deși poziţia lui a fost foarte departe de idealurile legionare, omul acesta nu putuse suporta spectacolul sângeros oferit ţării de Partidul Liberal. Grigore Iunian era un “rara avis” în politica românească de după război. Democrat convins, el cerea aplicarea strictă a constituției și respectul total al voinţei poporului. Teroarea dezlănţuită de Partidul Liberal în timpul alegerilor, și după atentatul de la Sinaia, îl revoltase : hotărâse atunci să intervină cu întreaga lui energie în favoarea miilor de legionari ce gemeau în închisori fără nici o formalitate legală, ridicaţi arbitrar de poliție şi jandarmi.

Vasile MARIN, profund emoţionat de discursul ţinut la Cameră de Grigore Iunian, discurs în care el făcea rechizitoriul partidului guvernamental, acuzându-l deschis de agitaţia ce domnea în ţară, îi trimite o scrisoare de mulţumire în numele său pesonal și în numele acelora care nu puteau vorbi. În aceeași scrisoare, îi punea la dispoziție noi date referitoare la situația prizonierilor, rugându-l să-şi continue curajoasa acţiune, în vederea lămuririi opiniei publice.

Scrisoarea lui Vasile Marin, prin personalitatea aceluia care o scrie – el însuși strălucit avocat și om cu o vastă cultură – cât şi prin revelaţiile sale asupra teroarei în curs,

constituie un document unic în analele legionare, pe care nici un istoric nu-l poate ignora. Document unic datorită bogăției și preciziei materialului informativ, ca și prin sursa din care provine. Nu-i vorba de material reconstituit retrospectiv, din amintiri. Această scrisoare n-a fost compusă DUPĂ tragicele evenimente, ci ÎN CURSUL acestor evenimente, și de către o persoană care a trăit pe pielea lui, zi cu zi, oră cu oră, drama omului hăituit, ce, posedând un cap lucid, nu se lasă copleșit de evenimente și le înregistrează dimpotrivă cu claritate.

Luând în considerare importanţa capitală a acestor scrisori pentru lămurirea unui asemenea capitol de istorie românească, alături de celelalte două scrisori ale lui Vasile Marin despre care s-a vorbit într-un capitol anterior, noi o publicăm în întregime, așa cum ea a rămas în operele lui :

6 Martie 1934

"Stimate Domnule Iunian,

Am citit cu multă emoţie și deosebită plăcere intelectuală, temeinicul și vigurosul discurs pe cale l-ați rostit la Cameră, cu ocazia discuției la mesaj. O mărturisesc cu sinceritate, pentru că mai presus de orice, acest discurs, prin multele adevăruri pe care le conţine, constituie o lecţie de înaltă etică politică și un catehism de civism, eroic, în aceste vremuri de degradantă lașitate în simţire și cugetare. M-au impresionat deosebit atât talentul care a cinstit expunerea cauzei noastre, cât și argumentaţia strictă în care aţi încleștat retorica de bâlci parlamentar a unor oameni, care și-au pierdut de mult măsura tuturor cuvintelor pe care le debitează, și a actelor pe care le comit.

Cu cele mai vii mulţumiri, ale mele și ale camarazilor mei, închiși sau prigoniţi ca și mine, între hotarele unei ţări, care se pare că nu ne mai aprţine, îmi îngădui în legătură cu aceeași chestiune, să fac apel la bunăvoința Dvs. de a lua în considerare unele lămuriri care vor pune, cred, și mai mult în lumină masiva înscenare menită să anticipeze sinistrul simulacru de judecată al Gărzii de Fier. Aceasta, acum cu atât mai mult acum, când de nicăieri nu se rostește cuvântul cel adevărat.

E necesar să se cunoască de opinia conștientă a ţării acesteia, câtă vreme va mai fi rămas de pe urma valului de lichelism care a inundat strămoşeasca noastră ţarină de la instalarea la conducere a echipei exploatatorilor de cadavre, că procesul acesta al nostru se judecă în fața poliției și nu înaintea justiției.

Nu au fost "arestaţi", așa precum s-a vorbit la Cameră, cei peste 5.000 de legionari și nelegionari din toată ţara, ci pur și simplu **confiscaţi**, confiscaţi din ordinul ispravnicilor poliţiei și nu al parchetelor, fie civile, fie militare. Proba cea mai evidentă o constituie faptul că arestările încep abia acum după două luni de la confiscare. Comunicatele cenzurii Consiliului de Război stau mărturie. Așa-zisele "trieri" sunt praf în ochii mulţimii căreia i se creează iluzia unor laborioase cercetări, de pe urma cărora închiși rămân doar cei "vinovaţi". Or, planul a fost diabolic întreţinut ; se știa că se confiscă oameni cu totul străini de cauză, dar erau deţinuţi numai pentru a face figuraţie la cercetări : interesul era, ca o dată detașaţi de grupul adevăraţilor membrii ai Gărzii, aceștia din urmă să apară cu toţii, în faţa lumii, drept vinovaţi. Operaţia era simplă și nu e lipsită de abilitate ; pe de altă parte, dai oarecare satisfacţie opiniei publice, iar pe alta,

reții la dispoziția bunului plac pe câți îți sunt indezirabili.

De altfel, temeiurile legale ale acestor arestări nu există. Ca exemplu poate servi chiar cazul meu. Casa în care locuiesc a fost călcată în trei rânduri până acum ; și de fiecare dată poliția, în număr de la 5 la 10 persoane, s-a prezentat între orele 12-3 noaptea. Și nici la cea mai recentă "vizită" făcută acum 2 săptămâni, deși instrucția era într-o fază oarecum înaintată și deci posibilitățile de a proceda legal deschise, oamenii poliției nu erau întăriți nici cu cea mai simplă formalitate judecătorească : nici mandat de ducere, nici mandat de percheziționare, nici mandat de arestare. Așadar, și acesta e cazul tuturor camarazilor mei închiși sau prigoniți, deși justiția nu mă caută, arcanul polițienesc funcționează continuu și, îndeosebi, noaptea.

Cu toată seriozitatea pe care o necesită aici afirmațiunile mele, țin să vă mai relevez un lucru extrem de semnificativ. Prin unele persoane devotate mie și cauzei, am aflat că justiția militară nu ne caută, iar comisarii regali sfătuiesc pe cei ce se interesează de soarta urmăriților "să se ferească de poliție", ei neavând nici un fel de probe împotriva respectivilor.

Cu aceste date, fac apel la bunăvoința Dvs., rugându-vă să urmăriți mecanismul presupusei instrucțiuni : justiția militară – competentă sau nu, nu interesează aici – nu te caută ; te caută în schimb poliția și siguranața și o dată ce ai ajuns acolo, după 5-6 zile de "cercetări preliminarii", apar și probele, confecționate "pro causa" și care, acestea, dau temeinicie legală a lansării mandatului de arestare. Iată, onorate domnule Iunian, cum se pregătește instrucția "odiosului atentat de la Sinaia", și iată cum devin participanți ai "complotului" toți membrii mai de seamă ai organizației Garda de Fier.

Trecând la alt capitol al penibilei înscenări, am citit în răspunsul subsecretarului de la Iași la viguroasa Dvs. comunicare, că toate aceste măsuri au fost determinate de "caracterul clandestin al Mișcării Gărzii de Fier, a cărei acțiune violentă e sintetizată în asasinatul de la Sinaia". Se găsește în pasajul acesta, în insinuarea aceasta infamă, toată ipocrizia mentalității liberale care, în disperare de cauză, leagă acțiunea unei întregi organizații, cu lupta deschisă în plină lumină, de un act comis, în urma unui tragic proces de conștiință, de către cei trei membrii ai acestei organizațiuni, și numai de către ei trei. Elaborat și executat numai de ei înșiși. Dar insinuarea calculată de mai sus, implică și o altă față a problemei : noi nu putem fi trimiși, cum afirmă sentențios în aplauzele miluiților urnei numitului domn, "în fața justiției pentru caracterul sbversiv și clandestin".

Dovadă, fără replică, o constituie toată acea serie de procese intentate Gărzii de Fier, exact pentru aceleași considerațiuni, de către guvernul d-lui Vaida, "cel cu protecția și cu metoda persuasiunii", care ne-a însângerat, ne-a frânt oasele și ne-a pus în lanțuri la Vișani, la Chier, la Teiuș, la Hârșova și pe tot cuprinsul țării și care, prin eternul Tilea, ne-a înscenat cercetări și arestări pentru fabricație de bani falși la Rășinari.

Or, toate aceste procese, fie la Tribunalele Tighina, Rădăuți, Caransebeș, Arad, Alba-Iulia, Cluj, Constanța – fie la Consiliul de Război – C.I.A. 31 august 1933 – fie la Curtea de Apel – București S.III și Timișoara – 22 noiembrie 1933 – și pe care am avut onoarea să le pledez și eu pe toate, au fost câștigate de Garda de Fier. Stau mărturie de acestea, sentințele date pe tot cuprinsul țării. Pentru licențiatul Facultății de drept de la Iași,

cocoțat azi pe banca ministerială în calitate de procuror al intereselor antinaționaliste, reamintim dictonul de drept : **non bis in idem.**

Pășind cu binevoitoarea Dvs. îngăduință, la chestiunea existenței faimosului complot, de pe urma căruia a răsărit nenorocitul atentat de la Sinaia, nu-mi pot stăvili indignarea care mă cuprinde, când văd cum se țes firele rostuite să urzească formidabila înscenare. Pentru cauza cea mare a dreptății și pentru respectul adevărului, vă rugăm, onorate d-le Iunian, să continuați a demasca pe toți acești măsluitori de legi.

În toată lupta angajată împotriva noastră de către guvernul forțelor oculte și al imbecilității interesate, atentatul de la Sinaia apare ca un nenorocit incident. El nu este concluzia unei acțiuni puse la cale de noi, fiindcă nimeni dintre noi nu l-a dorit și nici unul dintre noi nu l-a recomandat. N-a existat nici un complot, după cum țipă pe la toate răspântiile toți aceia care sunt interesați să strivească mișcarea Gărzii de Fier. De altfel, o știu prea bine toți acești domni, începând cu figuranții ministeriali și sfârșind cu presa în contact puțin cu lupta guvernului, al cărui reprezentant autentic este d-l Șeicaru, care declară între prieteni "că se face o mistificare, dar este necesară, fiind vorba de salvarea Siguranței Statului burghez și – **horrible dictu ! –** democrat"...

Din toate declarațiile celor trei tineri care au făptuit atentatul, și pentru a căror extorcare s-au utilizat metode de care Torquemada însuși s-ar fi felicitat, reiese că numai ei, neîndemnați de nimeni, au pus la cale acest atentat și l-au făptuit, gândind că prin aceasta răzbună și repară o serie de nedreptăți și pedepsesc acțiunea antinațională a unui guvern angajat complet pe interese potrivnice românismului. Or, justiția represivă – în loc să urmărească numai pe aceia care au declarat și din cercetări reiese că au comis un act, împinși fiind de propria convingere că servesc o cauză – la ordinele vindictei liberale, această justiție caută să întindă rețeaua cât mai mult și, speculând un fapt, împotriva tuturor probelor și în tăgada cea mai sfruntată a sfintei dreptăți, caută să angajeze în același proces o mișcare întreagă pentru a o distruge, și dacă se poate și pe toți oamenii care merg paralel sau concentric cu ea, cum ar fi cazul cu Nae Ionescu.

Răspunsul subsecretarului de stat, monument de patimă și de inexactitate, mai conține în el și o sfruntată tăgadă a adevărului.

Ce afirmă domnia-sa ? Aceea că "la 29 dec. când s-a întâmplat asasinatul de la Sinaia, nu mai exista în închisorile din țară nici un deținut. **Li se făcuse formele necesare, și în conformitate cu legile în vigoare erau să fie trimiși în fața instanțelor respective".**

Vă mărturisesc că nici chiar de la cel mai autentic liberal, născut și crescut în școala ipocriziei, nu m-aș fi putut aștepta să aud o afirmație mai patent necinstită.

Dar bine, stimate d-le Iunian, eu sunt tocmai unul dintre ultimii deținuți la Jilava și am fost eliberat chiar în după amiaza zilei de 29 decembrie, ora 3 jum. În aceeași zi, am fost eliberați : Ion Moța, Sterie Ciumeti, și subsemnatul.

Cum se pot afirma acele lucruri de pe banca ministerială, când nouă nu ni s-a făcut nici cel mai elementar simulacru de cercetare ; ridicați cu forța, în noaptea dizolvării Gărzii, 9-10 decembrie, fiecare de pe unde ne găseam, cei mai mulți din casele lor, eu de la

Sighişoara, unde candidam pentru Târnava Mare, cap de listă ; ridicat de poliţie, transportat cu agent la Bucureşti, trecut prin beciurile poliției și depus la Jilava, fără cea mai neînsemnată formă procedurală. Deţinuţi la Jilava 19 zile. Şi aici intervine paradoxul : că tocmai deţinuţii cereau cercetarea și judecarea, iar autorităţile refuzau. Am utilizat toate mijloacele pentru a obţine cercetări ori emiterea unor mandate de arestare : am declarat greva foamei, am protestat prin ziare, până la rege, iar în cele din urmă am cerut prim-procurorului Tribunalului Ilfov să se sesizeze de ilegala detenţiune a unor cetăţeni. Acesta nu numai că a refuzat să-și îndeplinească datoria, dar ne-a făcut cunoscut prin a treia persoană, că nu poate lua cunoștință de starea noastră, fiindcă altfel și-ar risca postul.

Faţă de acest nemaiîntâlnit abuz de putere, pe cale de petiţie, publicată în ziarul"Cuvântul", am cerut Procurorului General al Curţii de Apel, pe de o parte, să se sesizeze de situaţia noastră, iar pe de alta, să ceară darea în judecată a Primului Procuror, pentru tăgadă de dreptate. Această nouă cerere, făcută pentru aceleaşi motive, a avut, din aceleaşi consideraţiuni, nul efect. Fapt care ne-a determinat să cerem Procurorului General al Curţii de Casaţie darea în judecată și a procurorului General al Curţii de Apel.

Iată, onorate, D-le Iunian, care era la 29 decembrie situaţia juridică a acelora cărora "li se făcuseră formele legale necesare" etc. Toată acea detenţiune se reducea la o confiscare de fapt, iar singurul nostru paznic, colonelul Izet, comandantul închisorii militare Jilava, spunea unora dintre noi, că dacă ar trebui să interpreteze litera legii și dacă nu s-ar teme pentru existenţa sa și a familiei sale, el ar trebui să deschidă porţile fortului și să ne spună : Poftiţi ! Eu nu vă pot deţine un minut mai mult.

Ceva mai mult. La plecare ne-a eliberat dovezi de ilegala noastră detenţiune, pe care le păstrăm și de care a doua zi înţelegeam să ne servim ca probe în justiție, în acţiunea pe care am fi intentat-o atât pentru daune, cât și pentru pedepsirea funcţionarilor abuzivi, care ne confiscaseră. A intervenit însă, în aceeaşi seară, nefericitul act de la Sinaia, şi o dată cu aceasta s-a deschis guvernării, cu metode de bandiţi chinezi, ocazia de a spăla toate ruşinile cu care se acoperise până atunci.

Vă spunem toate acestea, stimate d-le Iunian, ca să le ştiţi Dvs., și astfel să le știe toată ţara cea adevărată, care nu este numaidecât și oficială. Nu avem presă, plătită cu bani grei din anemiatul buget al ţării și nici un post de radio la dispoziţia noastră de dimineaţa și până seara, cu care să organizăm zăpăcirea opiniei publice. Noi nu avem la dispoziție nici clopotul cel mare de la Patriarhie, nici stolul de clienţi ai străzii care răspândesc pe la colţuri infamiile.

De pe urma confuziei, permanent întreţinute…, justiţia domnilor de la guvern a însemnat confiscări, schingiuiri, întemniţări și sechestrări de femei, de femei care nu aveau nici un amestec în Mişcare. soţii sau logodnice, luate ca zălog, după sistemul bandiţilor, şi torturate pentru a obţine informaţii asupra soţilor ori logodnicilor lor : cazul d-nei Codreanu etc.

Se vorbește de complot, de siguranța statului ameninţată, de violenţă etc. Vă întreb pe Dvs., și pe toată lumea de bună credinţă din ţara aceasta, chiar dacă printr-o ipoteză, cu totul absurdă, am admite ca adevăruri toate cele alambicate de declaraţiile ministeriale,

vă întreb ce rost are deținerea și arestarea d-rului Nicolae Roşu, ziarist, care nici măcar nu era membru al Gărzii de Fier ? Vina ? Aceea că în calitate de medic legist și cu simțăminte de bun român, a ajutat să se facă lumină în chestiunea Ciumetti. D-rul Roşu, conspiratorul, poartă vina de a fi indentificat şi fotografiat cadavrul unui "oarecare", adus la morgă și care din întâmplare aparținea unui oarecare Sterie Ciumetti. Iată marea vină și iată culpa aceluia implicat în cercetările unui proces care este în aceeași măsură penibil și monstruos.

Sunt aci lucruri despre care poate aveți și Dvs. cunoştinţă, onorate d-le Iunian, şi cu a căror înșiruire eu v-am luat-o din preţiosul Dvs. timp. Veţi ierta totuşi acestea, unui om care a trăit tot ceea ce vă expune și pe al cărui credit vă rog să-i faceți onoare a vă întemeia. De aci de unde mă găsesc, caut să contribui cu puţinătatea mea la luminarea unor lucruri, care nu pot dăinui la infinit, nici chiar în țara noastră plină de răbdare și, aș îndrăzni să spun, contagiată de lașitate. Împotriva guvernului care organizează sistematic exasperarea, împotriva guvernului zgâlțâit de furia instinctelor primare, împotriva campionilor ipocriziei și ai răzbunării lor, cuvântul Dvs. autorizat va cădea ca o sabie a răzbunării justiției ultragiate. Cuvântul Dvs. pus în slujba adevărului și a sincerității, va fi un proiector de lumină. Descoperiți-i și arătați-i, așa cum sunt, țării, și făcând aceasta veți fi servit cauza cea mare a justiției și vă veți câştiga recunoştinţa celor mai buni dintre fiii țării acesteia".

16. TRĂDAREA

Achitarea Mișcării legionare a zguduit într-o așa măsură poziția guvernului Tătărăscu, încât regele hotărî să-l schimbe, cu toate că nu avea motive serioase de nemulțumire. Regele aprecia supleţea de caracter a lui Tătărăscu și se înțelegea mult mai bine cu el decât cu vechea gardă liberală ; dar înlocuirea liberalilor era indispensabilă în acele circumstanțe.

Regele îl alesese pe mareşalul Averescu drept succesor. Chiar în acel moment în care criza era vitalmente rezolvată, survine decesul soţiei Mareşalului, și acesta trebui să părăsească Capitala, spre a se duce la Turnu Severin, unde aveau loc funeraliile. Tătrăscu profită de absența Mareşalului pentru a aranja lucrurile la Palat. Când Mareşalul reveni în Capitală, nu mai era vorba de schimbarea guvernului. Partidul liberal își păstra în continuare puterea grație abilității lui Gh. Tătărăscu, care demonstrase Suveranului avantajele menţinerii guvernului său.

În raport cu schimbarea guvernului proiectată, anume tulburări se produseseră și în cadrele Mişcării. Mihail Stelescu, pe când era în închisoare la Jilava, începuse să adune oameni în jurul său, în scopul creării unui grup de obediență personală. O dată aflat în libertate (a figurat și el la proces), tendința lui separatistă s-a accentuat. Forțele ce lucrau pentru distrugerea Legiunii, descoperind ambițiile sale politice, îl seduseră, sfătuindu-l să se separe de Corneliu Codreanu, și promițându-i trei ministere în guvernul ce trebuia să fie format sub preşedenția mareșalului Averescu, dacă reușea să antreneze cu el o parte din Mişcare. Chestiunea nu avu urmări, pentru că guvernul nu putu să se constituie. Stelescu a fost totuși luat în evidență de camarilă și curând i se oferi o altă posibilitate de a lucra pentru distrugerea Legiunii.

După eşecul suferit de Palat și de liberali, când cu dezlănțuirea prigoanei, duşmanii

legionarilor nu mai puteau risca un atac direct împotriva Mişcării. Căderea lui Duca i-a înspăimântat, determinându-i să-şi schimbe tactica. Ei se apucaseră de-acum înainte să acţioneze în vederea distrugerii Legiunii prin intrigă şi dezbinare. Adică : să descopere, în interiorul Legiunii, elementele dispuse să joace propriul joc, şi să le atragă cu bani sau cu alte promisiuni.

Mihail Stelescu era din stofa din care se fac trădătorii. Un îngâmfat şi un vanitos. Se socotea, din ce în ce mai mult, egalul Căpitanului. Îi lipseau bunul simţ, ca şi simţul măsurii. Incontestabil, el făcuse sacrificii pentru Mişcare, participase la foarte multe bătălii; dar meritele sale, chiar dacă erau mari, nu puteau fi puse în balanţă cu acelea ale Căpitanului. Corneliu Codreanu depăşea cu mult pe cei mai valoroşi legionari. Crease această Mişcare, îi dăduse viaţă, viitor şi forţă prin luptele, suferinţele şi sacrificiile sale. Stelescu, orb din cauza unei ambiţii nemăsurate, pierduse noţiunea valorilor şi virtutea fidelităţii.

Zâzania pe care o pregătea Stelescu nu dădu nici un rezultat. Tentativele sale de apropiere printre camarazii cei mai intimi, aluziile pe care le arunca ici şi colo, în masa legionarilor, nu izbutiră. Legionarii aveau pentru Codreanu o fidelitate de neclintit ; presigiul lui ieşise şi mai întărit de prigoană. Încercările de intrigă şi de dezunire, legionarii le răspundeau strângându-şi şi mai tare rândurile în jurul Căpitanului.

Mihail Stelescu, torturat de ambiţie, căzu din abjecţie în abjecţie. Prin mijlocirea cumnatului său, Luca Gheorghiade, intră în legătură cu camarila de la Palat. Acesta deja îşi pierduse speranţa de a zdrobi unitatea Mişcării. De aceea, ea insista pe lângă Stelescu să-l convingă să atenteze la viaţa şefului său. O dată această problemă rezolvată, toate căile îi erau deschise. Legionarii l-ar fi recunoscut drept conducător, şi lucrând mână în mână cu Palatul, el şi-ar asigura un viitor strălucit.

Sedus de promiţătoarele perspective, Stelescu îşi luă acest teribil angajament şi începu să-şi urzească planul tenebros. Moartea lui Codreanu prin mâna unui legionar reprezenta o soluţie ideală pentru lichidarea Mişcării. Duşmanii tradiţionali deveneau spectatori, fără nici o responsabilitate directă, neavând altceva de făcut decât să se bucure de spectacolul legionarilor ce se sfâşie între ei.

Planul asasinatului a fost conceput în maniera următoare :

1) Atentatul trebuia să fie organizat în aşa mod, încât Stelescu să rămână în afara oricărei bănuieli. Doar cu această condiţie el ar fi putut să profite de pe urma tulburării ce ar fi izbucnit în Mişcare, după dispariţia Căpitanului, pentru împărţirea conducerii organizaţiei.

2) Atentatul trebuia justificat. S-ar fi răspândit versiunea după care Codreanu ar fi trădat Mişcarea, fiind în legătură cu Elena Lupescu şi că, graţie ei, ar fi scăpat de la moarte în timpul ultimei prigoane.

3) Atentatul trebuia comis de un legionar revoltat de conduita scandaloasă a Căpitanului. Puritatea de conştiinţă îl determinase să facă uz de pistol. Autorul atentatului voia să răzbune sacrificiile atâtor suflete de nevinovaţi, induşi în eroare de Corneliu Codreanu.

4) Tânărul ales pentru a trage în Codreanu să fie sugestionat în acest sens omorându-l pe Corneliu Codreanu, el făcea un mare serviciu Legiunii. Ca atare, trebuia găsit un tânăr neîndeajuns de bine format, un adolescent lipsit de autocontrol și ușor influențabil.

Cu bani primiţi de la guvern, Stelescu organiză, în vara anului 1934, o tabără de odihnă pentru legionarii bolnavi sau slăbiţi de închisoare, la Budachi, în Basarabia, pe coastele Mării Negre. Ciudat în această tabără era că au fost aduşi în soarele Mării Negre nu oamenii ce aveau cea mai mare nevoie, ci aceia care erau devotaţi personal lui Stelescu, ori elemente ce i se păreau lui dispuse să treacă de partea sa. Printre tovarășii cei mai apropiaţi de Stelescu se afla un tânăr de 19 ani, Vasile Cotea, care abia ieșise din Școala Normală de Învăţători. El era instrumentul ales de Stelescu pentru a-l omorî pe Căpitan.

Din două motive a fost el adus în tabăra de la Budachi : pentru pregătirea psihologică a atentatului și pentru a pune la încercare, grație lui, reacţiile legionarilor, atunci când s-ar pune la îndoială probitatea politică și morală a Căpitanului.

Instruit de Stelescu, Cotea începu să provoace discuții asupra Căpitanului cu ceilalţi legionari, exprimându-și cu voce tare nemulţumirea: “Căpitanul s-a îndepărtat de la linia Mişcării”, “Căpitanul este protejat de Elena Lupescu” şi alte infamii de acest gen. Incidentele se înmulţeau. Cea mai mare parte din legionari reacționară, cerând lui Stelescu în calitatea lui de şef al taberei, să lămurească poziţia lui Cotea. El promisese că va acţiona ca atare, dar se feri s-o facă. Cotea continua să defaime pe Căpitan. Într-o zi, el mersese atât de departe încât, fiind cu mai mulți legionari sub un cort, smulse fotografia Căpitanului agăţată într-un colţ și o rupse în faţa celor de faţă. Legionarii, scandalizaţi, raportară faptul lui Stelescu. Acesta, nu numai că nu-l pedepsi, cum era de presupus, dar căută să-l scuze: “este un băiat tânăr, al cărui spirit nu-i încă copt, însă fondul sufletesc e bun. Nu trebuie luat în serios”.

Stelescu avea nevoie să acumuleze cel mai mare număr posibil de mărturii că Cotea avusese cuvinte violente împotriva Căpitanului; astfel, în momentul atentatului s-ar fi spus că el acționase într-un moment de tulburare a “spiritului său instabil”.

O parte din legionarii din tabăra Budachi nu au fost mulţumiţi de explicaţiile lui Stelescu. Ei părăsesc cu ostentaţie tabăra, ducându-se la Bucureşti şi povestiră inginerului Clime faptele stranii la care asistaseră. Acesta le ordonă să nu spună nimănui şi să se întoarcă cu calm la domiciliile lor. Căpitanul, informat de Clime asupra stării de spirit create de Stelescu în tabăra Budachi, dădu instrucţiuni ca să se exercite cea mai strictă vigilență asupra mișcărilor lui Stelescu. Nimeni nu bănuia atunci că trădarea lui Stelescu putea merge așa de departe, încât să pregătească un complot împotriva vieţii Şefului suprem. Se presupunea că Stelescu pregătea o dizidenţă şi nimic mai mult ; tabăra de la Budachi îi servea drept centru în vederea captării de simpatizanţi.

Vasile Cotea părăsi el însuși, după o scurtă şedere, tabăra de la Budachi şi se duse la proprietatea unui înalt personaj politic din judeţul Râmnicu Sărat, unde începu să se antreneze la tir. După ce căpătase o suficientă abilitate privind revolverul, Cotea, spre finele lui iunie 1934, se duse într-o altă tabără legionară de pe muntele Rarău, în Bucovina, unde, sub conducerea directă a Căpitanului, se construia o casă de odihnă

pentru legionari. Aici, conform propriei sale confesiuni, făcute ulterior, trebuia să găsească un moment prielnic pentru a trage asupra Căpitanului.

În drum spre Rarău, în trenul care-l ducea în Bucovina, îşi dădu seama că nu-i capabil să comită atentatul. Ceva îl neliniştea şi îl reţinea. Făcu jumătate de cale întoarsă şi-şi mărturisi slăbiciunea lui Stelescu. Acesta îl supuse la un nou antrenament, îi ridică moralul și, văzându-l incapabil să tragă, îl convinse să folosească otrava în locul revolverului.

Luca Gheorghiade, cumnatul lui Stelescu, furniză otrava. Era cianură de potasiu. Între timp, Căpitanul, către începutul lui August, părăsise **tabăra de pe Rarău** şi se duse la Carmen Sylva, în Dobrogea, pe malurile Mării Negre, pentru a-şi îngriji sănătatea. Acolo organiză, pe o proprietate particulară, o tabără legionară de odihnă, pentru legionarii bolnavi.

Mulţi legionari se opreau la Carmen Sylva. Unii pentru a profita de băile de nămol de la Techirghiol ; dar cea mai mare parte, în special tinerii din "Frăţiile de Cruce", pentru a-l vedea pe Căpitan. Acesta îi reţinea cu el câteva zile. Cotea, urmînd planul stabilit, trebuia să se strecoare în mijlocul unui grup de legionari vizitatori, să profite de ospitalitatea Căpitanului și, într-un moment de neatenţie, să verse cianura de potasiu în mâncarea lui.

După ce a pus la punct, cu Cotea, suprimarea Căpitanului prin otrăvire, Stelescu a căutat să-şi confecţioneze un alibi pentru el însuşi, ce l-ar fi pus la adăpost de orice bănuială. Chiar în această perioadă, de la 10 la 14 august 1934, se ţinea la Râmnicu Vâlcea un Congres al studenţilor din Oltenia, ocazie excelentă pentru Stelescu de a se duce acolo.

În cursul Congresului, se produseseră scandaluri cu autorităţile, la instigaţiile lui Stelescu; drept urmare, fură efectuate arestări. Printre deţinuţi figura şi Stelescu, detenţia lui fiind deliberat concertată cu autorităţile. Aşteptând procesul, studenţii rămân în închisoarea oraşului. Stelescu voia ca şi el să se afle închis, în timp ce Căpitanul ar fi pierit otrăvit, pentru a ieşi fără pată din toată afacerea ; pe de altă parte, spera că aureola recentului său martiriu să-i uşureze accesul la conducerea Legiunii.

Tentativa aceasta eşuează şi ea. Stelescu, pentru a-l împinge pe Cotea la crimă, voia să demonstreze că există şi alţi comandanţi legionari în spatele acestei acţiuni. Stelescu avea ca buni prieteni pe doi legionari : Dumitrescu-Zăpadă (cel care trăsese asupra lui Socor) şi Virgil Rădulescu. Îi considera drept ataşaţi, trup şi suflet, cauzei sale. Cu ei, s-a dedat la anumite conferinţe ; şi aranjase ca aceste conversaţii să parvină la urechile lui Cotea, ca să-l stimuleze în acţiune. Profitul sperat de Stelescu în lărgirea cercului de conspiratori se întorsese împotriva lui. Dumitrescu-Zăpadă şi Virgil Rădulescu dezvăluiră lui Nicolae Totu întregul complot uneltit de Stelescu împreună cu Cotea. Prin aceeaşi filieră, Căpitanul a fost informat şi el. El părăseşte în grabă Carmen Sylva şi se duce la Bucureşti.

În timpul absenţei lui Stelescu, Totu reuşeşte să câştige încrederea lui Cotea, prezentându-se drept unul din iniţiatorii complotului. La 5 septembrie 1934, Totu, cu alţi legionari, îl iau pe Cotea într-o maşină sub pretextul aranjării plecării la Carmen Sylva. Cotea, văzându-i că vorbesc deschis de întreg planul acesta, nu avu nici o îndoială

că acțiunea lui se va bucura de aprobarea celor mai vechi elemente legionare. Convingerea lui era că face o faptă eroică omorându-l pe Căpitan, de aceea se afla stimulat.

Bucuria dispăru subit când își dădu seama că mașina se oprește în fața casei generalului Cantacuzino, pe str. Gutenberg, nr. 3. Prima persoană care-l primește a fost Căpitanul, care-i mângâie obrajii și-i spune cu tristețe : "Ei bine, Cotea,ce rău ți-am făcut ca tu să vrei să mă omori ?"

Cotea, plângând, divulgă întregul complot. Pentru a avea proba materială a tentativei de otrăvire a Căpitanului, un grup de legionari (cu Corneliu Codreanu și generalul Cantacuzino în frunte) efectuară o descindere acasă la Luca Gheorghiade. În camera și dulapul indicate de Cotea, ei găsiră fiola cu cianură de potasiu.

Stelescu află din închisoare eșecul planului de otrăvire. Temându-se de reacțiile celorlalți legionari arestați cu el, își aranjă, cu autoritățile, transferarea în închisoarea Craiova ; mai târziu a fost eliberat.

O dată aflându-se în posesia tuturor probelor, Corneliu Codreanu convoacă, pentru 25 septembrie 1934, un Consiliu de Onoare, format din 23 de conducători legionari, prezidat de generalul Cantacuzino, în fața căruia Stelescu fu invitat să se prezinte. În fața Consiliului, Cotea repetă declarațiile făcute.

Consiliul de Onoare, compus din vechii tovarăși de luptă ai lui Stelescu, declară în unanimitate că acesta e vinovat de înaltă trădare față de Legiune și de Căpitan. Pe baza acestei declarații, Căpitanul hotărăște excluderea lui Stelescu pentru o durată nelimitată. Luând totuși în seamă trecutul său, îi lasă o posibilitate de reabilitare și de reîntoarcere :

"Acord lui Stelescu dreptul ca – într-un viitor cât mai îndepărtat, care rămâne la aprecierea mea – să-și poată răscumpăra în fața aceluiași Consiliu de Onoare, convocată de mine în acest scop, numai prin jertfă, onoarea pierdută și păcatul făptuit".

V. FAZA DE EXPANSIUNE

(1935 – 1937)

FAZA DE EXPANSIUNE (1935-1937)

Într-o scrisoare adresată legionarilor cu prilejul Anului Nou 1935, Corneliu Codreanu făcea bilanțul prigoanei pe care o suferise Mișcarea și anunța începutul unei etape noi în viața ei:

"Camarazi,

A trecut cel mai greu an; cel mai greu pe care l-am întâlnit noi în luta noastră; cel mai greu pe care poate de sute de ani l-a întâlnit tineretul românesc.

Bilanțul: 18.000 de arestări, cu 18.000 de case călcate de barbari și umplute de sânge nevinovat: 300 de bolnavi în închisori, 16 morți și 3 înmormântați de vii, sub pământ.

Camarazi,

În sfârșit s-au scurs toate; și fierul din Garda noastră, după ce a trezit focul acesta, și apoi prin apa celei mai infame trădări, care abia mai târziu se va cunoaște, s-a transformat în oţel călit.

Astăzi, călit ne este sufletul și, în pragul Anului Nou 1935, suntem gata a intra în lupte cu o hotărâre și o vijelie necunoscută vreodată.

Anul care vine este un an de noroc pentru noi. Mişcarea Legionară va lua aspect de avalanșe și va repurta victorii triumfale.

Vouă tuturora, camarazi, care aţi suferit și care, după atâtea, aţi rămas neclintiţi în credinţă, neîndoiţi în faţa valului de calomnii şi de insulte, vă trimit urarea mea de fericire, de bucurie și de izbândă pentru anul 1935.

Închinaţi-vă pentru cei morţi, care veghează asupra noastră, și vegheaţi asupra celor trei care mor sub pământ.

Optimosmul năvalnic,, hotărârea de a relua vitejește lupta, încrederea în destinul Legiunii, au fost şi trăsăturile caracteristice manifestărilor legionare din timpul întregii perioade 1935-1937. Circulara era expresia “spiritului ofensiv” ce va anima Mişcarea în anii următori. Ieșită victorioasă din prigoană, ea își va relua marşul înainte și aspectul unei forțe irezistibile.

Cine mai putea să i se opună după această victorie strălucitoare? Coaliţia puterilor răului fusese învinsă, în cursul unui proces răsunător. Inamicii erau derutaţi, în timp ce prestigiul Mişcării crescuse în ochii naţiunii.

În noua etapă, Legiunea va întâlni nu mai puţine obstacole pe drumul ei și activitățile vor putea să se desfășoare mai în libertate. Prigoana nu va înceta nici un moment, dar nu va mai avea asprimea de altă dată. Nu vor mai fi asasinate, nici arestări în masă. Anii 1935-1937 reprezintă o epocă relativ liniștită în istoria Legiunii, perioadă profitabilă pentru Căpitan în vederea desfăşurării edificiului legionar. E faza de expansiune a Mişcării, în vremea căreia organizaţia se completează, numărul membrilor săi se înzecește și doctrinaatinge plenitudinea.

Pe plan politic, Mişcarea rivalizează cu vechile partide. Este o avalanşă, care, așa cum profetiza Căpitanul, se va întinde în întreaga ţară. Tendinţa generală a neamului românesc la finele acestei perioade, era de a se înrola în masă sub drapelul Legiunii. Celelalte partide observau neputincioase diminuarea neliniștitoare a partizanilor și, mai ales, îndepărtarea masivă a tineretului.

Căpitanul devenise factorul predominant al vieții politice românești, în jurul căruia fremătau toate problemele epocii. Oamenii politici se întrebau cu toții: Ce face Codreanu? Ce gândește el? Ce noi acțiuni întreprinde? Ce l-ar putea opri să ajungă la putere?...

Faza de expansiune începe prin Circulara din 1 Ianuarie 1935 și ia sfârșit prin triumful electoral din 20 Decembrie 1937.

În expozeul asupra acestei perioade, am introdus o inovaţie, în raport cu perioadele precedente: un scurt comentariu la începutul fiecărui an, destinat să ofere cititorului o perspectivă de ansamblu asupra evenimentelor care îi sunt atribuite. Am considerat necesară intercalarea acestor introduceri, pentru că fiecare dintre aceşti trei ani, ce constituie faza de expansiune (1935, 1936, 1937), posedă o fizionomie aparte şi un contur bine definit. Fiecare e dominată de o manifestare caracteristică Mişcării, a cărei ignorare riscă să slăbească înţelegerea istoriei legionare din perioada respectivă.

Evident, expozeul evenimentelor nu se supune rigid limitelor anilor. Câteodată expozeul, cu caracteristicile, situaţiile speciale, problemele şi acţiunile momentului, trece dintr-o perioadă în alta, cum e şi natural.

A – ANUL 1935. REORGANIZAREA MIŞCĂRII

După loviturile primite, organismul legionar trebuia să treacă printr-o fază de recompunere. În anul 1935, Legiunea, în acest scop, şi-a reluat activităţile. Căpitanul a procedat, de altfel, cu multă prudenţă, avansând progresiv şi metodic în sectoarele, în care întâlnea cea mai mică rezistenţă. Dar, era o înaintare irezistibilă, care răsturna toate obstacolele, legale şi ilegale, ridicate în traiectoria sa.

Vechile baze sunt îmbogăţite prin noi forme de manifestare. Mişcarea nu numai că se reconstituie, ci creşte şi se dezvoltă ca un arbore care, sub binefăcătoarea influienţă a soarelui de primăvară, se înalţă tot mai sus şi-i cresc ramuri noi. Cu o artă politică perfectă, Căpitanul înţelesese, în toată clarviziunea, că momentul venise pentru ca Mişcarea să se afirme pe alte dimensiuni.

Pe plan politic, anul 1935 se caracterizează printr-o mare mobilitate de manevră. Pentru a se apăra împotriva intrigilor Palatului şi contra permanentei ostilităţi a Partidului Liberal, Căpitanul înnoadă relaţii amicale cu toate grupările politice ale opoziţiei, în măsura în care acestea respectau doctrina şi independenţa Legiunii. De această dată, ele îi asigurau o anumită acoperire politică în faza de restabilire, când Mişcarea era cea mai vulnerabilă atacurilor.

Inamicii nu mai atacau frontal; lecţia de la Sinaia îi făcea să reflecteze. Repliaţi în bârlogurile lor, se consolau asupra modului de a repeta, victorios de astă dată, operaţiunea care eşuase în 1933-1934.

Ei îşi fixează acelaşi obiectiv "cu alte mijloace".

Totuşi, Mişcarea Legionară nu mai era aceeaşi. Modificări substanţiale îi asigurau alt loc în viaţa politică românească.

1) ÎNTEMEIEREA PARTIDULUI

"TOTUL PENTRU ŢARĂ"

Legiunea "Arhanghelul Mihail" ca şi "Garda de Fier" fuseseră dizolvate în 1931-1932. Gruparea "Corneliu Codreanu", nume sub care Mişcarea participase la alegerile din 1932, avusese aceeaşi soartă în 1933. Guvernul Tătărăscu, pentru a preveni o refacere a Mişcării, impusese Parlamentului votarea unei legi a "apărării statului" inspirată dint-

un text al unei legi similare din Cehoslovacia. Conform dispozițiilor acestei legi, membrii unei organizații politice dizolvate nu-și puteau relua activitatea într-un alt partid, decât după scurgerea unui an de la data dizolvării.

"Gruparea Corneliu Zelea Codreanu" fusese dizolvată la 10 Decembrie 1933. Termenul legal pentru reluarea activităților politice ale membrilor săi expira deci la 10 Decembrie 1934. În acea zi, șeful Legiunii adresă o scrisoare generalului Cantacuzino prin care-i solicita colaborarea în vederea fondării unui partid nou, în cadrul căruia membrii Mișcării să poată activa politic într-o manieră legală. Corneliu Codreanu rămânea pe vechea poziție a Legiunii și a Gărzii de Fier, sperând să determine anularea – pe cale juridică – a actului ilegal de dizolvare. În noua grupare politică, își rezerva dreptul să se ocupe cu educația membrilor ei.

Noul partid, "Totul pentru Țară" a luat naștere câteva luni mai târziu, la 20 Martie 1935, sub președinția generalului Cantacuzino. Primul act al noului șef de partid a fost de a se duce la Comisia Centrală Electorală, pentru a alege semnul electoral al partidului, în tabloul de semne stabilit de Comisie. În țara noastră, candidaturile individuale nu existau, și fiecare partid trebuia să se prezinte în fața alegătorilor cu un semn distinctiv. Generalul alese – un pătrat cu două puncte în centru:

. .

Odată împlinită această formalitate, Generalul lansă un Manifest. Manifestul reproducea, în prima parte, scrisoarea Căpitanului; și, în cea de-a doua, într-un stil clar și concis de militar, anunța că-și asumă responsabilitatea noului partid și-i fixa orientarea în cadrul politicii românești.

Partidul "Totul pentru Țară" nu era schimbat, în realitate, în sistemul lui de organizare. Partidul era forma politică sub care Mișcarea putea să se manifeste în împrejurările de-atunci. Mișcarea, fenomen viu, dispunea de o ordine interioară pe care membrii ei o respectau, independent de vicisitudinile vieții politice.

Din punctul de vedere al structurii, Mișcarea și Partidul nu se deosebeau unul de celălalt. Partidul funcționa după regulule conținute în "Cărticica șefului de cuib", și nu avea alte organisme de exprimare decât pe acelea ale Mișcării.

Singura deosebire dintre Mișcare și Partid era că aceasta din urmă avea ca președinte pe generalul Cantacuzino. Acesta reprezenta Partidul în relațiile cu cercurile oficiale și cu celelalte partide. Însă această dedublare a conducerii nu altera poziția Căpitanului. După cum organismul legionar nu se divizase spre a forma un partid nou, conducerea lui supremă nu era partajată. Exista un singur Șef suprem: Corneliu Zelea Codreanu. Generalul nu era decât un soldat la ordinele lui, însărcinat cu o importantă funcție politică, în cadrul Mișcării. El nu întemeiase noul partid, decât după ce primise autorizația expresă a Căpitanului.

Exista totuși o împărțire a muncii între Corneliu Codreanu și generalul Cantacuzino. Căpitanul, preocupat în esență de educație, nu intervenea decât rareori în activitatea

politică, şi numai când survenea vreun eveniment deosebit de important. Generalul era om de teren. El inspecta organizaţiile, participa la adunările publice, intervenea în conflictele dintre autorităţi şi legionari cu prestigiul şi curajul său proverbiale.

Generalul a adus cele mai mari servicii Căpitanului în relaţiile cu guvernul şi cu Palatul. De fiecare dată când se pregătea vreo lovitură împotriva partidului, o scrisoare a Generalului, adresată unui membru al camarilei, era suficientă pentru ca să înceteze maşinaţiunile ca prin farmec. În scrisorile sale, Generalul nu menaja nici guvernul, nici pe Elena Lupescu, şi nu ezita să le amintească sfârşitul lui Duca. Avertismentele Generalului, făcute într-un mod amuzant ori serios, produceau totdeauna efectul dorit.

Rolurile erau admirabil împărţite. Căpitanul pregătea cadrele şi asigura eficacitatea Mişcării în toate manifestările politice. Generalul acoperea frontul politic oficial şi servea drept scut împotriva numeroşilor duşmani ai Mişcării.

2) CREAREA "REGIUNILOR"

La 5 Iunie 1935 au apărut "Liniile generale ale Partidului Totul pentru Ţară", semnate de şeful lui, generalul Cantacuzino.

Elementul nou adus de acest partid în sistemul de organizare a Mişcării Legionare a fost crearea de "regiuni". În total, se prevăzuseră fostelor provincii istorice, pentru crearea regiunilor, fără să facă din asta o regulă absolută; uneori, anumite judeţe erau anexate la o altă provincie, pentru că erau mai lesne de condus de la un anumit centru; şi, de asemenea, pentru a dovedi că unitatea politică a neamului românesc depăşea vechile diviziuni istorice.

Cu crearea regiunilor, "organizaţia de bază" a Mişcării a căpătat caracter definitiv. Ea era compusă din următoarele unităţi: **cuib – garnizoană – plasă – judeţ – regiune.** Capitala poseda o organizare aparte, formată din patru sectoare, corespunzătoare organizării sale administrative. Cuiburile, în Capitală şi în alte mari oraşe ale ţării, erau grupate în **familii de cuiburi**, corespunzând garnizoanelor din sate sau din oraşele mici. Familiile de cuiburi reunite formau sectoarele respective. Capitala avea, în afară de aceasta, o organizaţie originală, numită "Răzleţii". Aşa cum indică numele ei, această organizaţie era destinată încadrării elementelor legionare flotante, adică legionarilor ce rezidau temporar numai în Capitală, sau care, dacă se stabileau definitiv acolo, n-aveau nici o legătură cu una din organizaţiile de sector. Cu timpul, totuşi, această organizaţie a "Răzleţilor" considerată la început drept o organizaţie de tranziţie sau de adaptare, devine aşa de puternică, încât depăşeşte în importanţă chiar pe aceea a sectoarelor. Nu numai legionarii veniţi din provincie, ci şi un număr mare de legionari din Bucureşti se înscriu în rândurile "Răzleţilor". Intelectualii, în special, îşi manifestau preferinţa pentru această organizaţie, astfel încât, prin 1937, "Răzleţii" deveniseră unitatea de elită a Capitalei.

La începutul lui Octombrie 1935, a avut loc în Bucureşti prima "Conferinţă Naţională a şefilor de regiuni". Timp de trei zile, s-a dezbătut, sub conducerea Căpitanului, toate problemele de organizare ale Mişcării, din stadiul de dezvoltare la care ajunsese ea.

Corneliu Codreanu a precizat rolul şi atribuţiile Şefului de Regiune şi a insistat în mod

deosebit asupra educației legionare. El fixă deosebirea importantă dintre elementele ce aparținuseră Mișcării înainte de 1933 și acelea care i se raliaseră după prigoană: primele, singurele, aveau dreptul la titlul de “LEGIONAR”; celelalte, intrate după prigoana din 1933-1934, erau numai “MEMBRII AI MIȘCĂRII”.

Pentru ca un “membru” să devină “legionar”, trebuia să justifice o activitate neîntreruptă de trei ani. A fi “legionar”, potrivit noilor dispoziții, însemna să meriți primul grad din ierarhia Mișcării.

În Mișcarea Legionară existau “funcții” și “grade”. Funcțiile **– șef de cuib, șef de garnizoană, șef de familie de cuiburi, șef de sector, șef de plasă, șef de județ, șef de regiune, șef de corp legionar –** aveau un caracter temporat. Gradul era permanent. El era acordat legionarilor cu vechime și care au dovedit o activitate excepțională în diverse domenii: organizare, educație, tabără de muncă, comerț, propagandă, doctrină legionară etc. Era acordat pe baza unei selecții făcute de către Șeful Legiunii în masa legionarilor. Gradele reprezentau cadrele verificate ale Mișcării, corpul ei de elită, rezerva inalienabilă. Pentru ca un legionar să fie “gradat”, trebuia ca el să-și fi dedicat în întregime existența aspirațiilor Mișcării Legionare.

Un gradat legionar nu era obligat să exercite o funcție. El putea să nu fie decât un simplu membru de cuib. Cu toate acestea, influiența lui asupra organizației cuibului era foarte mare. El supraveghea bunul mers al acestuia, ajuta pe noul șef prin experiența și sfaturile sale, se ocupa de educația membrilor noi și conducea în mod obișnuit șantierele și taberele de muncă. În vremea prigoanelor, când organizația vizibilă dispărea, legionarul cel mai mare în grad lua comanda camarazilor închiși, sau a grupurilor ce se formau în clandestinitate. Când legătura cu centrul era tăiată, gradații luau inițiativele cerute de evenimente.

Pentru ca un legionar să fie numit șef de județ sau de orice altă unitate superioară, nu era nevoie să posede un grad. Mai mult, îndată ce-i expira mandatul, sau îi era ridicat de comandantul său de la Centru, el nu mai avea nici o putere asupra organizației pe care o condusese. Atunci, sau trecea în rânduri, sau primea o altă misiune. Funcțiile, temporare, nu durau decât un an sau doi, trei maximum; gradele erau definitive.

Ierarhia gradelor legionare era următoarea:

- legionar

- instructor legionar

- comandant-ajutor legionar

- comandant legionar

- comandant al Bunei Vestiri

Acest grad de “Comandant al Bunei Vesatiri”, cel mai înalt grad în ierarhia Mișcării, fusese creat de Căpitan la 2 Decembrie 1936. El a fost acordat mai întâi primilor săi camarazi de luptă la fondarea Legiunii: Ion Moța – Corneliu Georgescu – Ilie Gârneață – Radu Mironovici.

La aceeaşi dată, au mai fost distinşi cu acest grad inginerii Gheorghe Clime şi Ion Blănaru şi avocatul Mile Lefter. Aceştia aparţinuseră Ligii Cuziste, dar se raliaseră, încă de la primul ceas, noii organizaţii legionare.

Cu crearea regiunilor şi a gradului de Comandant al Bunei Vestiri, Mişcarea ajungea la culme, atât la culme, atât în domeniul funcţiilor, cât şi în acela al gradelor.

3) POLITICA EXTERNĂ A NOULUI PARTID

Astfel, dacă în structura sa internă, noul partid "Totul pentru Ţară", nu se deosebea decât nominal de vechile organizaţii legionare, existente până în 1933, în proiecţia externă el nu se îndepărta cu un deget de orientarea fixată în anii precedenţi de Corneliu Codreanu.

Căpitanul şi-a manifestat devreme, de pe când era student, simpatia pentru mişcările naţionaliste din Europa şi pentru statele născute din eforturile acestor mişcări, cunoscute mai târziu sub denumirea de "Puterile Axei".

"Există, spunea el, o legătură de simpatie între toţi acei care în diferite părţi ale pământului îşi servesc neamul, după cum există o legătură de simpatie între toţi acei care lucrează la nimicirea neamurilor" (44).

Inima lui, şi aceea a tuturor naţionaliştilor români, datorită afinităţii ideologice şi spirituale, bătea alături de toţi naţionaliştii din Europa. Orice succes al forţelor patriotice şi creştine din alte ţări era privită, de tineretul român, ca o victorie personală şi ca o confirmare a propriei sale lupte. Se simţeau pe calea adevărului, căci, în alte ţări, aceleaşi idei, pe care ei înşişi le recunoşteau, se impuneau în viaţa publică!

"Marşul asupra Romei" al lui Mussolini, din Octombrie 1922, îl surprinsese pe Corneliu Codreanu la Berlin, unde-şi făcea studiile. Iată propriile sale vorbe, la aflarea biruinţei mişcării fasciste din Italia:

"... Tot acolo la Berlin şi cam în acelaşi timp, am auzit vestea uriaşei izbucniri fasciste: marşul asupra Romei şi victoria lui Mussolini. M-am bucurat ca de victoria tării mele...

Mussolini, viteazul care călca balaurul în picioare, era din lumea noatră, de aceea toate capetele de balaur se năpusteau asupra lui jurându-i moarte. Pentru noi ceilalţi, el va fi un luceafăr luminos care ne va da speranţe; ne va fi dovada vie că hidra poate fi învinsă. O dovadă a posibilităţilor noastre de biruinţă" (45).

Reiese net, din gândirea lui, că toţi acei care profesează o doctrină naţionalistă simt o înclinaţie naturală în a se căuta şi a forma un front comun împotriva acelora care lută pentru distrugerea naţiunilor.

Când Mişcarea Legionară s-a constituit în organizaţie puternică devenind o realitate incontestabilă în viaţa politică din ţara noastră, Corneliu Codreanu a depăşit "faza simpatiei naturale", caracteristică anilor tinereţii sale. A căutat să examineze cu ochi critici interesele României în ansamblul vieţii internaţionale. De astă dată, nu mai era de stat conştient de răspunderile lui în faţa naţiunii. Căci el putea să ajungă foarte bine la concluzia că apropierea ţării noastre de un stat ieşit de pe urma unei revoluţii

naționale nu convine deloc intereselor fundamentale, cum istoria ne-a arătat-o într-atâtea exemple.

Corneliu Codreanu a avut bucuria să constate că n-avea nimic de modificat din primele sale instituții asupra fenomenului naționalist din Europa, și că interesele vitale din România din jurul anilor 1930-1933 se armonizau perfect cu tendințele mișcărilor de dreapta. Aceste mișcări se opuneau cu înverșunare bolșevismului; și țara noastră era amenințată pe Nistru de un stat bolșevic ce propaga ideea revoluției mondiale și distrugerea ordinei naționale și creștine a lumii.

Cea dintâi declarație solemnă a lui Corneliu Codreanu de politică externă, în dubla sa calitate de șef al unui tânăr grup naționalist și de deputat, a avut loc la 3 Decembrie 1931, cu ocazia "Discuției la Mesaj":

"Domnilor deputați, priviți Europa. Există două extreme puternice: extrema dreaptă și extremă stângă care se consolidează. La un anumit moment, una din aceste extreme va învinge. Ei bine, eu vă întreb , mai ales pe dumneavoastră, care ați fost supuși mereu Europei și ați tremurat la cea mai mică suflare de vânt: într-o Europă în care va birui una din extreme, ați putea rezista curentului din această Europă?

În ceea ce privește orientarea noastră dacă este de ales între aceste două extreme, noi suntem dintre aceia care cred că soarele răsare la Roma și nu la Moscova".

Roma reprezintă polul naționalismului european, în timp ce moscova pe acela al hidrei bolșevice care-și întindea tentaculele și asupra țării noastre.

Căpitanul a ales Roma nu doar din simpatie pentru alte mișcări naționaliste; nu numai pentru că Roma a zămislit ființa noastră etnică acuma două mii de ani; ci și întrucât constantele politicii externe românești reclamau o apropiere către Italia. Pentru România, dușmanul nr. 1 era Rusia sovietică, și toți aceia care puteau să ajute, pentru a îndigui invadarea țării de către armatele roșii, deveneau aliatul nostru firesc. Vechiul sistem de alianțe, garantat de forța franceză pe continent, intrase în criză sub presiunea celor două extreme; România era obligată să-și caute o nouă orientare, alăturându-se uneia dintre ele.

În momentul întemeierii partidului "Totul pentru Țară", în Martie 1935, rațiunile care-l determinaseră pe Căpitan să facă declarația din 1931 deveniseră evidente pentru toată lumea. Nimeni nu mai putea contesta că lumea se îndreaptă vertiginos spre aceste extreme și că România trebuia să aleagă Roma în interesul propriei sale securități. În Ianuarie 1933, Hitler devenise Cancelarul Germaniei și, de atunci, mergea din victorie în victorie. Naționalismul european devenise, prin victoria național-socialismului din Germania, forța politică și militară dominantă pe continent.

O lună după constituirea partidului "Totul pentru Țară", generalul Cantacuzino fixează și linia politică externă a noului partid. Într-un manifest difuzat în Aprilie 1935, el preconizează ideea unei "LIGI EUROPENE ANTICOMUNISTE", având drept nucleu Franța, Germania, și Italia, la care trebuia să adere, ca a patra forță, România. Într-un anume sens, era reluarea proiectului "Pactului celor Patru" din 1933, care, se știe, a eșuat din cauza neratificării lui de către Parlamentul francez.

Generalul Cantacuzino nu considera oportună intrarea Angliei în această alianță anticomunistă, interesele britanice neputându-se armoniza cu acelea ale Europei. Numai prin constituirea acestei coaliții, zicea Generalul, se va putea evita subjugarea Europei de către Moscova și asigurarea păcii pe continent.

4) CONGRESUL DE LA MONTREUX

LA 16-17 Decembrie 1934 a avut loc, la Montreux, Congresul mişcărilor naţionaliste europene. Reuniunea a fost convocată de "Comitetele de Acţiune pentru Universalitatea Romei", conduse de senatorul fascist, general Eugenio COSELSCHI.

Această adunare va rămâne o dată memorabilă în istoria naționalismului, un eveniment de importanță capitală pentru destinul Europei. Congresul acesta a fost prima și ultima tentativă de constituire a unui front unitar al mişcărilor naţionaliste, independent de gradul lor de evoluţie politică. aNumite mişcări abia înmugureau, altele se dezvoltaseră puternic, în timp ce câteva cuceriseră puterea în stat.

Inspiratorul acestor Comitete a fost Mussolini în persoană. După cum de altfel indică numele acestei organizații, Mussolini intenţiona să provoace, sub egida fascismului victorios, o integrare progresivă a forţelor renaşterii naţionale din Europa. El spera, astfel, să poată lupta, cu forțe unite, împotriva coaliţiei liberalo-bolșevice, care, chiar în acel moment începuse cele dintâi acțiuni, în vederea încercării și distrugerii Italiei și Germaniei.

Dacă viziunea lui Mussolini se realiza, în sensul conceput la Montreux, soarta Europei, după toate posibilitățile, ar fi fost alta; căci ceea ce întotdeauna a lipsit combatanților naționaliști din întreaga lume, dar n-a lipsit niciodată dușmanilor lor, a fost coordonarea eforturilor în funcție de interesele lor comune.

Mişcarea naţionalist-socialistă germană n-a participat la reuniunea naţionalistă de la Montreux. Tendinţele ei de hegemonie europeană erau incompatibile cu colaborarea loială cu alte mişcări similare. Aceasta explică şi lipsa de interes din partea celui de-al treilea Reich pentru crearea unui front comun de acţiune contra inamicilor comuni. Ca urmare, din pricina creşterii vertiginoase a puterii lui Hitler și a căderii lui Mussolini în dependenţă faţă de Berlin, Comitetele de Acţiune pentru Universalitatea Romei au fost abandonate de către chiar inițiatorii lor şi, în cele din urmă, au dispărut din centrul de interes al politicii fasciste.

La adunarea de la Montreux fusese invitată şi Garda de Fier. Corneliu Codreanu delegă pe Ion Moţa, ca reprezentant al organizaţiei legionare. Cu toate că evenimentul avu loc la finele anului 1934, intervenţiile lui Moţa, din punct de vedere spiritual, trebuiesc situate în "faza de expansiune", care începe cu anul 1935. E o manifestare ofensivă a Mişcării Legionare, care anticcipează, în exterior, Circulara din 1 Ianuarie 1935. Vom vedea că Ion Moța a determinat, în cursul acestui Congres, modificarea rezoluțiilor în sensul vederilor Legiunii. În plus, el a avut o dispută oratorică cu Nicolae Titulescu, ce se afla de asemenea la Montreux, obligându-l să se retragă complet învins.

Ion Moța era foarte bine pregătit, atât cât privește cultura judiciară și politică pe care o poseda, pentru a înfrunta orice adversar pe terenul problemelor internaționale. Student

strălucit, el își terminase studiile la Universitatea din Grenoble, un an înaintea lui Corneliu Codreanu, în 1932, cu teza asupra “Securității juridice în societatea Națiunilor”.

Deși conținutul lucrării sale n-a fost deloc pe gustul majorității profesorilor de la Grenoble, ce aparţineau unui alt tip de mentalitate, Comisiunea exterminatoare – în faţa argumentaţiei sale infailibile și a profundei lui erudiții – trebuise să se încline și să-i acorde cea mai înaltă menţiune, cu recomandarea de a comunica şi altor facultăţi din Franţa.

“Liga Naţiunilor” era un subiect ce-l preocupa de multă vreme. La 15 Decembrie 1929, în calitate de invitat al Centrului studenţesc din Bucureşti, ţinuse în faţa studenţilor o conferinţă asupra: “Ligii Naţiunilor – idealul, viciile și pericolele ei”. Concluzia la care ajunsese, în această conferinţă și în teza lui de doctorat, era următoarea: în Societatea Naţiunilor, deşi aparent era aşezată pe o bază de drept, ea nu are securitate juridică. Reglementarea conflictelor internaţionale – atribuţie fundamentală a acestui organism – nu se sprijină pe o normă abstractă, caracteristică Dreptului, pentru simplul motiv că nu a ajuns încă să stabilească un fascicul de reguli de drept internaţional, universal recunoscute. În consecință, Societatea Naţiunilor nu va ști să rezolve conflictele dintre națiuni pe baza unei dreptăţi judiciare, ci în funcţie de complexul politic al momentului; după caz, după predominanța intereselor unui grup ori ale altuia din statele membre. În deciziile luate va domina și va triumfa dreptatea politică și nu regula abstractă a dreptului, ceea ce echivalează cu triumful arbitrariului în relațiile internaționale.

Lucrarea lui Ion Moța asupra securității juridice în defuncta “Societate a Națiunilor” își păstrează și astăzi întreaga ei valoare, căci argumentele sale se aplică cu aceeași rigoare actualei organizații a “Națiunilor Unite”, care a fost constituită în același spirit și cu aceleași defecte ca și organismul genevez.

În discursul din faţa reprezentanţilor mişcărilor naţionaliste ale celor 16 ţări europene, Ion Moţa a atacat problema centrală a dezbaterilor de la Montreux: “universalitatea Romei”, și unitatea frontului naționalist mondial. Plin de admirație pentru marea operă politică și doctrinară a lui Mussolini, recunoscând fascismului rolul de conducător în formarea noii unități europene, Moța vorbește de “lumea fascistă de mâine”, adică de o comunitate de națiuni în care trebuie să preleveze spiritul și experiența fascismului.

Adeziunea lui Moța la universalitatea “noii Rome” nu înseamnă că Mișcarea Legioanră a luat naştere sub impusul fascismului sau folosind drept model ceea ce făcuse Mussolini în italia. Legiunea este expresia anumitor realităţi specific româneşti. Apariţia Mişcării Legionare coincide și cu fenomenul general de restructurare a vieții neamului care s-a ivit în toată Europa; tocmai de aceea s-a putut atribui Legiunii o paternitate cu organizația italiană și a fost uneori inclusă în “lumea fascistă”.

Iată principalele părți ale discursului pronunțat de Ion Moța la Montreux:

“Problema în discuţie, aceea a realizării unei unităţi noi, mă preocupă în mod deosebit. Trebuie făcut imposibilul pentru ca lumea fascistă de mâine să nu rămână divizată în mai multe fronturi care se luptă între ele. Problema Universalităţii Romei trebuie să ne preocupe înainte de toate. Trebuie să ne străduim să găsim un teren de înțelegere

comun, pe care ne vom putea axa mâine.

Așa cum deja a precizat domnul Președinte, noi nu putem spera decât un singur lucru: ca lumea fascistă de mâine să formeze o unitate completă din toate punctele de vedere. Trebuie să ne fixăm obiective mai vaste, dar să recunoaștem fiecărui popor dreptul de a-și rezolva problemele speciale, în care nimeni nu are dreptul să intervină. Totuși, din alt punct de vedere, este perfect just ca, asupra marilor probleme internaționale, noi să cădem de acord pentru a nu compromite unitatea fascistă de mâine".

Continuându-și discursul, moța analizează două chestiuni, a căror amânare ar putea compromite unitatea, a căror amânare ar putea compromite unitatea europeană de mâine:

-"A doua chestiune privește una din condițiile esențiale în vederea constituirii unui bloc european și mondial unic. Condiția aceasta este ca nici una din marile probleme internaționale să nu fie ignorate ori lăsate deoparte. Și, printre aceste probleme, există aceea a chestiunii evreiști, foartă gravă pentru anumite țări și totodată specială pentru România".

Deși chestiunea evreiască nu figura pe ordinea de zi a Congresului, ea a fost luată în discuție în urma intervenției lui Moța și s-a ajuns la o rezoluție votată în unanimitate:

"Congresul, considerând că fiecare statr, în virtutea principiului suveranității naționale, este singurul competent de a decide, pe teritoriul său, asupra atitudinii ce trebuie luată față de cetățeni, grupuri, rase și religii, stabilite între frontierele sale, și ținând cont de prescripțiile legilor naturale și ale regulilor morale, declară că chestiunea nu trebuie concepută ca o campanie de ură universală contra evreilor.

Totuși, considerând că, în multe țări, anumite grupuri evreiști exercită, fie deschis, fie într-o manieră ocultă, o influiență vătămătoare intereselor morale și materiale ale Națiunii, și constituie un fel de stat în stat, profitând de toate drepturile, însă refuzând să se conformeze tuturor datoriilor, și lucrând totodată la distrugerea civilizației creștine, Congresul denunță acțiunea nefastă a acestor elemente și se angajează să le combată" (46).

Ion Moța a suferit, cu această ocazie, persecuții din partea guvernului român, deoarece a reprezentat Legiunea în fața ilustrelor personalități străine ce participau la Congres. El a trebuit să suporte o gravă ofensă din partea lui Nicolae Titulescu, pe care a resimțit-o cu atât mai profund cu cât era vorba de renumele țării sale. Nicolae Titulescu, ministrul de Externe al României, locuia în același hotel cu delegații veniți la Congres. La instigarea lui, poliția elvețiană a intrat în camera lui Moța, pentru a face o percheziție minuțioasă, în căutare de arme. Negăsind nimic, agenții s-au retras, scuzându-se și explicându-i că ei fuseseră avertizați că un atentat fusese pregătit împotriva ministrului român.

Moța, după percheziția a cărei victimă a fost, a trimis lui Titulescu o scrisoare vehementă, în care îl acuza de acest infamant denunț. Acesta nu s-a arătat vexat. Dimpotrivă, el apăru în sala în care se ținea Congresul, și cu un aer nevinovat, își exprimă lui Moța indignarea pentru ceea ce s-a petrecut în "această Elveție liberă și civilizată"... Moța nu s-a lăsat dus de vorbele conciliatorii ale lui Titulescu și i-a dat un

răspuns, a cărui ţinută şi demnitate a frapat întreaga asistenţă. Nu numai că nu a admis declaraţiile lui Titulescu, dar, în plus, l-a acuzat pe el şi pe guvernanţii de la Bucureşti, că sunt vinovaţi de injustiţii de abuzuri, de minciuni şi de falsificări.

În încheiere, a cerut asistenţei un minut de reculegere pentru victimele persecuţiilor guvernului român. Într-o tăcere totală, toţi delegaţii s-au ridicat în picioare, în timp ce Titulescu a părăsit sala, sub privirile lor dispreţuitoare.

5) ATITUDINEA GUVERNULUI

Nu se scursese nici un an de la sângeroasa prigoană din iarna lui 1933-1934, şi Mişcarea se afla în plină fază de reorganizare. Cum a reacţionat guvernul, vis-à-vis de partidul "Totul pentru Ţară" şi de reluarea ofensivei legionare în toate domeniile?

Guverunul liberal al lui Tătărăscu nu era dispus la o înfruntare de forţe cu Mişcarea. Moartea violentă a lui Duca nu semănase doar spaimă printre membrii principali ai partidului; ci această dispariţie îi dezorganizase şi slăbise.

Înainte de 1933, Partidul Liberal suferise o scinziune: George Brătianu, fiul lui I.C. Brătianu, se detaşase de vechile cadre care-l aleseseră pe Duca drept şef, şi formase un Partid Liberal dizident, la care aderaseră mai multe elemente tinere. După moartea lui Duca, vechiul partid liberal era, într-un fel, în descompunere. Un alt membru al clanului, Dinu (Constantin) Brătianu, fusese ales şef al Partidului, dar Palatul îl împinsese pe Gh. Tătărăscu ca şef al guvernului. În modul acesta, Partidul Liberal îşi pierduseunitatea tradiţională la conducere.

În realitate, existau doi conducători: unul, Tătărăscu, la ordinele camarilei, şi celălalt, Dinu Brătianu, ce reprezenta interesele partidului. În lupta dintre cei doi şefi, primul era totdeauna victorios, întrucât beneficia de sprijinul Coroanei şi de argumentul puterii. Cadrele bătrâne nu erau dispuse deloc să renunţe la avantajele guvernului. Servilitatea lui Tătărăscu faţă de Coroană a menţinut Partidul Liberal la putere, până la sfârşitul legislaturii: toamna lui 1937.

Un alt factor ce împiedica reluarea prigoanei în stilul lui 1933, era personalitatea noului şef. Tătărăscu nu era dispus să-şi rişte viaţa pentru a distruge Mişcarea. El era omul compromisurilor, al tranzacţiilor, un politician oportunist, ce respingea atitudinile ferme. În relaţiile sale cu Mişcarea, îşi fixase ca regulă să nu forţeze nota. Desigur, prigoana nu va înceta o clipă în timpul guvernării sale; dar Tătărăscu se ferea să săvârşească acte ireparabile, spre a evita reacţii disperate.

Poziţia guvernului coincidea cu noua strategie a camarilei. În culisele Palatului, se hotărâse schimbarea tacticii. Văzând că Mişcarea rezistase terorii şi că persecuţia nu făcuse decât să mărească prestigiul, conspiratorii de la Palat deciseră să adopte, pentru lichidarea Mişcării, metode, intrigi, disensiuni. Noul program al camarilei prevedea:

a) discreditarea şefului Legiunii prin campanii de presă şi zvonuri abil răspândite în opinia publică, prezentate ca "venind din sursă sigură";

b) utilizarea lui M. Stelescu ca element de şoc în campania împotriva lui Corneliu Codreanu;

c) încercarea de separare a lui Moţa de Căpitan, făcând să strălucească în ochii săi promisiunea unui loc în guvern;

d) lansarea de formaţiuni naţionaliste controlate de Palat, pentru a semăna confuzie în opinia publică, îndeosebi în rândul tineretului;

e) crearea de organizaţii de stat, patronate de Rege, la care tinerimea să fie obligată să participe, pentru a scăpa de influienţa Gărzii de Fier.

Despre toate aceste manevre, vom avea prilejul să revenim, cu ample detalii, în capitolele următoare.

Noi ne vom mărgini, pentru o clipă, să dezvăluim una din manevrele cele mai perfide în vederea discreditării Căpitanului, întreprinsă de camarilă.

Toată lumea ştia că Elena Lupescu, "regina neîncoronată" a României, în colaborare strânsă cu coreligionarii ei, era răspunzătoare de toate loviturile date Mişcării. Or, chiar această Elena Lupescu, făcu să circule în cercurile "bine informate" ale Capitalei zvonul după care Corneliu Codreanu îşi salvase viaţa graţie protecţiei pe care ea îi acordase. Se povestea că, în împrejurări grave, atunci când Corneliu Codreanu era urmărit de poliţie, după asasinarea lui Duca, mâna ei misterioasă îl scosese din primejdie şi-l salvase. Ce era adevărat din aceste zvonuri care circulau în cafenelele Bucureştilor, tulburând chiar şi pe legionari?

Într-adevăr, Căpitanul se aflase, la un moment dat, într-o situaţie dificilă, când nu vedea nici o casă, nici un prieten, care putea să-l ascundă. Rătăcind pe străzile Bucureştilor, el şi-a amintit de un deputat pe care-l cunoscuse în timpul când era parlamentar. Se numea CRĂCIUNESCU. Acesta îi spusese o dată, pe culoarele Camerei: "Domnule Codreanu, dacă vă veţi găsi vreodată într-o situaţie dificilă şi veţi crede că pot să vă fiu folositor, veniţi acasă la mine!"

Bazându-se pe această declaraţie amicală, şi cum el îşi aminti adresa deputatului, se îndreptase în această direcţie, nădăjduind că poate să se refugieze acasă la dânsul. Când intră, Crăciunescu se înverzi de frică:

- Ce căutaţi acasă la mine, domnule Codreanu?

- Nu mi-aţi zis că, dacă mă voi găsi vreodată într-o situaţie dificilă, voi putea face apel la dumneavoastră? Momentul acesta a venit. Vă rog să mă adăpostiţi câteva zile în casa dvs. Dacă mă prinde poliţia, mă omoară.

- Domnule Codreanu, nu ştiţi că sunt căsătorit cu verişoara doamnei Lupescu?

- Nu n-am ştiut.

Căpitanul ignora acest fapt, şi nu putea bănui că un om care se oferise să ajute pe şeful Gărzii de Fier poate fi căsătorit cu vara Elenei Lupescu. Îl salută şi plecă imediat. Întreaga conversaţie dură două minute şi se ţinuse în vestibulul casei. După un sfert de oră, poliţia era acasă la Crăciunescu. Se pare că vara Elenei Lupescu telefonase la Palat, în timp ce ei vorbeau în vestibul.

Pe urma acestui zvon, a fost lansat și altul, și mai fantastic: asasinarea lui Duca fusese comisă cu asentimentul Palatului. Regele voise să se debaraseze de Duca. El îl împinsese la dizolvarea Gărzii de Fier; însă, pe de altă parte, spusese lui Corneliu Codreanu că nu aprobase această măsură abuzivă a guvernului. Pentru a-şi manifesta dezacordul, refuzase dizolvarea Gărzii de Fier prin Decret Regal. Într-adevăr, dizolvarea fusese pronunţată printr-o simplă Decizie a Consiliului de Miniştri. Prin acest joc tulbure, Regele încurajase pe Corneliu Codreanu la răzbunare, lăsând să se înțeleagă că reacţia Mişcării, dacă ea se produse, nu-l priveşte şi că ar fi dat asigurări anticipate de imunitate. Modul în care s-a derulat procesul și achitarea principalilor membri ai Gărzii de Fier demonstra apoi, cu noi piese justificative, convenţia existentă dintre Rege și Codreanu în vederea asasinării lui Duca.

Această combinaţie este o născocire din toate punctele de vedere. În realitate, Carol și Duca formau un front comun împotriva Mişcării. Regele nu-i dăduse puterea lui Duca, decât cu condiţia să dizolve Garda de Fier. E posibil, de asemenea, ca Palatul să fi avut în vizor eventualitatea că dacă Duca dispare, să se debaraseze dintr-o lovitură de doi rivali.

Oricare ar fi această speculaţie, dacă a existat în sferele camarilei, nu poate fi pusă pe seama unei înțelegeri cu Corneliu Codreanu. Căpitanul fusese condamnat la moarte, chiar înaintea asasinării lui Duca. Dacă lucrurile au luat o turnură neprevăzută, și Căpitanul a scăpat cu viață din această teribilă încercare, aceasta nu se datorează decât Providenţei!

6) SUB CENZURĂ ŞI STARE DE ASEDIU

După asasinatul de la Sinaia, guvernul a decretat starea de asediu și cenzura pe întreg teritoriul, pentru o durată de șase luni. O dată trecut acest termen, măsurile excepţionale au mai fost prelungite încă șase luni; și pe urmă, din șase luni în șase luni, în mod automat. Ţara nu s-a bucurat de nici un moment de libertate pe toată durata guvernării liberale. Şi aceste abuzuri aveau loc sub o pretinsă democraţie parlamentară, deși nimic extraordinar nu s-a întâmplat în acești patru ani în țară, nici o tulburare gravă a ordinei publice ce ar fi putut justifica prelungirea unor atari măsuri.

Menţinerea măsurilor excepţionale era impusă de palat; şi ele nu-i displăceau şefului guvernului, Gh. Tătărăscu. Sub acoperământul cenzurei și al stării de asediu, regele Carol putea jefui țara și pregăti regimul de dictatură personală. Cenzura și starea de asediu vizau opoziţia în totalitatea ei; însă, înainte de orice şi în mod particular, Legiunea, singura forţă politică capabilă să se împotrivească cu înverşunare planurilor criminale ale Regelui.

Prin cenzură, regimul interzice apariţia ziarelor legionare; şi nu doar a publicațiilor recunoscute ca atare, ci chiar a marilor cotidiene: "CALENDARUL" şi "CUVÂNTUL", care combăteau guvernul liberal pentru ilegalitățile comise împotriva Mişcării Legionare în anul 1933. Aceste două ziare au fost suprimate după moartea lui Duca, și directorii lor: Nichifor CRAINIC şi Nae IONESCU, aruncați în închisoare, alături de mii de legionari, considerați fiind ca răspunzători de atentat. După o lungă detenţie, ei au fost scoşi din anchetă. Totuşi, interdicţia publicaţiilor a fost menţinută, în pofida faptului că acuzaţiile lansate contra lor se dovediseră a fi ridicole și, ceea ce e culmea, că înşişi conducătorii Gărzii de Fier fuseseră între timp achitați în bloc.

În ceea ce privește celelalte ziare, care se arătaseră dispuse să publice articole şi informații favorabile Mişcării, ele erau sistematic blocate prin foarfecele cenzurii.

Din contra, nu exista nici o restricție pentru presa ostilă Mişcării. Ea beneficia de o libertate totală în atacarea Căpitanului şi a cadrelor dirigiuitoare, în cel mai infam chip. Astfel, cenzura aceasta, care împiedica pe legionari să răspundă atacurilor şi să restabilească adevărul, proteja deschis pe acei care inundau opinia publică cu calomniile lor împotriva Legiunii.

Să reluăm "cazul Stelescu": După tentativa de asasinat contra lui Corneliu Codreanu, în loc să-și recunoască greșeala și să caute reabilitarea pe căile indicate de Căpitan, Stelescu reveni la stăpânii care-l incitaseră la crimă și se puse totalmente la dispoziția lor. Cu banii primiţi de la fondurile secrete ale guvernului, el lansă o revistă "CRUCIADA RÂMÂNISMULUI", în care atacă cu violență pe Căpitan. Altminteri, el își atribuia merite cel puţin egale acelora ale lui Corneliu Codreanu în întemeierea Legiunii; pretindea, apoi, că avusese un aport de luptă și sacrificiu mult mai important decât acela al șefului Legiunii; în fine, afirma că se separă de Căpitan deoarece era convins că acesta trădase principiile organizației.

Toate aceste infamii erau etalate într-o asemenea foaie, fără ca legionarii să aibă alte posibilități de a replica, decât să tacă și să le îndure cu greutate. Cenzura veghea ca nici un răspuns al Mișcării să nu apară undeva pentru a rușina pe calomniator.

Jurnalul secret al lui Stelescu n-avea nici un efect asupra masei legionare și va atrage doar câteva elemente periferice. În plus, Stelescu era neînstare să divizeze organizația, atacurile lui devenind de aceea furioase. Și toate acestea sub protecția binevoitoare a cenzurei.

Nu numai "Cruciada Românismului" ataca. Aproape întreaga presă: aceea a partidelor, aceea controlată de evrei, aceea zisă independentă, în toată presa se făcea ecoul unor astfel de insulte și calomnii gratuite. Pentru un legionar, devenise, odios lucru să deschidă un ziar, deoarece acolo nu întâlnea decât articole veninoase împotriva lor. Toți se ocupau de Mișcare și toți cu intenția și sadica plăcere de a o lovi, chiar atunci când articolele manifestau o aparentă obiectivitate. Aici era, de altfel, culmea perfidiei!... Căpitanul era centrul convergent al tuturor atacurilor. Mai ales asupra lui se ducea lupta. Toate urile, toate infamiile fuseseră dirijate contra lui, într-o explozie de furie, pentru că le scăpase în 1933-1934.

În decursul acestei campanii de infamii și de intrigi, nici un legionar n-a mişcat. Ei s-au strâns în jurul Căpitanului, au suportat în tăcere toate umilințele și toate nedreptățile. Starea de spirit a legionarilor, în timpul acestei campanii de presă, a fost admirabil redată de Căpitan într-o Circulară din 1 Martie 1935:

"Legionari,

îmi închipui ce greu trebuie să fie pentru voi toți de prin fundul satelor, în lipsa oricăror informații sau vești. Ele nu vin din cauza cenzurii și a prigonirilor.

La voi nu găsesc decât vești rele, insulte, calomnii, minciuni, doar vă veți îndoi și veți

părăsi poziția de luptă. Tot ce este suflu de trădare în țara aceasta aruncată cu noroi și cu bale de venin peste rănile noastre, căpătate în mijlocul atâtor și atâtor primejdii, din timpul luptelor trecute.

Prin întunericul şi necunoscutul acesta, lipsiţi de orice îndrumare şi directivă, pășesc zeci de mii de legionari, conduși numai de instinctul lor sănătos, de onoare și credință neșovăitoare în biruința steagului legionar.

Ce tablou impresionant: această luptă legionară, răsfirată pe tot cuprinsul ţării şi lipsită de orice comandă, merge în aceeași admirabilă cadență sufletească pe drumurile victoriei; sigură de ea, în contra tuturor uneltirilor ademenirilor, încercărilor perfide.

Câtă onoare nu se desprinde în momentul acesta pentru numele de legionar! Ea se va înscrie în istorie.

Căci ce altă organizaţie în lume, nu din România, putea să se mențină în aceleași condiţii, cu adevărat infame?”

7) OFENSIVA STUDENȚILOR

Primul val de legionari care a spart “zidul de ură și de infamie” ridicat în jurul Legiunii după marea prigoană, a fost constituit din studenţi. Mişcarea Legionară, așa cum am arătat în cea dintâi parte a acestei opere, s-a născut din îngrijorările care agitau generaţia de la 1922. După prăbușirea Ligii Cuziste, ideile acestei generaţii își aflară expresia în Legiune; și au fost salvate de la nimicire grație principiilor Mișcării fondate de Corneliu Codreanu. Nu-i de mirare că prigoana din 1933-1934, tocmai studenţii sunt aceia care dau primele semne de energie în faza de expansiune a Mișcării.

După expunerea rolului studenților în reconstrucția Mișcării, trebuie să ne oprim câteva clipe asupra atitudinii lor în timpul perioadei de la 1927-1933, adică epoca scursă între întemeierea Legiunii și dezlănțuirea marii prigoane.

Generaţia studenţească de la 1922 părăsise băncile Universității, atunci când Legiunea se forma, în 1927. În acel moment, o generație nouă intrase în Universitate. Or, spiritul mișcării studențești de la 1922 se transmisese acestei noi generații, și agitațiile revendicative asupra aceleiași teme, continuă cu tot atâta vehemență, culminând la Congresul de la Oradea Mare, în 1928.

Totuși, ceea ce studenţimea de la 1927 nu mai avea, era o orientare politică clară. Lupta continua, însă nimeni nu-i mai călăuzea, și guvernele manevrau cu uşurinţă această masă dezorientată. Nu mai existau consilieri de talie, nici vreo organizaţie politică cu care ar fi putut studenții să rămână în legătură strânsă, vreo persoană care să le convertească elanurile în energie creatoare. Decepțiile provocate de profesorul Cuza i-au determinat să se țină departe de cele două fracțiuni ale vechii ligi. Am putea defini atitudinea studenţilor în anii 1927-1928, “de expectativă”.

De-a lungul acestei perioade, o parte dintre studenţi, o minoritate, a fost atrasă de către partidele politice istorice. Marea majoritate, totuși, aştepta să li se ofere o posibilitate nouă, pe linia acestor vechi credințe naționaliste. De astă dată, și în asta constă diferenţa în raport cu mişcarea de la 1922, studenții nu mai erau dispuși să se atașeze cu același

entuziasm unui nou grup politic. Deveniseră sceptici și mai critici în judecățile lor.

Desigur, numele lui Corneliu Codreanu exersa o mare atracție asupra tineretului universitar; însă și renumele său nu mai părea să constituie o garanție suficientă, pentru a-i determina pe studenți să iasă din rezerva lor. Prăbușirea Ligii provocase o așa de mare confuzie în rândurile lor, încât le trebuia un anume timp pentru ca ceața groasă să se risipească. Nu după mulți ani, în urma unui lung proces de clarificare, s-a putut restabili unitatea care avea misiunea de a le reprezenta idealurile în viața politică a țării lor.

Întoarcerea studenților în lupta politică s-a făcut foarte lent. În decursul primului an ce-a urmat întemeierii Mișcării, abia câteva zeci de studenți au aderat la ea. Către 1929 Mișcarea câștigă o influiență preponderentă în masa studențească.

Cucerirea studenților a fost realizată printr-o acțiune comună pe două planuri: o acțiune de jos în sus, prin multiplicarea cuiburilor printre studenți. Dacă o persistentă muncă de mai muți ani, cuiburile de studenți legionari se înmulțesc în așa fel, încât Căpitanul a fost obligat să le grupeze în organizații superioare. Toate cuiburile formate din studenți originari din același județ constituiau “Grupul legionar studențesc județean”, în timp ce toate grupurile județene de studenți ai aceleeași Universități erau reunite într-un “Centru studențesc legionar”. Existau atâtea Centre studențești legionare câte universități erau.

Paralel cu acțiunea de jos în sus, alta de sus în jas se realiza pe plan profesional, și avea drept obiectiv cucerirea conducerii organizațiilor de studenți. În fiecare oraș universitar exista un “Centru studențes oficial”, care reprezenta pe studenții din toate facultățile și școlile de nivel academic. La rândul lor, Centrle studențești erau grupate într-o “Uniune Națională a Studenților Creștini Români”, avându-și sediul în București. Atât Comitetele Centrelor studențești din fiecare Universitate, cât și acelea ale Comitetelor Uniunii erau constituite prin alegeri.

Deși în minoritate, studenții legionari duceau lupta cu atâta ardoare, inteligență și abilitate, încât, în 1934, toate Comitetele de conducere ale organizațiilor studențești din întreaga țară erau în mâinile legionarilor. În șapte ani, sămânța legionară crescuse, precum sămânța de muștar din evanghelie, devenind un copac puternic, hrănit cu seva întregii studențimi.

Studenții din toată țara se reuneau o dată pe an într-un Congres General, ce se ținea într-unul din marile orașe ale României. De obicei, Congresul General Studențesc avea loc pe 10 Decembrie, pentru a sărbători și perpetua amintirea zilei în care izbucnise mișcarea studenților naționaliști, la 10 Decembrie 1922. Din pricina obstacolelor ridicate de guvern, Congresele nu se puteau ține cu regularitate, nici în fiecare an, nici la data tradițională. După prigoana din 1933-1934, un Congres de proporții modeste și mai curând improvizat, se ține într-o localitate balneară: Băile Herculane, la 20 Aprilie 1934, când climatul politic și bunăvoința guvernanților erau permisibile.

Participarea legionarilor la acest Congres a fost minimă, ei n-au putut influiența dezbaterile într-o manieră decisivă, pentru că sentința de achitare a conducătorilor Gărzii de Fier abia fusese pronunțată, la 5 Aprilie, și printre acuzați se aflau și

căpeteniile studenților. Pe de altă parte, chiar în momentul acela, stelescu își începuse acțiunea de distrugere a autorității Căpitanului. În sfârșit, alte grupuri politice își trimiseseră oamenii la Congres, pentru a tulbura apele. Asta a făcut ca acest Congres să fie destul de șters, fără nici o rezonanță în tineretul universitar și fără să determine linii de conduită clare.

Trecând peste acest episod, studenții legionari din toate universitățile, abia ieșiți din prigoană, s-au aruncat iarăşi în luptă cu un indescriptibil elan. În vreme ce organizaţiile legionare de bază își reluară încetul cu încetul activitățile lor în 1935, după întemeierea partidului "Totul pentru Țară"; studenții legionari, la rândul lor, își desfășuraseră toate forțele în cursul primăverii lui 1934; spre finele aceluiași an, ei aveau să atingă toate obiectivele fixate de Căpitan. La 20 Decembrie 1934, legionarul Traian Cotigă era ales Preşedinte al Uniunii Naționale a Studenților, ceea ce însemna că întreg aparatul de conducere al studenților din întreaga țară se găsea în mâinile legionarilor

Conngresul General Studențesc din anul următor a avut loc la Craiova, în Oltenia, între 17 și 19 Aprilie 1935. Acest Congres marchează o etapă nouă în istoria mişcărilor studențești, caracterizată prin predominarea spiritului nou legionar. Idealurile studenților și ale organizației politice chemate a le realiza, se unifică din nou, formând un bloc omogen. Situația de la 1923 se repetă, când "Liga Apărării Național Creștine" luase în mâini dezideratele studenților și le transpusese pe planul luptei politice. De această dată, însă, în fruntea organizației politice, care lupta cot la cot cu studenții, se afla nu un șef slab ca profesorul Cuza, ci un bărbat dotat cu toate calitățile unui mare conducător, temut de adversari și urmat cu neslăbită loialitate de soldații lui.

Congresul studențesc de la Craiova a fost Congresul unanimității legionare. Deşi dezbaterile s-au derulat în condiții de perfectă libertate, nimenea nu s-a ridicat să susțină puncte de vedere diferite de acelea ale reprezentanților legionari. Spiritul Legiunii îmbrățișa, ca un fluid invizibil, pe miile de congresiști. Cântece legionare erau intonate de masa întreagă de studenți. Toți oratorii, conducători ai centrelor Universitare Studențești, erau legionari. Toți au glorificat pe Căpitan și toți și-au manifestat adeziunea necondiționată la idealurile Mişcării. Congresul de la Craiova a fost o manifestare a elanului și a tinereții, care a demonstrat în chip strălucit că studenții se integraseră, erau absorbiți în spiritualitatea legionară.

Ion Moţa a fost ales Preşedinte de Onoare al Congresului. Era un omagiu adus nu numai unui ilustru precursor, ci și întregii generații de combatanți naționaliști de la 1922. Răspunzând onoarei ce i s-a făcut, Moța trimise un mesaj Congresului, publicat ulterior în "CUVÂNTUL STUDENȚESC", sub titlul "Esențial". Nu era un mesaj convențional, era un apel care reamintea studenților datoriile lor privind lupta naționalistă:

"Este inutil să se dedice unor idealuri care să nu fie însoțite de elaborarea mijloacelor prin care aceste idealuri vor fi atinse; un Congres studențesc nu se poate reduce la această simplă manifestare ideologică; un congres trebuie să fie o ocazie de verificare a forței interioare de care dispun studenții pentru realizarea idealurilor lor.

Care este capacitatea de sacrificiu a tineretului reunit în acest Congres? Doar printr-o fuziune a vieții personale a studentului cu idealul său se poate garanta realizarea acestuia.

Spiritul de jerfă este esenţialul!

Avem cu toţii la dispoziţie cea mai formidabilă dinamită, cel mai irezistibil instrument de luptă, mai puternic decât tancurile şi mitralierele: **este propria noastră nenuşă!** Nici o putere din lume nu va putea evita prăbuşirea, atunci când se menţine pe cenuşa unor luptători viteji, căzuţi pentru Dreptate şi Dumnezeu!"

Tot la acelaşi Congres a fost difuzată broşura lui Alexandru Cantacuzino: "Românul de Mâine". În fraze lapidare, Alexandru Cantacuzino denunţă viciile de care suferea societatea românească şi făcea portretul Românismului visat de Căpitan: un om viteaz, generos, dezinteresat, mereu gata să se sacrifice pentru dreptatea şi libertăţile neamului.

8) ASOCIAŢIA "GENERAŢIA MIŞCĂRII STUDENŢEŞTI DE LA 1922

Alarmate de creşterea vertiginoasă a curentului legionar în mediul studenţesc, guvernul şi forţele oculte care-l conduceau au încercat să capteze elanul acestui tineret, deviindu-l într-o direcţie pe care ei o puteau controla. Manevrele acestea n-au avut nici un rezultat apreciabil, nici în timpul Congreselor studenţeşti de la Băile Herculane şi Râmnicu Sărat, nici după crearea taberei de odihnă a lui Stelescu, la Budachi. Forţele studenţeşti au presimţit pericolul şi s-au apropiat tot mai mult de Mişcare.

Cu toate acestea, camarila de la Palat, a cărei capacitate de a inventa intrigi şi capcane era inepuizabilă, avea în rezervă un alt plan, în particular îndrăzneţ şi perfid. Nu era vorba de nimic mai puţin decât de a îngropa mişcarea studenţească, pentru ca energiile tinerimii universitare să înceteze să se hrănească din izvoarele organizaţiei legionare. Planul era făurit în aşa mod, încât generaţiile noi să nu se tulbure defel de credinţa lor. Încet-încet ele cădeau sub dependenţa anumitor elemente, ale căror legături îndepărtate duceau la Palat, fără ca studenţii să înţeleagă bine unde merg firele acestei conspiraţii. Viclenia era subtilă: Naţionalism? Da!... Antisemitism? De acord!... Manifestaţii? Fără îndoială!... Înseşi dezordinile, la rigoare!... Dar totul să se desfăşoare "în limitele permise de organismele oficiale".

Însă cu cine voia guvernul să realizeze manevra aceasta de captare a tineretului? Acela care dirija operaţia s-a gândit să folosească pe foştii conducători ai "mişcării studenţeşti" de la 1922, care nu intraseră în rândurile Gărzii de Fier. Pentru a se înţelege mai bine planul camarilei, în toată întinderea lui, e necesar să explicăm, în prealabil, ceea ce ajunseră foştii reprezentanţi ai acestei mişcări studenţeşti de la 1922, după intrarea lor în viaţa civilă:

1) Cei mai viteji şi mai conştienţi s-au raliat Mişcării Leginare şi au continuat lupta sub conducerea lui Corneliu Codreanu. Cel mai strălucit reprezentant al acestei categorii de combatanţi a fost Ion MOŢA.

2) A doua categorie, formată din elemente excelente, dar lipsite de energia continuităţii, s-a lăsat absorbită de profesiuni şi nu participa decât din când în când la viaţa publică. Printre ele, trebuie să numim marile figuri ale viaţii studenţeşti din Bucureşti: dr. Ion SIMIONESCU, dr. Constantin DĂNULESCU şi inginerul POPESCU Botoşani.

3)A treia categorie de luptători naţionalişti a rămas fidelă profesorului Cuza şi l-au

urmat şi după ce Liga s-a unit cu partidul lui Octavian GOGA.

4) În a patra categorie trebuie să plasăm pe toţi aceia care au profitat de prestigiul căpătat în mişcarea studenţească, pentru a obţine posturi bine renumerate în stat sau în întreprinderile particulare, implicând în schimb renunţarea definitivă la orice agitaţie sau activitate naţionalistă.

5) În sfârşit, mai existau şi alţii care, incapabili să se realizeze şi să-şi pregătească o profesiune, obişnuiţi să trăiască din expediente, au eşuat în rândurile agenţilor, Poliţiei ori ai SIGURANŢEI, oferindu-şi serviciile, mârşave, îndreptate împotriva propriilor camarazi de odinioară.

Sprijinindu-se pe legătura dintre aceste categorii, adică pe indicatorii Poliţiei, conspiraţia permanentă a Palatului voia cu orice preţ, în manevra ei, să atragă pe foştii conducători ai studenţilor, situaţi deja în categoriile 2,3,4, pentru a-i opune în bloc lui Corneliu Codreanu şi tuturor acelora care-l urmaseră în cruciada sa. Cu alte cuvinte, se dorea mobilizarea "generaţiei de la 1922" împotriva succesorilor ei legitimi, contra acelora care nici o clipă nu au trădat idealurile sale.

Planul a fost repede pus în aplicare şi, într-un fel, prin surprindere. La începutul lui 1935 s-a constituit la bucureşti, "Blocul Generaţiei Studenţeşti de la 1922", sub conducerea inginerului Popescu-Botoşani. În mod natural, acei care apărau în fruntea acestei mişcări nu puteau fi acuzaţi de complicitate cu regimul, ei înşişi fiind victime ale sugestiilor străine de vechile lor convingeri. Erau oameni ale căror nume deveniseră populare, binecunoscuţi în viaţa publică, destinaţi să camufleze obiectivele tenebroase ale întreprinderilor guvernamentale.

Astfel, alături de organizaţiile oficiale studenţeşti, dominate de legionari, luase naştere o grupare paralelă, care se fălea că reprezintă cu spoită autenciticitate deziderarele studenţilor.

Apariţia "Blocului" ar fi putut provoca o puternică confuzie în masa studenţească, şi chiar să rupă unitatea de bază a forţelor ei. Reacţia legionară nu s-a lăsat aşteptată. Pentru a tăia, categoric, orice posibilitate a noii grupări de a abuza de studenţi, Corneliu Codreanu l-a însărcinat pe Moţa să creeze un organism cu obiective asemănătoare celora ale "Blocului", care trebuia să funcţioneze sub controlul Mişcării.

Moţa avea un drept infinit mai legitim să convoace "generaţia de la 1922" decât toţi aceia care, de-a lungul anilor, părăsiseră rândurile naţionalismului şi se pierduseră în meandrele vieţii; şi decât cei ce ajunseseră să slujească inamicilor pe care-i combătuseră odinioară.

disciplinat şi eficace, Moţa se pune pe treabă. La începutul lui Aprilie 1935, cheamă la Bucureşti pe foştii studenţi din generaţia de la 1922, plus pe toţi studenţii care, de-atunci, avuseseră funcţii în organizaţiile studenţeşti. El socotea, pe bună dreptate, că "generaţia de la 1922" nu putea fi limitată la reprezentarea acelui an. "Generaţia de la 1922" reprezenta ceva mult mai important: ea simbolizează o direcţie nouă, o nouă spiritualitate naţională, care trebuia să înglobeze pe toţi studenţii ce împărtăşeau acelaşi crez. Generaţiei de la 1922 aparţineau toţi studenţii care, ulterior, în valuri succesive,

intrând în universități, adptaseră aceleași idealuri.

Totuși, spre a evita bănuiala că Mişcarea urmărea prin această extensie un obiectiv electoral, Moța a limitat participarea studenților din seriile mai recente, la acei care avuseseră funcții de răspundere în Centrele studențești.

Pe de altă parte, pentru a marca diferenţa cu "Blocul Generaţiei Studențești de la 1922", Moța denumi noua formațiune Asociația "Generația Mişcării Studențești de la 1922".

Dezbaterile noii Asociații s-au desfăşurat în Palatul Studenţilor în Medicină, în sala în care aveau de obicei conferințele organizate de "Centrul Studenţesc Bucureşti". Legionarii s-au prezentat în mare număr, veniți din toate centrele universitare ale ţării și formând, astfel, majoritatea asistenței.

La începutul şedinței de deschidere s-a produs un incident penibil, care-a tulburat pentru o clipă bucuria revederii atâtor colegi de Universitate, acuma împrăştiaţi în toată ţara. Atunci când sala era arhiplină, şi nu mai rămăseseră decât câteva locuri libere, tocmai în fundul sălii, Stelescu și-a făcut apariţia. Toată lumea a rămas împietrită, în mijlocul unei tăceri mormântale. Nimei nu se aştepta la un asemenea act de provocare temerară, după campania pe care el o declanşase împotriva lui Corneliu Codreanu în hebdomadarul "CRUCIADA ROMÂNISMULUI".

După ce a aruncat o privire circumspectă în sală, dându-și seama de atmosfera încărcată ce domnea aici, s-a așezat într-un fotoliu, mult mai puţin sigur de el, de cum venise. A fost deschisă ședința, s-a ales biroul provizoriu. Pe urmă Moța s-a ridicat şi fără să-i pronunțe numele, l-a somat, în numele tuturor celor prezenți, să părăsească sala, în termenii următori:

"După tot ceea ce a făcut, după toate atacurile murdare pe care le-a declanşat împotriva Căpitanului de la tribuna unei publicații întreținute de dușmani, este un om nedemn de a se afla printre noi"...

deși fierbând de indignare, Moța vorbise pe un ton măsurat. Totuși, maniera în care el accentua fiecare cuvânt, alura sa dură și neîndurătoare emana atâta fermitate, încât Stelescu n-a mai avut ce face decât să părăsească sala. Altminteri, toată lumea s-ar fi ridicat asupra lui, pentru a-l expulza cu forţa. Înțelegând că lupta era deja pierdută, Stelescu s-a ridicat și a ieșit ca o umbră. Sala respiră uşurată şi dezbaterile putură începe.

Care a fost tactica întrebuințată de guvern în fața Adunării convocate de Moța? Guvernul conta pe ajutorul elementelor de manevră de care dispunea în sânul "Blocului studențesc" și al conducătorilor acestei organizații rătăcite; oameni de altfel de bună credință, însă incapabili să distingă că ei erau utilizaţi drept simpli pioni în jocul superior al cărui obiectiv era distrugerea mişcării studențești; el spera să provoace o confuzie suficientă între delegații, pentru ca adunarea să se împrăștie, să se spargă. acest rezultat ar fi însemnat triumful "Blocului", confirmat drept reprezentant unic al generației de la 1922. Iată de ce guvernul, la început, nu numai că nu a interzis adunarea convocată de Moța (cum ar fi putut-o face), ci dimpotrivă, a încurajat participarea membrilor "Blocului" la reuniunea de la Palatul Studenţilor în Medicină.

Dezbaterile din prima zi au fost dominate de duelul oratoric dintre Moța și Dănulescu. Acesta din urmă, expunând punctul de vedere aş "Blocului", denunța emfatic prezența, în sală, a persoanelor care nu aparţineau generaţiei de la 1922. După el, aceste persoane nu posedau elemente necesare de reprezentare a generaţiei de la 1922, şi adunarea era, în consecinţă, ilegal constituită. El cerea ca înainte de a se trece la fondul chestiunii, să se decidă asupra apartenenţei fiecăruia la generaţia de la 1922, și să fie eliminaţi aceia care nu corespund normelor.

Moţa a respins teza lui, arătându-i că nu se poate delimita în timp "generaţia de la 1922", fiindcă ea îmbrățișa pe toţi aceia care, pe parcursul anilor, luptaseră pentru aceleași idealuri. Această "generaţie" nu lua sfârșit decât în momentul în care nu mai existau studenţi care să se adape din credinţa aceasta. Ar fi fost, așadar, cea mai mare nedreptate să se excludă din rândurile combatanţilor acei care transmiseseră noilor generaţii flacăra credinţei naţionaliste, aşa cum a fost ea primită din mâinile generaţiei eroice de la 1922. Toţi formau un bloc, şi de s-ar face greşeala de a-l fragmenta după criterii artificiale, s-ar da câștig de cauză inamicilor mișcării naţionaliste.

Marea majoritate a celor prezenți s-au ridicat în picioare și au aplaudat cu entuziasm vorbele lui Moţa; în timp ce reprezentanţii "Blocului", aflaţi într-o minoritate clară, asistau la dezbateri solidari și resemnaţi. Dănulescu, văzând atmosfera din sală, și dându-și seama că partida era pierdută, s-a ridicat și a părăsit reuniunea în semn de protest, urmat de prietenii săi.

Ion Moţa a fost ales Preşedintele Asociației "GENERAȚIA MIȘCĂRII STUDENȚEȘTI DE LA 1922", al cărui comitet a fost constituit în mare parte din legionari.

În disperare de cauză, văzând că planul de torpilare a reuniunii din Palatul Studenților în Medicină eşuase, guvernul își arăta adevărata faţă, interzicând, a doua zi, continuarea congresului. Dar era prea târziu. Asociația fusese constituită și Moța figura în capul ei.

9) TABERELE DE MUNCĂ

Una din cele mai mari realizări ale lui Corneliu Codreanu, cu efecte binefăcătoare asupra neamului românesc în totalitatea lui, și în special asupra tineretului, a fost înființarea taberei de muncă.

Să ne amintim că prima tabără de muncă a fost înființată de Căpitan la Ungheni, în 1924, în vremea în care el milita, încă, alături de profesorul Cuza. Cu cărămizile fabricate în tabăra aceasta, s-a construit, după aceea, "Căminul Cultural Creştin", de la Iași. Piatra fundamentală a acestui Cămin a fost pusă la 13 Septembrie 1925.

După întemeierea Legiunii, această tabără de muncă de la Unghieni a fost redeschisă, în cursul primăverii anului 1928; lucrul s-a reluat în vederea continuării Căminului, a cărui construcţie a fost terminată un an mai târziu.

Dificultățile inerente creării noii organizații, numărul restrâns de legionari din timpul primilor ani, grijile Căpitanului, hărțuit mereu de autorități, au împiedicat realizarea acestei educații prin tabăra de muncă. Opera aceasta rămâne în suspensie până în 1933. În vara lui 1933, Căpitanulia totuși inițiativa construirii la Vișani, în județul Buzău, a

unui dig lung de 6 km, destinat protejării câtorva sate și culturi din regiune împotriva inundațiilor. Am arătat, în capitolul precedent, de ce acest proiect n-a putut fi dus la îndeplinire. Guvernul a interzis continuarea lucrărilor, și câteva sute de legionari ce fuseseră concentrați acolo au fost arestați, apoi împrăştiați.

Totuși, la începutul lui August 1933, se reluă ofensiva muncii și se puse bazele "Taberei de la Bucureştii-Noi", unul din cartierele mărginașe ale Capitalei. Acolo s-a început construirea unui Cămin pentru legionarii răniţi în lupte, edificiu care va fi cunoscut, puţin mai târziu, sub denumirea de "CASA VERDE". Prigoana din 1933 a întrerupt lucrările de la bucureștii-Noi, și legionarii au fost forțați să-și schimbe munca fecundă din tabără cu zidurile umede ale închisorile.

Persecuţiile încetând în primăvara și vara lui 1934, taberele de muncă iarăşi se iviră în diferite puncte ale țării. La Bucureşti, lucrul nu putea continua la "Casa Verde", căci clădirea era încă ocupată de jandarmi; în schimb, o altă tabără a fost dechisă în localitatea Gileşti, situată tot în împrejurimile Capitalei, pe un teren donat de un binefăcător al Mişcării: Dimitrie MICESCU. Pe acest teren, legionarii cultivau legume şi fabricau cărămizi. Şeful taberei era studentul Ion Caratănase, legionar de o vitejie nepereche, care, mai târziu, va face parte din echipa ce s-a însărcinat să-l pedepsească pe trădătorul M. Stelescu.

În această "Tabără de la Giuleşti", Căpitanul a decorat pe generalul Cantacuzino cu "Crucea Albă", distincţie decernată legionarilor care se distingeau prin acte de bravură. Tabăra de la Giulești nu dură, nici ea, decât câteva luni, căci la 17 August 1934 jandarmii și-au făcut aici apariția și i-au alungat pe legionari.

Tot în cursul verii lui 1934, a fost întemeiată și prima tabără de muncă de la Universitatea din cluj, sub conducerea dr. Ion Banea, a început construcţia unei școli pe Dealul Negru, sat din țara Moților, una din regiunile cele mai sărace din România.

În aceeaşi epocă, în comuna Cotiugenii Mari, din Basarabia, un alt grup de legionari lucra, sub conducerea avocatului Traian Puiu, la repararea unei biserici aflate în ruină.

În Bucovina, o altă provincie românească din Nordul Ţării noastre, în suși Căpitanul punea bazele unei tabere noi. La începutul lui Iulie 1934, el s-a dus cu un grup de legionari pe muntele Rarău și a început acolo clădirea unei case de refugiu. Corneliu Codreanu iubea natura. Îndată ce avea un moment liber, îi plăcea să meargă, fie la munte, fie la mare. Avea o afecţiune specială pentru muntele Rarău. Acolo și-a lecuit rănile morale impuse de Manciu și tot acolo a luat hotărârea neașteptată de a nu mai suporta o nouă umilință.

"Tabăra de la Rarău" a fost luată în mână de Vasile Iasinschi, şeful legionarilor din Bucovina, şi dusă la bun sfârșit într-un timp record. O mândră clădire s-a ridicat în acest cuib de vulturi.

La începutul lui August 1935, Căpitanul părăsi muntele Rarău și se stabili pe litoralul Mării Negre, la Movila-Techirghiol, unde inaugură o tabără de odihnă pentru legionarii bolnavi.

Dacă examinăm o hartă a ţării noastre, constatăm că fenomenul taberei de muncă s-a răspândit în întreaga Românie. Nu exista provincie, unde, în vara lui 1934, să nu funcţioneze cel puţin o comunitate voluntară de muncă. Luând drept model taberele întemeiate de Căpitan, forţele locale ale Mişcării s-au lansat cu entuziasm în aceeaşi direcţie. Fenomenul taberei de muncă se generalizase, provocând interesul tuturor legionarilor. Plecând de la câteva iniţiative sporadice ce se pierdeau în imensitatea ţării, dinamismul legionar găsise o formă nouă de afirmare, ce va da roade spectaculare în anii următori.

Adăugăm că, o dată cu taberele de muncă, legionarii se menţineau calm pe fronturile reorganizării şi propagandei. Ei îşi reluau contactele, îşi strângeau rândurile, însă evitau să se manifeste în alt chip. Acesta era cuvântul de ordine al Căpitanului: linişte şi aşteptare. În atmosfera aceasta, el urmărea cu o vie atenţie cursul politicii româneşti, spre a determina momentul în care forţele legionare ar putea, iarăşi, să acţioneze, ziua mare.

De ce, atunci când activitatea politică a Mişcării fusese în întregime oprită, Căpitanul îşi concentra legionarii în tabere de muncă? Care era mobilul acestei atitudini?

Guvernul se afla într-o situaţie neplăcută, chiar penibilă. El voise să împiedice această formă de manifestare a legionarilor, cum făcuse în atâtea locuri, însă-i lipseau textele legale de care să se sprijine şi, în afară de asta, se izbea de dezaprobarea opiniei publice: pe ce motiv să împiedice oamenii de a lucra?! Cum să interzică lucruri de interes general, precum construcţia unei şcoli, a unei biserici, a unei case de refugiu? După eşecul suferit cu procesul recent împotriva legionarilor, liberalii ar fi fost şi mai odioşi în ochii naţiunii.

Lucrul în taberele de muncă nu putea fi pedepsit, nici invocând starea de asediu, nici încadrându-l în paragrafele recentei legi asupra apărării statului. Din această cauză legală au putut funcţiona taberele de muncă, asigurând continuitatea spiritului legionar în masa poporului.

În vara anului 1935, după întemeierea partidului "Totul pentru Ţară", numărul taberelor de muncă trecu de la 5 la 20. În plus faţă de tabere, au luat fiinţă multe "Şantiere". "Tabăra de muncă" avea un efectiv numeros, de 30 persoane minimum (unele ajungeau până la 300); trebuia să dureze cel puţin o lună (de obicei, dura trei luni) şi obiectul ei era realizarea unei opere importante: biserică, şcoală, dig, casă de odihnă sau casă pentru un sărac. Datorită proporţiilor şi greutăţilor de instalare a unei tabere de muncă, ea nu putea fi rânduită decât cu sprijinul organizaţiilor legionare judeţene.

Un "şantier" era constituit din cel puţin 5 persoane, trebuia să dureze barem 5 zile; lucrul efectuat era de valoare modestă: repararea unui pod pe o vale, repunerea în bună stare a unui cimitir, înălţarea unei cruci, nivelarea unei gropi, aranjarea casei unui ţăran sărac... Orice "cuib" legionar putea să ia iniţiativa unui şantier, în vreme ce o tabără era creată numai cu aprobarea Căpitanului.

Legionarii care lucrau pe şantiere şi în taberele de muncă primeau o "diplomă", semnată de generalul Cantacuzino, în calitatea lui de şef al Partidului, şi de Corneliu Codreanu, în aceea de şef al educaţiei legionare.

În vara lui 1936, mişcarea taberelor de muncă şi a șantierelor atingea punctul culminant. Aproape toate județele (71 în total) aveau o tabără de muncă, iar șantierele se numărau cu miile. În aproape toate satele, legionarii realizau opere de interes general. De-a lungul patriei noastre, zeci de mii de legionari lucrau cu toată inima pentru a ajuta poporul. Studenții, în loc să se odihnească la munte ori la mare, își petreceau vacanţa în tabere, frământau pământul cu picioarele lor sub soarele ardent, alături de muncitori şi de ţărani.

Cele mai importante tabere, în 1935 și 1936, au fost următoarele:

-"Tabăra de la Cluj", unde s-a început construirea unui cămin studențesc.

-"Tabăra de la Arnota" (Oltenia), unde s-a tăiat în stâncă un drum până la mănăstirea cu același nume.

-"Tabăra de pe muntele Rarău", unde au fost continuate lucrările întreprinse de Căpitan în timpul verii 1934.

-"Tabăra de pe muntele Susai-Predeal", unde a început construirea unui Mausoleu destinat să adăpostească osemintele soldaților căzuți acolo în timpul primului război mondial.

-"Tabăra de la Casa Verde" (Bucureşti), unde s-au continuat lucrările pentru Căminul legionarilor răniți.

-"Tabăra de la Carmen-Sylva", unde se amenaja litoralul Mării Negre, şi unde Corneliu Codreanu voia să clădească, ulterior, un Sanatoriu. Tabăra aceasta era comandată personal de Corneliu Codreanu, și acolo erau instruite cadrele necesare conducerii celorlalte tabere.

Impulsul pe care l-a luat cea dintâi tabără de muncă (aceea de la Ungheni, din 1924) a fost o necesitate de ordin material: tineretul naționalist din Iași nu dispunea de un local în care să se poată aduna. Totuşi, apariția pe teritoriul patriei noastre a primei tabere de muncă voluntară a avut efecte ce depăşeau mult realizarea obiectivului ei material: EA DISTRUGEA O PREJUDECATĂ DE CLASĂ – aceea asupra muncii fizice (pe ogoare, în ateliere, în fabrici), considerată a înjosi pe om și a reveni claselor inferioare ale societății.

O dată cu întemeierea Mişcării, concepţia asupra taberei de muncă voluntară s-a îmbogăţit cu alte semnificaţii. Oamenii care lucrau acolo nu mai erau recrutaţi exclusiv din studenți, ci din toate păturile sociale. Studenți, muncitori, ţărani, membrii ai profesiunilor liberale, funcţionari, profesori, artiști, prinţi de sânge şi savanţi, toţi fraternizau în ritmul muncii creatoare. Se făurea acolo o comunitate națională, victorioasă, dincolo de barierele tradiționale. Oameni de origini sociale diverse se împărtăşeau spiritualiceşte din aceeaşi întreprindere. Toţi aveau sentimentul că munca lor în tabere nu era decât preludiul marilor realizări colective de mâine, care vor schimba faţa ţării. Fără să distrugă deosebirile naturale de clasă, fără să vizeze o nivelare forţată şi absurdă a indivizilor, lucrul în comun al legionarilor contribuia la formarea "OMULUI NOU", individ despărțit de egoismul avid, capabil să-și consacre viața unor

idealuri naționale superioare.

Începând cu anul1936, Căpitanul pune din ce în ce mai mult accent pe rolul educativ al taberelor. "Tabăra – spune el într-o Circulară adresată studenților – are un rol educativ. Toți acei care pleacă din tabără sunt marcați cu amprenta legionară. Nimeni nu va primi vreun grad, vreo funcție, dacă nu a trecut printr-o tabără, indiferent de vârsta lui".

În rezumat, tabăra îndeplinea, în viața legionară, mai multe funcții:

- crea un bun material pentru organizație,

- sporea patrimoniul neamului românesc,

- demonstra că relele țării puteau fi vindecate prin unirea tuturor eforturilor, în loc de a le risipi în lupte sterile de partid,

- apropia pe români de diferite origini sociale,

- servea drept școală de educație legionară.

10) COMERȚUL LEGIONAR

Muncile din tabere erau în plină desfășurare(suntem la 14 Septembrie 1935), când Corneliu Codreanu lansă pe legionari într-o nouă bătălie, pe care a denumit-o "bătălia comerțului legionar".

Această acțiune s-a născut, ca și taberele de muncă, dintr-o necesitate materială. Legionarii care lucrau la sediul central – benevol – se aflau în imposibilitatea să-și câștige viața în alt mod. Nu le rămânea altă soluție pentru a se hrăni și îmbrăca decât să facă apel la familiile lor sau la prieteni binevoitori. Totuși, nu se putea cere de la acești tineri, în plină putere a vârstei, să trăiască din milostenii ori din experimente.

Atunci, Căpitanul s-a gândit să creeze un Fond propriu pentru legionarii mobilizați la Centru. De ce legionarii n-ar putea ei înșiși să facă comerț și să devină chiar buni negustori?

Nu era o treabă ușoară. Și, înainte de toate, această idee se izbea de mentalitatea atunci dominantă în societatea românească, după care comerțul era socotit ca o activitate inferioară. Un funcționar, chiar prost plătit, era mai bine apreciat în societate, decât un negustor prosper. Tineretul își întorcea fața de la comerț și urma calea profesioniștilor liberale sau a funcțiilor de stat. Se mai susținea, în anumite cercuri interesate, că românul "nu era dotat pentru comerț". Trebuia deci distrusă, cu orice preț și cât mai repede posibil, această mentalitate defetistă și degradantă. Trebuia demonstrat că românul era tot atât de dotat pentru afaceri ca și evreul, grecul, armeanul sau levantinul, care dominau, pe atunci, cea mai mare parte a comerțului țării.

O dată hotărârea luată, se punea problema găsirii celui mai mic capital indispensabil primelor investiții. Legiunea, era atât de săracă încât veniturile organizației abia puteau acoperi cheltuielile micului grup ce lucra la Centru. Dar, Căpitanul nu era omul care să dea înapoi în fața unui asemenea obstacol. Două luni după luarea deciziei de a angaja

legionarii pe calea afacerilor, la 14 Noiembrie 1935, el inaugură prima întreprindere comercială a Mișcării: o cooperativă de consum, pe care a înregistrat-o sub numele de "Cooperativa legionară", și pe care a instalat-o într-o aripă a sediului Legiunii: str. Gutenberg nr. 3.

În două luni, formalitățile administrative fuseseră îndeplinite, localul amenajat, marfa adusă și sistemul de aprovizionare organizat. Toate preparativele în vederea deschiderii magazinului fuseseră efectuate sub directa sa conducere. A supravegheat lucrările de amenajare, a examinat mărfurile comandate, a fixat preţurile şi a instruit personalul. În viața lui nu se ocupase cu afacerile comerciale, însă ochiului său vigilent nu-i scăpa nici un amănunt: de la aranjarea atentă a localului și până la curățenia personalului.

Marfa provenea din toate regiunile țării și era livrată pe credit. Din acest punct de vedere era indubitabil că organizația funcționa admirabil. Conform unei liste făcute de Căpitan, Grupurile județene trimiteau la Centru tot ceea ce descopereau că-i bun în județul lor, cele mai bune vinuri, cele mai bune brânzeturi sau trufandale. Pe măsură ce marfa se vindea, era plătită furnizorilor, care se grăbeau s-o înlocuiască.

La fel ca taberele, această Cooperativă era fructul unei necesități immediate: crearea unui mijloc de existență pentru personalul Centrului. Odată începută acțiunea, Corneliu Codreanu îi descoperi sensuri noi și vaste posibilități. Experiența comercială realizată de Mișcarea Legionară își revela un model de urmat, de pe urma căruia putea să profite întregul popor. Afirmația după românii ar fi inapți afacerilor nu era decât o prejudecată și o perfidă insinuare. Dovvada era făcută de către legionarii care reușiseră perfect. Modesta lor întreprindere prinsese rădăcini și prospera în mod regulat. De ce nu făceau la fel toți românii?... Prin exemplul lor elocvant, legionarii deschideau compatrioților lor calea într-un domeniu, până atunci practic acaparat de străini. NOUA ÎNTREPRINDERE LEGIONARĂ SE TRANSFORMĂ ÎNTR-O ȘCOALĂ DE COMERȚ PENTRU ÎNTREGUL POPOR ROMÂN.

Căpitanul nu se limită la aspectul material al problemei și la rezultatele pe care le-ar fi obținut prin intermediul acestei inițiative, oricâte promisiuni făcea. Succesul imediat nu justifică niciodată o acțiune omenească. O școală de comerţ, destinată întregului nostru popor, trebuia în mod obligatoriu să se bazeze pe anumite principii, care să dea satisfacție și factorului spiritual. Altfel zis, Corneliu Codreanu căuta descoperirea și definirea, în egală măsură, a fundamentelor etice ale comerțului.

Care sunt principiile unui comerț sănătos, se întreba Corneliu Codreanu, a unui comerț care să nu fie în slujba unei minorități lacome, care să nu se bazeze pe spolierea consumatorului, care să rămână o activitate avantajoasă, dar, totodată, o activitate în serviciul comunității întregi?

În Circulara din din 29 Septembrie 1935, el stabili **principiile** ce vor guverna viitoarea Cooperativă legionară:

-**Prima deviză:** "Aici nu se vinde marfă de proastă calitate"

-A doua deviză (care completează pe prima): "Aici se vinde cea mai bună marfă produsă de neamul românesc".

-A treia deviză (emisă printr-o altă Circulară): “Comerţul legionar vinde la preţuri normale”.

Respectarea acestor principii atât de simple nu putea cauza nici o pagubă comerţului în sine, considerat ca o activitate lucrativă. Prin vânzarea mărfurilor bune la preţuri moderate, clientela trebuia să crească constant, marfa să se desfacă mai repede, şi profitul, deşi redus pe fiecare articol, devenea important pe grosul cifrelor de afaceri. Era aşadar indispensabil, pentru prosperitatea întreprinderii, ca negustorul să se mulţumească cu un beneficiu modest.

Căpitanul merse şi mai departe în dorinţa de a fonda un comerţ pe baze naţionale şi morale. Mai valabil decât beneficiul realizat, era atitudinea oamenilor care lucrau în această branşă. Principiile fixate mai presupuneau oameni care se respectă pe ei înşişi. Un comerciant se înjoseşte dacă oferă clientului marfă proastă la preţuri de speculă. **Respectând clientul, el se respectă pe dânsul.** Între client şi comerciant se stabilesc raporturi de onoare. Bunul renume al negustorului este mult mai important decât beneficiul suplimentar pe care-l realizează înşelând pe client. Comerţul e un serviciu adus colectivităţii. Comerciantul este un individ ce exercită o funcţie în societate, exact ca profesorul, medicul, cizmarul, şi, în schimbul acestui serviciu, el are dreptul la o compensaţie, la un mic câştig. “Comerţul legionar – spunea Corneliu Codreanu – este un comerţ creştin, bazat pe dragostea de oameni, nu pe furt; un comerţ pe cinste”.

Din punct de vedere naţional, Căpitanul considera angajarea legionarilor în afaceri drept o fază nouă în istoria poporului. Un sector considerabil al economiei naţionale, abandonat până atunci străinilor, trebuia recucerit. Într-una din Circularele sale preciză:

“Un drum nou suntem chemaţi să străbatem în curând, cu acelaşi succes şi cu aceeaşi glorie cu care am străbătut pe cele trei de până acum. Am biruit pe drumul sabiei şi al luptelor, am biruit pe drumul închisorilor, am biruit pe drumul muncii în tabere.

Pentru prima dată legionarismul păşeşte, peste câteva zile, pe drumul comerţului.

Trăim într-o întreagă mentalitate, sub tirania ei: românul nu e bun de comerţ.

Voim să răsturnăm, să sfărâmăm această mentalitate şi să arătăm că şi pe acest drum legionarul va învinge”.

(Cieculară pentru comerţul legionar, 26 Septembrie 1935)

Cea mai mare parte a comerţului se afla pe-atunci în mâinile evreilor. Situaţia aceea a rezultat din faptul nu că românii erau incapabili de a fi negustori, ci că evreii formau un bloc ce ataca sistematic poziţiile comercianţilor români. Aceştia, abandonaţi de către stat, neglijaţi de compatrioţii lor, obligaţi, în afară de aceasta, să lupte împotriva unei administraţii corupte, se găseau izolaţi, în oraşele lor, în faţa întregii comunităţi evreieşti. Izolaţi, fără ca cineva să-i descopere, faţă în faţă cu miile de comercianţi evrei organizaţi şi susţinuţi de comunităţile lor. În acest fel, din pricina disproporţiei forţelor economice, elementele româneşti erau progresiv eliminate. Unul după altul, ei îşi

închideau magazinele, își vindeau casele, făceau loc celorlați de pe marile artere comerciale, în fața ofensivei organizate a evreilor.

Corneliu Codreanu, conștient de pericolul grav ce amenința centrele comerciale ale orașelor, trecu la atac; dar într-o manieră care putea salva comerțul românesc. El nu instiga pe tineri să strige, cum făceau cuziștii: “Jos jidanii!”; nu-i îndemna să spargă geamurile evreilor ori să-i maltrateze; îi încuraja să intre în afaceri și să dea bătălia pe terenul în care evreii își afirmau superioritatea. Tineretul românesc trebuia să învețe să facă comerț, pentru a-și recuceri, pe seama evreilor, prin liberă concurență, pozițiile pierdute.

Pentru a fi în măsură să înfrunte armata economică bine organizată a evreilor, românul trebuie și el să se prezinte în luptă în formație compactă. Corneliu Codreanu preconiza deci crearea unei “armate” de comercianți români. “Blocului evreiesc”, suveran în afaceri, trebuia să i se opună “blocul românesc”, entuziast și decis să învingă. Legiunea, cu cadrele ei disciplinate și dezinteresate, putea angaja această bătălie, chiar fără capitaluri, formând avangarda viitoarei cohorte de comercianți români, căliți de spiritul legionar. Datorită muncii îndârjite a legionarilor şi cooperării publicului, s-a putut crea capitalul inițial; iar acest capital, câștigat cu sudoarea frunții, putea fi relansat în circuit și în întreprinderi tot altele, până ce întreg comerțul țării ar fi fost în mâinile românilor.

Vom vedea cum, în timpul anilor viitori, acest proiect grandios a început să se realizeze. De la modesta Cooperativă de pe strada Gutenberg s-au născut alte întreprinderi în toate marile orașe ale țării.

11) ECHIPA DE CONFERENȚIARI

Alături de “taberele de muncă”, de “comerțul legionar” și de efortul gigantic al studenților, în această perioadă de tranziție (1934-1935), pe când organizația abia ieșise dintr-o perioadă de teroare, își pansa rănile și-și relua încetul cu încetul activitatea politică, “echipa de conferențiari” ocupă un loc de onoare în lupta de recuperare a Legiunii.

Acțiunea Legiunii fiind blocată în domeniul politic, Corneliu Codreanu a trebuit să imagineze alte forme de manifestare a energiei legionare, care să nu intre în conflict cu legile în vigoare. Îndată după crearea partidului “Totul pentru Țară”, noul instrument de afirmare a Legiunii, deși legal constituit, s-a lovit de nenumărate dificultăți. Mai întâi, el trebuia să lupte împotriva conspirației presei, dominată de evrei sau de partide; periodicele adversarilor beneficiau și de protecția cenzurei, care izbea numai în Legiune, lăsând cale liberă atacurilor împotriva ei. În vreme ce în 1933 Mișcarea dispunea de 17 organe de presă, acum ea nu mai avea nici unul în funcțiune.

Totuși, Căpitanul a compensaat slăbiciunea temporară a organizației de bază prin taberele de muncă, comerț, organizații studențești și, în fine, prin echipa de conferențiari. Ca bun strateg, neputându-se mișca pe frontul principal cu elasticitatea necesară, el a întreprins manevre pe flancuri, ajungând la aceleași rezultate: **trezirea națiunii din apatia și deznădejdea ei.**

Ce era această echip de conferențiari?

Un grupa de personalități, de oameni de elită, bucurându-se de un prestigiu recunoscut în toată țara, însărcinați de către șeful Legiunii să se deplaseze neîncetat în orașele patriei, pentru a ține conferințe asupra unor subiecte culturale.

Prin simpla lor apariție într-o localitate, fără să facă cea mai mică aluzie la Mişcare, ei provocau interesul și simpatia pentru Legiune.

Printre figurile eminente ale acestei echipe, acelea care s-au remarcat prin deplasări frecvente şi prin rezultate rodnice, se pot cita: profesorul de logică şi de metafizică de la Universitatea din Bucureşti, Nae IONESCU; avocații Ion MOȚA și Vasile MARIN; poetul Radu GYR. Fiecare dintre ei se impusese în profesiunea lui, ca și în viața publică a țării.

Nae Ionescu era idolul noilor generaţii de studenţi şi de intelectuali; Ion Moţa era luptătorul "fără frică şi fără reproş", posedând, pe lângă aceasta, o profundă cunoaştere a legilor; Vasile Marin era unul din tinerii avocaţi ai Capitalei ce pledase în numeroase procese legionare, şi pe toate le câştigase; Radu Gyr era unul din poeţii cei mai înzestraţi ai noii generaţii, ce îmbogăţise poezia lirică cu un val de motive noi de inspiraţie. Pe de altă parte, toți patru erau și oratori consacrați, sensibili la pulsațiile unei săli, știind cum să intre în comuniune spirituală cu asistența.

Cum se manifesta activitatea acestei echipe?

Corneliu Codreanu indicase o orientare generală transmisă tuturor organizaţiilor legionare provinciale, pentru ca ele să se ocupe cu invitarea personalităţilor desemnate de Centru, în vederea ţinerii conferinţelor. Toată dificultatea consta în aceste invitaţii, căci ele nu puteau emana direct de la organizaţia locală legionară. Autorităţile n-ar fi permis niciodată acest gen de manifestări sub auspiciile Legiunii. Singura posibilitate era ca această faimoasă "invitaţie" să provină de la un alt organism local.

Graţie legăturilor de prietenie pe care şefii legionari le aveau la faţa locului, ei aranjau ca o "Asociaţie culturală", un "Ateneu popular" ori un "Cerc artistic" să insereze printre propriile lor conferinţe, cel puţin unul dintre numele propuse de Centru. În acest mod, autorităţile, chiar dacă voiau să-i împiedice pe Moţa, Nae Ionescu sau Radu Gyr de a vorbi, ar fi fost izbite de protestele organismelor sub auspiciile cărora erau prevăzute conferinţele. Un conflict permanent cu aceste instituţii era indezirabil. mai mult, organizaţia legionară nu era niciodată prezentă pe afişul care aunţa conferinţa; şi cu atât mai puţin printre personalităţile care-l primeau pe conferenţiar şi-l prezentau apoi publicului. Legionarii umpleau sala şi salutau oratorul cu ropote de aplauze.

O a doua caracteristică a aceastor conferinţe era faptul că temele tratate nu se refereau niciodată la Mişcare. Oratorii vorbeau de problemele generale: un mare eveniment naţional, o figură mare a istoriei, o chestiune culturală sau filosofică etc. Totuși, în cursul expunerii, se intercalau subtil remarci legionare, ca o reflecţie naturală, impusă de ansamblul expozeului. Astfel, vorbind despre "noua generaţie", era imposibil să nu se facă aluzii la Mişcarea Legionară, aceasta fiind moştenirea și interpretarea marilor aspirații ale neamului nostru.

Rezultatele obţinute de aceste conferinţe au fost senzaţionale. Vechile prejudecăţi, înculcate de către presa partizană, și prin prisma în care obișnuit era judecată Legiunea,

se topeau ca un bulgăre de zăpadă la soare, în fața argumentelor și credinței oratorilor. Toată mentalitatea împietrită din provincie se schimba în favoarea Mișcării Legionare, așa cum prevăzuse Căpitanul.

Autorul acestei cărți a putut aprecia personal efectele acestei tactici în provincia Banat, unde el a avut răspunderea grupului legionar unde el a avut răspunderea grupului legionar din orașul Lugoj. În această localitate au foyst organizate trei conferințe de Ion Moța, Nae Ionescu și Radu Gyr, la intervale destul de mari.

Ion Moța, venit la sfârșitul anului 1934, a vorbit fără să facă cea mai mică aluzie la Mișcare; timpul nu-i permitea. Prezența lui și vorba sa au creat o aureolă de simpatie în jurul Legiunii, scoțând-o din gheto-ul în care partidele voiau s-o închidă.

Câteva luni mai târziu, în 1935, marea figură a profesorului Nae Ionescu și-a făcut apariția. Ghiața era deja spartă. El și-a îngăduit să fie un pic mai explicit și să atingă anumite puncte imposibil a fi abordate cu un an mai înainte.

În sfârșit, în 1936, vine Radu Gyr, poetul, cu verva și lirismul carateristic. N-a mai găsit nici o rezervă. A vorbit deschis despre mișcarea naționalistă, căci simțea publicul pregătit din punct de vedere spiritual. Entuziasmul trezit de conferința lui a fost într-atâta, încât legionari și simpatizanți, trecând dincolo de consemnele date, s-au pus în coloană de marș și au făcut o manifestație impozantă. Tot orașul a răsunat de cântece legionare.

Rezultatele conferințelor s-au reflectat în numărul adeziunilor care le-au urmat. Preoți, profesori, învățători, avocați, ingineri, funcționari și muncitori au venit în masă să îngroașe rândurile noastre, pulverizând calomnia curentă, potrivit căreia în Legiune nu se află decât “drojdia” societății.

12) OMUL CORECT

După uraganul din 1933-1934, Corneliu Codreanu avu imensa satisfacție să constate că legionarii trecuseră cu succes examenul luptelor și al închisorilor. De-a lungul acestor încercări, se cristalizase omul de credință, omul viteaz, omul de sacrificiu, omul care nu se teme de suferințe, de torturi și de moarte. Comportamentul în taberele de muncă dovedise că legionarii înțeleseseră sensul constructiv al muncii și că România nu putea fi restaurată decât printr-un effort colectiv și disciplinat.

Și totuși, Căpitanul nu era satisfăcut. El mai constata slăbiciuni în educația legionară. Căci, în concepția lui, a fi legionar însemna să realizezi o armonie a calităților, iar nu o simplă dezvoltare unilaterală, chiar dacă ești perfect.

După reluarea activităților Mișcării, la începutul lui 1935, ceea ce-l preocupa cel mai mult, în educația legionară, era crearea noțiunii de “Om corect”. El constatase cu durere că, pentru cea mai mare parte dintre legionari, încă îmbâcsiți de vechea mentalitate, noțiunea de corectitudine nu era suficient de clară. Ceea ce înțelegea Corneliu Codreanu prin “corectitudine” nu se limita la aceste chestiuni, în genere cunoscute sub numele de “comportare onestă”, precum cinstea în gestiunea banilor altora, publici sau privați. Noțiunea lui avea un conținut mult mai amplu. “Omul corect” era acela în care aparența

și realitatea, exteriorul și interiorul motivelor tindeau să se confundă. Nu era incorect legionarul care-și declara puterile insuficiente pentru realizarea unui lucru ce-i fusese cerut de șefii lui. Era incorect legionarul care-şi lua anumite angajamente, și apoi nu şi le ţinea. Era incorect legionarul ce se declara mai viteaz decât era în realitate, şi care, în momentul luptei, se eschiva sau dezerta. Era incorect legionarul care făcea exces de loialitate faţă de şef, pentru ca pe urmă, într-o situaţie grea, să-l renege. Era incorect legionarul care se ducea la biserică şi se prosterna spre a urma, din punct de vedere exterior, spiritualitatea creştină a Mişcării, dar care, în forul lui interior, era ateu. În materie de gestiune a banului public, nu era suficient ca legionarul să-și însușească aceşti bani prin mijloace frauduloase; trebuia ca legionarul să vegheze pentru ca acest ban să nu fie prădat de alţii, sau rău folosit. Neglijenţa în materie de bani publici era socotită o incorectitudine.

Iată cum descria Corneliu Codreanu pe “omul nou”:

“Am creat până acum: omul de credinţă, omul viteaz, omul de jertfă.acum ne trebuieşte: omul corect.

Corect din toate punctele de vedere: în raport cu el, în raport cu lumea din afară (ţinută, atitudine, bună credinţă, respect etc.), în raport cu organizaţia, în raport cu camarazii, în raport cu șefii, în raport cu ţara, în raport cu Dumnezeu.

Există în lume: om șiret, om pezevenchiu, om secătură, om şmecher, om canalie. Ardeţi în focul cel mai mistuitor amintirea acestor oameni.

Un legionar nu poate fi așa. El trebuiesă poarte pecetea: om corect.

În așa fel să se poarte legionarii, încât să apară o formulă publică: ESTE CORECT CA UN LEGIONAR”.

(Circulară destinată legionarilor din “Tabăra Arnota”, 20 Iulie 1935).

Și preciza, în altă parte:

“Incorect nu înseamnă numaidecât hoţ. Înseamnă şi insuficientă grijă, ordine, scrupulozitate, în materie de bani care nu-i aparţin.

Nici un drept nu putem avea, nici o pretenţie de guvernare, nici o critică sau înfierare a politicianismului incorect nu putem face, dacă noi înșine nu suntem corecți”.

(Circulară la schimbarea cadrelor, 12 Noiembrie 1936).

În toate circulările publice,Căpitanul punea accentul pe “omul corect”. El simțea că, fără crearea acestui “om corect”, nu se putea realiza marea revoluţie spirituală. Multe nenorociri în viaţa naţiunilor se datorează faptului că oamenii tind să pară mai buni și mai mari decât în realitate. Ei își asumă obligații care le depășesc puterile, mânaţi de ambiţii frivole. Căpitanul cerea legionarilor să nu-şi asume false aparenţe, să nu-şi ia “poze legionare”, să nu se arate mai mari decât sunt. Să rămâi “tu însuţi” cu defectele tale, cu limitele și posibilităţile tale. El cerea, în alţi termeni, “să aibă caracter”. Ca ei să-și fixeze limitele sacrificiului; dar o dată luat un angajament, cu toată luciditatea de

spirit, cuvântul trebuie ținut. Prefera un sacrificiu modest, dar făcut conștiincios și cu dragoste. Un măturător de stradă, care-și execută munca lui în mod conștiincios este multamai demn de admirație decât un înalt funcționar leneș,neglijent ori incapabil.

13) O CONCEPȚIE NOUĂ ASUPRA PEDEPSEI

În domeniul educației, Corneliu Codreanu nu era un teoretician abstract sau steril. El nu arăta doar binele, îl recomanda altora. Era un pedagog. Principiile stabilite erau de îndată aplicate în cadrul organizației pe care o conducea.

Îndeosebi preocuparea educativă lua la el o cale inversă: de la acțiune la principii, de la acte înfăptuite la concepția de viață legionară. Ca șef aș Mişcării, era informat de o serie de fapte din lumea legionară, bune sau rele. Nu pierdea niciodată ocazia de a pune în evidență valoarea lor educativă. Cea mai mare parte a acestor observații, fiind verbale, s-au pierdut. Unele dintre ele, totuși se găsesc consemnate în Circulările sale.

Observațiile cu caracter educativ ale lui Corneliu Codreanu se reduc de obicei la câteva linii; însă concizia nu diminuează cu nimic importanța lor. În ele se reflectă întreaga gândire a Căpitanului, așa cum cerul se oglindește într-o picătură de rouă.

Refuzul unui legionar de a executa pedeapsa ce i s-a dat de către Consiliul legionar de judecată, oferă lui Corneliu Codreanu prilejul să precizeze sensul acțiunii în doctrina legionară. Aducea idei noi, care înnobilau concepția asupra pedepsei. Toți oamenii, explică el, fug de pedeapsă, o consideră infamantă, ca un lucru care-i micşorează personalitatea. În contradicție cu această mentalitate, Corneliu Codreanu descoperă latura constructivă a sancțiunii, înțelesul ei creator, atât pentru individ, cât și pentru societate. El transformă pedeapsa într-un factor de realizare a "omului nou".

"Vreau să vă fac cunoscut tuturor legionarilor, prin această Circulară că atunci când ei comit o greșeală sau se abat de la drumul legionar, trebuie să-și recunoască greșeala și să o plătească prin pedeapsă. Legionarul va trebui să zică: -Am greșit, dar am plătit. Nu sunt deci dator nimănui.

În al doilea rând, aş vrea să dispară din mentalitatea legionară concepția că a plăti prin sancțiune un rău comis este ceva rușinos. Nu! E un lucru sfânt, pentru că acela poartă remediul unei nedreptăți comise, și restabilește un echilibru care a fost suprimat.

Nimeni nu-i pierdut pentru că primește o pedeapsă; suntem cu toții pierduți atunci când închidem ochii în fața greșelilor legionarilor, atunci când rupem linia noastră de viață, propriile legi, în virtutea cărora trăim ca legionari pe această lume".

(Circulară asupra pedepsei legionare).

În concepția lui Corneliu Codreanu, deci, pedeapsa constituie un instrument pedagogic de o înaltă valoare educativă, care trebuie utilizat la maxim de șef. Efectele educative ale educației ale sancțiunii sunt următoarele:

-Eliberează pe individ de o povară spirituală. Simțindu-se vinovat față de Mișcare, el nu mai poate acționa cu curățenia de odinioară. Odată pedeapsa făcută, el revine în starea de puritate față de organizație.

-Nu frustrează conştiinţa celorlalţi camarazi. O dată greşeala plătită, fostul vinovat nu mai datorează nimic nimănui. El revine în luptă, cu drepturi egale. Nimeni nu-i poate imputa nimic, căci şi-a plătit greşeala.

-În ordine morală, primirea unei sancţiuni echivalează cu repetarea unui rău comis.

-O organizaţie care acoperă greşelile membrilor ei este pierdută, fiindcă trăieşte în virtutea unor anumite legi. Dacă aceste legi sunt violate, azi de unul, mâine de altul, fără ca să reacţioneze conducerea, atunci organizaţia se pierde sau se transformă în altceva, într-o asociaţie de interese şi de interesaţi.

Pedeapsa salvează originalitatea politică şi spirituală a Mişcării, ca şi personalitatea legionarului căruia i-a fost aplicată.

14) MAŞINAŢIUNILE PALATULUI

cel care ar trece în revistă bogatele realizări ale Mişcării din anul 1935 – reconstituirea şi lărgirea organizaţiei, eflorescenţa doctrinară etc. – şi-ar imagina că legionarii lăsaseră în pace guvernul, ca să-şi continue drumul fără obstacole, şi că numai datorită libertăţii de care se bucurau, puteau ei să se afirme cu atâta vigoare.

Nimic mai fals. Prigoana slăbise, e-adevărat, îşi pierduse caracterul ei feroce in iarna 1933-1934, dar nu încetase nici un moment. Fiecare pas înainte făcut de legionari era plătit cu nenumărate suferinţe: insulte, ameninţări, torturi şi procese. În special procesele, interminabilele procese... Nu se poate ţine cont de ele, atât de numeroase au fost. În ţară, nu era nici un tribunal care să nu fi judecat astfel de procese. Totuşi, în toate sentinţele date, legionarii au fost în mod regulat achitaţi. Justiţia ţării era demnă; ea refuza să se lase transformată într-un instrument al puterii executive. Toate sentinţele de achitare a legionarilor se converteau, în schimb, în sentinţe de condamnare a ilegalităţilor guvernamentale.

Din ce motiv legionarii erau arestaţi şi târâţi în faţa tribunalelor? –Pentru o simplă medalie reprezentându-l pe Arhanghelul Mihail (patronul lor) purtată la butonieră; pentru un cântec patriotic sau legionar cântat în grup; pentru a fi intrat în sate în formaţie de marş; pentru a fi constituit “cuiburi”; pentru răspândirea de manifeste ale partidului “Totul pentru Ţară”; şi atâtea alte capete de acuzare la fel de meschine, absurde şi ilegale. Pe scurt, orice effort de afirmare a noului partid constituia, pentru guvern, un act de acuzare contra membrilor lui.

Tineretul legionar era obligat să facă un dublu sacrificiu: să lupte pentru Mişcare; şi să plătească, totodată, tributul de suferinţă guvernanţilor plini de ură. Dar, deşi angajat într-o luptă pe două fronturi, nimic nu putu rezista elanului său. Toate digurile înălţate de regim pentru a înfrâna noua viaţă se prăbuşeau unele peste altele. Legile cele mai severe se năruiau, guvernanţii oboseau de dat atâtea lovituri legionarilor şi, în cele din urmă, chiar autorităţile începură să se simtă atrase de fenomen.

Într-un singur loc, vigilenţa nu slăbea: la palatul Regal. Încrâncenată, camarila urzea noi planuri în vederea nimicirii Mişcării Legionare. Atacul frontal eşuase odată cu moartea lui Duca şi pierderea procesului intentat Gărzii de Fier; încercările de asasinare a lui

Codreanu cu revolverul și otava eșuaseră și ele. Autorul lor direct, Stelescu, era obligat, de aceleași cercuri, să întreprindă o nouă campanie de defăimare contra Șefului Legiunii. Efectul ei a fost minim. Aderenții lui Stelescu puteau fi numărați pe degetele de la mână. Partidele erau dezorientate.

Ce-i de făcut? Singura, camarila, neobosită, era capabilă să inventeze neîntrerupt conspirații în vederea lichidării Mișcării. N-avea ea la dispoziție toată forța statului și toate resursele economice? Nu era Regele un instrument docil în mâinile Elenei Lupescu? Și, în rândurile partidelor, nu se puteau găsi în suficientă măsură indivizi fără caracter, dispuși să comită acțiunile cele mai josnice, în schimbul participării la putere sau al unei remunerații substanțiale? Nimic nu era așadar pierdut!

În noul plan imaginat de camarilă, se renunța la atacul frontal și se începea să se urzească o vastă manevră de încercuire a Mișcării; originalitatea acestui plan consista în faptul că el trebuia executat cu ajutorul partidelor de opoziție.

Așa cum am demonstrat la timpul oportun, în vremea prigoanei din 1933-1934, partidele politice de opoziție s-au arătat binevoitoare față de Mișcare. Conducătorii acestor partide depuseseră mărturie la proces în favoarea membrilor Gărzii de Fier.

După finalul victorios al procesului, partidele de opoziție menținuseră bune raporturi, însă cu un substrat diferit: fiecare partid spera să atragă Mișcarea în orbita sa, atât în speranța unei recompense pentru serviciile aduse în timpul prigoanei, cât și ca promisiune făcută legionarilor pentru o mai ușoară ascensiune la putere. Voind acapararea Mișcării, ele căutau să-și regenereze cadrele anemiate și îmbătrânite, cu sângele viguros al tineretului legionar. Fiecare partid se gândea la un fel de fuziune cu Mișcarea; dar în condițiile în care vechile cadre ale partidului lor să predomine.

Corneliu Codreanu, deși recunoscător partidelor de opoziție, pentru ajutorul dat în timpul prigoanei, nu putea admite acest sfârșit lamentabil al Legiunii, Legiunea pentru care se sacrificaseră Virgil Teodorescu și Sterie Ciumetti. Pe măsură ce partidele politice s-au convins că bunăoară, Corneliu Codreanu nu era dispus să fuzioneze, legăturile lor cu Mișcarea s-au răcit. Acest joc a durat mai mulți ani. Îl situăm în anii 1934-1936. În acest interval de timp, când unul, când celălalt dintre partidele de opoziție au încercat să atragă tineretul legionar în sferele lor de influiență. În cele din urmă, toate s-au convins de imposibilitatea transformării Legiunii într-un instrument al ambițiilor lor.

Camarila înțelesese rapid ce avantaje ar fi putut trage dintr-o fuziune a Mișcării cu unul din partidele de opoziție; căci, dacă Mișcarea era absorbită de către unul din partide, acesta, la rândul său, putea fi mai ușor de manevrat de Palat. Iată de ce, în toată această perioadă, tendințele de apropiere cu unul din aceste partide de opoziție au fost încurajate de camarilă. Dacă un partid eșua în eforturile lui de apropiere și nu ajungea să adoarmă vigilența Șefului Legiunii, un alt partid era pregătit de Palat pentru a solicita colaborarea cu Mișcarea. Aceste manevre, atât de bine calculate, au variat, dar scopul a rămas același: captarea Mișcării legionare de către partid de tendință naționalistă, care, la rândul său, să fie controlat direct de palat.

Rând pe rând, proiectele cele mai fantastice au fost încercate: oferte directe au fost făcute lui Corneliu Codreanu de a fuziona cu un alt partid; se încerca ruperea unității

Mişcării, cumpărând anumiţi şefi legionari; se încerca izolarea lui Corneliu Codreanu de masa de legionari etc. În cadrul acestui plan, camarila, dirijată de Elena Lupescu, încuraja şi fiinţa formaţiunile politice şi ziarele antisemite, în intenţia de a înșela noile generaţii.

Camarila avea proiecte de lungă scadenţă, iar obiectivul ei final era instaurarea unui regim de dictatură, sub conduserea directă a Regelui. Pentru a atinge acest scop, trebuia în prealabil să fie pulverizate toate forţele politice existente, atât partidele tradiţionale de guvernământ, cât și Mişcarea Legionară. Cele două acţiuni se combinau perfect, pentru că un regim dominat în totalitate de Palat presupunea distrugerea prealabilă a oricărei opoziţii, indiferent de tendinţa ei.

15) PARTIDELE DE OPOZIȚIE ŞI MIŞCAREA

Între 1933 și 1937, țara noastră a fost guvernată de Partidul Liberal. În epoca aceasta, opoziţia era compusă din următoarele partide și formaţiuni politice:

"Partidul Naţional-Ţărănesc", de sub conducerea lui Iuliu Maniu.

"Frontul Românesc", grupare politică despărțită, în 1935, de cea precedentă, de sub conducerea Dr. Vaida-Voevod.

"Partidul Poporului", de sub conducerea mareșalului Averescu.

"Partidul Naţional Agrar", despărțit din precedentul, în 1934, de sub conducerea lui Octavian Goga.

"Partidul Liberal dizident" (supranumit "georgist"), condus de prof. Gheorghe Brătianu.

"Partidul Ţărănesc" al doctorului Niculae Lupu – altă dizidență a Partidului Naţional-Ţărănesc.

"Partidul Radical-Ţărănesc", condus de Grigore Iunian – a treia dizidenţă a Partidului Naţional-Ţărănesc.

"Partidul Agrar", condus de Constantin Argetoianu.

"Partidul Naţional-Democrat", al profesorului Nicolae Iorga.

"Liga Apărării Naţional Creştine", a profesorului Cuza.

"Partidul "Totul pentru Ţară" (Mișcare Legionară), de sub conducerea generalului Cantacuzino.

Partidele de opoziţie cele mai importante erau două: Partidul Naţional-Ţărănesc, condus de Iuliu Maniu, şi Partidul "Totul pentru Ţară". Celelalte grupări nu reprezentau decât formaţiuni politice minore și instabile. Le lipseau baza populară şi nu trăiau decât prin personalitatea șefilor lor. Deosebirile de program politic contau foarte puţin în relaţiile dintre aceste grupări. Partizanii lor erau gata să le abandoneze, în orice moment, steagurile şi pe şefii lor, dacă li se oferea o ocazie să ajungă la putere.

În acest mediu nebulos şi instabil al opoziţiei, camarila şi-a întins tentaculele. Elementul pe care conta ea, pentru a le atrage, era exercitarea poftei de putere. Toate aceste grupări flotante aveau o denominaţiune comună: ele urau vechiul Partid Liberal, urau guvernul şi, în mod deosebit, pe şeful acestuia; Gheorghe Tătărăscu, pe care-l socoteau drept un parvenit şi un uzurpator.

Regele, la rândul lui, știa să speculeze cu multă abilitate resentimentele conducătorilor partidelor minore. Tuturor acelora ce se prezentau în fața lui pentru a cere schimbarea guvernului, folosea un limbaj ambiguu, lăsând să se înțeleagă că “el însuși era de acord cu punctul lor de vedere; dar nu avea momentan pe nimeni pentru a-l înlocui. Ah!, dacă găsea oameni dispuşi să colaboreze cu Coroana, schimbarea putea să aibă loc chiar a doua zi. Bineînțeles, nu putea intra în combinațiune Partidul Național-Țărănesc, atâta timp cât el era condus de iuliu Maniu, adversarul implacabil al Coroanei, nici Garda de Fier. Tineretul legionar era excelent, însă sub conducerea lui actuală era inutilizabil. Dacă acest tineret putea milita într-o altă organizație politică, atunci, evident, se putea lua în considerare participarea lui la guvern”.

Potrivit indicaţiilor sugerate de Rege, nu erau, aşadar, disponibile, pentru a succeda pe Tătărăscu, decât micile partide. De aceea Regele le incita să-și amplifice baza electorală; fie antrenând partizani din vechile partide, fie captând tineretul din Garda de Fier. El se arăta foarte interesat într-o combinație între unul din aceste partide și Garda de Fier. Odată ea îmblânzită prin fuziunea cu unul din partidele minore, Regele, n-ar mai fi întâmpinat nici o opoziție la planul său de a deveni stăpânul absolut al ţării.

Drept urmare, vom vedea cum au evoluat raporturile dintre Mişcare şi micile partide de opoziţie, cum dorinţa lor de captare a tineretului legionar s-a lovit de intransigenţa Căpitanului; şi cum, până la urmă, această încredere fiind frustrată, ele însele au intrat în conflict cu mișcarea.

În urma înfrângerii suferite în primăvara lui 1934, înfrângere pe care o atribuia pe drept cuvânt intervenției Elenei Lupescu, mareșalul Averescu, conducătorul Partidului Poporului, devine un duşman implacabil al camarilei, ceea ce este exprimat public într-o serie de articole apărute în organul oficial al partidului: “ÎNDREPTAREA”.

Ceea ce bătrânul mareșal nu putea să împiedice, totuși, era infiltrarea elementelor camarilei în cadrele conducătoare ale propriului săi partid. Omul de încredere al camarilei pe lângă mareşalul Averescu era generalul Rădescu, acela care, după ocuparea ţării noastre de către Sovietici, a jucat rolul cunoscut.

Generalul Rădescu reușește să-l convingă pe Mareșal că anume Corneliu Codreanu nu era decât un oportunist de cea mai joasă speță, că își salvase viața prin Elena Lupescu și că, momentan, era utilizat de Palat drept pion în lupta pentru distrugerea partidelor. După el, reprezentantul autentic al tineretului naționalist era Stelescu, care, separându-se de Codreanu, demascase public duplicitatea fostului lui şef. Intriga reuşise, pornind din acest moment Mareşalul se îndreaptă spre Stelescu, în vreme ce manifestă faţă de Codreanu acelaşi dispreţ ca şi faţă de camarilă.

Generalul Rădescu și-a jucat perfect rolul indicat de forțele oculte. Susținut de alți consilieri amestecaţi în aceeași afacere, Rădescu sugeră Mareşalului să recurgă la M.

Stelescu pentru a despărţi de Codreanu tinerimea naţionalistă şi de a o atrage apoi de partea lui. În acest fel, cadrele partidului ar fi întinerite, popularitatea Mareşalului sporită, şi partidul Poporului ar deveni un factor decisiv în viaţa ţării. Mareşalului, această ofertă i se păru cu atât mai interesantă, cu cât venea după plecarea lui Octavian Goga. Octavian Goga, primul său locotenent, părăsise partidul cu un număr mare de cadre, întemeind Partidul Naţional-Agrar.

Inadmisibilele relaţii între o mare figură naţională, ca mareşalul Averescu, şi un deşeu moral de categoria lui Stelescu, îl determină pe Ion Moţa să scrie o "Scrisoare deschisă" Mareşalului, care a fost după aceea afişată de legionari pe zidurrile Capitalei. Referindu-se la campania de calomnii, la care se preta Partidul Poporului, legat de Stelescu, Moţa atrăgea atenţia Mareşalului asupra faptului că trecutul şi înaltele lui fapte de arme nu-i îngăduiau să distrugă opera de el însuşi creată şisă devină, la bătrâneţe, groparul României Mari. Asociindu-se duşmanilor Mişcării Legionare, Mareşalul se asocia, în realitate, acelora care căutau să mineze viitorul acestei naţiuni. Or, calea aceasta era interzisă tuturora, şi îndeosebi acelora care-şi câştigaseră meritele imperisabile prin crearea statului român...

Această scrisoare a avut un efect binefăcător, mai ales printre legionarii care nu ştiau ce să creadă despre asocierea Mareşalului cu Stelescu. Relaţiile dintre mareşalul Averescu şi Garda de Fier se deterioraseră şi mai mult după această scrisoare. Mareşalul continua să sprijine aventura lui Stelescu, iar această atitudine a condus la ruptura cu Mişcarea.

Pentru a ieşi din izolare, după defecţiunea lui Goga, şi pentru a-şi întări poziţia politică, mareşalul Averescu se alie Partidului Liberal dizident al lui Gheorghe Brătianu. Fără să fuzioneze, cele două partide luară hotărârea să formeze un front comun şi să se susţină în toate ocaziile. Camarila, care de asemenea avea oameni de încredere în Partidul Liberal dizident, faţă de Mişcare, aceeaşi atitudine pe care mareşalul Averescu o avea. Cei doi şefi căzură de acord, în 1935, să sprijine pe M. Stelescu împotriva lui Corneliu codreanu. Ei îl socoteau pe Stelescu drept un reprezentant autentic al noii generaţii, şi-l invitară să participe la manifestările comune ale celor două partide.

Din cauza colaborării cu Stelescu, relaţiile dintre Mişcarea Legionară şi cele două partide, excelente în anii 1933-1934, începuseră să se răcească spre finele lui 1935. Tensiunea crescu în primăvara lui 1935, pentru a ajunge la un conflict declarat în toamna aceluiaşi an. Ruptura a fost provocată de faptul că la o adunare comună a celor două partide, conducerea a admis ca stelescu să facă un soi de declaraţie de adeziune a grupului său la frontul averescano-georgist. Căpitanul a fost erxasperat de o aşa perfidie. Cu riscul de a se izola politic, el lansă o Circulară, anunţând că raporturile dintre partidul "Totul pentru Ţară" şi cele două grupări fuseseră rupte:

"După cum ştiţi, am avut până astăzi cu toţii bune sentimente, chiar de amiciţie, faţă de acţiunile d-lor Gheorghe Brătianu şi Mareşalul Averescu.

Sentimente pe care ni le-am manifestat şi la alegerile din 1933 şi cu alte ocazii, fără să fi cerut nimic în schimb, în afară de o elementară doză de bunăcuviinţă.

De aproape un an de zile, printre rândurile membrilor acestor organizaţii, circulă o serie întreagă de calomnii, de multe ori bătute la maşină, anonim, şi multiplicate în sute de

exemplare, în care noi, cu trecutul nostru de lupte, cu mândria noastră, suntem terfeliţi necontenit şi transformaţi pur şi simplu în slugile Lupeştii sau ale “Ocultei”, cu care se înţelege că orice om, venind numai în simplu contact, s-ar dezonora.

Ieri, la o întrunire din Bucureşti a acestui front averescano-georgist, a fost admis să se citească o declaraţie de adeziune a unei murdării morale (Stelescu).

Am înţeles prin aceasta că orice punţi între noi s-au rupt.

De acum, mulţi, puţini, câţi suntem:

I. Este exclus orice concurs de orice natură acestor organizaţii.

II. Relaţiile personale, amicale ale legionarilor se rup cu orice membru al acestor grupări.

Noi întindem mâna noastră legionară numai acelora care prin faptele lor dovedesc că ştiu ce înseamnă onoarea şi se menţin pe linia ei”.

(Circulara din 30 Septembrie 1935).

Camarila reuşise, deci, să rupă frontul amiciţiilor politice ale Mişcării. Două partide care, prin concepţiile lor politice şi patriotismului conducătorilor lor, fuseseră destinate moraliceşte să lupte împreună cu Legiunea împotriva influienţelor nefaste ale forţelor internaţionale ce voiau să continue dominaţia asupra României, fură manevrate în aşa mod, de chiar aceste grupe, spre a ajunge să-l considere peCorneliu Codreanu – duşmanul nr.1 al Forţei Oculte – drept protejatul şi duşmanul lor!...

Un alt conducător de partid interesat în captarea tineretului legionar era Octavian Goga.

Şeful Partidului Naţional-Agrar a ieşit deasupra, cu ajutorul Mişcării Legionare, în vremea prigoanei; el a fost unul din rarii leaderi politici care, de la tribuna Camerei, stigmatizase abuzurile şi crimele guvernului. El a apărut apoi la proces, în calitate de martor al apărării, făcând o strălucită depoziţie în favoarea căpeteniilor Gărzii de Fier. El nutrea speranţa că în urma acestor gesturi de amiciţie, Corneliu Codreanu se va alipi, cu întregul tineret legionar, grupării lui politice.

Desigur, Căpitanul păstra, în inima lui, cea mai mare recunoştinţă pentru sprijinul acordat de Goga, Mişcării, în acele momente dificile; dar, ca şi în alte cazuri similare, nu putea să împingă recunoştinţa până la punctul de a se sinucide politic. Asta ar fi însemnat fuziunea sa cu Partidul Naţional-Agrar al lui Goga. Acesta nu dispunea de o formaţiune politică capabilă să ducă la bun sfârşit idealurile naţionalismului românesc. Alături de elemente de o reală valoare, existau, până în conducerea partidului, o serie de persoane îndoielnice. Partidul nu dispunea de o echipă centrală omogenă, conştientă de misiunea sa naţională.

În afara acestei slăbiciuni, Goga voia s-o menajeze pe Elena Lupescu, pentru a nu supăra pe Rege, de la care avea totul de aşteptat pentru cariera lui politică. Voia să ajungă la putere cu orice preţ; dar puterea nu putea fi obţinută decât de la Rege; iar acesta elimina sistematic pe toţi aceia ce se opuneau camarilei. A încredinţa soarta Legiunii lui

Octavian Goga, era pentru Căpitan un mare risc; căci el nu putea avea certitudinea că idealurile pentru care atâția tineri au luptat și au murit puteau fi atinse în viața publică a țării noastre. Nu din ambiție Corneliu Codreanu se opunea fuziunii cu alte organizații mai mult sau mai puțin naționaliste, ci pentru că se temea ca actul său să nu deservească intereselor naționale. Mișcarea Legionară, singura organizație noncontrolată de forțele oculte, risca să dispară în tumultul politic al partidelor.

Văzând că Mișcarea nu era dispusă să se unească cu el, Goga se îndreptă spre “Liga” profesorului Cuza, sau mai degrabă spre ceea ce mai suzista din puternica organizație de altădată. Negocierile au fost încununate de succes. Cele două partide fuzionară sub denumirea de “Partidul Național Creștin”. Goga a fost ales șeful noului partid.

Camarila încurajă fuziunea. Calculul ei era simplu: noul partid nu putea în nici un fel să reprezinte un pericol, nici pentru camarilă, nici pentru minoritatea evreiască. Programul lui antisemit (moștenire cuzistă), foarte virulent pe hârtie, putea fi oricând diluat, frânat sau chiar anulat complet, în eventualitatea unui guvern al acestui partid. În schimb, avantajele fuziunii erau considerabile pentru interesele camarilei: agitația antisemită, declanșată de noul partid în țară, se reîntorcea împotriva Mișcării, diminuându-i popularitatea.

Or, această pierdere de viteză a Mișcării era esențială pentru planurile ei. Garda de Fier era un adversar redutabil și de temut pentru camarilă, ca și pentru Partidul Național Creștin, deși programul său antisemit a fost mult mai moderat decât acela al profesorului Cuza, de care Goga se apropiase. Utilitatea imediată a unei astfel de grupări era de un alt ordin. Mișcarea Legionară nu putea fi manevrată, nici direct, nici indirect, în timp ce partidul recent se supunea docil consemnelor Palatului.

După fuziune, noul partid se lansă, în politica țării, cu tendință vizibilă de a da lovitura de grație Mișcării. Propaganda lui luă forme exagerate. Tineretul de partid se manifesta zgomotos, purtând cămăși albastre cu banderolă cu zvastică. Făcea demagogie antisemită pentru atragerea atenției mulțimilor. Autoritățile nu le creau nici un fel de greutăți, ca și cum propaganda lor nu incomoda. În același timp, legionarii continuau să încaseze lovituri după lovituri, să fie supuși acelorași restricții, în ceea ce privește propaganda, și acelorași represalii violente ca și mai înainte.

Manifestațiile acestea antisemite nu au dat rezultatele dorite și n-au transformat Partidul Național Creștin într-un partid de mase. Popularitatea lui n-a crescut prin fuziune, ea a rămas exact cum era la origine: o simplă adăugire de cadre și de masă electorală. Confuzia provocată în opinia publică de aceste izbucniri zgomotoase și în aparență curajoase în chestiunea evreiască a fost de scurtă durată. Era prea multă superficialitate în acest etalaj de forțe rău conduse…

Un alt pretendent la mâna Legiunii era Vaida-Voevod. Fostul Președinte de Consiliu se îndepărtase de Iuliu Maniu și, în primăvara lui 1935, pusese și el bazele unei noi formațiuni politice, denumite “Frontul Românesc”.

Apariția noului partid a provocat o enormă senzație. Vaida-Voevod părăsise nu numai Partidul Național-Țărănesc, ci și linia lui de conduită; de la democrația cosmopolită ce-l caracterizase până atunci, el făcea un salt până în frontul partidelor de dreapta.

Programul partidului, concentrat în formula “numerus valachhicus”, nu era în realitate decât reluarea vechiului legământ al studenților mișcării din 1922, “numerus clausus”, într-o vesiune îndulcită. Vaida-Voevod cerea ca proporţia etnică să fie introdusă în şcolile superioare şi în profesiunile liberale. Lui nu-i plăcea expresia “numerus clausus”, din cauza reminiscenţelor ei antisemite, dar, în fond, cu “mumerus valachicus”, relua acelaşi obiectiv.

Mişcarea Legionară a salutat cu bucurie adeziunea lui Vaida-Voevod la doctrina naţionalismului. Ion Moţa a scris, cu acestă ocazie, un articol elogios pentru fostul combatant transilvănean, salutând sosirea lui, la vremea potrivită, în rândurile acelora care luptaseră după 1922 pentru restabilirea neamului românesc în drepturile sale istorice:

“Este explicabil aşadar pentru ce noi, mai mult decât oricine, am simţit o adâncă reconfortare, o bucurie care se aşternea ca un balsam peste rănile noastre învechite, atunci când am văzut apărând pe poziţiile noastre spinoase şi însângerate pe d-l Vaida-Voevod, binișor încovoiat sub desaga românismului prigonit. Dureri a căror sarcină și-a urcat-o pe umeri la fel cu acel Vaida-Voevod care a mai purtat, pe vremuri, și cu spor, alte poveri româneşti”.

(“CUVÂNTUL STUDENȚESC” – 20 Martie 1935)

vaida-Voevod a fost antisemit în tinerețea lui. Student la Viena, el cunoscuse pe faimosul primar al capitalei Habsburgilor, Dr. Lueger, și militase în mișcarea lui antisemită. Angajându-se, apoi, total în lupta de emancipare politică a românilor din Transilvania, pierduce contactul cu cercurile antisemite din tinerețea lui.

În România Mare, ca ministru de Interne în anii 1928-1930, și ca Preşedinte de Consiliu între anii 1932 și 1933, a trebuit să înfrunte problemele ridicate în politica ţării noastre de apariţia Mişcării Legionare. Atitudinea lui faţă de Legiune a fost inegală. Uneori, respecta legile ţării, alteori, le călca în picioare, urmând exemplul tutror partidelor şi tuturor guvernelor.

Vaida-Voevod simpatiza, în adâncul inimii lui, cu tineretul din Garda de Fier, retrăind în manifestările ei propria lui tinereţe agitată. aTâta vreme cât aceste sentimente şi aceste amintiri predominau în conştiinţa lui, el lăsă Mişcării libertatea relativă de afirmare; dar când presiunile ce se exercitau asupra lui, provenind, fie de la Palat, fie din rândul propriului său partid, au devenit prea puternice, el se înclină în direcţia lor. În toată viaţa lui politică, a oscilat între aceste extreme. Când a fost “chemat la ordine”, și-a uitat trecutul naţionalist și simpatia pentru tineretul naţionalist, și a lăsat mână liberă jandarmilor ca să se năpustească asupra legionarilor. Sălbatica agresiune de la digul din Vişani a avut loc în timpul în care Vaida-Voevod era prim-ministru.

Ne putem imagina ce emoţie și ce bucurie a putut provoca printre legionari știrea că Vaida-Voevod renunțase la politica lui de duplicitate și se hotărâse să militeze clar alături de partidele naţionaliste. Totuși, în acelaşi articol, Ion Moţa, deși mult mai tânăr decât Vaida, își permite să-l alerteze pe bătrânul politician ardelean asupra dificultăților și primejdiilor legate de noua lui atitudine. Mișcarea Legionară, cu lunga ei experiență de luptă naţionalistă, se arăta gata să-i servească de ghid și să-i acorde ajutorul.

Alexandru Vaida-Voevod începu organizarea “Frontului Românesc”, mai întâi în provincie, şi după aceea, ca o încoronare a eforturilor sale, debarcă în Capitală. La recepţia lui Vaida la gară, ca şi pe parcursul spre sediul partidului, legionarii au participat în mare număr. îmbrăcaţi în cămăşi verzi, mărşăluind în coloane şi cântând cântece patriotice, ei l-au condus în triumf pe străzile Capitalei. Astfel înţelegea Căpitanul să onoreze întoarcerea acestui venerabil personaj din Transilvania pe drumul mişcării naţionaliste.

O mare mulţime a salutat pe fostul Preşedinte de Consiliu cu un entuziasm de nedescris. Numeroşi erau aceia care sperau într-o colaborare profitabilă ţării între “leul Transilvaniei” şi tânărul conducător al Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu. Ar fi fost o încoronare admirabilă, în favoarea marilor interese naţionale.

Acest deznodământ fericit n-a avut loc, şi, de altminteri, nici nu putea să aibă loc. Vaida-Voevod nu avea forţa sufletească necesară pentru a se detaşa totalmente de influienţele oculte. Constituirea “Frontului Românesc” nu rezulta dintr-o iniţiativă prorpie, dintr-o convertire a lederului ardelean la idealul generaţiei de la 1922, cum legionarii puteau crede. El rupsese cu Maniu şi crease noua organizaţie, la o simplă sugestie a Palatului. Lansând “Frontul Românesc”, Regele căutase, cu o piatră să dea două lovituri; să slăbească organizaţia lui Maniu şi să dilueze mişcarea naţionalistă. Alături de Garda de Fier, alături de Partidul Naţional Creştin, se adăuga o a treia formaţiune, care şi ea reclama aplicarea principiului proporţiei etnice. Regele spera ca legionarii, impresionaţi de apariţia marelui combatant transilvănean în arena naţionalismului, să se încadreze în Frontul Românesc. Era exclusă posibilitatea ca însuşi Codreanu în persoană să se lase sedus de perspectiva unui guvern în care să figureze alături de Vaida-Voevod şi ca el să accepte fuzionarea cu noua grupare.

Camarila n-a mai avut vreo şansă, lansând “Frontul Românesc”; aidoma în celelalte întreprinderi, de acelaşi gen, contra Mişcării Legionare. Corneliu Codreanu şi toţi legionarii priveau cu simpanie apariţia noii formaţiuni naţionaliste; îi acordară acelaşi concurs în mai multe ocazii; dar nimic mai mult. Apele celor două curente nu se puteau amesteca.

Doi ani mai târziu, prudenţa Căpitanului a fost confirmată de evenimente, iar acei care îşi puseseră speranţa în Vaida-Voevod suferiseră o grea decepţie. În toamna lui 1937, când Regele l-a însărcinat din nou pe Tătrăscu cu formarea guvernului şi cu procedarea de noi alegeri, Vaida-Voevod, supus unui ordin categoric al Palatului, a acceptat să figureze pe listele Partidului Liberal. Hotărârea lui echivala cu dizolvarea grupării Frontului Românesc. Ceea ce s-a produs, de altfel. De atunci, nu s-a mai auzit de el. O organizaţie artificială, creată şi întreţinută exclusiv în scopul de a servi planurilor tenebroase ale camarilei, dispăru fără urme, în momentul în care nu mai corespundea noilor intenţii ale palatului. Mai târziu, sub regimul dicataturii regale, Vaida-Voevod devine Consilier regal şi, pe urmă, preşedintele Camerei, urmând docil linia noului regim cezarian.

Tactica Căpitanului, în ceea ce priveşte tentativele “partidelor de dreapta” de a capta Mişcarea, era foarte nuanţată. Deşi îşi dădea perfect seama că toate aceste “formaţiuni naţionaliste” de ultimă oră fuseseră create şi teleghidate de Palat, el nu lua poziţie din

prima clipă în a le denunța originea lor dubioasă. Avea răbdarea să aștepte și să le lase să se demaște singure. Manevrelor Palatului el le răspundea acceptând jocul, știind totdeauna să dea înapoi la momentul oportun, înainte de a contracta obligații formale de ordin politic. În sufletul său, mai subzista o rămășiță de speranță: aceea că acești conducători, cu un trecut politic remarcabil dedicat națiunii, nu pot să se degradeze până acolo încât să fie niște marionete în serviciul camarilei; şi că un reviriment al conştiinţei lor ar putea să se producă, ei raliindu-se adevăratului naționalism.

Nu era comodă poziția lui Corneliu Codreanu. Solicitat mai ales de una ori alta dintre aceste grupări proaspăt constituite, el le acorda sprijin. Legionarilor, geloși de prestigiul și de puritatea organizației lor, deciziilor acestea li se păreau câteodată anormale și murmurau. Nu sesizau considerațiile mai profunde care-l determinau pe Căpitan să adopte o poziție binevoitoare față de anumite formațiuni pseudonaționaliste. Corneliu Codreanu nu putea să provoace dușmănii inutile, și n-avea dreptul să facă ceea ce ar fi lărgit considerabil cercul inamicilor săi. Dacă, totuşi, aceste grupări depăşeau anumite limite, atacând ori ofensând Mişcarea, atunci nu ezita să repună lucrurile în ordine, aşa cum s-a produs cu partidele coalizate Averescu-Gheorghe Brătianu. Pentru a face față exigențelor de ordin tactic, el își punea nădejdea în disciplina legionarilor, și în încrederea pe care ei o aveau față de maniera lui de a-i conduce.

Totuși, el a trebuit la un moment dat să intervină energic spre a determina încetarea criticilor ce îi erau adresate, îndeosebi din partea anumitor șefi provincilai, care, departe de agitațiile din Capitală, nu cuprindeau întregul câmp de bătălie. Printr-o Circulară, el explică legionarilor că datoria lor era să aibă încredere în șeful lor suprem și că libertatea lui consista în a se angaja în orice manevră pe care o credea folositoare în vederea asigurării biruinței finale:

“În cazul că la diferite alegeri comunale, județene sau parlamentare, și numai când partidele ce candidează cer de la Centru sprijin, legionarii primesc ordinul să voteze anumite liste.

Legionarii vor executa întocmai, fără semne de întrebare, bănuieli sau cârteli, chiar dacă se găsesc în conflict cu cei ce vor fi ajutați! Pentru că legionarul, oricare ar fi el, nu are dreptul să împiedice sau să stânjenească manevra politică în stil mare pe care o joacă conducerea centrală legionară. Orice manevră se face numai și numai în vederea biruinței legioare. Numai cel ce este contra acestei biruințe, sau e lipsit de încredere, sau e prost, numai acela își va pune semnede întrebare. Legionarul adevărat va sta neclintit și va avea o încredere nezdruncinată în conducerea care manevrează cu o siguranță de fier”.

(Circulara “Ajutor la alegeri” – 20 Septembrie 1936)

B – ANUL 1936

CORABIA VERDE PLEACĂ ÎN LARGUL MĂRII

Anul 1934 a fost mai ales un an de odihnă și de metitație: legionarii își pansau rănile, în timp de Căpitanul scruta viitorul. Începând cu 1935, Legiunea își reia activitatea cu voința de a-și recâștiga întârzierea pe care prigoana o provocase în dezvoltarea

organizației. Acest obiectiv a fost atins și depășit; inițiative noi vin să ajute pe cele vechi. În 1936, Legiunea reapare la iveală în viața politică, ca o corabie desfășurându-și pânzele toate.

După crearea bazelor de plecare solide, la începutul lui 1936, ofensiva legionară se manifestă cu o intensitate crescândă, în vreme ce rezistențele oficiale slăbeau. Guvernul părea timorat și se menținea în defensivă. Ce aștepta? Fără îndoială, rezultatele manevrei de încercuire realizată cu ajutorul partidelor de opoziție. Vaida-Voevod reușea să capteze tineretul legionar? Ce efecte va avea camapnia lui Stelescu? Va zdruncina rândurile compacte ale Legiunii? Va depăși Partidul Național Creștin al lui Goga, în popularitate, Mișcarea Legionară, datorită agitației demagogice la care se deda în chestiunea antisemită? Alte intrigi și mai tenebroase erau în curs.

Niște sondaje au fost făcute pe lângă Moța, pentru a se vedea dacă el era dispus să-l abandoneze pe Corneliu codreanu și să intre în guvern. Camarila nu reușise să-l separe pe Vaida-Voevod de Maniu, distrugând amiciția solidă a celor doi ardeleni, veche de câțiva ani? Și pe Goga de venerabilul său șef, mareșalul Averescu?... Dar Moța nu era nici un ambițios, nici un însetat de putere. Era devotat Căpitanului cu trup și suflet. Când a aflat de ofertele Palatului, el fremăta de mânie și le-a respins cu indignare și dispreț. Căpitanul izbucnea în râs la anunțul acestei tentative grotești: “Chiar pe Moța și-au găsit ei!...

Totuși, ofensiva Legiunii nu s-a desfășurat fără incidente. Nenumărate șicane continuau în toate zilele. Autoritățile nu mai reacționau totuși cu vigoarea de odinioară. Păreau a fi pierdut încrederea în regim și începeau să fie preocupate de ziua de mâine incertă. Și dacă Legiunea ajungea la putere? Mai cu seamă în provincie se observa o cedare a moralului și tendința de acomodare. Autoritățile: poliția, jandarmii, procurorii, continuau prigoana conform ordinilor primite; însă cu mai puțină convingere și patimă. Pe de altă parte, în fața justiției, procesele intentate legionarilor erau cu regularitate pierdute, ceea ce dezorienta și mai mult pe agenții executivi.

Spiritul legionar pătrundea și în păturile superioare ale societății. Ilegalitățile și abuzurile guvernului nu puteau trece neobservate, și opinia publică reacționa cu mai multă vigoare. Guvernul era aspru criticat, și nici Regele însuși nu era cruțat. Legiunea reușește, în cursul acestui an, să modifice climatul politic al țării. Un formidabil curent legionar câștigă toate sectoarele vieții publice și toate clasele sociale. Guvernul acționa cu ultimele sale resurse: poliția, jandarmii și armata.

1) CĂPITANUL ÎȘI SCRIE MEMORIILE

Căpitanul își petrecu iarna lui 1935-1936 la Carmen Sylva, pe coastele Mării negre. S-a retras acolo, departe de vârtejul evenimentelor, pentru a-și scrie memoriile. După un an de intensă activitate, putea să-și acorde această retragere de scurtă durată. Organizația fusese refăcută și funcționa în plin randament, sub conducerea unor șefi capabili. Nici guvernul, nici Palatul, nu manifestau semne de neliniște. Pericolul reluării prigoanei pe scară mare părea momentan înlăturat.

În patru luni, de la 5 Decembrie 1935 la 5 Aprilie 1936, Căpitanul și-a scris monumentala operă “PENTRU LEGIONARI”. Cartea conține povestirea vieții și luptelor

sale, începând cu anul 1919, până în ajunul prigoanei din 1933. a ales acest titlu, întrucât cartea era destinată, înainte de toate, familiei legionare. Marea majoritate a legionarilor luaseră parte la luptele descrise. Şeful Mişcării făcea acest dar soldaţilor săi, oferind meditaţiei lor amintirea încercărilor din tinereţe, istoria Legiunii scrisă cu sângele şi cu sacrificiile lor.

Cu toate acestea, cartea Căpitanului nu este o simplă cronică. El nu se mulţumeşte să reconstituie fidel trecutul, ci şi explică resorturile intime ale acţiunilor întreprinse de el şi de ceilalţi legionari. "Pentru legionari" este compusă pe două planuri: planul exterior al evenimentelor, şi planul interior, acela al semnificaţiilor doctrinare. De ltfel, fiecare gest al Căpitanului, fiecare acţiune apar drept proiecţii ale concepţiei de viaţă legionare.

Această carte a avut un dublu efect asupra legionarilor. i-a încurajat, le-a amintit întreg trecutul de lupte şi de victorii; dar, îndeosebi, a contribuit profund la perfectarea educaţiei lor. Ei au descoperit în lucrare dimensiunile spirituale, sociale şi politice în care a evoluat Mişcarea. Au învăţat cum se transpun în acţiune principiile, cum conţinutul spiritual al Mişcării trece de la potenţial la real. Au asistat la o nouă naştere a fenomenului legionar, proces explicat, de astă dată, de creatorul lui. În timpul luptelor şi a anchetelor poliţieneşti, ei n-aveau vremea necesară ca să mediteze asupra propriilor lor acte. Acuma, Căpitanul le oferea viziunea integrală a angajamentelor la care participaseră, le încuraja să persevereze până la victoria finală.

"Eu vreau ca voi – spunea el -, soldaţi ai unor alte orizonturi româneşti, citind aceste amintiri, să recunoaşteţi în ele propriul vostru trecut şi să vă aduceţi aminte de luptele voastre. Să retrăiţi suferinţele îndurate şi loviturile primite pentru neam. Să vă umpleţi inimile de foc şi de hotărâre în lupta grea şi dreaptă, în care v-aţi încleştat şi din care avem cu toţii poruncă de a ieşii: biruitori sau morţi".

Cartea aceasta expune istoria naţionalismului românesc după cel dintâi război mondial. Corneliu Codreanu îi distinge trei etape:

a. **etapa studenţească:** mişcarea de la 1922.

b. **etapa politică:** Liga profesorului Cuza.

c. **Etapa legionară:** care începe cu întemeierea

Legiunii, în 1927, sub propria lui conducere.

Opera se termină cu sumbrele presentimente ale prigoanei ce se va abate asupra legionarilor în iarna lui 1933-1934. Corneliu Codreanu anunţa, în final, compoziţia celui de-al doilea volum, care trebuia să cuprindă prigoana, procesul, trădarea, ca şi consideraţiuni asupra problemelor sociale şi politice româneşti şi asupra omului nou – "legionarul".

Căpitanul a început acest al doilea volum. Numeroase pagini, scrise de el, au fost găsite de poliţie în timpul percheziţiilor făcute în prigoana din 1938, şi arse la ordinul lui Armand Călinescu. E o mare pierdere, căci multe fapte privind prigoana din 1933-1934 ar fi fost dezvăluite, fapte pe care noi, chiar bine informaţi cum suntem, nu le cunoaştem în toată întinderea lor.

Corneliu Codreanu n-a avut tinerețe. N-a cunoscut viața veselă, fără griji, fără preocupări, de adolescent. La 17 ani, el era pe front. La 18 ani, s-a ridicat împotriva bolșevicilor ce amenințau să invadeze Moldova. După intrarea lui în Universitate, la vârsta de 19 ani, el a trecut dintr-o luptă în alta, fără ca niciodată să se lase prins de preocupări banale. Tinerețea lui s-a scurs, așadar, în lupte, suferințe și închisoare. O unică bucurie, o singură satisfacție în viața împovărată de încercări: pe aceste drumuri anevoioase, el n-a fost singur. La chemarea lui, sute de tineri au răspuns cu entuziasm. Și ei și-au alungat satisfacțiile minore ale vieții, pentru a căuta bucuriile superioare în lupta supremă pentru neam.

Termiându-și cartea, și aruncând o privire asupra tinereții sale, el simte, nu fără regrete, dar cu o bucurie exaltată:

“Dacă acești 14 ani ai tinereţii mele n-au fost prea plini de petreceri și bucurii, o mare mulţumire îmi luminează acum conştiinţa: o Românie legionară și-a înfipt, ca un pom, rădăcinile în carnea inimii noastre. Ea creşte din dureri și din jerfă, și ochii noștri, plini de nesaț, o privesc înflorind; luminând zările și veacurile cu strălucirea și măreția ei. Această măreţie răsplăteşte din belşug, nu numai micile noastre jertfe, dar orice chin omenesc, fie el cât de îngrozitor”.

(Cuvânt de încheiere).

2) CONGRESUL STUDENȚESC DE LA TÂRGU-MUREȘ

Congresul studențesc de la Craiova din aprilie 1935, a reprezentat, pentru studenții din toate Universitățile, o vibrantă mărturie de credință în Legiune și în Căpitan. Nu numai conducerea centrală a studenţilor era legionară, dar miile de studenţi participanţi și-au dat în masă adeziunea la Mişcare. Congresul de anul următor a avut loc, între 2 și 5 Aprilie 1936, la Târgu-Mureș, oraș situat în inima Transilvaniei.

Guvernul își dădu mai întâi aprobarea pentru acest Congres de la data fixată; însă și-a schimbat, apoi, părerea, și a hotărât să-l împiedice. Modul în care a procedat dovedea o voință deliberată de provocare de incidente. Fără nici un aviz prealabil, atunci când studenţii din toate Centrele universitare se găseau pe drum, puternice contingente de jandarmi au fost concentrate în toate nodurile de cale ferată ce duceau spre Târgu-Mureș, cu ordinul de a opri trenurile speciale ce se îndreptau către acest oraș. Cum era de așteptat, miile de studenţi refuzaseră să se supună acestui contraordin de ultimă oră, și opuseră o vie rezistență. Au avut loc niște busculade, jandarmii au fost alungaţi din gări și de pe calea ferată. Pe urmă, studenții, urcaţi pe locomotive și înlocuind pe mecanicii timoraţi, au condus ei înșiși trenurile până la destinaţie, fără cel mai mic accident. După aceste peripeții, studenții, care se apropiau pe trei coloane, una de la București, alta din Moldova și ultima de la Cluj, au putut pătrunde în oraș, unde autoritățile i-au lăsat în pace.

Congresul se derulă în perfectă ordine. Nici un incident nu se produse, nici măcar un geam spart, în ciuda prezenței populației evreiești. Pentru evitarea acțiunii elementelor provocatoare, studenții au organizat propriul serviciu de poliție și, la cea mai mică

veleitate de dezordine, responsabilul primea o corecție și era expulzat din oraș.

Guvernul știa că acolo unde răspunderea unei reuniuni intră în mâinile legionarilor, nu există dezordine. Dar guvernul nu voia ordine, lui îi trebuiau tulburări. Și cum dezordinile așteptate nu se produceau, guvernul se însărcină să le provoace. Cu această intenție, cum s-a mai spus, forțe jandarmerești au fost însărcinate să blocheze căile ferate și a trebuit conducătorilor studenților mult sânge rece pentru ca să nu curgă și sânge cald, cum dorea guvernul. Conducerea Uniunii și aceea a Centrului studențesc București, responsabili cu organizarea Congresului, nu mai erau acelea de anul trecut. La ultimile alegeri fuseseră aleși, ca președinte al Centrului București, teologul Viorel Trifa, apreciat de Căpitan pentru darurile sale de orator și de organizator; președinte al Uniunii Studenților a fost ales Gheorghe Furdui.

Congresul de la Tg. Mureș a avut o caracteristică diferită de acela din anul precedent. În timp ce la Craiova, nota dominantă a Congresului a fost **afirmarea credinței legionare a corpului studențesc,** la Tg. Mureș dezbaterile luară un caracter mai dur: **au fost denunțate deschis și atacate Forțele Oculte,** care conduceau politica țării și care erau răspunzătoare și de prigoana tineretului universitar. Studenții au trecut la ofensivă, pentru că, în primăvara lui 1936, se vorbea, în cercurile Capitalei, de o nouă operațiune a poliției împotriva Mișcării, în stilul aceleia din 1933. Se preciza că obiectivul principal al noii prigoane ar fi lichidarea lui Corneliu Codreanu. Se cunoștea bine cine conspiră contra Căpitanului și cine-l presează pe Rege să treacă la o acțiune decisivă, de care el își asuma personal responsabilitatea.

Alarmați de aceste informații, a căror sursă putea fi regăsită în propriile culise ale Palatului, conducătorii studențimii consideră că-i de datoria lor să dea un sever avertisment ațâțătorilor de comploturi și de noi persecuții; și aceasta pentru a înăbuși în fașă orice tentativă de executare a planului. Ei nu se atingeau de persoana Regelui; dar denunțau public persoanele care împing la asasinarea lui Corneliu Codreanu, prevenindu-le că, în cazul în care planul lor criminal ar fi pus în aplicare, propriile lor vieți nu vor fi cruțate.

Avertismentul, de data aceasta, nu se limita la o simplă declarație verbală făcută în fața miiilor de studenți; el a fost urmat de un început de realizare și s-au constituit echipe de studenți gata să intre în acțiune împotriva celora care conspirau la umbra Tronului, dacă persistau în planurile lor. Erau vizați în primul rând: Elena Lupescu, Virgil Madgearu, generalul Gabriel Marinescu, Armand Călinescu și chestorul Parizianu.

Numeroși au fost aceia care s-au pronunțat împotriva Puterilor Oculte: președintele Uniunii, Gh. Furdui, toți reprezentanții celorlalte centre studențești și de asemenea Emil Bulbuc, Virgil Rădulescu, Paul Craja și Alexandru Cantacuzino. După aceste declarații, șefii deechipă au depus jurământul în fața Congresului întreg, luându-și angajamentul să lovească individual persoanele implicate în conspirație, dacă ele ar fi trecut la fapte și și-ar fi pus în aplicare planul lor.

Aceste declarații categorice de la Congres, în chestiunea Forțelor Oculte, și constituirea de echipe punitive au permis câștigarea unui an de liniște. Tătărăscu nu era omul să înfrunte Mișcarea. Amintirile lui 1933 erau prea vii pentru a nu-l obseda. Camarila, neputincioasă să-și găsească instrumente indispensabile, a fost constrânsă să-și amâne

pentru mai târziu planurile ei de exterminare a căpeteniilor Legiunii. În tot anul 1936, Palatul s-a menținut în stare defensivă, preferând să continue tactica mijloacelor “salvatoare”.

Constituirea acestor echipe nu reprezenta o amenințare de moarte propriu zisă împotriva persoanelor vizate, ci o asigurare de represalii,în cazul în care ele și-ar pune în execuție planul. Era un angajament de principiu, împotriva amenințării reale și permanente, ce nu aștepta decât momentul favorabil pentru a trece la faza de realizare.

Deși nu exista nici un delict propriu-zis, guvernul se socotea de drept să ordone urmărirea și punerea sub acuzare a conducătorilor studenților. Or, dacă declarațiile de la Congres și deciziile luate, meritau urmări penale, era logic să se cerceteze și persoanele ce urzeau asasinarea lui Corneliu Codreanu. Dar, aceste persoane erau “tabu”. Ele puteau să conspire în toată liniștea, fără să se teamă de nici o urmărire, fiindcă erau acoperite de autoritatea regală.

Procesul conducătorilor studenților a fost transferat de la Tg. Mureș la Brașov, unde guvernul nădăjduia să găsească judecători mai docili. După mai multe amânări, Tribunalul militar din Brașov condamnă de la 17 mai și 12 Octombrie 1937, la pedepse variind între 6 luni la un an închisoare, cu suspendare.

3) PREOCUPĂRI IMPORTANTE DE POLITICĂ EXTERNĂ

Politica externă a lui Nicolae Titulescu era urmărită cu neliniște de toate cercurile politice din țară. Pe de altă parte, ministrul român al Afacerilor Externe făcea toate eforturile ca să împiedice apropierea României cu statele naționaliste: Germania, și Italia; pe de altă parte, el lucra cu aceeași ardoare pentru împingerea tării noastre spre sistemul de alianțe franco-cehe-sovietic, adaptat de Pactele din 2 și 16 Mai 1935.

Față de șefii de partide, se susținea teza că o apropiere a României de Rusia Sovietică nu reprezenta nici un pericol pentru independența și integritatea ei teritorială. Adevărata amenințare nu venea de la Moscova, pentru el, ci de la Berlin, care srijinea revizionismul maghiar. După dânsul, axa Moscova-Paris, singură, putea să garanteze frontierele țării. Prețul plătit pentru intrarea în noul sistem nu era prea mare, zicea el: acceptarea trecerii trupelor rusești prin Nordul țării, în eventualitatea unui război în centrul Europei, pentru ca Rusia să poată veni în ajutorul Cehoslovaciei.

Or, orientarea politicii externe a României față de Rusia Sovietică se afla la antipozii intereselor vitale ale neamului românesc. Titulescu inversa ordinea gravității primejdiilor ce amenințau țara noastră. El crease detaliat ideea ostilității Reich-ului german față de România – atunci inexistentă această ostilitate – pentru a determina ca partidele și guvernele să accepte politica lui criminală de alianță cu bolșevicii. Politica externă a lui Titulescu era împotriva realităților geo-politice ale țării noastre. În loc să orienteze politica externă în funcție de statele dispuse să-l ajute, adică noua Germanie, el dădea la o parte, în mod voluntar, acest pericol major și dorea să convingă poporul român să-și caute salvarea în brațele dușmanului săi mortal.

Neamul românesc, în chip instinctiv, era ostil apropierii cu Rusia. El se opunea, în special, oricărei treceri a trupelor sovietice pe teritoriul său, în caz de conflict în inima

Europei. Această propunere părea exorbitantă, și oamenii politici, având simțul răspunderii, au reacționat cu vigoare. Dacă trupele rusești intrau în România, cine putea garanta că ele s-ar fi retras? Și, o dată Germania anihilată ca factor de ordine în Europa Centrală, cine ar fi putut constrânge pe ruși să evacueze România?

Chestiunea a fost dezbătută și în Parlament, unde A.C. Cuza, Gh. Brătianu, Oct. Goga, Pamfil Șeicaru și alții, au combătut politica străină a lui Titulescu. Nici o intervenție n-a mai fost tranșantă, mai categorică și mai eficace decât "Circulara de politică externă", din 30 Mai 1936, în care Corneliu Zelea Codreanu spunea între altele:

"...Lumea sănătoasă românească este îngrijorată de soarta țării pe care o joacă în mâinile sale, foarte debile, d-l Titulescu. Noi, românii, înțelegem cp d-l Titulescu este un talent, mai puțin o inteligență și aproape deloc o înțelepciune.

Mai bine să se încredințeze soarta unei țări unui înțelept fără talent, decât unui talent lipsit de înțelepciune.

Apropierea de Rusia.

I. Este un gest de trădare pe care poporul român îl face față de Dumnezeu și față de ordinea morală a acestei lumi, și față de popoarele care stau în slujba acestei ordine, în războiul cu puterile nimicitoare ale răului. Onoare acestor popoare.

Gestul nostru murdărește în fața istoriei obrazul poporului român, îl dezonorează.

Numai cu sânge, cu sânge mult, vom mai putea în viitor să ne răscumpărăm onoarea pierdută, în fața acelor pe care îi trădăm și ne vor desconsidera.

II. De vor intra trupele rusești pe la noi și vor ieși învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susțină că ele vor pleca de la noi înainte de a ne sataniza, adică bolșeviza? Consecințele? Inutil de a le discuta.

III. Dacă însă vor ieși biruitoare armatele creștine, rezultatul va fi împărțirea noastră, desființarea statului român, ca plată pentru trădarea noastră...

...Cei ce poartă răspunderea viitorului României, în ceasul de față, să ia aminte!"

în câteva cuvinte, Corneliu Codreanu a definit profilul psihologic și moral al lui Titulescu: un orator de remarcabil talent, un bun mânuitor de fraze, o inteligență strălucitoare; dar superficială, incapabilă să discearnă sensul profund al evenimentelor, nu un înțelept, căci înțelepciunea presupune respectul ordinei morale a lumii.

Punându-se în slujba comunismului mondial, Titulescu dovedea cât era de pervertit moralicește; pentru că rezultatul final nu putea fi decât ruina și moartea națiunii care-i încredințase destinele.

Corneliu Codreanu și-a exprimat gândurile cu rezervă. Titulescu era ministrul Afacerilor Străine al României, și nu putea permite expresii prea dure. Astăzi, noi avem toate dovezile că Titulescu se afla în serviciul dușmanului. El știa că politica sa ducea țara la dezastru; însă setea lui de parvenire, gustul vieții somptuoase, nu cunoșteau limite și-i

omorâseră orice sentiment național.

Corneliu Codreanu a judecat problemele de politică externă așa cum le judeca pe toate celelalte, dând prioritate noțiunii de ordine morală. Indiferent la punctul de vedere material, avantajele îndoielnice, dacă nu ipotetice, ale unei asemenea alianțe cu Rusia, numai gândul la o apropiere cu Sovietele, cu Rusia comunistă și atee, îi provoca oroare.

Există popoare și state, spunea el, ce se găsesc, în anumite epoci, înslujba ordinei morale ale lumii. Aceste state personifică, la un moment dat, forțele Binelui și ale Adevărului, care luptă împotriva puterilor Răului.

În acel context al istoriei mondiale, Răul era reprezentat de Rusia bolșevică. Ea trebuie combătută. El se încredea în etica statelor naționaliste, în linia lor de onoare, în decizia lor de a lupta contra comunismului și de a-l zdrobi pe plan internațional, așa cum acestea au făcut-o în propria lor țară.

La acea dată nu seputea prevedea, în primăvara lui 1936, care va fi evoluția Germaniei național-socialiste, cum Hitler se va lăsa antrenat, progresiv, înspre o politică de forță, ce nu va mai ține cont de nici un comandament moral. Ar fi fremătat de durere dacă ar fi asistat la încheierea "pactului de neagresiune Ribbentrop-Molotov". N-a mai trăit ca să vadă această zi neagră din istoria naționalismului european, deoarece călăii Regelui l-au asasinat în Noiembrie 1938.

4) "FRONTUL POPULAR" ÎN ROMÂNIA

Anul 1936 este cunoscut în istoria Europei ca acela al implantării, în numeroase țări, de către Internaționala comunistă, a fronturilor "antifasciste" și "populare". Scopul acestor acțiuni politice diversioniste era de a mina securitatea internă a statelor naționale și de a le atrage, pe această cale, în sfera de influiență a Moscovei.

Originea acestor "fronturi" trebuie căutată în situația precară a Uniunii Sovietice pe plan internațional, după victoria lui Hitler în Germania. Amenințată în Europa de puterea militară crescândă a noului Reich, și în Extremul Orient de tendințele expansioniste ale Japoniei; având un câmp de acțiune sensibil redus în aproape tote țările europene, din priocina apariției fascismului și a altor mișcări naționaliste, Moscova și-a căutat salvarea, apropiindu-se de statele democratice occidentale. În aceste state, URSS dispunea nu numai de puternice formațiuni comuniste, ci și de importante complicități din lagărul democratic, URSS a fost admisă, în 1934, în LIGA NAȚIUNILOR, deși nu îndeplinea condițiile indispensabole spre a face parte din acest organism. Tot grație complicităților acestora, guvernul bolșevic a reușit să semneze un Pact de asistență mutuală cu Franța și cu Cehoslovacia, embrion al unei politici noi de încercuire a Germaniei.

"Fronturile" politice de inspirație comunistă, ivite în 1936, și cunoscute sub numele de ""ronturi antifasciste""și de "Fronturi populare", sunt proiecția unei aceleași strategii elaborate de Stalin, după 1933. Ele aveau drept obiectiv principal protejarea Mecăi comunismului mondial de izolare totală, în eventualitatea unui atac concentric al statelor naționaliste din Europa și Asia. Totuși, alianțele externe, pentru a putea fi durabile și eficiente, trebuiau consolidate printr-o a doua linie de fortificații, constituită

chiar în inima statelor noncomuniste.căci, un stat guvernat de către un “FRONT POPULAR” ar fi fost mult mai accesibil ideii de alianță cu Rusia Sovietică, și ar fi constituit un partener mult mai loial în lupta pentru nimicirea naționalismului european.

Concepţia Kremlinului, în vederea montării acestor ingenioase instrumente de subversiune în interiorul altor state, era următoarea: partidele comuniste din ţările europene, oricât de puternice şi de dezvoltate ar fi, nu sunt suficient de forte pentru a cuceri SINGURE puterea pe căi legale, adică prin alegeri și Parlament; în ceea ce priveşte cucerirea puterii prin revoluția proletară, erau și mai puţin capabile s-o facă. Ca să pătrundă în incinta superioară a guvernului, era nevoie să fie vehiculate de către alte forţe, de către partidele social-democratice de exemplu, şi chiar de acelea pur burgheze. Dar, acestui plan i se opunea continuu repulsia organică pe care aceste partide o simţeau, atunci când era vorba să se alize cu comuniștii; ştiindu-se cu pertinenţă, că scopul final al acestora era distrugerea democraţiei parlamentare și instaurarea dictaturii partidului.

Pentru a învinge neîncrederea partidelor democratice faţă de extrema stângă, Internaţionala Comunistă, prin mijlocirea miilor de canale subterane, s-a apucat să injecteze în mentalitatea acestor partide teama de un “iminent pericol fascist”... În faţa acestei situaţii – susţineau comuniştii – vechile prejudecăţi trebuiau pentru un moment stăvilite, pentru a face loc unei unităţi de acţiune împotriva extremei drepte. Nu era vorba de a se menţine rezervele obişnuite faţă de comunism, CI DE A LUPTA ÎN COMUN, de la centrul burghez până la comunism, împotriva pericolului ce îi ameninţa pe toţi, şi care, risca să compromită însăşi existenţa statului democratic.

Cele două tipuri de “fronturi” au fost lansate, în acelaşi timp, de Internaţionala Comunistă; deşi există, între ele, o deosebire obiectivă. “FRONTUL ANTIFASCIST” servea la pregătirea psihologică a opiniei publice în vederea formării unui alt front: “FRONTUL POPULAR” era o grupare politică operaţională în politica unei ţări.

“Antifascizmil” era sloganul lansat de comuniști pentru a atrage partidele burgheze și a le face intrarea într-o nouă combinaţie. Fără obsesia “pericolului fascist” nu se ajungea la “Frontul popular”, întrucât i-ar fi lipsit cimentul capabil să lege diferitele formaţiuni politice chemate să constituie “frontul”...

după cum se ştie, în Spania mai întâi, și apoi, în Franţa, partidele non-comuniste au cedat instigaţiilor orchestrate de Moscova și au constituit guverne de tip “front popular”, cu rezultatele funeste care se cunosc. Spania n-a putut să se elibereze din ghiarele Moscovei decât la capătul unui sângeros război civil; în timp ce Franța a scăpat ca prin minune să fie înghițită într-o astfel de luptă.

Odată “frontul popular” instalat la putere, urma a treia fază, aceea a înfloririi lui: calul Troian introdus în guvern – reprezentat prin partidul comunist – începe să elimine progresiv pe ceilalţi parteneri, mai întâi pe burghezi, pe urmă pe socialişti, pentru a-și asigura omnipotența și a transforma nenorocitele ţări înșelate într-un sclav al Kremlinului.

Momentul politic european, caracterizat prin apariţia “fronturilor populare” a fost

evocat cu vigoare şi clarviziune de Vasile MARIN, într-un articol apărut în 1936;

“La sfârșitul acestei ierni primăvăratice, sub acţiunea dinamizantă a soarelui “de la răsărit”, pe copacul vieţii publice, până la cele mai firave rămurele, au răsărit, svâcnitori de sevă, mugurii blestemaţi ai comunismului, etichetat pentru circumstanță “antifascist” de către trăgătorii de sfori de la Moscova.

……………………………………………………

Aur greu, contravaloarea obţinută prin silnicie din munca și sângele milioanelor de roboţi moscoviţi, trupele marxiste din toate ţările lumii au pornit la atac. Având asigurată asistenţa lașă și interesată a masoneriei și a democraţiei iudaizante, organizaţiile comuniste au trecut la atac sub noua camuflare, botezată, pentru adormirea naivilor, în “acțiune antifascistă”. Efectele n-au întârziat să apară: în Spania, intrată de mult în debandadă republicană, pe urma unui regim venal și afacerist, se ridică triumfător din recentele alegeri, frontul popular, instrument de luptă parlamentară al comunismului. Înainte chiar de a fi luat guvernul, închisorile sunt deschise și bandele eliberate ard biserici, ocupă cazărmi, spânzură de copacii drumurilor pe patrioţi; în Franța comandată de slugile lui Leon Blum și ale lui Cachin, lepădăturile mahalelei pariziene defilează în cortegii smălțuite cu drapele roșii și urlă netulburate, pe sub arcadele palatelor durate de regalitate, “Inaternaţionala”. Prin ambuscade aranjate cu concursul poliției republicane, omoară patrioţii ligilor și fără teamă de pedeapsă pregătesc în administrație, în armată, în învățământ și chiar în justiție “noaptea cea mare”.

La Geneva, regizată de jidanul delincvent de drept comun Litvinoff, se fac congrese sub semnul Internaţionalei; sub masca “antifascistă”, pentru placul babelor anglo-saxone transformate subit în apărătoare ale raselor de culoare, comunismul își face jocul și pregătește focul Europei, pentru ca de pe urma măcelului și pe ruinele unei civilizații să se aşeze la urmă cucuvaia comunistă.

În sfârșit, ordinele și rublele generoase ale tovului Stalin au început să producă efecte și în dulcea noastră ţară. Și e simptomatic faptul că recrudescența comunistă din țara românească coincide, straniu, cu instalarea unei reprezentanțe diplomatice a URSS-ului la noi, reprezentanţă condusă de fiul Izraelului, cu rabinale origini de prin regiunea Bălţi a Basarabiei, tovul Mișa Ostrovschi” (47).

România nu putea scăpa de zona de atac a Moscovei, cu atât mai mult cu cât anemicul partid comunist (mai puţin de 1.000 de membri înainte de-al doilea război9 nu putea nici într-un fel aspira la titlul de forță politică reală. În pofida oricărui sprijin de care partidul comunist se bucura din partea Palatului, unde o camarilă de extracţie iudeo-marxistă dirija viaţa publică, ei se axifisiau la periferia societăţii, incapabili să pătrundă și să se afirme în conştiinţa naţiunii; și aceasta din cauza puternicei mișcări naţionaliste legionare, ce corespundea în întregime coordonatelor spirituale ale neamului.

Misiunea celor două “fronturi” teleghidate de la Moscova, fusese de a reda debilicului “Partid Comunist din România” o anume vigoare, și a-l relansa în actualitate, prin transfuzia de energie provenind din celelalte sectoare politice. În ţara noastră, obiectivul de operaţie a “frontului popular” nu putea fi, în această împrejurare, precum în Franța

ori Spania, cucerirea puterii, ci cel mult punerea la dispoziția partidului comunist local a unui balon de oxigen, a unui colac de salvare.

Semnalul agitației antifasciste în România a fost dat de profesorul de la teologie CONSTANTINESCU-iAȘI, care-și concilia foarte bine poziția "bugetivoră" din stat cu aceea de militant într-o grupare de extremă stânga. El a organizat câteva manifestații minore la Iași și Chișinău, utilizând în mod special un personaj politic omogen, recrutat dintre evrei, ruși și ucrainieni.

Dar, de aci, scânteia agitației antifasciste a făcut un salt spectacular, invadând organismul "Partidului Național-Țărănesc". Pe când ducea o slabă campanie în vederea răsturnării guvernului liberal, deodată, partidul "țaranilor" a început să dea semne de dinamism, resimțindu-și vocația "antifascistă".

Partidul acesta aveao structură hibridă încă de la naștere. Una din ramuri, cea ardelenească, reprezenta linia burgheziei naționale; în vreme ce aceea din Vechiul Regat (ex-Partidul Țărănesc) înclina spre lupte de clasă și marxism. Printre conducătorii acestei ultime ramuri, exista un nucleu puternic de personalități marxiste, care nu-și ascundeau simpatia lor șață de Rusia și de comunism. Aceștia făceau parte și din camarila regală, grăbind țara înspre o dictatură roșie. Figurile principale ale stângii militante a Partidului Țărănesc, angajate într-o colaborare secretă cu comuniștii, erau: Armand CĂLINESCU, Mihail RALEA, Petre ANDREI și Virgil MADGEARU.

"FRONTUL POPULAR" în România și-a găsit un început de expresie politică în timpul alegerilor parțiale care au avut loc la începutul acelui an, în mai multe circumscripții vacante, pentru Cameră și Senat. Pivotul coaliției stângii în timpul acestor alegeri era Partidul Național-Țărănesc, în jurul căruia se reuniseră numeroase grupări de tendință radicală, de cea mai redusă importanță.

Pentru a contracara existența acestui "front", s-a constituit, în vederea acestor alegeri, "Blocul partidelor de dreapta", prin aderarea Partidului Național Creștin, a "Frontului Românesc" și a câtorva grupări mici. Mișcarea Legionară n-a făcut parte din acest bloc, și nici n-a intrat în lupta electorală.

În județul Suceava, candidatul partidelor de dreapta: Prof. A.C. Cuza a ieșit învingător. În schimb în județul Mehedinți, victoria a revenit candidatului Partidului Național-Țărănesc. Totuși, alegerea cea mai interesantă, din punctul de vedere al experienței "frontului popular" a avut loc în județul Hunedoara. Din cauza numărului mare de întreprinderi miniere și industriale ce existau în această regiune, voturile stângii aveau o anumită pondere. Particularitatea acestor alegeri parțiale din Hunedoara a fost participarea unei noi grupări marxiste, recent constituite, sub președinția unui ex-ministru din guvernul Averescu, PETRE GROZA, personaj care va juca, în 1945, tristul rol în comunizarea țării.

Gruparea lui se numea "FRONTUL PLUGARILOR", și niciodată nu depășise în importanță granițele județului Hunedoara, unde fostul ministru beneficia de oarecare popularitate. Acest "Front al plugarilor" luase naștere în acord cu Moscova și Partidul Comunist din România, în perspectiva unor anumite evenimente viitoare, pere strategia comunistă le prevedea cu câțiva ani înainte.

Cum era de așteptat, partidul lui Groza s-a atașat imediat, în vedera bătăliei electorale din județ, "Frontului popular", în formare. Au loc alegerile și candidatul "frontului popular" embrionar, un membru al Partidului Național-Țărănesc a repurtat victoria, obținând, în cifre rotunde, 31.000 de voturi, față de numai 21.000 pentru Partidul Liberal (partid de guvernământ, dispunând de întregul aparat administrativ) și, lăsând cu mult în urmă candidatul "Blocului de dreapta", care n-a obținut decât 8.000 de voturi. Amintim că Mișcarea Legionară n-a luat parte la aceste alegeri.

Acțiunea întreprinsă de KOMINTERN în România prin filiera celor două "fronturi" a beneficiat, încă de la debut, de sprijinul nelimitat al presei iudeo-marxiste de pe "strada Sărindar". Întreaga rețea a gazetelor scoase de acest trust a început o violentă campanie împotriva pericolului "fascist" și a "extremismului de dreapta", Mișcarea Legionară fiind vizată în primul rând. Luni și luni de zile, rotativele publicațiilor "DIMINEAȚA", "ADEVĂRUL", "LUPTA", "PRESA", "ZORILE", "TEMPO", "FACLA", "ZIUA" și "CUVÂNTUL LIBER", deloc inoportunate de cenzură, cu o ură isterică, au instigat guvernul să ia măsuri contra "fasciștilor" și a "hitleriștilor".

Cele câteva succese obținute nu satisfăceau pe agitatorii "frontului popular" în România, pentru că ele nu afectau izvorul naționalismului românesc, care era însăși clasa studențească. Desigur, dacă această forță studențească putea fi slăbită, și după aceea captată pe linia marxisto-comunistă, "frontul popular" ar fi avut șansa de a prinde rădăcini în țara noastră. De aceea, eforturile principale ale instigatorilor ascunși ai celor două "fronturi" s-au concentrat asupra studențimii. Banii au curs râu, propaganda a fost deversată în avalanșă asupra universităților, iar momelile individuale au devenit monedă curentă. Ce nu s-a încercat ca să se spargă unitatea de granit a clasei studențești...

În acel timp, au apărut în lumea studențească o mulțime de publicații de tendință bolșevică: "STUDENTUL ROȘU", "ȚĂRANUL LENINIST", "AJUTORUL ROȘU", "STUDENTUL ROMÂN", "ȚĂRANUL EVREU" etc... Fără a mai vorbi de broșuri comuniste incendiare, strecurate pe ascuns în sevietele studenților, în pupitrele lor, pe culoarele facultăților...

În primăvara anului 1936, s-a creat chiar și o grupare studențească marxist-leninistă, numită "GRUPUL STUDENȚILOR DEMOCRAȚI", destinată să culeagă fructele propagandei roșii.

Nici una din aceste manifestări publicitare, și mai puțin grupul studențesc comunist (redus la câteva zeci de persoane, și incapabil să se manifeste public) n-avea să tulbure ritmul vieții studențești, aflate pe linia naționalismului, dacă nu primeau nici un ajutor neașteptat din partea guvernului. Statul în persoană venea, s-ar putea spune, în ajutorul acestor formațiuni de tip "front popular" care URMĂREAU TOCMAI DISTRUGEREA LUI.

Lucru incredibil: sprijinirea grupării studențești marxiste de către organismele chemate să vegheze la menținerea ordinei publice s-a realizat PRIN FILIERA PALATULUI. "Camarila" bine cunoscută a indicat guvernului liberal al lui Tătărăscu să intervină discret, însă eficace, în vederea susținerii grupărilor studențești "democratice", contra grupărilor "extremiste" (!!)

Astfel conspirația comunistă de la Palat venea în ajutorul "tovarășilor" care lucrau în țară la constituirea "frontului popular". Ne vom referi din nou la cuvintele lui Vasile MARIN, care, mai bine decât oricine, a sesizat acest moment politic din țara noastră.

"Internaționala a declanșat ofensiva ei dizolvantă în toate straturile societății românești și și-a îndreptat atacul îndeosebi spre studențime, fără adeziunea căreia nu se poate face nimic în politica țării românești. Guvernanții au prins prilejul și au dat o mână de ajutor. Iată cum, pentru atingerea scopului său infam, divizarea studențimii, statul pretins burghez, apărător al unei anumite ordine politice, sociale și economice, se pune în slujba agenților lui Dimitrof. Zis și făcut. Din cabinetele ministrului de Interne și sub protecția siguranței; au pornit ordine de menajare și de încurajare a acțiunilor "profesionale", "antifasciste", studențești.

Sub formula "studențimea să se preocupe din nou de nevoile ei", pe care le-ar fi părăsit de când s-a integrat disciplinei naționaliste, și prin lozinca "Jos fascismul!" se caută dizolvarea studențimii. În grabă, și sub protecția directă a poliției, s-au constituit, fie la sedii politice, fie pe facultăți, qanemice grupuri de "studenți democrați", strânși acolo "fără deosebire etnică sau de religie" (mai ales), și de ale căror preocupări doctrinare fac tărăboi mare toate ziarele jidovești din Sărindar ori de pe aiurea. Manevra Internaționalei, asistată de complicitatea politicienilor români, este sortită eșecului și de data aceasta. Diversiunea n-a prins și nu va prinde. Studențimea național-creștină, perfect disciplinată și conștientă de marele rol pe care l-a jucat și îl va juca, nu s-a lăsat atrasă în cursă. "Fronturile democratice" ale studențimii vor avea aceeași soartă, ca tot ce s-a încercat până acuma împotriva studențimii" (48).

Experiența "frontului popular" în țara noastră a luat sfârșit puțin după aceea, printr-un eșec răsunător; și, ceea ce este mai curios, nu ca rezultat al vreunei contraofensive a forțelor de dreapta, ci printr-un fenomen ce nu s-a mai văzut în România din 1922: o reacție a opiniei publice, care a măturat, ca un uragan, fragilele organizații ale frontului popular.

Cu începere din luna Mai 1936, și cu punctul culminant către mijlocul lunii următoare, o mișcare colectivă de protest izbucnește împotriva provocărilor Moscovei. Răspândită în toată țara, ea a luat așa proporții încât, într-o clipă, a făcut să dispară tot ceea ce urziseră agenții comuniști în mai multe luni de penibilă așteptare. Nimeni nu s-a putut opune acestei unde de indignare a conștiinței naționale ultragiate. Nici guvernul, nici Palatul n-au putut nimic salva.

Mișcarea Legionară a luat parte la lupta generală de condamnare a frontului popular, alături de toate partidele de dreapta. Totuși, mișcarea anticomunistă nu s-a mărginit la sectorul politic. Ea a invadat studențimea, s-a propagat în asociațiile profesionale: avocați, medici, arhitecți, ingineri, preoți și profesori; și, ceea ce este cel mai semnificativ, a determinat adeziunea presei naționale, a presei curat românești, cu marele ziar "UNIVERSUL" în frunte. O virulentă polemică s-a angajat între "UNIVERSUL" și trustul iudeo-marxist al gazetelor "de pe Sărindar", cotidienele "ADEVĂRUL" și "DIMINEAȚA" în primul rând, asupra chestiunii capitale a "PRIMATULUI NAȚIONAL ÎN VIAȚA PUBLICĂ ȘI PROFESIONALĂ".

Pentru întâiași dată, presa "de pe Sărindar", dirijată de iudeo-marxiștii BLUMENFELD,

PAUKER, HONIGMAN și ceilalți, e condamnată de opinia publică și publicațiile ei arse în piețele publice. La București și în toate orașele țării, gazetele iudeo-comuniste nu se mai vindeau, și nu mai puteau fi vândute. Ele erau smulse de către manifestanții revoltați, din chioșcuri, din mâinile vânzătorilor, și aruncate în foc. Boicotajul se generalizează și, cu începere din acest moment, o asemenea presă, atât de ostilă intereselor neamului românesc, își pierde definitiv creditul în fața opiniei publice.

Agitația ia sfârșit odată cu sosirea iernii. Cu cenușa ultimelor exemplare arse, dispare și din țara noastră “frontul popular”

5) TABĂRA DE LA CARMEN-SYLVA

În vara anului 1936, activitatea predominantă a Legiunii a fost consacrată taberelor de muncă. De la patru, în 1934, numărul lor s-a ridicat la douăzeci în 1935; pentru ca să crească în așa fel, în 1936, încât aproape fiecare județ (71 în total) să-și aibă propria sa tabără de muncă. Fără să mai pomenim de șantiere, de mici lucrări, al căror număr se ridica la mai multe mii. Nu exista cuib care să nu realizeze cel puțin o lucrare de interes general.

Toți oamenii cinstiți admirau munca legionarilor. Aici se înălța o biserică; acolo o școală; în altă parte se construia o casă de odihnă sau o locuință pentru o familie săracă de țărani ori de muncitori... În anumite județe, legionarii începuseră să clădească sediul organizației. Anul 1936 va rămâne în istoria Legiunii drept “anul taberelor de muncă”.

Căpitanul își petrece această vară în tabăra de la Carmen-Sylva. Zi cu zi, era la postul său printre legionari. Împărtășea cu ei viața aspră, dormea sub un cort ca și dânșii, și mânca aceeași mâncare... Singurul lux pe care și-l permitea era o țigară în orele de repaus. Era departe de familie, de soția lui și de tot ceea ce nu avea legătură directă cu tabăra. Toată energia îi era concentrată asupra sutelor de legionari veniți la Carmen-Sylva din toate părțile României. El le era comandant, dar și tată, sfătuitor, exemplu...

Cu ochiul strălucitor comtempla lucrările din tabără: unii scoteau pietre din mare; alții le transportau în tabără; niște echipe clădeau ramblee pentru evitarea surpăturilor pe timp ploios, terenul fiind în pantă. Mulți munceau la drum; o șosea largă coborând de la faleză până la mijlocul taberei. Alții făceau grădinărit într-un ogor vecin. Echipa de serviciu de la bucătărie prepara hrana în cazane enorme. Toți lucrau cu veselie și cu ardoare. O privire a Căpitanului era suficientă ca să-i reanimeze; bucuria de a trăi cu el compensa toate eforturile...

Munca începea în zori; se făcea o pauză la amiază pentru dejun și se continua apoi până la apusul soarelui. Tabăra era condusă militărește. În fiecare zi, Căpitanul desemna un ofițer de seviciu, care era răspunzător de funcționarea taberei până a doua zi. Acesta dădea deșteptarea, aduna pe legionari în careu, dădea raportul Căpitanului și trimitea oamenii la treabă. El avea grijă de curățenia în tabără, de hrană, de primirea și instalarea noilor veniți.

Lucrările propriu-zise erau dirijate personal de Căpitan. El stabilise programul treburilor cotidiene și obiectivele de atins. Fiind dotat cu simțul arhitectonic, conducea lucrările cu precizie și cu gust, încercând să unească utilul cu esteticul.

Seara, după cină, era consacrată educației. Tabăra trăia atunci o altă viață. După apăsarea oboselii și a căldurii zilei, legionarii aspirau să evadeze de pe pământ și să descopere înțelesul existenței lor legionare, al sacrificiilor, al luptei lor... Adunați în jurul Căpitanului, îi ascultau vorbele, și maiestatea naturii dădea un plus de greutate învățămintelor sale. Un foc de tabără ardea cu o flacără surdă... Șeful, așezat pe o piatră sau pe un butuc, în mijlocul lor, le cuvânta... Singure, lumina focului și aceea a lunei se reflectau pe fețele lor atente. Liniștea exterioară îi învăluia; abia de se mai auzeau clipocitul valurilor și trosnitul lemnelor care ardeau... Ai fi crezut că trăiești o scenă din Scripturi: Hristos vorbind mulțimii, la malul apei... Glasul lui, bine timbrat pătrundea adânc în inimi. Vizionarul, doctrinarul și politicianul se topeau într-o singură gândire. În cuvintele sale, trecut, prezent și viitor se uneau, pentru a furniza cel mai bun răspuns problemelor stresante. Pentru el, price reflecție lua perspectiva eternității. Și totuși, chiar în circumstanțe asemănătoare, Corneliu Codreanu se ferea să țină discursuri ori să se angajeze în discuții sterile. Departe de astea!... Nu era în genul lui. Elocvența sa era elocvența faptelor. N-avea defel gust pentru adunările publice; prefera să trimită alte persoane ca să vorbească mulțimilor, și în special pe tatăl său, prof. Ion Zelea Codreanu, orator popular fără pereche. Căpitanul era și el un orator, dar de o altă specie: el vorbea sufletului, căuta căile de acces spre interior. Ca să poată să-și dezvolte întreaga forță de convingere, avea nevoie de o ambianță intimă, de căldura camarazilor săi. Nu se simțea bine decât în mijlocul alor săi, și doar acolo gândirea lui își demonstra întreaga forță. Pentru a se manifesta din plin, trebuia să simtă, încă de la bun început, o comuniune spirituală cu auditoriul său. Atunci, elocvența lui atingea sublimul.

O altă caracteristică a causeriilor Căpitanului era aceea că nu-i plăcea să se întindă prea mult asupra unui același subiect. Câteva fraze îi erau suficiente ca să-și explice gândirea. Afecțiunea, maniera de cuvântare academică sau didactică, îi repugnau. Deși ascendentul său, față de legionari a fost total, nu voia să pară că le dă lecții, că le calcă știința și personalitatea. Îi plăcea vorba vie, dialogul; prefera să fie întrebat.

Căpitanul era în același timp un eminent pedagog. Știa că, pentru a educa, trebuia să se situeze la nivelul de înțelegere a oamenilor, să caute aflarea a ceea ce e în sufletul lor; și, după aceea, să încerce a-i ridica până la marile adevăruri naționale-creștine. Toate felurile de probleme i se puneau de sute de legionari care-l înconjurau. Le răspundea cu aceeași bunăvoință și seriozitate la toate, atât chestiunilor profunde și subtile puse de oamenii simpli, cât și acelea mai simple, și chiar naïve, ridicate de un liceean, un țăran sau un muncitor. Deși își făcuse studiile în drept și economie politică în Franța, n-avea vanitatea anumitor intelectuali care, deoarece și-au asimilat câteva noțiuni timpurii, cred c-au cucerit înțelepciunea totală. Aici era legionarul, ce predomina în Legiune, și toate clasele sociale erau respectate în mod egal.

Iată câteva din întrebările puse Căpitanului în acele memorabile ședințe nocturne de la malul Mării Negre:

-Care trebuie să fie comportamentul legionar față de celelalte grupări naționaliste, Vaidiste și Cuziste?

-Care e situația ziarului “PORUNCA VREMII”?

-Cum vom ajunge la putere, dacă guvernele continuă să ne persecute?

-Ce atitudine să luăm față de Iuliu Maniu?

-E profitabilă crearea de tabere, sau ar fi mai folositor ca timpul petrecut și energia depusă în tabere să fie întrebuințate în propagandă și organizare?

-E de salutat faptul că legionarii se căsătoresc, întrucât viața lor este în permanență expusă pericolelor?

-Care este rolul femeii în organizație și în societate?

-Cum se poate concilia viața de student, constrâns de studii și de examene, cu viața de legionar?

-Care e atitudinea Bisericii Creștine față de război și de orice act sângeros?

În răspunsurile sale, Căpitanul nu se mulțumea să dea soluții la cazurile ridicate; el exprima și principiile și legile legionare. Baza răspunsurilor lui era întotdeauna practică și doctrinară, totodată. Nu uita niciodată latura educativă a problemelor, chiar când subiectul în discuție era pur politic. Cuvintele care-i reveneau neîncetat pe buze, ca un leit-motiv al concepției sale integral educative, erau: DRAGOSTE, BUN SIMȚ, COMPORTAMENT CORECT.

Aceste trei cuvinte sintetizează întreaga etică legionară. Un legionar trebuie sărespecte buna-cuviință în toate ocaziile. El trebuie să fie bun, duios, tolerant. Nici lăudăros, nici orgolios; să păstreze măsura în toate, să nu facă nici un gest deplasat. Trebuie să evite atacul la persoană, să nu poarte cămașa verde decât cu bună știință; să nu provoace autoritățile fără motiv, nici să le exalte; să fie curat îmbrăcat, evitând ostentația; îmbrăcămintea lui, chiar peticită, să fie curată și îngrijită. Să respecte femeia și să nu comită nici o mojicie față de dușman...

Ședințele se terminau cu cântece, ieșind din sute de piepturi tinere: cântece triste, cântece eroice, cântece evocând gloriile strămoșești, cântece care păreau a-i transfigura...

Renumele Legiunii pătrundea din ce în ce mai adânc în țară; poporul urma, tot mai numeros, calea trasată de Căpitan. Totuși, aceste, succese de masă nu-l satisfăceau. Viziunea lui mergea mult maideparte. Era preocupat de problema "omului nou". Crearea acestui "OM NOU" era obiectivul său principal în privința neamului nostru; fiindcă acest om, odată făurit, ar fi putut rezolva toate problemele națiunii. De aceea, în toate Circulările sale din acel timp, insista asupra **importanței educative a taberei.**

La 10 Iulie 1936, Corneliu Codreanu adresă o Circulară comandanților de tabără, cerându-le să acorde prioritate educației legionare:

Educația legionarilor în tabere

"Aveți grijă de educația legionarilor. Acestea se pot realiza:

A. Prin exemplu de viață comun! Ducând aceeași viață cu ei. Purtându-vă cu bunătate și cu iubire.

B. Prin lecțiile de educație prin care țineți în ședință.

Aici veți insista asupra următoarelor chestiuni:

1. Boala dezunirii și a certurilor din organizație.

2. Pâra camaradului, șoapte la ureche, intrigă.

3. Nemulțumiri în contra șefilor, care au și ei șefii lor care-i controlează.

4. Spionajul și trădarea.

Insistați cu deosebire asupra purtării în societate a legionarului. prin purtarea lui, un legionar poate să ne facă cel mai mare bine sau cel mai mare rău.

Nu dați exemplu de purtări urâte, necuviincioase, mândrie, îngăimare, discuții prostești, etc.

6) MARŞUL FRĂȚIILOR DE CRUCE

În după-amiaza zilei de 15 Iulie 1936, o lungă coloană legionară își făcu apariția în tabăra de la Carmen-Sylva. Era formată din tineri sub 20 de ani, elevi de liceu și din alte școli secundare. Ei parcurseseră pe jos cei 22 de km care separă Constanţa de Carmen-Sylva, sub razele arzătoare ale soarelui de vară. În timpul întregului marş, acești tineri nu mâncaseră nimic şi nu băuseră nici o picătură de apă, respectând ordinul conducătorului lor, Gheorghe Istrati, care voia să le încerce voința și capacitatea de rezistență. Effort epuizant pentru liceeni, orăşeni în cea mai mare parte, care, în viața lor, nu făcuseră un astfel de effort fizic, nici marşuri lungi. Totuşi, nici o defecţiune şi nici o slăbiciune nu au fost semnalate; nici un bolnav, nici un rămas în urmă. Toţi suportaseră încercarea în perfecte condiții.

Când au pătruns în incinta taberei, cântând "Sfânta tinerețe legionară", orice urmă de oboseală dispăruse de pe fețele lor. Bucuria de a-l vedea pe Căpitan, și de a se afla în tabără cu el, vreme de două săptămâni, compensa toate probele fizice.

Aceti tineri erau membrii organizaţiei legionare "Frățiile de Cruce", care se ocupa cu educația tineretului din instituțiile şcolare.

"Frăția de Cruce" este un nume strâns legat de vicisitudinile istorice ale neamului românesc. Când duşmanii invadau pământul patriei noastre, sau când domnitori răi oprimau poporul, se ridicau din sânul nației oameni viteji, care combăteau pe opresori. Ei veneau în ajutorul maselor oprimate, și, prin sprijinul lor îndrăzneț, semănau teroarea printre tirani. Acești răzbunători se legau între ei prin jurăminte, jurându-şi loialitate mutuală până la moarte. Luau Crucea drept martor al jurămintelor lor, şi-şi făceau chiar tatuaje ale imaginii ei pe braţ. Acești oameni erau "Frățiile de Cruce".

Corneliu Codreanu alesese numele acestei foarte vechi instituții, ca să desemneze organizaţia împuternicită cu perfectarea educației tineretului în **spiritul nou** al naționalismului creştin, pe care voia să-l imprime.

Ideea organizării tinerilor din clasele secundare în "Frăția de Cruce" germinase în

mintea lui Codreanu, în toamna lui 1923, pe când era închis în închisoarea de la Văcărești, inculpat în chestiunea "complotului studențesc". Meditând asupra raporturilor partidelor și clasei dirigiuitoare cu tineretul, Corneliu Codreanu ajunsese la următoarele concluzii:

-Școlarii de astăzi sunt viitoriii conducători ai țării;

-De educația acestor elevi va depinde calitatea clasei conducătoare de mâine, printr-o relație de la cauză la efect;

-Dacă avem azi o clasă dirigiuitoare egoistă, lașă și perfidă, aceasta se datorează mediului în care au fost crescuți actualii politicieni;

-Școala actuală n-are nici o preocupare moralizatoare. Se pune accent pe cultura intelectuală, se acordă o importanță nemăsurată acumulării de cunoștințe, rezultatelor examenelor și se neglijează formația morală. Școala modernă lasă sufletul în paragină;

-Paralel şcolii, şi fără să împieteze atribuțiile profesorilor, trebuie inoculată tineretului dragostea de patrie, sensul loialității, al onestității, credința. Acești tineri trebuie să crească într-un mediu curat, de unde să respingă exemplul lașității, al trădării, influiența ttuturor sentimentelor josnice;

-Aceste mediu, această şcoală paralelă, fondată pe spiritul de sacrificiu, pe eroism, va fi "Frăția de Cruce".

Misiunea noii organizații este rezumată în următorii termeni:

FRĂȚIA DE CRUCE

O organizație a tineretului român care acoperă toată țara, care are ca scop suprem formarea de buni soldați pentru România de mâine: acesta e imperativul actualelor timpuri – este un imperativ, coeficient al viitoarelor lupte la care tinerimea va fi chemată; și care vor cere de la ea un spirit sănătos, un mare suflet, un pumn de oțel; e o necesitate ca să fie apărat sufletul copiilor noștri de atacurile sistematice ale dușmanilor.

A fi "Frați de Cruce" înseamnă fraternitatwe până la moarte, în jurul Crucii, al tuturor acelora care simt în sufletul lor scânteia sacră a iubirii pentru patrie".

(Gheorghe Istrati, "Frăția de Cruce", Colecția "OMUL NOU", 1952, p.11)

Răspunsul adresat de Corneliu Codreanu din închisoare, în toamna lui 1923, elevilor Liceului "Mihail Kogălniceanu" din Vaslui, prin care-i încurajează să se organizeze, trebuie considerat ca actul de întemeiere a "Frățiilor de Cruce":

"Aici, în această închisoare, în care suntem așa de departe de lumea libertății, mult mai departe decât vă puteți imagina, orice veste din afară ne bucură, ne amintește de zilele fericite în care putem să privim și noi cerul…

Și când aceste vești ne sosesc de la tânăra generație, sfântă și ardentă, care așteaptă cu nerăbdare ceasul de îmbrăcare a uniformei și de punere a mâinii pe sabie, atunci spiritul nostru este cuprins de un fior adânc și sacru. Pentru că acești tineri sunt crainicii

bătăliilor ce vor veni ca să decidă destinul pământului nostru strămoşesc. Cui va aparţine el? Nouă? Vouă, copii? Românilor care trăiesc aici de veacuri, ori invadatorilor străini?

Trebuie să luaţi seama de aceste responsabilităţi, dragi camarazi, şi să pregătiţi solid mintea, şi mai ales sufletul vostru, căci, nu contează să ai filosofi, dacă aceştia sunt toţi laşi, fără caracter, fără suflet ori, şi mai rău, şi-au pierdut sufletele.

(Citat din Gh. Istrati –"Frăţiile de Cruce", Colecţia "OMUL NOU", 1952, p13)

din fundul închisorii, Corneliu Codreanu ajunsese nu numai la concluzii teoretice asupra necesităţii creării unei organizaţii a tineretului din licee şi colegii; dar şi elaborase planul de constituire a ""răţiilor de Cruce"" îndată după ieşirea din închisoare, l-a şi pus în aplicare.

Cea dintâi organizaţie a "Frăţiilor de Cruce" a fost creată în Iaşi, la 1 Mai 1924, şi grupa de elevi din şcolile acestui oraş. Pe urmă, altele au fost constituite în mai multe oraşe din Moldova.

Primul conducător al "Frăţiilor de Cruce" a fost Ion Moţa, numit în Septembrie 1924. În urma "cazului Manciu", Moţa a fost arestat şi "Frăţiile" au rămas câtva timp fără şef. Eliberat trei luni mai târziu, reia conducerea organizaţiei şi reuşeşte răspândirea ei şi în Transilvania. Sub conducerea lui Ion Moţa, "Frăţiile de Cruce" au dat prima bătălie: campania pentru lămurirea opiniei publice în legătură cu procesul intentat lui Corneliu Codreanu pentru moartea lui Manciu. Graţie elevilor din licee, încadraţi în "Frăţiile de Cruce", zeci de mii de manifeste, de broşuri şi de scrisori au fost difuzate în cele patru colţuri ale ţării noastre.

Planul lui Ion Moţa era să provoace un puternic curent naţionalist în întreaga ţară, mai ales, în regiunea în care trebuie să se judece procesul. Efectele acestei campanii s-au făcut simţite în timpul procesului. Naţiunea întreagă aflase cine este acuzatul, ce lupte a dus el, ce voia. Opinia publică, nehotărâtă la început, a trecut de partea lui Corneliu Codreanu. "Frăţiile de Cruce" au jucat un rol determinant în această mişcare de opinie, care a izbutit să ducă la achitarea de la Turnu Severin.

Criza generală care a lovit mişcarea naţionalistă după ruptura Ligii, a zguduit grav organizaţia tineretului. Anii 1926-1927 reprezintă o perioadă de dezorientare şi de declin în istoria "Frăţiilor de Cruce". Singure, organizaţiile din Focşani şi din Galaţi au reuşit să supravieţuiască şi să-şi menţină unitatea, constituind pepiniere ale conducătorilor legionari.

După crearea Legiunii, în 1927, legăturile au fost reînnodate şi s-a trecut la organizare. Treaba aceasta a mers foarte lent în anul întâi, deoarece multe "Frăţii de Cruce" de primă extracţie, decepţionate de ruptura Ligii Cuziste, s-au dispensat. Chiar puternica organizaţie de la Iaşi îşi pierduse în bună parte efectivele. Însă, puţin câte puţin, grupurile s-au reconstituit sub pavăza Legiunii, şi "Frăţiile de Cruce" şi-au reluat lupta cu elanul de odinioară.

Ele iau parte, de-acum înainte, la toate marile lupte ale Legiunii: marşul în Basarabia –

luptele electorale din Neamț și din Tutova – digul de la Vișani -, și împărtășesc suferințele camarazilor lor mai în vârstă. Din această epocă datează un celebru Manifest al lui Corneliu Codreanu, adresat liceenilor care-și terminau cursurile și erau doritori să se încrie în Garda de Fier:

"Există DOUĂ TINEREȚI – se spunea în acest Manifest. Există tineri care-și zic studioși, cu lunetele pe nas, cu un aer fals de savant, cu gesturi studiate, cu un umăr mai înalt decât celălalt, pentru a fi mai interesant, pieptul umflat și strâns, picioarele răsucite; veniți cu haine cârpite și modeste, ei au devenit, câteva luni mai târziu, "Don-Juanii" centrelor universitare; și aruncă priviri dispreţuitoare masei vulgare; le este rușine să țină în mână toporul pentru a sparge lemne acasă, să ia plugul în mână sau sapa pentru prășit, când buruienile sufocă porumbul, ori să se pună în spatele tejghelei, ca să-și ajute mama. Convinși că pot rezolva, dintr-o trăsătură de condei, cele mai mari probleme, au un singur ideal de viață: să se slujească de politică pentru a ajunge cât mai sus și mai uşor posibil; gata să sărute mâna primului stăpân puternic ce le promite vreo favoare.

Aceştia sunt neputincioșii, fariseii, incapabilii, lingușitorii și risipitorii, din care se recrutează, după aproximativ 60 de ani, cea mai mare parte din conducătorii țării, condamnată astăzi să plătească toate păcatele.

Cu astfel de oameni era fatal ca toate josniciile să triumfe la noi.

Dar există şi un alt tineret!

Un tineret care privește spre cer. Capabil, sănătos și simplu, să pună mâna pe carte sau pe plug, pe armă sau pe unealtă, când trebuie. Capabil să respecte ceea ce e sacru în această țară și s-o apere făcând din pieptul său un meterez.

Care știe să întindă o mână sinceră prietenului, să lovească dușmanul și să huiduie pe imbecil sau pe trădător.

Acesta este tineretul format la şcoala Legiunii și a Gărzii de Fier".

În timpul marii prigoane din anii 1933-1934, "Frățiile de Cruce" au dat tribut de sânge pentru cauza naționalismului. Un tânăr bacalaureat, Virgil Teodorescu, a căzut lovit de un glonte, pe străzile Constanței, atunci când lipea un afiș electoral. Alți tineri au fost arestați și aruncați în închisoare.

După prigoană, "Frățiile de Cruce" au trecut și ele printr-o perioadă de prefacere și de transformări. La 10 Noiembrie 1934, Căpitanul a numit ca şef al organizației din întreaga țară pe un bărbat de o valoare excepțională: Gheorghe ISTRATI. Sub conducerea sa, organizația a luat o extraordinară dezvoltare, și rețeaua ei a cuprins, încet-încet, toată țara.

Istrati era un conducător model. El cerea tinerilor de sub ordinele sale o disciplină puternică; le impunea privațiuni, dar, totodată, știa să dea el însuși exemplul. Era respectat şo prețuit, căci unea, în comanda sa, severitatea și bunătatea. Nu lăsa să treacă nici o greșeală fără a o remarca și a o pedepsi, pentru ca urmările să nu afecteze pe ceilalți. Avea darul de a adapta doctrina legionară la mentalitatea acestor spirite tinere.

În fraze precise şi clare, exprima gânduri de o mare profunzime; şi chiar intelectualii versaţi în cunoașterea doctrinei veneau să-l consulte în anumite probleme.

Gh.Istrati este și autorul unei lucrări consacrate, în sistemul de educaţie şi de organizare preconizat, cunoscute sub numele de "Îndreptarul Frățiilor de Cruce". Ca să scrie această carte, el a plecat de la dispozițiile Căpitanului în materie de formare a tineretului din licee-colegii. Nu numai atâta, el le-a unificat, formând un corp de norme din toate aceste dispozițiuni diverse, și le-a completat pe baza propriei sale experiențe acumulate în timpul în care exercitase funcţia de Șef al "Frățiilor de Cruce".

Când a prezentat Căpitanului manuscrisul, acesta a fost înspăimântat de mărimea lui, ce nu-i părea adaptat tineretului. După ce l-a citit, i l-a restituit cu elogii, fără să-i schimbe o virgulă.

"Îndreptarul Frățiilor de Cruce" este o operă capitală pentru cunoașterea istoriei și doctrinei legionare. Cartea aceasta conţine **un istoric** al organizaţiei, care, de la debut, se confundă cu acela al Mişcării: **un expozeu al principiilor** legionare, sub formă adaptată tineretului; în sfârşit – şi aceasta e partea cea mai însemnată – **sistemul de educaţie şi de organizare** a "Frăţiilor de Cruce", în forma sa definitivă, aşa cum se cristalizase de-a lungul perioadei de expansiune a Legiunii.

Până la prigoana din 1933 nu existau decât organizaţii răzleţe, răspândite de-a lungul şi de-a latul ţării; de atunci; ele s-au înmulţit atât de tare încât Căpitanul s-a văzut constrâns să lărgească cadrul lor de organizare. În linii mari, sistemul de organizare era următorul:

1. **Frățiile de Cruce:** toţi "fraţii" dintr-un liceu, sau dintr-o şcoală de acelaşi nivel, se asociau, constituind unitatea de bază a organizaţiei. Aici se făcea educaţie şi tot aici pornea acțiunea de recrutare de noi membri.

3. **Corpul Frățiilor de Cruce:** Toate Grupele F.D.C. din întreaga ţară formau "Corpul F.D.C.", al cărui sediu era la Bucureşti, condus direct de Centru, sub supravegherea Căpitanului.

Conducerea Corpului F.D.C. se chema "Comandamentul F.D.C.".

Între 25 şi 30 Noiembrie 1936 s-a ţinut în Bucureşti prima "Şcoală de cadre" a Frăţiilor de Cruce" din întreaga ţară. Au luat parte 67 de şefi de Grupe, ceea ce înseamnă că, din 71 de judeţe, 67 aveau organizaţii compacte ale F.D.C.-ului.

Cu această ocazie au fost examinate şi rezultate obţinute de organizaţie, conform noii metologii întrebuinţate după 1934. Drept urmare a cestui examen, Căpitanul a aprobat definitiv "Îndreptarul F.D.C.", elaborat de Gh.Istrati, şi i-a cerut să-l pregătească pentru publicare. Cartea a apărut în anul 1937.

La 13 Ianuarie 1937, Ion Moţa, primul şef al "Frățiilor de Cruce", căzu pe frontul spaniol. Această jertfă a avut un efect impresionant asupra miilor de tineri fedeciști. Cu o energie întețită, ei au răspândit crezul legionar în masa elevilor, reuşind nu numai să creeeze în toate şcolile secundare organizaţii "F.D.C.", ci să și provoace un curent de simpatie, în marea majoritate a elevilor neîncaqdraţi, faţă de Mişcare.

7) CHESTIUNEA VIOLENȚELOR LEGIONARE: RĂSPUNSUL MEMORABIL AL LUI MOȚA

În anul 1936, în pofida unei aparente liniști, în culisele politicii românești, se continua conspirația împotriva Mișcării Legionare. Dușmanii, exasperați de rezistența pe care o întâlneau în efortul lor de a capta tineretul legionar, s-au gândit la decalanșarea unei noi terori, mult mai sângeroase decât aceea din 1933. Rezultatul trebuia să fie lichidarea în masă a cadrelor legionare.

La Congresul studențesc de la Tg. Mureș, chestiunea aceasta a fost dezbătută pe larg, și, ca rezultat al acestor discuții, s-au constituit echipele de pedepsire a membrilor camarilei, apreciați drept instigatori principali ai proiectului asasinării Căpitanului.

Paralel cu aceste manifestări, Ion Moța s-a arătat el însuși preocupat de amenințarea noii terori; în termeni categorici, a avertizat pe complotiștii de la Palat de ceea ce I-ar fi așteptat dacă ar fi voit să atenteze la viața Căpitanului. Toată tentativa nouă de distruger a Mișcării Legionare ar fi primit o replică promptă și nemiloasă. Hidra de la Palat trebuia lovită de moarte.

La al doilea Congres al Asociației "Generația Mișcării studențești din 1922", care a avut loc la 18 și 19 Aprilie 1936, Moța a închis dezbaterile prin următoarea declarație:

"...Pe de altă parte, Congresul își exprimă hotărârea, în numele tinerei generații a mișcării studențești din ultimii 14 ani, să se apere împotriva tentativelor acestora, cu toată vigoarea unei legitime defensive, și să arate țării întregi că mișcarea noastră nu va putea fi doborâtă prin unul sau două asasinate, ori prin inutile dizolvări; nu va fi decât atunci când zeci de mii de tineri care o reprezintă vor fi coborât în mormânt".

Pentru a conferi o mai mare pregnanță declarației sale, Moța a adus precizări asupra acestui subiect. În vara lui 1937, aflându-se în tabăra de odihnă de la Carmen-Sylva, a dat dispoziții pentru ca o organizație specială să fie creată. Necunoscută chiar și de masa legionară, organizația aceasta secretă trebuia să intre în acțiune împotriva guvernului și a membrilor forței oculte întărite la Palat, îndată ce ar fi fost semnalat cel mai mic atentat în contra lui Corneliu Codreanu. Organizația se afla sub conducerea personală a lui Ion Moța.

Persoanele vizate au luat cunoștință, desigur de existența acestei organizații. Înfricoșate de teribilele urmări ale manevrelor lor, ele s-au închis din nou în tăcere și inacțiune, renunțând, pentru câtva timp, la realizarea planurilor lor tenebroase.

În vara aceluiași an 1936, revoltat de o nouă campanie de presă împotriva Mișcării Legionare, campanie ce nu făcea decât să repete imfamii, care caracterizează Legiunea de a fi "anarhică", "teroristă", "subversivă", Moța a dat un răspuns memorabil calomniatorilor acestora:

"...Tineretul naționalist legionar nu este deloc anarhic. El nu practică violența în virtutea vreunui principiu nihilist, și mai puțin ca metodă generală de luptă. Tineretul nostru este strâns legat de ideea de ordine, ordine morală înainte de toate, ordine națională apoi, și chiar ordine legală. Dovada este că el se înfățișează din propria luivoință în fața

autorităților legale (chiar de poate să evite aceasta). Acest tineret declară că normele legale îi sunt suficiente pentru a-și îndeplini misiunea și a învinge.

Dar, când oamenii, înspăimântaţi de progresul normal şi legal al acestui tineret, concep şi pun în aplicare, primii trecerea în afara legii a acestui tineret, problema ia un alt aspect. În faţa mijloacelor cele mai perfide (dizolvări, asasinate, comploturi împotriva conducătorilor, cumpărare şi încurajare de trădători etc.), noi vrem ca să se știe că nu putem fi resemnaţi şi să acceptăm înfrângerea prin asemenea lovituri imorale, ilegale şi neloiale; noi înțelegem să răspundem prin toate mijloacele pe care ni le dă dreptul cel mai legitim de apărare.

Afirmaţiile noastre pot fi combătute foarte uşor de către adversari, susţinându-se că ele nu sunt adevărate; că provocările de care vorbim, atacurile infame, imorale şi ilegale de care ne plângem nu sunt decât produsul imaginaţiei noastre: "-Voi aţi început conspirațiile și violențele!" – spun ei. Totuși, noi afirmăm, în fața lui Dumnezeu și în faţa Istoriei, că violenţele noastre au fost întotdeauna acte de apărare şi riposte legitime. Inițiativa ilegalităților și a violențelor revine în întregime dușmanilor noștri. Dumnezeu și Istoria vor decide asupra acestei chestiuni a priorității atacului nedrept, și deci justificarea unei violențe sau a alteia.

Și dacă, în viitor, acești politicieni vor cu adevărat pacea și liniștea în țară, atunci să se ferească de nenorocirwea de a încerca să mai conspire împotriva noastră, să ne mai pună în afara legii, să ne mai smulgă dreptul la o luptă egală și cavalerească. Astfel ei vor avea liniște și pace.

Dar, dacă violențele și conspirațiile lor continuă, se vor lovi de acest tineret care-și va apăra cu înverşunare misiunea şi idealul lui".

8) PEDEPSIREA LUI STELESCU

Se cunoaște biografia lui Stelescu. Acest tânăr, la 25 de ani ajunse la o situație nesperată: fusese ales deputat pe listele Gărzii de Fier, datorită lui Corneliu Codreanu, care, prin acest gest, voia să arate cum răsplătește Legiunea vitejia și sacrificiul soldaților ei.

Totuşi, îmbătat de orgoliu, Stelescu s-a pus în slujba duşmanilor organizaţiei ţării sale, şi atentase împotriva vieţii şefului lui. Descoperit, înainte de a-şi fi pus în aplicare planul monstruos, el fusese judecat de un Tribunal legionar de Onoare şi declarat vinovat. După această judecată, Căpitanul îl eliminase din Mişcare, lăsându-i, cu toate acestea, o posibilitate de a se răscumpăra, prin sacrificii voluntar consimțite.

Stelescu a refuzaz să se supună acestei sentințe care reflecta, totuși, imensa bunătate a lui Corneliu Codreanu şi spiritul de înţelegere şi iertare al Mişcării Legionare. Dacă Stelescu ar fi făcut cel mai mic gest de căință, Căpitanul l-ar fi iertat și, cu timpul, I-ar fi redat rangul lui în Mișcare. Ceea ce se produsese cu Cotea, tânărul însărcinat cu atentatul. A doua zi după confesiunea și căința lui, își reluase locul în familia legionară, Căpitanul înțelegând că era victima lipsei sale de discernământ.

Stelescu, devorat de orgoliu și resentiment, a urmat o altă cale. Tentativa de asasinare cu

revolverul sau otrava nereuşind, încearcă să-l asasineze pe Şeful Legiunii moraliceşte. Cu bani de la guvern, scoase o revistă, pompos denumită, “CRUCIADA ROMÂNISMULUI”, care se limita să-l defăimeze pe Căpitan. Îi imputa lui Corneliu Codreanu toate crimele imaginabile, ieşite dintr-un suflet pervertit. Cu o diabolică perseverenţă, număr după număr, lansă în opinia publică atacurile cele mai infame. Trebuie să reamintim că Stelescu beneficia de complicitatea cenzurii, pentru că, pe când ea lăsa toată libertatea în defăimarea Căpitanului, aceeaşi cenzură interzicea orice publicaţie legionară şi suprima orice articol ce-ar fi încercat să pună la punct pe impostor.

Această campanie, alimentară cu cele mai nedrepte acuzaţii, şi mai neverosimile, revela abjecţia morală în care se scufunda Stelescu. El îşi juca ultima carte, după ce se arătase incapabil de loialitate şi de fidelitate faţă de proprii camarazi. Pentru a-şi asigura o oarecare situaţie politică, se coborâse până acolo încât se asociase cu Forţele Oculte şi le executa orbeşte ordinele, în schimbul banilor evreieşti.

Mârşăviile publicate de “Cruciada Românismului” nu puteau să întineze pe Căpitan. El înregistra cu tristeţe şi dezgust convulsiile neputincioase ale unui camarad decăzut din demnitatea şi din plenitudinea fiinţei lui spirituale. Nu de el se temea, în efectul acestei campanii, căci nu se punea chestiunea unei rivalităţi cu Stelescu, în ciuda eforturilor inamicilor în acest sens. Căpitanul avea în jurul său zeci de mii de oameni intregi, în timp ce Stelescu nu dispunea decât de câteva elemente, şi acestea îndoielnice. Fondurile guvernului nu erau suficiente pentru a crea o mişcare!...

Cu toate acestea, pe când Căpitanul suporta în tăcere avalanşa aceasta de calomnii, mânia sporea din partea legionarilor. Ei erau furioşi, şi cu greu îşi stăpâneau indignarea, citind foaia lui Stelescu, care apărea cu regularitate în condiţii tipografice excepţionale. Repetarea infamiilor punea la grea încercare puterea de rezistenţă a oamenilor. Tensiunea creştea zi de zi şi scandalul devenea inevitabil. La toate întrebările lor în legătură cu atacurile lui Stelescu, legionarii primeau acelaşi răspuns al lui Corneliu Codreanu: “Dacă eu, care sunt lovit, pot să fiu răbdător, voi nu peteţi? Lasă că trece!”

Foştii amici şi camarazi de luptă ai lui Stelescu erau scandalizaţi şi chinuiţi. În adâncul inimii lor, ei mai păstrau un sentiment de regret pentru fostul lor camarad căzut atât de mult. De aceea, ei s-au dus să-l găsească, rugându-l să se calmeze şi să înceteze de a face jocul duşmanului. Stelescu interpreta gestul lor drept un semn al slăbiciunii lui Corneliu Codreanu; şi, în loc să se modereze, îşi intensifica campania. Or, toate aceste tentative au fost făcute fără ştirea Căpitanului.

Văzând că atacurile “Cruciadei Românismului” se înteţesc, conducătorii studenţilor, dintre care unii fuseseră prieteni de-ai lui Stelescu, au făcut un pas mai departe: la Congresul de la Tg.Mureş, din Aprilie 1936, l-au inclus pe Stelescu printre complicii Forţelor Oculte şi au anunţat formarea unei echipe pentru a-l lichida, în cazul în care ar atenta la viaţa lui Corneliu Codreanu. Acest sever avertisment, exprimat public şi sub formă solemnă, nu servi la nimic. Seria ticăloşiilor a continuat cu aceeaşi virulenţă...

Ameţit de promisiunile camarilei şi de cantitatea de bani pe care îi primea, Stelescu nu a ţinut cont de furtuna ce se apropia. Or, o grupare aşa de puternică cum era legiunea în 1936 nu putea să tolereze la infinit ca Şeful ei să fie insultat de un om de nimic. Stelescu

își imagina că temeritatea și insolența lui îi sunt îndestulătoare pentru a paraliza toate reacțiile. Se înșelase amarnic. Cu efective și posibilități mult mai slabe, legiune putuse domina prigoana anilor 1933-1934. Și acuma, când potențialul ei de luptă se mărise considerabil, era cu atât mai puțin dispusă să se lase intimidată de un element aventurier.

În vara lui 1936, legionarii lucrau în liniște în zeci de tabere deschise în toată țara. Nimic deosebit n-a survenit în viața politică națională. Guvernul şi el părea să respecte efortul constructiv al Legiunii; şi ezita să arunce jandarmii împotriva legionarilor. În această perioadă de acalmie politică relativă, izbucni cu brutalitate vestea executării lui Stelescu, la 16 Iulie 1936.

Iniţiativa pedepsirii lui Stelescu aparţinea unuia dintre foştii camarazi de luptă, Ion Caratănase, originar din Dobrogea. El a fost unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Stelescu, şi în numeroase conflicte cu jandarmii înfruntase pericolul cot la cot. Când a aflat de trădarea lui Stelescu, a fost stupefiat. Legăturile dintre dânşii erau aşa de strânse, încât nu putea crede asta. Pe urmă, văzând că Stelescu era decis să-l nimicească pe Căpitan cu orice preţ, şi că, pentru a-şi atinge scopul, nu se dădea înapoi de la noci o crimă şi nemernicie, sufletul i se umplu de furie și văzu în Stelescu un monstru, posedat de demon. De la revoltă, nu avea decât un pas de străbătut ca să încolțească în el ideea suprimării trădătorului.

Între timp, Centrul legionare aflase că Palatul urmărea un obiectiv precis prin campania lui Stelescu împotriva lui Corneliu Codreanu: redeschiderea procesului Duca, în intenția de a-l împiedica pe Căpitan, pe baza “revelațiilor”lui Stelescu. Nu-i nevoie de nici un efort de imaginaţie pentru a ne da seama de ceea ce ar fi putut declara Stelescu, un om care-și trădase șeful și atentase la viața lui. Era capabil de toate infamiile, pentru a-și sluji noii stăpâni. Perspectiva aceasta neliniștea și mai tare pe Caratănase, întărindu-l în decizia de a acţiona.

Mărturisi aceste nelinişti lui Ion Bozântan, un legionar din Transilvania, cunoscut prin spiritul hotărât şi curajul lui. Bozântan era turmentat de aceleaşi gânduri ca și dânsul şi, împreună, stabiliră un plan în vederea suprimării lui Stelescu. Încetul cu încetul, opt alţi legionari au fost iniţiaţi în acest proiect; în aşa chip încât echipa finală a fost constituită din zece persoane.

De ce Caratănase şi Bozântan au implicat în acţiunea lor atâţia oameni, de vreme ce trei persoane puteau acţiona tot aşa de bine? Ideea era că nu trebuia suprimat numai trădătorul, dar se cerea să se dea şi un exemplu istoric. Trădarea în sine trebuia stigmatizată; şi de aceea Stelescu trebuia pedepsit de un grup de legionari, simbolizând plutonul de execuţie de pe front. Ei au ajuns şi la concluzia că la atacul de pedepsire a lui Stelescu trebuiau să participe nu numai reprezentanţii tuturor provinciilor româneşti, ci şi studenţi şi muncitori, categoriile naţionale cele mai conştiente şi dinamice din Mişcarea Legionară. Toate aceste deziderate au fost făcute, de unde compoziţia echipei. Fiind în număr de zece, executorii lui Stelescu au primit supranumele de “DECEMVIRI”, şi sub acest nume au intrat în istorie.

Odată constituită echipa, membrii ei s-au reunit la Bucureşti, în cursul lunii Iulie, şi au început să-l urmărească pe Stelescu. Între timp, acesta s-a internat la spitalul

Brâncovenesc, în vederea unei operații ușoare. S-a spus mai târziu că el presimțise ceva și s-a internat la spital, spre a i se pierde urma. Acolo, a fost identificat de un student la Medicină, care, întâmplător, a informat pe unul din membrii grupei și a dat precizări asupra pavilionului și a camerei unde se găsea. Echipa, mobilizată în permanență, s-a dus la spital și a putut pătrunde ușor până în camerp. Stelescu, care se afla în pat, schiță un gest de apărare, dar nu a putut să fugă. Cei zece legionari descărcaseră pistoalele asupra lui. La autopsie s-au găsit 200 de gloanțe în corpul lui. Fără să fie deranjați de nimeni, legionarii s-au retras și au mers să se predea "in corpore" justiției.

Executarea lui Stelescu a bulversat țara. Guvernul și grupările din solda lui, ca și Forțele Oculte, au fost cuprinse de panică. Nu numai pentru că fusese eliminat unul din instrumentele principale ale planurilor lor tenebroase, dar și programul studenților, anunțat la Tg.Mureș, intrase în faza de execuție.

Unul din acei pe care studenții îl vizau căzuse. Paralizat de teamă, guvernul n-a îndrăznit, cum făcuse odinioară în cazurile "Scor", "Angelescu" și "Duca", să implice pe Corneliu Codreanu și pe alți conducători ai Gărzii de Fier. După câteva zile de agitație și de amenințări, guvernul tăcu. Justiția se mărgini la arestarea și la punerea sub acuzație a autoriklor atentatului. Căpitanul a fost chemat la Cabinetul de instructaj, la Tribunalul militar din Capitală, unde a declarat că el n-are nici un amestec în această execuție; însă înțelegea starea de spirit a acestor bărbați, că o aproba și că-i va apăra la proces.

9) PROFANAREA DE LA "MUNTELE SUSAI"

Corneliu Codreanu iubea în mod deosebit natura. De îndată ce avea timp liber, pleca, fie în munții Bucovinei, fie la Predeal, fie la mare. Iarna, îndeosebi, se ducea la Predeal, stațiune climaterică situată la peste 1.000 de metri altitudine, la circa 100 km de București, unde practica skiul. Îi plăcea mai ales să stea în această localitate, deoarece era așezată pe vechea frontieră româno-maghiară și domina cei doi versanți, unul coborâtor spre Transilvania, celălalt spre Vechiul Regat.

Cum prezentța lui în acest loc atrăgea multă lume, legionari și simpatizanți, el a avut ideea să construiască, pe unul din vârfurile din împrejurimi, o Casă de refugiu. Escaladând muntele Susai, ca să găsească un loc potrivit acestei construcții, descoperi, sub grămezile de cetini de brad, osemintele albite a sute de soldați și ofițeri români, căzuți în aprigele lupte, din 1916, pentru apărarea granniței vechii Românii, contra invaziei austro-germane. Corpurile acestor soldați și ofițeri nu fuseseră strânse, la sfârșitul războiului, și îngropate cu onorurile datorate; erau lăsate acolo unde au căzut, pradă intemperiilor și animalelor sălbatice. Contemplând acest trist spectacol, Corneliu Codreanu a rămas stupefiat de o atare dovadă de indiferență din partea dirigiuitorilor țării:

"Îngrozit și rușinat, am luat hotărârea de a construi un Mausoleu, în care să fie adunate aceste oseminte, ca și ranițele soldățești, cartușiaerele și uniformele însângerate pe care le-am descoperit intacte în anumite locuri.

Am luat această decizie nu numai din pietate, ci și din rușine. Pentru că oricare neam, fie și un trib primitiv, dacă află că, 20 de după război, trupurile eroilor noștri, fondatorii României Mari, sunt pradă animalelor sălbatice, întorc capul cu oroare și ne

dispreţuiesc pentru totdeauna ca pe un popor infam”.

Din ordinul Căpitanului, câteva zile mai târziu, tineri legionari s-au adunat și au început lucrul: unii au cules osemintele răspândite prin pădure; alții transportau pietre și ciment pe spinările lor, pe care le aduceau din vale, la mai mulţi kilometri de-acolo. Osemintele au fost adunate într-un sanctuar provizoriu. Mitropolitul Gurie al Basarabiei a venit să oficieze un recviem pentru eroi, cu ocazia punerii pietrei fundamentale, în prezenţa generalului Cantacuzino.

Când Mausoleul, precum și lucrările de amenajare a terenului, erau aproape gata, în dimineaţa de 5 Septembrie 1936, o companie de jandarmi, la ordinele unui comandant, însoţiţi de procurorul Regiunii, şi-au făcut apariţia. Fără nici o explicaţie, iţau arestat pe legionarii din campamentul permanent (în număr de 17), ca și pe toţi cei care erau prezenţi acolo în acel moment; şi după ce I-au cercetat cu severitate, I-au evacuat cu forţa în vale. După aceea, jandarmii s-au apucat să distrugă, cu târnăcoape și topoare, tot ceea ce legionarii construiseră. Mausoleul, aproape terminat, casa unde se adăposteau legionarii, au fost reduse în stare de ruină. În furia lor devastatoare, au atacat chiar şi osemintele pios adunatew. Le-au scos din sanctuarul provizoriu, ca să sfarme sub cizmele lor, Crucile, candela, Evanghelia şi icoana, care erau aşezate în sanctuar, au fost sparte și aruncate la gunoi.

Profesorul Ion Dobre, șeful taberei, a trimis imediat o telegramă de protest regelui Carol al II-lea, pentru a denunţa nedreptatea comisă și a cere suveranului ca să intervină spre a repara acest sacrilegiu. În loc de răspuns, autoritățile au trimis pe munte o șaretă cu doi cai, pentru a ridica osemintele sfărâmate și a le coborî la vale. Pe urmă, venind noaptea, le-au îngropat pe furiș în cimitirul satului. După ce această nelegiuire a fost comisă, jandarmii s-au retras, lăsând campamentul în ruină.

Informat despre sălbăticia jandarmilo, Căpitanul s-a dus pe munte, pentru a verifica declaraţia profesorului Dobre.: “Am găsit chiar eu – scrie Corneliu Codreanu într-o scrisoare adresată generalului Cantacuzino – Crucea și candela, care vegheau bietele oseminte, aruncate la gunoi... Osemintele eroilor au fost profanate de furia devastatoare a jandarmilor”.

Corneliu Codreanu a cerut generalului Cantacuzino, în calitatea sa de vechi comandant de trupe care luptaseră pe aceste locuri, să intervină pe lângă guvern și pe lângă autoritățile civile și militare, ca să obțină pedepsirea celor răspunzători: “Ofițerii vinovaţi de această profanare vor trebui să fie aspru pedepsiţi, pentru ca atacul să nu dezonoreze armata și să nu întindă blestemul asupra ei... Domnule general, încheie el în scrisoare, nu cerem pentru noi și pentru tabără nici un fel de satisfacţie. Cerem satisfacţie în numele sfintelor oseminte. Aceste pedepse n-au caracter de răzbunare. Se cere o jertfă de ispășire. Neamul acesta trebuie s-o dea. Nu va da-o nimeni, ea își va lua singură drepturile sale. Se vor abate nenorociri asupra noastră”.

(Circulară: Desfiinţarea taberei noastre de la Susai)

generalul Cantacuzino adresă, la 9 Septembrie, o scrisoare mai multor generali, înalţi prelaţi, miniştri şi ziarişti, ca să-i informeze de infamia comisă la Susai:

“În fața acestui nemaipomenit sacrilegiu nu pot decât să strig:

Scoală-te Ferdinand cel Loial și vino de vezi cum ți se omoară mișelește pentru a doua oară eroii tăi!...

Adresându-mă D-voastră, ofițeri ai armatei române, care ați rămas vii în urma crâncenului război, vă întreb:

-Veți lăsa fără nici un răspuns ofensa adusă acestor sfinte oase?

Guvernul numi o comisie de anchetă, compusă din inspectorul administrativ Paul Goma și colonelul de jandarmi Melicescu. Rezultatul cercetărilor a fost negarea a tot ceea ce afirmase profesorul Dobre, Corneliu Codreanu, generalul Cantacuzino și zeci de martori. Nu s-a dat nici o sancțiune.

Avertismentul lansat de Corneliu Codreanu dirigiuitorilor țării a fost tragic verificat de ceea ce a urmat. Se ceruse sancționarea celor vinovați, pentru ca blestemul miilor de soldați căzuți în acest loc, unit cu acela al tuturor morților din război, să nu cadă iarăşi pe armată și țară. Sacrilegiu neispășit, așa cum profetizase Corneliu Codreanu, a avut urmări crude: opt ani mai târziu, la 23 August 1944, patria noastră a fost invadată de bolșevici, armata suprimată, și mii de ofițeri pieriră în închisori.

10) PRESA LEGIONARĂ

Anul 1936 reprezintă și un moment culminant în dezvoltarea presei legionare posibilitățile de manifestare a Mișcării în acest domeniu, ci în raport cu condițiile în care putea atuncisă scrie,sub acel regim. Așa cum am arătat deja, cenzura și starea de asediu – cele două instrumente de înăbușire a voinței populare – erau cu regularitate prelungite, din șase în șase luni, încât Legiunea, în toată această perioadă, n-a putut să se elibereze din strânsoarea lor. Dacă legile de bază ale statului ar fi fost respectate de guverne, presa legionară ar fi luat un avânt incredibil. Așadar, atunci când zicem “moment culminant” ne gândim numai la ceea ce a putut scăpa foarfecelor cenzurii.

Drept rezultat al aplicării implacabile și permanente a acestei cenzuri, se produce în 1936 o situație paradoxală: presa legionară, deși ajunsă la momentul ei culminant, nu putea atinge nivelul din 1933. Câte forțe creatoare frustrate, câte gânduri nobile ucise în germene sau în imposibilitate de a se manifesta!...

În 1933, înainte de începerea teroarei, Mişcarea dispunea de 17 organe de presă, hebdomadare ori lunare, cu un tiraj total de 35.000 de exemplare. În afara propriilor forțe, Mişcarea Legionară se bucura de sprijinul a două cotidiene importante: “CALENDARUL” și “CUVÂNTUL”. În timpul teroarei, toate aceste organe de presă și-au încetat existența, aproape fără excepție, n-au mai putut niciodată obține autorizația de ulterioară apariție.

În epoca aceea (1933), au fost măturate de către teroarea liberală “PĂMÂNTUL STRĂMOȘESC” de la Iași, organ oficial al Legiunii, marea revistă “AXA”, în paginile căreia erau dezbătute, la un nivel științific, toate problemele politice și doctrinare ce interesau existența națiunii; de asemenea, ziarele ziarele simpatizante “CALENDARUL” ȘI “CUVÂNTUL” șu-au încetat apariția; în fine, o serie întreagă de gazete de provincie

au fost eliminate pentru totdeauna.

Cu reorganizarea Mişcării din 1935, sub protecţia noului partid "TOTUL PENTRU ȚARĂ", presa legionară începe să dea semnalele renașterii. Este adevărat că gazete de filiaţie deschis legionară au existeat, micşorate şi în număr restrâns, căci cenzura nu le dădea autoritaţia necesară. Pentru a compensa, într-o anumită măsură, lipsa organelor de presă, ziariștii legionari au recurs la ospitalitatea anumitor gazete și reviste înrudite aspirațiilor Legiunii.

Printre aceste publicaţii paralele, trebuie menţionată, înainte de toate, "CUVÂNTUL STUDENȚESC", buletinul oficial al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români. Revista aceasta era tot atât de veche, ca și mișcarea studențească, primul număr fiind apărut în 1922.

"CUVÂNTUL STUDENȚESC" a jucat un mare rol în această perioadă de luptă împotriva cenzurii permanente, când autoritățile împiedicau sistematic propaganda legionară. Deoarece conducerea Corpului studenţesc trecuse din 1934 în mâinile legionarilor, nimic mai firesc ca aceasta să se reflecte și în publicațiile oficiale ale clasei studenţeşti. Dacă se foiletează paginile "CUVÂNTULUI STUDENȚESC" din anii 1935-1937, se vor întâlni nenumărate articole semnate de Moţa, Marin, Cantacuzino, Banea și alte personaje notabile ale Legiunii. Aceste articole au fost adunate în volum, și fac actualmente parte integrală din operele lor, ca scriitori și doctrinari ai Mișcării Legionare.

O altă posibilitate de afirmare în presă s-a ivit la Cluj, unde, sub direcţia scriitorului Marta RĂDULESCU, apare "REVISTA MEA". Începând din 1935 Moța, Marin și o mulţime de alte nume cunoscute în presa legionară, colaborează la această publicaţie.

La Orăștie, Preotul Moţa, tatăl camaradului nostru Ionel Moţa, publicase multă vreme foaia populară proprie, hebdomadarul "LIBERTATEA", foarte răspândită în rândurile clasei ţărăneşti. Tatăl lui Moţa, fără a aparţine Legiunii, a susţinut întotdeauna Mişcarea Legionară, în rândurile căreia milita fiul lui. Totuși, după o eroică existență, de peste 30 de ani, publicația preotului Moţa îşi încetase apariția, din cauza dificultăților materiale. În acestecondiţii, după ce și-a consultat părintele, Moța decide să transfere revista "LIBERTATEA" la Bucureşti și să-și asume conducerea. Începând cu 1 Septembrie 1936, foaia apare la Bucureşti. Încă din primele numere, tirajul creşte considerabil și e răspândită în întreaga ţară de către "Serviciul de colportaj" al Mişcării. Fără a-i schimba stilul și caracterul popular imprimate de tatăl său, întrebuințând totdeauna fraze simple la nivelul poporului, Moța a reușit să o adapteze necesităților luptei legionare. Se simțea nevoia unei publicaţii centrale a Mişcării pentru masele populare și Moţa a rezolvat problema în felul cel mai fericit. Nu s-a creat nimica nou, s-a continuat numai glorioasa tradiție a unei reviste care, de pe timpul opresiunii maghiare, câştigase un renume binemeritat.

Moţa n-a avut la dispoziţie decât câteva luni pentru a introduce "LIBERTATEA" în lumea legionară din toată țara. Totuși, el a reușit să-i asigure eficacitatea propagandistică şi supravieţuirea. Era aşa de preocupat de această foaie, încât a scris articole pentru ea şi atunci când se afla pe drum către Spania; şi chiar pe front, în mijlocul mitralierelor. Aceste articole au fost publicate după aceea în mica sa carte,

“TESTAMENT”.

La Cernăuţi, sub direcţia profesorului de sociologie de la Universitatea locală, Traian BRĂILEANU, ia naştere, în Aprilie 1935, revista “ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE”. Concepând-o pe un plan strict ştiinţific, prof. Brăileanu şi colaboratorii săi au întreprins aceste anchete asupra realităţilor sociale din ţara noastră. În cadrul acestor preocupări, ei au făcut să apară și studii asupra fenomenului legionar, considerându-l parte integrantă din realitatea românească contemporană. Revista n-avea tendinţa propagandistică şi nu se amesteca în politica militantă; de aceea cenzura s-a arătat mai tolerantă și astfel, cu excepția câtorva incidente, publicația a continuat să apară până la începutul marii terori din 1938.

Printre periodicele legionare propriu-zise, adică acelea cunoscute ca fiind emanaţia organizaţiei, trebuie să amintim, mai întâi, tentativa eșuată de renaștere a revistei “AXA”, sub un alt nume. În Martie 1936, Vasile MARIN şi Gheorghe CIOROGARU lansează revista “VESTITORII”, la Bucureşti. Toate condeiele de la AXA s-au regăsit, în mod spontan, în jurul “VESTITORILOR”. Dar, doar după patru numere, revista a fost interzisă de cenzură. Impetuozitatea cu care noua publicaţie debutase, și înalta calitate intelectuală a Statului Major al redacţiei, alarmaseră guvernul, care vedea în ea o ameninţare pentru starea de spirit a Capitalei.

Pe de altă parte, atunci când Căpitanul s-a mutat la Bucureşti, în 1930, el lăsase la Iași conducerea Căminului Cultural Creştin şi tipografia instalată în acest Cămin, în grija lui Ion BANEA, doctor în medicină. Era vorba de unul dintre legionarii cei mai devotaţi, format în anturajul lui cel mai apropiat. Mai târziu, având nevoie de un bun organizator și de un om de toată încrederea în Ardeal, Căpitanul îl trimite pe Ion Badea la Cluj, pentru a începe organizarea părţii nordice a acestei provincii. Ion Banea își îndeplinește în chip strălucit această misiune. Între alte realizări, figurează, după teroarea din 1933, crearea revistei de educaţie legionară de la Cluj, denummită “GLASUL STRĂMOȘESC”, care a izbutit să se menţină în timpul acestei perioade critice, când cenzura, atentă la ceea ce puteau scrie legionarii, lăsă o totală libertate duşmanilor și calomniatorilor Legiunii.

Printre rarele publicaţii din provincie, apărute între 1935 şi 1937, cuvine-se să menţionăm “CUVÂNTUL ARGEȘULUI”, publicaţie oficioasă a organizaţiei legionare din judeţul Argeş, citită în toată ţara, graţie colaborării lui Vasile Marin și a altor intelectuali de la Centru.

Printre jurnalele cotidiene care au sprijinit Mişcarea în 1933, “CALENDARUL” dispăruse definitiv, în schimb, “CUVÂNTUL” A BENEFICIAT DE TOLERANŢĂ DIN PARTEA Palatului și a putut să reapară. Cu toate acestea, nu mai era “CUVÂNTUL” de altădată... Bruiaţi de cenzură, nici prof. Nae IONESCU, nici colaboratorii lui, nu mai puteau scrie în sensul convingerilor lor. Trebuiau să facă prea multe concesii guvernului. Ţinând seama că ziarul a fost redus la o simplă vegetaţie, profesorul a renunţat să-l mai scoată. “CUVÂNTUL” şi-a închis porţile pentru a doua oară, ca să nu le mai redeschidă decât odată cu victoria legionară din 1940.

Totuşi, la începutul lui 1937, presa legionară primeşte un neaşteptat ajutor. Ea se consolidează tocmai prin ceea ce lipsea propagandei legionare, adică un cotidian

independent care să susţină paralel lupta şi aspiraţiile Mişcării, cum fuseseră "CALENDARUL" şi "CUVÂNTUL", în anii grei 1932-1933; ziarul "BUNAVESTIRE" apare condus de profesorul Mihail MANOILESCU.

O serie de intelectuali legionari intră în redacţia acestui ziar. Ideile expuse în publicaţia aceasta nu coincideau toate cu vederile lui Corneliu Codreanu; însă există, în sfârşit, un cotidian care, zilnic, lupta împotriva presei iudeo-marxiste de pe "str. Sărindar" şi combătea atacurile lansate contra Gărzii de Fier de către organele partidelor.

Presa legionară, din raţiuni conjuncturale, n-a ajuns niciodată la anvergura necesară, la înălţimea realizărilor Mişcării în alte domenii din această fază de expansiune. Cenzura gâtuia şi sufoca orice moment al gândirii legionare ce ar fi îndrăznit să se convertească în cuvânt scris. Trebuie totuşi să recunoaştem elanul constant şi ingeniozitatea ziariştilor legionari pentru îndepărtarea obstacolelor din calea datoriei lor. Când trebuia, ei abandonau o experienţă infructuasă, spre a reveni în atac şi a ocupa o poziţie nouă pe frontul lămuririi opiniei publice.

Mişcarea Legionară nu s-a lăsat niciodată terorizată de cenzură, şi n-a depus armele în faţa ilegalităţilor şi a abuzurilor; cu o energie mereu reînoită, ea s-a strecurat iarăşi în citadela interzisă a presei, acolo unde nu puteau să se manifeste liber decât pontifii partidelor istorice şi energumenii mafiei comuniste.

Vom vedea mai departe că slăbiciunea presei legionare a fost larg compensată de producţia literară a Mişcării, de numărul important de eseuri, broşuri, cărţi ce-au apărut în această perioadă, tratând teme de istorie, de doctrină, de sociologie şi de politică, şi care, astăzi, constituie literatura clasică a Legiunii.

12) APARIŢIA CĂRŢII CĂPITANULUI

După ce şi-a terminat cartea "PENTRU LEGIONARI", Corneliu Codreanu şi-a pus problema tipăririi ei. Chestiunea nu era uşoară. În Capitală, ca şi în toate oraşele din provincie, funcţiona un serviciu de cenzură, şi orice lucrare, inclusiv cărţi, nu putea apărea fără autorizaţie.

Rarele publicaţii legionare se izbeau, pentru a apărea, de mari dificultăţi. Cu atât mai mult, o carte semnată Corneliu Codreanu ar fi fost imediat pusă la index. Guvernul ştia că el scrisese Memoriile, şi căuta, prin toate mijloacele, să afle numele editurii sau al imprimeriei în care trebuia să apară.

Mare era pericolul pentru Legiune! Odată respinsă de cenzură, cartea nu mai putea să apară fără să încalce legile în vigoare. În cazul acesta, Căpitanul a ales între imprimarea clandestină a cărţii, ceea ce-l expunea unui proces, şi renunţarea publicării ei, lăsând neamul românesc în neştiinţă despre 15 ani de lupte şi de suferinţe ale vieţii lui şi a celorlalţi legionari.

În momentul în care Căpitanul nu ştia ce să facă pentru a soluţiona această dilemă, un ajutor providenţial îi parvine din partea organizaţiei legionare judeţene de la Sibiu. Această organizaţie izbutise, în Aprilie 1936, să tipărească, cu aprobarea cenzurii, colecţia de articole ale lui Ion Moţa, intitulată "CRANII DE LEMN". Faptul părea

incredibil, căci era singurul loc din România în care cenzura s-a arătat, într-un fel generoasă față de legionari.

Ce se petrecuse la Sibiu ca legionarii să se bucure de acest tratament de favoare? Foarte simplu, șefii organizației s-au împrietenit cu șeful cenzurii, un ofițer; și acesta s-a declarat dispus, pe propriile sale riscuri, să autorizeze publicațiile legionare, fără a preveni guvernul de importanța lucrărilor suspuse aprobării lui. Încurajați de această promisiune, șefii organizației din Sibiu s-au prezentat în fața Căpitanului și I-au promis tipărirea lucrării sale în acest oraș.

Corneliu Codreanu încredință manuscrisul profesorului Nicolae Petrașcu și îi ură noroc. Totodată, pentru a deruta pe informatorii ce se îmbulzeau în jurul lui, începu discuții cu mai multe edituri din București. Guvernul era informat zi de zi de aceste conversații, și pândea momentul în care Corneliu Codreanu să remită manuscrisul unei imprimerii, spre a-l confisca. Jocul acesta a durat toată vara; iar guvernul nu și-a dat seama că era înșelat decât atunci când cartea era în librării; și culmea, cu aprobarea cenzurii.

Răspunderea pe care și-a asumat-o Nicolae Petrașcu era grea. Chiar dacă putea conta pe aprobarea cenzurii, trebuia să asigure absoluta discreție asupra tuturor acelora care au lucrat la tipărirea ei, a proprietarului, până la cel din urmă ucenic. Cea mai mică informație filtrată la București putea compromite toate eforturile. Lucrarea nu putea fi realizată în câteva zile; manuscrisul era voluminos. Pe de altă parte, fiind dat autorul ei, lucrarea trebuia să apară în condiții perfecte. Căpitanul era foarte exigent. Nu admitea ca o treabă să fie făcută prost sau pe jumătate.

Nicolae Petrașcu, ajutat de organizația locală, trecu cu strălucire proba. Nimic nu a transpirat din munca îndârjită efectuată în tăcere. El se ocupa și de corectura șpalturilor și urmărea cu febrilitate, zi de zi, lucrul de la imprimerie. Această bătălie surdă a durat câteva luni, în timpul cărora legionarii din Sibiu au trăit într-o continuă tensiune.

La 1 Octombrie 1936, cartea iese, în sfârșit, din tipografie. Când, grație excelentului “Serviciu de colportaj” al Mișcării, ea a fost expediată, în valuri succesive, în întreaga țară, legionarii de la Sibiu au trăit cele mai fericite momente din viața lor.

Într-o săptămână, cartea ajunsese în toate regiunile țării noastre. Ediția se epuiză rapid, și, după puțin timp, nevoia se simțea pentru a doua ediție, spre a face față cererilor.

Ce putea întreprinde guvernul? Cartea apăruse cu aprobarea cenzurii. Legal, nu exista nici o rațiune pentru a o confisca. De altfel, era prea târziu! Cartea era deja cunoscută în toată țara. Surprinși de lovitură, trebui să se resemneze la această nouă înfrângere.

Pentru a recompensa fapta eroică a organizației din Sibiu, Căpitanul îl ridică pe prof. Nicolae Petrașcu la gradul de **comandant legionar cu titlul excepțional.** Totodată, trimisese o scrisoare de felicitare șefului Regiunii, dr. Augustin Bidianu. În aceeași scrisoare, îl rugă să transmită mulțumirile sale, atât proprietarului tipografiei, M. Vesteman, cât și întregului personal care a lucrat la imprimarea textului. Organizația de la Sibiu realizase, prin munca de echipă, un lucru prețios pentru Legiune. Acțiunile legionarilor străluceau de-acuma înainte în lumina istoriei și conform adevărului lor, consemnate fiind chiar de acela care condusese legionarii în atâtea bătălii, din victorie în

victorie.

“Pentru Legionari” nu e o carte de memorii sau de istorie clasică, în sensul că ea nu include doar faptele, adică evenimentele petrecute. Căpitanul povestește luptele a căror desfăşurare era în curs. Era o carte palpitantă, care resurcita trecutul și lumina prezentul, spre a indica mai bine și a trasa orizontul viitoarelor lupte. Capitolele fuseseră trăite de cea mai mare parte dintre legionari. În paginile ei se vedea curgând sângele martirilor şi al celor torturaţi; dar se vedeau înflorind și speranțele într-un viitor mai bun al Bneamului.

12) CORPUL MUNCITORILOR LEGIONARI

25 Octombrie 1936 rămâne o dată memorabilă în istoria Legiunii. Corneliu Codreanu întemeiază “CORPUL MUNCITORESC LEGIONAR”, organizaţie în care vor fi chemaţi să militeze de-aici încolo muncitorii din întreaga ţară.

Ţinând cont de numărul mare de muncitori încadraţi în Mişcare, ca şi de importanţa politică a acestei clase sociale, Corneliu Codreanu le-a făcut onoarea de a se constitui într-un corp aparte. Alături de studenţi şi de fedecişti, apăreau acuma muncitorii, investiţi cu dreptul de a forma o unitate autonomă, depinzând direct de Centru.

Căpitanul alesese această dată pentru fondarea noului corp, deoarece, în acea zi, fusese consacrat un “Triptic” pe muntele Sorica, în judeţul Prahova, ridicat de muncitori în memoria eroilor morţi în război. Această clasă socială, socotită până atunci drept ostilă statului nostru, își aducea astfel tributul de recunoştinţă faţă de acei care s-au jerfit pentru făurirea României Mari.

Ordinul de creare a noului corp a fost citit de generalul Cantacuzino, în prezenţa unui număr mare de legionari veniţi să asiste la solemnitate.

Motivul ce-l determinase pe Căpitan să ia această hotărâre n-avea nici o legătură cu politica momentului; nu era o chestiune de tactică. El dorea să onoreze, în fața întregii națiuni, această clasă socială neglijată până atunci; voia să arate astfel, că din punct de vedere spiritual și moral, nu existau deosebiri între fiii aceluiași popor, indiferent de munca pe care o fac. Ceea ce aprecia, deasupra tuturora, Legiunea, era corectitudinea și capacitatea de jertfă a individului.

Corneliu Codreanu își fixase încă din 1920 atitudinea față de clasa muncitoare, pe când lupta împotriva comunismului, sub comanda muncitorului Constantin Panciu, în “Garda Conştiinţei Naţionale”. El combătuse tendinţele ce predominau pe-atunci în masa muncitorească, acelea de asociere cu elemente străine şi chiar duşmane statului românesc, în lupta pentru obținerea unei ameliorări a condițiilor de viață; dar, cu egală energie, el s-a ridicat și contra clasei dirigiuitoare care, sub acoperământul unui patriotism comod și ipocrit, voia să perpetueze exploatarea poporului muncitor.

Adresându-se muncitorilor, cu ocazia creării noului corp, Corneliu Codreanu, în sensul opus tuturor celorlalți șefi și reprezentanți din partide, inclusiv comuniste, NU LE-A PROMIS NIMIC. Dimpotrivă, acestor oameni nenorociți, ce nu cunoscuseră decât foamea, brutalitățile, nedreptățile și umilințele, el le-a cerut să fie gata să dea totul

pentru națiune, la fel ca și celorlalți legionari:

“Să dăm tot ce avem perntru neamul nostru, luptând din toate puterile împotriva tuturor acelora care-l fură, exploatează și dezonorează, amenințându-i existența.

Neamul legionar când va învia, ieşind triumfător pe baza luptelor și jertfelor noastre, ne va răsplăti pe fiecare după merit și după fapte: cu belșugul și dreptatea care se vor revărsa peste noi, sau cu moartea și blestemul.

La datorie deci! Dar să vină numai acela care poate păşi cu hotărire, cu încredere neșovăitoare și cu inimă de frate în aceste rânduri sfinte.

În lupta voastră de acum, ați rătăcit pe sute de cărări piezișe și ați fost învinși. Toate încercările voastre au fost zdrobite.

De data aceasta veţi birui sub semnul legionar, jertfa voastră va fi răsplătită cu răsplata de învingători și de stăpâni de țară”.

(Circulara: “Înființarea Corpului Muncitorimii Legionare)

corneliu Codreanu a ținut să repete în această Circulară ceea ce deja spusese în 1920: LEGIUNEA NU SE ANGAJEAZĂ, ÎN LUPTELE SOCIALE, ÎN FAVOAREA UNEI SINGURE CLASE. Ea a angajat lupta de ansamblu în favoarea totalităţii naţiunii și a tuturor claselor sociale ce vor beneficia în momentul victoriei. Îndată ce neamul va ajunge stăpân pe destinul lui, **el va reda dreptatea și pentru muncitor, nu în calitatea de membru al unei clase sociale, ci în aceea de parte integrantă a naţiunii.** Muncitorii vor lua parte, în deplină egalitate, cu toți cetățenii țării, la datorii și răspunderi, dar și la onoruri, drepturi și recompense.

Corneliu Codreanu a numit, ca şef al muncitorilor legionari, pe inginerul Gheorghe CLIME. Clime era un bărbat vârstnic atunci când a primit comanda noului corp. făcuse războiul și obținuse gradul de căpitan. La demobilizare, în calitate de inginer, a găsit toate căile deschise în fața lui, pentru a-și face o strălucită carieră, îmbogățindu-se și bucurându-se de o viață confortabilă. Inginerul Clime era un mare patriot și nu putea asista cu indiferenţă la distrugerea ţării, pe care o pregăteau sub ochii lui partidele politice. Din această cauză, el s-a aruncat cu pasiune în vâltoarea luptelor mişcării naționaliste. A militat mai întâi în “Liga Apărării Naţional Creștine” a prof. Cuza, ca Vice-președinte al organizației regionale Moldova. Prăbușirea Ligii l-a afectat enorm.

Când a aflat de crearea “Legiunii Arhanghelul Mihail”, și-a dat imediat adeeziunea. Din acel moment n-a mai trăit decât pentru Mișcarea Legionară, acceptând toate privațiunile, toate sacrificiile, spre a fi prezent în permanenţă în luptă.

Era un om de o mare energie și de o totală cinste, a cărui capacitate de lucru și rezistență deveniseră proverbiale. După procesul din 1934, în care figura și el, ca acuzat, sub inculparea de a fi participat la complotul contra lui Duca, Căpitanul l-a reținut lângă el, la Bucureşti, și I-a încredinţat “Biroul organizatoric”.

Trăsătura caracteristică a spiritului era un devotament fără margini faţă de Corneliu Zelea Codreanu. Această credință în calitățile superioare ale aceluia care conducea

Legiunea s-a manifestat în toate actele vieții sale. Întreaga lui ființă vibra de ardoare și de entuziasm ce nu l-au părăsit niciodată în raporturile cu legionarii. Facultatea de iubire și de înțelegere era atât de profundă, așa de puternică, încât radia și în jurul lui. Se zicea că oricine vorbește cu Clime înțelege necesitatea iubirii neamului omenesc. Acestui om, dotat cu excepţionale calităţi, Căpitanul I-a încredinţat comanda noului corp legionar.

Ing. Clime a trecut imediat la organizarea Corpului. Cuiburile de muncitori din toată ţara au fost detașate din "organizaţiile de bază" și au intrat sub comandament nou. După ogigantică muncă de mai multe luni, Clime a putut raporta Căpitanului primele rezultate: "Corpul Muncitoresc Legionar" fusese constituit în întreaga ţară și funcţiona din plin.

Făurirea noului organism a avut efecte benefice asupra maselor muncitoare și a antrenat asupra maselor muncitoare și a antrenat represiuni adânci: COMUNISMUL pierdea definitiv bătălia printre muncitori. MEDIUL SĂU DE PREDILECȚIE ÎN VEDEREA AGITAȚIEI ȘI RECRUTĂRII DE MEMBRI. MUNCITORII S-AU ÎNROLAT ÎN MASĂ SUB DRAPELUL Legiunii. Și-au deschis ochii și au priceput cine erau acei care luptau pentru dreptate și sufereau prigoane. Într-adevăr, împotriva legionarilor s-a dezlănţuit toată furia guvernului, în vreme ce comuniștii erau trataţi cu indulgenţă.

Curând, acești lucrători, încadraţi în Mișcare, au avut prilejul să facă o experienţa amară pe propria lor piele. În întreprinderile în care munceau, erau supuși la tot felul de sicanii. Autorităţile cereau șefilor de întreprinderi să denunţe poliţiei pe muncitorii legionari și să-i concedieze pe cei mai conștiincioși și mai activi, calificându-i drept "recalcitranţi". Autorităţile își imaginau că muncitorii, întrucât erau oameni simpli, în faţa ameninţării de a-și pierde pâinea zilnică, vor renunţa la aceste "prostii". Unii au cedat intimidării, fără îndoială, dar trebuie spus că astfel de cazuri au fost extrem de rare. Cele două presiuni combinate, aceea a autorităţilor și aceea a întreprinderilor, n-au putut da rezultate scontate. "Corpul Muncitor Legionar" creștea și se dezvolta. Sute de cuiburi noi se constituiau. Marile întreprinderi publice și particulare, în special, erau puternic încadrate într-o reţea de cuiburi legionare.

Pentru a sublinia stima de care se bucura masa muncitoare în sânul Mişcării, studenţii din Bucureşti, la sugestia Căpitanului, au invitat o delegaţie de conducători muncitori la serbarea de la 10 Decembrie 1936 (Sărbătoarea Naţională a Studenţilor români), rugând-o să ia loc în tribuna de onoare și să prezideze cu ei solemnităţile. Începând cu acea dată, cele două corpuri au fraternizat; și astfel s-a născut tradiţia **luptei comune a studenţilor şi muncitorilor.** Sunt aceia care totdeauna au constituit trupele de șoc ale Mişcării, și care au avut de suferit cele mai grele pierderi de-a lungul prigoanelor ulterioare.

13) MEMORIUL ADRESAT REGELUI

În Circulara din 30 Mai 1936, Corneliu Codreanu dăduse un strigăt de alarmă, denunţând politica externă a lui Nicolae Titulescu drept o mare primejdie pentru interesele ţării. La 5 Noiembrie același an, el revine asupra problemelor de politică externă într-un Memoriu adresat Regelui și tuturor oamenilor politici ai ţării.

Acest Memoriu reprezenta documentul principal de expresie legionară în materie de politică externă. Era o sinteză a tuturor declaraţiilor făcute până atunci de șeful suprem al Mişcării Legionare; dar, totodată, un angajament categoric pentru viitor.

Dacă se examinează declaraţiile de politică externă ale lui Corneliu Codreanu, se constată că ele nu conţin nici o modificare esenţială, din 1927 și până în 1938. O gândire continuă le leagă pe toate într-o perfectă unitate de vederi. Corneliu Codreanu a ajuns, în acest domeniu, la o concepţie clară, la o doctrină coerentă, la o linie de politică externă echilibrată.

n-au lipsit criticile, că maniera lui de tratare a problemelor de politică externă nu era adecvată chestiunilor impuse de securitatea externă a ţării. În acest domeniu, spun criticii, rigiditatea, inflexibilitatea, pot fi vătămătoare intereselor naţiunii. Politica externă, prin natura ei, e supusă fluctuaţiilor, și reclamă o permanentă supleţe de mişcări, utilizarea inteligentă a tuturor oportunităţilor. Orice tendinţă de imobilizare a politicii externe, de aţi imprima cu orice chip o anumită direcţie, poate produce neamului pagube ireparabile. Or, aceste observaţiuni nu sunt juste decât în plan tactic.

În materie de strategie, situaţia e total diferită. În perspectiva unui viitor mai îndepărtat, omul de stat să-și fixeze un obiectiv, pe care-l va urmări cu o inalterabilă perseverenţă. O politică externă care să se orienteze numai după circumstanţele momentului riscă să devină jucăria lor; și omul politic care se mulţumeşte să navigheze improvizând, va sfârşi prin a sparge corabia statului de colţuri de stâncă neprevăzute.

Evident, nu există imuabile în politica externă. Ele sunt valabile numai pentru un anumit timp. De exemplu, idealul unităţii naţionale a dominat politica externă a României după războiul de independenţă (1877) până în 1919. Odată acest ideal atins, a încetat, în mod natural, să figureze în programul afacerilor externe ale ţării noastre. Obiectivele unei politici externe reprezintă constantele acestei politici: pentru o anumită epocă, şi adevăratul bărbat de stat trebuie să le urmărească cu perseverenţă, sesizând toate ocaziile care se înfăţişează pentru înfăptuirea lor.

Corneliu Codreanu a răspuns, ca toţi românii, că obiectivul principal de politică externă a ţării noastre, după realizarea unităţii teritoriale, era apărarea patrimoniului naţional împotriva tuturor pericolelor care pândeau la hotare. Mai trebuiau ca aceste primejdii să fie supuse unei analize înţelepte, pentru o justă evaluare a importanţei lor. Or, pericolele care ameninţau România erau multiple şi de o gravitate variabilă. Ele veneau din toate părţile: de la Sud, de la Vest, de la Nord şi de la Est. rămânea, deci, să se stabilească anume care era “pericolul” prin excelenţă, acela care nu se dădea în lături să-l priveze de o bucată de teritoriu, şi care compromitea propria lui supravieţuire fizică şi spirituală.

Analiza politicii externe pe care a făcut-o Corneliu Codreanu era complet diferită de aceea a Regelui şi a tuturor politicienilor responsabili din epocă.. el afirma, bazându-se pe condiţiile geopolitice ale ţării, şi pe studierea situaţiei internaţionale, că cel mai mare pericol, răul cel mai mare cu putinţă pentru poporul nostru, vine din partea Rusiei sovietice. Celelalte ameninţări – şi el nu le pierdea din vedere – erau secundare în raport cu pericolul de la Răsărit. În consecinţă, politica externă a României trebuia definită, elaborată şi urmărită în permanenţă, în funcţie de planurile imperialiste ale Moscovei. Asta trebuia să fie constanta politicii noastre internaţionale, şi în această lumină reală

trebuia organizat întregul nostru dispozitiv de apărare.

Odată anunţată această constantă, Corneliu Codreanu a făcut un pas mai departe şi a expus şi mijloacele logice de apărare contra unei agresiuni din Est. mai întâi, alianţele noastre principale trebuiau orientate în sensul acesta, adică ele să fie selecţionate după unicul criteriu valabil: ce state, ce popoare din Europa şi de-aiurea, pot să ne ajute împotriva unei invazii venite de dincolo de Nistru? Sistemul de alianţe construit după primul război mondial, având Franţa drept punct de sprijin, ne protejase într-o anumită măsură împotriva Moscovei, în cursul primului deceniu. Dar către anii 1930, sistemul începuse să se deterioreze, până a-şi pierde întreaga eficacitate după venirea la putere a lui Hitler. Nici una din construcţiile politicii externe a României posterioare războiului nu ne-au difuzat o pavăză impenetrabilă contra unei invazii bolşevice.

În Memoriul din 5 Noiembrie 1936, adresat Regelui, Corneliu Codreanu preciza:

“Mica Înţelegere şi Înţelegerea Balcanică nu mai există. Cine mai crede în ele dovedeşte că n-a priceput nimic”.

Într-adevăr, acel care mai putea încă să se gândească, în 1936, că cele două Atlante pot să ne fie de o oarecare utilitate, într-un moment dificil, făcea dovada unei orbiri nemărginite. Aceste Alianţe au avut o valoare reală, atâta vreme cât puterea militară franceză dominase pe continent şi Rusia fusese ţinută în şah prin “cordonul sanitar”, organizat în Europa răsăriteană de-a lungul frontierelor sale, având tot Franţa drept sprijin principal.

Când statele revoluţiilor naţionale, Italia şi Germania, s-au evidenţiat – în vreme ce Franţa îşi pierdea hegemonia asupra Continentului – aceste Alianţe deveniseră de o extremă fragilitate; puse la încercare, ele cu siguranţă nu rezistau.

Acest fapt devenise evident în 1936 şi dacă, în pofida tuturora, şefii de partide mai credeau în solidaritatea vechilor Alianţe, faptul trebuie atribuit propriei lor inerţii politice, lipsei lor de discernământ şi influienţei nefaste exercitate asupra lor de Titulescu. **Nu Corneliu Codreanu se înşela asupra falimentului Micii Înţelegeri, al Înţelegerii Balcanice, al Societăţii Naţiunilor, al vechilor alianţe anglo-franceze, ci Maniu, Brătianu, Iorga, Argetoianu, Tătărăscu şi toţi ceilalţi şefi de partide mai mici, care ascultau cu religiozitate oracolul titulescian.**

În noile circumstanţe, “marii noştri aliaţi”, aşa cum erau desemnate Franţa şi Anglia în toate discursurile oficiale, nu mai erau în stare să ne ajute împotriva unui atac venit de la Răsărit; nici contra unui atac, de mai mică anvergură, venit de la Apus. Ele însele abia respirau, sub crescânda presiune a Puterilor Axei. A aşeza destinul patriei pe nişte construcţii aşa de rtificiale însemna a urmări în mod deschis dezastrul.

Titulescu nu ignora, desigur, aceste realităţi. El ştia că politica lui externă era fatală ţării noastre. Dar soarta României nu-l interesa. De multă vreme, el se despărţise de naţiune, pentru a sluji interesele comunismului mondial. El acţiona într-o manieră perfect logică şi lucidă pe linia care-i fusese fixată de noii lui stăpâni. Grija sa majoră nu era de a salva România de furtuna ce se apropia, ce de a adormi vigilenţa conducătorilor ţării.

Totodată, el exagera pericolul maghiar, pericolul secundar, care n-ar fi putut deveni efectiv și ascuțit, decât în ipoteza unei înțelegeri militate cu Germania. Falsificând datele de politică externă, Titulescu căuta să modifice în așa fel dispozitivul de apărare al țării, încât noi să ajungem a ne sprijinii pe Rusia contra unui pericol maghiar presupus, ca să sfârșim, încetul cu încetul, prin a fi invadați și cuceriți de bolșevici.

Corneliu Codreanu vedea lucrurile cu limpezime. El susținea că Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică nu erau decât niște ficțiuni diplomatice, întreținute de Titulescu pentru a da țării un sentiment fals de securitate; că Anglia și Franța nu erau capabile să ne ajute împotriva unui atac venit de la Est, și că Societatea Națiunilor era totalmente inoperantă. În consecință, se cerea cu orice preț înlocuirea alianțelor existente, deja caduce, cu altele mai sigure, capabile să ne garanteze integritatea noastră teritorială. N-aveam de ales, de ne place ori nu; asta era situația: **trebuia să ne întoarcem către Puterile Axei**. Noua conjunctură ne constrângea să căutăm alte alianțe.

“Față în față stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa războiului, toate combinațiile diplomatice se vor nărui ca niște castele de carton. Aceste lumi sunt: Statele revoluțiilor naționale care luptă pentru apărarea Crucii și a unei civilizații milenare și bolșevismul cu anexele sale, care lută pentru nimicirea neamurilor și pentru prăbușirea civilizației creștine”.

Previziunile corneliene s-au verificat cu o exactitate matematică. În momentul izbucnirii războiului, Franța și Anglia au fost rapid eliminate din conflict. Ce spuneau atunci Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică și Societatea Națiunilor, ce făceau figură de pise de muzeu!... România a rămas izolată, prinsă între o Germanie victorioasă pe continent și o Rusie perfidă, care pândea momentul favorabil pentru a se declanșa.

În 1940, deși fusese semnat cu România un “Pact de neagresiune”, Rusia și-a însușit Basarabia și Bucovina de nord. Ea le-ar fi anexat în întregime, dacă în ultimul moment n-ar fi intervenit Germania în ajutorul ei. Această Germanie pe care Titulescu, omul Moscovei, și marea majororitate a oamenilor politici români, o detestau! În fine, România a fost silită să se unească cu Puterile Axei, așa cum prevăzuse Corneliu Codreanu, dar în condițiile cele mai puțin prielnice, plătind noua alianță indispensabilă prin mari pierderi teritoriale...

Titulescu fusese eliminat din guvern în August 1936, înainte de a fi publicat Memoriul adresat regelui de către Corneliu Codreanu. Dar, deși Titulescu nu mai figura ca ministru titular al Afacerilor Externe, guvernul continua politica lui nefastă de apropiere cu Rusia. Politica internațională era dirijată direct de regele Carol, ale cărui vederi nu se deosebeau în nimic de acelea ale lui Titulescu. El se găsea tot sub influiența metresei sale, Elena Lupescu; și aceasta, cu întreaga camarilă regală, favoriza conspirația comunistă.

Constatând că îndepărtarea lui Titulescu n-a produs revirimentul salutar scontat în politica externă, Corneliu Codreanu a crezut că este necesar să adauge declarațiilor sale un avertisment sever, dat acelora care țineau atunci destinele țării în mâinile lor:

“Cerem ca Majestatea Voastră să pretindă tuturor celor ce conduc sau manifestă păreri cu privire la politica externă a României să declare că răspund cu capul pentru

directivele pe care şi le însuşesc. Aşteptăm de asemenea un gest de mare curaj şi de mare cavalerism şi din partea Majestăţii Voastre, în ceea ce priveşte linia regală de politica externă a României.

În acest mod, în momentul unei eventuale catastrofe, ţara ar cunoaşte şi cui aparţin răspunderile şi natura sancţiunii.

Dacă noi, tineretul, vom fi puşi în situaţia tragică de a intra într-un război alături de puterile bolşevismului, împotriva celor care apără civilizaţia creştină a lumii, care apără bisericile de dărâmare, care apără moaştele sfinţilor, care apără de profanare mormintele eroilor – declarăm pe faţă că vom trage cu revolverele în acei ce ne-au adus acolo, şi pentru că nu vom putea dezerta, spre a nu face act de dezonoare, ne vom sinucide.

Nciodată tineretul Neamului românesc nu va lupta sub semnul Satanei împotriva lui Dumnezeu".

14) EXPEDIŢIA LEGIONARĂ ÎN SPANIA

în seara de 24 Noiembrie 1936, pe peronul Gării de Nord, din Bucureşti, s-a petrecut o scenă sfâşietoare, de o profundă semnificaţie. Corneliu Codreanu, cu întregul său Stat-Major, îşi lua rămas bun de la legionarii care plecau să lupte în Spania. Doi dintre ei, Moţa şi Marin, n-au mai revenit vii în patria lor…

în afara lui Moţa şi a lui Marin, echipa era formată din ing. Gh.Clime, avocatul Nicolae Totu, Prinţul Aşexandru Cantacuzino, preotul Dumitrescu-Borşa şi avocatul Bănică Dobre. Echipa pleca sub comanda bătrânului general Gh. Cantacuzino, care în afară de însărcinarea de a integra grupul românesc în armata spaniolă, primise misiunea să ofere – din partea Căpitanului şi a Mişcării Legionare – o sabie de onoare generalului Moscado, viteazul apărător al Alcazarului.

Căpitanul se despărţea, cu inima strânsă, de legionarii care plecau la distanţa de 4.000 km, pentru apărarea lui Hristos împotriva furiei devastatoare a hoardelor roşii. Aceşti legionari nu erau doar nişte bravi soldaţi ai Legiunii, ci conducători legionari care, la rândul lor, edificaseră această Mişcare pe parcursul nenumăratelor lupte, încercări şi suferinţe. Dispariţia nu importă a căruia dintre ei provoca un vid sensibil în cadrele Legiunii.

În special, nelinişte soarta lui Ion Moţa. Acesta depăşise pe mulţi şefi legionari. Era unul din fondatorii Mişcării şi colaboratorul cel mai apropiat. În momente dificile pentru Legiune, şi când chiar viaţa lui Corneliu Codreanu era ameninţată, Moţa îl ajutase trup şi suflet. Vorbele lui erau ascultate cu respect de legionari. Adversarii se temeau de el. Orice intervenţie a lui Moţa avea un efect răsunător în lumea politică. Când lua apărarea Căpitanului, ca să răspundă vreunui calomniator ori pentru a denunţa vreun complot contra vieţii lui, întreaga ţară era atentă. Inamicii ştiau că el nu dă înapoi niciodată, atunci când ia o hotărâre; şi când face o declaraţie o pune în aplicare.

Moţa era un om de o vastă cultură politică, un avocat strălucit şu un profund gânditor.

Scrierile sale au fost proclamate, de către Căpitan, drept “doctrină legionară”, adică egale în valoare gândurilor fondatorului.

Însă deasupra tuturor meritelor, Moţa reprezenta ceva incomparabil pentru întreaga Mişcare. Era un model de om, și de umanitate, în cea mai pură și mai completă realizare a lor. Exemplul lui Moţa constituia dovada elocventă că nici Corneliu Codreanu nu se legăna în iluzii atunci când proclamase ca finalitate a Legiunii, crearea unui “om nou”. Moţa era alături de dânsul pentru a demonstra, prin propriile sale vrednicii, prin acţiunile lui proprii, reușita experienţei educative a Legiunii. Căpitanul, sprijinit pe el, simţea întărindu-se certitudinea interioară că nu s-a înșelat făurind omul jerfelnic. Dispunea, încă de la început, de o energie ce acţiona potrivit legilor noului organism şi care putea fi dată ca exemplu membrilor săi. Corneliu Codreanu vedea în Moţa, în trăirea lui țesută din renunțări și sacrificii, reflectul operei sale.

Iniţiativa aparţinea lui Moţa. Era – se poate zice – o intimă necesitate a fiinţei sale. Înspăimântătoarele veşti care veneau din Spania îl răneau până în adâncul inimii. Nu putea suporta ideea altarelor profanate cu barbaria dezlănţuită în această ţară de ideologia marxistă, fără să nu simtă într-însul tendinţa ajutorului acelora care-l apără pe Christ.

Deși I-a fost dureros Căpitanului să se despartă de Moţa, nu putea să se opună unei asemenea hotărâri. Totuși, spre a diminua eventualele riscuri, atât pentru Moţa, cât şi pentru ceilalţi membri ai expediţiei, el le limitase prezenţa pe front la o lună de zile, după care trebuiau să fie înlocuiţi cu alţi legionari, care să participe la luptă. Sute de legionari erau gata să ia drumul Spaniei, și doar precaritatea mijloacelor de materiale a împiedicat formarea unei unităţi mai mari.

Trenul se puse lent în mişcare. Braţele celor care au rămas pe peron, cu Căpitanul în frunte, se ridicară într-un ultim salut adresat acelora care se duceau să înfrunte duşmanul neamului şi al creştinătăţii pe pământul însângerat al Spaniei!... Drumul pe care trebuia să-l parcurgă trecea prin Nordul ţării, prin punctul de frontierp “Grigore Ghica Vodă” (în Bucovina); şi de acolo, prin Polonia și Germania. Drumul cel mai scurt ar fi fost traversarea Franţei, dar ei trebuiau să evite această ţară, unde la putere era atunci un guvern al “Frontului popular”, prezidat de Leon Blum, care sprijinea regimul comunist spaniol.

Autorităţile poloneze au primit grupul cu amiciţie; la fel germanii, care și ei trimiseseră în Spania aviatori de vânătoare ai “Legiunii Condor”, asigurând astfel, încă din primele luni ale războiului, superioritatea aeriană a forţelor naţionaliste.

La Hamburg, echipa legionară s-a îmbarcat pe vasul “Monte Oliva”, ca să ajungă în Portugalia. Numele vasului le evoca ceasurile tragice din viaţa Mântuitorului înainte de a cădea în cursa fariseilor.

Călătoria pe vas a durat mai multe zile. Timpul a fost întrebuinţat în vederea discutării temelor de luptă cu generalul Cantacuzino şi cu ing. Clime. Ion Moţa, singur, privea de departe!... S-ar zice că lucrurile din această lume deja nu-l mai interesau... În timpul acestei călătorii era ca un moment de iluminare spirituală, spune Bănică Dobre (care a consemnat aceasta în cartea lui):

“Frumos este să trăiești în slujba unui ideal, dar e sublim să mori în serviciul lui”.

La 4 Decembrie 1936, legionarii români debarcară în Portugalia. Au fost primiţi de Ministrul Spaniei naţionaliste, care le-a urat bine aţi venit! Studenţii portughezi, aflând de trecerea legionarilor români, au venit şi ei ca să le aducă mărturia călduroasei lor simpatii. Moţa improviză un scurt discurs, pentru a le explica raţiunea marşului lor către Spania.

De la Lisabona, ei au luat drumul spre Salamanca. De cum au trecut frontiera, au intrat în contact cu realităţile creude ale războiului: case distruse, ogoare devastate de obuze, gări pline de soldaţi și de femei în doliu…

“Mare și sublimă este totuși tragedia poporului spaniol care, pentru Cruce şi Patrie, preferă să piardă totul!...” remarcă Nicolae Totu în cartea sa.

În seara de 5 Decembrie, ei au sosit în gara Salamanca, unde au fost salutaţi de un reprezentant al generalisimului Franco. General Cantacuzino a răspuns în limba franceză:

“Căpitanul legionarilor români, Corneliu Codreanu, trimitr Spaniei naţionaliste care apără Credinţa şi Crucea, şapte conducători ai Legiunii, ca să lupte și să moară, dacă Dumnezeu le cere, apărând idealul care, aci, în Spania, ca și acasă la sora ei îndepărtată, România, este acela al Legiunii și al Căpitanului ei”.

Un număr mare de persoane s-au adunat în jurul lor la sosire. Deși neînțelegând sensul exact al vorbelor Generalului, ele ascultau cu emoţie, şi au izbucnit în aplauze la sfârșitul alocuțiunii sale.

La Salamanca, unde se afla atunci Cartierul general al lui Franco, problema a fost rapid rezolvată. Li s-a oferit posibilitatea să se angajeze cu gradele pe care le aveau în România (toţi erau ofiţeri de rezervă); dar ei au refuzat, declarând că preferă să lupte ca simpli soldaţi în linia întâi. Alexandru Cantacuzino a explicat mai târziu și de aleseseră ei această cale:

“Voim să luptăm ca soldaţi şi pentru a da exemplu. Exemplu de contopire sufletească cu soldații, cu cei mici și necăjiți, a căror jertfă este ornată cu lauri.

Am vrut ca muncitorii şi sătenii şi copiii din şcoală să ştie cu neşovăitoare convingere: comandanţii legionari nu își câștigă gradele și dreptul la comandă pe temei de privilegiu și de învârteală, ci încovoindu-se sub lipsuri, suferințe și răni, și zâmbind când șuiera moartea”.

Au fost repartizaţi “Legiunii Străine Spaniole”, pe însuși Al.Cantacuzino o numea “infamia cea mai vitează din lume”.

Însoţiţi de colonelul Villalba, unul din eroicii apărători ai Alcazarului, echipa legionară, având în frunte pe generalul Moscardo, comandantul frontului de Nord, la ceremonia predării sabiei de onoare.

La Soria, o imensă mulţime îi aştepta în faţa Palatului guvernatorului provinciei. Tot

orașul era pavoazat cu steaguri spaniole și românești iar reprezentanții îndepărtatei Românii au fost îndelung aclamați. Iată cum ne descrie Nicolae Totu această emoționantă ceremonie:

“Lume multă. Ordine. Însuși generalul Moscardo a ieșit în întâmpinarea noastră, înconjurat de întregul stat-major. Mergem într-o sală să ne pregătim. Părintele Dumitrescu îmbracă odăjdiile, desfășurăm drapelul nostru trei culori. Ne aranjăm hainele pe noi. Într-o ținută majestuoasă, pășim în sala mare de recepție. mOța comandă. Ah!, să-l fi văzut, ce măreț, ce sublim! Noi parcă eram stane de piatră: Ion Moța comandă pentru onor. O liniște profundă. Toți parcă am încremenit. Generalul scoate sabia din îmbrăcăminte. O apucă de gardă și de vârf și o face arc. Oțel de Toledo fin. Începe grav, așa cum știa domnia-sa să fie în momente mari, într-o franțuzească impecabilă. Ceea ce ține el în mână nu este o jucărie, de altfel se și vede. Lama din mâna Generalului se răsucește ca un șarpe. “Eu am purtat-o în lupte”, zice el. Toți cunosc trecutul de vitejie al acestui erou. Mă uit la Generalul nostru, erou între eroi, în fața lui, vestitul Moscardo. Cuvintele calde cuprind și înflăcărează inimile. Îmi vin în ochi lacrimile. Mă rețin.

Generalul a terminat răscolitorul său discurs. Predă sabia și îmbrățișează pe generalul Moscardo, care-l sărută. Lumea mișcată bate din palme”.

În discursul său, generalul Cantacuzino a pus accent pe solidaritea de destin a Spaniei, a României și a lumii întregi:

“Acest război sfânt nu este numai acela al Spaniei; el aparține tuturor și asemeni nouă. Chiar Dvs., la Alcazar și aici, pe frontul Nord de Madrid, v-ați asumat apărarea întregii lumi”

strălucitele fapte de arme ale generalului Cantacuzino erau cunoscute de generalul Moscardo din tratatele de istorie militară.generalul Moscardo, în răspunsul său, a avut delicatețea să sublinieze că învățămintele trase din splendida apărare a crestelor Carpaților de către generalul Cantacuzino în timpul primului război mondial, I-au fost utile, atât în apărarea Alcazarului, cât și în cele mai recente lupte duse pe frontul din Nord de Madrid.

De la Soria, echipa legionarilor români a plecat la Toledo, unde a vizitat ruinele Alcazarului, și la 8 Decembrie 1936 a ajuns la Talavera de la Reina, unde se găsea Inspectoratul Legiunii Străine. Au fost introduși la colonelul Yague, comandantul Legiunii Străine, apoi repartizați în Bandera 6 de Tercio, compania 21. Aci s-a isprăvit misiunea generalului Cantacuzino. El trebuia să se reîntoarcă la Salamanca și de-acolo în România. Bătrânul general, cu lacrimi în ochi, s-a despărțit de “copiii săi”, regretând că nu mai este tânăr ca să rămână cu ei, pentru a înfrunta din nou moartea din tranșee. La vârsta lui, nu mai putea face campania în prima linie; și Înaltul Comandament spaniol l-a făcut să înțeleagă că nu mai are loc disponibil demn de gradul său.

După o sumară instrucție de câteva zile, mai ales pentru a se familiariza cu comandanții spanioli, legionarii români au fost trimiși pe front.

Înainte de a relata despre luptele la care au luat parte, se cade să reamintim starea de

spirit, fundamental diferită de aceea a altor străini angajați în Tercio. Ceea ce I-a determinat să plece în Spania, nu era o analogie politică cu forțele naționaliste, ci, îndeosebi, un element religios: ultragiile zilnice comise de comuniști împotriva lui Dumnezeu. Cea mai scumpă dorință a lor era de a duce mărturie pentru Hristos, oferindu-și pentru aceasta, dacă era necesar, propria viață. Ardeau de nerăbdare să plece pe front. Li se părea că timpul se scurge prea încet și că un eveniment neașteptat – poate o victorie naționalistă precipitată – îi putea frustra de puternica lor sete de sacrificiu.

Moța, mai ales, trăia într-o permanentă tensiune. Când, la Talavera de la Reina, Nicolae Totu se îmbolnăvi și nu putu, mai multe zile, să participe la exerciții, Moța a fost în culmea agitației. S-a ușurat când Totu a învins boala și a putut să se integreze companiei. Suprema satisfacție la care aspirau legionarii era aceea de a putea defila, cu steagul românesc în frunte, într-un Madrid eliberat și datorită jertfelor lor.

Sosirea pe front a legionarilor a coincis cu marile lupte din împrejurimile Madridului. De unde speranța lor că luarea capitalei Spaniei nu era decât o chestiune de câteva săptămâni.

După devansarea victorioasă a trupelor naționaliste din Maroc, până în împrejurimile Madridului, Înaltul Comandament spaniol a luat hotărârea de a concentra toate trupele disponibile împotriva Capitalei, ca să încerce cucerirea ei chiar în cursul acestei ofensive. Această tentativă a eșuat, deoarece, în momentul cel mai critic al bătăliei, au intervenit, în apărarea Madridului, brigăzile internaționale.

Legionarii români au participat din plin la activitatea de pe front. Bandera nr. 6, din care făceau parte, a fost aruncată în luptele cele mai înverșunate care s-au dat între "Casa de Campo – Las Rozas – El Escorial", din timpul fazei ofensive a naționaliștilor, ca și în contraatacul dușman și în luptele aprige în vederea stabilirii frontului pe linia care, drept urmare, n-a mai suferit schimbări mari până la finele războiului.

Legionarii scăpați din războiul acesta au povestit peripețiile trăite pe frontul spaniol, și fiecare a scris câte o carte. Viziunea patetică a războiului se împletește în narațiunile lor cu șirul nesfârșit de orori comise de comuniști împotriva populației civile și împotriva Bisericii. Ceea ce au văzut ei cu ochii, I-a umplut de durere, de revoltă, de mânie. În toate localitățile pe unde au trecut comuniștii, au lăsat în urma lor biserici distruse, altare profanate, imaginile sfinte sfâșiate de lovituri de baionetă, preoți asasinați, femei și fete violate; apoi asasinate cu un sadism înspăimântător.

Toate aceste orori nu erau "excese inerente oricărui război", cum a dorit să facă să credem presa comunistă, ci acte de vandalism, de cruzime și de perversiune. În cursul atacurilor următoare legionarii români au luptat cu o violență înzecită la vederea acestor atrocități.

Vom urmări faptele de război ale echipei legionare, din narațiunea lui Nicolae Totu, care, în cartea lui "Însemnări de pe front", a lăsat cea mai detaliată cronică a acestor evenimente. Într-adevăr, N.Totu poate fi considerat drept cronicarul expediției legionare din Spania.

Cea dintâi localitate din zona frontului unde au sosit ei a fost Boadillia del Monte. Acest mic oraş fusese ocupat cu o zi înainte de trupele naţionaliste și era într-o stare lamentabilă. Nici o clădire nu era intactă. Compania nr. 21 și-a instalat cartierele generale într-o mănăstire. Ceea ce văd acolo este terifiant:

"Icoane pictate cu nume celebre, opere de artă din timpulk Renaşterii și chiar înainte, mânăstirea are vreo 600 de ani, sunt rupte, ochii scoși. Icoanele Maicii Domnului profanate cer răzbunare. Nici nu se pot descrie toate ororile...

...Facla noastră luminează fantastic galeriile, altarele, ni se pare că este sfârșitul și iadul a pus stăpânire. Murdării făcute pe altar, totul este murdărit și – ca sacrilegiul să fie mai mare – secera şi ciocanul făcute de mâini pricepute, umplu pereţii, icoanele, toate ungherele. Iată ce civilizaţie ne aşteaptă şi pe noi!..."

la Boadillia del Monte legionarii au descoperit și cadavrul unui preot într-o capelă distrusă și profanată.

"Capela este transformată în batjocură. Pe treptele altarului se vede ceva, parcă ar fi un trup omenesc, dar nu ne vine a crede. Ne apropiem. Cu groază recunoaştem în mototolul de haine şi în sânge închegat, cadavrul unui preot. Ne privește cu ochii sticloşi, împrejmuiţi de sânge. Ne mirăm de ochii aceştia anormali de mari, ne uităm mai de-aproape şi ne trece fiorul. Pleoapele au fost tăiate. Nările nasului arse şi sfărâmate, se cunoaşte urma prafului de puşcă. Nasul preotului a servit pentru artificii. Comuniştii I-au umplut nările cu praf și pe urmă le-au dat foc. Ce spectacol sadic! Mâinile au fost legate la spate. Numai capul a fost cruţat, probabil ca să se vadă mutilările sau să se lungească moartea în chinuri. Peste tot, sânge împroșcat pe pereți, în unele locuri rămășițe de creier, uscate, cu fir de păr. Aici a fost un fel de comandament militar comunist...

în aceeaşi localitate, cadavrele unei tinere femei și a unei fetiţe de vreo șase ani, violate și omorâte de aceşti monştri. Moţa este tulburat. Sufletul său sensibil se rupe de durere. Este incapabil de a pronunţa un cuvânt. Cade în genunchi și cere preotului Dumitrescu să spună o rugăciune".

Nu povestim decât cele mai însemnate momente din această campanie, care, deşi a durat numai șase săptămâni, e plină de intensitate dramatică.

Trupele concentrate în jurul lui Boadillia del Monte au fost surprinse chiar în noaptea Anului Nou de un ordin de trecere la atac. Până atunci, ele aveau sarcina să sape tranşee, în special gropi anti-tanc, ceea ce dădea impresia că se urmărea stabilizarea frontului. În realitate, toate aceste lucrări serveau de simplu camuflaj, pentru a disimula ofensiva în sectorul Banderei a 6-a era să taie șoseaua spre Las Rozas, în amonte de localitatea aceasta, ocupată de roșii.

Mai întâi, pleacă la atac trupele maure, apoi legionarii din Tercio. Compania 21, din care făcea parte echipa românească, deşi venită târziu, izbuteşte să înainteze rapid şi să taie marginea șoselei, unde au săpat tranșee. Într-o singură zi, au progresat cu 17 km, răsturnat toate obstacolele, devansând multe flancuri ale companiei. Doar seara se putea restabili legătura cu restul Banderei. pIerderile erau foarte grele. Bandera nr. 6 a

pierdut aproape toți ofițerii, morți sau răniți. În cursul acestei ofensive, grupul român suferă prima pierdere: Bănică Dobre a fost rănit de un glonte mexican și a trebuit să fie evacuat.

Surprins de ofensiva naționalistă, inamicul acedat terenul, dar, a doua zi, revine cu mari întărituri de oameni, de tancuri și de material greu. Scopul contraatacului era reocuparea drumului spre Las Rozas și respingerea naționaliștilor cât mai departe posibil, spre punctul lor de plecare.

În momentul contraatacului, compania 21 se găsea pe poziția cea mai periculoasă, încadrată de un intens foc de mitraliere, de puști-mitralieră și de tunuri. Avioanele inamice mitraliau și ele neîntrerupt tranșeele. Mai târziu, au țâșnit 25 de tancuri și, sub protecția lor, infanteria dușmană a putut să se apropie.

Situația părea disperată. Întăririle nu puteau sosi, fiindcă terenul din spatele frontului era în îîntregime sub bătaia focului inamicului. Dintr-un moment în într-altul, apărătorii se așteptau să fie zdrobiți de tancurile care înaintau. Nimeni nu mai comanda, deoarece nu numai toți ofițerii, ci și un număr mare de subofițeri fuseseră scoși din luptă. Imposibilă scăparea. Nimicirea părea inevitabilă. Grupul român mai rezista încă; moartea îi cruțase până atunci. În ultima clipă, când totul părea pierdut, o intervenție eroică a lui Moța salvă situația. Să urmărim, iarăși, pe cronicarul expediției:.

“Iadul pe pământ. Tranșeele sunt întoarse pe dos. Nu mai este nici un chip de scăpare. Vezi sărind picioare, mâini, corpuri sfărâmate, auzi horcăituri, gemete, strigăte și focul care nu slăbește. Ajutoare nu ne mai pot veni, căci inamicul a barat și drumul rezervelor…

deodată, o voce, un răgnet, ce nu mai are nimic omenesc. Sărim cu toții arși în sus. Moța în picoare pe tranșee, în ploaia de gloanțe, ia comanda:

-Înainte!

Au înțeles toți, spanioli, portughezi, ruși, nemți. Moța este de două ori mai mare, parcă e o statuie.

-Baioneta la armă!

E o nebunie ce facem, dar tot moartea ne așteaptă. Din tranșee țâșnesc nu oameni, ci fiare înnebunite de focul ucigător…”

Toate celelalte trupe, văzând gestul temerar al românilor, se alătură atacului lor. În acel moment critic, din fericire, sosesc întăriturile. Comuniștii fug, după ce au pierdut un număr mare de tancuri. Atacul a fost respins.

“În jurul lui Moța se face cerc. Ofițerii îl felicită. Soldații se uită cu admirație la el. Nouă, românilor, ne crește inima. Lacrimile ne-au năpădit. Privirea lui plutește în înălțimi neînțelese de noi. Este transfigurat…”

Grație gestului eroic al lui Moța, Compania nr.21 a putut păstra poziția cucerită în ajun, cu prețul unor grele sacrificii. În afară de acestea, Bandera nr.6 a fost salvată de un

dezastru sigur.

Atacul naționalist naționalist împotriva șoselei Las Rozas nu era decât un obiectiv secundar în ansamblul operațiunilor; era mai degrabă o manevră de diversiune, destinată să mascheze veritabilul obiectiv: cucerirea Madridului.

Imediat după această victorie, Compania nr.21 a fost evacuată de pe șosea și i s-a ordonat să se regrupeze în spatele frontului, pentru o nouă misiune: cucerirea satului Pozuelo, ce se afla în direcția Madrid. Duşmanul, surprins de schimbarea frontului, se retrăsese în debandadă spre Pozuelo.

Compania 21 înaintă vertiginos ca să împiedice regruparea și formarea unei noi linii de apărare. La liziera satului, roşii își stabiliseră tranşee întărite. În jurul satului, un vast teren descoperit. Legionarii nu puteau să se camufleze nici într-un chip; pe de altă parte, din clopotnița unei biserici, două mitraliere acopereau întregul sector. Ofensiva părea oprită.

“Atunci Moța se duce la Căpitan și cere voie ca împreună cu românii să încerce distrugerea cuibului de mitraliere, încercare de o îndrăzneală nebunească, ne povestește Nicolae Totu. Noi suntem gata cu toții. Căpitanul însă nu vrea să descompleteze secția, care și așa are o poziție periculoasă. Ordonă să i se dea din fiecare escuadă câte un om. Moța cere măcar încă un român. Căpitanul strigă: Basil Marin. Pornesc 12. Noi ne uităm și ne rugăm lui Dumnezeu în gând.

Mitralierele au priceput manevra și tot focul se revarsă asupra lor. Cad, se ridică, salturi, iată au ajuns patru inși lângă clopotniță. Nici nu observăm bine cine sunt. Se aud pocnete de grenadă. Mitralierele au amuțit. Se reîntorc și grăbiți: Moța, Marin, Igor Zaharov (fiul unor ruşi exilați, angajat voluntar în “TERCIO”) și un spaniol. Se aşează la locurile lor, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic”.

Odată pericolul eliminat, Compania poate înainta spre Pozuelo, de unde inamicul vârât prin case, revărsa torente de foc. Operațiunea era riscantă, întrucât înaintarea trebuia să se desfășoare în teren descoperit și multe atacuri anterioare, efectuate de mauri, fuseseră respinse cu grele pierderi. Aceștia refuzau să facă o nouă tentativă. Atunci s-a făcut apel la unitatea cea mai vitează a Banderei, Compania nr.21.

În frunte înaintau românii, conduși de sergentul Ortigoza. Întregul foc inamic se concentra asupra lor; însă nimica nu-i putea opri. Au ajuns la rețelele de sârmă ghimpată, de-a lungul cărora s-au strecurat unul câte unul. Apoi, au pătruns în sat, unde începu curățarea caselor cu grenada. Odată comuniștii izgoniți, Compania a putut în sfârșit să se odihnească, după o luptă neîntreruptă de 25 de ceasuri.

Odihna n-a durat mult. Compania a fost retrasă din adăpostul ei chiar a doua zi și îndreptată spre Aravaca. Obiectivul ei: interceptarea căii ferate și a șoselei paralele Las Rozas-Madrid și ocuparea Aravancăi ce era în apropiere. De pe înălțimile care înconjurau Aravanca, se putea contempla panorama Madridului. Secția din care făceau parte românii era totdeauna gata cea dintâi, la orice apel. Moța îi grăbea mereu: “Repede, camarazi!, pentru ca spanilii să nu râdă de noi!” În toate împrejurările, de la acțiunile cele mai simple din viața de soldat, și până la tensiunea de luptă, când se

cuvenea curaj în fața morții, Moța era preocupat de renumele Legiunii: “-Să ne prezentăm bine, pentru ca Căpitanul să fie mândru de noi, ca să fim la înălțimea vitejiei spaniole”.

Asaltul împotriva Aravancăi a avut loc în două etape. Compania a ajuns relativ repede până la calea ferată; dar, înainte de a pătrunde în localitate, avea o depresiune, dominată de sat, în care inamicul se întărise solid. Situația era asemănătoare cu aceea de la Pozuelo. Ca să treci prin valea aceasta era o nebunie; terenul era în întregime descoperit; nici măcar un mărăcine. Nimic decât ogoare arate. Unitățile ezitau. Desigur, se va face iarăși apel la Compania 21.

“Deodată se aude cuvântul magic: “Ventiuna!” Un fior ne-a străbătut pe toți. Nu știu de ce, dar când striga “Ventiuna!” parcă vedeam toate luptele și toată gloria acestei companii comprimate în acest strigăt. Câteva comenzi scurte și pornim, desfășurați în trăgător, pe vale. Inamicul rămâne o clipă năucit. Suntem nebuni. Această vale înseamnă moarte sigură. O capcană mai bună nu se poate. O victorie mai ușoară, nici nu puteau gândi comuniștii. Cine a făcut războiul, știe ce înseamnă să înaintezi pe câmp deschis, bătut pe flancuri de mitraliere. Ne dăm seama unde intrăm. Toți suntem serioși. Marin are un surâs disprețuitor în colțul gurii. Moța ne spune: -Să vă țineți bine băieți, să fie mulțumiț Căpitanul de noi. Mereu aceeași grijă, să fim cei mai buni”.

Pleacă într-o cursă nebună; picioarele se încleie în pământul arat; fac să-și piardă respirația, ca să nu rămână în urmă. Mitralierele trag fără odihnă; rândurile se subțiază... În fine, legionarii ajung la o sută de metri de-o casă din Avaranca. Un ultim effort și pătrund înăuntru. O curăță cu grenada și o iau în primire.

Dar partea anevoioasă abia începea. Erau aici într-o insulă din mijlocul dușmanilor. Tot restul satului era încă în mâna comuniștilor, care îi somau continuu să se predea. Căutau să stabilească o legătură cu alte case, dar omul trimis în recunoaștere le confirmă că sunt încercuiți. Petrec o noapte teribilă în această insulă, așteptând dintr-un moment într-altul să fie luați prin asalt și lichidați. Rezistă 24 de ore până la venirea întăriturilor care I-au eliberat.

Această acţiune, în care românii au jucat un rol decisiv, a fost o mare însemnătate pentru situația întregului front. Șoseaua Escoral-Las Rosas-Madrid, căzu sub controlul naţionaliştilor, și trupele se țineau drumul și-au putut continua ofensiva spre Madrid, strângând din ce în ce mai mult cercul din jurul Capitalei. Frontul s-a îndepărtat de Aravanca. Li s-a promis un repaus de o săptămână pentru oamenii Companiei a 21-a, foarte încercaţi. De o lună de zile, ei n-avuseseră o clipă de odihnă. Mereu în luptă, mereu în ofensivă. Totuşi, de astă dată, soarta le-a fost împotrivă. Abia de-și amenajaseră locuințele, că o salvă puternică s-a auzit în direcţia Madridului, apropiindu-se. trupele naționaliste băteau în retragere. S-a dat ordinul de repliere tot la Aravanca. Compania nr.21 a fost retrimisă la punctul de plecare, de unde ea pornise în ofensivă, sectorul Las Rozas-Madrid, unde situația se agravase brusc. Duşmanul ataca cu forțe puternice, în scopul de a străpunge frontul în acest punct și de a învălui pozițiile avansate ale naționaliștilor din jurul Madridului.

La 11 Ianuarie 1937, Compania a 21-a se afla cantonată în satul Majadahonda. Frontul trecea pe marginea satului. Aci, Nicolae Totu, cronicarul expediției, cade lovit de o gripă

puternică, cu temperatură ridicată. Rezistase multă vremii bolii, dar acuma îl doborâse și a trebuit să fie evacuat. Echipa legionară era redusă la cinci membri: Moţa, Marin, Clime, Al. Cantacuzino și preotul Dumitrescu-Borșa.

Până la Majadahonda, legionarii noştri cruţaţi de moarte. Era singura escuadă din Companie pe care moartea n-o lovise. Trăiseră momente dramatice, fiecare în parte, sau echipa în totalitatea ei, fuseseră ameninţaţi din toate părţile. Nu numai că n-au căutat să evite moartea, ci au mers în întâmpinarea ei, oferindu-se ca voluntari, de fiecare dată când situaţia cerea o intervenţie specială. Dumnezeu I-a cruţat până în ziua aleasă de El, și în locul fixat de El.

Moţa și Marin au căzut împreună la 13 Ianuarie 1937!

C – ANUL 1937

LEGIUNEA CUCEREŞTE ŢARA

Evenimentele anului 1937 se derulează sub semnul marii jertfe de la Majadahonda. Sensibilitatea ţării este polarizată în jurul celor două sicrie ce traversează România de la Nord la Sud, și de la Răsărit la Apus, pentru a-și găsi locul veșnicului repaus în cripta "Casa Verde".

Viaţa neamului, în aceste zile de doliu pentru Legiune, pare suspendată... Toate gândurile converg spre acest cămin spiritual. Preocupările personale sunt trecute pe planul secund, în timp ce, în conştiinţe, izvorăsc neîncetat cele două nume, gravate cu litere de foc: MOŢA și MARIN, numele celor doi cruciaţi ai Creştinătăţii orientale, morţi în Spania pentru Cruce.

Ceea ce impresionează cel mai mult în atitudinea mulţimilor care se duc în întâmpinarea trenului mortuar, mai mult decât lacrimile și rugăciunile, este tăcerea imensă, strivitoare, absolută, ce marchează fiecare contact cu eroii reveniţi din luptă pe scut. pĂrea că viaţa s-a oprit pentru a nu stânjeni majestatea jertfei. Această încerdare pietrificată durează câteva clipe și apoi se aud hohote de plâns și murmurul prelungit al rugăciunilor... Totuși, liniștea precedentă e mai semnificativă decât toate gesturile de pietate. Ea demonstrează, în simplitatea sa, că neamul a înţeles lecţia de la Majadahonda, aşa cum este încrustată adânc în inimi. De la participarea la funeralii va subzista nu doar o pioasă amintire, ci ferma hotărâre de a urma calea legionarilor căzuţi în Spania.

Jertfa de la Majadahonda se va cristaliza în conştiinţa naţională, devenind un fenomen permanent, ale cărui efecte imprevizibile vor marca de-aici înainte viaţa publică din ţara noastră.

Adeziunea poporului român la doliul Legiunii s-a confirmat cu prilejul celebrării funeraliilor. Aceasta au avut un caracter nemaicunoscut până atunci la noi. La nici o înmormântare, chiar la aceea a capetelor încoronate, nu s-a văzut atâta lume adunată, atâta durere pe feţe, atâta evlavioasă reculegere... Întreaga ţară, indiferent de opiniile politice, s-a regăsit într-un imn de consfinţire și de respect faţă de cei doi eroi. Chiar duşmanii cei mai înverşunaţi ai Legiunii au uitat pentru moment ura și s-au abţinut să

tulbure prin vreun act de ostilitate desfăşurarea funeraliilor.

Ceva în plus a caracterizat acel “13 Februarie”, care a sporit valoarea manifestaţiilor de solidaritate a naţiunii cu doliul Legiunii. Această gigantică mobilizare a sufletului românesc în jurul lui Moţa şi Marin s-a petrecut în perfectă ordine. Nici un incident n-a agitat ceremoniile funebre de-a lungul întregului itinerariu stabilit. Sute de mii de oameni care s-au înghesuit la întâmpinarea trenului mortuar, s-au dispersat în linişte; nici o intervenţie a forţei publice ori a Serviciului de ordine legionar n-a fost necesară. Toţi înţeleseseră că măreţia acestei jertfe reclama păstrarea unei discipline desăvârşite.

După funeralii, guvernul şi “camarila”, făcând bilanţul situaţiei, au ajuns la nişte concluzii care nu puteau decât să-i îngrozească:

-Neamul românesc participase într-o formă masivă la îngroparea lui Moţa şi Marin.

-Funeraliile s-au derulat într-o atmosferă de unanimă comprehensiune, ceea de dezarmase pe proprii inamici ai Legiunii.

-Ordinea perfectă domnise tot timpul în ţară.

“Forţa Ocultă” îşi dădea seama, pentru întâiaşi dată, că n-are de-a face cu o masă amorfă, ce putea fi repede dominată, ci cu o forţă încadrată, disciplinată, conştientă. dOar atunci când se aflau în faţa a zeci de mii de cămăşi verzi, mărşăluind într-un pas marţial în urma carului mortuar, au priceput amploarea şi profunzimea fenomenului legionar…

imensa emoţie provocată în popor de pierderea celor doi eroi va avea însemnate urmări politice. Într-adevăr, sacrificiul de la Majadahonda spărsese barajele care se opuneau popularităţii legionare. Marşul spre putere nu mai putea fi oprit prin mijloace electorale. Largi sectoare ale opiniei publice, care încă mai păstrau o anumită reticenţă faţă de Mişcare, au fost definitiv cucerite prin această jertfă.

Toate constatările acestea au înspăimântat într-atâta pe adversarii mişcării, încât imediat ei au şi înjghebat planul unei noi prigoane. Iată de ce, marea prigoană din 1938 a început de fapt în primăvara lui 1937.

Cei ce dirijau din umbră ţara, nu mai luau decizii extreme, ci se orientau către lichidarea sângeroasă a Legiunii, ca o scăpare supremă, în faţa alrmantei creşteri a curentului legionar în România. Nu mai îndrăzneau să atace frontal; nu-şi pregătiseră încă aparatul de execuţie, nici nu-şi stabiliseră tactica de urmat. Însă minţile acestea diabolice scrutau orizontul cu nelinişte şi cu nerăbdare, spre a descoperi unde şi când vor putea să lovească.

Anul 1937 a fost un an de hărţuire între guvern şi Mişcare. Guvernul, sau mai bine-zis forţele oculte, au căutat să descopere punctele vulnerabile ale Legiunii, prin tactica incursiunile locale în rândurile ei.

Mişcarea e tot mai mult jenată în manifestările ei, ceea ce obligă să renunţe la o serie de activităţi fecunde, taberele de muncă bunăoară, ca să evite ciocnirea frontală cu guvernul. Vom vedea mai încolo cum se desfăşoară “noul curs”, ce obstacole va inventa

guvernul ca să reducă activitatea Legiunii, cum își va întări, încetul cu încetul, poziția și cum va reacționa Căpitanul.

Anul se termină, totuși, cu triumful electoral al Legiunii, în Decembrie 1937. Se pare că inamicii așteptau această dovadă spre a se convinge de "pericolul" legionar. Ei speraseră, până în ajunul alegerilor, că popularitatea Legiunii nu va depăși limita de siguranță și că sistemul dictatorial, practicat pe durată îndelungată, poate fi menținut sub masca unei aparente legalităţi democratice. Strălucitoarea victorie electorală a Legiunii n-a mai lăsat nici o îndoială: orice întârziere putea fi fatală pentru sistem. Era ceasul pe care de mult îl aștepta Armand Călinescu. Era ceasul lui.

1) SCHIMBAREA CADRELOR

LA 1 Ianuarie 1937, un important eveniment se produce în interiorul organizației legionare. Printr-o Circulară a Căpitanului, toți șefii de Regiuni și de județe sunt schimbaţi. Un nou grup de conducători înlocuiește pe cei care conduseseră organizațiile locale de la formarea partidului "Totul pentru Țară", până la sfârșitul anului 1936. Prin aceeași Circulară, Căpitanul hotărăște de asemenea ca seria de șefi vechi să poarte numele "Seria General Cantacuzino", deoarece sub conducerea acestuia și-au îndeplinit ei mandatul.

În afară de aceasta, se anunță crearea unei noi funcții, aceea de **Inspector Legionar.** Toți șefii seriei "General Cantacuzino" devin Inspectori de județe și de regiuni, cu următoarele atribuțiuni:

-să ajute pe noul șef în misiunea lui administrativă,

-să inspecteze cu regularitate activitatea organizațiilor locale,

-să intervină în regiunile mai slabe, cu experienţa, autoritatea lor, ca să consolideze pozițiile Mișcării.

La aceeași dată este întemeiat "Serviciul de inspecție și de control legionar", sub conducerea lui M.Popescu-Buzău, legionar vechi și cu experiență. Inspectorii legionari trebuiau să-și adreseze rapoartele acestui Serviciu, care mai are și atribuția de a controla bugetul Mișcării.

Toate funcțiile au fost schimbate, cu excepţia uneia singure: generalul Cantacuzino a fost rugat de Căpitan să continue a prezida, încă un an, partidul "Totul pentru Țară", drept "omagiu pentru sufletul lui viteaz și pentru dragostea dovedită".

Având în vedere, totodată, eventualitatea dispariției Generalului, bătrân și bolnav, Căpitanul creă o funcție nouă, aceea de "Vice-președinte al partidului", pe care I-o încredință lui Ion Moța, atunci pe frontul spaniol. Era o indicație clară: în cazul morții Generalului, Moța trecea automat la conducerea partidului.

Schimbarea cadrelor surprinse nu doar pe aceia care erau străini de Legiune, dar și pe mulți legionari. Șefii cei vechi reprezentau elementele de bază ale Legiunii. Ei erau aceia care creaseră organizațiile locale și le aduseseră la o stare înfloritoare.

De drept, ei nu își exercitau funcţia de la fondarea partidului; în realitate, se aflau la conducerea Regiunilor ori a județelor din 1932 și chiar mai înainte, de pe când Mişcarea era încă embrionară. Cea mai grea perioadă, în care ei au trebuit să facă un eeffortdisperat pentru a defrişa terenul, fusese depăşită. Acuma Mişcarea înainta în pas de uriaş. "Cuiburile" se numărau cu sutele în fiecare judeţ, se întindeau în regiunile cele mai retrase şi încadrau mii de persoane.

Problema ce se punea cu toată urgenţa Căpitanului era doar de a frâna elanul extraordinar pe care-l luase Mişcarea, care-şi revărsa posibilităţile ei de încadrare utilă și de educație fructuoasă. O creştere excesivă a Mişcării era la fel de prejudiciabilă, ca și o stagnare. Mişcarea se răspândise în toate regiunile, devenind un puternic partid naţional ce atrăgea spre el, ca un magnet, masele populare.

Grupul de conducători ce părăseau acum direcţia organismelor locale era acela care, în câțiva ani, creasese această splendidă rețea de forțe organizate. Cu toate acestea, în loc de a-i recompensa – după obiceiul partidelor – prelungindu-le mandatele, sau chiar definitivându-le situația, Corneliu Codreanu le-a retras funcţiile, pentru a le încredința altora.

Gestul acesta, de neconceput în mentalitatea vechilor partide, reprezenta totuşi un fenomen normal în Legiune. Nimeni nu și-a manifestat nemulţumirea, nimenea n-a protestat. Încă de la intrarea în Mişcare, și potrivit "Cărticicăi șefului de cuib", legionarii toți știau că funcţiile nu durează decât un an. În Mişcare nu există funcţii permanente. Toate sunt reînnoite periodic, cu excepţia uneia singure: aceea de Șef al Legiunii, în jurul căreia gravitează întreaga organizaţie.

Motivul care a determinat pe Căpitan să nu mai menţină pe nimeni într-o funcţie mai mult de un an, era specific de ordin educativ. Legionarii nu trebuiau să se gândească că dacă au creat o organizaţie, ea le aparţine precum o proprietate particulară, la care nici o persoană nu-i poate lua conducerea. În concepţie legionară, organizaţia nu este, pentru creatorii ei, un izvor de beneficii, anume: influiență politică, scaun de debutat, trafic de influiență, afaceri etc... Corneliu Codreanu a explicat schimbarea șefilor organizaţiei prin necesitatea suprimării pentru totdeauna:

"**a spiritului politician** care a adus trista concepţie după care un judeţ este dat în arendă pe viață șefului lui, care-și investește acolo sume de bani, care vor aranja apoi recuperarea lor prin toate felurile de afaceri"

Acestui argument esențial, de ordin spiritual și educativ, se adăugau și alte consideraţiuni tot atât de capitale:

-necesitatea de a urma "Şcoala de comandă" pentru cât mai mulţi oameni posibili;

-reînnoirea puterii ofensive a organizaţiei, prin apariția anuală a unui val de conducători;

-realizarea unui maxim de muncă, fiindcă fiecare val nou, neavând decât o activitate limitată la un an, neavând decât o activitate limitată la un an, se străduia să depună un efort maximum.

Căpitanul niciodată n-a urmat cu stricteţe regula aceasta. Circumstanţe excepţionale l-au împiedicat s-o aplice **ad-litteram**. Şefii de judeţe din 1933 au fost menţinuţi în 1934, din cauza prigoanei; ei au fost iarăşi confirmaţi la întemeierea partidului “Totul pentru Ţară”. Seria 1935 n-a mai fost schimbată în 1936; organizaţia se afla atunci în faza de dezvoltare, şi ar fi fost vătămător să fie înlocuite cadrele în plin elan creator. De atlminteri, era şi dificil să le substituie. “Noul val de conducători”, încă nu exista. Aceştia s-au format chiar în aceşti doi ani: 1935-1936, sub conducerea vechilor cadre.

De când Mişcarea a prins elan şi elementele noi s-au format, nici un obstacol n-a mai împiedicat punerea în aplicare a principiilor politico-educative ale doctrinei legionare.

2) MAJADAHONDA

Un nume intrat în legendă!

O localitate la 15 km de Madrid, pe şoseaua Escuarului... Înconjurată de coline, se poate admira întreaga coroană a munţilor Guadarrama. În acest cadru majestuos s-a consumat cea mai semnificativă jertfă făcută de Legiune până atunci.

La 11 Ianuarie 1937, echipa legionară, redusă la şase persoane (Bănică Dobre, rănit, fusese evacuat) a intrat în Majadahonda. Frontul şerpuia pe limita satului. În aceeaşi zi, seara, echipa a mai pierdut pe unul dintre ai săi: Nicolae Totu, bolnav, cu ofebră puternică, este transportat la spital. Nu rămân decât cinci membri ai echipei: Ion Moţa, Vasile Marin, ing. Clime, preotul Dumitrescu-Borşa şi Al.Cantacuzino.

La 13 Ianuarie, compania, cantonată până atunci în sat, primeşte ordinul de plecare. i se încredinţează mai întâi apărarea şoselei ce mergea la Las Rozas; dar după-amiază, către orele două, este reîntoarsă în sat şi ocupă tranşeele avansate în extremitatea acestuia, exact la punctul opus locului de unde veniseră. Puţin timp după intrarea în tranşee, începe un bombardament inamic puternic, susţinut de tancuri grele. Iată cum descrie acest moment de uragan Al.Cantacuzino, într-o broşură pe care a publicat-o în România, intitulată “PENTRU CRISTOS”:

“Bubuitul devine năucitor. Vâjâitul gloanţelor şi schijelor ne ameţeşte. Exploziile obuzelor ne acoperă cu pământ. Tancurile au avansat până la 500 m de noi, ascunzându-se într-o vale. Acum înaintează şirurile comuniste...

Ionel Moţa ne strigă: -Dacă suntem înconjuraţi, nu cade nimeni prizonier. Murim toţi împreună. Sunt ultimele dcuvinte pe care ni le-a spus”.

Alexandru Cantacuzino se afla la postul de observaţie. Privirea lui e fixată asupra inamicului pentru a-i controla mişcările şi a regla tirul puştii-mitralieră, care se găseşte între cele două escuade formate de români. La un moment dat, el observă că mitraliera nu mai funcţionează; servanţii ei, răniţi, s-au fofilat afară din tranşee. Încearcă să o facă să funcţioneze, spre a nu se afla în toiul atacului fără mitralieră. Nu reuşeşte. Atunci, strigă la ofiţer că mitraliera nu mai funcţionează; în aceeaşi clipă, un obuz cade direct în tranşee, foate aproape de el. O explozie doborâtoare îi afundă timpanul şi-l forţează să închidă ochii pentru câteva secunde. Când şi-i deschide, asurzit, privirea îi cade pe corpul întins în tranşee, cu faţa spre pământ:

“Îngenunchiu și îi ridic capul. E Ionel Moța. Îi țin capul în mâini, privindu-l îndelung cu gândul pierdut și în nu știu ce lumi departe. La un metru zace Vasile Marin, cu spatele proptit de peretele tranșeei. Mă întorc să urlu lui Clime și părintelui Dumitrescu, peste vuietul gloanțelor și al obuzelor: -ionel și Marin sunt morți! Peste haina cu stropi de sânge neînchegat, ceasul lui Ionel Moța atârnă de un lanț, cu geamul spart. S-a oprit. E cinci fără un sfert”.

Prin cuvinte simple, asemenea unui raport de soldat, Al.Cantacuzino relatează moartea lui Moța și Marin. Drama ajunsese la deznodământ. Dumnezeu îi acordase lui Moța darul de a muri pentru apărarea lui Crist, misiune pentru caere fusese pregătit încă din cea mai tandră adolescență.

Fusese lovit în plin. Pieptul și inima îi erau rupte, însă fața rămăsese intactă, iluminată de un surâs de fericire supraomenească. Marin fusese lovit la cap de schije de obuz. Moartea amândorura fusese instantanee. Nici un geamăt. Trecuseră în lumea drepților fără chinuri, fără crispările agoniei…

Sub vesta sfâșiată a lui Moța purta totdeauna pe deasupra cămășii steagul cu care ei se prezentaseră generalului Moscardo, sperând ca într-o bună zi să poată defila cu el, purtat la capătul baionetei, pe străzile Madridului eliberat.

Cei trei legionari rămași vii, după ce-au privit îndurerați, s-au reîntors în lupta care continua cu îndârjire. În acea zi, notează Al.Cantacuzino, compania a avut foarte mulți răniți, dar numai doi morți: Moța și Marin.

A doua zi, cei trei supraviețuitori s-au dus la raport la comandantul “Banderei” și I-au cerut permisiunea de a însoți corpurile la Toledo. Permisiunea le-a fost acordată. Se duc mai întâi în sat unde găsesc pe ceilalți camarazi adăăăăpostiți într-o casă devastată de război. Pr. Dumitrescu-Borșa a petrecut toată noaptea priveghindu-i și rugându-se. în aceeași zi, după amiază, Clime, Cantacuzino și pr. Dumitrescu se urcă într-o camionetă încărcată cu cadavere, printre care erau așezate și corpurile lui Moța și Marin.

La Toledo, ele sunt depuse la morga spitalului “Doncellas Nobles”, și îmbălsămate. După câteva zile de așteptare, sosesc N.Totu, ieșit din spital, și puțin mai târziu, generalul Gh.Cantacuzino, însoțit de ing. Virgil Ionescu, care primise ordin de la Căpitan să readucă trupurile eroilor în România. Ultimul care s-a reunit grupului a fost Bănică Dobre, tocmai ieșit din spitalul de la Zamora. Drumul a fost parcurs în camionetă, până la frontiera franceză, și de-acolo cu trenul, prin Franța, Belgia, Germani și Polonia.

La plecarea din Toledo, o impresionantă manifestare de doliu avu loc, în prezența guvernatorului și a tuturor autorităților civile și militare locale. După serviciul funebru, trupele garnizoanei au defilat prin fața sicrielor. Au fost pronunțate discursuri. Generalul Cantacuzino a răspuns, mulțumind Spaniei naționaliste de a ne fi dat prilejul de a lupta în rândurile ei pentru salvarea civilizației creștine, pentru Cruce. Cu moartea celor doi legionari și scoaterea din luptă a altor doi, gestul simbolic al echipei noastre fusese împlinit. Mulțimea I-a însoțit până la poarta de ieșire din Toledo. În camioneta, pusă la dispoziția lor de autorități, au plecat și supraviețuitorii din echipă. Aceștia, pe parcursul întregului drum, au vegheat în permanență la capătul celor doi eroi.

La Irun, manifestaţia de despărţire a fost mai emoţionantă. oRaşul fusese eliberat de puţin timp, după lupte crâncene. Pe toate casele se observau urmele lăsate de bombardament. Populaţia prinse a cunoaşte, din propria experienţă, dominaţia comunistă. Fiecare familie simţise în carnea şi în sângele ei teroarea roşie, foamea, arestările arbitrare, asasinatele comise sub acoperământul "CEKĂI" dirijate de comuniştii străini.

Întreaga populaţie s-a adunat la intrarea în oraş, cu autorităţile în frunte, ca să primească pe legionarii care se întorceau din luptă şi care-şi vărsaseră sângele pentru libertatea lor. Copii de şcoală erau aliniaţi de-a lungul şoselei, cu buchete de flori în mână, în vreme ce străzile erau pavoazate cu steaguri româneşti şi spaniole. Armata a dat onorurile şi alocuţiuni vibrante au fost pronunţate. Generalul Cantacuzino, impresionat până la lacrimi de această grandioasă şi sinceră manifestare, improviză unul din cele mai frumoase discursuri ale sale:

"...Noi nu plângem morţii noştri glorioşi. Noi îi onorăm. Şi corpurile lor vor duce în România salutul Spaniei însângerate, în lupta pentru datoria de onoare...

....

Înmormântarea este sărbătoarea morţilor noştri. Noi v-am onorat aşa cum am putut, prin această supremă jerfă. Ne onoraţi, aşa cum ştie să facă orice naţiune care a suferit mizeriile comunismului..."

Odată bariera ridicată, camioneta se puse lent în mişcare. Braţele miilor de oameni se înalţă, spre a aduce un ultim salut acelor ce se reîntorc în pământul patriei.

La Saint-Jean de Luz, sicriele au fost îmbarcate în două vagoane mortuare, ataşate la trenul de Paris. În capitala Franţei o oprire. Membrii coloniei româneşti şi ai organizaţiei legionare din Franţa vin la gară cu buchete de flori. Vagoanele sunt reataşate la alt tren, care le va duce în Germania, via Belgia.

La frontiera germană, delegaţia românească este primită de o companie de soldaţi cu drapele, care dau onorul. Ofiţerul de serviciu prezintă raportul generalului Cantacuzino. La Berlin, recepţia e şi mai impresionantă. O delegaţie de ofiţeri din toate armele prezintă Generalului omagiile şi condoleanţele armatei germane. Sicriele sunt coborâte, suite pe umerii ofiţerilor germani şi transportate până-n sala de recepţie a gării, în centrul căreia s-a improvizat un catafalc. Trei companii, din trei arme diferite, dau onorul la trecerea cortegiului, până la sala acoperită cu steaguri româneşti şi germane. Sunt depuse numeroase coroane, pe panglicile cărora se puteau citi, printre alte nume, acelea ale lui Adolf Hitler şi mareşalul Goering. Toată noaptea, o gardă de onoare a vegheat în jurul coşciugelor, în ţinută de ceremonie.

A doua zi, vagoanele mortuare, ataşate la un alt tren, se îndreaptă către România, traversând Polonia. Guvernul polonez a acordat toate facilităţile, în vederea trecerii vagonului mortuar pe teritoriul polonez; nu s-a organizat nici o recepţie oficială, deoarece călătoria până la Grigore Ghica Vodă, staţia frontieră română din Bucovina, s-a efectuat noaptea.

3) ÎNMORMÂNTAREA EROILOR

în dimineaţa de 9 Februarie 1937, trenul cu rămășițele pământești ale celor doi legionari pătrunde în Grigore Ghica Vodă. Pe peron aşteptau Căpitanul și familiile celor dispăruţi. Jur împrejur, o mare mulţime îngenunchiată. Generalul coboară din tren și dă raportul:

“Triască Legiunea!

Căpitane, ţi-aduc înapoi echipa din Spania, un rănit, doi bolnavi și doi bărbați teferi”

Un moment prelung de tăcere; apoi, din toate părţile, izbucnesc hohote de plâns; soţiile lor, fraţii și surorile, ca și legionarii și toată adunarea din gară plânge și ea... Durerea este sfâșietoare!

Sicriele sunt coborâte din tren și un grup de preoţi rosteşte o scurtă slujbă. După aceea, ele sunt urcate din nou în vagonul mortuar, atașat trenului special care va parcurge întreaga ţară.

Autorităţile doriseră ca itinerariul trenului să fie cât mai scurt posibil și să urmeze locuri îndepărtate, evitând marile concentreri de lume și împiedicând “misticimul popular”... Corneliu Codreanu refuză să se supună acestor sugestii guvernamentale, care-i parveniseră pe căi ocolite. Moţa şi Marin s-au jertfit pentru eliberarea întregului neam românesc. Poporul nostru are dreptul să-și salute martirii. Trenul va traversa, aşadar, întreaga ţară, se va opri oriunde acești doi eroi au dus lupte și și-au petrecut viaţa. îN loc să meargă direct la Bucureşti, trenul va trece mai întâi prin Transilvania, și după ce se va opri în orașele unde Moţa și-a petrecut copilăria și tinereţea, va coborî pe valea Oltului, în Oltenia, îndreptându-se către Capitala ţării. Astfel, Moţa şi Marin, în cursul ultimei lor călătorii, vor traversa mai multe provincii, pentru ca locuitorii să poată să le aducă un ultim omagiu.

Prima oprire este la Cernăuţi, capitala Bucovinei. Coşciugele sunt depuse în Catedrala orașului. Toată ziua, coloane nesfârșite de persoane venite din oraș și din satele apropiate aşteaptă în tăcere ca să ajungă la rând pentru a îngenunchia în faţa celor doi eroi. Orașul Cernăuţi, unde trăiau numeroși evrei, își reia pentru câteva ceasuri caracterul său etnic românesc și se umple de ţărani bucovineni, în frumoasele lor costume naţionale.

Coborând de-a lungul Moldovei, în toate gările, mari și mici, în care se oprește trenul sau numai trece, aceeaşi scenă impresionantă se repetă. Mii de ţărani, în frunte cu preoţii lor, uneori însoţiţi de episcopi locali, vin să-i întâmpine. Sub un frig intens şi viscol, ei aşteaptă ore întregi sosirea trenului, într-o reculegere completă. Când trenul intra în gară, mulţimea îngenunchia în zăpadă, cu lumânările aprinse, capetele descoperite; şi nu se aude decât murmurul prelung al rugăciunilor. După aceea, preoţii rostesc o scurtă slujbă pentru sufletele martirilor. Şi trenul se pune lent în mişcare spre alte orizonturi...

La fiecare oprire, preoţii se urcă în tren, ca să-i acompanieze în ultima lor călătorie, şi pentru a lua parte la ceremonia de înhumare. Când trenul soseşte în Bucureşti, peste 60 de preoţi sunt prezenţi. Opririle cele mai importante au avut loc la Roman, Cluj, Orăştie

și Sibiu. La Cluj, studenții din Centrul local, pe care Moța îl prezidase 15 ani de zile, îl așteptau în masă. În piața gării, se ridicase un catafalc, unde raclele au fost depuse. De jur împrejur, o mare mulțime: tot tineretul universitar și, de asemenea, aproape întreaga populație românească a Clujului și din satele vecine.

Sensibilizată de fiorul sfintei jertfe, mulțimea se pietrificase într-o poziție de gardă hieratică. Cu mâinile înălțate spre cer, la comanda dată de șeful legionarilor din Cluj, Ioan Banea. Pentru prima dată – scrie Bănică Dobre – Moța și Marin trec înaintea Căpitanului. Toate privirile sunt îndreptate spre estrada acoperită cu cetini de brad și cu steaguri, ca și cum s-ar fi așteptat ca Moța și Marin să se ridice și să vorbească mulțimii... Moartea lor părea ireală, imposibil de admis. Căpitanul, în mijlocul mulțimii, părea că așteaptă și el ca miracolul să se produce... O intensă emoție puse stăpânire pe aceste suflete, pline de atâta durere, dragoste curată și profundă... E o apoteoză și, singuri, acei care au trăit asemenea momente pot ține seama de plenitudinea aceasta!... Neamul nostru nu participa doar la doliu Legiunii, fenomen pur omenesc, ci într-un elan de comuniune spirituală, prețuia și venera pe acei care căzuseră în Spania, considerându-i ca pe fiii și eminenții săi reprezentanți.

De la Cluj, trenul se îndreaptă spre Orăștie, mic oraș din Ardeal, unde Ion Moța s-a născut și și-a petrecut copilăria. Pentru ultima oară, părinții își primesc feciorul în casă. Zdrobiți de durere, bătrânul preot Moța și soția lui cu păr alb, își frâng mâinile și îmbrățișează sicriul. Pe urmă, iau un pumn de pământ din grădina casei lor și o întind pe coșciugul fiului lor, pentru ca să ducă cu el în locurile îndepărtate unde va fi el înmormântat, amintirea căminului său.

Seara, trenul pleacă spre Sibiu, unde sosește la ceasul două dimineața. În pofida orei târzii, o impozantă masă omenească așteaptă la gară, având în frunte pe Vicarul mitropolitan, episcopul Vasile Stan. După slujba religioasă, episcopul pronunță o cuvântare funebră de o mare noblețe, din care spicuim câteva fragmente:

“Fericiți soldați ai lui Hristos!

Vă salutăm cu evlavie pe drumul vostru către eternul repaus. Vă salutăm cu sentimentul îndurerat al despărțirii, cu suferința din conștiința noastră care ne spune câtă tinerețe spirituală, câtă vitejie eroică s-au pierdut din comoara neamului românesc, atunci când v-ați dat ultima suflare...

Moartea voastră consimțită, voită, ca o jertfă supremă, pentru păstrarea în toată splendoarea Crucii lui Crist și pentru triumful ideii naționale, ne-a tulburat profund. Este un șoc ce se repercutează în sufletul tuturor românilor.

O zguduire de durere, niciodată încă resimțită, ne lovește acum când vă cunoaștem în toată măreția voastră, acum când ne mai sunteți vii printre noi. Un fior de rușine ne străpunge, pentru că atâta vreme cât ați fost acolo, luptând ferm pentru a garanta națiunii noastre drepturile ei suverane, noi nu v-am înțeles cum trebuie și nu v-am apreciat cum meritați.

Plini de tristețe, suntem datori să vă expatriem, pentru a vă înțelege în cele din urmă marele vostru suflet, vigoarea credinței voastre și eroismul sacrificiului vostru...

Desigur, Dumnezeu a călăuzit hotărârea voastră şi paşii voştri, pentru ca martiriul să radieze ca un fulger binefăcător în adâncurile sufletului românesc, revelându-i abisul în care vor să-l arunce ateismul. Altfel, jertfa voastră dramatică ar rămâne inexplicabilă, poate fără urmări, şi mai ales fără ecou în inimile naţiunii române...”

Cuvântarea funebră a episcopului Vasile Stan nu era un simplu panegiric de circumstanță; ea rezuma în chip remarcabil înalta semnificație a vieții și a morții lui Moţa şi Marin. Ei au plecat în Spania pentru apărarea lui Hristos împotriva ofenselor şi ultragiilor la care era supus în această țară de către ateo-marxiști; totodată, ei voiau, prin jertfa lor, să trezească neamul din apatie, averizându-l de pericolul comunist. Dacă poporul nostru nu va trage învățămintele necesare din tragedia Spaniei, se va prăbuşi şi el în prăpastie. Duşmanii creştinătăţii îi pregăteau şi lui o soartă tot atât de oribilă ca şi aceea care se abătuse asupra poporului spaniol.

“Am fi nişte nebuni şi nişte incapabili – concluzionează Vasile Stan în dramaticul său apel la conștiința națională și creștină, în fața celor două sicrie – dacă nu I-am înțelege și nu I-am urma”.

De la Sibiu, trenul coboară valea Oltului şi, de acolo, se îndreaptă către Bucureşti. În aceste ultime două provincii, Oltenia şi Muntenia, aceeaşi fervoare stăpâneşte masele populare. Un irezistibil sentiment le îndeamnă să-și părăsească ocuipațiile cotidiene și căminele, ca să meargă să întâmpine pe bravii din Spania. Poporul își dădea seama, mai mult decât clasele cultivate, graţie unei intuiţii făurite de-a lungul mileniilor, că jertfa lor era un semn prevestitor al marilor schimbări din lume, și că “am fi niște nebuni, dacă n-am înțelege tâlcul”, cum subliniase episcopul Vasile Stan. În ochii lor, Moţa şi Marin nu erau reprezentanţii unei grupări politice, ci crainicii comunităţii naţionale. Trebuiau ascultaţi cu pietate, întrucât erau precursorii unei **noi ere istorice**, ce se realizase în bine ori în rău după cum am urma sau nu exemplul lor.

La 11 Februarie 1937, trenul special intră în gara de Nord, din Bucureşti. Piaţa gării era neagră de lume. În mijloc, se înălţa un imens catafalc, ce putea fi văzut din toate părţile. Îndată ce sicriele au fost depuse acolo, o impresionantă slujbă a fost oficiată drept omagiu sufletelor eroilor, de către peste o sută de preoţi.

După ceremonie, legionarii prestează “Jurământul Moţa-Marin”. Acest jurământ a fost conceput de Căpitan, în vreme ce veghea la căpătâiul celor doi camarazi și medita asupra viitorului Legiunii. Dispariţia lui Moţa şi a lui Marin lăsa un vid imens în Mişcarea Legionară. Pierderea lor era ireparabilă, nici unul din șefii în viață nefiind în măsură să-i înlocuiască. Totuşi, Moţa şi Marin nu trebuiau să moară spiritualicește. Sensul jertfei lor se cuvenea fixat într-un jurământ și transmis viitoarelor generații legionare.

Deasupra treptelor, alături de cele două sicrie, Comandantul legionarilor bucovineni, Vasile Iasinschi, cu o voce puternică, enunță formula jurământului:

“Jur în fața lui Dumnezeu

și în fața jertfei voastre sfinte pentru

Hristos şi pentru Legiune,

să alung toate plăcerile lumeşti,

să mă rup de dragostea omenească

şi, pentru învierea neamului meu,

să fiu mereu gata de moarte,

Jur!”

Mulțimea legionarilor în uniformă – erau aproximativ 50.000 – repetă în cor cuvintele jurământului. Glasul ieșit din zeci de mii de piepturi se rostogolește precum un vuiet al mării, ajungând până în centrul Capitalei, până la Palatul regal, unde Regele şi consilierii lui aşteptau înfriguraţi ştirile. În sufletele lor, turmentate de invidie şi de ură, se mistuia neputința de a nu reuși să împiedice grandioasa participare a poporului nostru la funeralii. Și-au dat seama că nu se pot opune valului de adeziune colectivă dezlănţuit de jertfa de la Majadahonda, fără a risca o confruntare gravă cu naţiunea.

Există momente cruciale în viaţa unui popor, când chiar cei mai cruzi tirani nu se pot împotrivi afirmării voinței colective.

După jurământ, coşciugele au fost transportate la biserica Sf. Ilie Gorgani, aproape de sediul central al Mişcării, de pe str.Gutengerg, nr.3. la această biserică se ducea de obicei Căpitanul și acolo veneau și toți capii Legiunii, ca să asiste la slujba religioasă. Moța și Marin se numărau de asemenea printre credincioşii ei. Frecventată de un număr mare de legionari, biserica Sf. Ilie Gorgani a sfârșit prin a fi socotită “Biserica Legiunii”. În fața altarului ei, cei doi legionari și-au stropit sufletele, când au luat drumul către Spania, invocând protecția divină; acuma, rămășițele lor pământești sunt tot acolo depuse, în ultima etapă printre oameni și camarazi.

Îndată ce sicriele au fost instalate în biserică, legionarii au început să facă de gardă la căpătâiul eroilor, potrivit unui program stabilit, pornind de la cele mai înalte grade legionare. Totodată, a început și procesiunea populației Capitalei. De seară până în zori, și din zori până-n noapte, mii de oameni, îndrumați de seviciul de ordine al Legiunii, pătrund în biserică, pentru ca să-și aducă ultimul omagiu celor doi bravi eroi, morți în Spania. Oamenii se apropiau în tăcere, cu feţele gânditoare, atingând cu mâna raclele; apoi, se închimau în fața icoanelor și ieșeau din biserică, Transfigurați de forța supranaturală ce emana din toată această ambianță. Graţia divină cobora cu generozitate asupra sufletelor, înălțându-le pentru o clipă în lumea Adevărului Veşnic, pentru triumful căruia acești eroi și-au dat viața.

A doua zi, la ora 9 seara, soseşte ordinul ca mulţimea săevacueze biserica. Mai nimeni nu putea intra acolo. În biserică nu mai rămâne decât Căpitanul şi gradele legionare din întreaga ţară. Nimeni nu ştia de ce Căpitanul a convocat doar gradele legionare; dar toţi bănuiesc că un act de-o însemnătate extraordinară pentru viitorul Mişcării trebuie să aibă loc în prezenţa lui Moţa şi a lui Marin.

Căpitanul comandă “gardă, drepți!”, apoi începu să citească, cu vocea gravă și sacadată,

un “Ordin de zi”, urmat de “Jurământul gradelor legionare”:

“Dragi camarazi,

ori de câte ori am fost în fața unei jertfe legionare, mi-am spus: Ce îngrozitor ar fi ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor, să se instituiască o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porţile către viața afacerilor, a loviturilor fantastice, a furturilor, a înbuibărilor, a exploatării altora.

Deci: au murit unii, ca să slujească poftelor de îmbogățire, de viață comodă și de desfrâu ale altora.

Iată, acum, ne-a adus Dumnezeu aici, în fața celei mai mari jertfe pe care putea s-o dea Mişcarea Legionară.

Să punem inima, fruntea și trupul lui Moţa și a camaradului său Marin, temelie Naţiunii române. Fundament peste veacuri pentru viitoarele măriri românești.

Să punem deci pe Moţa şi Marin bază viitoarei elite româneşti, care va fi chemată să facă din Neamul acesta ceea ce abia întrezărește mintea noastră.

Voi, care reprezentaţi primele începuturi ale acestei elite, să vă legaţi prin jurământ, că vă veți comporta în aşa fel, încât să fiţi cu adevărat începutul sănătos, de mare viitor al elitei româneşti, că veţi apăra întreaga Mişcare Legionară, ca ea să nu alunece pe căi de afaceri, de lux, de trai bun, de imoralitate, de satisfacere a ambițiilor personale sau poftelor de mărire omenească.

Veţi jura că aţi înţeles, că deci nu mai există nici un dubiu în conştiinţa Dvs., că Ion Moţa şi Vasile Marin n-au făcut uriaşa lor jertfă, pentru ca noi câţiva de azi, sau de mâine, să ne îmbuibăm de bunătăţi şi să benchetuim pe mormântul lor. Ei n-au murit ca să biruim prin jertfa lor o castă de exploatatori, pentru a ne aşeza noi în palatele acestei caste; continuând exploatarea ţării şi a muncii altora, continuând viaţa de afaceri, de lux, de destrăbălare.

În cazul acesta, biata mulțime a românilor, prin biruința noastră, ar schimba numai firma exploatatorilor, iar ţara stoarsă și-ar încorda istovitele puteri ca să suporte o nouă categorie de vampiri care să-i sugă sângele: adică noi.

O! moţa, tu n-ai murit pentru aceasta. Jertfa ta ai făcut-o pentru neam.

De aceea, veţi jura că aţi înţeles, că a fi elită legionară în limbajul nostru nu înseamnă numai a lupta şi a învinge, ci înseamnă: permanentă jertfire de sine în slujba Neamului, că ideea de elită este legată de ideea de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră și severă a vieţii, că unde încetează jertfirea de sine acolo încetează elita legionară.

Vom jura că vom lăsa prin legământ urmașilor să vină să jure la mormântul lui Moța și Marin, pe următoarele condiții esențiale ale elitei, pe care noi înșine jurăm:

1. Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogățire materială.

2. Să trăim o viață aspră și severă, cu alungarea luxului și a îmbuibării

3. Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de către om.

4. Să jertfim permanent pentru ţară.

5. Să apărăm Mişcarea Legionară, cu toată puterea noastră, împotriva a tot ce ar putea s-o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar înalta ei linie morală"”

Moţa, Marin, jurăm!

Cele două jurăminte nu diferă în esenţa lor. Amândouă se inspiră din ideea de sacrificiu al individului pentru Hristos și Legiune. Dar, în timp ce “Jurământul Moța-Marin”, destinat legionarilor, este formulat în termeni generali, acela rezervat gradelor e prevăzut cu un preambul şi o expunere de motive, care conţin raţiunile doctrinare ale jurământului și o enumerare a obligațiilor contractate, luând pe Dumnezeu ca martor.

Aceste precizări erau absolut necesare, avându-se în vedere rolul jucat de gradele legionare în sânul Mişcării. Ele formează elita Legiunii, adică elementele care, printr-un lung proces de selecţie, ajung în vârful piramidei legionare. Principala lor misiune este de a educa pe ceilalţi legionari, potrivit doctrinei și normelor de organizare a Legiunii. Și cum instrumentul de educaţie cel mai puternic este exemplul viu, gradele trebuie să-şi conformeze strict viaţa doctrinei legionare, ca să devină un model pentru cadre și mase.

Înmormântarea lui Moţa şi Marin a avut loc exct la o lună de la moartea lor la Majadahonda. Serviciul funebru început în dimineaţa de 13 Februarie, în prezenţa conducătorilor legionari, având în fruntea lor pe Căpitanul și generalul Cantacuzino, ca și reprezentanții diplomatici ai Spaniei, Portugaliei, Poloniei și Germaniei.

S-a format apoi cortegiul. Sicriele au fost aşezate pe un car împodobit cu cetini de brad, tras de 75 de legionari. După carul mortuar, o enormă Cruce cie formată de legionarii care cântau de-a lungul întregului drum “Imnul lui Moța-Marin”, compus în timpul acestor zile de un poet mare și un mare compozitor, în vederea glorificării jertfei eroilor. În urma Crucii vii, mergeau familiile celor dispăruţi. În fine, Căpitanul şi generalul Cantacuzino, având alături de ei pe combatanţii legionari reveniţi din Spania teferi. Aceştia arborau uniformele militare din “Tercio”, pe care pe puseseră pe frontul spaniol. De-a lungul străzilor, două şiruri de legionari mărşăluiau ca două rânduri paralele, formând un zid care despărţea cortegiul de mulţimea îngrămădită pe trotuare. Erau membrii serviciului de ordine al Mişcării, în mare parte studenţi, restul muncitori, care aveau misiunea de a împiedica acţiunea agenţilor provocatori.

Pe întregul parcurs al procesiunii, sute de mii de oameni aşteptau în ninsoare, de la primele ceasuri ale zilei, pentru a-şi asigura un loc de unde ar putea contempla desfăşurarea funeraliilor. La trecerea cortegiului, oamenii se descopereau, făceau semnul crucii și salutau, cu mâna ridicată spre cer. Chiar și cei mai indiferenţi, chiar acei care nu veniseră decât din simplă curiozitate, nu puteau să nu ridice brațul și să nu lăcrimeze. Populația Capitalei, luată de o viziune mistică asupra jertfei, uitase pentru moment interesele materiale şi barierele sociale, pentru a se lăsa antreantă de elanurile curate ale sufletului.

Deja se făcuse noapte, când cortegiul ajunse la “Casa Verde”. Aici un mausoleu, construit de Căpitan și de o echipă de legionari, aștepta osemintele celor doi eroi. Căpitanul muncise mult la temeliile acestui mausoleu, ca și cum voia să mângâie locul cu privirea şi mâinile lui... Moța şi Marin îi erau prea dragi!... Jertfa lor afecta viața națiunii întregi. Prezența lor permanentă în mijlocul legionarilor ar fi fost seva care hrănește arborele vieții Legiunii, până la generațiile cele mai îndepărtate.

Căpitanul hotărâse ca Moța şi Marin să fie îngropaţi aproape de “Casa Verde”, pentru ca “prezența” lor în centrul conducerii Mişcării să devină pentru legionari un perpetuu stimulent în luptă și jertfă. Astfel, Moța și Marin se vor afla printre camarazi și nimic nu-i va despărţi de legiune. Nici chiar moartea!

Căpitanul, care de multă vreme își stabilise reşedinţa la “Casa Verde”, va cobotî în fiecare dimineață în fața criptei și-și va consacra primele gânduri amintirii camarazilor săi. Aproape de mormântul lor; putea să mediteze cum îi plăcea; le simţea mai profundă prezența și influiența în toate problemele pendinte de viitorul Legiunii...

Era deja noaptea când oamenii se împrăştiaseră. Legionarii, uzi până la piele, au rămas toată noaptea sub ploaia amestecată cu zăpadă; flămânzi, căci postiseră din ajun, s-au retras tăcuţi, în grupuri, spre casele din Capitală care-i adăposteau, ori direct la gară. S-au reîntors în oraşele şi satele lor, cu sufletul reconfortat și călit. Se înfăptuise marea comuniune spirituală a neamului românesc. Din acel moment, o nouă lume prindea contur, o lume bazată pe jertfă, aşezată sub ocrotirea lui Moța și Marin.

Legiunea pierduse două mari personalităţi, dar în schimb câştiga definitiv marea bătălie spirituală, care de-aici înainte îi va fi temelie.

4) “NOUL CURS”

Iarăşi trebuie să repetăm ceea ce s-a spus de atâtea ori, anume că Mişcarea legionară nu s-a bucurat niciodată de o libertate deplină în manifestările ei. Prigoana n-a încetat o singură clipă. Ea n-a variat decât în intensitate: prigoană de gradul întâi, de-al doilea, de-al treilea...

Sub guvernul Tătărăscu, presiunea autorității a continuat a se manifesta neîntrerupt. Mai puțin energică decât în perioada 1933-1934, obiectivul ei a rămas acelaşi: nimicirea legiunii. Deja ma arătat, în capitolele anterioare, mijloacele pe care le-a folosit guvernul în această perioadă “salvatoare” pentru a zdrobi Mişcarea: starea de asediu şi cenzura; astfel ca, sub acest acoperământ, calomnia, trădarea, otrava şi revolverul să-și poată avea mână liberă.

Perioada “benignă” a prigoanei se termină cu înmormântarea eroilor Moța și Marin, la 13 Februarie 1937. Desfăşurarea gigantică a forţelor legionare în toată ţara, culminând cu concentrarea de la Bucureşti şi, îndeosebi, ordinea şi disciplina perfect observate de masele populare în cursul defilării și al serviciilor funebre, au determinat pe guvernatorii ţării să reflecteze. Metodele “indirecte” falimentaseră. Stelescu era mort, după cum se știe, și încercările de dezmembrare a legiunii, prin tentativele de captare a lui Moța și a altor legionari se soldaseră cu un total eșec.

Paralel, Mişcarea Legionară profitase de această relativă şi aparentă linişte pentru a se desfăşura în întreaga ţară. Nu mai era o mişcare cu caracter local ori provincial, ce putea fi uşor înăbişită, ci o forţă de anvergură naţională, cu ramificaţii puternice în toate provinciile şi în toate clasele sociale. Nici o combinaţie de guvern nu mai putrea fi de-acum apreciată fără a lua în consideraţie factorul legionar.

După funeraliile lui Moţa şi Marin, “forţa ocultă de la Palat”, care controla guvernul şi statul, a hotărât revenirea la metodele sângeroase de altă dată. Prigoana ce se pregătea de data asta în culisele Palatului trebuia să aibă un caracter definitiv, exterminator. Experienţa lui 1933-1934 le fusese o lecţie. Ea demonstrase că Mişcarea nu putea fi nimicită decât dacă se provoca un război fratricid până la ultimile lui consecinţe. O luptă pe moarte trebuia purtată împotriva Legiunii, vizând lichidarea şefului ei şi a principalilor lui colaboratori. Reîntoarcerea la procedee forte şi expeditive era cu atât mai mult indispensabilă cu cât circumstanţele favorizau ridicarea Mişcării spre putere.

Cu toate acestea, trecerea de la o stare nu se putea face brusc. Trebuia în prealabil pregătit terenul, creat un climat de crescândă tensiune între autorităţi şi legionari, care să poată justifica măsurile ulterioare. Astfel că, în anul 1937, guvernul întreprinde eforturi dirijate şi persistente în sensul provocării unei întoarceri la atitudinea de “mână forte”. Măsurile luate au fost din ce în ce mai aspre şi mai nedrepte. Actele de provocare s-au mărit, abuzurile de autoritate, pentru a forţa Mişcarea să iasă din linia de legalitate, s-au accentuat. Intenţia autorităţilor era de a reuşi să-i arate pe legionari drept vinovaţi de un atac frontal, care să scuze propriul lor atac preparat pentru “un pic mai târziu”.

Acest “nou curs” se caracterizează printr-o suită neîntreruptă de agresiuni contra Legiunii, ce deveneau tot mai îndrăzneţe şi mai brutale, pentru a se ajunge la “MAREA PRIGOANĂ” din 1938. Nu erau lovituri de mare amploare, ci mai curând incursiuni în sfera activităţii Mişcării, în vederea descoperirii punctelor ei vulnerabile şi a măsurii capacităţii de reacţie.

Pentru a înţelege mai bine schimbarea de climat intervenită în relaţiile existente între guvern şi Legiune, reproducem o “Circulară” a lui Corneliu Codreanu, trimisă tuturor organizaţiilor judeţene, la 26 Februarie 1937, doar două săptămâni după îngroparea lui Moţa şi Marin. Şeful Legiunii pune în gardă pe legionari împotriva acestui “curs nou” subtil şi ameninţător:

“În urma înmormântării mucenicilor Moţa şi Marin, autorităţile s-au speriat, dar nu din cauza dezordinei, ci din cauza ordinei, în adevăr impresionantă, care a domnit tot timpul.

Imediat, la câteva zile, au început declaraţii lipsite de cel mai elementar înţeles.

“Vrem să întronăm ordinea” – “Vom face totul pentru ca să restabilim ordinea”. –Nu înţelegem nimic. De ce apăraţi o ordine pe care nimeni nu o ameninţă?

Acum circulă zvonul că autorităţile ar voi să provoace cu orice chip, împrăştiind vestea că se pune la cale un complot legionar, că se vor face percheziţii şi arestări, căutându-se cămăşi verzi şi arme prin casele legionarilor.

Se poate ca acestea să fie numai simple zvonuri de cafenea. Totuşi, eu am obligaţia ca să atrag atenţia legionarilor.

I. Niciodată Mişcarea Legionară pentru a birui nu va recurge la "IDEEA DE COMPLOT" sau de "LOVITURĂ DE STAT".

Consider aceasta ca o prostie.

Mişcarea Legionară nu poate birui decât o dată cu desăvârșirea unui proces interior de conștiință a Naţiunii române. Când acest proces va cuprinde pe majoritatea românilor, și se va desăvârşi, biruința va veni automat, fără comploturi și fără lovituri de stat.

Biruinţa pe care o aşteptăm noi îm modul acesta, este atât de mare, atât de luminoasă, încât niciodată, nu vom admite ca ea să fie înlocuită cu o biruință ieftină și trecătoare, născută din complot sau lovitură de stat.

II. În caz de percheziţii, ziua sau noaptea, legionarii vor deschide și vor primi autoritățile cu cea mai mare amabilitate.

La sedii, unde se vor găsi legionari, la apariţia autorităților se va comanda "Pentru Onor".

III. Dacă legionarii, familiile şi copiii lor vor fi bruscaţi sau maltrataţi, atunci, cu cel mai mare calm și seninătate, vor zice:

"Doamne, pentru Biruința legionară învrednicește-ne și pe noi de orice suferință și de o moarte ca a lui Moța și Marin".

Corneliu Codreanu afirma în Circulara aceasta calea aleasă de Legiune, încă din primul moment al apariției ei, în vederea luptei politice: **calea ordinei și a legalității constituţionale.** Mişcarea Legionară nu se va angaja niciodată în conspirații și lovituri de stat. Doar în momentul în care procesul de desăvârșire va atinge conștiința întregului neam românesc, adică atunci când majoritatea va aparţine idealului legionar, Mişcarea Legionară va putea zice că a învins. Acest proces și acest grad de perfecționare în conștiința națiunii noastre se vor reflecta și în alegeri: Mişcarea Legionară va ieşi biruitoare pe plan politic, atunci când poporul va trece de partea ei și îi va acorda o majoritate parlamentară. E o formulă pe care nici o demonstraţie din lumea asta n-o poate refuza, deoarece este în concordanță cu propria ei esență.

Totuși "camarila" nu era defel satisfăcută de declarațiile lui Corneliu Codreanu. "Democrație", "Constituție", "voință populară" n-aveau nici o semnificație pentru ea, interesată exclusiv de acapararea şi menţinerea puterii.

Problema ce preocupa "forța ocultă" era, deci, împiedicarea ascensiunii la putere a Mişcării, ascensiune ce părea inevitabilă dacă se lăsa ca procesul "democratic" să se desfăşoare normal. Viitoarele alegeri, marcate pentru toamna aceluiaşi an, puteau să aducă nebănuite surprize. În vederea acestor alegeri, guvernul a început să-și întărească poziţia, în speranța că legionarii vor reacționa în așa manieră, încât ei înșiși să furnizeze motive pentru scoaterea Legiunii în afara legii; ceea ce ar fi îngăduit guvernului să procedeze exact ca în 1933.

Simţind primejdia, Corneliu Codreanu a pus în gardă pe legionarii săi în contra acestei campanii de provocări; ei trebuie mai degrabă să se lase umiliţi şi maltrataţi pentru a dejuca planurile duşmanului. Trebuiau să accepte suferinţă, fără să schiţeze cel mai neînsemnat gest de apărare. Vom vedea cum, în cursul lunilor precedând alegerile, s-a manifestat "noul curs" – preludiul marii prigoane din 1938 – şi modul în care Corneliu Codreanu a reacţionat în faţa nenumăratelor curse ce I-au fost întinse.

5) OFENSIVA ÎMPOTRIVA STUDENŢILOR

Cea dintâi manifestare de forţă a guvernului contra Mişcării, conform directivelor "noului curs", s-a declanşat în sectorul studenţesc.

La 26 Februarie 1937, 13 zile abia după înmormântarea lui Moţa şi Marin, guvernul închide căminele şi cantinele studenţeşti. În urma acestei măsuri arbitrare, mii de studenţi din toate universităţile au fost azvârliţi pe stradă, privaţi de un acoperiş şi de hrană. Ceea ce, practic, obliga enorma majoritate a acestui tineret, constituită din fii de săteni săraci, să părăsească centrele universitare.

La Bucureşti, autorităţile iau o decizie mult mai gravă: suprimarea "Centrului studenţesc Bucureşti", organizaţie oficială a studenţilor, a cărei conducere era asigurată prin alegeri. Măsura aceasta smintită a servit mai târziu guvernului drept bază justificativă pentru interzicerea Congresului general studenţesc, ce trebuia să se desfăşoare în primăvara lui 1937. Astfel, în câteva zile, masele studenţeşti s-au văzut aruncate din poziţia lor de legalitate, într-un vârtej de arbitrarietăţi, fără ca vreo provocare să justifice aceste măsuri guvernamentale. Însă aceste mase erau legionare, şi Puterea voia să le reducă la o completă tăcere. Guvernul presimţea că prevăzutul Congres se putea transforma într-o tribună de critică şi de blamare a politicii lui.

La 1 Martie 1937, un penibil incident a avut loc în Iaşi, capitala Moldovei. Rectorul Universităţii, prof. Traian Bratu, este victima unei agresiuni stupide: un necunoscut îl răneşte uşor la ureche. Autorităţile n-aşteptau decât atâta. Ele au aruncat întreaga responsabilitate asupra legionarilor, profitând de faptul că prof. Bratu era cunoscut pentru ostilitatea lui faţă de studenţii asociaţi Mişcării Legionare.

A doua zi, Corneliu Codreanu dă un Comunicat, declarând că Mişcarea Legionară n-are absolut nimic cu incidentul penibil de la Iaşi, şi recomandă autorităţilor să-şi păstreze calmul, până ce ancheta judiciară va fi efectuată. Era sigur de nevinovăţia legionarilor. De altfel, în cursul instrucţiei, studenţii legionari acuzaţi de a fi participat la atentat au fost puşi în afara cauzei.

Şi totuşi, ce face guverrnul? În loc să aştepte rezultatul final al anchetei, cum Corneliu Codreanu o ceruse în mod rezonabil, el ordonă închiderea tuturor universităţilor şi obligă pe toţi studenţii din provincie să se reîntoarcă la casele lor.

Provocarea era evidentă. Chiar dacă autorii agresiunii ar fi fost legionari, măsura oficială depăşea orice bun simţ şi orice sentiment al echităţii. Regretabilului incident avusese loc la Iaşi. Ce nevoie avea guvernul să întindă aceste sancţiuni pe întreg teritoriul naţional şi să închidă universităţile din celelalte centre culturale ale ţării? Ce act e acela care loveşte fără discernământ şi pe cei vinovaţi şi pe cei nevinovaţi, pedepsind întreaga colectivitate

studențească a țării pentru gestul nesăbuit al câtorva tineri?

Deoarece hotărârea guvernului afecta în chip brutal tot corpul studențesc, și cum marea majoritate a studenților erau legați de Mişcare, Corneliu Codreanu dă o nouă Circulară, la 3 Martie 1937, pentru a potoli spiritele. El cerea studenților să suporte cu răbdare nedreptatea făcută:

"Va veni ziua – spunea el – în care acei care au făcut acestă nedreptate se vor simți ruşinaţi şi umiliți".

Totuși, seria provocărilor nu s-a închis. La redeschiderea Universităților, o lună mai târziu, guvernul cere ca toți studenții care vor să urmeze cursurile să semneze o declaraţie prin care își iau angajamentul să nu facă politică până la terminarea studiileor. Această dispoziţie guvernamentală era în conflict cu normele constituționale, care stabileu că toți cetățenii, de la vârsta de 21 de ani, aveau dreptul de participare la viaţa politică. Măsura viza în mod limpede, şi exclusiv, Mişcarea legionară; căci celelalte partide, de mult timp nu mai suscitau vreun interes în rândurile studenţilor. Un puternic curent legionar se formase în sânul clasei studențești, în torentul căruia se integrau generaţiile noi de studenţi. Guvernul își dădea perfect seama că măsura impusă nu mai putea avea nici un efect asupra legionarilor formaţi, organizaţi, disciplinaţi, însă nădăjduia totuși să creeze o neliniște distructivă printre studenţii simpatizanţi ai Mişcării, obligându-i să fie mai rezervaţi în manifestările lor.

Lumea studenţească se afla într-un impas. Ea nu putea semna o declarație care s-o priveze de dreptul înscris în Constituție și care, pe lângă aceasta, o punea în conflict cu propria conștiință. Pe de altă parte, "recalcitranții", aceia care nu voiau să semneze declarația cerută de guvern, se vedeau automat excluşi de la cursuri. Corneliu Codreanu, încă o dată îi salvează din această tulburare spirituală. Prin Circulara din 2 Aprilie 1937, el îi lasă liberi să semneze declarația cerută de guvern, explicând atitudinea în felul următor:

"Studențimea română este chemată să treacă pe jub jugul umilinții.

Este o uriașă jertfă care se cere unui corp conștient de drepturile sale într-o țară.

...Studenți legionari, eu vă dau dezlegare; pășiți cu inima strânsă de durere pe sub furcile umilinții pe care, spre a vă dezonora, vi le-au întins acești dușmani, nu părinți ai voștri.

Cum își închipuie statul că factorii săi conducători că o naţie va putea trăi pe lume, cu un tineret căruia statul I-a făcut şcoala trădării, a lașității, a mișeliei?...

Crima guvernanților, sub acest aspect, este așa de odioasă și periclitează într-atâta viitorul Neamului acestuia, încât cu există ceva pe lume care s-o poată egala.

Iscăliți, dragii mei, cu sufletul încărcat de dureri și cu conștiința umilirii la care sunt expuşi.

...Și aduceți-vă aminte că Roma cea nebiruită și armata romană, pururea biruitoare, au fost totuși învinse, definitiv învinse: de bieții, săracii ucenici și credincioși ai

Mântuitorului care, urmând învăţătura Sa, au primit din partea Romei păgâne, uneltitoare, toate umilinţele şi toate jertfele.

Mai târziu – ce vreţi mai uriaşă înfrângere – toate drapelele armatei care a schingiuit, omorât, umilit, purtau semnul Crucii, semnul celor umiliţi şi schingiuiţi".

6) "PUNEREA LA PUNCT" A JUSTIȚIEI

"Noul curs" începe să se facă simțit și în domeniul justiției. De fiecare dată când guvernul încercase, până atunci, să facă presiuni asupra instanţelor civile de judecată, el s-a lovit de o rezistență obstinată a acestuia onorabil corp. corpul judiciar din România se bucura de inamovibilitate, ceea ce-i asigura o totală independență în raport cu Puterea executivă. Câtă vreme guvernul a respectat statutul judecătorilor, aceștia au refuzat să judece altfel decât potrivit legilor și conștiinței lor. În 99 la sută din procesele legionarilor, aceștia au fost achitaţi. Rareori, și în circumstanţe speciale, apărea vreo sentinţă de condamnare. Și procesele erau numeroase!... Nu exista un singur tribunal în ţara noastră care să nu aibă cel puţin un proces legionar pe an, ceea ce reprezenta sute de procese în întreaga Românie.

Trebuie să recunoaştem că tribunalele militare s-au comportat cu aceeași loialitate față de legionari, atâta timp cât puterea executivă nu le-a alterat compoziția. Ofițerii justiției militare erau elemente de elită, foarte bine pregătite din punct de vedere profesional, și grijulii față de obligațiile lor patriotice. Cu un astfel de corp incoruptibil de judecători civili și militari, o acțiune radicală de nimicire a Legiunii era de neconceput.

Dar vânturile s-au schimbat! Începând din primăvara lui 1937, guvernul liberal al lui Tătărăscu, controlat de "camarilă", hotărî să sfârșească cu "anarhia" ce domnea în justiția țării. Regele Carol al II-lea avea nevoie de o justiţie docilă, supusă ordinelor sale. Totuși, cum "punerea la punct" a justiției era mai greu de realizat în cadrul justiției civile, din cauza numărului mare de instanțe și solidarităţi morale a acestui corp, guvernul impune Parlamentului votarea unei legi prin care toate procesele politice să fie judecate, de aci înainte, de către instanţele militare. Acuzații sunt astfel sustrași de la judecătorii lor naturali și transferaţi instanţelor incompetente juridic. Consiliul de Război sau "Tribunalele militare", cum s-au numit mai târziu, nu erau normal autorizate să judece decât în perioade, excepţionale, când se proclama starea de asediu, şi atâta vreme cât această stare rămânea în vigoare; procesele politice erau de competența exclusivă a instanţelor civile. Orice proces politic, indiferent de importanța lui, va fi de-aici înainte în sarcina instanţelor militare.

Legea aceasta anticonstituțională a fost completată de un alt ordin ierarhic administrativ, ce-a fost pus în practică încetul cu încetul și cu multă discreție. Avându-se în vedere că guvernul nu putea conta atât de mult pe supuşenia oarbă a Consiliilor de Război în compoziția lor normală, a început epurarea de elemente ""esigure"" adică de aceia care n-ar fi fost dispuși niciodată să-și renege conștiința, dând sentinţe "ordonate de sus".

În ansamblu, măsura aceasta a lovit pe ofițerii-judecători de carieră, care s-au trezit îndepărtați din funcțiile lor legale, în favoarea anumitor ofițeri de trupă, infinit mai puțin competenți, dar și infinit mai docili. În afară de asta, acești ofițeri, gata la orice,

fuseseră aleşi printre acei care-şi atrăseseră pedepse disciplinare, şi acum erau doritori să se “reabiliteze” cu orice chip, pentru a nu pierde dreptul la avansare. Executânsd fidel ordinele venite de la palat, ei sperau să restabileasxcă “integritatea morală şi profesională a dosarelor lor”.

Cele două măsuri combinate au produs efectul dorit de guvern. “JUSTIȚIA” țării își pierde independența și-și denaturează funcția specifică în cadrul statului, devenind un instrument orb în mâinile forțelor care operau, în umbra Palatului, împotriva intereselor naționale.

Efectele “noului curs” în administrația judiciară încep să apară imediat procesele aflate pe rol. Exemplu tipic: în ziua înmormântării celor doi eroi legionari Moţa şi Marin, tineretul din Partidul Liberal a lansat un Manifest, în care era insultat Corneliu Codreanu, Mişcarea Legionară şi, ceea ce era mai grav, memoria celor doi combatanţi căzuţi pe frontul spaniol. Un grup de studenţi legionari, revoltaţi de această infamie, au administrat o corecţie autorului acestui Manifest, un oarecare Amedeu Bădescu.

Autoritățile s-au sesizat imediat de incidentul acesta și au trimis în judecată pe studenții care participaseră la sancționarea lașului. Spre surprinderea generală, cazul a fost alipit în categoria delictelor politice. În acest fel, conform noii legi, procesul a fost remis Consiliului de Război al Corpului II de Armată din Bucureşti.

Dezbaterile au avut loc la 2 Aprilie 1937, și, spre uimirea generală, a fost pronunțată o condamnare împotriva lui Viorel Trifa, Președintele Cercului studențesc București și a altor studenți legionari care luaseră parte la incident. Nedreptatea făcută acestor tineri era evidentă: Amedeu Bădescu nu deținea nici o calitate oficială care să justifice că i se face onoarea unui proces politic. Partidul Liberal, ce se găsea pe-atunci la putere. Era singura lui legătură cu puterea constitutivă. De altă parte, legionarii care I-au aplicat corecția, n-aveau nici o intenție să facă vreo demonstrație politică. Gestul lor era expresia revoltei contra josniciei unui individ, care mersese până într-acolo încât insultase memoria celor doi mucenici, pe care națiunea întreagă îi venera.

În această atmosferă, tulburată de “incidentul Bădescu” şi de neașteptatul deznodământ, începe, la 15 Aprilie 1937, în fața aceluiași Consiliu, marele proces al “DECEMVIRILOR”, cei zece legionari care l-au omorât pe trădătorul Mihasil Stelescu. Sentința s-a dat la 27 Aprilie, și ea era de o excepțională duritate. Opt din cei zece legionari au fost condamnaţi la muncă silnică pe viaţă, ceilalţi doi la zece ani de muncă silnică.

Legionarii se așteptau la o condamnare, dar nimeni nu se gândea la o atare gravitate. Stelescu nu deținuse nici o funcție oficială, nu fusese prim-ministru ca I.G.Duca, pentru ca legionarii, care l-au pedepsit cum merita, să sufere o pedeapsă egală aceleia a “NICADORILOR”.

Atunci s-a înțeles sensul real al legii votate, care smulgea procesele din sfera judecătorească civilă pentru a le upune justiției militare: ea fusese în mod special promulgată pentru asigurarea condamnării “DECEMVIRILOR” la pedeapsa maximă, ceea ce nu se putea realiza decât de o instanță militară și, încă, doar după o epurare prealabilă. Deşi Stelescu era mort din Iulie 1936 şi instrucţia fusese de mult timp

terminată, procesul a fost suspendat până s-a creat – prin votarea Constituției – un aparat judecătoresc în întregime aservit Puterii executive.

Un și mai alarmant simptom decât asprimea sentințelor a fost maniera scandaloasă în care au fost judecați cei zece legionari. Au fost pur și simplu privați de orice posibilitate de apărare. Avocații apărării au fost eliminați în bloc; aceeași măsură a fost aplicată martorilor principali ai apărării. uN ofițer a fost însărcinat să pledeze timp de ȘAPTE MINUTE în favoarea acuzaților. Și asta-i totul. Abuzuri avuseseră deja loc deseori în procesele legionare, dar niciodată nu se acumulase atâta brutalitate și cinism, ca să suprime în bloc toate regulile de procedură.

Revoltat de această scandaloasă procedură, ce distrugea însăși noțiunea de justiție, Corneliu Codreanu a adresat o "Scrisoare" tuturor avocaților legionari, rugându-i să facă cunoscut întregii națiuni:

"Domnilor avocați,

Mă adresez Dvs. și prin Dvs. tuturor avocaților din toate barourile țării, mă adresez tuturor judecătorilor de orice instanță, mă adresez țării întregi pentru ca mai înainte de a vedea ce avem de făcut, să protestez din adâncurile sufletului împotriva modului nemaipomenit și nemaiauzit în care au fost judecați cei zece legionari.

1. Protestez împotriva faptului că au fost ridicați prin noua lege votată, de la judecătorii lor firești și trimiși unei instanțe militare de judecată, în atribuțiile căreia nu intra judecarea acestui proces.

2. Protestez în contraeliminării din instanță a întregii apărări, lăsând pe acuzați fără nici o apărare, căci nu poate fi considerată ca apărare aceea făcută de un singur ofițer, în 7 minute, pentru zece oameni pe care îi condamni la muncă silnică pe viață.

3. Protestez în contra faptului că prin acest sistem, acuzații au fost lipsiți de martorii principali în această chestiune, martori care dețin lucruri senzaționale în favoarea acuzaților, martori care, după planul apărării, au fost lăsați mai în urmă, dar care în urma măsurilor luate, n-au mai putut fi audiați...

4. Protestez în contra acestui sistem care ridică în țară neîncrederea în justiție, neîncredere care este începutul tuturor nenorocirilor, pentru cărefuzul de justiție duce pe om la ideea de a-și face singur justiție. – Ca în cazul Stelescu -. Or, aceasta este cea mai mare nenorocire care se poate abate asupra unei țări.

Domnilor avocați, rog luați toate măsurile dictate de legi, pentru ca hotărârea dată să fie casată în instanțele superioare.

București, 28 Aprilie 1937.

Corneliu Codreanu".

Efectele "noului curs" s-au făcut simțite și în alte regiuni ale țării, unde se judecau procese legionare. Conducătorii studenților care prezidaseră Congresului de la Tg. Mureș, unde e formaseră echipele de pedepsire a membrilor "Forțelor Oculte", cu toții

au fost trimiși în fața justiției. Procesul a început la Tg. Mureș, apoi, prin ordin al Miniterului de Justiție, a fost transferat la Brașov, unde condamnarea lor părea mai sigură. Sentința a fost pronunțată la 17 Mai 1937, exact în perioada în care justiția era jugulată. Cârmuitorii studenților, cu Gheorghe Furdui, Președintele Congresului în frunte, au fost condamnați la un an și jumătate închisoare. Era o nouă nedreptate, deoarece amenințările exprimate la Congres (sub forma echipelor de pedepsire) n-aveau nici un caracter imediat; aceste amenințări se refereau la eventualitatea în care persoanele vizate ar atenta la viața lui Corneliu Codreanu.

Față de modul în care procesele acestea s-au desfășurat, față de sentințele pronunțate, Corneliu Codreanu a intuit marea schimbare intervenită în cadrul justiției. De-aici înainte, nu se mai putea ține cont de imparțialitatea puterii judecătorești... Trebuia așadar, să se evite în orice chip incidentele cu autoritățile; nu trebuia să se răspundă la nici o provocare, pentru a nu da ocazie guvernului să utilizeze forța judiciară, ajustată și redusă la neputință, transformată într-un simplu instrument de opresiune contra Mișcării. Era preferabil să se abandoneze anumite poziții, mai degrabă, decât să se reziste unui asemenea arbitrar, pentru că nu mai exista nici un organism independent și destul de puternic ca să ia apărarea cetățenilor împotriva abuzurilor guvernului.

Politica de intimidare și de aservire a justiției române, începută în primăvara lui 1937, a fost menținută cu energia disperatului. În primăvara lui 1938, când a fost instaurată dictatura carlistă, operația de substituire era consumată, și noul regim dictatorial dispunea de un instrument complet subordonat scopurilor lui criminale. Prin mijlocirea corpului judecătoresc, națiunea pierduse stăpânirea justiției; ea nu mai avea de suportat decât deciziile și ordinele venite de la Palat.

7) EXPULZAREA PRINȚULUI NICOLAE

În Aprilie 1936, la instigarea Elenei Lupescu, prințul Nicolae a fost exclus din familia regală, deposedat de toate drepturile și privilegiile legate de titlul său, apoi constrâns să plece în exil. Prințul Nicolae jucase un rol hotărâtor în ascensiunea la tron a regelui Carol, în Iunie 1930. Membru al Regenței în momentul în care Carol revine în mod clandestin în țară, el îl primise cu brațele deschise și renunțase la înalta funcție, pentru a facilita ascensiunea la tron a fratelui său. Drept recompensă, Carol îl trată cu o crescândă răceală, îi ridică succesiv toate funcțiile pe care le îndeplinea în cadrul armatei, și, în final, îl forță să se expatrieze. Elena Lupescu izbutise să-l convingă pe Carol că fratele lui reprezenta un pericol iminent, că el căuta să pună mâna pe tron, cu ajutorul lui Maniu și al lui Codreanu. Singură, expulzarea prințului Nicolae putea evita o concentrare a opoziției în jurul lui.

Acuzația n-avea nici un fundament. Prințul nu râvnea la tronul României. Dacă ar fi avut această intenție, ar fi putut foarte ușor s-o pună în aplicare cât timp a fost membru al Regenței. Era loial Elenei Lupescu în afacerile statului și, asupra acestui subiect, avusese discuții violente cu fratele său. Cum, pentru regele Carol, oricine ridica problema Elenei Lupescu devenea în mod automat dușmanul lui. Insistențele fratelui său. L-au iritat atât de tare, încât l-au decis să sfârșească odată cu el.

Dedesupturile acestei afaceri trebuie puse în legătură și cu “noul curs”. Forța Ocultă, care pregătea o nouă teroare contra Legiunii, nu voia deloc ca în acel moment decisiv al

confruntării dintre Regele Carol și Codreanu, să existe un membru al familiei regale care poate tulbura mersul operației, fie prin sfaturi de moderație, fie prin polarizarea simpatiei legionare și a opoziției în general. îNcordarea dintre prințul Nicolae și regele Carol dusese la o ruptură, în primăvara lui 1937, din pricina motivelor sus-menționate; anturajul Regelui aprecia că ar fi hazardat să fie pus în mișcare mecanismul lichidării Gărzii de Fier înainte de soluționarea crizei dinastice.

Prințul Nicolae dăduse o anumită cantitate de lemn de construcție pentru construirea "Casei Legionare" de pe muntele Rarău. Era un simplu gest amical, prin care arăta că el aprecxiază munca dezinteresată dusă în taberele legionare. Aceasta a fost suficient pentru a provoca suspiciuni în ceea ce privește persoana Prințului, și pentru a-l acuza de o imaginară înțelegere cu Garda de Fier. În realitate, nu exista absolut nimic; însă în atmosfera Palatului și a noului curs, care începea să-și arate efectele, cea mai mică bănuială de acest gen lua proporții neașteptate și alarma "Oculta".

Regele Carol, dominat în întregime de Elena Lupescu, hotărî tăierea nodului gordian și sacrificarea fratelui său. Pretextul invocat era mariajul morganatic al prințului Nicolae cu o româncă, mariaj care nu satisfăcea condițiile stipulate în "Statutul Familiei regale". Ipocrizia și excesul erau evidente. Căci, dacă prințul Nicolae era exclus din familia regală și obligat să părăsească țara, pentru că se căsătorise cu o româncă, ce pedeapsă merita Carol, care-și repudiase soția legitimă și trăia în concubinaj cu o evreică de cea mai joasă speță pentru interesele naționale?

Președintele Consiliului, Tătărăscu, se preta, ca de obicei, la această nouă infamie. În Consiliul de Coroană, convocat de Rege pe 9 Aprilie 1937, el citi raportul Consiliului de Miniștri adresat Majestății Sale Regele, privind situația prințului Nicolae. Președintele Consiliului cerea Majestății Sale, în numele guvernului, să aplice Prințului sancțiunile prevăzute de "Statutul Familiei regale".

Ceilalți membri al Consiliului deCoroană, foști Președinți de Consiliu, mareșali și conducători de partide, s-au asociat – fie ignorând intrigile ce provocaseră această criză, fie ăpentru a fi pe placul Regelui – raportului guvernului și l-au autorizat pe Rege să-l declare pe prințul Nicolae decăzut din toate drepturile sale, ca mambru al familiei regale. Odată îndeplinită această formalitate, guvernul reglă expulzarea din țară a Prințului. Spre a evita manifestații populare în favoarea Prințului, guvernul ordonă arestarea și supravegherea lui, până în momentul în care a fost condus la aeroportul unde-l aștepta avionul ce trebuia să-l treacă frontiera.

Alungarea prințului Nicolae din țară nu putea fi evitată, din cauza lașității partidelor politice. Nici un șef politic nu îndrăznea să-și asume răspunderea unui protest public, de teama compromiterii șanselor de ajungere la putere. Singură, Mișcarea Legionară a alergat în ajutorul Prințului Exilat, dovedindu-și o dată în plus, atașamentul față de Coroană. Viorel TRIFA, Președinteșe studenților bucureșteni, lansă un Manifest în care denunța, în fața opiniei publice, actur arbitrar al guvernului. Generalul Cantacuzino, Președintele partidului "Totul pentru Țară", aflând de sechestrarea Prințului, se duce cu mașina, cu un grup de legionari, spre Snagov, locul de detenție, spre a-i prezenta omagiul, și a-i oferi eventualul sprijin din partea Legiunii. Șoseaua spre Snagov fiind barată de puternice cordoane de trupe, generalul Cantacuzino a trebuit să se întoarcă

din drum.

După plecarea Prinţului, Mişcarea organiză o campanie de protest în întreaga ţară. S-au răspândit sute de mii de manifeste, iar în oraşele s-au folosit sloganuri care expuneau poporului nedreptatea comisă împotriva prinţului Nicolae. Pe case, garduri, borne de câmp, pe arborii de-a lungul drumurilor, se puteau citi mărturii ale simpatiei faţă de Prinţ: "Trăiască prinţul Nicolae!", "Jos guvernul neloial!", "Jos Elena Lupescu!" În două luni, din Aprilie în Mai 1936, toată ţara află de noua abjecţie comisă de Rege.

Guvernul a ordonat procurorilor să urmărească pe acei "care tulbură ordinea publică". Un nou contingent de legionari a fost chemat în faţa tribunalelor, şi procesele lor nu se sfârşiseră în toamna lui 1938. Numeroase condamnări la pedepse variind de la trei luni la şase ani au fost atunci pronunţate.

8) O LEGE MONSTRUOASĂ

"Noul curs" şi-a urmat ofensiva vicleană, atacând încetul cu încetul şi celelalte sectoare legionare. În luna Mai 1937, cu puţin timp după "punerea la punct" a justiţiei, guvernul liberal, prezidat de Tătărăscu, trimite Parlamentului proiectul de lege care interzice "taberele de muncă" legionare.

În pofida memorabilei intervenţii a prof. Mihail Manoilescu, simpatizant al Mişcării care a demonstrat, în faţa Senatului, absurditatea şi montruozitatea unei asemenea legi, majorităţile parlamentare, dominate de Partidul Liberal, au votat textul propus de guvern.

Potrivit acestei legi, legionarii nu mai au dreptul să se concentreze în sate şi în alte centre sociale, în vederea realizării în comun a unor lucrări de interes colectiv. De-acuma le este interzis să construiască o şcoală, o biserică, să repare un pod sau un drum ruinat de ape, ori să ajute ţăranii la muncile câmpului. Prin arbitrariul acelora care se dovediseră incapabili de a face ceva pentru îmbunătăţirea soartei claselor nenorocite, "taberele de muncă" au fost declarate "SUBVERSIVE!"... Adică, socotite ca întreprinderi susceptibile să răstoarne ordinea de stat! Toţi legionarii care ar ajuta populaţia să lupte împotriva mizeriei, să-i amelioreze bunăstarea, se expun încarcerărilor şi condamnărilor.

Legea aceasta a paralizat una din manifestările cele mai înfloritoare din activitatea socială a Mişcării. Mai ales că, pentru vara lui 1937, se prevăzuse dublarea numărului de "tabere" în raport cu anul precedent. Delegaţii ţărăneşti din toate regiunile României s-au succedat la Sediul Central al Mişcării din Bucureşti şi l-au rugat pe Şeful Legiunii să-şi trimită echipele pentru a-i ajuta. Acuma, tot acest elan de generozitate şi solidaritate al noii generaţii, răspândit cu dragoste şi dezinteres până în satele cele mai îndepărtate, era blocat de mâna invizibilă care guverna din umbră... Se poate imagina care ar fi fost aspectul ţării în vara anului 1937 animat de sutele de tabere de muncă şi de zecile de mii de şantiere. Câte lucruri folositoare n-ar fi putut să fie realizate în clocotul energiilor întregului neam unit într-un acelaşi efort şi acelaşi ideal!... Fiecare tabără reprezenta nu numai o comunitate care lucra cu voioşie şi profit pentru popor, dar şi un centru de însemnătate naţională, de unde iradia speranţa unei reînnoiri a patriei.

Și iată că toate lucrările începute trebuiau abandonate. Pe multe șantiere, munca, întreruptă înainte de sfârșitul construcției, trebuia reluată vara viitoare; acolo, se pregătiseră cărămizile și se puseseră temeliile; în multe locuri, construcţia ajunsese la acoperiş, dar pereţii mai aşteptau mortar, uşi şi ferestre; un ultim effort, şi construcţia ar fi fost gata…

Acum, ceea ce s-a clădit trebuia să cadă în ruină; tot materialul adunat să fie pierdut. Taberele rămân goale, iar satele, private de elanul și energia tineretului legionar, cădeau iarăși în apatie și în mizeria la care le-au condamnat politica anti-socială a partidelor politice tradiționale.

Ce lege monstruoasă! Munca, semna distinciv al omului, activitate care înnobilează pe individ, fusese declarată "act subversiv"! în România Mare, ce se prăbușea din pricina incompetenței dirigiuitorilor, unde jefuirea caselor de bani era o regulă, unde mizeria claselor sărace se învecina cu incuria administrativă, erau interzise, prin lege, repararea unui pod, construirea unui dig, refacerea unei șosele desfundate.

Vechile partide, incapabile de o politică constructivă, formate în marea lor majoritate din profitori, din paraziţi şi speculanţi, n-au găsit nimic mai bun de făcut pentru salvarea "democraţiei" lor, decât să se coalizeze cu "Forţa Ocultă" să se înverșuneze împotriva acelora care voiau să muncească pentru binele națiunii.

Aceste tabere, unde, în vreme ce se efectuau lucrări folositoare de ordin material se făurea și o mentalitate, nouă, îl deranjau ca un colț înfipt în speranţele lor de privilegiaţi egoiști. Trebuia cu orice preț distrusă această operă dinamică. Mișcarea Legionară dovedise, prin vibrantul exemplu al acestor tineri luptători, că imaginea patriei poate fi transformată, înălțată, dacă în locul unei politici sterile şi retrograde, se va dedica unei acţiuni comunitare de ajutor reciproc și de înțelegere mutuală, în beneficiul maselor sărăcite și umilite.

Regele, camarila, partidele politice, forţa ocultă, urau exemplul acesta viril şi patriotic, pe care-l priveau ca pe un coşmar. Era o sfidare la modul lor de a trăi, la adresa sistemului lor de guvernământ, bazate pe corupție și pe exploatarea maselor inculte. Șacalii din viaţa politică simțeau că le scapă prada seculară, că poporul, ca redeșteptat dintr-un somn prelung, se îndrepta plin de încredere către crainicii "Credo-ului" legionar.

Odată promulgată această lege monstruoasă, guvernul s-a întrebat ce va face Corneliu Codreanu în timpul verii? Va îndemna pe legionari să continue munca în tabere? Se va duce personal la Carmen Sylva, pe malul mării, ca să dirijeze lucrările deja începute, riscând un proces?

Nu! Corneliu Codreanu era cu mult prea înțelept ca să procedeze în așa fel. Cu inima rănită, el renunță la "Taberele de muncă". Mișcarea nu dispărea prin aceasta. Legiunea era destul de bogată în iniţiative şi în imaginaţie. i se răpise tinerimii, printr-o lege infamă, dreptul de a munci în tabere, eh, bine! Energia creatoare care clocotea în fibrele lor va fi mobilizată și dirijată în alte direcții.

Într-o "Circulară" datată 13 Iunie 1937, Corneliu Codreanu anunță că Partidul "Totul

pentru Ţară” nu va mai face anul acesta tabere de muncă. O Circulară care se va trimite la timpul nimerit, va explica pe larg și așa cum se cuvine, cine, cum și în ce împrejurări a răpit tineretului legionar dreptul sacru de a munci”.

În aceeaşi Circulară, el anunţă că organizaţia legionară va face numai două tabere de odihnă: una la Carmen Sylva, pentru cei reumatici, şi a doua, într-o regiune muntoasă, la Câmpina, pentru cei bolnavi de pipt.

Pentru a nu contraveni legii care interzicea munca în tabere, şi prin aceeaşi Circulară, Corneliu Codreanu precizează că:

“În aceste tabere, munca este strict interzisă! (Bineânţeles, în afară de curăţenia necesară). Oricine va încerca să muncească va fi imediat eliminat; pentru a nu călca legea şi mai ales intenţia legiuitorului sau a celui ce l-a inspirat și pentru a nuda pretexte închiderii taberelor”.

Guvernul şi-a dat imediat seama de ingenioasa replică a Căpitanului. Nici un text legal nu împiedica pe legionari să se adune în tabere de odihnă, unde puteau fi iarăşi împreună, puteau cânta împreună, face excursii împreună, se puteau bucura împreună de aerul curat și de soare. Problema nu era decât parţial rezolvată.

Deşi fără nici o bază legală, guvernul hotărăşte împiedicarea cu orice preţ a funcţiunii taberelor de odihnă. uN atare guvern putea întotdeauna să-și pună în aplicare deciziile cele mai inumane sau mai impopulare fără rușine și fără remușcări.

La 14 Iunie 1937, Corneliu Codreanu primeşte o Notă din partea Oficiului de Educaţie a Tineretului, organizaţie oficială, denumită “STRAJA ŢĂRII”, prin care e prevenit că în cazul când, în taberele de odihnă sau coloniile de vară prevăzute, se aflau copii ori tineri între 7 şi 18 ani, trebuia să ceară aprobarea preliminară a acestei organizaţii şi să execute pe durata întregului sejur un program minimal de educaţie pentru “străjeri”, condus de un comandant-străjer. În aceeaşi zi, Corneliu Codreanu răspunde printr-o altă “Circulară”:

“Subsemnatul, cu întreaga Mişcare Legionară, refuz să mă supun acestei invitaţii pentru motivele pe care le vom expune la timp.

Îmi face impresia că Domnii aceştia vor voi într-o zi să ne trimită şi un şef de partid, ca să ne facă educaţia.

De aceea, pentru a nu fi obligat să mă supun unei atari invitaţii, şi pentru a nu mă vedea silit ca în casa mea să văd făcându-mi educaţie un “comandant-străjer”, refuz ca să primesc în cele două tabere de sănătate, tineri între 7 şi 18 ani.

Dacă și pentru mai mult de 18 ani mi se va impune a cere aprobare de la O.E.T.R., acest lucru nu-l voi face, și voi renunța și la cele două tabere anunțate”.

În aceeași Circulară, el cere autorităților să-l înștiințeze dinainte dacă poate deschide cele două tabere de odihnă pentru tinerii de peste 18 ani, ca să dispună de timpul necesar pentru prevenirea întregii lumi și evitarea cheltuielilor inutile.

Neprimind nici un răspuns din partea autorităților, Corneliu Codreanu a concluzionat că era logic ca guvernul să nu vadă nici un inconvenient în funcționarea coloniilor de odihnă pentru tinerii de peste 18 ani. În consecință, la 5 Iunie 1937, el dă un "Ordin de zi", prin care anunță deschiderea coloniei de odihnă de la Câmpina, a doua zi. Între 14 Iunie și 5 Iulie, guvernul avea tot timpul să examineze cererea și să se pronunțe.

Cu începere din 6 Iulie, tinerii au început să sosească din toate colțurile țării la Câmpina și, în câteva zile, toate locurile erau ocupate. Este chiar momentul în care autoritățile ordonă închiderea taberei deja organizate. Forma impusă pentru închidere este, ea însăși, dintre cele mai barbare: jandarmii își fac apariția în tabără, somează pe legionară să părăsească locurile în 24 de ore; apoi se instalează acolo, ca să aștepte plecarea tinerilor, dintre care cea mai mare parte făcuseră cheltuieli importante și veniseră de tare departe.

Toate telegramele de protest adresate de generalul Cantacuzino, șeful partidului "Totul pentru Țară", sunt inutile. Tinerii trebuie să golească locurile în 24 de ore, conform ordinului de evacuare.

Guvernul luase această inumană măsură pentru a spori amărăciunea din sufletul acestui tineret, deja de mult pus la încercare. vOia să-l umilească cât mai mult posibil.

Vara anului 1937 s-a scurs fără tabere de muncă și fără colonii de odihnă. Guvernul n-a permis legionarilor, nici să muncească, nici să se odihnească. El se temea de apropierea, de viața lor în comun, chiar și în caz de boală. Astfel, mii de tineri slăbiți și suferinzi au fost privați de aerul binefăcător al munților și de soarele vivifiant al mării, sub pretextul aă ar "tulbura ordinea publică"!...

9) ORDINE CONFIDENȚIALE

În capitolele precedente am expus măsurile cele mai importante luate de guvern împotriva Legiunii și schimbarea lui radicală de atitudine în relațiile cu mișcarea naționalistă. Voi completa acum tabloul acestor intervenții abuzive față de manifestările Mișcării Legionare, prin "ordine confidențiale", expediate de guvern sau de altă autoritate subalternă, în vederea interzicerii "anumitor" activități ale partidului "Totul pentru Țară".

Deși toate aceste ordine purtau sigiliul "confidențial", în realitate n-aveau nimic cu "siguranța" internă sau externă a statului. Nu făceau decât să lovească organizație politică legală, violând legile fundamentale ale țării. De aceea, atribuindu-le caracterul ilegal, Corneliu Codreanu n-a ezitat să le facă cunoscute legionarilor, pentru a demasca duplicitatea guvernului și a încerca exercitarea unei presiuni morale asupra lui.

"Rog să faceți cunoscut la toți legionarii din țară – spune Căpitanul în Circulara din 28 Septembrie 1937 – următoarele ordine confidențiale ale autorităților, pentru ca să se vadă din ele spiritul de legalitate și dreptate care le animă și pentru ca să se știe că asemenea nume – ca și ale asupritorilor vremelnici – vor fi în veci neuitate. Neamul acesta va trebui să-și pedepsească, măcar o dată la o mie de ani, pe cei ce I-au călcat legile, l-au împilat și l-au trădat".

După această explicație, Căpitanul reproduce “Ordinele” care au provocat indignarea și l-au determinat să le divulge. Le vom reproduce și noi într-o formă rezumată, ca cititorul să-și dea seama de caracterul lor abuziv și unilateral:

1.Un ordin semnat de Alexandru Bentoiu, ministerul Justiției, datat 24 Iulie 1937, și adresat Președinților tribunalelor din întreaga țară. El le ordonă să claseze imediat, și într-o manieră definitivă,

“dosarele proceselor intentate de legionari împotriva organelor executive (prefecți, jandarmi și polițiști) pentru detenția lor ilegală din timpul prigoanei din iarna 1933-1934, explicând că “arestarea acestor legionari a avut loc în urma unui act de guvernământ (dizolvarea Legiunii), și că el nu poate fi imputat organelor executive”.

Ministrul Jistiției invita, în același mod, instanțele judecătorești subalterne să nu-și mai îndeplinească datoria în procesele intentate de legionari contra agenților puterii publice care I-au arestat și deținut ilegal. O asemenea anomalie nu i se părea deloc nedreaptă!

2. Printr-un ordin confidențial din 27 Iulie 1937, Alex. Bondoc, prefectul județului Prahova, cerea Direcțiilor mai multor fabrici din orașul azuga (fabrică de postav, de bere, de sticlărie și de ciment) să îndepărteze din serviciu un grup de 36 de muncitori legionari, care, conform sloganurilor defăimătoare din epocă, se făcuseră vinovați de “agitații care au tulburat și tulbură ordinea publică”.

Ordinul acesta al prefectului de Prahova n-avea, nici el, vreun fundament legal, pentru că acești 36 de muncitori, ca și zecile de mii de alți muncitori, erau înscriși și militau într-un partid legal constituit. Prin manifestările lor, numite “agitațiuni”, de circumstanțe, ei nu făceau altceva decât să-și exercite un drept constituțional. Dar exista aici și un punct sensibil și “de neiertat”, din unghiul de vedere guvernamental: acest partid se numea “Totul pentru Țară”. Și era intolerabil pentru partizanii guvernului să vadă masele muncitorești curgând spre această nouă forță și nu spre organizațiile locale de partid.

3. La 19 Septembrie 1937, printr-un ordin “telefonic”, Direcția Generală a Poliției ordona interzicerea, **numai pentru această zi**, a “orice întruniri, serbări, marșuri, petreceri, organizate de partidul “Totul pentru Țară”, chiar și cele autorizate”.

Această măsură era din cale-afară de absurdă. În nici o țară din lume, statul nu ia măsuri de apărare, împotriva unei organizații politice, valabile pentru o singură zi.

Explicația măsurii era un ordin secret! Guvernul voia provocarea, cu orice preț, de incidente între legionari și autoritățile polițienești. În cazul în care legionarii ar fi trecut peste interdicția guvernului, forțele de “ordine” ar fi avut o scuză a persecuțiilor pe care le pregăteau pentru mai târziu.

La aceste “ordine confidențiale”, dirijate contra Mișcării Legionare, și semnalate în Circulara din 28 Septembrie 1937, s-au adăugat și altele în lunile următoare. cĂpitanul le-a comunicat de îndată legionarilor. Pe unele le vom reaminti:

4. La 9 Octombrie 1937, Ministrul Cultelor și Artelor, trimite o “Adresă” episcopului de Râmnic, pentru a-i face cunoscută măsura luată împotriva a doi preoți: Gheorghe

Popescu și Ștefan Smărăndescu, aparținând de diocesa lui. Măsura arbitrară era:

“suspendarea provizorie a plății salariilor celor doi preoți, din cauză că au participat la interpretarea de cântece legionare, la distribuirea de manifeste cu caracter legionar și au primit jurământul participanților la reuniuni legionare în comunile respective”.

Și această Adresă continuă pe același ton autoritar:

“În același timp, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a ne comunica măsurile luate de Sfinția Voastră contra celor doi servitori ai Altarului”.

Ordinul acesta era, el însuși, în conflict cu legile țării. În România, preoții aveau dreptul să se înscrie în orice partid politic. Astfel, prin hotărârea arbitrară de suspendare a salariilor celor doi preoți, guvernul comitea o dublă încălcare a legii: pe de o parte, nesocotea drepturile și libertățile înscrise în Constituție; pe de altă parte, ataca o categorie de elită dintre cetățenii români.

Două zile mai târziu, la 11 Octombrie 1937, Direcția Generală a Poliției, din Ministerul de Interne, trimitea un “ordin confidențial” Prefecturii județului Ilfov, ordonându-i să întreprindă măsuri drastice pentru împiedicarea propagandei partidului “Totul pentru Țară” pe teritoriul acestui județ:

“Veți lua măsuri de a se opri orice încercare a acestor legionari de a pătrunde în județ și comune.

Cei ce nu vor înțelege de bună voie, vor fi arestați și apoi trimiși la domiciliul lor”.

-ilegalitatea acestui ordin rezultă clar din faptul că el se referă la raza unui singur județ, și nu afecta defel propaganda legionară din celelalte. Exista o rațiune majoră. Județul era acela din care făcea parte Capitala. Guvernul își urmărea planul inițial, de a provoca în orice chip incidente, pentru a putea apoi săle exploateze pe plan politic. Un conflict între legionari și autorități, în împrejurimile Capitalei, ar fi avut o altă rezonanță în opinia publică, decât dacă ar fi izbucnit într-un județ îndepărtat.

6. În fine, la 21 Octombrie 1937, un “Proces-verbal”, semnat de autoritățile executive ale județului Prahova (prefect, procuror general, șef al poliției și șeful jandarmeriei) este trimis guvernului.

În acest Proces-verbal aceștia explicau starea de spirit a populației în apropierea alegerilor ce trebuiau să aibă loc n Decembrie. Ca toți funcționarii guvernamentali din epocă, nici ei nu pierdeau ocazia să acuze din nou Mișcarea Legionară. Între alte absurdități, afirmau:

“Membrii partidului “Totul pentru Țară” susțin că dacă va veni o guvernare național-țărănistă, vor proceda la asasinarea membrilor ei mai marcanți”.

Reaua credință a semnatarilor acestui Proces-verbal era mai mult decât evidentă; iar ei știau asta. Dar o astfel de minciună putea avea importane repercusiuni, și înainte și în timpul alegerilor.

Corneliu Codreanu a sesizat imediat intenția acestui grup guvernamental, și le-a răspuns printr-o Circulară din 4 Noiembrie 1937, care le-a anulat tentativa de provocare. Circulara sfârșește astfel:

“Nu este adevărat că membrii partidului “Totul pentru Țară” susțin că dacă va veni o guvernare național-țărănistă vor proceda la asasinarea membrilor mai marcanți.

Mă miră cum persoane cu răspundere au putut iscăli un asemenea Proces-verbal”.

Cel mai curios lucru din această afacere este că legionarii erau infinit mai satisfăcuți să vadă succesiunea guvernamentală pentru Partidul Național-Țărănesc, decât să fie iarăși încredințată Partidului Liberal, care le făcuse atâta rău de 10 ani... Destinul a vrut ca liberalii să revină la putere!...

Aceste exemple nu sunt decât o infimă parte din “ordinele confidențiale” lansate într-o cadență crescândă, cu începere din Iulie 1937. Ele s-au înmulțit pe măsura apropierii perioadei, alegerilor, fixate la 20 Decembrie 1937. Trebuie să presupunem că numărul lor a atins mai multe sute, din care numai câteva au căzut în mâinile Căpitanului.

Prin tacvtica aceasta, guvernul viza mai multe obiective:

1. Întărirea încrederii aparatului executiv în hotărârile guvernului de a reprima până la capăt activitățile Gărzii de Fier. 2. Intimidarea funcționarilor publici, și chiar a lucrătorilor din întreprinderile particulare, amenințându-i cu destituirea imediată, în cazul în care se înscriu în Mișcarea Legionară.

3. Compromiterea propagandei legionare.

4. Răspândirea de zvonuri alarmante pe marginea intențiilor legionare dacă Mișcarea ar ajunge la putere. Partidele, îngrozite de perspectiva de a-și vedea pe “membrii lor cei mai importanți” omorâți de legionari, ar înceta orice opoziție la politica Regelui și s-ar apropia de camarilă.

Totuși, aceste obiective nu erau decât fragmente și aspecte secundare ale unui plan mult mai vast, PLANUL propriu-zis al camarilei. Guvernul urmărea, în realitate, crearea artificială a unui climat de nesiguranță și de continue tulburări în țară, caracteristic debutului marilor prigoane... Exact ca în 1933, guvernul avea nevoie de o nemulțumire generală, de răniți și chiar de morți, pentru a-și justifica mai ușor decizia lui finală: trecerea prin foc și sabie a Mișcării Legionare, așa cum îi ordonaseră forțele oculte internaționale.

10) ORGANIZAȚIA “STRAJA ȚĂRII”

În 1934, guvernul liberal al lui Tătărăscu, la instigarea camarilei, a creat o organizație denumită “Straja Țării”, destinată educării tineretului român din școlile primare și secundare. N-am menționat această organizație la anul corespunzător creării ei, pentru că doar în 1937 “Straja Țării” a ajuns la plenitudinea dezvoltării sale și atunci inițiatorii ascunși și-au dezvăluit cu claritate obiectivele lor.

Trebuie subliniat că nu-i o simplă coincidență faptul că “Straja Țării” a fost creată în

1934. Este anul în care Mişcarea Legionară a ieşit dintr-o mare încercare, triumfând împotriva tuturor duşmanilor.

Teroarea și prigoana luaseră sfârșit prin achitarea strălucită din procesul intentat împotriva căpeteniilor Legiunii şi, paralel, prin condamnarea implicită a guvernului care le declanșase. Camarila de la Palat, conştientă de înfrângerea suferită, a elaborat neîntârziat o nouă intervenţie contra Legiunii, ce putea să se substituie cu eficacitate atacului frontal, imposibil de reluat pentru moment. Natural, obiectivul rămânea acelaşi; numai mijloacele variau, tactică pe care deja am expus-o în detaliu în ceea ce priveşte debutul fazei de expansiune. dEci, trebuie să alăturăm punerea în acțiune a "Străjii Țării", noua întreprindere de combatere a mişcării naționaliste.

Reamintim: Corneliu Codreanu, în 1923, pe când se afla în închisoarea Văcăreşti, imaginase planul unei organizaţii ce-ar putea începe educaţia naţionalistă a tineretului, încă de la cea mai tânără vârstă. Astfel au luat naştere "Frățiile de Cruce", care, de-a lungul anilor, au pătruns profund în toate școlile secundare. Elevii intrau în universităţi deja formaţi în spiritul Legiunii, şi se ataşau firesc organizaţiilor legionare studenţeşti. La rândul lor, studenţii, odată terminate studiile, se angajau, la fel în organizaţiile de bază ale Mişcării.

În acest mod, vechile partide nu mai puteau să-și împrospăteze cadrele cu elemente recrutate din noile generaţii; în vreme ce Legiunea primea continuu un aflux de sânge nou, cu fiecare val de tineri ce intrau în școlile înalte sau le părăseau.

"Straja Țării" a fost concepută pentru împlinirea unei funcţii asemănătoare "Frățiilor de Cruce", dar într-o direcţie inversă. Tinerimea trebuia cu orice preţ, şi încă din cea mai fragedă copilărie, să fie îndrumată către o altă organizaţie decât cea a Legiunii, şi educată într-un alt spirit. Se considera că, în acest fel, beneficiarul noului sistem de educație nu va mai fi mișcarea naționalistă și, mai puțin încă, partidele politice, ci clica de conspiratori grupată în jurul Regelui și care acţiona în umbră contra intereselor şi existenţei statului român.

Conform noii tactici, "Straja Țării" nu trebuia să manifeste o ostilitate deschisă contra Mişcării Legionare. Ea trebuia să urmărească un program, ca și cum era vorba de o simplă şi binefăcătoare organizaţie civică. Numai înalţii conducători cunoşteau veritabilul ei țel; substituirea mitului legionar, mitul realităţii; în vreme ce cadrele ce operau în teritoriu erau de o indiscutabilă bună credinţă. Toţi își închipuiau că au de-a face cu o excelentă inițiativă a Regelui, prin care, în locul combaterii Legiunii, așa cum făcuseră partidele politice, îi adopta pur și simplu ideile și inițiativele.

"Straja Țării" îmbrățișa o arie mai largă decât "Frățiile de Cruce": ea se întindea la toţi tinerii între 7 şi 18 ani.

Organizaţia legionară se ocupa numai de elevii claselor secundare și, preponderent, de cei din cursul superior, adică de tinerii care deja primiseră o bază de formaţie intelectuală.

Desigur, educaţia dată tinerilor de organizaţia oficială avea anumite puncte comune cu educaţia legionară. Se punea accent pe ideea de patrie și de sacrificiu pentru ea. Se

comemorau marile figuri din istoria națională și se cântau cântece patriotice. Chiar denumirea de “Staja Țării” dădea impresia unei preocupări pentru intiresele supreme ale națiunii. Copiii și tinerii găseau în programul ei o doză de patriotism suficient pentru a-i face să creadă că e vorba de un lucru deosebit de legiune. În plus, Mişcarea nu era atacată, și nu se vorbea nimic de ea în ședințele “străjerilor”. Când chestiunea Legiunii apărea în conversaţie, conducătorii responsabili răspundeau că “Straja Țării” era o organizaţie înrudită Mişcării Legionare, dar ordonată pe baze oficiale și așezată sub conducerea supramă a Majestății Sale Regelui, care voia să-și apropie tineretul și să-i deschidă drumul, alături de el, în viața statului.

Cu toate acestea, un observator atent, și în special un legionar, nu ar fi putut să nu deceleze anumite tendinţe dubioase ale noii organizaţii. De pildă, ea se străduia, cu toate mijloacele, să înlocuiască din sufletul generațiilor noi imaginea Căpitanului prin cultul Regelui. Astfel, regele Carol al II-lea era “marele străjer” și șeful suprem al organizației. La toate adunările, persoana sa ocupa un loc cenral, trecând totdeauna înaintea imaginii patriei. La marile sărbători naționale, masele de elevi în uniformă trebuiau să pregătească suveranului recepții impozante. Totul era pus în scenă și regizat încât figura regelui Carol să ia proporții gigantice de splendoare și de forță într-un effort pueril de a eclipsa aureola eroismului și puritatea Căpianului.

s-au putut observa o mulţime de alte manifestări suspecte: “Staja Țării” adoptase semnele distinctive și formele de manifestare specifice Mişcării Legionare. oR, de ce o asemenea imitaţie servilă, dacă nu pentru crearea unui climat de confuzie în spiritzul tineretului? La solemnități, străjerii: apăreau în uniformă, salutau în același fel ca și legionarii, formau un front disciplinat și își prezentau raportul după regulile militare. Când profesorul intra în clasă, șeful clasei comanda “Pentru onor!” și se adresa profesorului dându-i titlul de “Domnule Comandant”, formulă întrebuințată de legiune, unde există gradul de “comandant legionar”.

Anturajul Regelui, care introdusese această parodie, calculase că procedând astfel era obligatorie crearea și a “stărilor de spirit” asemănătoare, care aveau drept efect deplasarea curentului naționalist de la Corneliu Codreanu spre persoana regelui.

Conducerea efectivă a organizației era în mâinile unui ofiţer, comandantul Teofil SIDOROVICI, care nu se făcuse remarcat prin nici o acțiune deosebită de-a lungul carierei lui militare, în afara atașamentului față de Rege. El executa cu fidelitate ordinele primite de la Palat.

În vederea coordonării activităților desfășurate de organizație, s-a creat un departament autonom, direct subordonat Regelui, care s-a numit “OFICIUL DE EDUCAȚIE A TINERETULUI ROMÂN” (O.E.T.R.). acest tineret avea un buget aparte și, grație fondurilor de care dispunea, atrăgea numeroase cadre didactice în sfera lui de acțiune. Profesorii și învățătorii din România, rău plătiți, aveau ocazia să petreacă o lună de vacanță pe banii statului, atunci când erau convocați să urmeze cursuri de inițiere asupra programului organizației, în localitățile unde se găseau centrele pedagogice ale instituției.

În 1937, “Straja Țării” cuprinsese aproape toate școlile secundare ale țării, datorită constituirii progresive de cadre. Lupta invizibilă dintre cele două sisteme de educație,

unul al Mişcării Legionare, reprezentant prin "Frăţiile de Cruce" şi celălalt al statului, dar înjosit la rolul de instrument al camarilei, se agravase şi ea. Imperceptibil, la început, această luptă izbucnea acum în toate direcţiile. Conducătorii organizaţiei oficiale, disperaţi în constatarea că după paatru ani (1934-1937) de activitate susţinută n-au obţinut rezultatele scontate, au trecut la acte de agresiune împotriva tineretului încadrat în formaţiunile legionare. Căci, în ciuda discreţiei adoptate, s-a aflat adevărul: elevii "Frăţiilor de Cruce" duceau o viaţă dublă. Participau cu regularitate şa întrunirile legionare, dar, totodată – din obligaţie – asistau fără plăcere la manifestările organizaţiei oficiale.

Atunci, pentru a întrerupe contactul elevilor cu Mişcarea Legionară, directorii şcolilor şi profesorii care obţinuseră diploma de "Comandant-Străjer" au fost solicitaţi de superiorii lor să ia măsuri disciplinare împotriva recalcitranţilor. Între timp, poliţia primise ordinul de colaborare cu personalul didactic în vederea reprimării "infracţiunilor" comise de către elevi. Presiunea autorităţilor trebuia să se exercite conjunct, asupra elevilor, părinţilor şi profesorilor.

"Straja Ţării" a fost consolidată şi completată ulterior prin alte instituţii, destinate să elimine şi influienţa legionară asupra tinerilor de peste 18 ani. Lupta era angajată pe un front foarte larg, şi urmărea obiective îndepărtate. Toţi tinerii de 18 ani, din oraşe şi sate, erau obligaţi să urmeze cursurile "de pregătire paramilitară".

Intenţiile legislatorilor păreau a fi excelente. Aşa cum era şi în alte ţări, în faţa pericolelor crescânde care ameninţau pacea şi patria, era necesar ca tineretul, înainte de a intra sub drapel, să primească cunoştinţe militare elementare. Totuşi, intenţia Regelui, creând această organizaţie, nu era instruirea tineretului în mânuirea armelor, ci pur şi simplu sustragerea lui de sub influienţa şi controlul spiritual al Gărzii de Fier.

Nici sectorul universitar n-a fost neglijat de regimul dicatatorial al regelui Carol. Pentru a capta masele studenţeşti, s-au creat două organizaţii noi: "Echipele regale" şi "Serviciu social", amândouă sub conducerea profesorului de sociologie de la Universitatea din Bucureşti, Dimitrie GUSTI. Acesta intrase în slujba Palatului şi acceptase să patroneze instituţiile destinate influienţei legionare printre studenţi.

Profesorul Gusti întemeiase o şcoală de cercetări sociologice şi, în fiecare an, efectua sondaje ştiinţifice în diferite puncte ale teritoriului naţional. Echipe de tineri, formate la şcoala lui, se instalau în sate şi studiau viaţa ţăranilor sub aspectele cele mai variate. "Echipele regale" au fost grefate pe echipepe sociologice ale prof. Gusti. Ele făceau cercetări similare în sate, dar randamentul lor ştiinţific era extrem de redus, din cauză că aveau o compoziţie heteroclită. Puteau intra în ele studenţi din toate facultăţile, fără nici o obligaţie de pregătire prealabilă.

De altfel, "Echipele regale" n-au fost create în scopuri ştiinţifice, ci doar pentru a atrage tinerimea studenţească spre un alt plan de preocupare decât cel politic. Echipele acestea căutau să ademenească pe studenţi prin însemnatul avantaj material pe care-l ofereau. Cei ce participau la campaniile de vară, nu numai că erau întreţinuţi gratuit, dar primeau şi o soldă lunară. Pentru un student sărac (şi era enorma majoritate) care abia putea să-şi plătească taxele de examen şi cartela de la cantină, a câştiga câteva mii de lei în timpul verii, reprezenta un considerabil sprijin.

“Echipele regale”, în afara studiului realităților sociale, aveau și misiunea de a contribui la culturalizarea maselor și la răspândirea de măsuri sanitare. Bineînțeles, toate manifestările acestor echipe începeau și se terminau cu glorificarea Majestății Sale Regele.

Prin prezența echipelor se urmărea un efect dublu: nu numai îndepărtarea studenților de activitățile legionare, ci și încercarea de a atrage clasa țărănească spre persoana Regelui. În fond, se voia ca să se spună peste tot: **“Nu Corneliu Codreanu și Garda de Fier vor salva pe țărani de suferințe, ci Regele, prin mijloace rezonabile și serioase, cu ajutorul acestui tineret pretutindeni prezent”.**

Pe de altă parte, “Serviciul social” funcționa tot sub conducerea prof. Gusti și îngloba populația feminină a universităților. Legea care crease această instituție prevedea că nici o studentă nu poate să-și primească diploma fără prezentarea atestatului de efectuare a stagiului social. Firește, “Serviciul social” constituia o contrapondere a puternicei organizații feminine a Mișcării Legionare, conduse de Nicoleta NICOLESCU.

Deci “camarila” formase între 1934 și 1937 un ansamblu întreg de instituții destinate să îndepărteze tineretul de Căpitan, obligându-l să-și concureze visele și idealurile asupra persoanei Regelui. Ce trebuie reținut e că aceste organizații aparent inofensive constituiau și ele un aspect al prigoanei, o formă specială de luptă împotriva Mișcării Legionare; cu atât mai perfidă și mai primejdioasă cu cât se ascundeau în spatele unei fațade cu promisiuni patriotice. Forțele care operau de la Palat au ținut seama că, pentru a distruge Garda de Fier, nu era de recurs totdeauna la puterea brutală, sau numai la ea. Ele au înțeles că Legiunea era expresia unei stări de spirit, a anumitor aspirații profund înrădăcinate în popor. Astfel, au ajuns la concluzia că se cere creată, neîntârziat, o supapă de siguranță a energiilor debordante ale tineretului, care nu-și aflau deplina înțelegere decât în Mișcarea Legionară.

În intenția aceasta au fost create aceste organizații pseudo-naționaliste, ce nu puteau niciodată devweni o amenințare pentru acei care le proiectaseră, întrucât ele funcționau sub controlul oam3enilor de încredere: Teofil Sidorovici și Dimitrie Gusti.

În vara lui 1937, când a fost declanșat conflictul de competență dintre O.E.T.R. și Mișcare, nu mai era nici o îndoială asupra originii și a intențiilor organizației “Straja Țării”. Dovada manifestă: Corneliu Codreanu fusese brutal avertizat că nu mai are ce căuta în acțiunea de educație a tineretului român; și că trebuie să lase loc liber Regelui și instituțiilor oficiale de stat.

Altminteri, lucrurile nu s-au oprit aici. “Straja Țării”, ca și celelalte instituții complementare, fuseseră concepute pentru a sluji în situații excepționale. Astfel, în eventualitatea în care Mișcarea ar rămâne acefală – și către acest final mergea toată politica Palatului – tinerimea dezorientată n-ar mai fi fără sprijin și fără conducere, disponibilă unei noi aventuri naționaliste. Exista “Straja Țării” care, cu imensul ei aparat constituit din întreg corpul didactic al țării,ar putea readuce masele învârtejiteale tineretului pe calea ordonată a statului.

În acest mod, imaginea de “tulburător” al sufletelor ar fi fost puțin câte puțin, ștearsă din rândul noilor generații, datorită muncii metodiceși continue a “Străjii Țării”. Însă,

ceea ce nu se voia defel să se mărturisească, era că întreprindserea de nimicire a statului nostru ar fi fost înfăptuită conform planurilor stabilite de conspirația comunistă internațională.

11) AVÂNTUL COMERȚULUI LEGIONAR

Energiile legionare, deşi nu se puteau desfăşura în munca de pe şantiere, n-au rămas totuși inactive. Corneliu Codreanu le-a găsit o altă destinaţie. El a mobilizat Mişcarea în direcţia comerţului, care a cunoscut în anul 1937 o perioadă de mare înflorire.

Guvernul constatase, neputincios, că noile întreprinderi legionare ieşeau din nimic și că, încă de la debutul lor, ele câştigau adeziunea publicului. N-avea la dispoziţie vreo lege criminală, de tipul aceleia votate în primăvară pentru interzicerea șantierelor de muncă, căci ar fi suprimat din primul moment acest nou effort.

Comerțul legionar, aşa cum s-a văzut în altă parte, prin modesta "Cooperativă de consum", creată în Septembrie 1935, în clădirea sediului central al Mișcării, Bucureşti str. Gutenberg, nr.3. Situaţia rămăsese staționară în 1936. Era un an deîncercare și de experiență. Cum era vorba de un domeniu necunoscut de legionari, şi chiar de Căpitan, el a trebuit să studieze cu atenţie terenul. Ştia bine că orice eşec s-ar fi repercutat în mod automat asupra întregii Mişcări, şi ar fi putut compromite programul ei economic.

Înainte de a se angaja în "bătălia comerțului legionar", pe un front larg și cu toate forțele disponibile, trebuia ca el să devină un bun comerciant. Devenind un "maestru" pregătitor de oameni, graţie cărora se putea câştiga şi această luptă. Un legionar, chiar corect și harnic, nu putea fi așezat, fără o anumită ucenicie, în spatele unei tejghele.

Pe urmă, chestiunea capitalului. Era imposibil să se formeze capitalul iniţial, indispensabil deschiderii de noi întreprinderi, cu veniturile de la Cooperativa existentă. Acest capital nu putea fi găsit decât la legionari, prin intermediul "contribuțiilor excepţionale". Efortul financiar masiv era de neconceput în 1935, cu o organizație încă fragilă. În 1936, Mişcarea a luat proporţii vaste, acoperind întreaga ţară cu structurile ei de bază.

În primăvara lui 1937, erau terminate toate preparativele în vederea ofensivei în domeniul comerţului. Ca şi în momentul creării Cooperativei, Căpitanul păstra în mâinile sale iniţiativa. Personal conducea lupta. Ca un ofiţer de Stat-Major, studie mai întâi câmpul de bătălie (caracteristicile sglomerației urbane, însemnătatea comercială a locului, gradul de denaţiolizare a comerţului local, forțele numerice ale legionarilor etc.); apoi, cu o siguranţă matematică fixă locurile unde vor fi implantate noile întreprinderi. Odată alese aceste locuri, începu, cu o grijă meticuloasă, organizarea propriu-zisă a conerțului.

Cultul detaliului, una din marile învățături date legionarilor, îl aplică cu scrupulozitate şi în comerț. Tot ceea ce ieșea din imaginația lui creatoare era "impecabil", cuvânt pe care-l întrebuința mai ales pentru a sublinia "cum trebuie săfie opera unui legionar". Nimic nu trebuia lăsat la voia întâmplării: de la cumpărarea mărfii, până la servirea clientului, toate operaţiunile erau studiateși puse la punct. Omul, înclinat, prin natura sa, către o oarecare neglijență, atât în chestiunile particulare, cât și în cele publice, are nevoie de un

antrenament intensiv și practic pentru înțelegerea valorii amănuntului în orice acțiune umană. Cu o deosebire în comerţ, unde sunt angajate responsabilităţi materiale și pecuniare, individul trebuie să facă dovada unui înalt simţ al datoriei.

Cea dintâi unitate economică a Mişcării fondată în 1937 era un "Magazin alimentar", în staţiunea balneară Carmen Sylva, cu numele de "CONSUMUL LEGIONAR CARMEN SYLVA".

Datorită faptului că mărfurile erau vândute mult mai ieftin decât în celelalte magazine locale, această cooperativă legionară a fost frecventată de o clientelă numeroasă. Natural, Căpitanul nu fixase preţurile mai ieftin decât în alte părţi, ca să facă o concurenţă altora, ci pentru a da un impuls general comerţului local. Tuturor acelor care se plângeau de această "concurenţă" – comercianţi fără scrupule, ce exploatau nemilos pe vizitatori – Corneliu Codreanu le răspunse printr-o Circulară, intitulată "O lămurire", iscălită în Iunie 1937 și răspândită în toată ţara:

"Consumul legionar Carmen Sylva vinde mai ieftin nu pentru a face concurenţă celorlalţi negustori. Ci pentru un principiu foarte sănătos, pe care trebuie să-l aplice toţi comercianţii din Carmen Sylva.

1. **În interesul lor:** pentru că oamenii văzând că la Carmen Sylva ei nu sunt spoliaţi, că marfa este tot așa de ieftină ca la ei acasă, în loc să vină 10.000, vor veni 20.000, și negustorul va câștiga mai mult dacă va vinde ieftin la 20.000, decât dacă va vinde scump la 10.000 de oameni.

2. **În interesul staţiunii:** pentru că staţiunea, în faţa marelui număr, va înflori, nu va fi pustie ca atunci când vine lume puţină.

3. **În interesul vizitatorilor:** căci ei nu trebuie să se apropie de Carmen Sylva cu groază, ca de o cetate de speculanţi care vor să-i jupoaie…

4. **În interesul neamului:** el are interesul ca un număr cât mai mare de români să vină la mare, pentru a se recrea, pentru a se vindeca, pentru a-și reface sănătatea. nU trebuie să se zică: "să vină numai cei bogaţi". Neamul zice "Să vină toţi". Să vină cei ce au nevoie, bolnavi; bogaţi sau săraci. Căci neamul se sprijină deopotrivă și pe cei bogaţi, ca și pe cei săraci. Și poate mai mult pe cei săraci. În orice caz, neamul are interesul ca toţii fii săi, săraci sau bogaţi, să fie sănătoși".

Ca în toate Circulările lui referitoare la "bătălia comerţului legionar", Căpitanul subordona principiile economice principiilor morale și marilor interese naţionale. Și celor care nu urmaăreau decât câștigul, le arăta că chipul lui de a privi comerţul nu putea să-i vatăme, din contra.

De la "Cooperativa de consum", Corneliu Codreanu a făcut un salt într-o altă ramură alimentară, mult mai anevoioasă de manipulat sub toate aspectele: "Restaurantul".

Primul restaurant legionar a fost organizat tot la Sediul Central al Mişcării, în București, într-o clădire anexă, unde funcţiona înainte o cantină studenţească. Această nouă întreprindere fu cunoscută sub numele de "RESTAURANTUL LEGIONAR GUTENGERG".

De-aici înainte, Sediul Central, Cooperativa alimentară şi Restaurantul au constituit un singur scop, ca o citadelă nouă de românism, de educaţie profesională, de onestitate și de formare morală. În acelaşi fel, Corneliu Codreanu avea posibilitatea să supravegheze bunul mers al acestor două unităţi economice, fără să piardă contactul permanent cu organizaţia politică.

Ca întotdeauna în marile momente ale vieţii legionare, când se lua o nouă inițiativă decisivă pentru Mişcare; Căpitanul a explicat legionarilor și publicului finalitatea întreprinderii în curs și importanţa ei în ansambul activităților legionare. Printr-o Circulară din 3 Iulie 1937, el a arătat obiectivele economice ce se urmăresc prin intermediul restaurantului:

-educarea tineretului român în direcția comerţului specializat din această ramură.

-ajutorarea camarazilor care au nevoie de o masă bună, sănătoasă și curată. Realizarea unui mic beneficiu pentru Mişcare, care să poată servi legionarilor care lucrează la Sediul Central.

În acest timp, odată rezolvată chestiunea materială, se trecea la consideraţii mai elevate, de ordin naţional, moral sau religios. Activitatea economică nu constituia decât un obiectiv tranzitoriu, un suport util și indispensabil pentru înflorirea potențialului creator al naţiunii pe alte planuri.

Cu prilejul inaugurării restaurantului “Gutenberg”, el a făcut o incursiuneîn problemele sociale, punând accentul pe armonia care trebuie să domnească între toate clasele sociale. Acest restaurant legionar ar fi un loc de fraternizare între toți românii, fără nici o discriminare;

“Să realizăm în interiorul acestui restaurant armonia socială legionară.

În acest restaurant poate să vină și un profesor universitar și un căruțaș, sau orice alt muncitor cu brațele. Să stea la masă, ei și familiile lor. Soții și copiii.

Profesorul universitar nu se va uita cu dispreț sau chiorâș, ci cu ochi de frate, la fratele său muncitor.

Dar nici acest frate muncitor nu trebuie să jeneze pe celălalt frate al său, sau pe familia și copiii lui: răcnind cât îl ţine gura la masă, scuipând pe pereți, înjurând birjăreşte sau făcând alte necuviințe.

Aici toată lumea trebuie să fie cu obraz, cu eleganță sufletească și bună-cuviință…

Deci, voiesc să spun, că aici, în acest restaurant, doresc să facem o adevărată şcoală de bună purtare, eleganță și caldă camaraderie legionară, cu înfrățire între toți fiii neamului…

În acest restaurant nimeni nu este de meserie. Facem sforțări ca să învățăm acum. De aceea, fiţi îngăduitori faţă de greşelile pe care le observaţi și vă rugăm atrageţi-ne totdeauna atenția asupra lor”.

Totodată, ca un bun comerciant, Căpitanul nu uită să laude marfa restaurantului:

“Post scriptum”: Avem vinuri cu care ne putem mândri. Ele sunt garantat naturale, iar prețurile cu care se vând sunt mult inferioare față de calitatea lor”.

Întru buna înțelegere a sensului acestei Circulare care insistă asupra “bunei comportări” cerute tuturor care vor veni în restaurantul legionar, trebuie știută marea importanță pe care Corneliu Codreanu o dădea înfățișării și ținutei legionarului. Hainele, chiar vechi și cârpite, trebuiau să fie curate, cusute, pantofii văcsuiți, părul şi barba în ordine. El avea oroare de tinerii neglijanţi, murdari, îndeosebi dacă luau aere de “nonconformiști”. De asemenea, detesta impertinența și grosolănia în relațiile sociale. Un legionar, oriunde ajunge, chiar și în închisoare, trebuie să se omporte decent cu toţi, indiferent de poziția socială a interlocutorului său. El trebuie să respecte femeile, bătrânii și pe toți aceia care sunt mai instruiți decât dânsul. Nu trebuie să disprețuiască pe mnuncitor și pe sătean. Indiferent ce meserie își exercită, de la simplul măturător de stradă până la savant sau bogătaş, toţi sunt fiii neamului; şi fiecăruia i se acordă onoare din partea națiunii cu meritele și aspirațiile sale.

Educaţia legionarului - eroică, naţională, morală, religioasă – trebuie să fie completată de o educaţie socială, prin buna comportare în societate. Trebuie să se simtă, din primul contact cu un legionar, atitudinea sa elegantă și corectă, anume că se are de-a face cu un “om nou”.

Câteva zile numai după această deschidere, restaurantul “Gutenberg” putea rivaliza, în ceea ce privește clientela, cu restaurantele cele mai frecventate ale Capitalei. În afară de legionari, veneau mulți români din toate straturile sociale, atrași nu numai de preţul scăzut și de calitatea mesei, ci și de atmosfera caldă și amicală care domnea acolo. Găseau o experienţă necunoscută în lumea bucureşteană, ce descoperea un alt mod de viață, reglată de alte norme decât banii și interesul material. “Patronul” restaurantului, Căpitanul, în fiecare zi își făcea apariția, saluta oamenii de la masă, întreba dacă sunt mulțumiți de deservire, intervenea energic.

Atunci când Căpitanul apărea în deschizătura uşii, înalt de talie, cu o alură impozantă, se producea un moment de exaltare colectivă. Oamenii uitau de masa lor, o profundă linişte se răspândea şi privirile asistenţei îi urmăreau umbletul şi gesturile. Exercita o veritabilă fascinaţie asupra oamenilor de toate categoriile. aUtoritatea lui spirituală era de nedescris. Erai fericit să-l vezi, să-i adresezi o vorbă, să-l simţi prezent. Cu frumusețea lui virilă, cu vorba calmă și cu magnetismul său, părea un Zeu antic coborât printre muritori…

Câteva săptămâni de activitate I-au fost suficiente pentru a-și da seama că succesul restaurantului “Gutenberg” era definitv și că rentabilitatea afacerii răspundea tuturor speranțelor. Gândul lui mergea iarăși spre Carmen Sylva, unde guvernul interzisese continuarea șantierului legionar. Acest şantier de pe litoralul Mării Negre era abandonat. O mare mâhnire îi strângea inima:

“Ei bine! – spunea el mereu, adresându-se indirect guvernului – nu m-ați lăsat să continui lucrul pe șantier. Voi găsi altceva pentru a-l înlocui. Voi deschide un restaurant, care va fi așezat pe principiul șantierelor legionare, adicăpe munca voluntară. Mişcarea

va reveni la Carmen Sylva sub o altă formă, lumea va umple restaurantul nostru și se va bucura de rezultatele efortului nostru".

Zis și făcut. În luna Iulie 1937, alături de "Magazinul alimentar" (despre care s-a vorbit), începu să funcţioneze la Carmen Sylva și un restaurant legionar, organizat după modelul tuturor întreprinderilor economice ale Legiunii: mese bune și de calitate excelentă, servite cu amabilitate și cu dorința satisfacerii clientului.

Totodată, marea noutate a acestui restaurant – care-l făcu faimos pe întreg litoralul Mării Negre – era compoziția personalului de serviciu. Chelnerii aparţineau elitei intelectuale și profesorale a Capitalei. Se putea vedea, la deservire, artiști ai Teatrului Naţional, medici, pictori renumiţi, scriitori, profesori universitari, avocaţi, arhitecţi, ingineri etc. Oamenii care frecventau restaurantul se simţeau câteodată jenaţi căzând că atâtea figuri ilustre din Bucureşti le aduceau lor – persoane mult prea modeste – mâncare și băutură. Totuși "chelnerii" ("garsonii") nu se simțeau defel umiliți prin această muncă; căci trecuseră prin şcoala legionară și, acum, priveau pe fiecare român, din orice pătură socială, cu o dragoste frățească.

În timpul verii, nici un eveniment deosebit nu se produsese pe frontul comerţului legionar. Căpitanul plecă la Carmen Sylva, ca să supravegheze mersul noii întreprinderi și să se îngrijească de sănătate. Iarna, se duse la Predeal, pentru a schia; vara, prefera Carmen Sylva, unde putea face băi de nămol în lacul Techierghiol. Cele două unităţi economice din Capitală porniseră perfect la drum și puteau să funcționeze fără prezenţa lui.

După închiderea comerțului de la Carmen Sylva – limitat la sezonul de vară - ,Corneliu Codreanu revine în Capitală și reia ofensiva din sectorul comercial legionar, cu o vigoare fără precedent:

-la 3 Octombrie 1937, el inaugurează "CONSUMUL LEGIONAR OBOR", în cel mai vechi cartier din Capitală.

-la 24 Octombrie, deschide "PENSIUNEA LEGIONARĂ", la Predeal, o stațiune climaterică din Carpați.

-la 1 Noiembrie, inaugurează un nou restaurant în Capitală, pe bulevardul Basarab.

-la 10 Noiembrie, inaugurează un nou restaurant, numit "GRIVIȚA", destinat muncitorilor, își deschide porţile într-unul din cartierele cele mai sărace ale Capitalei.

-la 22 Noiembrie, în plin centrul Bucureştiului, pe bulevardul Elisabeta, ia naştere "RESTAURANTUL LAZĂR".

-la 3 Decembrie, a avut loc inaugurarea "COOPERATIVEI LEGIONARE" din Bacău, localitatea moldavă în care aproape întreg comerţul se afla în mâna evreilor.

-la 10 Decembrie, în plină campanie electorală, Căpitanul pune pe picioare primul "MAGAZIN DE MANUFACTURĂ" al Mişcării Legionare, în clădirea noului Sediu Central al Legiunii, a cărei construcţie se terminase.

-în fine, tot la începutul lui Decembrie, se inaugurează un mare “RESTAURANT LEGIONAR OBOR”, ultimul din serie.

Extraordinare erau rezultatele acestei campanii economice. Într-un răgaz de două luni, cel puţin şase întreprinderi noi intraseră în funcţiune în Capitală, şi alte două în provincie. Dacă teroarea din primăvara lui 1938 n-ar fi intervenit, numărul întreprinderilor comerciale ale legiunii ar fi rivalizat cu certitudine cu numărul şantierelor de muncă din 1936, când fiecare judeţ îşi avea şantierul lui.

Cu prilejul fiecărei inaugurări, Corneliu Codreanu vorbea legionarilor, explicându-le semnificaţia bătăliei comerţului legionar. Am reprodus câteva fragmente din cele mai importante discursuri care au putut fi salvate; în care, de fiecare dată, în afara părţii pur economice relative la întreprindere, se găseşte enunţată şi uneori elucidată o problemă de ordin naţional, social sau spiritual.

În alocuţiunea făcută la inaugurarea “CONSUMULUI LEGIONAR OBOR”, el a spus:

“Comerţul legionar, punând astăzi pasul său în străvechiul OBOR românesc, salută cu salut de frate pe negustorii români, urmaşi ai vestiţilor negustori de altădată, răpuşi acum, în proporţie de 50 la sută, la năvala străină. Vechea cetate neînvinsă de altădată este astăzi aproape jumătate cucerită. Pe fiecare, rând pe rând, vă aşteaptă moartea. Sub ochii noştri au dispărut negustorii români din Lipscani, negustorii români din Văcăreşti, negustorii români din Dudeşti. Trei sferuri din comerţul de pe Calea Victoriei este jidovesc.

În această luptă surdă, aveţi un frate în plus, un soldat care va şti să ţină în respect şi să îngenunche orice pretenţie străină, şi care azi prin luptă şi mâine prin biruinţa Micării Legionare, va reface străvechea glorie a negustorimii româneşti din Obor, clăditoare de biserici, de spitale şi ajutoare ale ţării.

Din această mică cetăţuie pe care o deschidem noi astăzi, vor pleca în curând elemente formate, cuceritori pentru cetăţile pierdute! Iaşii, Cernăuţii, Chişinăul, Tighina, Cetatea Albă, Ardealul de Nord…

Iubiţi camarazi, care veţi lucra aici şi veţi face şcoală nouă, există astăzi tendinţă în comerţ: a se îmbogăţi cât mai repede. **Nu!** Veţi renunţa la ea. Tendinţa va fi: “să trăiesc, nu să mă îmbogăţesc”.

Există justificat de legile naturii **dreptul la viaţă,** nu **dreptul la îmbogăţire.**

Întreaga mentalitate trebuie răsturnată! Bucuria rapace de a se îmbogăţi, pofta de câştig trebuie schimbate cu: bucuria de-a face un serviciu celor din jurul nostru. Bucuria de a vedea că ai făcut un bine şi că orice om care iese din prăvălia ta pleacă mulţumit. bucuria aceasta face mai mult decât bucuria pe care ţi-o pot procura 20 de lei pe care I-ai luat în plus de la un om”.

Cu magazinul alimentar deschis în cartierul OBOR, la care se referă rândurile de mai sus, comerţul legionar intră într-o nouă etapă, aceea a “marilor unităţi economice”. Acest magazin era de-o altă categorie decât acelea deja existente, atât prin capitalul investit, cât şi prin volumul şi varietatea mărfurilor. Putea satisface cea mai exigentă

clientelă.

De altminteri, în cartierul acesta, I-ar fi fost greu Mişcării Legionare să pătrundă cu o cooperativă modestă, de tipul aceleia care funcţiona la Sediul Central, pe str. Gutenberg. Negustorii din acest cartier periferic erau, în toată Capitala, renumiţi şi reprezentau ultimile bastioane solide ale românismului în faţa invaziei masive a comercianţilor evrei. Vrând să vină în ajutorul acestui cartier, ameninţat să aibă soarta atâtor alte cartiere comerciale ale Bucureştiului, Corneliu Codreanu nu putea să se instaleze aici – proclamându-şi hotărârea de a se împotrivi curajos asalturilor coaliţiei negustorilor evrei – cu un magazin mediocru.

În această alocuţiune, el mai preciza că lupta pentru stăvilirea năvalei evreieşti din comerţ şi pentru recucerirea poziţiilor pierdute trebuia să fie condusă paralel, asigurându-se o biruinţă morală asupra principiului iudaic al profitului. Dreptul la viaţă e un lucru, încununat cu facultatea de a-ţi câştiga existenţa ta şi a familiei; în timp ce "dreptul la îmbogăţire" e o aberaţie socială, fiindcă nu se poate realiza decât prin exploatarea altora. Şarja contra cuvântului "îmbogăţire" nu este, în concepţie legionară, un atac la bunăstare şi la îndestulare, ambiţii pe care fiecare individ şi fiecare familie le urmăresc în existenţa lor. Aceasta ar însemna deformarea absurdă a realităţii sociale şi a înţelesului vieţii. E vorba doar de respingerea influienţei nefaste a mentalităţii iudaice, care afirmă că negustoria se întemeiază pe câştigul exagerat şi înavuţirea nelimitată; chiar dacă se calcă în picioare dreptul la viaţă al celorlalţi indivizi.

În locul câştigului fără margini din afaceri, Corneliu Codreanu introduce ideea "serviciului pentru colectivitate". În virtutea acestui principiu satisfacţia de a mulţumi persoana servită trebuie să depăşească satisfacţia materială de a-i extorca câţiva bani în afara beneficiului legal.

La fel, în declaraţiile lui din momentul inaugurării pensiunii legionare de la Predeal, din 24 Octombrie, Corneliu Codreanu ridică din nou nivelul discuţiei din sfera economicului către problema responsabilităţii individului în faţa justiţiei sociale. După ce arată că rostul constituirii acestei pensiuni era dorinţa de a vedea pe tineri respirând "cel mai bun aer din România", el continuă astfel:

"Camarazi şi prieteni,

în acest restaurant veţi mânca toată lumea la fel, aceleaşi feluri de mâncare, dar veţi plăti după puteri. Între un minimum şi un maximum fixat de noi, cel sărac va plăti mai puţin, cei mai bogaţi vor plăti mai mult, după cum sunt retribuiţi, după greutăţile familiare etc.

dacă unul va zice: Eu n-am nici un ban – nu va plăti nimic. –Pentru că nu e drept ca cineva să moară de foame, dar ne vom interesa de ce n-are, pentru ca să-l punem la treabă şi să-l facem să aibă.

Cine va judeca cât trebuie să plătească un client? El singur, clientul. Atât am judecat că pot, atât cred eu că e drept să plătesc. Judecata lui este fără apel.

Iubiţi camarazi,

Un principiu al justiției spune: “Nimeni nu poate fi judecător în propria cauză”. Răspund: Principiul înjosește omenirea, pentru că consideră pe om laș sau hrăpăreț. Așa e. dar eu nu vorbesc de cum este omul, ci de cum poate și cum trebuie să fie. Într-o omenire înălțată, omul trebuie să se judece singur, să aibă curajul şi loialitatea de a da fiecărui ceea ce este al său, adică de a fi drept. Omul judecător în propria sa cauză, drept şi sever cu sine însuși.

La temelia unei ţări trebuie să fie omul drept, şi e bine să începem să facem şcoală în această direcţie. Cu acestea zise, restaurantul din Predeal este deschis și toţi câţi sunteţi aici, săraci sau bogați, sunteți invitații noștri la masă”.

Repetăm: economicul nu constituie obiectivul principal al comerţului legionar. Nu e decât un suport în realizarea altor țeluri de ordin superior. În cazul “Pensiunii de la Predeal”, care dispunea și de șase camere, Corneliu Codreanu se gândise la tinerii care, în urma proastelor condiţii de existenţă din marile orașe, erau debili în masă. O supraveghere minimă a sănătăţii putea să-i recupereze sau să evite contractarea tuberculozei, care, pe-atunci, constituia o adevărată plagă în România.

În doctrina legionară există o corelație între economic și sănătatea naţiunii. Activitatea economică nu-i destinată îmbogățirii infinite; ea trebuie să servească prezervării biologice a neamului, garantării unei bunăstări individuale, familiale, naționale, adică unei anumite abundenţe generale de ordin material. Sănătatea unui popor, la rândul ei, este indispensabilă, dar nu constituie ținta finală și exclusivă. Pentru că este un non-sens să ai oameni fizicește sănătoși, datorită unei juste distribuiri a bogățiilor, dacă ei continuă să se sfâșie între dânșii, să se conducă după legile junglei, să se lase mânați doar de instincte și de pofte..., să perpetueze lăcomia și exploatarea celor săraci.

Conform normelor legionare, omul trebuie să fie sănătos, trebuie să-și aibă garantate existența lui și a familiei sale, pentru a-și putea dedica toate forţele de muncă și de creaţie Patriei şi lui Dumnezeu; pentru a deveni alt om; pentru a nu deveni o energie creatoare care-și multiplică talentul cu care a fost înzestrat... Trebuie ca o generaţie nouă, sănătoasă şi robustă, să crească şi să-şi afirme prezenţa în domeniul spiritual.

Astfel, deschiderea unui restaurant este totodată prilejul, pentru Căpitan, ca să reamintească legionarilor și prietenilor lor adevărata luptă a Legiunii: FORMAREA DE OAMENI NOI, DREPŢI, CINSTIŢI, INCAPABILI SĂ EXPLOATEZE PE APROAPELE LOR. Are o aşa de mare încredere în capacitatea de transformare interioară a omului, încât îi acordă onoarea de a deveni el însuşi judecătorul propriei sale cauze. Aşa vede el umanitatea viitoare.

Corneliu Codreanu nu uită nici de muncitori. Pentru a le veni în ajutor, el creează “RESTAURANTUL GRIVIȚA”, situat în cartierul cu același nume, locuit în mare parte de mici funcționari și de muncitori de la “Atelierele C:F:R: de la Gara de Nord”.

Aceste ateliere fuseseră teatrul unor ciocniri sângeroase cu forțele publice, în 1933, când muncitorii declaraseră greva generală și când o mulțime de agitatori comuniști se infiltraseră în rândul lor. În acea epocă, Corneliu Codreanu luase în Parlament apărarea muncitorilor baricadați.

În alocuțiunea făcută la deschiderea Restaurantului Grivița, el le-a vorbit despre nedreptățile sociale și despre cauzele lor:

“Camarazi,

Acest restaurant se deschide astăzi pentru muncitori. Avocatul Gheorghe Leațu și studentul Buhaiu Vasile au însărcinarea de a conduce întreprinderea, făcându-și datoria cu drag.

În comerțul legionar, vom doborî principiul iudaic-materialist: munca din interes și din pofta de câștig.

Foamea de aur.

Atâta vreme cât într-o parte pe lume va fi foamea de aur, în cealaltă parte va fi foamea de dreptate.

Pentru că cei cu aur mult, în fiecare zi rup, pe nedrept, câte o fărâmă din pâinea neagră a celui sărac, pentru ca să-și mărească grămada de aur.

Legionarul din comerț va ștri că misterul comerțului său, ca și al tuturor înfloririlor pe lume, stă în dragoste. Dragostea de meserie și dragostea de oameni.

Până atunci vă strig: Muncitorii din toată România, la luptă!”

Originea nedreptăților sociale, spune Corneliu Codreanu, trebuie căutată în ideea de profit, care guvernează relațiile dintre indivizi și are drept consecință acumularea de bogății în mâinile unora, în detrimentul maselor populare. El îi face pe evrei răspunzători de apariția acestei anomalii din structura societății moderne. “FOAMEA DE AUR”, sentiment specific rasei iudaice, provoacă tensiuni sociale. Ca reacție la această presiune, va exista continuu “foamea de dreptate” a exploataților. Aceasta e realitatea concretă, în care lumea se zbate neputincioasă.

Comerțul legionar se sprijină pe alte norme. Nu interesul ori dorința de câștig au determinat pe legionari să deschidă un restaurant într-unul din cartierele cele mai nevoiașe ale proletariatului bucureștean; ci doar pentru a oferi celor rău plătiți și rău hrăniți o masă accesibilă pungii lor și suficientă pentru a-i alimenta.

Asta nu înseamnă – conchide Căpitanul – că acest comerț legionar, care nu respectă legile economice dominante din societatea contemporană, va merge la faliment. Dragostea pe care legionarii o dezvoltă în acest comerț, dorința de a veni în ajutorul mulțimilor sărace și nenorocite, vor avea și compensație și recompensă. Muncitorii vor descoperi în cele din urmă pe adevărații binefăcători și, tot mai numeroși, vor veni în acest restaurant, asigurându-i astfel buna funcționare.

Ministerul prosperității tuturor întreprinderilor legionare trebuie căutat în IUBIRE. Dragostea face să înflorească și să prospere totul: individ, familie, stat, națiune, cultură; și, acuma, experiența legionară o demonstrează, iubirea își arată efectul miraculos chiar în comerț.

La conducerea acestui restaurant, Corneliu Codreanu desemnase un avocat și un student. Această alegere nu e întâmplătoare. În definitiv, se puteau găsi tot așa de bine oameni fără titluri universitare. Totuși, prin această misiune încredințată intelectualilor, de a se pune la dispoziția unei clientele muncitoare, Căpitanul voise să sublinieze, odată mai mult, solidaritatea și fraternitatea care trebuie să domnească între toate clasele sociale. Munca nu poate constitui un factor de discriminare socială. Nu există munci inferioare sau nedemne. Fiecare muncă își are noblețea ei, când este executată cu onestitate și dragoste, în convingerea că se aduce un serviciu aproapelui și colectivității.

Muncitorii din cartierul acesta, maltratați, bruscați și exploatați, aveau nevoie de căldura cu care fuseseră primiți în Legiune. Aveau nevoie să simtă că meseria lor eraapreciată, mai ales de către oamenii superiori în cultură și de o altă poziție socială. Or, acești oameni, cu care zilnic intrau în contact în restaurantul legionar, erau gata să-i înțeleagă și să-i servească cu simpatie.

Ne-am întins mai mult decât trebuia asupra acestui capitol, nu doar pentru aaminti succesele Legiunii în sectorul comercial, ci îndeosebi ca să consemnăm declarațiile Căpitanului în asemenea ocazii deosebite.

Alocuțiunile acestea de circumstanță sunt în realitate “norme de doctrină legionară”, de o valoare considerabilă. Ele fac parte integrantă din gândirea lui Corneliu Codreanu și e indispensabil de a le recunoaște dacă se vrea priceperea ideii de bază aactivității economice legionare.

12) OPERAȚIA “FIERUL VECHI”

Una din problemele cele mai grele de soluționat în bătălia comerțului legionar era **constituirea capitalului inițial**. Banii investiți de Corneliu Codreanu în întreprinderile realizate până atunci proveneau din următoarele surse:

-o mică parte de la Cooperative de consum și de la cele dintâi restaurante.

-cea mai importantă parte fusese acoperită prin efortul financiar al organizațiilor mai bine structurate. În special legionarii din Capitală, cu mai multă dare de mână decât alții, furnizaseră însemnate sume.

-în fine, câteva credite pe termen scurt fuseseră acordate de negustori, care înțeleseseră lupta legionară din acest sector.

Dar, toate aceste posibilități pecuniare erau departe de a atinge nivelul dorit de Căpitan. El n-avea intenția să facă o simplă demonstrație economică, spre a arăta că românii sunt ei capabili să devină negustori; el voia cu ardoare să recâștige de la străini -–și îndeosebi de la evrei – terenul pierdut priogresiv, de neamul nostru în acest domeniu. Problema avea pentru dânsul o cu totul altă valoare și amploare. El plănuia să dezvolte această “Bătălie” și în alte ramuri comerciale: textile, material electric, produse farmaceutice, materiale de construcții etc., unde se putea câștiga mai mult, dar unde trebuiau investite importante capitaluri.

De unde să facă rost de acşti bani? De la cine să-i ceară?

Problemă dificilă și delicată. Totuși Corneliu Codreanu nu era omul care să capituleze în fața acestor opreliști! După ce hotărâse pătrunderea Legiunii în lumea marelui comerț, o idee nouă germina în mintea lui: **adunarea fierului vechi și transformarea acestuia într-o sursă de venituri.**

O imensă bogăție zăcea acolo, presărată cam peste tot teritoriul țării: pe drumuri, în sate, în ogrăzi, terenuri virane, maidane cu gunoi și chiar resturi menajere. E-adevărat că negustorii specializați realizau bune afaceri cu cumpărarea și vinderea fierului vechi. Aceștia dispuneau de rețele importante de intermediari și de colectori, care parcurgeau satele și regiunile cele mai îndepărtate, ca să cumpere, pentru o îmbucătură de pâine, metale nefolositoare ori neutilizate.

Dar, acești cumpărători ambulanți nu ridicau decât o mică parte din metalele aruncate la rebuturi, și nu se interesau de ele decât atunci când se găseau în apreciabile cantități: un cui, o potcoavă de cal, o bucată de tinichea, un tub de medicamente, niște căpețele de fier pierdute pe drum sau pe ogoare, abandonate în mărăcini ori în păduri, nu ofereau nici cel mai mic interes pentru aceștia. Or, aceste neînsemnate obiecte existau peste tot în cantități considerabile.

Acest program de strângere a fierului vechi putea să apară drept singular; însă era valabil, și, într-o anumită măsură, de succesul lui depindea victoria bătăliei comerciale a Legiunii. Desigur, dacă trebuia să angajeze personal și să plătească intermediari la adunat fier, cum făceau ceilalți negustori, niciodată nu s-ar fi putut lua în seamă o atare întreprindere. Ea presupunea posesia capitalului inițial, care trebuia creat.

Corneliu Codreanu dispunea în schimb de un alt capital, infinit mai prețios, pe care ceilalți comercianți nu-l posedau: zecile de mii de brațe ale legionarilor, ce n-așteptau decât un semnal al șefului lor ca să arate ceea ce pot în această direcție, mai ales după interzicerea lucrului în șantierele Legiunii. Să ne imaginăm zeci, sute de mii de indivizi, plecând, în ceasurile libere, în căutarea fierului abandonat, în sate, pe ogoare, pe drumuri... Cantități enorme puteau fi culese într-un interval extrem de scurt! În șase luni, după calculele Căpitanului, Mișcarea putea dispune de mai multe milioane de lei, prin recuperarea și vânzarea acestor metale pierdute. Operația “fierul vechi” putea deveni principala susrsă de finanțare a întreprinderilor legionare.

Iată câteva pasaje din Circulara din 15 Septembrie 1937, intitulată “OPERAȚIA FIERUL VECHI”, prin care Corneliu Codreanu dă ordinul începerii campaniei:

“În această uriață încelștare care vine după decenii de biruițe străine și înfrângeri românești – în care românii și-au pierdut și pozițiile comerciale și curajul și țara – avem nevoie de un pumn de capital.

Suflet avem cât un munte, Corectitudine, Capacitate și Dreptate avem.

Pentru realizarea acestui pumn de capital trebuie să recurgem la toate soluțiile.

Una din aceste soluții o dau acum:

Din cauza unor mari cereri, fierul de construcție s-a scumpit enorm! Într-un an aproape sută la sută.

Odată cu aceasta s-a scumpit și fierul vechi. Fierul aruncat prin toate curţile ţărănești, mâncat de rugină și considerat fără nici o valoare.

Pe acesta să-l adunaţi însă, din toate satele, de pe toate drumurile și să-l dăruiţi spre depozitare Sediilor județe, atunci când veți fi anunțați pentru aceasta. –De-acolo îl vom putea vinde. Este aproape trei lei kg! Nu uitaţi că noi suntem mulţi și vom putea aduna mai multe milioane de kg!

Celor ce vor zice: "Cu aceasta vreţi voi să biruiţi marele capital jidănesc?" le răspundem: a mai biruit ea, naţia românească numai cu sufletul din ea și cu un pumn de fier, armate nebiruite, pe care lumea întreagă le credea de nebiruit".

A doua zi, 16 Septembrie 1937, el completa Circulara cu "Instucţiuni pentru adunareaa metaleor", un model de preciziune în domeniul gândirii practice. Strângerea fierului vechi era o ocupație nouă pentru legionari. Le trebuiau deci explicațiile detaliate și clare asupra a ceea ce aveau de făcut. Corneliu Codreanu descrie toate fazele operaţiei: adunarea materialului, triajul lui după natura și valoarea metalului, modul de a-l transporta etc…, cu o exactitate demnă de un bărbat care lucrase toată viaţa în această branșă. Atrage în mod special atenţia legionarilor asupra diferitelor feluri de fier. Fiecare categorie trebuie așezată aparte, căci preţurile diferă…

Unitățile de bază – cuiburile – sunt însărcinate cu colectarea fierului abandonat, și transportul lui în antrepozitele amenajate de organizațiile județene, ce se vor ocupa cu vânzarea lui.

Apelul Căpitanului e adresat atât legionarilor, cât și prietenilor Legiunii: ţărani, muncitori, intelectuali, studenţi, elevi de licee. Chiar și copiii sunt chemaţi să participe la această "bătălie":

"Apel către copiii,

Dragi copii,

Sunteţi sute de mii.

În fiecare zi, când vă întoarceţi acasă, ridicaţi din drumul vostru:

-orice cutie de tablă,

-orice bucată de fier,

-orice potcoavă,

-orice cui,

și duceţi-le acasă.

ACOLO, faceţi-vă fiecare un mic depozit, pentru a-l încredinţa comerţului legionar.

Sper că nu vă va acuza nimeni că faceţi o acţiune "subversivă".

Când veţi ști cât fier aţi strâns, o să vă daţi seama cât sunteţi de mulţi și cât de puternici

sunt cei mulți uniți într-un gând bun.

Îndemnul meu este:

Nici un copil fără grămada sa de fier.

Nici un cui rămas în praful străzii”

Corneliu Zelea Codreanu.

Care a fost rezultatul “operației fierului vechi”?

După trei luni de zile, la 15 Decembrie 1937, data în care Corneliu Codreanu ceruse ca un prim raport să-i fie adresat, toate organizațiile județene dispuneau de enorme cantități de fier și de alte metale, care nu așteptau decât să fie expediate la destinație.

Însă a fost declanșată marea prigoană de către guvern și tot fierul vechi adunat a fost confiscat de autorități...

13) “BATALIONUL COMERȚULUI LEGIONAR”

Corneliu Codreanu a înțelesactivitatea comercială a Mișcării ca pe o luptă dusă pe frontul larg al întregii națiuni. Obiectivul de altfel, nu era de ordin strict material; nu se urmărea finanțarea Mișcării. Beneficiile din comerț erau rezervate comerțului, în vederea deschiderii altor întreprinderi. Activitatea politică a Legiunii era susținută prin cotizațiile și donațiile legionarilor.

“Comerțul legionar” era în realitate un război dus împotriva invaziei evreilor, care controlau 80 la sută din economia națională. Un război nonviolent, purtat pe căi legale, printr-o concurență legală, conform legilor statului. Era o competiție de la comerciant la comerciant. Însă, cum evreii înaintau, organizați ca o armată, contra pozițiilor comerțului autohton, românii trebuiau să procedeze aidoma. Asta era problema, asta era metoda.

Comerțul românesc, sigur în lupta lui, redus la propriile mijloace, nu putea rezista năvalei evreiești, organizate după toate regulile strategiei și tacticii militare; el era condamnat la pierderea ultimelor bastioane economice ale națiunii. Cu intervenția Mișcării Legionare, datele se schimbă. În această operațiune fundamentală, întreaga Legiune lupta pentru un scop determinant, cu toată capacitatea ei de sacrificiu. Corneliu Codreanu voia să creeze o armată economică națională, care să poată recuceri pozițiile economice pierdute în comerț și în industrie. În acest scop, anumiți legionari conduceau întreprinderile; unii contribuiau la formarea capitalului; alții serveau ca bucătari, chelneri, contabili; în timp ce grosul “armatei”, masa legionarilor, ajutau ei înșiși, cumpărând la maximum din magazinele astfel create.

Cei dintâi legionari folosiți în comerțul acesta n-aveau nici o pregătire profesională. Devotați, harnici, erau stimulați prin misiunea lor, și doar atâta. Insuficiențele lor erau compensate de prezența permanentă a Căpitanului printre ei. El, deși neavând mai multe cunoștințe speciale, era înzestrat cu un simț practic și cu o remarcabilă viziune asupra afacerilor.

Dar situația aceasta nu se putea prelungi la nesfârșit. Nu se putea câștiga bătălia împotriva puternicului capital evreiesc cu comercianți improvizați. Pe de altă parte, dacă se dorea întinderea rețelei comerțului legionar, în toată țara, și dizlocarea solidei organizații evreiești, trebuie să fie peste tot prezent Căpitanul. Astfel, problema acută a **pregătirii personalului** se punea cu acuitate și urgență.

În vederea asigurării eficacității și continuității frontului economic al Mișcării, Corneliu Codreanu a luat hotărârea organizării unei unități noi legioanre, denumită "BATALIONUL COMERȚULUI LEGIONAR".

Acest batalion era constituit, la început, din aceia care serviseră în întreprinderile Mişcării şi se formaseră de-a lungul celor doi ani, sub conducerea personală a Căpitanului. Acestora li se adăugau alții, recrutați după cele mai severe norme:

-candidatul avea nevoie de două recomandări precise: aceea a Șefului de județ și aceea a unui Comandant legionar.

-acceptul era făcut cu titlu provizoriu. După un an de muncă efectivă și de strictă supraveghere, legionarul era acceptat definitiv în noul Corp.

Cu organizarea "Batalionului Comerțului legionar" se trece de la **faza de improvizație** la **faza de formare profesională** a viitorilor negustori români. B.C.L. avea și alte atribuții, tot așa de însemnate pentru lupta economică a Mișcării:

-el trebuia să analizeze piața, în vederea deschiderii de noi întreprinderi.

-lui îi incuba pregătirea și organizarea de noi exploatări comerciale și industriale.

-în fine, trebuia să coordoneze comerțul legionar în întreaga țară.

Batalionul Comerțului Legionar (B.C.L.) a luat naştere odată cu Circulara din 13 Septembrie 1937, exact cu doi ani de la inaugurarea primei unități economice a Mișcării: modesta Cooperativă de consum, deschisă în localurile Sediului Central al Legiunii. Totodată, zilele de 13 și 14 Septembrie (Sf.Corneliu și Ziua Crucii, în religia ortodoxă) au fost proclamate drept date aniversare a Comerțului legionar.

Reproducem **in extenso** această Circulară, pentru că ea traduce minunat gândurile Căpitanului, claritatea și preciziunea obiectivelor pe care le-a urmărit, prin deschiderea acestui front economic și organizarea noului front economic și organizarea noului Corp legionar:

"În toamna aceasta se împlinesc doi ani de când legionarul a făcut cel dintâi pas pe linia comerțului.

După un an și jumătate de școală, în jurul Cooperativei din București, am pornit, cu cele dintâi elemente, la prima ofensivă.

Rezultatul a fost: succes desăvârșit, atât din punct de vedere material, cât și moral. Legionari și legionare au făcut sforțări de voință, răbdare, rezistență, încordare, devorament, încât prin ordinul de închidere de la Carmen Sylva, am creat o nouă

distincție, în cadrul organizației noastre: “Bătălia Comerțului Legionar”, care să răsplătească acest devotament.

Acum suntem în ajunul unei mari ofensive pe câmpul comerțului pierdut de români. De aceea simțim nevoia organizării unui nou Corp.

Acela ia ființă astăzi, 13 Septembrie, și va purta numele: “Batalionul Comerțului Legionar”.

El va avea misiunea de a cuceri, metru cu metru, pozițiile economice pe care neamul nostru le-a pierdut. Denumirea lui sună a război, nu a afacere.

În el vor intra cele mai de elită elemente, din punct de vedere al corectitudinii, capacității și devotamentului.

Acest Corp nou va sta sub comanda mea timp de un an, având ca ajutor pe Comandantul legionar Petru Țocu.

Lupta noastră este istorică. Ea va fi înscrisă în Cartea Neamului, pentru că vom merge, cu cea mai mare siguranță, din biruință în biruință, înfrânfând rezistențe și vrăjmășii, și spărgând zidurile mentalității defensive și descurajatoare, de azi și de ieri.

Vom răsturna păreri înfipte de decenii în gândul învins, deprimat și umilit al neamului, dovedind că, totuși din sângele nostru românesc, se pot naște negustori, în toate domeniile, care să țină piptul oricui și să scoată din luptă pe orice rival”.

Conform acestei Circulare rezultă clar că odată cu organizarea noii unități, bătălia economică a Mișcării intra într-o fază nouă. De la încercări disparate și experimentale se trecea la o ofensivă generală și organizată, al cărei obiectiv era extinderea rețelei întreprinderilor în toată țara și în toate ramurile comerciale.

Circulara era însoțită de un Statut de organizare a B.C.L. Batalionul era condus de un șef, un subșef și un Stat-Major. Acest Stat-Major era condus dintr-un casier, un contabil și un consilier tehnic pentru fiecare branșă din comerț.

Pe lângă Statul-Major, Căpitanul creă un Serviciu de control, denumit “INSPECȚIA LEGIONARĂ A COMERȚULUI”. El preciza, totodată, că această funcție are un titlu provizoriu, până ce va cădea în desuetudine, “în măsura desăvârșirii legionarului”.

“Oamenii din acest batalion nu au decât un singur control: acela al conștiinței lor și sunt așa de corecți și de ordonați, încât vor considera numai ideea de control ca o ofensă. Eu nu cred că înmulțirea controlorilor va putea stârpi necinstea și hoțiile, ci numai desăvârșirea conștiinței noastre de oameni corecți. Această conștiință este cel mai mare și sigur control real”.

Corneliu Codreanu își afirma, odată în plus, imensa lui încredere în om, în virtuțile sale, în posiblitățile lui de transformare într-o nouă ființă, în care să poată triumfa binele și adevărul. El se simțea umilit să pună un legionar sub control. i se părea că îi anulează chiar și substanța spirituală, în care se cristaliza omul nou.

E de notat că niciodată n-a introdus în Mişcare un sistem de control la nivelul organizaţiilor locale. Din cotizaţiile primite – şi în ultimii ani, cifrele acestea erau extrem de însemnate – organizaţiile judeţene trimiteau o jumătate la Centru, şi cealaltă jumătate rămânea pentru acoperirea nevoilor locale. Acşti bani erau cheltuiţi de şeful de judeţ, asistat de Statul său Major, fără nici un control de la Centru. Sistemul funcţiona perfect. Nu s-a înregistrat niciodată un singur abuz, fiindcă şefii, onoraţi de această nelimitată încredere, ar fi fost incapabili să-şi însuşească pe nedrept o centime de la Legiune.

În aceeaşi Anexă, Corneliu Codreanu precizează sistemul de organizare a fiecărei întreprinderi şi modul de viaţă al legionarului în cadrul ei. Legionarii vor trăi după principiul familiei legionare, soldaţi în slujba Legiunii:

“(Legionarii) aici îşi au rostul şi bucuria vieţii lor. Trăind şi muncind de dimineaţa şi până în noapte şi făcând să înflorească Legiunea şi Neamul, din munca şi jertfa lor.

Ei trăiesc dintr-o mare lozincă: Legiunea şi Neamul cresc numai din ceea ce nu facem pentru noi; adică din ceea ce pentru noi este o renunţare, o jertfă”.

Cu toate acestea, legionarii angajaţi în această cursă pacifică a Batalionului Comerţului nu pot uita lupta generală a Legiunii:

“Acest Batalion Legionar, muncind în comerţ, dar totdeauna cu arma la picior, în aşteptarea vitregiilor, alături de alte corpuri legionare, stă gata să dea examenul unui ocean de jertfă”.

Dacă Mişcarea ar fi avut câţiva ani de mai multă linişte, cu această organizaţie, cu elanul şi devotamentul membrilor Batalionului, Legiunea ar fi putut ajunge la rezultate spectaculare, şi evreii ar fi resimţit cu siguranţă concurenţa legionară... Însă..., la Palat cineva avea grijă ca să nu se ajungă la acest rezultat fatal pentru întreaga putere economică a evreilor din ţara noastră.

14) UN NOU SEDIU CENTRAL PENTRU LEGIUNE

Sediul Mişcării era în casa generalului Cantacuzino, str. Gutenberg, nr.3. Această casă se afla în centrul Capitalei, foarte aproape de marile artere de circulaţie: bulevardul Elisabeta, Calea Victoriei şi bulevardul Brătianu. N-avea decât un singur inconvenient: era prea mic pentru noua ei destinaţie.

Era o casă în stil vechi, tipică stilului bucureştean de la sfârşitul sec. Al XIX-lea, cu parter, dependinţe, o curte spaţioasă; construită pentru gustul şi comodităţile unei singure familii. După ce ridicai două porţiuni de scară din marmură, care ocupau toată faţada, pătrundeai într-un hol mic, de unde se deschidea o cameră la dreapta, continuată în fund de o alta. Asta-i tot ceea ce interesează expunerea noastră. Prima servea ca Secretariat; în a doua era instalat biroul Căpitanului.

În aceste două încăperi, s-a derulat toată activitatea Centrului după teroarea din 1933-1934. În primii doi ani (1934-1935), când vizitatorii erau puţin numeroşi, Sediul nu părea prea strâmt; dar, cu începere din 1936, când Legiunea luă proporţii considerabile şi Căpitanul era literalmente asaltat de oamenii care voiau să-l vadă şi să-i vorbească,

domnea la Centru o îmbulzeală şi un du-te-vino continuu, care împiedicau activitatea normală a diverselor servicii. Chiar curtea era plină de oameni, care ocupau treptele, invadau Secretariatul...

Între timp, comerţul legionar adăugându-se, un val de elemente active s-a concentrat la Sediu, deranjând şi mai tare pe cei care lucrau. Trebuia cu orice preţ găsită o casă mai mare pentru a adăposti Sediul Central al unei Mişcări politice în plină expansiune.

Mutarea Sediului Central la "CASA VERDE" nu putea fi luată în considerare din mai multe motive: "CASA VERDE" era prea departe, situată la periferia Capitalei, într-un cartier nou, numit de altfel "Bucureştii-Noi". Pe lângă aceasta era mausoleul "MOŢA-MARIN" care convertise caasa într-un loc de meditaţie şi de reculegere. Pe urmă, în primăvara lui 1937, Căpitanul, cu soţia şi nepoata lui, Cătălina, se instalaseră acolo. Se adunau aici legionarii pentru organizarea de şedinţe şi emiterea de Communicate, însă numai în momente de o importanţă deosebită.

Corneliu Codreanu putea şi să închirieze sau să cumpere o casă mai mare în altă parte din centrul Capitalei. Soluţia aceasta nu-i surâdea, numai pentru că Mişcarea ar fi pierdut mult pe plan spiritual. Casa generalului Cantacuzino se convertise într-o "instituţie", de când servea drept Sediu Central. Iradia o autoritte şi un prestigiu ce nu i se puteau ignora. Reprezenta toată personalitatea şi întregul trecut al Generalului! Chiar adversarii respectaau această casă, temându-se de caracterul iraascibil şi impetuos al proprietarului ei. În plus, Generalul era şeful partidului "Totul pentru Ţară", şi nimic mai firesc ca Sediul partidului să fie acasă la el.

Toate aceste consideraţiuni l-au determinat pe Căpitan să rămână pe loc şi să construiască un Sediu nou chiar pe terenul casei de pe str. Gutenberg. El alesese aripa stâgă a casei, acolo unde se găseau dependinţele. Acestea, demolate, în locul lor trebuia să înceapă lucrările de construcţie a unei clădiri cu mai multe etaje. În felul acesta, era respectată casa Generalului, păstrându-i-se vechea fizionomie.

În vederea acestei construcţii, Căpitanul a făcut un plan simplu, dar eficace. Privind mâna de lucru, ea exista din belşug, de toate categoriile, şi gratuită: arhitecţi, ingineri, zidari, lucrptori necalificaţi.

Pentru cumpărarea materialelor de construcţie, adoptă formula unui împrumut legionar interior. Printr-o Circulară din 24 Aprilie 1937, făcu apel la 2.000 de legionari, cerându-le să subscrie fiecare "o mie de lei" la acest împrumut. Banii aceştia trebuiau restituiţi în doi ani. Sumele trebuiau vărsate până la 1 Iulie 1937, data la care erau prevăzute să înceapă lucrările. Succesul iniţiativei a depăşit aşteptările, împrumutul fiind acoperit înainte de termenul fixat.

Lucrările au avansat atât de iute, încât la 26 Septembrie 1937, se ridica primul planşeu şi se punea acoperişul. Rămânea interiorul, la care lucrările trebuiau să înceaapă în primăvara anului următor. În Circulara lui din 26 Septembrie, după ce anunţa sfârşitul campaniei de vară pentru clădirea Sediului Central, Căpitanul spunea ceea ce urmează:

"Ceea ce vedeţi aici este rezultatul unei încordări sufleteşti de 114 zile, din care 97 zile lucrătoare.

Mulțimea celor ce ați muncit, ca legionari sau ați jertfit ca prieteni, stă în zidurile mândre ale acestei case care vă salută pe toți cu profilul ei de tinerețe și măreție".

În aceeași Circulară, Căpitanul evidențiază pe legionarii și organizațiile care s-au distins pe șantierul noului Sediu. Mai întâi sunt nominalizați 22 de legionari, muncitori și studenți ce au lucrat permanent, de dimineață și până seara, fără să părăsească șantierul. Urmează câteva organizații, care au luat parte în grup la lucrări timp de câteva zile:

1. Secția S.T.B. Corpul Muncitorilor Legionari, șef-Sandu Marin.

2. Grupul studențesc legionar Constanța, șef-Murărescu Constantin.

3. Grupul legionar studențesc Tulcea, șef-Obreja Emil.

4. Cuibul "Toma Toader", din organizația "Răzleți", șef-iordache Nicoară.

Urmează lista arhitecților și inginerilor care au dirijat lucrările. Aceștia sunt distinși cu avansarea în ierarhiaa legionară:

1. Aarhitect Doicescu Gheorghe, la gradul de legionar.

2. Anton Davidescu, la gradul de instructor-legionar.

3. Arhitect Vasile Ionescu, la gradul de legionar.

4. Șeful de lucrări Ion Niculescu, la gradul de legionar.

Conform tradiției, la temeliile noului local, au fost înserate în zidărie mai multe pietre din vechiul monument roman al împăratului Traian – TROPAEUM TRAJANI – (Adam Clisi, din Dobrogea), înălțat aproape două milenii în urmă de romani:

"Aceste pietre – zice Căpitanul – zidite la temelia edificiului nostru, simbolizează legătura spirituală între cele două categorii de legionari din istorie: legionarii români și legionarii romani.

Dumnezeu să ne binecuvânteze!"

Muncile de finisare a acestei clădiri au fost întrerupte de noua teroare declanșată în 1938.

15) MOARTEA GENERALULUI CANTACUZINO

la 9 Octombrie 1937 moare generalul Cantacuzino, după o lungă boală care-l retrăsese din viața politică activă în primăvara aceluiași an. Cele două călătorii în Spania, realizate la intervale scurte una de cealaltă, cu osteneli, griji și remoțiile însoțitoare, I-au zdruncinat sănătatea.

La moartea lui avea 67 ani. În timpul bolii, a stat cea mai mare parte a vremii la Predeal, în liniștea și aerul pur al munților. Deși ajunsese pe punctul unei slăbiciuni extreme, se interesa tot timpul de Mişcare; și chiar a intervenit în luptă. Când jandarmii, la începutul lui Iulie, au invadat tabăra legionară de odihnă de la Câmpina, și au somat

oamenii ce se găseau acolo s-o evacueze în 24 de ore, Generalul, în calitatea lui de Şef al partidului a expediat de îndată telegrame de protest guvernului și Regelui.

În această perioadă, Căpitanul mergea deseori la Predeal, ca să-l consulte asupra situaţiei politice. Cu inima strânsă, vedea cum acest viteaz printre viteji slăbea din zi în zi... Sute de legionari treceau și ei, ca să se intereseze de sănătatea lui și pentru a-l saluta. Când camera bolnavului se umplea de tineri, forțele păreau să-i revină; uita de boală şi vorbea cu ei cu vivacitatea şi însufleţirea de-odinioară. Dar, toţi plecau trişti, fiindcă evoluţia bolii prevestea că deznodământul era aproape...

Generalul o clipă nu și-a pierdut echilibrul interior, umorul și luciditatea. Niciodată n-a ieşit din gura lui vreun plâns; nu s-a înduioşat nicând de propria lui soartă. Moartea nu-l înspăimânta. Obişnuit în compania ei de pe câmpul de bătaie, o privea în faţă cu aceeaşi linişte în patul lui de suferinţă. Unica lui durere – pe care o exprima foarte deseori – era de a nu putea asista labiruinţa legionară. Voise mult, înainte de a închide ochii, să vadă defilând coloanele legionare într-o Românie nouă...

Înmormântarea generalului Cantacuzino, fără să aibă aspectul monumental și tulburător al funeraliilor lui “MOȚA-MARIN”, a fost impresionantă. Un impozant număr de legionari din Capitală, întărit de delegaţi veniţi din provincie, l-au condus, cu Căpitanul în frunte, pe ultimul drum, la cimitirul Belu. Cortegiul a plecat de la casa lui, Sediul Central al Legiunii, str.Gutenberg, nr3. Cum Generalul poseda cea mai înaltă decoraţie militară de război, decoraţia “MIHAI VITEAZUL”, sicriul a fost pus pe afet de tun și însoțit până la cimitir de toți cavalerii ordinului “MIHAI VITEAZUL”. Împotriva dorinţei sale, Regele, în calitate de şef suprem al Ordinului, a trbuit să se încline în faţa prescripţiilor regulamentului Ordinului, și să-i conceadă onorurile militare tradiționale.

Cu această ocazie, s-a creat soluţia paradoxală a unei colaborări între guvern şi Mişcare în vederea organizării funeraliilor. La ieşirea din biserica “SF. ILIE GORGANI”, cortegiul s-a format astfel: mai întâi, afetul de tun, tras de cai și înconjurat de cavalerii Ordinului “MIHAI VITEAZUL”, acoperiţi în pelerinele lor albe; imediat după aceea, familia Generalului și pe urmă, o coloană mare de legionari, cu Căpitanul în frunte.

Întrucât guvernul a interzis purtarea cămășilor verzi în timpul înmormântării, Căpitanul a imaginat un alt mod de recunoştinţă; a dat ordin tuturor legionarilor care aveau mantale lungi de piele (foarte la modă în acel moment în Bucureşti) să formeze o unitate aparte, căreia îi luă comanda. Această coloană compactă, care mergea într-un pas grav şi într-o linişte completă, cadenţată numai în ritmul cizmelor cu pinteni, făcu o extraordinară impresie asupra publicului bucureştean. Din acel moment, mai ales în iarna următoare, mantaua de piele devenise un obiect curent în echipamentul legionar, veritabilă îmbrăcăminte înlocuitoare a cămăşii verzi.

Mase impozante de oameni s-au concentrat pe străzile pe unde trecea cortegiul, salutând, cu braţele întinse spre cer, rămăşiţele pământeşti ale Generalului şi pe conducătorii Legiunii. La cimitirul Belu, după o scurtă ceremonie, în cursul căreia s-a cântat “IMNUL LEGIONARILOR CĂZUȚI”, sicriul a fost coborât în cavoul familiei, alături de soţia lui, decedată foarte de tânără.

Aceeași ordine perfectă a domnit tot timpul, asemenea aceleia de la îngroparea lui Moța,

deși erau mii de legionari în coloane compacte și zeci de mii de cetățeni de-a lungul parcursului.

Moartea generalului Cantacuzino punea o gravă problemă Căpitanului, problemă ale cărei repercursiuni se vor resimți puternic un an mai târziu. El îl desemnase pe Moța drept Vice-președinte al partidului "Totul pentru Țară", în nădejdea că acesta se va reîntoarce viu de pe frontul spamniol. După plecarea Generalului de la conducerea partidului, prevăzută pentru anul 1938, Moța trebuia să-i succeadă. Din nefericire, Moța căzuse la Majadahonda, acuma și Generalul dispăruse.

Pierderile erau ireparabile! Cu morții aceștia dispăreau nu numai două personalități ale Legiunii, ci și doi oameni integri și rari; iar ceea ce era și mai important, care îndeplineau funcții speciale în Mișcare. Moța și Generalul fuseseră paratrăsnetele Căpitanului. Totdeauna ei își ofereau pipturile pentru a primi primele descărcări ale atacurilor dușmane. Ei interveneau cu fermitatea lor aprigă și cu o hătărâre de neclintit, de fiecare dată când la orizont se arăta vreo amenințare la viața Căpitanului. Pentru funcția de "șef al partidului" se puteau găsi oameni vrednici de a-i înlocui cu succes; dar pentru rolul special pe care ei și-l asumaseră în Mișcare, acela de apărători ai Căpitanului împotriva planurilor de asasinare ce se urzeau, fără încetare, în adâncurile Palatului, **nu mai era nimeni.**

Generalul contribuise într-o măsură decisivă la salvarea Legiunii în timpul teroarei din anii 1933-1934; iar o declarație a lui Moța, adresată țării întregi, era suficientă pentru a pune vrăjmașii în panică. Dușmanii auînțeles, mai mult decât numeroșii legionari, semnificația celor două pierderi, și și-au ridicat capul în primăvara anului următor.

Înmormântarea generalului Cantacuzino a avut loc pe 11 Octombrie 1937. A doua zi, Căpitanul a convocat, la Sediul de pe str.Gutengerg, pe toți șefii de județe și de regiuni, ca și pe toate gradele cele mai importante din întreaga țară, venite la București cu prilejul funeraliilor. scopul acestei reuniuni era desemnarea noului șef al partidului "Totul pentru Țară". După un scurt discurs al Căpitanului, în care el a explicat imensa pierdere pe care o suferea Mișcarea, odată cu moartea Generalului, și necesitatea găsirii unui înlocuitor vrednic la conducerea partidului, Alexandru CANTACUZINO a luat cuvântul, pentru a-l propune pe inginerul Gheorghe CLIME, care îndeplinea până la acea dată funcțiile de șef al "CORPULUI MUNCITORILOR LEGIONARI" și de șef al "BIROULUI CENTRAL AL ORGANIZAȚIEI".

Căpitanul și-a dat asentimentul la această propunere și un ropot de aplauze a ratificat decizia. Începând din 12 Octombrie 1937, șeful partidului "TOTUL PENTRU ȚARĂ", devenea inginerul Gheorghe CLIME.

Vacantarea de la conducerea partidului a fost rezolvată în două minute, fără lupte interne, fără intrigi și fără amenințari de fracționare a Mișcării. Noul șef și-a văzut opera vieții încununată cu o responsabilitate considerabilă, pe care a știut să și-o onoreze în continuare.

16) CREPUSCULUL PARTIDELOR POLITICE

De-a lungul acestei lucrări, ne-am ocupat de mai multe ori de partidele politice din

România. Am demonstrat originea lor, ascensiunea aspirațiilor națiunii. A fost expus, după aceea, procesul de slăbire și de fracționare progresivă a partidelor românești, sub domnia regelui Carol al II-lea.

Este momentul acuma să redeschidem dosarul partidelor, pentru a face un ultim examen al situației lor înaintea alegerilor din 1937. Cu alegerile acestea, se încheie o epocă politică din istoria României moderne; aceste alegeri semnifică sfârșitul partidelor politice și trecerea la regimurile dictatoriale.

Înainte chiar ca dictatura regelui Carol din 1938 să fie formal instaurată, partidele nu mai reprezentau forța politică a statului. Această schimbare a avut loc o dată cu urcarea la tron a Regelui, în 1930. Regele Carol nu era deloc dispus să joace rolul de arbitru sau un altul, sub o formă mai mult ori mai puțin constituțională, să favorizeze o grupare politică în detrimentul alteia, cum se petrecuse sub domniile lui Carol i și a lui Ferdinand I. Încă de la început, Regele hotărâse nu numai să domnească, ci să și guverneze. Voia să devină unica și indicutabila sursă a puterii, excluzând partidele, anihilând părerea lor, dominând poporul, coborând miniștrii la rolul de simpli executanți ai ordinelor sale.

De aceea, atunci când, în perioada 1919-1930, partidele își impuneau voinața în stat fie prin efectul unei mari popolarități (cazul mareșalului Alexandru Averescu), fie prin mijlocirea unei camarile (cazul lui Ion Brătianu), fie prin mișcări de mase (cazul lui Iuliu Maniu), după 1930, ele pierduseră rolul predominant în stat, ca să devină niște simple anexe ale Coroanei.

Inversarea raporturilor dintre Coroană și partide s-a agravat datorită compoziției și scopurilor noii camarile, adică constituirea unui grup influient în jurul monarhului, e un fenomen inevitabil, care nu este necesarmente nafast. Totul depinde de natura influienței pe care-o exercită aceasta asupra monarhului. Există anturaje regale bune și anturaje regale rele. Sub regele Ferdinand, camarila era controlată de Partidul Liberal. Șeful camarilei era Barbu Știrbey, un **alter-ego** al lui Ion Brătianu, șeful incontestat aș partidului.

După război, Partidul Liberal putea să aibă soarta Partidului Conservator, adică să dispară, dacă nu era salvat de la naufragiu de camarilă. Însuși Partidul Liberal, sau formațiunile indicate de el, erau în mod regulat chemate la putere de regele Ferdinand, de fiecare dată când șeful lui își exprima această dorință prin intermediul lui Barbu Știrbey. Independent de popularitatea liberalilor ori de starea de spirit a țării, mereu ostilă acestui partid, regele Ferdinand se supunea sugestiilor pe care le primea din partea anturajului său.

Barbu Știrbey și-a pierdut creditul sub Regență, iar camarila nu s-a mai reconstituit. A existat o anumită influiență din partea lui Iuliu Maniu pe lângă Înalta Regență, dar aceasta nu poate fi socotită o camarilă.

Sub regele Carol al II-lea, camarila s-a reconstituit, însă cu un nou personal, total diferit ca mentalitate și tendințe de camarila precedentă. În timpul regelui Ferdinand, deși dominată de Partidul Liberal, camarila în pofida tuturor păcatelor ei, era o “camarilă națională”. Partidul Liberal comitea abuzuri, jefuia țara, dar niciodată n-a avut în vedere

această crimă: să lichideze statul român și să-l treacă în mâinile străinilor, dacă nu din rațiuni de stat, cel puțin din interes. Partidul Liberal concepea statul drept o vastă proprietate de exploatat. Poporul, substanța ce compunea statul, îl interesa mult mai puțin. Dar, nimeni nu renunță ușor la intreprinderea ce-i aduce beneficii!

După urcarea pe tron a regelui Carol al II-lea, camarila își schimbă radical structura și orientarea. Nu mai este camarila națională, nu mai e un focar de intrigi pentru aducerea la putere a unuia sau a altuia dintre partide, care, odată la putere, nu mai deranjat, ci o "camarilă de extracție internațională". Astfel, cu venirea regelui Carol, se instalează în stat, în centrul nevralgic, acolo unde se decide soarta țării, politica ei internă și externă, "INTERNAȚIONALA COMUNISTĂ".

Printr-o adevărată lovitură de stat, și fără ca partidele și țara să își dea seama, STATUL ROMÂN a fost antrenat în spațiul conspirației comuniste. De aceea, Corneliu Codreanu și alți oameni politici avizați au preferat să numească camarila regelui Carol: "OCULTA", "FORȚA OCULTĂ", pentru că știau că ea saervea intereselor străine aspirațiilor neamului nostru. Epicentrul camarilei precedente era în țară; în timp ce epicentrul "OCULTEI" era dincolo de frontiere, având legături secrete cu Internaționala Comunistă.

Nu se poate vorbi în epocă de un Partid Comunist în România. Această grupare n-avea nici o priză asupra populației și întotdeauna s-a aflat cantonată la periferia societății românești. La intrarea rușilor în România, în 1944, acest "partid" abia număra O MIE de indivizi. Cu toate acestea, comunismul era foarte puternic în țara noastră, nu prin numărul "activiștilor", ci prin agenți secreți ai Internaționalei Comuniste care operau direct de la Palat și sub protecția autorității regale. Statul și națiunea deveniseră două entități distincte. Statul fusese acaparat de o minoritate antinațională, de predominanță iudeo-marxistă.

Regele Carol, deși colaborase până în 1938 cu partidele, vedea în ele un obstacol pe calea implantării în România a unei monarhii absolute, de tendință internaționalistă, care să facă tranzacția spre dominația comunistă în țară. Toate intervențiile și manevrele sale în viața politică dintre 1930 și 1938 au fost făcute cu scopul dispersării coeziunii interne a partidelor și a transformării lor în instrumente servile voinței sale. Trecerea opoziției la guvern, indiferent de partid, era condiționată de supunerea față de dorințele suveranului în ceea ce privește constituirea Cabinetului și politica de urmat. Astfel, partidele își asumau răspunderea guvernului, fără, totuși, să aibă libertatea de a guverna. Într-o manieră formală și publică, "dictatura regală" a fost instaurată în 1938; în realitate și abil camuflată, ea exista încă de la începutul domniei.

Situația precară a partidelor rezulta și din creșterea curentului legionar în țară. Națiunea, înșelată prin promisiunile tuturor partidelor, își căuta refugiul și ultima speranță de salvare în Legiune. Partidele nu mai puteau să-și întinerească cadrele, pentru că tineretul se reunea în rândurile strânse în jurul Gărzii de Fier. Pe de altă parte,, Mișcarea legionară le înlocuia din ce în ce mai mult pe plan electoral. Nu numai Partidul Liberal, care niciodată n-a fost partid de mase, se resimțea de avalanșa popularității legionare; dar și Partidul Național-Țărănesc, care mai dispunea încă de puternice organizații de bază.

Supus celor două presiuni ce se exercitau independent una de cealaltă, și din motive total deosebite – una de sus în jos, venind de la Palat; alta de jos în sus, venind dinspre masele populare care se apropiau tot mai mult de Mișcare – partidele își pierduseră suflul în toamna lui 1937. Toate se prezentau cu o "pierdere vitală" în fața înțelegerilor. Nici țara, nici Coroana nu le acceptau. Trăiau o dramă de neînțeles pentru ele. Țara voia o Românie legionară; Coroana voia o dictatură, despărțită de interesele naționale și angajată în jocul tulbure al mafiei comuniste.

Totuși, aceste presiuni nu explicau decât parțial declinul partidelor. La originea fenomenului se găsea o cauză internă. DEGENERAREA PARTIDELOR POLITICE ÎN ROMÂNIA A FOST PROVOCATĂ DE PROPRIA LOR CORUPȚIE. Afaceri suspecte, fraude pe spinarea statului, le-au discreditat în ochii poporului. Incapabile și incompetente în rezolvarea problemelor de bază ale României Mari, partidele istorice lăsau o dâră de scandaluri după fiecare din trecerile lor la guvern.

Structura păturii dirigiuitoare a partidelor era deficitară și flotantă. Nu exista o selecție în recrutarea personalului de bază. Noțiunile de selecțiune și de elită le erau străine. Oricine putea ajunge în situațiile cele mai înalte, cu condiția să fie un bun demagog. Era o elită în partide, fără îndoială, dar de ordin negativ. Partidele erau clădite pe viciile oamenilor, apelau la egoismele lor, la micimile lor, la vanele lor ambiții, la partea urâtă și inferioară din sufletul omenesc. Marea majoritate a conducătorilor de partide puteau fi comparați cu păsările de pradă; ajungerea la guvern însemna pentru dânșii crearea unei existențe confortabile fără cuantumul de muncă adecvat. În general, persoanele care eșuaseră în viața lor profesională se agățau de "politică", unde repurtau adesea succese spectaculare. Oamenii care "făceau politică" deveniseră o categorie socială de dispreţuit în ochii poporului. Clasa conducătoare românească, între cele două războaie, nu se formase, aproape fără excepții, din oameni politici, în înțelesul nobil al cuvântului, ci din "politicieni". Am scris într-un articol dedicat Căpitanului: "politicianul e capabil de tranzacțiile cele mai abjecte pentru a-și satisface egoismul; el vinde secretele de stat, conspiră împotriva propriei sale patrii, scoate la licitațioi bogățiile țării, n-are nici un fel de milă față de durerile și nevoile poporului. Este un specimen total lipsit de onorabilitate, de simțul dreptății și de dragoste pentru țara lui. El consideră țara ca pe propria sa fermă. Este "patriot", cu condiția ca să-i meatgă strălucit afacerile. Mentalitatea aceasta ar merita un studiu sociologic, care să fie făcut despre flagelul "politicianismului" care bântuie la noi; căutându-se a se afla de ce, în mijlocul poporului nostru, înțelept, serios și religios, a putut să se ivească, în viața politică, această proliferare de stârpituri și de nulități".

Și, un pic mai departe, adăugam: "Rechizitoriile fulminante ale Căpitanului contra acestor excrescențe "politicianiste" ale partidelor n-au fost lansate în intenția creării unui piedestal de popularitate. Corneliu Codreanu era înzestrat cu un simț foarte înalt de echitate. Era incapabil să arunce o insultă sau chiar o vorbă nesăbuită la adresa nu importă cui. Dacă, uneori s-a manifestat aspru, violent în expresii, chiar amenințător, dacă a vorbit despre necesitatea pedepsirii vinovaților, a stabilirii unui tribunal excepțional, n-a făcut-o dintr-o oarbă dorință de răzbunare, ci pentru că înțelegea unde duce această înlănțuire de nelegiuiri: spre prăpastia care a înghițit mai târziu statul român la 23 August 1944".

În primul discurs pronunţat în Parlament, la 3 Decembrie 1931, Corneliu Codreanu s-a ocupat de partide și de democraţie – cum era ea înțeleasă și practicată atunci în România – dezvăluind, la activul lor, grave deviații de la linia intereselor naționale:

“Generația nostră, privind din exterior partidele, constată că:

1. Un partid politic este un fel de societate autonomă de exploatare a votului universal,

2. Toate partidele sunt “democratice”, pentru că folosesc votul universal în același sens,

3. Partidele neglijează interesele neamului și ale patriei, satisfăcând numai interesele particulare ale partizanilor lor.

4. Democrația este iresponsabilă, îi lipsește puterea de a sancționa; astfel, toate partidele săvârșesc crime, acuzându-se reciproc, dar nici unul nu aplică sancțiuni contra propriilor lui membri, pentru că le este frică că-i pierde, nici contra adversarilor, pentru că aceștia comit, la rândul lor, crime personale.

Democrațiile văzute din interior ne dau impresia unei vaste complicități de crime. Concluzia: democrația este incapabilă de autoritate”.

Rolul nefast jucat de partide în viața publică este dovedit prin fraudele comise în România, după primul război mondial, sub guvernarea lor:

“Asupra acestei chestiuni, îngăduiți-mi numai să atrag atenția Dvs. asupra fraudelor săvârșite de câțiva ani, și care au rămas nesancționate: Fraudele asupra alcoolului negru, de aproximativ 12 miliarde de lei; fraudele asupra materialelor de alamă de la Căile Ferate, de aprox. 900 milioane de lei; cazul peştelui sovietic; cazul saboților sovietici; jefuirea pădurilor din județul Neamț; cazul asemănător al pădurilor din Bucovina etc.

potrivit unui calcul rapid, suma fraudelor săvârșite pe teritoriul acestei țări, de la război încoace, atinge cifra de 50 miliarde de lei”.

Corneliu Codreanu explică apoi că, în contrast cu “opera de guvernământ” a partidelor, care se îmbogățesc datorită jafului asupra bugetului statului și a exploatării maselor populare, țărănimea trăiește într-o neagră mizerie:

“Am ajuns în această cutie câteva bucăți de pâine din regiunea Maramureșului și din munţii judeţului Neamţ, pentru ca să vedeţi pâinea pe care o mănâncă românul din aceste regiuni. Astăzi, când lumea se plânge de supraproducția de grâu, atribuind criza faptului că grâul se vinde la UN LEU kg, iată pâinea pe care o mănâncă țăranul de la noi.

(Deputatul Corneliu Zelea Codreanu prezintă Adunării o bucată de pâine foarte neagră).

Inima noastră ar trebui să se rupă de durere în fața acestui obiect. Și cred că orice popor din Europa, văzând această imagine a mizeriei poporului român, ar plânge de milă pentru noi”.

“Am adus această bucată de pâine, învelită și pusă în această elegantă cutie, numai pentru a vă face să vedeți încât de artificială și de amăgitoare civilizație se găsește

învelită mizeria noastră românească. O depun pe banca ministerială și rog onorabilul guvern să o pună la dispoziția întregii lumi, pentru ca aceia cărora le este foftă să facă glume pe spinarea poporului român, să vadă de-aproape, înainte de toate, ceea ce mănâncă el”.

(Monitorul Oficial, din 3 Decembrie 1931).

Bucata de pâine pusă de Corneliu Codreanu pe banca miniștrilor era făcută dintr-un amestec infect de făină de porumb și rumeguș de lemn.

În același discurs, Corneliu Codreanu a atras atenția Camerei și țării asupra unui alt punt negru al activității partidelor: ele se aflau în slujba marei finanțe internaționale iudaice. Și pentru a proba acest fapt, s-a referit la împrumuturile acordate de o mare bancă evreiască: “MARMOROCH BLANK”, diverșilor oameni politici. În portofoliul “Băncii Blank” figurau, în calitate de debitori, pentru importante sume, conducătorii următoarelor partide:

-Rudolf BRANDSCH, subsecretar de stat la Președenție, pentru Afacerile Minorităților (reprezentând grupul german în România), pentru 111.000 lei.

-Carol DAVILA, membru marcant al Partidului Naționaal-Țărănesc, diplomat, pentru 4.677.000 lei.

-Eugen GOGA, fratele lui Octavian Goga, pentru 6.200.000 lei.

-Grigore IUNIAN, specialist în chestiuni economice din Partidul Național-Țărănesc, fost ministru, pentru 407.000 lei.

-Virgil MADGEARU, specialist în chestiuni economice din Partidul Național-Țărănesc, fost ministru, pentru 401.000 lei.

-Grigore FILIPESCU, șeful unei grupări numite “LIGA LUI VLAD ȚEPEȘ”, pentru 1.265.000 lei.

-Mihai POPOVICI, membru al Comitetului executiv al Partidului Naționaal-Țărănesc, pentru 1.519.000 lei.

-ion RĂDUCANU, membru marcant al partidului Național-Țărănesc, pentru 3.450.000 lei.

-Banca RĂDUCANU, din localitatea Tecuci, pentru 10.000.000 lei.

-Jean PANGAL, șeful masoneriei din România, pentru 3.800.000 lei.

-Nicolae TITULESCU, pentru 19.000.000 lei.

“și vreau să spun – adăugă Corneliu Codreanu – că însuși D-l ARGETOIANU se află printre beneficiari, cu 19.000.000 lei”.

În vreme ce citea lista aceastaa, Căpitanul a fost de mai multe ori întrerupt de ceilalți deputați, careafirmau că-i vorba de bani împrumutați, ipotecați ori în contul anumitor

instituții bancare din provincie.

“Domnilor, le-a răspuns Corneliu Codreanu, eu nu susțin că acești bani sunt făcuți să putrezească; poate intenţia este să fie rambursaţi, dar sunt bani pretinşi. Că vor fi sau nu achitaţi într-o zi, nu pot s-o spun, dar un lucru îmi este sigur: există obligaţia din partea aceluia care se adresează unei asemenea finanţe, de a-i aduce, la rândul său, un serviciu, când ajunge la putere, de a o susține când este în opoziție, și în tot cazul de a nu o deranja…

……………………………………………………

Domnilor, nu afirm că acești bani reprezintă niște bacşişuri date. Nu!, dar acești bani au fost primiţi sub o formă oarecare; şi când trebuie să ştii ceea ce s-a petrecut în administraţia băncii acesteia (e vorba de Marmorosch Blank), şi că se cer aici măsuri radicale, atunci, bineînțeles, acești Domni care sunt legaţi de banca aceasta nu au deplină libertate ca să ia măsuri categorice contra ei.

Domnilor deputaţi, dacă se cer atâtea sacrificii pent4ru asanarea ţării, noi nu putem consimţi la acest enorm sacrificiu pentru salvareaBăncii Blank, atunci când mariajul făcut de D-l Blank la Paris a costat, se zice, 50.000.000 lei; și există alte lucruri…”

(Discursul din 3 Decembrie 1931)

pe lista aceasta nu figurau personaalitățile din Partidul Liberal. Acest partid poseda finanţele proprii, instituțiile lui bancare. Personalul politic din acest partid n-avea nevoie de finanţa evreiască; celelalte partide nu dispuneau de rețele bancare particulare.

Organizaţia financiară a Partidului Liberal exista de foarte mult timp, din timpul fostei României. Pe de altă parte, între sistemele financiare, cel liberal şi cel evreiesc, se stabilise, după primul război mondial, un fel de coexistenţă. Într-o formă generală, instituțiile bancare ale liberalilor erau socotite drept “finanţă naţională”, doar fiindcă stăpânii erau români, în vreme ce instituțiile controlate de evrei purtau dejaa numele de “finanţă internaţională”. În realitate, nici una nici alta nu se găsea în slujba poporului. Cele două sisteme se bazau pe exploatarea maselor populare, și în mod special aa ţărănimii, obligată continuu să-şi vândă produsele sub valoarea lor reală.

Evident, finanţa iudaică era mult mai periculoasă pentru viitorul naţiunii, deoarece era în legătură cu finanţa evreiaască mondială și aceasta, la rândul ei, sprijinea Rusia Sovietică și toate întreprinderile conspirației comuniste.

Teama Căpitanului că banii “împrumutaţi” de Banca Blaank diverşilor conducători politici – şi lista nu era completă – fuseseră în scopul nedeclarat de a-i lega de interesele băncii, a fost curând confirmată. Ţara trecea în acel moment printr-o gravă criză economică, urmată de depresiunea economică mondială şi de prăbuşirea preţurilor la cereale. Ţăranii nu mai puteau să-şi plătească datoriile contractate forţelor interesate, într-o epocă în care preţurile agricole erau în scădere.

În Decembrie 1931, guvernul IORGA-ARGETOIANU, pentru a uşura situaţia disperată a ţărănimii, a prezentat un proiect de “Conversiune a datoriilor agricole”. Corneliu Codreanu a declarat atunci că votează pr9oiectul. Totuși a atras atenția Camerei asupra

faptului că această conversiune nu era o soluție, nici un medicament, ci un simplu "balon de oxigen", pe care onorabilul guvern îl administra economiei muribunde. Așa se face că în primăvara anului 1932, criza economică s-a agravat. Ca urmare, taxele de intrare la vamă au fost considerabil diminuate, în raport cu previziunile bugetare, şi statul s-a trezit că nu mai poate să-și plătească funcționarii, ale căror salarii erau achitate cu întârzieri variind între 2 și 4 luni. Numeroaase bănci, mici şi mijlocii, lovite de criză, şi-au închis porţile, cu un mare prejudiciu pentru depunătorii modești care şi-au văzut dispărute economiile lor de-o viață întreagă. Banca Naţională n-a intervenit pentru a-i salva, sau pentru a îndulci nenorocirea.

În această atrmosferă de angoasă pentru finanțele statului şi pentru întreaga noastră economie naţională, izbucneşte "scandalul" băncii evreieşti "MARMOROSCH BLANK". În momentul în care această bancă era pe punctul de aa-și suspenda plățile, guvernul Iorga-Argetoianu îi vine în ajutor, obligând Banca Națională să răscumpere un portofoliu bancar de o valoare de 2.000.000.000 lei. În afacerea aceasta, statul făceaa cadou această sumă Băncii Blank, în momentul în care impuneaa faimoasele "curbe de sacrificiu" funcționarilor, iar pe deasupra nu le mai plătea mizerabilele salarii lunare.

Banca Mormorosch Blaank falimentase fraudulos. În mod normal, cârmuitorii ei ar fi trebuit să fie deferiți justiției. Guvernul hotărâse altfel; dar chiar așa, în ciuda sacrificării acestor bani smulși din munca sutelor de mii de oameni nevinovaţi, Banca Blank n-a putut fi salvată. Două miliarde de lei au servit la lichidarea celor mai însemnți depunători, în vreme ce masa mare de mici depunători au pierdut totul.

Culmea scandalului: același guvern Iorga-Argetoianu, pentru compensarea familiei Blank de "pierderile" suportate, I-a creat o nouă sursă de venituri – dându-i în exploatare distribuirea produselor "Regiei Monopolurilor de Stat" pentru întreaga țară. Această nouă afacere, cunoscută sub numele de "DISCOM" se realiza fără nici un risc, și procura enorme beneficii.

Gradul de infeudare a acestui guvern la finanța iudaică rezultă clar din atitudinea lui în fața crizei economice. De-o parte, a lăsat să se năruiască băncile mici şi mijlocii din provincie, în pofida gravelor repercursiuni pe care această situaţie le avea asupra unei întregi categorii sociale; pe de altă parte, a găsit banii necesari în vederea "salvării" Băncii Marmorosch Blank. Explicația este simplă: cea mai mare parte din băncile provinciale erau conduse de români, iar dispariția lor nu putea decât să placă finanței internaţionale, în timp ce Banca Maromorosch Blank...

Atunci au foat distruse înfloritoarele instituţii de credit a românilor din Ardeal, create de pe timpul dominației maghiare, și care jucaseră un rol foarte mare în menținerea conștiinței naționale în această provincie.

Abia se potolise indignarea publică față de "panamaua" făcută în favoarea Băncii Blank, că în vara lui 1933, un nou scandal zgudui țara: "AFACEREA SKODA". De astă dată, protagonistul era Paridul Național-Ţărănesc. "Afacerea Skoda" se încadrează în povestea mai lungă a guvernării acestui partid.

Spre deosebire de "liberali", care voiau soluționarea problemelor economice din România modernă după formula PRIN NOI ÎNȘINE, adică prin efortul propriu al

națiunii (ceea ce nu era exact, dat fiind că Partidul Liberal înțelegea prin formula “prin noi înșine” propria lui rețea bancară și industrială), “național-Țărăniștii”, veniți la putere în 1928, deschiseseră larg porțile capitalului străin. Dar, într-o manieră **suigeneris**: prin împrumuturi destinate fie stabilizării momentane a monedei, fie pentru crearea anumitor întreprinderi de interes național. Și, pentru garantarea acestor împrumuturi de pe lângă băncile străine, guvernul Maniu a oferit drept gag o serie de monopoluri de stat. După aceea, a fost obligată să accepte controlori străini la Banca Națională și la Ministerul de Finanțe.

În plus condițiile de plată a acestor împrumuturi erau extrem de oneroase. Abia mai târziu s-a știut cât costase statul român aceste împrumuturi, deoarece erau grevate de comisioane cerute de negociatori: miniștri din cabinetul național-țărănist.

Tot guvernul MANIU, în prima perioadă a mandatului său, a încheiat contractele de furnituri de armament cu fabrica SKODA din Cahoslovacia. Însă, în primăvara anului 1933, s-a descoperit că armamentul furnizat României costase cu 30 la sută mai mult decât aceleași piese achiziționate de Iugoslavia de la SKODA. Acești 30 la sută reprezentau comisioanele intrate în buzunarele negociatorilor, îndeosebi miniștri Mihai POPOVICI, al Finanțelor, și Virgil MADGEARU, al Economiei. Un nepot de-al lui Maniu, Romulus BOILĂ se găsea și el amestecat în afacerea aceasta. Totuși, Președintele Consiliului și ceilalți miniștri păreau că sunt străini de această scabroasă istorie.

Național-țărăniștii nu dispuneau – ca liberalii – de o rețea bancară capabilă să le susțină activitățile politice. Ajungând la putere ei au decis “să grăbească mișcarea”, și prin câteva lovituri îndrăznețe de felul celeia menționate mai sus, să creeze baza financiară a aprtidului. Cum n-aveau experiența centenară a “liberalilor”, nici abilitatea de a dispune totdeauna de o acoperire legală, fraudele “național-țărăniștilor” au fost iute dezvăluite, cu consecințe tragice: atât regele Carol, cât și opoziția liberală s-au precipitat asupra “afacerii”, pentru a o exploata cu de-amănuntul și a slăbi prestigiul lui Iuliu Maniu, care era chiar în acel moment în conflict cu Regele, se retrăsese de la conducerea guvernului, lăsându-l în loc pe VAIDA-VOIEVOD.

Anchetele au început sub guvernul Vaida-Voievod – el însuși aparținând de Partidul Național-Țărănesc -, s-au constituit sub guvernul liberal al lui Tătărăscu și au sfârșit printr-un verdict de “NE-URMĂRIRE”, în 1935. Adică, după 3 ani de agitație asupra acestei teme, “SCANDALUL SKODA” fusese înăbușit chiar de adversarii Partidului Național-Țărănesc. Ce se petrecuse?

În 1935, o serie de notabilități din Partidul Liberal se făcuseră vinovați de aceleași afaceri murdare, în legătură cu firme evreiești de export; comisioanele lor erau aprox, 30 la sută, ca și ale celorlalți.

În interval de câțiva ani, afirmațiile lui Corneliu Codreanu din 1931 s-au confirmat; partidele politice, chiar dacă denunțau operațiunile frauduloase ale adversarilor lor, nu erau capabile să aplice sancțiuni, de teama compromiterii purtărilor lor necurate de ordin personal, pe care ceilalți le-ar fi putut cunoaște și exploata când ajung la putere. În așa fel, s-a stabilit un soi de înțelegere tacită între partide în a-și menaja reciproc abuzurile.

Așadar, începând cu 1935, panorama economică a ţării noastre se schimbă. Pierzând frânele puterii, partidele își pierd și preponderenţa economică în stat. Regele Carol și camarila lui devin centrul unui vast sistem industrial-financiar, care, practic, dispune de toate resursele ţării. Partidele, în special Partidul Liberal, vor mai deţine poziţii economice importante, dar, ca să zicem aşa: prin graţia Coroanei care, ameninţându-le cu pierderea acestor privilegii, le ținea într-o permanentă stare de supușenie.

Jefuirea bunului public ia acuma proporţia unei avalanşe, beneficiarii principali fiind, de-aici înainte, Regele și persoanele din camarila lui.

17) PREGĂTIRI PENTRU ALEGERI

În Noiembrie 1937, Parlamentul ales în 1933 atingea limitele constituţionale şi, odată cu expirarea mandatului său, guvernul Tătărăscu trebuia să-și prezinte demisia. În vederea acestor evenimente, toate partidele au prins să se agite, unele în intenţia de a succeda pe liberali, altele pentru a-și asigura în noul Parlament din perspectivă, cel mai mare număr de reprezentanţi.

Pentru a evita orice interpretare răuvoitore (dorinţă de subversiune, de lovitură de stat, de revoluţie etc), Corneliu Codreanu a aanunţat, încă din toamnă, hotărârea partidului "Totul pentru Țară" de a participa la viitoarele alegeri. Prin declaraţia aceasta, voia să demonstreze, odată mai mult, că Mişcarea Legionară înțelegea să se manifeste politic în cadrul legalității constutiţionale; pe de altă parte, dorea să prevină o nouă tentativă de dizolvare a Legiunii, după procedeul întrebuinţat în 1933.

Totodată, pentru începerea pregătirilor de alegeri, Corneliu Codreanu a convocat în primele zile ale lui Octombrie, pe șefii și inspectorii regiunilor. Această Conferință preliminară trebuia să informeze, în detaliu, asupra posibilităților electorale ale partidului.

Ședința a avut loc la "Casa Verde", sub conducerea personală a Căpitanului, și n-a durat decât o zi. De la început, s-a făcut inventarul judeţelor din punctul de vedere al popularității Mişcării, după clasicul criteriu de judeţe bune, mijlocii slabe. După aceea, s-a înjghebat un tabel provizoriu al candidaţilor care ar ocupa primele două locuri pe listele partidului, numai aceia ce mai aveau o şansă să intre, la rigoare, în noul Parlament. Restul listei trebuia completat prin personalităţi locale, urmând indicaţiile şefilor de judeţe.

Tabelul provizoriu de candidaţi, stabilit cu colaborarea şefilor şi inspectorilor de regiuni, a fost trimis unei "Comisiuni a candidaturilor" partidului, constituită de Căpitan, sub conducerea avocatului Nicolae TOTU, unul din eroii care au luptat în Spania. Această comisie trebuia să examineze candidaturile propuse de Conferința preliminară şi să le pună de acord cu necesitățile politice ale Mişcării. Cum era normal, criteriile locale au prevalat foarte adesea în propunerile de candidaţi ale şefilor de regiuni. Comisiunea condusă de Nicolae Totu avea grijă să facă loc, pe listele judeţene, elementelor legionare indicate de Centru, indispensabile pentru o reprezentare competentă a Legiunii în Parlament: maii oratori ai Legiunii, intelectuali de prestigiu naţional şi personalitățile din Capitală care cunoșteau mai bine mecanismul vieţii parlamentare.

Terminându-şi lucrările, Comisia de candidaturi a făcut să parvină Căpitanului Raportul. Acesta a întreprins o ultimă revizie a candidaţilor, căutând să asigure un echilibru just şi fecund între Centru şi provincie.

Această problemă fiind rezolvată, Căpitanul a dat semnalul deschiderii campaniei electorale, convocând în Bucureşti, pentru 11 Noiembrie 1937, o şedinţă plenară a tuturor şefilor de regiuni şi judeţe. Legionarii din Capitală, având funcţii importante, ca şi cei cu grade, trebuiau să participe. Şedinţa s-a ţinut tot la "Casa Verde", prezidată fiind de ing. Gheorghe CLIME, noul şef al partidului "TOTUL PENTRU ŢARĂ", într-o atmosferă de mare solemnetate. Înaintea discuţiilor a avut loc "Apelul morţilor" şi s-a rostit jurământul "Moţa-Marin".

Şedinţa aceasta a avut trei momente importante, fiecare ci o finalitate bine determinantă. Mai întâi, Corneliu Codreanu a adresat un apel celor prezenţi şi totodată întregii ţări, precizând perspectivele campaniei electorale şi spiritul în care trebuia să se desfăşoare această luptă:

"Şefi ai celor 71 de judeţe,

suntem adunaţi cu toţii la mormântul celei mai mari jertfe legionare, în ajun de a pleca pentru credinţa noastră, pentru viitorul de dreptate şi mărire al acestui neam şi pentru asigurarea propriului nostru viitor în ţara noastră.

Nu avem a adresa nici un manifest poporului alegător. Manifestul nostru este această uriaşă jertfă a generaţiei noastre, acest mormânt al camaradului şi fratelui Moţa, al camaradului şi fratelui nostru Marin.

Mai mult decât aceasta, generaţia noastră nu mai are nimic de spus poporului român, nici acum şi niciodată.

Manifestul nostru e mormântul lui CIUMETTI şi al celorlalţi căzuţi dintre noi.manifestul nostru este toată suferinţa pe care am suportat-o timp de aproape 15 ani în văzul ţării întregi, fără a fi dat exemplul celei mai mici abateri de la linia credinţei noastre, suportând: toate închisorile, toate loviturile, toate umilinţele la care am fost expuşi de către acei ce, rând pe rând, s-au aşezat de-a curmezişul acestui neam.

Ei au vrut să ne nimicească, întrebuinţând uneltirea, trădarea, banii şi violenţa.

Şi ne-au împins în dilema: ori de a capitula ori de a ne deschide drumul înainte prin violenţă.

De aceea, astăzi, când o nouă luptă se deschide, în care lumea va veni cu manifeste şi programe, noi venim cu rănile noastre din suflet şi de pe trupuri sărace, venim cu mormintele noastre.

În noua luptă, peste vechile răni, ne-aşteaptă alte răni; şi iată că în curând ne vom despărţi şi nu se ştie dacă ne vom reîntoarce cu toţii înapoi, dacă unii dintre noi nu se vor aşeza în continuarea acestor morminte.

Acestea ne sunt perspectivele, şi, în faţa lor, cuvântul meu de ordine este: nici un

compromis și nici un pas înapoi”.

În a doua parte a ședinței, Corneliu Codreanu a explicat șefilor de regiuni criteriile care l-au ghidat în desemnarea candidaților. Legiunea folosește alte metode, alte norme de selecție a candidaților, decât partidele politice, ce nu se interesează decât de satisfacerea intereselor personale:

I. Parlamentul nu este o răsplată care să acorde celor mai vechi, celor ce au luptat mai mult, sau celor ce au jertfit mai mult. O singură răsplată avem, mai mare ca orice: să vedem cum înflorește România din munca noastră, pe care o prestăm cu drag, cu devotament fiecare la locul nostru, adică la locul în care putem da la maximum.

Parlamentul nu este o răsplată, ci un câmp de luptă, în care eu am obligația de a trimite pe cei mai apți, pentru a duce lupta în cele mai bune condițiuni și pentru a obține victotria.

II. Pentru a fi biruitori, trebuie să începem prin a ne birui pe noi. A ne birui, înfrângând în noi orice dorinți, orice veleități deșarte, orice poftă de mărire, orice interese personale.

Gândiți-vă în ce zări de lumină ridicăm această Mișcare Legionară, atunci când nici o poftă nu frământă sufletele noastre; în timp ce alături, în zeci de consilii și comitete, mânați de patimi, de pofte și stăpâniți de interese, se vor sfâșia prietenii între ei pentru fiecare loc de pe listă.

III. Am fixat candidaturile în toate județele, fără consilii, fără ciocniri de patimi și interese. În fixarea acestor candidaturi, n-am înțeles să fac nici o favoare și să servesc nici un fel de interes, afară de acela de a alege dintre noi pe cei mai vrednici pentru îndeplinirea funcțiunii de parlamentar.

IV. Șefii de județe vor candida ultimii pe liste. Pentru că voiesc să distrugă mentalitatea că un județ este proprietatea politică a unui șrf județean, în care acesta își investește capital, pentru a-l recupera mai târziu din diurne, intervenții și afaceri.

V. Eu nu voi candida nicăieri în fruntea listelor, ci al doilea de pe listă.

VI. Candidații vor fi aruncați în județe necunoscute. Masa românilor nu are nevoie să-i cunoască personal, deoarece nici un deputat legionar nu va avea voie să se ocupe de satisfacerea intereselor sau afacerilor diverselor rude, cumetri, partizani”.

În declarațiile Căpitanului din ajunul deschiderii acestei campanii electorale, există câteva puncte importante care trebuie semnalate:

a) Demnitatea parlamentarului este înălțată de rangul unei funcții socio-politice. El este nu reprezentantul unei clase, al unei regiuni, al unui segment de opinie, al câtorva interese particulare, ci al țării întregi. Deputații ori senatorii legionari vor trebui să se orienteze, în activitățile lor parlanmentare, după interesele ansamblului națiunii, conform liniei ei de viață și de moarte.

b) Campania electorală nu va fi ușoară pentru legionari. Spre deosebire de celelalte

partide, nenumărate și grele obstacole îi așteaptă pe membii Legiunii. Iarăși vor avea loc arestări, conflicte cu jandarmii, brutalități și torturi. Și nu este exclus ca morminte noi să îngroașe numărul acelora care deja există.

c) Partidul “Totul pentru Ţară” va evita să intre în campanie lansând un “Program” de guvernământ, așa cum fac toate partidele, Mişcarea Legionară nu promite; dimpotrivă, ea cere tuturor cetățenilor sacrificii pentru mărirea patriei. Nici un manifest adresat neamului nu poate fi mai elocvent decât jertfa lui Moţa şi Marin, decât toate suferinţele îndurate de legionari de fondarea Legiunii. Poporul nu poate să nu înțeleagă că aceste enorme jertfe au fost făcute pentru el, pentru salvarea lui și pentru salvarea patriei. Corneliu Codreanu are certitudinea că, mai mult decât un program politic, aceste sacrificii vor determina masele populare să-și îndrepte speranțele către partidul “Totul pentru Ţară”.

Şedinţa s-a redeschis după-amiază, şi a fost consacrată chestiunilor de ordin practic. Plicuri conţinând indicaţii asupra modului de a proceda la înscrierea candidaţilor au fost distribuite șefilor de județe. Căpitanul s-a întreţinut cu fiecare şef în parte, le-a dat ultimele sfaturi pentru lupra care-i aştepta. După care, într-o atmosferă de mare încredere şi de entuziasm, cei prezenţi şi-au luat rămas bun de la Căpitan, fiecare plecând spre provincia lui, hotărât să-şi îndeplinească misiunea potrivit deciziilor luate.

18) ÎN 48 DE ORE...

Paralel cu tensiunea crescândă a situaţiei interne, care I-a impus o extremă vigilenţă, Căpitanul a urmărit, cu maximă atenție, desfășurarea evenimentelor externe. O ţară mică sau mijlocie, ca România, resimţea totdeauna puternic orice schimbare în politica internaţională.

Corneliu Codreanu observa, cu o anumită neliniște, colaborarea tot mai strânsă dintre cele două state ale Revoluţiei Naţionale: Germani şi Italia. Această apropiere – era de prevăzut – se va sfârşi printr-o alianţă formală, care fatalmente, va modofica radical situația europeană. Odată unite aceste două state într-un front comun, ele se vor converti într-o putere dominantă a continentului. În acest caz, democraţiile occidentale nu vor mai putea rezista, în eventualitatea unui conflict, presiunii militare a forţelor germano-italiene şi vor fi obligate să capituleze.

Ce s-ar fi întâmplat cu România atunci? Luată de evenimente în tabăra anglo-franceză, poziţia ei va deveni extrem de critică. Odată dispărut sistemul de alianţe, pe care se sprijinea până atunci, România ar fi rămas izolată, fără prieteni, înconjurată din toate părţile de vrăjmaşi. La Răsărit, ar avea de înfruntat Rusia sovietică, care n-aştepta decât un asemenea moment pentru a o invada. La Apus, se găsea faţă în faţă cu puterile victorioase, Germania şi Italia, care nu puteau să-i mai fie de vreo utilitate, ele neavând nici-o obligaţie faţă de România, privind apărarea frontierelor sale. Soarta României apărea definitiv pecetluită.

Dacă în 1933, la venirea la putere a lui Hitler, se mai putea încă specula asupra solidarităţii şi oportunităţii vechilor alianţe, în 1937, nici o iluzie nu mai era posibilă. Marile democraţii occidentale erau la strâmtoare şi ele, incapabile să se apere împotriva unui eventual atac combinat italo-german; ele erau tot la fel de puţin pregătite să nu

vină în ajutorul nostru. România n-avea nici o posibilitate ca să se unească, fie cu Germania, fie cu Rusia sovietică. A persevera în cadrul vechiului sistem de alianțe, însemna să alergi orbește în fața dezastrului.

O apropiere cu Rusia sovietică nu surâdea nici vechilor partide. În eventualitatea unui dezastru anglo-francez, ele erau gata să se apropie mai curând de statele Revoluției Naționale decât de bolșevism. Dar aceste partide nu aveau forța de caracter necesară pentru a trage ultimele concluzii din situația de fapt. Preferau să se retranșeze, de fiecare dată când evenimentele impuneau o decizie fermă, în spatele formulei tradiționale de politică externă, care începea și se sfârșea cu stereotipa vocabulă, “marii noștri aliați”. Partidele din acea vreme refuzau să vadă că “marii noștri aliați” nu numai că nu erau “mari”, dar mai erau și incapabili să-și apere propria lor existență.

Pentru orice om politic conștient, țara noastră trebuia să se adapteze cât mai repede posibil noilor raporturi de forțe din Europa, optând pentru o alianță cu Germania și Italia. Evenimentele nu mai îngăduiau nici o îndoială. Între 25 și 29 Septembrie 1937, MUSSOLINI era oaspetele Cancelarului german Adolf HITLER. Întâlnirea a avut loc la Muenchen, după întrevederea puțin cordială de la Veneția, câțiva ani mai devreme, când cei doi dictatori nu s-au înțeles.

De astă dată, încă de la primul schimb de cuvinte, toate neînțelegerile existente între cei doi șefi de stat s-au risipit. Mussolini nu s-a opus la punerea în aplicare a Anschluss-ului; mai mult, era gata să-și unească destinul cu traiectoria politică a Noului Reich german. Cu prilejul acestei vizite s-au pus și bazele “Pactului de oțel” dintre cele două puteri.

Corneliu Codreanu și-a dat imediat seama de importanța acestei întâlniri pentru soarta României. Alianța care se încheiase în timpul discuțiilor de la Muenchen va determina, într-un termen scurt, schimbări profunde în Europa răsăriteană, schimbări care vor afecta fără îndoială și securitatea externă a țării noastre.

Dacă Regele și guvernul nu înțelegeau grava semnificație a acestui eveniment, sau preferau să se facă a nu o înțelege, ca să continue să rămână în seviciul anumitor interese nemărturisite, datoria lui, la fel ca a tuturor adevăraților patrioți, era să reacționeze cu vigoare, pentru a arăta lumii și puterilor Revoluțiilor Naționale că neamul românesc, în partea lui cea mai conștientă, nu împărtășește indiferența și ostilitatea oficialităților. Ca să compenseze absența României în acest pact fratern al Revoluțiilor Naționale, Corneliu Codreanu a adresat, la 28 Septembrie 1937, o telegramă lui Mussolini și Hitler, cu următorul text:

“Alături de întregul popor italian, alături de întregul popor german, alături de Roma și Berlin, legionarii români, adică tot ce are România mai tânăr, mai corect, mai hotărât și mai viteaz, salută cu elan nemărginit întâlnirea istorică a Ducelui Mussolini și Fuehrerul Adol Hitler.

Nici o putere din lume nu va înfrânge puterea lor și nici o umbră nu va umbri gloria lor”.

Nu era o telegramă “politică”, în sensul că-și limita salutul la o formulă convențională. Corneliu Codreanu avea o imensă încredere în misiunea istorică a celor două națiuni,

revenite la o nouă viaţă sub impulsul revoluției naţionale. Văzute sub această perspectivă, tonul telegramei lui, cuvintele de admiraţie adresate celor doi şefi de stat şi convingerea manifestată că "nici o putere din lume nu va înfrânge puterea lor", nu aveau nimic exagerat. Căpitanul era profun preocupat de problema comunismului mondial şi de apariţia acestor doi şefi ai Revoluţiei Naţionale. El îi saluta ca pe un semn al Providenţei, care I-a trimis în momentul oportun, ca să apere Europa și creştinătatea de pericolul venit de la Răsărit.

În cursul campaniei electorale s-a ivit o nesperată ocazie pentru reluarea temei de politică externă şi precizarea poziţiei Mişcării Legionare. Căpitanul a făcut-o în termeni de o claritate şi o fermitate nemaiîntrebuinţate în declaraţiile sale.

Din cauza "pactului de neagresiune", atacurrile contra lui şi împotriva lui Maniu ţâşneau din toate părţile fără oprire. Cum nu se putea răspunde fiecăruia din aceste atacuri perfide, el a invitat pe ziarişti, ca să le expună, odată pentru totdeauna, semnificaţia exactă a acestui "pact de neagresiune".

"În politica internă – a declarat el presei la 30 Noiembrie 1937 – fiecare grupare îşi păstrează independenţa sa politică şi este liberă să-şi propage ideologia proprie". A arătat apoi în ce constă deosebirea de guvernare între concepţia lui şi aceea a lui Maniu.

În politica externă, diferenţele între cele două formaţiuni erau şi mai accentuate. Iuliu Maniu era partizanul vechilor alianţe, Mica Înţelegere, şi a tuturor organismelor internaţionale create după primul război; în timp ce Corneliu Codreanu cerea ieşirea României din acest sistem, pe care-l socotea depăşit de evenimente şi neviabil, preconizând apropierea de statele Revoluţiilor Naţionale:

"Eu sunt contra marilor democraţii ale Occidentului, eu sunt contra Micii Înţelegeri, eu sunt contra Înţelegerii Balcanice, şi n-am nici un ataşament pentru Societatea Naţiunilor, în care nu cred.

Eu sunt pentru o politică externă a României alături de Roma şi Berlin. Alături de statele Revoluţiilor Naţionale. În contra bolşevismului. În 48 de ore după Biruiţa Mişcării Legionare, România va acvea o alianţă cu Roma şi Berlinul, intrând astfel în linia misiunii sale istorice în lume: apărarea Crucii, a culturii şi a civilizaţiei în creştine".

Evident, atari declaraţii, aşa de categorice, au părut şi pot şi astăzi părea împrudente comentariilor politici şi istoricilor. În plină campanie electorală, declaraţiile acestea nu puteau decât să întărească decizia luată de "camarilă", după înmormântarea lui Moţa şi Marin, de a distruge cu orice chip Mişcarea Legionară. După părerea ei, era singurul mijloc de a păstra România în clanul conspiraţiei comuniste. "Poate ar fi fost mai bine ca şeful Legiunii să-şi fi atenuat expresiile" – s-a spus ulterior. Mai ales că, în acel moment, Legiunea nu luase contact nici cu Germania, nici cu Italia.

Cine gândeşte astfel uită de interesele supreme ale ţării. Căpitanul vedea departe în viitor şi-şi dădea seama că rămânând prizonierul vechiului sistem de alianţe, România risca nu numai să-şi vadă frontierele mutilate, ci chiar să dispară ca stat. Trebuia creată o alternativă; trebuia, de asemenea, ca puterile AXEI să ştie că neamul românesc nu împărtăşea atitudinea factorilor răspunzători ai ţării, Regele şi guvernul, care continuau

politica duşmănoasă faţă de Roma şi Berlin, politica inaugurată de Titulescu. O necesitate impetioasă îl obliga pe Căpitan să se arunce în direcţia opusă, cu întreaga forţă a organizaţiei sale, pentru a evita deznodământul fatal – prăbuşirea frontierelor şi dispariţia statului nostru – deznodământ spre care-l împingeau inconştienţa unora, servilitatea şi perfidia altora.

Eş s-a gândit la crearea unei rezerve umane, neangajate în politica externă de atunci, gata să-şi asume răspunderea unei schimbări în momentul în care vechiul sistem de alianţe se năruia.

Corneliu Codreanu nu era un filo-german. El iubea înainte de toate ţara. Reclama apropierea României de AXĂ din motive de salvare naţională. Dacă o altă forţă putea garanta securitatea ţării noastre în faţa ameninţării comuniste, Franţa, de exeplu, s-ar fi îndreptat infailibil în această direcţie. Cu acest prilej, a ţinut să precizeze, pentru a evita interpretări răuvoitoare, că orientarea Mişcării Legionare spre Roma şi Berlin nu înseamnă defel duşmănie faţă de poporul francez:

"Aceasta nu înseamnă că urâm Franţa şi poporul francez, căci el va face tot ca noi, reintrând şi el în aceeaşi misiune istorică în divagaţie iudeo-masonică, de care poporul francez, în ceasul învierii, se va scutura cu o energie hotărâtoare".

19) "PACTUL DE NEAGRESIUNE"

Regele Carol a rezolvat criza gunavernamentală într-o manieră care a consternat întreaga ţară. După ce a jucat comedia – câteva zile – cu şefii partidelor de opoziţie, invitându-i la Palat, sub pretextul că le ascultă punctul lor de vedere, la sfârşitul acestor false consultări, l-a însărcinat pe fostul Preşedinte al Consiliului, Gh. Tătărăscu, cu formarea noului guvern.

Nimenea nu se aştepta la o asemenea soluţie. Opinia publică era ostilă liberalilor şi reclama, cu surle şi tobe, îndepărtarea lor de la putere. Pe de altă parte, însuşi Partidul Liberal era complet epuizat şi dispersat, după patru ani de guvernare.

Decizia Regelui a declanşat o furie generală în opoziţie. Toate cercurile politice criticau atitudinea Regelui şi preziceau o răsunătoare înfrângere a Partidului Liberal în alegerile următoare.

Ceea ce a indignat cel mai mult pe şefii de partide a fost lipsa de consideraţie din partea Regelui. Părerile lor fuseseră pur şi simplu ignorate, iar ei înşişi îndepărtaţi, ca şi cum era vorba de concedierea unor servitori. Dublul joc al Regelui ieşea în relief într-un chip manifest: în cursul consultărilor, Regele părea ferm decis să formeze un nou cabinet cu membrii partidului de opoziţie; şi toate discuţiile se purtau numai asupra compoziţiei lui – ce partid sau ce combinaţie de partide să ia succesiunea. Eventuala reîntoarcere a lui Tătărăscu era în întregime exclusă.

Totuşi, Regele a înşelat pe toţi şefii de partide chemaţi în audienţă, dându-le iluzia că alegerea sa ar putea cădea chiar asupra aceluia cu care se întreţinea în acel moment. Astfel, l-a întrebat pe Const. ARGETOIANU, şeful Partidului AGRARIAN, dacă nu venise timpul ca el să formeze un guvern în afara partidelor, ai cărui membri să fie aleşi

dintre oamenii de încredere; și care, totodată, să fie tehnicieni și buni administratori. Argetoianu care de multă vreme preconiza un regim autoritar, a încurajat pe Rege în acest sens. La sfârșitul audienței, Argetoianu era convins că suveranul va face apel pentru a lua conducerea unui guvern eliberat de tirania partidelor și fluctuațiile corpului electoral. Cu toate acestea, când a venit în audiență Ion MIHALACHE, șeful Partidului Național-Țărănesc, discuțiile s-au desfășurat în marja legalității constituționale. Regele abandonase formula autoritară și-l asigura pe Ion Mihalache că Partidul Național-Țărănesc era cel mai indicat pentru succesiune. Mihalache a plecat de la Palat, la rândul lui, cu convingerea că zarurile fuseseră aruncate și nu mai exista nimic ca să poată împiedica formarea unui guvern național-țărănesc.

Dar a doua zi, revenit la Palat, ca să primească un mandat formal din partea Regelui, el s-a izbit de condiții exorbitante. După ce a consultat biroul politic al partidului, Mihalache a renunțat să mai formeze noul guvern. Regele Carol îi ceruse să se înțeleagă în prealabil cu VAIDA-VOIEVOD și să formeze împreună cu el guvernul; apoi, să accepte ca miniștrii Apărării Naționale, de Interne și al Afacerilor Străine să fie numiți direct de suveran, fără imixtiunea partidului. Condițiile erau așa de grele, încât partidul ar fi pierdut orice inițiativă în executarea mandatului său, devenind un simplu prizonier al “camarilei”.

Același inelegant procedeu l-a întrebuințat Regele în timpul audiențelor cu Gh.BRĂTIANU și Oct. GOGA. I-a lăsat și pe ei să creadă că sunt favoriți în cursa pentru cucerirea puterii.

Preferința Regelui pentru Tătărăscu se explică prin sevilismul acestuia din urmă. Tătărăscu nu era un șef de guvern în sensul constituțional al cuvântului, care să se considere răspunzător de actele lui în fața Parlamentului și a țării; el nu era decât un executor docil al ordinelor primite din partea Regelui. Într-o conversație avută cu o personalitate politică din epocă, Regele recunoscuse lui Tătărăscu o mare calitate: “El știe să asculte”. De altminteri, în rezolvarea crizei, Regele căuta numai mijlocul de a păstra frâiele guvernului în mâinile sale și, în această perspectivă, nu ar fi găsit, desigur, în rândurile partidelor un instrument mai bun decât Tătărăscu.

La național-țărăniști domnea cea mai mare deziluzie. Ei se socoteau frustrați de la succesiune, după ce lâncezisseră patru ani în opoziție, în cursul căreia rezervele lor financiare fuseseră complet topite. În altă oridene de idei, nu numai că nu mai constituiau cel mai puternic partid de opoziție, dar Iuliu MANIU, șeful partidului, se sacrificase, retrăgndu-se de la conducere, doar ca să nu diminueze șansele prietenilor din partid, în cazul unei schimbări guvernamentale.

Iuliu Maniu era considerat de Rege drept “dușmanul său de moarte”, din pricina atitudinii lui intransigente în legătură cu metresa Regelui. Maniu denunțase deseori intervenția Elenei Lupescu în afacerile statului. La rândul său, Regele afirmase că, atâta vreme cât Maniu se afla în fruntea partidului, național-țărăniștii nu vor mai veni la putere. În locul lui, fusese proclamat Ion Mihalache ca Președinte. Acesta întreținea raporturi mai suple cu Coroana; se spera că, grație atitudinii lui moderatwe, neîncrederea Regelui va fi înfrântă și partidul ar putea veni la putere.

Când național-țărăniștii au văzut că Regele și-a bătut joc de ei, au hotărât să declanșeze

o campanie violentă contra guvernului, în scopul de a provoca o cădere a lui la apropiatele alegeri. Primul lor act de ostilitate împotriva coaliției "Rege-Tătărăscu" a fost de a-l pune la loc pe Iuliu Maniu, în capul partidului. Nu mai exista nici o rațiune ca el să rămână în rezervă acum când cartea era jucată. Câteva zile numai după formarea noului guvern, Mihalache și-a prezentat demisia și a trecut lui Maniu direcţia partidului. Cu Maniu în frunte, partidul câştiga în unitate, prestigiu și capacitate combativă, devenind un adversar important în lupta electorală.

A doua măsură luată de partid pentru neutralizarea planurilor Palatului a fost aceea de a propune partidelor de opoziție formarea unui front unit pentru perioada alegerilor, ca să împiedice falsificarea rezultatelor electorale. Era puţin probabil ca guvernul să poată atinge cota de 40 la sută, prevăzută prin legea electorală, și în asemenea condiţii, acesta trebuia să-și înăsprească la maximum atitudinea în perioada alegerilor, pentru a-și asigura majoritatea parlamentară. În perspectiva aceasta, toate partidele erau amenințate prin teroarea guvernamentală, dar în mod special partidele mici, care riscau să iasă strivite din această competiție de forță.

Ideea naţional-țărăniștilor a fost primită cu satisfacţie în toate cercurile politice; totuși din pricina neînțelegerilor existente între partidele de opoziţie, nu s-a ajuns la un acord general. "Partidul de neagresiune" – așa s-a numit declarația comună a partidelor coalizate în perioada alegerilor – n-a fost semnat la început decât de trei partide: Partidul Naţional-Țărănesc, Partidul "Totul pentru Țară" (Garda de Fier) și Partidul Liberal dizident; mai târziu, Const. Argetoianu, șeful Partidului Agrarian, și-a dat și el adeziunea. Prin pactul acesta, partidele semnatare își luau angajamentul de a nu se ataca unii pe alții, în timpul campaniei electorale, și de păzi împreună urnele contra eventualelor ingerințe guvernamentale. Iată textul acestui acord:

"Între partidele semnatare s-a încheiat o înțelegere în scopul apărării libertății și a asigurării de alegeri corecte.

Aceste partide încheie, pentru perioada alegerilor actuale, un fel de pact de neagresiune.

Acest pact de neagresiune înseamnă că se va împiedica recurgerea la acte și la un limbaj de violenţă și de denigrare, dar aceasta nu împiedică afirmarea ideologiilor proprii și discuția de bună credință.

O scrisoare va fi adresată celorlalte partide, pentru ca ele să se alăture acestei înțelegeri.

O comisie comună va stabili modul de a proceda și demersurile ce vor trebui întreprinse dacă se produc infracţiuni.

Semnatari:

CORNELIU Z. CODREANU- Şeful Mişcării Legionare

IULIU MANIU –Președintele Partidului Naţional-Ţărănesc

GHEORGHE I.C.BRĂTIANU – Președintele Partidului Național Liberal

O chestiune importantă în legătură cu acest subiect este aceea de a se vedea cum a putut

fi efectuat acordul dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Naţional-Ţărănesc. Raporturile dintre cele două formaţiuni politice fuseseră încordate în ultimii ani, din cauza alunecării spre stânga a Partidului Naţional-Ţărănesc. De la începutul lui 1936, Partidul Naţional-Ţărănesc devenise pivotul unui "Front popular" embrionar, orientare care, deși mai puţin accentuată, se menţinuse în 1937.

Alianţa Partidului Naţional-Ţărănesc cu partidele marxiste a durat atât în vremea plecării lui VAIDA-VOEVOD din partid, cât şi a înlăturării lui Iuliu Maniu din viaţa politică şi, apoi, din conducerea partidului. Ion MIHALACHE, succesorul lui, rupsese echilibrul dintre dreapta și stânga a partidului, pe care Maniu se străduise să-l păstreze intact. Mihalache înclinase puternic partidul spre stânga, căutând colaboratori de genul "frontului popular". El își justifica politica pro-marxistă prin necesitatea contrabalansării creșterii curentului naţionalist.

Pentru o mai bună înţelegere a acestei slăbiciuni, trebuie să reamintim că Partidul Naţional-Ţărănesc avea o structură hibridă. Era format din două ramuri distincte, care niciodată n-au reușit să constituie un organism unic, fiecare păstrându-și caracteristicile iniţiale:

-**ramura ardelenească** ieșise din luptele naţionaliste ale românilor din această provincie împotriva opresiunii maghiare, în vreme ce

-**ramura valahă** iscată din Partidul Ţărănesc, avea un caracter de clasă puternic influienţată de socialismul revoluţionar rusesc.

În istoria acestui partid a predominat rând pe rând, una ori alta din aceste două tendințe – ideea naţională sau ideea de clasă – dând impresia unei nave fără cârmă, care plutește dusă de valuri.

Relaţiile Mișcării Legionare cu Partidul Naţional-Ţărănesc au suferit aceleași fluctuaţii: erau bune, atunci când predomina în sferele conducerii naţional-ţărăniste curentul naţionalist; şi proaste, când ramura marxist-ţărănistă guverna destinele partidului. Nu trebuie să uităm că prima dizolvare a Gărzii de Fier a fost decretată de Ion Mihalache, în 1931, pe când el era Ministrul de Interne.

Dar, abstracţie făcând de toate aceste oscilaţii, Corneliu Codreanu a manifestat mereu un mare respect faţă de Iuliu Maniu, considerându-l drept un om corect şi un ireproşabil patriot. Ceea ce I-a apropiat, dincolo de divergenţele lor politice, era aversiunea profunde pentru orice imixtiune străină în mecanismul statului. Atât Maniu, cât şi Codreanu, erau neliniștiţi în faţa abuzurilor Regelui, care, în loc să-și exercite rolul constituţional de arbitru al vieţii publice, se constituise parte interesată în procesul politic, şi organizase o clientelă politică, cu ajutorul căruia voia să nimicească partidele. Totuși, ceea ce I-a determinat cel mai mult pe Maniu și Codreanu săp se opună politicii aventuroase a Regelui a fost totala lui supunere influienţei Elenei Lupescu. Aceasta nu se mulţumea cu rolul de favorită a Regelui, voia să dirijeze din umbră treburile statului. Iuliu Maniu denunţase, după 1932, existenţa "Forţei Oculte" şi ceruse Regelui să se elibereze de nefasta înrâurire a anturajului său.

E de remarcat că, în perioada în care Iuliu Maniu s-a retras de la conducerea partidului,

și în care Ion Mihalache îi luase locul, cu cât legăturile dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Naţional-Ţărănesc se înrăutăţeau, cu atât se îmbunătăţeau cele cu iuliu maniu personal. Căpitanul a întreţinut cu el contacte permanente, prin intermediul anumitor personalităţi, şi chiar I-a trimis o delegaţie de conducători studenţi, cu viorel TRIFA în frunte, pentru a-l saluta și a-l asigura de bune sentimente.

În decursul schimburilor de vederi care au avut loc între Maniu și conducătorii studenţilor, Președintele Partidului Naţionmal-Ţărănesc s-a plâns că nu dispunea, în organizaţia lui, de elemente devotate şi ferme, cum existau în Mişcarea Legionară.

Revenirea lui Maniu la conducerea partidului a restabilit bunele raporturi dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Naţional-Ţărănesc. Axa partidului s-a deplasat iarăşi spre naţional, spre interesele generale ale ţării; în timp ce marxismul camuflat, lupta de clasă, reprezentate de forțele de stânga din partid, au recăzut pe al doilea plan.

Acestor schimbări din conducerea partidului i se datorează "pactul de neagresiune" semnat. Cu Mihalache, ca Președinte, înțelegerea ar fi fost dificilă, dacă nu chiar imposibilă, deşi, faţă de reaua credinţă a Regelui, el se convertise într-un fervent susținător al "pactului".

Climatul politic, care făcuse posibilă stabilirea pactului de neagresiune din noiembrie 1937, era asemănător stării de spirit a naţiunii după dizolvarea Gărzii de Fier și sălbaticele alegeri care au urmat. Aceleași cauze au condus la aceleași efecte. În timpul dezolvării, partidele de opoziţie, revoltate de teroarea dezlănțuită de guvern în perioada alegerilor – care ajunsese să suprime mandatele lor parlamentare – își manifestară furia împotriva liberalilor, luând apărarea Mișcării Legionare. Toți șefii de partide defilaseră la bara tribunalelor în procesul din 1934, și făcuseră guvernul răspunzător de evenimentele sângeroase care se desfășurau.

În împrejurimile prezente, soluția dată crizei de către regele Carol, acum la putere, împotriva tuturor uzuanţelor constituţionale, un guvern depreciat după patru ani de administrație și lipsit de orice bază populară, a provocat aceeași mișcare de nemulțumire generală și de apropiere între partidele de opoziție. Decizia Regelui era o provocare aruncată ţării întregi. Opoziţia I-a răspuns, creând instrumentul necesar împiedicării unei alte falsificări a alegerilor a unui nou triumf al coaliției Rege-Țătărăscu, prin fraudă și violență. Deși n-au aderat la pact toate partidele – unele chiar l-au criticat aspru – toate au profitat de el: urnele fiind de data asta bine păzite, guvernul a pierdut alegerile și, drept urmare, toate partidele de opoziție și-au văzut locurile dublate în Cameră.

"Pactul de neagresiune" a fost salutat cu insulte și calomnii, atât de guvernul liberal, cât și de grupările care nu l-au aprobat sau au refuzat să-l semneze. Propaganda guvernamentală s-a concentrat în special asupra lui Iuliu Maniu, acuzându-l că ar fi pactizat cu "extremiștii", pentru răsturnarea monarhiei. Cum e posibil – scriau ziarele guvernamentale – ca Iuliu Maniu să meargă acum cu Garda de Fier, când partidul lui scosese pe legionari în afara legii, câțiva ani mai înainte? Maniu era atacat, în toate zilele, în adunările mari sau mici ale parlamentului Liberal, ori în discursurile electorale de la radio; totodată, era împiedicat să se apere și să răspundă. Căpitanul, revoltat de nedreptatea făcută lui Maniu, dă un Comunicat în care condamnă procedeele infame ale

guvernului:

un protest public!

“Duminică s-au ţinut în ţară, în Capitală şi la radio, zeci de discursuri, toate lovind în iuliu Maniu, în timp ce el a fost împiedicat, cu gaze lacrimogene, de a vorbi.

A ataca din zeci de părţi un om – orice ar avea el – punându-i în sarcină mai mult decât merită, și în același timp interzicându-i a se apăra, este un act de lașitate care înalță pe cel atacat şi înjoseşte pe toţi atacatorii lui.

Dacă prin ilegalităţi cineva mai poate birui, laşitatea n-a ridicat niciodată biruitori.

Cei ce uzează de ea sunt condamnaţi la înfrângere”.

Bucureşti, 14 Decembrie 1937

Corneliu Z. Codreanu

Căpitanul se afla prins între două focuri. Avea de înfruntat, de-o parte, valurile de calomnii care ieşeau din maşina de propagandă guvernamentală; şi, de alta, trebuia să apere flancurile de atacurile Partidului Naţional Creştin. S-a văzut, altminteri, că acest partid se născuse din fuziunea grupării prof. CUZA cu Partidul Naţional-Agrar al lui Oct. GOGA. Noua organizaţie naţionalistă se bucura, încă de la debut, de protecţia Palatului, care calculase că ea poate să se opună cu succes Mişcării Legionare.

În alegerile acestea, urmând sugestia Palatului, Partidul Naţional Creştin nu mai afişa atâta zel în combaterea guvernului, ca restul opoziţiei. Înschimb, nu menaja deloc Mişcarea Legionară, căreia îi rezervase cele mai crude lovituri. Or, se ştie că atacurile Partidului Naţional Creştin contra Mişcării Legionare erau îndreptate direct de la Palat, prin intermediul oamenilor de încredere ai Regelui, infiltraţi în sânul acestui partid.

O primă acuzaţie aruncată ca o provocare Căpitanului printr-o personalitate a partidului, cade de altfel se declarase “PRIETEN” al lui Codreanu, se referea la efectele “pactului de neagresiune” asupra voturilor populaţiei evreieşti. Datorită faptului că pactul voia să asigure libertatea alegerilor, evreii nu vor beneficia și ei de aceeași libertate?-:

“Ce răspunde Corneliu Codreanu dacă pactul, pentru asigurarea libertăţii alegerilor, nu presupune şi apărarea voturilor evreilor?”

corneliu Codreanu a răspuns în felul următor:

“Eu cer libertate la alegeri pentru neamul meu, pentru tinerimea neamului meu, care, acum patru ani, la alegerile din urmă, din ordinul puterii iudaice, sub teroarea cea mai nemiloasă, o parte apuca drumul spitalelor, o alta, de peste zece mii, drumul tuturor închisorilor.

Eu cer libertate pentru neamul meu, tocmai pentru ca el să-şi poată sfărâma şi scutura jugul puterii iudaice, care-l apasă în ţara sa, pe pământul său, la plugul său, la masa sa, în legile sale”.

Un alt atac, care voia să zdruncine încrederea electorilor în linia politică, a Mişcării, a fost formulat de prof. Ion SÂN GIORGIU, intrat de numai câteva luni în Partidul Naţional Creştin, și binecunoscut pentru legăturile lui cu Palatul:

"Partidul Naţional Creştin – declară sentenţios profesorul – este singurul organism ce se prezintă cu un program naţionalist fără târguieli, în timp ce celelalte formaţiuni au capitulat, fie în mâinile liberalilor, cum este cazul d-lor VAIDA și IORGA, fie în brațele "Frontului popular", organizat de d-l Iuliu Maniu, cu concursul evreilor şi al comuniştilor, cum este cazul cu partidul "Totul pentru Țară", condus de d-l Corneliu Codreanu".

Ceea ce spunea prof. Sân Giorgiu despre Iorga şi Vaida era adevărat. Aceștia își desfiinţaseră grupările politice, începând cu momentul în care au acceptat să fie candidaţi pe listele guvernului. Declaraţia lui era însă absurdă și indiscutabil de rea credinţă, când afirma că partidul "Totul pentru Țară"capitulase în brațele "Frontului popular" organizat de Maniu, cu concursul evreilor şi al comuniştilor.

Înţelegerea lui Corneliu Codreanu cu Iuliu Maniu era limitată strict la perioada alegerilor şi nu urmărea alt ţel decât asigurarea liberei lor desfăşurări. În afară de asta, cele două partide n-aveau nimic în comun. Fiecare se prezenta la alegeri pe listele proprii, cu semnul său distinctiv și cu programul lui aparte. Nu era posibilă nici o confuzie. Ceea ce făcuse Partidul Naţional-Ţărănesc în anii precedenţi sau ceea ce va face mâine, era o treabă care privea exclusiv conducerea acestui partid.

În ceea ce privește acuzația de "front popular", Maniu era mult mai puţin răspunzător de organizarea lui în România decât Mihalache şi aripa stângă a partidului, formată din Armand CĂLINESCU, M.GHEMEGEREANU, M.RALEA, Petre ANDREI și alţii. Evident, își avea și el partea de vină prin faptul de a se fi retras din viaţa publică activă și de a fi lăsat lucrurile să meargă de la sine. De asemenea, trebuie să subliniem că la ora în care Sân Giorgiu arunca aceste acuzaţii, moda "frontului popular" era depășită, înlocuită cu alte evenimente: reîntoarcerea lui Maniu la conducerea partidului era o garanţie de revenire la normal, după tribulaţiile precedente către stânga. Profesorul nu vorbea din proprie convingere, ci pentru că se afla în slujba camarilei regale, iar interesele immediate reclamau ca să vorbească aşa, pentru a semăna neîncredere în spirite.

Aceste atacuri nu erau decât preludiul unui atac mai moşelnic, venit din partea unei alte personalităţi din acelaşi partid: Istrate MICESCU. Erau doi fraţi, două destine!... Avocatul Dimitrie MICESCU s-a apropiat de Mişcarea Legionară şi a devenit unul din apărătorii ei cei mai impetuoși. Mort în 1934, el fusese înmormântat cu onoruri legionare. În schimb, Istrate Micescu luase o altă cale. Profesor strălucit de drept civil și o celebritate a baroului din București, Istrate Micescu se întoarce înspre Palatul regal, ca să-și satisfacă ambițiile politice. Astfel, devine o unealtă a "Forței Oculte".

La o reuniune a Partidului Naţional Creştin din sala "ASTRA", din Capitală, Istrate Micescu, pentru a da satisfacție stăpânilor săi din umbră, a cerut guvernului anularea listelor partidului "TOTUL PENTRU ȚARĂ" în 18 județe, sub pretextul că, pe aceste liste, figurează "cetățeni străini"(!!).

Cine erau acești cetățeni străini? Erau bravii legionari care luptaseră în Spania şi care

acuma se prezentau în diferite județe. Anularea din aceste liste, când termenul legal pentru depunerea altora trecuse deja, ar fi deposedat Mişcarea Legionară de toate voturile în favoarea ei, în 18 județe. Un mijloc comod de a se debarasa de concurența legionară. În sprijinul tezei sale, Istrate Micescu invoca Constituția țării, care interzicea cetățenilor români să se înroleze și să lupte în armatele unui alt stat.

Odioasa intervenție a lui Istrate Micescu a provocat o aşa de mare repulsie în opinia publică, încât chiar guvernul acesta al tuturor crimelor n-a îndrăznit să-şi dea sprijinul. Aceasta ar fi însemnat că și MOȚA și MARIN, pe care întreaga țară îi plângea, își pierduseră calitatea de români. Autorul acestei teorii, ofensante pentru memoria morților noştri din Spania, a acelora ce se acoperiseră de glorie în luptă, drept recompensă, a fost numit Ministru al Afacerilor Străine în guvernul care a urmat.

În fine, Maniu și Codreanu erau atacați în comun de același partid, sub alegația că "pactul de neagresiune" constituia în realitate un "front anti-dinastic". Or, nici Maniu, nici Codreanu, nu întreprinseseră nici o acțiune ostilă Regelui sau monarhiei. Ei au denunțat mereu același lucru: pe persoanele din anturajul suveranului care se amestecau în treburile statului și puneau pe Rege în conflict cu poporul:

"Pot declara – a răspuns Corneliu Codreanu la această acuzație – că d-l Maniu ca și mine personal, considerăm ca o crimă orice acțiune sau faptă care ar putea nu numai să atingă Dinastia, dar chiar să-i umbrească strălucirea gloriei sale.

Există ceva adevărat în această chestiune, și eu îi voi explica la timpul potrivit, prin declarații atât de limpezi, încât vor fi înțelese chiar de acei care se prefac că nu înțeleg de ceea ce este vorba".

Făcându-se centrul şi ecoul atacurilor inspirate de camarilă contra lui Iuliu Maniu și Corneliu Codreanu, Partidul Național Creștin voia să-și aranjeze intrarea la Palat, pentru o eventuală perioadă de guvernare. Neavând o suficientă bază populară, pentru a cere puterea, numai datorită bunăvoinței suveranului putea spera să prindă succesiunea cu ocazia unei crize noi. Și această bunăvoință o plătea cu atacuri tot mai nedrepte și violente contra Mișcării Legionare și a Partidului Național-Țărănesc.

20) GUVERNUL PIERDE ALEGERILE

regele Carol al II-lea reînoise mandatul de Președinte al Consiliului lui Tătărăscu, cu indicația să formeze un guvern "pe baze politice lărgite". Prin această formulă, suveranul înțelegea să captureze cel mai mare număr posibil de grupări din opoziție, ca să se prezinte pe o listă comună cu guvernul. Firește, se subînțelegea excluderea național-țărăniștilor și a Gărzii de Fier.

Tătărăscu a întreprins imediat sondaje în toate direcțiile, însă fără rezultat. Singurul şef politic care și-a oferit serviciile fără rezerve, pentru a consolida baza electorală a guvernului, a fost Nicolae IORGA. Vaida-voevod a refuzat la început propunerea guvernului, temându-se (şi pe drept cuvânt) că o colaborare cu guvernul I-ar putea ruina partidul. Totuși, rezistența fostului Președinte de Consiliu n-a durat decât până în momentul în care a fost chemat la Palat. În prezența Regelui, a acceptat, fără murmur și fără rețineri, să facă un cartel electoral cu liberalii.

În 1935, Regele îl determinase pe Vaida-Voevod să rupă cu Iuliu Maniu și să constituie un nou partid: “FRONTUL ROMÂNESC”; acuma iarăși Regele, printr-un ciudat ascendent îl obliga să renunțe la ceea ce realizase în trei ani de activitate politică, pentru a-l însărcina să salveze un guvern liberal în apropiatele alegeri, care păreau prea puțin propice liberalilor.

Câtă dreptate avusese Căpitanul în 1935, când refuzase să-și lege destinul de acela al lui Vaida!... Acum, cu această schimbare de neînțeles, el și-ar fi îngropat în mod lamentabil întreaga viață de luptător. Marele om politic ardelean devenise de nerecunoscut! Își pierduse toată mândria și întreaga demnitate, se înjosise în rolul de instrument al “camarilei”. La un simplu ordin al Palatului, anula toate speranțele legate de “Frontul românesc”, înșelând nunăcredința oamenilor care avuseseră încredere în dânsul și îl urmaseră.

Partidul Liberal dizident al lui Gh. Brătianu, Partidul Radical-Țărănesc al lui G. Iunian și Partidul Poporului, al Mareșalului Averescu, au refuzat categoric oferta.

În situația aceasta, guvernul nu se prezenta la alegeri “cu o bază lărgită”, ci “cu o bază slăbită”. Partidul Liberal, compromis de patru ani de guvernare autoritară, nu mai putea spera la un reviriment al națiunii în favoarea lui. Aportul electoral al lui Iorga era nul, al lui Vaida-Voevod, iluzoriu. La fel, cadrele politice pe care masele populare le urmaseră când își anunțase programul naționalist l-au abandonat care mai de care, după această înțelegere cu liberalii: unii se întorceau la Maniu, alții își căutau refugiul în alte organizații de dreapta, în Partidul Național Creștin sau în Mișcarea Legionară.

Pe măsură ce se apropia data alegerilor – 20 Decembrie – raporturile prefecților de județe, adresate Ministerului de Interne deveneau mai neliniștitoare. Popularitatea Partidului Național-Țărănesc și a Mișcării Legionare creștea. Dacă guvernul nu se decidea să aplice metoda forte în alegeri, adică teroarea și furtul de urne, soarta lui devenea incertă, întrucât era puțin probabil ca el să atingă cota de 40 la sută prescrisă de lege.

Situația era de o extremă complexitate pentru guvernul actual, dacă luă hotărârea de a înfrunta deschis voința țării. Sistemul tradițional de fraude nu mai putea fi folosit din cauza “pactului de neagresiune”. Cele patru partide coalizate se angajaseră să ducă electorală blândă și să vegheze la desfășurarea normală a alegerilor. Guvernul s-a resemnat să adopte o formulă mixtă: să lase toată libertatea alegătorilor, acolo unde opoziția era bine organizată, și să acționeze cu maximă severitate în județele în care nu era un front al opoziției puternic. În regiunea a X-a Banat, unde am supravegheat personal alegerile, ingerințele guvernului au fost aproape nule. Localurile de vot erau păzite în interior de delegații mixte ale partidelor coalizate, li, afară, de masele de țărani vigilenți care au așteptat până la sfârșit, târziu în noapte, proclamarea rezultatelor.

În județele amorfe, puțin structurate politic, cunoscute din toate alegerile că formează “dota electorală” a guvernului, s-au repetat scenele familiare de falsificare a votului pupular: bande a agenți electorali intimidau pe alegători; în sate întregi era interzis accesul la secțiile de votare, sub pretextul că regiunile sunt contaminate de boli infecțioase; în fine, ultima operațiune, și cea mai însemnată, după despuierea urnelor, făcându-se să se treacă în profitul guvernului cea mai mare parte din voturile date

partidelor de opoziție.

A curs și sânge. În localitatea Vințul de Jos (județul Alba), liberalii s-au bătut cu partizanii lui Maniu, lăsând pe teren trei morți și mai mulți răniți. Mișcarea Legionară a avut doi morți de plâns: Ion Târcolea și Gheorghe Țurcanu, în afara unui număr destul de ridicat de răniți.

Iuliu Maniu și Gh.Brătianu au trimis telegrame de protest Ministerului de Interne, Richard FRANASOVICI. Declarându-l răspunzător de teroarea dezlănțuită împotriva partidelor de opoziție. Corneliu Codreanu, deși solicitat, nu I-a urmat, cunoscând bine, din proprie experiență, inutilitatea oricărei reclamații, intervenții sau protest.

Cu prilejul acestor alegeri, Corneliu Codreanu a luat câteva hotărâri care merită a fi menționate. El interzisese, din 1931, ca membrii partidului "Apărarea Național Creștină", prezidată de prof. CUZA ("cuziștii") să adere la Mișcarea Legionară. Luase această decizie din pricina atacurilor infame lansate contra lui și a organizației sale de acești oameni. Adoptase aceeași dispoziție în 1934, împotriva liberalilor, deoarece partidul lor sprijinise sângeroasa teroare din anii 1933-1934, declanșată exclusiv contra legionarilor.

Dar, voind să ofere ocazie membrilor acestor partide să-și răscumpere dușmănia și reaua voință pe care le manifestaseră împotriva Mișcării Legionare, Căpitanul, printr-o Circulară din 30 Noiembrie 1937, a anulat acest obstacol și a fixat termenul de o lună, în timpul căruia cuziștii și liberalii puteau să se înscrie în Legiune:

"În adevăr, sunt 7 ani de când nici un cuzist n-a pătruns la noi. Și nici un liberal de 4 ani.

Aztăzi ridic acest zăgaz pentru termen de o lună de zile, adică până la data de 30 Decembrie. Luna care urmează se pot înscrie și vor putea deveni legionari și cuziști și liberali, în afară de acei care au atacat personal Legiunea. Aceștia nu pot deveni niciodată legionari.

Luna următoare va fi după alți 7 ani, adică în anul 1944, Decembrie.

Am luat această hotărâre pentru că știu că e ușor să te înscrii la cineva când îl aplaudă toată lumea. Eu vreau să văd în aceste vremuri când sunt atacat, cine bate la ușa casei mele".

Circulara a avut o amplă repercursiune în rândurile Partidului Liberal, cu care noi n-aveam nici o afinitate ideologică și care, în plus se bucura de privilegiul puterii. "Cuziștii" au rămas prizonierii vechilor lor ranchiune; în decursul lunii respective, aproape nici una din personalitățile lor politice n-a călcat pragul Legiunii. Printre liberali, se constatară numeroase adeziuni, mai ales în provincie. Intrarea acestui grup liberal în mișcarea naționalistă demonstra că prestigiul Legiunii era atât de mare în acel moment, încât respectivele persoane, chiar dacă cu câțiva ani înainte contau drept dușmani, se considerau onorați de a fi primiți în rândurile noastre.

Bineînțeles, aceste persoane, mai în vârstă decât media legionarilor, și posedând un trecut politic remarcabil, erau tratate cu o anumită deferență, de la Căpitan până la cadrele provinciale, fără însă de a fi scutite să participe, ca tot legionarul, la ședințele de

CUIB și la toate manifestările Mişcării.

A doua zi după alegerile pentru Camera Deputaţilor (21 Decembrie), partidele au aşteptat ca guvernul să dea o informare globală asupra zezultatelor, astfel cum făcea la fiecare alegere, incumbând Comisiei Centrale Electorale să le anunţe sub o formă oficială şi definitivă. De data asta, Comunicatul n-a apărut nici după-amiaza, nici seara. Ceva grav era. Întreaga Capitală fierbea. După informaţii extra-oficiale, guvernul ar fi pierdut alegerile şi avea nevoie de câteva ore de răgaz, ca să găsească o formulă salvatoare. De aceea întârzia publicarea rezultatelor…

Prin calcule savante și noi retopiri de voturi obținute în toată țara, guvernul se apropia de cota cerută de legea electorală; dar, în ciuda tuturor eforturilor în vederea rotunjirii şi modificării cifrelor, I-au mai lipsit aproximativ 150.000 de voturi. Acestea nu mai puteau fi scoase din nici un dosar județean. Jocurile erau făcute și puterea I-a scăpat din mâini.

În disperare de cauză. Prim-ministrul Tătărăscu a solicitat intervenţia Comisiei Centrale Electorale pentru salvarea guvernului. În această împrejurare, se cerea magistraților să falsifice ei înşişi rezultatele generale, atribuind guvernului cota de 40 la sută indispensabilă pentru obţinerea majorităţii. Comisia Centrală Electorală, formată din consilieri de la Curtea de Casaţie, a refuzat cu indignare să se preteze la o asemenea fraudă. Chiar intervenţia Palatului nu putea determina pe acești cinstiți conssilieri să-și violeze propria conştiinţă. Ministrul Internelor s-a văzut constrâns să publice rezultatele, recunoscând înfrângerea guvernului.

În pofida tuturor artificiilor de ultimă oră, în cartel cu Vaida-Voevod, n-a putut obține decât 35 la sută din voturile exprimate. Naţional-ţărăniştii veneau pe locul al doilea, cu 20 la sută în cifre rotunde. Urma partidul “Totul pentru Țară” (Garda de Fier) cu 16 la sută. Pe urmă, Partidul Naţional Creștin cu 9 la sută, Partidul Liberal dizident cu 4 la sută și Partidul Radical-Țărănesc cu 2 la sută.

În acest fel, partidul legionarilor obținea 66 de mandate, în timp ce național-țărăniștii dobândeau 86. Conform legii electorale românești din acea perioadă, prim majoritară namaifuncționând locurile partidelor de opoziție au fost dublate. Goga a obținut 39, Gh. Brătianu 16, G.Iunian 9. Partidele politice conduse de mareşalul Averescu şi de Argetoianu n-au obținut nici un loc, neatingând procentajul de 2 la sută.

Pentru prima oară în istoria României, un guvern cădea la alegerile prezidate de el însuși. Multe alte guverne precedente ar fi trebuit, neîndoios, să împărtășească aceeași soartă, dacă alegerile s-ar fi desfăşurat fără ingerințele autorităților. Însă partidul de la putere lua de fiecare dată toate măsurile necesare pentru ca urnele să nu-i aducă surprize. De la corupție până la acte de terorism, guvernul dispunea de un veritabil arsenal de mijloace pentru a jugula voința electoratului. De data aceasta însă, sistemul n-a funcționat. În fața unei opoziții îndrăznețe și hotărâte să apere drepturile fundamentale ale cetățeanului, guvernul n-a mai putut rezista și a trebuit să se încline. Era o răsunătoare victorie a opoziției: din nefericire, o victorie fără viitor…

21) TRIUMFUL GĂRZII DE FIER

ATÂT PRIETENII, CÂT ŞI DUŞMANII Legiunii erau conştienţi de faptul că adevăratul învingător al alegerilor nu era nici Maniu, nici alt şef de partid de opoziţie, ci Corneliu Codreanu. Fără prezenţa legionarilor, fără curajul şi vigilenţa lor constantă, în timpul întregii campanii electorale, abuzurile de odinioară s-ar fi repetat şi guvernul ar fi obţinut uşor "prima majoritară".

Regele şi anturajul său au fost dureros surprinşi de rezultatele scrutinului, mai mult decât Tătărăscu, şeful guvernului. Ei fuseseră, fără îndoială, avertizaţi de curentul legionar care crescuse în ţară; însă nădăjduiau, totuşi, că el nu va depăşi o anumită limită, destul de joasă ca să nu compromită prestigiul guvernului. Se estima între 10 şi 15, numărul de deputaţi legionari pentru noul Parlament, ceea ce ar fi lăsat liberalilor o majoritate confortabilă.

La această apreciere eronată a raporturilor de forţă dintre guvern şi opoziţie, prefecţii de judeţe au contribuit din plin, căci, direct interesaţi să-şi păstreze posturile pentru o nouă perioadă de patru ani, ei raportau centrului tot ce putea face plăcere guvernului: de o parte, puterea lui şi influienţa asupra maselor populare; de alta, slăbiciunea celorlalte formaţiuni.

Îndată ce rezultatele au fost cunoscute, Corneliu Codreanu a convocat la sediul Mişcării, pentru 22 Decembrie 1937, pe toţi legionarii din Capitală care aveau un grad sau o funcţie importantă în organizaţie, ca să-i anunţe închiderea "bătăliei electorale":

"Legionari din toată ţara şi prieteni,

De-a lungul frontului legionar nu s-a înregistrat nici o scădere.

Lupta s-a terminat.

De la un capăt la altul al ţării, legionarul, singur sau în echipă, fără excepţie, s-a purtat cu un eroism neîntrecut.

Plin de avânt şi încărcat de o nebiruită credinţă, pretutindeni el s-a supus de bună voie la greutăţile pe care le-a învins, la adversităţi pe care le-a înfrânt, la suferinţe fizice şi morale pe care le-a suportat cu bucurie.

În această luptă legionarul a făcut dovada unor mari devotamente care-i dau dreptul la alte victorii.

Toate aceste însuşiri morale ale legionarilor care fac adevărata tărie a unei organizaţii şi care pot fi mândria unui neam, n-au fost egalate de nimeni".

(Urmează prezentarea celor mai bune judeţe şi a celor mai slabe din punctul de vedere al voturilor obţinute de Legiune). Apoi, el conchide în această manieră:

"Dragii mei,

Mulţumiţi lui Dumnezeu şi mergeţi toţi in corpore la mormintele morţilor noştri, spre a le spune că în lupta care s-a dat, am biruit.

Că sufletele lor le-am simţit alături de noi în toate clipele. Că stăm gata la orice luptă, cu

orice putere. Că nici o jertfă nu există pe lume, care să nu ne simţim în stare să o facem.

Acum, **pace şi odihnă, l**egionari”.

Cum se poate vedea, Corneliu Codreanu nu exaltă aici victoria electorală a Mişcării, care a avut drept consecinţă aăderea guvernului, ci calităţile legionarilor, spiritul lor combativ și capacitatea lor de sacrificiu, constatate, o dată în plus, în cursul acestei penibile încercări.

Trebuie să ne întrebăm de ce a procedat el astfel, atunci când toată lumea avea pe buze același strigăt de admiraţie pentru amploarea biruinţei. Nu era deloc satisfăcut de rezultatele obţinute. Dar, această nemulţumire mergea într-un alt sens decât acela al duşmanilor lui. Victoria era prea mare, prea frumoasă, depăşise chiar propriile lui speranţe. Garda de Fier părăsise periferia naţiunii şi se impusese în centrul vieţii publice ca o forţă care înspăimântă pe toţi adversarii. Nu se mai putea imagina o singură combinaţie politică fără să se ţină cont de factorul legionar.

Totuși, victoria aceasta a Legiunii, numai din cauza proporţiilor sale, ascundea în sine un grav pericol. Era de prevăzut (gândea Căpitanul, pe bună dreptate) ca vrăjmașii să nu se resemneze să fie măturaţi de avalanşa popularităţii legionare, mai ales știind în mod sigur că nu erau instrumente ale anumitor cercuri străine. Ei vor reacţiona cu furia disperatului, ca să împiedice o a treia victorie naţionalistă în Europa, după aceea din Italia și din Germania. Așadar, dintr-o legitimă prudenţă, Corneliu Codreanu n-a voit să sublinieze amploarea succesului obţinut în alegeri.

La sediul central al Mişcării Legionare, rezultatul oficial al alegerilor care atribuiau Gărzii de Fier 66 de locuri de deputaţi, a fost primit cu un entuziasm de nedescris. Sute de legionari din Capitală, adunaţi în faţa clădirii și-au manifestat bucuria cu elanul caracteristic tinereţii lor. Toţi căutau să-l vadă pe Șeful suprem al Legiunii, pentru ca să aibă plăcerea să citească în ochii lui aceeași bucurie. O viaţă întreagă de lupte și de suferinţe era răsplătită prin încrederea poporului. Cum ar fi putut să nu se bucure!

Totuși, realitatea era alta…

În acea zi, în timp ce legionarii din toată ţara se împărtășeau de aceeași mare bucurie privind încrezători viitorul, un singur om stătea gânditor în biroul lui de la sediul central: CĂPITANUL.

………………………………………………………

EPOPEEA GĂRZII DE FIER

Luptele și martiriul Mișcării Legionare Române,

De Horia Sima

Cuvânt înainte

I.ORIGINILE MIȘCĂRII LEGIONARE

1. România după primul război mondial